

CUVÎNTUL AUTORULUI

De fapt nu e cuvîntul autorului, ci scrisoarea unui tînăr cititor pe care mă văd obligat s-o redau aici, înainte de începerea cărții:

Dragul nostru prieten drag,

Am auzit în cîteva locuri că unii cititori, foarte puțini dealtfel, pun sub semnul îndoielii cele ce se povestesc în această carte. Eu sînt elev la liceul din orașul în care se petrec toate isprăvile descrise de dumneavoastră în "Roata Norocului". Probabil că ați văzut orașelul nostru. Nu are nimic interesant decît acele statuete de Tanagra din muzeu. Dar așa cum nu se poate vorbi de Pisa fără să ai imaginea celebrului turn înclinat, așa cum nu se poate vorbi de Paris fără să te gîndești la Louvre, sau de Roma fără să ai imaginea Colosseum-ului, sau de Londra fără să-ți apară imediat Westminsterul în fața ochilor, tot așa nu se poate vorbi de orașelul nostru fără să te gîndești imediat la statuetele de Tanagra. Oricărui oraș al planetei aceste statuete i-ar face faimă. Sînt cele mai frumoase din lume și cele mai bine păstrate, așa spun toți cei care le-au văzut și le-au comparat cu altele din alte muzeele cu nume celebre. Cum au ajuns ele aici la noi? se va răspunde în această carte. Cum vin din toată lumea oameni ca să le vadă și să le admire? Asta din păcate nu se știe prea bine. Dar dacă aș da cîteva nume luate din cartea de onoare a muzeului, cred că mulți custozi ai multor celebre galerii de artă ar face ochii mari. Marele nostru sculptor Brîncuși a venit special de cîteva ori, incognito, de la Paris, ca să le vadă. Ore și zile întregi stătea și le privea la fel de nemișcat ca ele.

Se mai spune că au poposit aici, tot incognito: Picasso, Matisse, Dali, Moore și alții. S-au oferit sume fabuloase pentru ele, s-au oferit schimburi: opere de Michelangelo și Rodin, dar toate tanagralele noastre fac parte dintr-o donație de care nimeni nu se poate atinge. Ele constituie toată mîndria și gloria orașelului nostru. Sînt exemplare unice, fără egal în frumusețe și grație, sînt adevărate bijuterii. Poate că n-o să mă credeți, dar de multe ori, unii oameni, mai triști sau mai necăjiți, vin la muzeu să le privească. Frumusețea și eleganța statuetelor devin un fel de leac care liniștește și înseninează. De aceea mai că le privim ca pe niște ființe, prietene ale noastre de toate zilele.

Acum închipuiți-vă ce lovitură cumplită pentru orașul nostru, și nu numai pentru el, ar fi fost dispariția pentru totdeauna a acestor statuete. Pentru că asta ar fi fost soarta tanagralelor noastre, dacă din întîmplare cireșarii n-ar fi fost în perioada aceea blestemată aici la noi. Fără ei orașelul nostru vesel și cald ar fi devenit trist, ca un mormînt părăsit.

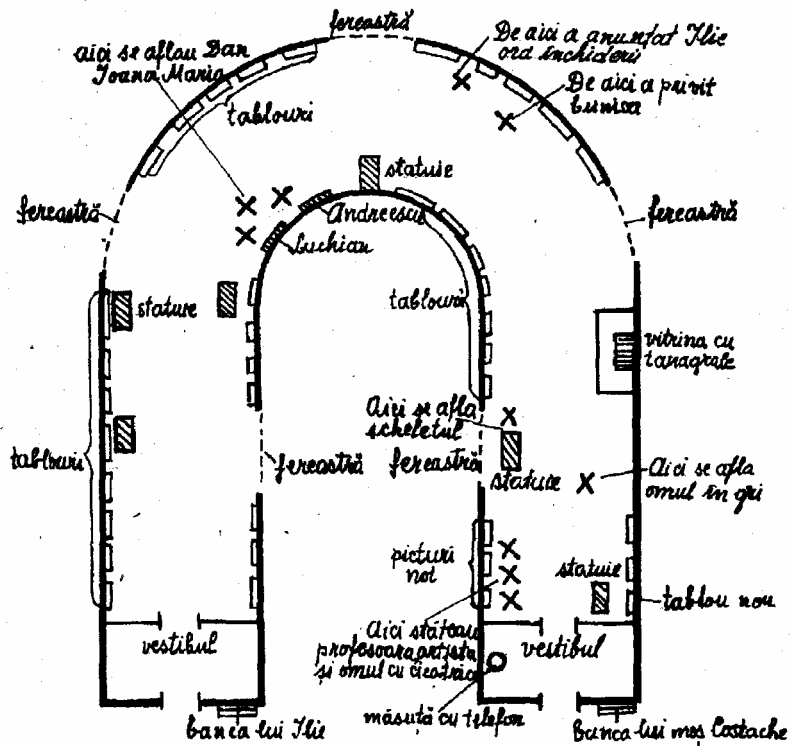
Eu sînt unul dintre acei care știu cel mai bine ce s-a întîmplat cu statuetele noastre de Tanagra și care a fost rolul cireșarilor în salvarea lor. De aceea spun tuturor că toate întîmplările povestite aici sînt absolut autentice. Nimic nu s-a inventat. Ba cred că au mai existat o mulțime de amănunte despre care nici nu s-a amintit.

Asta am vrut să vă spun, dragii mei prieteni cititori. Nu semnez scrisoarea pentru că s-ar putea crede că am scris-o anume ca să mă pun bine cu cireșarii. Da` poate că exist și eu în această carte... Vă urez lectură plăcută.

Un cititor tînăr ca și voi

MUZEUL CU TANAGRALE

Locurile unde se aflau vizitatorii înainte de ora închiderii, în clipa când s-a uitat bunica în aripa dreaptă.

Constantin Chiriță

Cireșarii III

Roata norocului

CAPITOLUL I

1

Cum ajunseseră cireșarii în orașelul D...? Nu e foarte greu de răspuns. Mai întâi orașelul nu era foarte departe de fratele lui, destul de geamăn, în care trăiau cireșarii. Apoi, așa cum se întâmplă deseori, unul dintre locuitorii orașelului D. avea rude în orașelul cireșarilor. Apoi, cel care avea rude avea și o fată care se numea Ioana, dar asta n-ar fi însemnat nimic, dacă Ioana n-ar fi fost verișoara lui Dan și dacă, în sfârșit, Dan n-ar fi primit o scrisoare de la ea prin care era invitat împreună cu prietenii lui "oricâți ar fi, chiar douăzeci", deși știa ea bine că sînt numai șase, pentru cîteva zile, spre sfîrșitul vacanței, în orașel. De ce, spre sfîrșitul vacanței? Pentru că se deschidea bilciul de pe malurile Căprioarei, care "nu-și are pereche în țară" și pentru că se puteau face plimbări frumoase într-o poiană tănuțită în care "se bănuiește că ar exista niște ruine misterioase, chiar de pe timpul..." — dar urma o scuză pentru că "nimeni n-a reușit să stabilească vechimea lor cu precizie".

Cireșarii ceilalți, cu excepția lui Tic pe care-l atrăgea grozav bilciul, într-adevăr celebru, nici nu voiau să audă despre invitația Ioanei. Maria însă nu-și putea lăsa dragul ei frățior singur, așa că porniră toți trei spre orașelul D., unde ajunseseră noaptea târziu. Îi așteptau: o fată mirată, zveltă și foarte frumoasă, doi bunici severi ca niște profesori în preajma examenelor și două camere: una pentru Ioana și Maria, alta pentru Tic și Dan. Cam după jumătate de oră fetele dormeau, iar băieții săreau geamul (ca să nu deranjeze anumite persoane mai în vîrstă care aveau alte concepții despre tinerețe, școală și iarmaroc) și porneau grăbiți undeva.

Ce forfotă era în bilci la ora aceea! Și în dreapta, și în stînga Căprioarei. Eroii noștri nu zăboviră decît cîteva minute în partea dreaptă. Se înfruptară repede cu niște gogoși cît pălăriile de mari, își răcoriră gîtlejurile cu înghețata de zmeură: "mamă, mamă!", și apoi, ca vîntul, peste un podeț împodobit cu panglici de hîrtie de toate culorile, poposiră în partea stîngă, acolo unde-i chemau inimile. Nu știau încotro să se ducă, nu știau încotro să se uite. Totul se mișca amețitor în jurul lor. Jocuri, oameni, lumini. Și nu mai era nimeni care să-i tragă de mincă sau să le amintească sever despre școală, despre importanța gramaticii, despre oameni care au ajuns mari, fără să se plimbe prin iarmaroace. ("Parcă altminteri, gîndise Tic atunci, ar fi rămas mici, ca piticii de la panorama de vizavi!"). Erau liberi și voiau să vadă cît mai multe, și se gîndeau cu plăcere că părăsiseră casa sîrind de pe fereastră într-un nuc care-și aranjase parcă anume crengile pentru acțiunea lor. Se auzeau mereu acorduri de fanfară, cînd repezite, cînd lăbărțate, explodînd fals, dar cu un entuziasm cumplit, așa cum numai la bilci se pot auzi. Goarne, trompete, clarinete, tromboane, tobe își împreunau sunetele în cîntece uluitoare — o armonie fantastică a stridențelor — în care se recunoștea vag fie un marș șovăitor, cu alternanțe de tango, fie un vals răgușit, cu improvizații periodice de sirbă olteanescă. Fundalul acesta muzical pătrundea pe nesimțite în memorie, căutînd un ascunziș definitiv, care va apărea mai tîrziu în amintire: neverosimil, unic și, mai ales, fermecător.

Cei doi holbau ochii la estradele suspendate, pe care oameni îmbrăcați în costume extravagante — o învălmășire de culori indescrivibile — se agitau și răcneau pînă le ieșeau ochii din cap. Unii scoteau panglici, cutii, șerpi și cranii din jobene găurite, alții sfărîmau lanțuri și împrăstiau flăcări orbitoare din degete sau din gură, alții se îndoiu pînă nu le mai deosebeai mîinile de picioare, alții țopăiau ca niște popîndăi și făceau salturi mortale, cu ușurința unui pisol, alții mergeau cu capul în jos, în mîini, în timp ce în jurul fiecărui picior se învîrteau cercuri colorate, alții pur și simplu strigau și gesticulau, anunțînd numere senzaționale, nemaivăzute, nemaiauzite, nemaipomenite, nemaîntîlnite. Și peste tot se ofereau reduceri unice, și se promiteau premii pentru curaj și perspicacitate, și se declara că nemulțumitul va primi de zece ori suma plătită, și se vorbea direct cu spectatorul:

— Intră, intră, nea Costică! Vino-ncoace, nea Mitică! Program mare, astă-seară, pentru mata, coană mare! Ia-ți băieții și nepoții și intrați, intrați cu toții... Hai, grăbiți! Luați bilete, pentru militari și fete! Dați semnalul din trompete.

— Slab, slab! șoptea Tic la urechea lui Dan.

— Mie totuși îmi place, Ticușorule. Nu ceea ce se întîmplă acolo. Toată atmosfera asta. E ca un rotocol făcut din tot felul de sfori colorate, un ghem pe care nu ai de unde să-l începi. Știi? Eu nu mă uit atît la ăia de sus care țipă și se agită. Mă uit mai mult la cei care se uită la ei. Ia privește-l pe cel de lîngă roata norocului! Acolo! Îl vezi? I-a căzut pălăria din cap de atîta rîs. Și nici nu-și dă seama că i-a căzut.

Tic parcă-și aduse aminte de ceva:

— Hai repede acolo! Mi-am pus eu ceva în cap cu roata norocului. Vreau să-i prind șmecheria.

Un cerc uriaș de oameni era în jurul roții. Cireșarii abia își găsiră un loc de unde să poată privi. Mișcarea neconținută îi strivea. Se prinseră de mîini și își înțepeniră picioarele în pămînt, pentru a rezista întrucîtva.

Roata țacănea ca o mitralieră. Aproape fără întrerupere. Dacă nu-și încerca nimeni norocul, atunci cel care o avea în seamă împingea cu putere șipca și striga cît îl ținea gura:

— Încercați-vă norocul! Fiecare număr ciștigător! Nimeni nu pierde! Toată lumea ciștigă! Vaze, lighene, oale, crățiți! Încercați-vă norocul! Paguba e numai a noastră! Statui! Celebrul cap de negru al lui Fradaburidi! Priviți și nu mai uitați! Glastra în care Frederic al șaselea a oferit flori Giocondei! Originală de două mii de ani! Atletul cu discul, bust artistic de la ultima olimpiadă! Găleți smălțuite cu smalț din Othelo! Toată lumea ciștigă! Și numeroase obiecte pentru casă și petrecere. Pofțiți! Pofțiți! Cine ia oala cea mare? Încap opt sute nouăzeci și trei de sarmale! Pofțiți!

Oamenii nu rezistau chemării. Roata se învîrtea mereu. Nici un număr nu pierdea. Cei mai norocoși ciștigau o solniță sau o ceșcuță de lut, care costau a treia parte din suma plătită pentru o tragere. De obicei însă ieșeau numai bucățele de ghips modelate și

vopsite rudimentar. Își încercă și Tic de trei ori norocul și de fiecare dată câștigă aceleași obiecte. Un fel de lulea de ghips, care nici măcar nu era găurită.

— Nu se poate, îi șopti el lui Dan. Am numărat de câte ori s-a tras de când sîntem noi aici. Știi de câte ori? De treizeci și opt de ori! Și, cu toate acestea, nimeni n-a câștigat un obiect mai mare... E o șmecherie la mijloc. În total sînt o sută douăzeci de numere. Fă și tu o socoteală...

O dată cu Dan mai auzi cineva vorbele lui Tic. Un tinăr înalt, puternic, cu aer de atlet, îmbrăcat într-un costum lejer sportiv. Abia își ținea rîsul. Și el stătea de multă vreme acolo, urmărind împreună cu cireșarii ce se petrecea la roata norocului. Când Tic termină de vorbit, clătină din cap, parcă a aprobare.

Și deodată răsună vocea gîjiită a proprietarului:

— Încercați-vă norocul! Vine, vine norocul! Încercați-l! Curaj! Curaj! Nimeni nu pierde! Vine, vine norocul!

Supunîndu-se parcă acestui îndemn, un tinerel de vreo 14-15 ani se îndreptă șovăitor spre roată. Stătu în cumpănă o secundă, își făcu apoi curaj și împinse șipca. Nu prea tare. Țăcănitul metalului lovit deveni tot mai rar. Tinerelul aștepta indiferent. Vocea gîjiită îl trezi:

— A luat-o! A luat-o! Uite cum a luat-o!

Vesel de parc-ar fi câștigat el, proprietarul își agita într-o mînă pălăria de paie cu boruri mari, iar în cealaltă o găleată roșie, frumos smălțuită. Oamenii se îmbulziră ca la nuntă. Băiatul luă repede găleata în mînă și, parcă pentru a nu-i da timp omului cu pălărie de paie să se răzgîndească, o și tuli printre rînduri, urmărit de o sumedenie de priviri invidioase.

Imediat își încercară norocul și alții. Printre ei și Tic. Tinărul puternic din spatele lui făcu un gest cu mîna, pentru a-l opri. Era însă prea tîrziu. Tic împinsese șipca. La fel ca norocoșii dinaintea lui, câștigă aceeași lulea, inutilă, scîrboasă. Două minute mai tîrziu, mîna lui Tic împinse din nou șipca. De astă dată nu mai câștigă luleaua, ci un obiect inform, colorat strident, care putea să reprezinte orice: de la papagal pînă la pantof. Se uită la Dan cu privirile unui om pus pe bătaie:

— Fir-ar să fie! Îmi vine să... O să arunc cu un bolovan în taraba asta! Mai zi că nu-i șmecherie! Dar tot nu mă las.

Tinărul atlet din spatele lui clătină iarăși din cap, în semn de aprobare. Izbuti să-l oprească la timp pe Tic. Se aplecă și-i spuse în șoaptă:

— Dacă-i șmecherie, de ce joci? Mi se pare că e a șaptea oară, nu?

Tic se uită plin de curiozitate la interlocutorul neașteptat. Nu descoperi dojana pe fața acestuia, ci mai degrabă veselie și complicitate.

— Dar dumneavoastră... Începu Tic, însă nu mai avu vreme să termine întrebarea, pentru că vocea gîjiită a omului cu pălărie de paie răsuna desperată:

— Încercați-vă norocul! Vine, vine norocul! Încercați-l! Curaj! Curaj! Vine, vine norocul!

Din mulțimea de spectatori se desprinsese un bărbat între două vîrste, îmbrăcat destul de modest. Stătu și el în cumpănă o clipă. Parcă nu știa cum să împingă șipca. Mai tare sau mai încet. Pînă la urmă se hotărî. Împinse.

— A luat-o! A luat-o! țipă din nou gîjiitul.

Numărul la care se oprise coarda de oțel — 72 — oferea drept câștig un serviciu de ceai de șase persoane.

Tic se uită întrebător spre cel care-l împiedicase să-și încerce pentru a șaptea oară norocul.

— Asta nu înseamnă nimic, îi șopti atletul. Ai socotit singur și ai ajuns la o anumită... idee. Toți sînt niște șmecheri. Și aici, și dincolo, la zaruri... și dincolo, la ceasuri... Ai prea mulți bani de pierdut?

— Sînteți chiar atît de sigur? întrebă Dan.

Atletul clătină din cap, aproape plictisit. Gestul lui arăta că nu mai are nici o îndoială. Ar fi vrut și Tic să întrebe ceva, dar îl opri din nou vocea omului cu pălărie de paie:

— Vine, vine norocul! Încercați-l!

Tinărul cu înfățișare simpatică de atlet se posomori.

— Niște dobitoci, niște pungași! șopti el printre dinți.

Nu-și termină însă bine vorbele, că o femeie blondă și durdulie se văzu posesoarea unei crățiți care reprezenta cel puțin de treizeci de ori valoarea taxei de participare la roata norocului.

— Acu ce mai spuneiți? întrebă Tic triumfător, de parc-ar fi câștigat el obiectul. În ultimele douăsprezece trageri au ieșit trei premii mari. Am văzut cu ochii mei!

Atletul nu părea deloc convins. Își menținea în continuare părerea, pe care o exprima însă tot în șoaptă:

— E o șarlatanie! Dar dacă dumneata nu vrei să crezi...

Tic nu putea să creadă. Așa că mai câștigă două lulele și o pasăre neidentificabilă, cât degetul de mare. Ba îl îndemnă și pe Dan să-și încerce norocul de trei ori la rând, dar și acesta nu se alege cu nimic altceva decât cu două ceșcuțe și cu o lulea negăurită.

— La urma urmei, ce vrei tu aici? îl întrebă Dan iritat. Nu vezi că nu avem noroc?

— Aș vrea să câștig atletul acela cu discul, îi răspunse trist Tic. Are numărul optzeci și nouă. O dată mi-a ieșit optzeci și patru, altă dată optzeci și cinci. Nu vezi ce aproape am fost de el?

Dan holbă ochii. Era uimit. Cuvintele lui Tic ascundeau niște mistere.

— Întimplător te-ai apropiat... sau...?

— Nu, Dan, îi răspunse Tic. Nu întimplător. Am calculat și eu. N-ai văzut că trăgeam după ce șipca rămânea într-un anumit loc? La început m-am antrenat. Am vrut să mă obișnuiesc cu rezistența cuielor. Cînd am încercat cu adevărat, m-am apropiat de număr. Și dac-ai ști cât îmi place statuia aceea!

Dan trecu de la admirație la duioșie. Privi și el atletul cu discul și într-adevăr i se păru deosebit față de celelalte obiecte. Avea o anumită finețe și o mișcare grațioasă, care nu-i ascundea însă forța, și niște detalii care surprindeau prin autenticul lor.

— Într-adevăr, e foarte frumos, Tic. Nu știu cum a ajuns aici printre atâtea crătiți și lighene...

Abia în acel moment începu Dan să cerceteze lucrurile care se înălțau în piramida din interiorul roții. Nu mai privi ca pînă atunci crătițile, gălețile, serviciile de ceai și de cafea, farfuriile colorate, castroanele și celelalte obiecte care încintă ochiul gospodinilor sau îi obligă pe cetățenii întîrziți să-și încerce norocul, cu gîndul de a-și împăca nevestele bosumflate. Privea vîlmășagul de culori și străluciri cu ochi de artist. De aceea descoperi cîteva obiecte care păreau stridente în piramidă. Investigația lui superioară era ajutată de semnele foarte precise ale lui Tic. Lucru ciudat, de astă dată gesturile celor doi cireșari se asemănau, se identificau. Și unul și altul căzură de acord că singurele obiecte care meritau atenția lor, care, eventual, puteau să intre în posesia lor — în afară de aruncătorul de disc — erau următoarele: o vază mare, lăcuită în culori închise și brăzdată neregulat de vinișoare aurii, probabil o imitație chinezească; un cuplu de dansatori sugerînd o piruetă îndrăzneată, sculptat în marmură și așezat pe un soclu mare de granit; un cap în mărime naturală (Dan susținea că-l reprezintă pe Apollo) vopsit urît în bronz, fără să i se fi alterat însă frumusețea trăsăturilor; un negru bizar, îmbrăcat într-un costum alb colonial, cu caschetă pe cap și cu arme prinse la centură. Celelalte statuete erau banale sau erau atît de prost executate, încît făceau rău privirilor.

— Ei, ce crezi, avem vreo șansă? îl întrebă Tic pe Dan.

Dan nu avu vreme să-i răspundă, sau poate că Tic se dezinteresă pentru un moment de răspunsul prietenului său. Cireșarul cel ciufulit se uita pe furiș la un personaj ciudat, care apăruse ca din pămînt lîngă roata norocului. Era un om înalt și slab, adus din spate, îmbrăcat într-un pardesiu lung, cenușiu, cu o pălărie de aceeași culoare și cam ponosită, pe cap. Într-o mîină ținea o umbrelă bine strînsă, care-i servea și de baston. Și umbrela era tot gri. Și batista cu care-și acoperea nasul și gura, parcă pentru a se apăra de praf, era gri. Niște ochelari cu rame groase și lentile întunecate îi ascundeau ochii.

— Pariezi cu mine că are mustăți? spuse pe neașteptate și cu multă siguranță Tic.

— Le-ai văzut înainte de a și le acoperi cu batista? întrebă la rîndul lui Dan.

— Nu. Dar dacă te uiți mai bine, ai să vezi la marginea de jos a batistei capătul unei bărbi. O barbă sură.

— Aha! se dumiri Dan. Logică "ticiană": Cine are barbă nu se poate să nu aibă și mustăți... Dar să știi că nu e regula absolută.

— Ssst! făcu Tic, ducînd mîna la gură. Hai să ne apropiem de el. Dar mai întii urmărește-i privirile...

Cireșarii își croiră drum prin mulțime. Apropiindu-se de "omul în gri", Dan avu timp să-l observe. Din locul unde se afla, omul în gri trebuia să-și indoie gîtul pentru a avea în raza privirilor lui un anumit obiect din piramida roții norocului. De aceea, ochelarii nu-i puteau ascunde intenția.

Cireșarii îl supravegheau. Obiectul cu pricina era aruncătorul de disc.

În cîteva clipe, Tic și Dan ajunseră în spatele ciudatului personaj. Tocmai la timp

pentru a-i auzi vocea — o voce pițigăiată, nervoasă — cu care se adresa omului cu pălărie de paie:

— Nu vindeți cumva aruncătorul de disc? E singurul obiect care mă interesează...

Proprietarul tarabei rămase un moment nehotărît. Voia să spună ceva, dar parcă buzele nu aveau curajul să se deschidă.

În clipa aceea, Tic îl zări alături pe tînărul cu înfățișare de atlet. Părea și el foarte interesat de ceea ce se întîmplă în fața lui. Dintr-un exces de simpatie, cireșarul îl lovi cu cotul, dar imediat se rușina. Atletul însă îi răspunse cu același gest, îi făcu complice din ochi, apoi îi indică printr-o privire scurtă personajul gri.

— Îl vindeți sau nu? întrebă pentru a doua oară acesta.

Omul cu pălărie de paie redeveni subit oratorul dezinvolt, cu voce gijîită:

— Încercați-vă norocul! Statuia lui Fradaburidi!

— Fradaburidi? repetă uimită o voce pițigăiată.

Apoi, cu un gest furios, omul în gri împinse șipca de lemn, după care dispăru în mulțime.

— Optzeci și nouă! țipă ca un apucat proprietarul tarabei. Optzeci și nouă!

Dan simți degetele lui Tic înfigîndu-i-se în braț ca niște cîrlige. Își smuci mîna, dar într-o clipă se pomeni că repetă și mai violent gestul lui Tic:

— Aruncătorul de disc! Dacă n-ar fi plecat...

Numai atletul de lîngă ei părea sceptic:

— Nu cred eu că va cîștiga vreodată cineva aruncătorul lui Fradaburidi.

Tic nu era însă de acord cu această părere:

— Păi n-ați văzut că l-a cîștigat? În fața noastră. Dacă ar fi jucat cu adevărat...

— I-ar fi ieșit o lulea sau o pasăre ca acelea pe care le ai dumneata în mîna... Ți-am spus că-s toți niște șarlatani...

Clătînă din cap înfuriat, apoi își făcu loc cu coatele printre spectatori. Tic îi urmări multă vreme cu privirea silueta. Era aproape cu un cap mai înalt decît oamenii pe lîngă care trecea.

"Oare cine-o fi?" își spunea în gînd cireșarul. "Și de ce-o fi atît de înfuriat pe...?" Dar nu mai avu timp să-și termine gîndul. O voce binecunoscută se ridică deasupra tumultului.

— A luat-o! Uite cum a luat-o!

Un fior săgetă inima lui Tic. Întoarse capul iute ca un cățel. Se liniști repede. Aruncătorul de disc se afla la locul lui. În schimb, pe palma întinsă a omului cu pălărie de paie se odihnea strălucitor un castron de supă. Cîștigătorul nu-i era necunoscut. Parcă-l mai zărise undeva, și nu de multă vreme, își aminti imediat. Era același tinerel care cîștigase cu vreun ceas înainte o găleată roșie smălțuită. Numai că de astă dată purta pe cap o șapcă albastră, cu cozoroc de țiplă. De aceea nu-l recunoscuse imediat. Și simțea cum îl roade invidia.

— Oare de ce unii oameni sînt atît de norocoși! îl întrebă el pe Dan. Eu am tras de zece ori și m-am ales cu niște...

Nu mai rosti cuvîntul. Se mulțumi să scape din mîna obiectele cîștigate. Îl imită și Dan.

— Cu banii pe care i-am pierdut aici, Ticușorule...

— Adică tu îți inchipui că n-o să cîștig eu aruncătorul de disc! Chiar de-ar trebui să-mi risipesc toate economiile... Nu mă las. Și-mi pare bine că n-am uitat carnetul C.E.C.

Dan nu părea prea convins de ceea ce auzea.

— Eu nu zic că n-ai putea să-l cîștigi... Dar mai este un lucru la care ar trebui să te gîndești. Șansa aceasta o are oricine. S-ar putea ca mîine dimineață să nu-l mai vedem acolo...

— Înțeleg, răspunse Tic nu tocmai mulțumit. Vrei să plecăm și să ne întoarcem mîine dimineață... Fir-ar să fie! Nu mi-e necaz că plecăm. Mi s-a făcut și mie somn. Mi-e teamă să nu-l cîștige altcineva. Asta e! Ce zici? Să mai încerc o dată?

— Treaba ta, răspunse Dan. Nu zic nici da, nici nu. Știi tu ce se întîmplă în asemenea cazuri... N-am acum nevoie de tunete. Am nevoie de liniște, pentru că mi-e un somn cumplit.

Tic stătea la îndoială. Să mai încerce sau nu? Avea nevoie de un îndemn. Afirmativ sau negativ. Răspunsul lui Dan, neutru, îl țintuia locului... Ce să facă? Noroc că-l zări în mulțime pe tînărul cu înfățișare de atlet. Venea spre ei, spre roata norocului. Prin urmare nu va mai juca... pînă mîine dimineață.

— Atunci hai să mergem! îi spuse el lui Dan. Poate că pînă mîine dimineață n-o să se

ciștigate... Și poate că pînă atunci vom descoperi o metodă care să ni-l aducă mai sigur în mîinile noastre.

Tic își făcea curaj, pentru că în sinea lui era trist. Cheltuise o groază de bani, îi risipise în vînt și mai ales simțea că n-o să se poată stăpîni și va mai pierde încă mulți.

— Nu! se hotări el. Numai mîine! Nu se poate să nu-l ciștig. Uite, aș fi în stare să-ți jur, dar încă n-o fac. Și nu înțeleg cum poți fi tu atît de nepăsător?

— Nici eu nu știu ce e cu tine, îi răspunse Dan. Oare te atrage aruncătorul de disc sau jocul în sine?

Apariția atletului le întrerupse convorbirea.

— Ei, v-ați lecuit? îi întrebă acesta. Mai bine duceți-vă acasă... Nu se termină bilciul într-o zi!

Și iarăși îi făcu un semn de complicitate cu ochiul lui Tic. Cînd se uită însă spre roata norocului, privirile i se încruntară.

Cireșarii mai zăboviră un timp în iarmaroc, însă nu la roata norocului. Undeva, în apropiere. Se ascuseseră în umbra unei tarabe închise și de acolo îl urmăreau pe atletul încruntat. Îl vedeau nemișcat, cu mîinile în buzunare, cu privirile întunecate. Din cînd în cînd clătina din cap, de parc-ar fi dibuit rostul sau înțelesul unor enigme.

— Oare cine-o fi și ce-o fi cu el? întrebă Dan. Nici nu vorbește, nici nu joacă, nici măcar nu se înveselește...

Tic nu știa nici el ce să răspundă. Mintea lui făurea fel de fel de planuri legate de aruncătorul de disc.

3

Cireșarii intrară în cameră pe drumul pe care ieșiseră. Adică pe fereastră, slujindu-se de același nuc docil și prietenos. Ora era destul de tîrzie. Se apropia miezul nopții.

Aprinseră lumina cu multă precauție — de altfel inutilă — se mișcară în virful picioarelor, cu ochii întredeschiși, pentru a suporta mai ușor strălucirea becurilor. Tocmai în clipa cînd se pregăteau să-și facă un semn de mulțumire cu cotul, privirile lor întîlniră o coală de hirtie, fixată probabil cu o pioneză sus, în ușa care ducea spre balcon. Poate că n-ar fi observat imediat coala, dacă n-ar fi fost tăiată în diagonală de o săgeată groasă, făcută din tuș negru. Bineînțeles că săgeata era doar un semnal de atenție. Cînd se apropiară ca hipnotizați de ușă, cireșarii descoperiră în dreapta și în stînga săgeții cîteva rînduri scrise de mîini diferite.

— Țsta e scrisul Mariei, spuse Tic, arătînd spre rîndurile din dreapta. Dacă nu-l mai cunosc eu...

— Iar ăsta, descoperi la rîndul său Dan, indicînd cu degetul rîndurile din stînga săgeții, e scrisul scumpei mele verișoare. Numai ea are obiceiul să folosească atîtea bucle și să-și incline literele spre stînga.

Preocuparea lor era prea formală pentru situația în care se aflau. Se agățau dinadins de idei colaterale, pentru a întîrzia un lucru pe care-l simțeau neplăcut. Bănuiau ei că au comis pe undeva o trădare. De aceea își relatau descoperirile, plimbîndu-și privirile pe tavan, cu un glas care trăda o indiferență prea sigură pentru a fi reală. Nu puteau însă evita pentru multă vreme contactul cu literele care deja le ardeau ochii. Tic — pe care-l cunoaștem cu toții ca pe o persoană înzestrată din plin cu simț practic — își făcu, primul, curajul și citi cu voce surprinsă — fără îndoială prefăcută — rîndurile Mariei:

— Ți-am spus eu că e ea, începu el, se cunoaște de la primele cuvinte: "Să vă fie rușine....." (Prea multe liniuțe și dacă le număr... da! ne aseamănă cu animalele acelea cu urechi lungi, de care rîde toată lumea. În fond e o proastă, pentru că fapta noastră nu are nimic de rîs în ea.) Așa! Mai departe: "Ați plecat, bineînțeles, la iarmaroc, întii ați mîncat gogoși, pe dreapta, ca să ni le turnați nouă, mîine dimineață, sub forma unui somn lung și a unor vise încilcite..." (Îi place s-o facă pe deșteaptă. De unde știe ea ce i-am fi spus mîine dimineață?)

— Ba mie mi se pare, recunosc Dan, că i-aș fi vorbit chiar așa despre prima noapte petrecută aici...

— Tu! Ei bine, află că eu i-aș fi spus că am citit o carte pînă la miezul nopții și că pe urmă m-am gîndit la ce ni s-a întîmplat nouă, vara trecută, la castelul celor două cruci. Lasă, lasă, n-o mai apăra. Mai bine să citesc mai departe: "Pe urmă v-ați dus în partea stîngă, ați holbat ochii ca niște nătărăi la panoramele grotești de acolo... (Las' că-i arăt eu mîine dimineață. Își dă aere de detectiv!) apoi cîrnul și-a consumat un sfert din economii

jucînd la roata norocului... (Nu-i adevărat! N-am cheltuit decît... decît a cincea parte, o cincime și jumătate!) și a cîștigat: un păun, o privighetoare, o ciocîrlie, o vrabie, un crocodil, o găină etc. și un măgăruș mai mic decît el... (Nu-i adevărat! Mi se pare că am cîștigat și niște lulele.) Încă o dată să vă fie rușine, pentru că nu ne-ați invitat și pe noi. Ne-am fi întors mai devreme acasă și am fi redus la un sfert cheltuielile, chiar dacă ne-ați fi oferit cîte două gogoși. Acum e trecut de zece, ne ducem la culcare și ne gîndim că Dan devine pe zi ce trece mai nesuferit și mai uricios. Celălalt... (probabil că e vorba de mine) e un ingrat și un----- mare?..." (Ce lipsă de fantezie! Folosește același cuvînt, în locul liniuțelor, la singular...)

În sinea lui, Tic era amărît. Își disimula însă starea, luînd masca unui om plictisit și jigînit pe nedrept.

— Degeaba, Tic, spuse Dan cu blîndețe, Maria are dreptate. Nu crezi tu că merităm epitetele acelea înlocuite cu liniuțe?

— Se putea să nu-i iei tu apărarea... ripostă cireșarul cel cîrn și ciufulit. Să știi că n-ai nici un folos din asta. Nu-i pasă niciodată de tine. Dar mai bine citește ce scrie ailaltă, care-și potrivește scrisul după forma părului.

Dan se supuse imediat cererii lui Tic, pentru a scăpa de un sentiment neplăcut de jenă:

— Ioana! Pare mult mai zgîrcită decît Maria. Sau poate e mai timidă. În sfîrșit... Să descifrăm buclele ei. Da: "Nu era nevoie să săriți pe geam și să coboriți pe nuc. Am avut grijă să vă las toate ușile deschise, pentru că așa e obiceiul la noi și pentru că voiam să vă facem o vizită. Nu vreți să întocmim miine dimineață un plan, un program de distracție?"

Tic reținu un singur lucru din rîndurile fetei cu bucle:

— De unde a știut ea că am plecat pe geam? Doar n-am lăsat nici un semn. Sau...

Renunță însă la vorbe, cel puțin pentru cîteva clipe, și aleargă la geam, unde întreprinse niște cercetări meticuloase, care l-ar fi făcut invidios și pe Sherlock Holmes.

— Da! se dezmetici el. Mai întii am lăsat deschis chiar geamul ăsta atît de puțin folosit, care dă spre nuc. Pe urmă am uitat aici scaunul pe care ne-am cățărat. Și mi se pare că am julit puțintel și peretele cu vîrfurile pantofilor. Ne-am purtat ca niște proști...

— Știu eu, Ticușor. Eu cred mai degrabă că nici Maria, nici Ioana nu sînt chiar atît de naive... Pe Maria o cunosc eu bine...

— Eu o cunosc și mai bine! se burzului Tic. Știu eu cîte parale face. Dacă n-aș fi eu...

Dan căscă de cîteva ori, fără să se mai ascundă, ducîndu-și mîna la gură. Începu chiar să se dezbrace, lîngă patul comod, pentru a nu-i mai da lui Tic posibilitatea să înceapă o nouă conversație pe care capul lui buimac n-ar mai fi putut-o suporta.

— E aproape miezul nopții, se tîngui el. Și mi s-au făcut pleoapele de plumb, Ticușorule. Noapte bună!

Mai mult din spirit de imitație, ceea ce nu prea era în obiceiul lui, Tic se dezbracă și se întinse, fără prea multă convingere, pe patul de campanie. Plăcerea contactului cu somiera elastică și confortabilă nu ținu prea multă vreme. Îl năpădeau roiuri de gînduri, iar imaginile care colorau aceste gînduri încă nu voiau să se încâlcească, în ciuda întunericii care învăluisese camera.

— Hm! spuse el rizînd. Ce caraghios era ăla cu pălărie de paie! Ai văzut? Cînd își scotea pălăria, parcă descoperea o sfeclă roșie, nespălată. Și cînd țipa, i se umflau ochii... parcă îi sufla cineva în ceafă.

— Da... mormăi Dan ca prin vis. Cineva în ceafă... O pompă. O pompă de bicicletă.

— Nu-i adevărat! Mie mi se părea că-i suflă cineva în ceafă, într-o gaură. Da... Și puștiul ăla... ăla cu cozoroc de țiplă. Stătea ca un bleg acolo, învîrtea fără să se uite... Ia spune! De ce toți blegii au noroc? De ce a cîștigat de două ori? De două ori a tras și de două ori a cîștigat obiecte mari... Eu am tras... Știi de cîte ori am tras eu? De treisprezece ori! Pssst! Maria are dreptate! Dacă mai pun la socoteală și costul gogoșilor, am cheltuit într-adevăr un sfert din economii... De treisprezece ori! Și ce-am cîștigat? Niște lulele și niște orătării cu fulgi în coadă. Și eu am calculat de fiecare dată... Nu-i așa că are dreptate Maria?

— Maria... Maria... șopti Dan pe jumătate adormit.

— Parc-ai spune poezii, așa îi rostești numele... Hei! Nu cumva ai adormit?

— Cum? tresări Dan speriat. Cine-a adormit?

— Tu! Șopteai numele Mariei ca într-o poezie, ca într-un cîntec. Nesuferita...

— Eu? Poate am visat, Ticușorule, se scuză Dan rușinat. Mi se încâlcesc toate gîndurile. Zău, lasă-mă să dorm...

Tic își scoase limba pe întuneric, în direcția lui Dan. Apoi se ridică într-un cot și

spuse cu glasul unei bunici:

– Dormi, dormi, copilașule... nani, nani... La urma urmei, pot să gîndesc și singur. Și la altă urma urmei, ai tot dreptul să dormi, să visezi...

– Zău, Ticușorule, am și eu dreptul să dorm...

– Dar și eu am dreptul să gîndesc cu voce tare. Dacă nu-mi închipui că mă ascultă cineva, mi se încetșează ideile...

– Nu te ascultă nimeni, Ticușorule. Eu am adormit... Nu ai nevoie decît de un sfert de metru pătrat de ceață, un decimetru cub... un degetar...

Tic nu-l mai asculta. Alte imagini îi apăreau în minte. La început confuze, dilatate, nesigure, dar se concentra atît de mult să le prindă, să le rețină, încît izbutea să le clarifice, să risipească negura care le învăluia. Uneori chiar se pomenea că suflă cu buzele țuguiate parcă pentru a împrăștia, pentru a alunga un val de fum răutăcios.

– Și omul gri!... Ce om ciudat! Totul în gri. Parcă era scos din cenușă... Oare de ce își acoperea fața? Și de ce purta ochelari întunecați noaptea? Tu crezi că era atît de bătrîn pe cît părea? De ce nu-și ascundea barba... și mustățile?

Un nou val de ceață îl înfășură pe Tic. O clipă, gîndurile i se încîlciră. Tresări însă repede ca un automat și se feri, inutil, de parc-ar fi fost prins asupra unui fapt urît:

– Dan! Ai adormit? întrebă el. Hei, Dan!

– Da... da... bolborosi Dan prin somn.

– Tu crezi că bătrînul acela în gri era chiar atît de bătrîn? Știi? Ăla cu batista, cu mustățile nevăzute...

– Da... da... îi răspunse Dan.

– Eu nu cred! E ceva necurat la mijloc. Și aruncătorul de disc. De ce voia tocmai aruncătorul de disc? Ce-i trebuie unui bătrîn atletul acela frumos? Spune și tu!

– Da... da... repeta Dan.

Tic se ridică iarăși într-un cot, cu gîndurile aprinse de altă imagine:

– Și atletul acela... Nu, nu aruncătorul... Ăla din spatele nostru. Ăla cu părul tuns scurt. Zău că era foarte simpatic. Ce căuta el acolo? Tu știi că n-a jucat niciodată? Zău că da! Și se uita mereu, parcă nu voia să-i scape nimic. Dacă l-aș fi ascultat pe el... Am mai tras pe urmă de... oare de cîte ori am tras? De patru... de cinci ori? Oare de cîte ori am tras?

Tic se lupta cu somnul. Nu voia să se lase doborît. Își schimonosea fața, își scutura mereu capul, uneori își înfigea unghiile în frunte. Imaginile piereau, se topeau într-o ceață, pe care n-o mai putea alunga cu forțele lui slăbite. Valurile erau tot mai dese, mai groase, auzul își punea paveze prin care răzbăteau vag acorduri ciudate, lăbărțate, stranii, de fanfare. Tot ce mai rămăsese treaz, conștient, se condensa într-o dorință moale, grea, care-l înneca încet ca o apă cleioasă, ca un nămol. Aruncătorul de disc. Îl dorea ca pe o ființă vie, ca pe o călătorie, ca pe o poveste din vremea însetată a copilăriei, ca pe albul unei fete întîlnite de mult, într-un cuib al munților.

Un fulger de luciditate, de trezie îl răscoli, fără să-l scoată însă din starea de toropeală care-i îngreuna trupul și membrele.

"Trebuie să dorm, își spuse el în gînd. Trebuie să dorm, și miine să fiu limpede, și miine... Ce este miine? Ce trebuie să fac miine?... Unde?"

O roată uriașă se învîrtea amețitor. Se învîrtea, se învîrtea și coarda de oțel care lovea cuiele nu mai scotea zgomote. Cuiele erau de lemn și coarda, o vergea de pluș care nu scotea zgomote, ci trimitea niște valuri calde de ceață, niște valuri care legăneau, care ungeau pleoapele cu catifea, care se strecurau în urechi pînă la timpane, care obligau răsuflarea să fie tot mai lentă și mai regulată.

Era miezul nopții, era ora somnului naiv, dulce, generos, pe care-l merită copilăria.

Și deodată, ca o trompetă semeață, unică, arogantă, răsună cîntecul unui cocoș. Și Tic și Dan se treziră speriați. Parcă le țipase cineva în ureche printr-o pîlnie. La început nu înțeleseră ce s-a întîmplat. Abia după cîteva minute, cînd răsună al doilea "cucurigu!" la fel de fâlnic și de entuziast, amîndoi pricepură cine i-a trezit. Dan se țingui neputincios. Tic însă, mai practic, alergă la geamuri și le închise fără șovăială. Nici unul nu se trezise de-a binelea. Acționau ca niște somnambuli. Adormiră repede, dar nu scăpară de atenția cocoșului. Acutele lui desperate străpungeau pereții și ferestrele ca pe niște țesături de mătase. Tic se uită la ceasul lui fosforescent. Era ora unu.

– Poate că de la ora asta se va potoli, îi spuse în șoaptă lui Dan. A anunțat miezul nopții pentru noi, apoi pentru Europa centrală. Cred că nu-l interesează și țările din preajma primului meridian.

– Nu știu de ce vorbești în șoaptă? îl întrebă Dan. Ți-e teamă să nu te audă?

– Mi-e teamă să nu mă trezesc, răspunse Tic bosumflat.

Somnul le dădea tîrcoale și nici unul nu i se împotriva. Imagini confuze începeau să se transforme în visuri. Poate că pe fețele lor răsărea zîmbetul duios și liniștit al destinderii, al trecerii spre somn. Primele tresăriri, primele neguri și încîlceli...

Și iarăși strigătul victorios de trompetă!

Cu mîinile la urechi, Dan începu să se tîngue și să se roage:

– Fă ceva, Ticușorul! Altfel mă sinucid. Îmi dau cu ceva în cap... sau mai bine dă-mi tu cu ceva în cap, ca să nu mai aud asasinul.

Tic nu se lăsă prea mult rugat. Dibui un obiect undeva pe o ladă de lîngă patul lui și-l aruncă drept în capul lui Dan.

– Pune-ți perna pe cap, poate că nu-l mai auzi! Eu o să-mi sacrific un pantof. Deocamdată e ora unu și un sfert...

– Crezi că pantoful e mai bun decît o pernă? întrebă Dan.

Tic nu-i răspunse. Deschise geamul și așteptă cu răsufierea tăiată. Aproape un sfert de oră rămase acolo, tremurînd, cu pantoful în mînă. Abia la unu și jumătate, un "cucurigu" viteaz îi indică locul unde se află cocoșul. Bănuia că e cocoșat pe o creangă laterală a nukului. Azvîrli pantoful cu precizie în direcția aceea și niște cîrîieli speriate îl anunțară că nu greșise ținta. Se auzi și un zgomot de crengi lovite, parcă provocate de căderea unui corp.

– Cred că l-am pregătit pentru ciulama, spuse Tic în șoaptă. Dacă nu i-am spart capul, atunci și-a rupt gîtul în cădere.

Tic era optimist. Exact din același loc, un sfert de oră mai tîrziu, cocoșul își azvîrli în văzduh și în camera celor doi cireșari proiectilul sonor. Tic îi trimise în schimb, drept cadou, celălalt pantof, ceea ce stîrni ca și mai înainte critici și refuzuri cîrîitoare, filfuit de aripi și lovituri de crengi. Un vaiet prelungit și exprimat în limbaj păsăresc umplu de bucurie inima somnorosului cireșar.

– Tu nu simți mirosul pulpelor prăjite? Eu simt și aroma garniturii de cartofi, și gustul verzii călite. Noapte bună! O să visez o friptură...

Cireșarii nu apucară să intre în relații de armonie cu visul. Nici măcar cu somnul. Exact peste un sfert de oră, nemuritorul cocoș era la datorie cu trompeta și mai strălucitoare, și mai sonoră.

Spiritul practic iarăși birui în Tic:

– Cel puțin acum îi cunosc programul. Își începe concertul la douăsprezece, la miezul nopții, și-l repetă la fiecare sfert de oră. Îmi pare rău că nu mi-am adus praștia. Nu mai scăpa el de pilaf. Cu foi de dafin, așa cum îl face Zînica, în partea dreaptă a Căprioarei. Dacă ești drăguț, dă-mi pantoful stîng!

Eforturile cireșarilor fură zadarnice. Nici pantofii lui Dan nu izbutiră să vicieze fidelitatea și precizia cocoșului. Se uitau amîndoi la ceas, așteptînd să se scurgă sfertul de oră dintre un cîntat și altul. E adevărat că se prefăceau adormiți, își îndesau pernele pe cap, își propuneau visuri, dar totul zadarnic. Obsesia era mai puternică decît voința lor. Mureau de somn, dar nu puteau să adoarmă. Se va scurge oare un sfert de oră fără să cînte cocoșul? Așa treceau orele, împărțite în sferturi precise și toate semnalate de ceasornicul cu pene, pîteni și creastă. Abia în zori, oboseala îi doborî în niște tenebre din care nu-i mai puteau scoate tunuri și canonade și divizii întregi de cocoși înfumurați.

Dar două cuvinte rostite în șoaptă?

CAPITOLUL II

1

– Sus, leneșilor! răzbătura șoaptele Mariei prin ușa întredeschisă.

Dan sări ca o lăcustă în mijlocul camerei. Tic își ascunse și mai aprig capul între perne, fără să uite să mormăie mai întîi cîteva cuvinte:

– Huo! Nu vreau să mă scol o dată cu cocoșii!

– Dac-ai ști tu de cînd s-a trezit cocoșul! încercă să-l consoleze Maria.

Din patul lui Tic, o pernă își luă zborul cu precizia unui cîntec de cocoș. Poposi exact în spațiul dintre ușa și pervaz, unde cu o clipită înainte se aflase capul Mariei. Și asta fără ca frățiorul să fi deschis ochii.

– Lasă-mă în pace! se răsti el. Și dacă vrei să știi, criminalul cu pîteni s-a trezit

exact la miezul nopții cu hotărîrea mizerabilă de a-i trezi și pe cei din jur.

— Pe cei care și-au ales atunci ora de culcare, adăugă cu un ton de admonestare Maria.

— Ce oră de culcare? întrebă Dan încă buimac. Dormeam ca niște îngerăși cu aripile moleșite.

— Adică n-ați aprins lumina, cînd v-ați întors? N-ați citit răvașele noastre de dragoste? Nu v-ați smuls părul din cap de rușine? Sau sînteți niște diavoli mincinoși?

— Aaa! își aminti Dan. Am făcut o plimbare prin împrejurimi. Sufăr de o insomnie congenitală, știi tu...

— Hm, nu suferi de insomnie... spuse Maria de după ușă. Suferi de minciună congenitală, nesuferitule! întocmai ca haimanaua aia cîrnă, care-și dă aere de frățior precoce. Să vă fie rușine!

Tic bițuia de nerăbdare. Voia să-i dea Mariei o replică usturătoare, dar capul lui era încă pe jumătate amețit. Putea să se schimonosească, să scoată limba, să-și prelungească nasul, batjocoritor, cu ajutorul palmei. Dar ce folos? Ascunsă după ușă, surioara lui nu ar fi văzut nimic. Spuse ce-i veni în minte atunci:

— Și ție, mă rog, de ce să nu-ți fie rușine? Repeti niște cuvinte urîte ca o papagaloaică. Altceva nu poate să intre în capul tău strîmt și negricios, fără bucle... Mi-e somn și dacă mi-ai vedea limba...

— Bine! se retrase Maria îmbufnată. Să știi că nucul e pus acolo pentru umbră. Așa că dacă v-ați fi uitat la ceas și nu la fereastra pe care ați sărit ca niște nătărăi... Noi ne ducem la plimbare. Într-o poiană fără nume. Adio și să mai știi că nu v-am trezit pînă acum... din milă.

Nu era o amenințare vană. Maria cobora într-adevăr treptele. Și încă foarte repede.

— Tu chiar crezi că ne lasă singuri cu profesorii ăia pensionari? întrebă Tic speriat. Trebuie să-mi lustruiesc pantofii, să-mi fac cite două funde la șireturi și să-mi pun și o șapcă pe cap. Știi, cu părul meu o să creadă că nu m-am pieptănat. Numai nasul nu văd cum să mi-l aranjez. O să spună că-l țin așa într-adins.

Dan se înveseli la început, dar cînd se uită la ceas se pomeni că-și trage o palmă, pentru a se trezi mai bine.

— E trecut de zece, Ticușorule! Ce ne facem?

— Dacă mai ai nevoie de palme, răspunse Tic repede, pot să-ți împrumut o curea. Odată a fost și ea piele vie.

— Mai bine împrumută-mi o pereche de pantofi de piele, se rugă Dan, uitîndu-se stăruitor pe fereastră. Nu văd nici măcar un centimetru de șiret.

Imediat apărură și capul lui Tic în cadrul ferestrei. Ochiul lui iscodiră cu puterea unui binoclu toată porțiunea de sub nuc, dar zadarnic! Nici urmă de pantofi!

— Dacă ni i-au luat ei? întrebă Tic agitat. Aoleu! Să vezi ce morală și ce exemple din antichitate și din cartierul ăsta, de acum treizeci de ani!

— O să spunem că așa e tradiția în orașul nostru, zise Dan. În loc să se lase pantofii, ca la hotel, în fața ușii, se lasă în curte, pe cerdac, sau pe trepte...

— Tu crezi că eu, cînd am aruncat cu pantofii, am calculat în așa fel ca să cadă unul lîngă altul pe cerdac?

— Dacă n-au închis poarta, aseară! rîse Dan. A intrat un cîine străin, sau o pisică și a tîrît pantofii. Bine că n-a fugit cu ei în stradă. Gata!

Tinerii făcură un duș zdravăn și se îmbrăcară la iuțeală. Jos, în hol, îi aștepta masa. Dulceață, unt, cașcaval, ceai. Ceaiul se cam răcise. Pășeau încet și cu teamă pe covor, pentru a nu li se vedea picioarele goale. Noroc că fața de masă era lungă. Gestul lor fu atît de iute, încît simțiră din plin contactul cu niște obiecte dure, nemiloase, pe care nu le observaseră pe scaune. N-avură vreme să încerce vreo manevră, pentru că ușa din dreapta se deschise. Bunica, înaltă și severă, își făcu apariția și-i iscodi îndelung și fără jenă din pragul ușii. Dan suportă ca un stoic durerea, care-i stîlcea fundul, cu gîndul că merită o asemenea pedeapsă pentru faptele comise în timpul nopții. Tic se simțea însă nedreptățit. Căuta un pretext care să-i salveze pulpele de acțiunea tenace și neîndurătoare a cioturilor de sub el.

— Aseară parcă erați mai mici, răsună vocea bătrînei. Sau poate păreați așa, din cauza luminii electrice.

Cei doi rămîneau muți și nemișcați. Numai Dan, văzînd cum tremură buzele prietenului său, înțelese cite replici usturătoare erau spuse în gînd.

— Vă lipsește ceva? întrebă parcă mai îngăduitoare bunica.

– Puțin unt, spuse Tic, cu un curaj nemaipomenit.

– Extraordinar! se supără gazda. Nu trebuia să le las pe ele să pregătească masa. Tocmai untul să-l uite! Oare pe unde le umblă gândurile? Când aveam vîrsta lor, ehei... mi-aduc aminte, la onomastica unei mătuși... Da, da, era ziua mătușii Smărăndița, și mi se dăduse mie în grijă pregătirea mesei.

– Și puțină sare, vă rog, se milogi Tic, nemaiputînd suporta durerea. Și dacă aveți și puțină lămîie...

Bătrîna se uita la el, din pragul ușii, ca la o arătare. Nu-și putea crede urechilor. Sentimentul de gazdă birui însă în ea:

– Sigur că da! Mie nu mi-ar fi scăpat. Oare pe unde le umblă mintea?

Și părăsi, în sîrșit, camera. Cam neconvinsă, cam nesigură, încă nehotărîtă. Nu știa ce să admonesteze mai întîi: vina și superficialitatea fetelor sau obrăznicia naivă a ciufuliciului?

– Untul! țipă Tic, imediat ce bunica dispăru. Ascunde-l undeva, sub masă, unde știi! Sarea o răstorn eu în buzunar, iar lămîia... Unde să ascund lămîia?

Amîndoi săriseră în picioare, descoperînd în același timp pe scaune obiectele care-i torturaseră pînă atunci: pantofii. Bineînțeles, fiecare se așezase pe pantofii celuilalt.

– Nu puteau să ne indice locurile cu o carte de vizită, mormăi Dan înfuriat.

Schimbară la repezeală încălțămîntea și în mai puțin de o secundă erau amîndoi cu pantofii în picioare. Nu se gîndiră să-și innoade șireturile. Voiau mai întîi să citească un bilețel strecurat în pantoful lui Dan.

– "Altă dată, imită Tic vocea Mariei, să nu vă mai lăsați pantofii sub nuc. Puteți să vă cățărați cu ei în picioare. O oră întregă ne-am chinuit să-i curățăm. Toate orătăriile din curte și-au găsit de lucru în preajma lor..." Of! Bine că n-au dat peste ei bunicii. Sînt convins c-am fi umblat toată ziua în ciorapi prin cameră...

Nu mai avu timp să-și continue atacurile, pentru că bunica pătrunse în sufragerie, cu o tavă încărcată.

– Lămîia am găsit-o, o întimpină Tic foarte îndatoritor. Era după ceainic.

– Și untul, completă Dan, zîmbind oarecum vinovat. Era după coșul cu piine.

Dacă fetele uitaseră ceva, acel ceva era coșul cu piine la care se referise Dan și care se afla plin, cu o piramidă de felii prăjite, pe tava bunicii severe.

Bătrîna, pe nedrept numită astfel, pentru că era încă viguroasă, dreaptă, doar cu cîteva fire albe în păr, răspunse cu siguranța care o caracteriza, fără să ia în seamă, sau poate fără să observe, fisticeala celor doi cireșari:

– Nu era chiar după coșul de piine, și asta spre norocul Ioanei. A avut grijă să-l lase în frigider. Îmi pare bine că au mîncat jumătatea de pachet, care a rămas de aseară. Îi place atît de mult untul surioarei matală?

Tic tresări brusc și se uită speriat pe geam. Gestul neașteptat al cireșarului, un gest de spaimă, de surpriză neplăcută, era cît pe-acî să răstoarne tava din mîinile bunicii. Nu pentru că Tic ar fi trimis un proiectil nevăzut drept în brațele care țineau tava, ci din simplul motiv că bătrîna îl imită pe cireșarul cel cîrn. Tresări și ea și se uită spre geam, parcă pentru a preîntîmpina o primejdie, dîndu-i astfel răgaz lui Tic să dosească jumătatea de pachet de unt sub niște șervețele.

– Mi s-a părut că văd un uliu, spuse el, după ce-și îndeplini cu succes misiunea. Dar nu era decît un cocoș...

Micul dejun începu și continuă fără alt incident. Rezemată de fereastră, bunica îi supraveghea și-i îndemna din cînd în cînd cu privirile, sau chiar cu vorbele, să se ospăteze din belșug. La terminarea mesei mulțumiră politicos amîndoi, prezentîndu-se în fața ei ca niște nepoți care cer voie să se joace...

– Să vă fie de bine, le ură ea. Și să vă innodați șireturile.

Exista o poiană fără nume într-una din pădurile care împrejmuiau orășelul, botezată astfel, pesemne, de un cetățean aflat în conflict temporar cu fantezia. Cei doi cireșari, crezînd că Maria le oferise spre dezlegare o enigmă, nu întrebă unde se află poiana fără nume, ci căutară să și-o imagineze privînd, cel puțin cîteva minute, cu asiduitate, ochiurile de verdeață care se zăreau, ici-colo, pe dealurile împădurite. Investigația îi obosi repede. Ajungînd la concluzia leneșă, dar foarte argumentată, că e imposibil să descopere poiana în care s-au dus fetele ("niște scîrboase, niște nesuferite care au vrut să scape de noi"), porniră bineînțeles cu pași chinuți și cu niște mutre de martiri spre iarmaroc.

Autoflagelarea țină doar două-trei minute. Așa că după câteva sute de metri alergau veseli, fără să se uite însă unul la altul, spre locul unde Căprioara împarte cetățenii orașelului în două categorii: în gurmanzi și în amatori de distracții ieftine... sau costisitoare.

Ioana și Maria așteptau nerăbdătoare în poiana amintită sosirea întârziatelor. E adevărat că o bună bucată de vreme, preocupate să citească două romane de aventuri, n-au simțit scurgerea timpului. Până când s-au uitat la ceas, amîndouă odată, apoi una la alta, apoi tot mai insistent pe cărarea care urca domol spre poiană.

— Poate că dacă ar fi fost Victor, sau Ursu... încercă Ioana, foarte timidă, să deschidă conversația.

Maria înțelese gîndul neterminat al noii sale prietene. Ioana își închipuia că Dan și Tic nu vor fi în stare, sau cine știe?... vor descoperi cu întârziere poiana în care se aciuaseră ele.

— Imposibil! spuse ea. Trebuie să apară dintr-un moment în altul. Am trecut doar prin atîtea întîmplări! Îi cunosc. E un fleac pentru ei să afle unde e poiana... Ți-a plăcut cartea?

— Și da, și nu, răspunse fără prea mare plăcere Ioana. Nu pot să înțeleg un lucru. De ce aproape toate romanele de aventuri, romane care se adresează mai ales tineretului, au ca eroi principali oameni maturi? Eu aș vrea să fie toți tineri, să aibă vîrsta noastră. Nu crezi că ne-am identifica mai ușor cu eroii cărților?

— Asta e și părerea mea, zîmbi Maria. Dar noi n-avem nici o putere. Totul depinde de părerea autorilor. Și ei, așa cum ai spus, au predilecție pentru...

— Iartă-mă că te întrerup. De ce spui că noi n-avem nici o putere? Eu mă gîndesc de multă vreme la voi, de altfel de aceea v-am și invitat aici și-mi pare rău că n-au venit toți. Voi n-ați oferit cu peripețiile voastre subiecte pentru autori? Și crezi că nu mai sînt și alți tineri care au trăit întîmplări asemănătoare?

Maria simțea o anumită jenă. Ioana începea să-i placă, deși își dădea seama că nu-i dibuise toate ascunzișurile, că se putea aștepta din partea ei la surprize, care, ca toate surprizele, pot fi calificate și cu plus, dar și cu minus. Era o fată inteligentă, poate puțin cam timidă, cam leneșă în inițiative. Sau poate sărise fără voia ei, ori fără să-și dea seama, puntea subțire, îngustă, pe care o constituie vîrsta romantismului. Dar dacă educația și structura ei se opuneau visului, fanteziei, romantismului?

Răspunsul la ultima întrebare veni imediat:

— Uneori simt în mine niște valuri... nu știu cum să-ți spun... sau parcă mă cheamă niște valuri albastre, îndepărtate... Nu! Nu m-am exprimat bine. Nu știu dacă sînt albastre, pentru că îmi apar nedefinite, și nici nu știu dacă sînt valuri. Poate sînt niște nori care se topesc înainte de a le putea reține imaginea... Dar aici, în orașelul nostru, e atîta monotonie, atîta uniformitate... Nimic interesant nu se poate întîmpla... Nu zîmbi! Aici și risul mi se pare planificat, minutul, secunda lui sînt dinainte cunoscute... Și emoția, și ea ține de evenimente precise, de sărbători, de aniversari, de onomastici... Uite, eu știu precis ce cadou mi se va face de Anul Nou; niciodată nu mă înșel. Știu, cînd voi lua o notă bună, cum vor reacționa părinții și bunicii; zău, uneori mi se pare că se știe și ziua în care eu sau altcineva își va scrînti piciorul. E o monotonie sigură, fatală, definitivă. De aceea v-am chemat. Ca să inventăm ceva, dar îmi dau seama că nu se poate întîmpla nimic aici. Aici nu se poate zbura decît cu avionul. Și tare aș vrea...

Ioana vorbise cu capul în pămînt. Dacă s-ar fi uitat în ochii Mariei, ar fi văzut lucruri duioase, umezi. Privirile ei erau triste, vocea i se îneca; de aceea nu-și termină fraza...

— Adineauri simțeam o oarecare jenă, îi răspunse Maria cucerită de franchețea Ioanei. Îți bănuiam calități frumoase și mi se părea ridicol să te uiți la mine ca la o eroină. Acum sînt și mai incurcată... Poate nici n-ar fi trebuit să-ți vorbesc. Poate că tu în locul meu...

— Nu! se opuse Ioana cu îndîrjire. Te cunosc bine, și dacă nu te cunosc, te simt. Știu ce-ați făcut, știu ce-ai făcut tu. Cum poți să încerci o comparație? Ce știi despre mine? Sînt o elevă-model, o fată ascultătoare, cuminte, care nu iese din vorba părinților sau profesorilor, care zîmbește cînd i se aduc laude... Nici nu știu dacă m-a certat cineva pînă acum. Poate bunicii, dar ei... Iar pe întuneric îmi vine să plîng, mi se pare că sînt falsă, că nu fac ceea ce aș vrea și aș putea eu să fac... Na! Sînt o idioată cu pretenții. Rebeliunile mele provin, pesemne, din lectură și din visuri întotdeauna întrerupte... Îți fac o mărturisire foarte sinceră. Nici un vis frumos nu ajunge pînă la capăt. Spre sfîrșit se întrerupe. Sau poate nu sînt eu capabilă să-mi amintesc sfîrșitul. În orice caz, dacă zbor, sau dacă sînt undeva unde simt apropierea unei mîngîieri, visul se întrerupe. Mă trezesc dimineața goală și tristă. Nu pot să-mi continui visul și am o ură pe somn! Dacă aș putea,

n-aș dormi nici o clipă...

Maria o înțelegea foarte bine. Trecuse și ea prin clipe asemănătoare, cu visuri întrerupte, cu somn dușmănos, cu tristeți și amărăciuni matinale. Mărturisirea spontană, făcută cu atita convingere, în loc s-o îndurereze, îi strecură o undă de veselie duioasă în suflet.

— De cită vreme treci prin stările acestea? întrebă ea și se strădui să-și ascundă veselia.

Ioana slobozi primele cuvinte, fără să se gîndească. Era mai degrabă încrunțată decît tristă:

— Dintotdeauna... adică de cîteva luni: adică, știu eu? poate de un an de zile... dar timpul nici nu contează. Adevărul e cel pe care ți l-am spus. E monotonie și moleșală și mi vine să strig în gura mare tuturor că sînt niște... Îți imaginezi ce cuvînt am vrut să folosesc. Poate că mi s-ar potrivi mai bine mie. Dacă-ăș fi acum într-o barcă, pe o mare albastră!... Nu! nu albastră! o mare violetă, cu reflexe aurii la orizont... Sau pe vârful unui munte înalt, înalt, deasupra lumii, să stau ca un steag acolo și să privesc departe, și să se împrăstie din mine culori... oh! Oare cine a așezat orașul nostru aici, în decorul ăsta banal?

Maria rîse și risul ei o molipsi și pe cealaltă. Numai că în ochii Ioanei apăruseră lacrimi de ciudă. Smulse cu mîna fierbinte cîteva smocuri de iarbă, cărora apoi le rupse virfurile cu dinții. Nu-și dezlipi privirile din pămînt.

— M-am gîndit și eu de multe ori la cele ce-mi spui, începu Maria. Am blestemat și eu orașelul nostru, poate că nici acum nu-l iubesc prea mult. Cite insulte nu i-am aruncat! Și de cite ori nu mi se părea că toți oamenii pe care îi întîlneam îmi sînt dușmani, că nu mă înțeleg, că nu vor să mă înțeleagă, că mă disprețuiesc și-mi aruncă pe furiș priviri batjocoritoare. Erau momente cînd chiar îi înzestram eu cu asemenea priviri. De fapt, îi nedreptățeam, dar pe atunci nu-mi dădeam seama. Cine știe ce-și aminteau ei, sau cine știe ce vedeau, poate chiar felul cum îmi purtam eu servieta, și zîmbeau. Mi-i închipuiam însă ironici sau disprețuitori. Nici acum n-am scăpat de asemenea metehne și nu știu cum de m-a apucat acest moment de luciditate. Parcă mi-aș aminti o altă lume prin care n-am trecut cu ființa mea vie... Brrrr! vorba lui Tic. Mi se pare că exagerăm, că ne dăm prea mare importanță, și de fapt, cine și ce sîntem? Mi se pare că n-am trecut încă de copilărie. Eu, chiar cînd mă răzvrătesc, simt în adîncul meu nevoia unui impuls dinafară... Mă prefac tristă, îndurerată, dar abia aștept vorbele mamei, întîi ca să le contrazic, apoi ca să mi le amintesc și apoi — îți mărturisesc foarte sincer — ca să le ascult...

— N-ai dreptate! se îndirji Ioana. N-ai, n-ai! Tu te-ai plimbat prin toate fanteziile. Singură sau cu prietenii tăi, probabil că și visurile tale au un sfîrșit... Dar eu... Eu ruginesc, mă ofilesc și nimeni nu-mi udă rădăcinile. Nici măcar de urechi nu mă trage nimeni, pentru că sînt prea cuminte. Așa!... Și să nu te înspăimînti, pentru că o să-mi treacă imediat. Dar mai întîi să recunoști că orașul nostru nu oferă nimănui nici posibilitatea de... Uită-te și tu! Aceleași vile, cred că și boabele de grîu se deosebesc mai mult între ele. O, să-mi spui imediat: dar pădurile, dar poienile? Vrei să știi ceva? Toți copacii sînt numărați aici, și puieții. Iar poienile... Ei bine, să știi că se cunoaște suprafața fiecăreia pînă la centimetru pătrat. Ah!

Iar o cuprinse risul pe Maria. Și înțelese din vorbele prietenei sale că aceasta trece prin ultima criză de furie. Ultima erupție, apoi se va liniști. Și se gîndi să aducă ea cu un minut mai devreme liniștea. Mai ales că era și timpul.

— Ne-am luat cu vorba și, precum vezi, n-a venit nimeni după noi. Oare nu li s-au confiscat pantofii?

— Eu aș fi alergat și cu picioarele goale, numai să mă fi chemat cineva, răspunse Ioana cu ultimele rămășițe de revoltă. Dar nu cred în ideea ta cu pantofii. Știu, am niște buni pe care încă nu i-a moleșit și încălzit vîrsta. Sînt cam ciudați, dar au un suflet bun... Oare ce mi-a venit să-i apăr? Pentru că fără să fie bătrîni, sînt cam învechiți...

— Doamne! rîse Maria. Cu cită ușurință îi judecăm pe cei mari! Nu spun asta pentru tine. O spun mai ales pentru mine, pentru că și eu trec prin momente asemănătoare.

Atunci cînd mă consider neînțeleasă... și poate că și sînt uneori... Ne place să ne alintăm.

— Dacă nu face altcineva lucrul acesta?

Maria pricepu că e pe cale să deschidă o nouă discuție, mult mai complicată decît prima, și se simțea prea nesigură pentru a o duce la capăt. Reveni, de parcă n-ar fi auzit întrebarea, la preocuparea de mai înainte:

— Și dacă n-au să mai vină după noi? Și-i așteptăm aici ca proastele, de parc-ar fi

cine știe cine. Știi decît timp îi așteptăm?

Mai bine de două ore! Sint sigură că au găsit un pretext și în loc să vină aici, s-au dus... acolo unde au fost aseară...

– La iarmaroc? întrebă Ioana. Nu știu ce pot să găsească interesant acolo... Praf, praf, praf... și țipete, și cele mai zănatice culori. Să-ți spun drept, mie mi se pare că și bilciul ăsta, atît de așteptat, se potrivește monotoniei orașului nostru. N-ai văzut? Aceleași risete caraghioase, parcă s-ar multiplica o fotografie. Îmbrăcămintea și încălțăminte la fel, adică gri, plină de praf. Și mereu aceleași și aceleași voci, rostind aceleași și aceleași cuvinte. Toate răgușite și parcă s-ar învîrți la nesfîrșit o singură placă, veche, crăpată, din alt secol... Brrrr! vorba fratelui tău... care nu cred că mai vine...

– Nu vrei să mergem după ei la iarmaroc? întrebă Maria. Eu nu cred că m-aș plictisi.

– Și dacă nu-i găsim acolo? Dacă umblă după noi prin cine știe ce coclauri?

– Asta n-o mai cred! răspunse Maria foarte sigură. Că ne-au abandonat, invocînd un pretext oarecare, da. Dar că ne caută prin alte locuri, în nici un caz. Cine știe pe unde cască gura acum!

Mai mult din politețe, Ioana acceptă propunerea.

– Dacă tu crezi... Bine! De altfel nici n-avem ce face altceva. Nu mai e nimic interesant în oraș... Poate muzeul. Sint cîteva obiecte foarte, foarte prețioase acolo... Unice în lume. Dar nu știu dacă le mai putem vedea. Mi se pare că începînd de azi sau de miine, muzeul se închide. Ce ghinion! Extraordinar!

3

Tic și Dan se înfîpseră de multă vreme, ca niște pari, lingă roata norocului. Parcă făceau parte din decorul bilciului. Nimic nu-i mișca din gropile lor. Cel puțin Tic nu mai vedea și nu mai auzea altceva decît roata de lemn cu piramida ei strălucitoare de obiecte și strigătele de îndemn și de bucurie ale omului cu pălărie de paie. Dan paralizase lingă el, mai mult din solidaritate. Privirile lui alunecau din cînd în cînd pe lingă cele cinci obiecte care rămîneau nemișcate la locurile lor. Gîndurile însă îi fugeau în altă parte. Ar fi preferat decît să stea acolo în soarele dogorîtor, în mijlocul norilor leneși de

praf, cu picioarele chinuite de durere, să se tolănească undeva într-o poiană răcoroasă, pe un covor moale și mătăsos de iarbă și să audă, în locul reclamelor răgușite, vorbele usturătoare ale Mariei sau lamentările verișoarei lui. Din păcate, în afara ripostelor pur verbale, îi venea foarte greu să i se opună lui Tic. Mai ales cînd vedea cît de fascinat se uită la cele cinci obiecte ciudate și cu cîtă atenție calculează mișcările și opririle corzii de oțel. Îndura nemișcarea și mai ales muțenia ca o tortură. Și în anumite clipe se pomenea blestemîndu-se că acceptase cu atîta ușurință ideea sinuoasă a lui Tic de a porni spre bilci și nu spre pădure. Dar cînd își vedea prietenul concentrat, mut, crispat, chinuit de neputință, revenea la sentimentul de solidaritate care-l pironise acolo.

Era puțină lume în jurul roții pentru că era puțină lume în iarmaroc. Foarte rar își încerca vreun plimbăreț norocul. Mai ales oamenii de la țară, atrași de îndemnurile repetate, aproape personale ale omului cu pălărie de paie. Împingeau cu teamă șipca de lemn și așteptau neîncrezători rezultatul, cam întotdeauna același: o lulea, sau o pasăre cu pene colorate în coadă, sau un iepuraș mic cît degetul, sau cine știe ce altă statueta de ghips fără nici o valoare. Uneori coarda de oțel se oprea în apropierea numerelor mari și oscilațiile ei făceau să tremure inima cireșarului cîrn și ciufulit. Dar, ca prin miracol, sau poate din cauza rugămintîilor mute și fierbinți ale lui Tic, coarda de oțel depășea sau se oprea la cîteva cuie înaintea numărului cîștigător.

Foarte tîrziu, Tic observase printre spectatori un personaj preacunoscut pentru a scăpa atenției sale. Era tinerelul care, noaptea trecută, cîștigase cele două obiecte gospodărești. Nu-l remarcase pînă atunci, pentru că stătea aproape ascuns în spatele unei tarabe la care se vindeau fesuri. Purta, ca și ultima dată cînd îl văzuse, șapca aceea albastră cu cozoroc de țiplă.

Tic îi făcu semn lui Dan cu cotul și prin cîteva cuvinte și gesturi meșteșugite îi dezvălui prezența și locul unde se afla cozorocul. (Hotărîseră amîndoi să-i dea această denumire.) Dan nu acordă prea mare atenție senzaționalei descoperiri; Tic, în schimb, trecu imediat la o supraveghere foarte atentă și la niște calcule foarte complicate în felul lor. Acestea surveniră însă mai tîrziu. Cireșarul urmărea fiecare gest al cozorocului, îi urmărea mai ales privirile și pentru a nu i le întîlni, recurgea la cele mai abile subterfugii. Nu voia cu nici un chip ca tinerelul să se simtă supravegheat. De aceea, în anumite clipe, norii foarte rari de pe cer, păsările mai îndrăznețe și gîzele pe care păsările le vinau, sau

vreun spectator oarecare, deveneau ținte de un interes extraordinar pentru poetul sau pentru căutătorul de fizionomii în care se intrupa — de la caz la caz — cireșarul cel cirm. Astfel evita să i se încrucișeze privirile cu cele ale cozorocului.

Atitudinea cozorocului i se părea puțintel cam stranie lui Tic. Și prin faptul că stătea nemișcat și ascuns; și prin faptul că privea aproape fără conținere ceea ce se întâmpla la roata norocului; dar mai ales prin faptul că erau clipe cînd tresărea, cînd parc-ar fi vrut să sară de la locul lui, dar se reținea în ultimul moment. Aceste clipe îl înciudau pe Tic, pentru că nu izbutea să le descopere cauza. Tresăririle și impulsurile cozorocului se repetau parcă la anumite intervale; nu erau neregulate, cu toată spontaneitatea lor; păreau în relație strînsă cu ceva. Acest ceva îi scăpa lui Tic. Ceasul nu-i fu de nici un ajutor cireșarului, Dan îi șoptise la ureche să controleze tresăririle cozorocului cu ajutorul ceasului. Tic se supusese fără prea multă convingere și instinctul îi dăduse dreptate. (Instinctul sau poate bunul simț.) Gesturile ciudate ale tinereului de după taraba cu fesuri nu se repetau la perioade precise. Uneori la două minute, alteori la cinci minute, alteori la șapte sau zece minute. Nu era nici o relație de timp între ele. Atunci?

La un moment dat, Tic zări în mulțimea spectatorilor (se adunaseră dintr-o dată și fără motiv aparent o grămadă de oameni în jurul roții) și pe atletul care-i strecurase în suflet o anumită simpatie. Avu chiar impresia că-i zîmbește și că-l salută ștregărește, clătînd capul, așa cum îi era obiceiul. Din păcate, îl pierdu repede din vedere, sau poate plecase el din cercul acela gălăgios; Tic n-avu vreme să se gîndească prea mult, din cauza altor evenimente la care era obligat să participe.

Omul cu pălărie de paie începu să strige parcă mai tare ca de obicei:

— Încercați-vă norocul! Vine, vine norocul! Care mai trage? Statuia lui Fradaburid!

Tic cunoștea pe dinafară repertoriul sărac al omului cu pălărie de paie, pentru a mai lua în seamă vorbele lui. Toată atenția sa era concentrată asupra cozorocului. Băiatul părea că e prada unei agitații neobișnuite. Tresări parcă mai puternic ca altă dată (ceea ce îl îndemnă pe Tic să-i facă semn cu cotul lui Dan) și porni subit, ca mînat de un imbold cu neputință de evitat, spre roata norocului. Plăti cu un gest cam timid taxa de tragere, apoi împinse șipca. Coarda de oțel se învîrți cam de două ori în jurul cuiei, dar tocmai cînd își încetini mersul, pentru a poposi în dreptul unui număr, între coardă și privirea lui Tic se interpușe trupul gras al omului cu pălărie de paie. Strigătul acestuia răni urechile cireșarilor:

— A luat-o! Uite cum a luat-o! Vaza! Vaza! Cristalul din Veneția! Uite cum a luat-o! Cu trei lei a luat-o!

Vaza nu prea era ea dintr-un cristal celebru și mai ales nu era aceea pe care o remarcaseră cireșarii. Totuși era frumos lucrată, dintr-o sticlă limpede, strălucitoare și valoarea ei depășea cu mult suma de trei lei.

Îndîrjit și bucuros în același timp, tinereul mai trase o dată, și încă o dată, dar norocul nu mai fu de partea lui. De aceea renunță să mai joace. Își croi drum prin mulțimea care îl privea cu invidie și, cînd găsi spațiul mai liber, pașii lui deveniră sprinteni, poate chiar prea sprinteni. Parc-ar fi vrut să scape de amenințarea unei primejdii.

Privitorii căpătară curaj. Se îmbulzeau tot mai mulți spre locul unde se afla șipca de lemn. Într-o singură clipă, Tic luă o hotărîre eroică:

— Rămii tu aici! îi spuse lui Dan. Eu mă duc să văd ce se întîmplă cu cozorocul.

Nici el nu știa de ce luase acea hotărîre, dar nici nu voia să se gîndească la motivul care o determinase. Auzi în spatele lui țacănitul ca de mitralieră al corzii de oțel și o zbughi imediat în direcția în care plecase fericitul cîștigător. Îi zărea șapca albastră la vreo douăzeci de metri înaintea lui și era fericit că are un asemenea minunat punct de reper. În clipa cînd cozorocul coti după o tarabă care deschidea un fel de uliță în bilci, Tic își iuți pașii, sau, ca să spunem adevărul adevărat, începu să fugă în toată regula. Îi era teamă să nu-l piardă pe undeva printre tarabe și ulicioare. Cînd ajunse la locul unde tinereul cotise, cireșarul abia mai avu timp să-i mai zărească pentru o clipă șapca albastră dispărînd după alt cot. Ezită o fracțiune de secundă, parcă pentru a-și întipări mai bine locul în memorie, dar chiar în clipa cînd își simți mușchii picioarelor în stare de alarmă, gata pentru start, o voce fermă îl țintui locului:

— Stai!

Tic închise ochii pentru o secundă, așteptînd docil o lovitură cumplită pe ceafă. Sentimentul de culpabilitate îi dispăru însă în clipa cînd deschise ochii, lăsînd loc unei stări de revoltă, atît de aprigă încît simți vibrații de oțel în pumnii strînși. Și vocea cîștigă subit un accent de violență:

– De ce? Cu ce drept?

Dar îl pufni dintr-o dată risul, pentru că, întorcînd capul, zări chipul vesel și clipirea ștrengărească a atletului. Pentru prima dată, Tic îl vedea în plină lumină și foarte aproape. Atletul nu era chiar atît de tînăr cum i se părușe la prima vedere. Și asta din cauza unor cute groase care-i brăzdau fruntea; din cauza ochilor care păreau obosiți. Sclipirile lor erau vioaie, ironice, ștrengărești, dar cutele subțiri de la colțuri, cearcănele evidente și o paloare vagă, stranie, mărturiseau veghe, așteptare, efort, neliniște. Un zîmbet plin, spontan îi șterse ca prin farmec oboseala, îi lumină și-i întineri figura.

– Cred că e timpul să ne cunoaștem, spuse el și-i întinse mîna cireșarului. Măcar cu numele mic. Al meu e Terențiu.

– Dacă e vorba de numele mic... al meu e într-adevăr mic... O singură silabă: Tic. Și-mi pare foarte bine, deși din cauza... din cauza acestei cunoștințe neașteptate am pierdut un lucru foarte important. Adică nu un lucru, ci o ființă care ducea cu ea un lucru și un mister încă nedezlegat.

Cutele de pe fruntea lui Terențiu se adînciră.

– Bănuiesc despre ce este vorba. Hm... Nu crezi că ești prea tînăr, pentru a te ocupa de asemenea mistere?

– Ha! rise Tic, trimițîndu-și gîndurile, ca niște fulgere prin amintiri nu prea îndepărtate. Dacă nu mă opreați dumneavoastră, o anumită parte din mister, măcar cinci sau zece la sută ar fi fost, în mod sigur, clarificată. V-am spus doar cum mă cheamă...

Atletul își prinse șoldurile în mîini, adăugînd un aer de ironie atenției cu care-l privea pe micul său interlocutor.

– Va să zică ai devenit celebru din naștere! Mă mir cum de n-am auzit pînă acum de dumneata.

– Chiar n-ați auzit? se întristă Tic pentru un moment.

– Hai să lăsăm asta! se hotărî brusc Terențiu. Ești un tinerel simpatic, chiar foarte simpatic, de aceea vreau să te feresc de copilării sau de imprudențe. Spune-mi imediat ce vrei să știi!

Tonul cu care i se făcuse invitația era categoric. Și Tic suporta foarte greu asemenea porunci. Mai ales că-l invadaseră niște gînduri confuze în clipa aceea. Bilbiiala lui nu era prefăcută, așa cum obișnuia el cînd voia să cîștige timp, dar aceasta nu-l împiedică să ajungă la același rezultat:

– De ce... ? Adică... Știți... Am și eu o dorință... Adică... Brrr! Vreau să-mi explic un anumit lucru... și mai ales vreau să obțin un anumit lucru...

– Cu ce se ocupă părinții dumitale? întrebă dintr-o dată Terențiu, cu un vădit accent de nemulțumire. Locuiești aici în oraș?

Întrebările și răspunsurile directe îi erau nesuferite lui Tic. Îl cuprinse un val de revoltă.

– Nu pot să răspund din obligație. Eu cînd îl întreb ceva pe cineva, care mi-a spus mai înainte că-mi este foarte simpatic... Știți... Eu de ce nu v-am întrebat nimic? Și nici n-o să vă întreb... așa cum cred eu că face un judecător...

– Aha! pricepu atletul, reluîndu-și aerul vesel. Va să zică simpatia e reciprocă. Atunci se schimbă situația și e cazul să-ți spun cîteva vorbe... Nu! Nu vreau să-ți dau sfaturi, Doamne ferește! Te-am văzut pierzîndu-ți timpul pe la roata norocului și... m-am gîndit că ai putea să-ți pierzi și banii acolo, fără nici un folos. Dacă ești atît de deștept pe cît pari, sau pe cît vrei să dai a înțelege... nu crezi că e un păcat să te amesteci printre șmecherii aceia?

– Păcat nu cred eu că este, răspunse Tic, însoțindu-și vorbele cu un suris viclean. Și să știți că pînă la urmă tot voi dibui șmecheria și voi deveni proprietarul unui anumit obiect de acolo... Dacă Tic își pune ceva în gînd...

Involuntar, atletul își plimbă degetele prin părul ciufulicului. Era un gest de alintare cam dur, ca al unui părinte sau al unui frate mai mare care vrea în același timp să-și dojenească odrasla sau frățiorul neascultător.

– Oh! Oh! zîmbi el. Ești pus pe fapte mari și, ți-am mai spus o dată, cam primejdioase. Ascultă bine! Nu e ușor să descurci ițele pe aici. Sînt prea încîlcite și ai putea să te lovești de niște piedici cam colțuroase, care pot lăsa urme și dureri... Lasă-i pe alții să se ocupe de treburile astea. Au și mai multă experiență și... sînt mai chemați decît dumneata...

– Aha! înțelese cireșarul. Prin urmare, dumneavoastră...

Terențiu duse repede degetul la buze, indicînd ferm tăcere:

– Stai! Nu te grăbi! Nu-ți împuia capul cu asemenea gînduri. Mai bine te-ai plimba

prin bilci, împreună cu prietenul dumitale, ca doi băieți cuminți care vor să se distreze... Mai mult ziua și mai puțin noaptea. Nu mi-ai spus ce sînt părinții dumitale, dar eu nu cred că ar fi bucuroși să-și știe copiii prin bilci, în țoiul nopții, aruncîndu-și banii unor vagabonzi. Nu-i așa că ai plecat de acasă, aseară, sărind pe fereastră?

– Da... răspunse Tic, înroșindu-se. Numai că am plecat din altă casă. Nu locuiesc aici. Sîntem invitați la niște rude... așa că e mai... e mai ușor de folosit fereastra...

Terențiu rise cu toată fața. Îi pierise orice urmă de severitate. Iarăși își plimbă degetele prin părul ciufuliciului; de astă dată însă fără duritate.

– Și cam ce obiect te interesează acolo?

– Atletul! Atletul cu discul! răspunse Tic fără ezitare.

– Fiuu! fluieră Terențiu. Statuia lui Fradaburidi? Îmi pare rău că te întristez, dar nu cred că vei putea s-o cîștigi.

– De ce? întrebă Tic nedumerit. Am aceleași șanse ca oricare altul. Nu-mi trebuie decît mai multă stăruință. Și în privința asta, vă rog să mă credeți...

– Nu-i vorba de șanse și de stăruință, inceptu să-l lămurească atletul. Pot să pariez cu dumneata că, oricît ai juca, nu-l vei cîștiga niciodată. Numai în cazul cînd e de acord borțosul...

– Borțosul! se miră Tic. Aaaa! Āla cu pālărie de paie? Într-adevăr, i se potrivește bine porecla. Dar nu vād de ce trebuie să fie el de acord? Să știți că am urmărit fiecare tragere, bineînțeles cînd eram de față, și am ajuns la niște calcule pe care, dacă le-aș folosi cum trebuie și cînd trebuie... Terențiu surise compătimitor.

– Acolo nu se cîștigă cu calcule, dragul meu...

– Nu-s de acord cu dumneavoastră, răspunse Tic foarte prompt. De cînd supraveghez roata norocului, cozorocul a cîștigat de trei ori. Și de fiecare dată cite un obiect important. Și am mai văzut că nu trage la întîmplare. Calculează și el ca și mine. Numai că nu știu cum izbutește să-și aleagă momentul cel mai favorabil.

– Cine-i cozorocul? întrebă atletul.

– Băiatul acela cu șapcă albastră și cu cozoroc de țiplă. I-am dat noi această denumire convențională, așa cum dumneavoastră l-ați numit pe āla borțosul. Și dacă nu mă opreați, îl urmăream mai departe, fără să simtă el, și cine știe ce noutăți aș mai fi aflat. Dar să știți că nu-l las, chiar dac-ar trebui pentru asta să mă transform în copoi.

Chipul lui Terențiu deveni sever. Prinse cu mîinile umerii lui Tic și-i strînse pînă ce cireșarul simți durerea în oase.

– Lasă la o parte orice calcule și urmăriți! Prin bilci nu umblă numai oameni de treabă. Mai sînt destui pungași, derbedei, vagabonzi, pe care n-ar fi bine să-i cunoști sub înfățișarea lor adevărată. E mai mult decît un sfat ceea ce-ți spun. Poate că sînt alții care au menirea să descurce aceste ițe. Și în nici un caz niște copii. Și să nu uiți ce ți-am spus la început. Ești un băiat simpatic și probabil deștept. E bine să te știi simpatic, dar nu e prea bine să-ți închipui că ești foarte deștept.

Atletul îl lăsă pe Tic năucit. Cireșarul nu știa ce să creadă. Un vālmășag de sentimente, un vālmășag de gînduri cutreierau ființa lui. Nu știa dacă trebuie să se ferească, să se apere, să acționeze, să lase totul baltă, să fie perseverent sau nepăsător. I se părea că e inconjurat din toate părțile de enigme și acest lucru îl irita. Îi pierise pentru un timp acel suris cuceritor care-i deschidea peste tot porțile.

"Fir-ar să fie! își spuse el în gînd. O să las totul baltă și o să fug spre casă. Poate o să născocim ceva în orașul nostru. Brrr! Ce vacanță ingrată!"

4

Cu aceste gînduri ajunse Tic la roata norocului. Primul personaj pe care-l zări acolo fu omul în gri. Arăta la fel ca în seara trecută. Nu mai depășise însă rîndul spectatorilor încă nedeciși. Stătea retras undeva, ferindu-se parcă să fie băgat în seamă, și privea țintă un singur punct al piramidei cu obiecte strălucitoare. Cireșarul descoperi imediat obiectul care-l fascina pe omul în gri. Era același de care se îndrăgostise și el: atletul cu discul. Bătrînul nu rămase prea multă vreme acolo sau poate sosind cu mult înaintea lui Tic se săturase tot privind statuia. Nu plecā însă fără să bolborosească niște cuvinte pe care urechile ciulite și pregătite pentru orice eventualitate ale celui mai tînăr dintre cireșari le prinse și le descifra fără greș:

– Hm... Hm... Statuia lui Fradaburidi! Fradaburidi!!

Tic ar fi pornit fără șovăire și pe urmele acestui personaj ciudat, dacă n-ar fi zărit la vechiul post de observație chipul năucit și roșu ca sfecla al lui Dan. Iar la doi pași de el,

două fete, ținându-se de mână, zîmbeau batjocoritor: Maria și Ioana.

Nu mai era nici o îndoială. Dan pierduse bătălia... dacă avusese loc vreo bătălie... Cine știe? Poate că se predase fără nici o rezistență. Probabil că nici o mișcare, nici un gând, nici un gest pe care îl făcuseră cei doi cireșari nu rămăsese nedezevăluit.

– Da! spuse Tic furios, oprindu-se sfidător în fața Mariei. Tot ce ți-a spus dumnealui e adevărat. N-a exagerat cu nimic și n-a ascuns nimic. Cred că nu e nevoie să-ți mai repet, cum faci tu cînd îți înveți lecțiile de fizică...

– Sau cum faci tu cînd spui o minciună gogonată, îi replică Maria. Mai întii află că abia am sosit și, în al doilea rînd, sînt situații ca aceasta cînd nu se vorbește la singular. Ca să știm cum stăm și cu politețea. Și în al treilea rînd, dacă am aflat ceva, atunci tu ești cel care ne-ai spus și nu prietenul care s-a transformat în sînx de culoare roșie.

Tic trăi un moment penibil. Și pentru că-l jignise pe Dan pe nedrept (dar asta nu se întîmpla pentru prima dată); și pentru că o jignise pe Ioana, ignorîndu-i prezența (deși, prin felul în care se comportase, voise s-o scoată din cauză, mai puțin pentru că-și jignise sora; mai mult însă pentru că se autojignise, transformîndu-se într-un mic imbecil). Acest ultim lucru îl scotea din sărite. Prin felul cum se purtase dăduse un răspuns general afirmativ gîndurilor și întrebărilor cu siguranță batjocoritoare și dușmănoase ale celor două domnișoare, care se țineau prietenește de mână.

– Va să zică v-ați împrietenit... la toartă, spuse el, în loc de orice altceva. Miine-poimîine o să faceți schimb de nume, iar eu, începînd din această clipă...

– Nu începînd din această clipă, Ticușorule, îi spuse Maria aproape plictisită. De multă vreme ești uricios și nesuferit, mai ales, cînd te încapăținezi în prostii. Într-adevăr, în ultimul timp frecvența lor... mă cam înspăimîntă.

– Lasă-mă-n pace! se opuse el cu iuțea. Fără prostiile mele... Bine! O să vedeți voi! M-am gîndit eu ce-o să fac. Și miine, împreună cu Ursu, și cu Victor, și cu... fără voi... Las' că știu eu... Nu-i așa, Dan?... Fradaburidi!...

– Fradaburidi? întrebă Dan inocent și cu voce tare.

Fetele dădură un alt înțeles întrebării lui Dan.

– Ce-i cu Fradaburidi? întrebă la rîndul lor. Cine e acest Fradaburidi? Iarși o scorneală de-a ta?

Ultima întrebare îi aparținea Mariei, care se uita curioasă cînd la Dan, cînd la Tic. Primul își ținea privirile ascunse în pămînt, celălalt privea foarte atent o gheretă la care se vindeau mingi colorate, cu coadă de cauciuc. Rîsul abia stăpînit nu i-l stîrnise însă ceea ce se întîmpla acolo, ci curiozitatea incipientă a celor două prietene.

– Aha! pricepu Maria. Vrei să scapi din încurcătură, folosind metodele tale vechi... Știi, dragă Ioana, cum face dumnealui cînd e într-o încurcătură? Scornește un nume ciudat ca acest Fradaburidi, cei care îl ascultă se apucă să-i găsească un înțeles și astfel dumnealui cîștigă timp pentru a inventa altă poveste.

– Bine! acceptă Tic. Dacă nu vă mulțumiți cu Fradaburidi, atunci o să scornesc alt nume... De pildă... Piro... Pio... Da! Piroboridava!

– Piroboridava!? tresări Ioana. Țsta nu-i un nume scornit. Nu-ți amintești? se adresă ea Mariei. Nu-i numele unui oraș dac din părțile Tecuciului?

– Da! răspunse Maria. E o cetate dacică descoperită în apropierea Siretului. Îmi amintesc. Pînă la descoperirea așezărilor din munții Grădiștei era cea mai importantă cetate dacică dezgropată la noi...

– Nu-s chiar atît de sigur, interveni Dan.

– Aaaa! Prin urmare, tu i-ai sugerat acest nume, se dezmetici Maria. De la cine altcineva putea să-l afle? Și celălalt... Îii... Fra... Bra... Fradaburidi? Tot opera ta e?

– Nu! se dezvinovăți Dan. N-am nimic cu Fradaburidi. L-am auzit și eu, cum l-ați auzit și voi.

– Poate că face parte din metodă, rise Ioana. Întii un nume straniu, inventat, apoi altul la fel de straniu, însă real, pentru a da o anumită autenticitate și primului... Trebuie să recunosc că e o metodă inteligentă...

– Mulțumesc, răspunse Tic, în urma unei clipe de meditație, care-l îndemnase să nu piardă măcar acest compliment rostît cu un accent atît de sincer.

Tinerii se îndepărtaseră de roata norocului. Porniseră pe cîmp, spre un pod îndepărtat, care scurta însă drumul. Foamea le dădea tîrcoale și gîndurile lor începeau să graviteze tot mai des în jurul unei mese încărcate cu bunătăți. Cîmpul era pustiu. În depărtare doar, se zărea o siluetă mișcătoare, dar nimeni nu-o luă în seamă. Oarecare plictiseală se strecurase în sufletele lor. Dan își controla în gînd biblioteca, alegînd cărți pe care nu le citise sau le pusese la loc după ce citise, nemulțumit, un capitol sau două.

Ioana blestema cu ochii închiși monotonia și uniformitatea orașului, pentru că nu oferea nici o atracție deosebită, misterioasă, pentru că nu-i îndemna la acțiuni nemaipomenite pe noii ei prieteni; blestema și se gîndea că foarte repede va rămîne iarăși singură, cu acea senzație dureroasă, că în fiecare noapte i se taie aripile înălțate spre zbor. Maria încerca să se obișnuiască într-un fel cu ideea că va petrece o vacanță plictisitoare, o oarecare vacanță, fără acele tentații, enigme și emoții pe care le trăise în Peștera Neagră sau în Cetatea Vulturilor. Știa că repede-repede se va lăsa pradă unor visuri care îi vor înfățișa fantastice aventuri. Iar Tic... Ticușor își făcea planurile de plecare neîntîrziată, convins că alături de Victor și de Ursu... da, și de Dan, și de Lucia, și de nesuferita lui soră, va da peste un lucru extraordinar. "Nu se poate să rămînem ca niște copaci, nemișcați și tîmpiți" își spunea el în gînd. E adevărat că nu putea să scape de niște imagini care îi apăreau ca niște fulgere; și prin ele întrezărea oameni ciudați, obiecte strălucitoare, un discobol în plin efort, și auzea în permanență un țacănit ca de mitralieră. Oare mîine toate acestea vor fi niște simple amintiri? se emoționa Tic o clipă, încetinind pasul. Fetele erau înainte, mergeau tăcute, cu capul în pămînt. Dan își potrivea mersul după cel al lui Tic, așa că după cîteva secunde amîndoi erau la vreo douăzeci de metri în urma fetelor. Puteau vorbi în șoaptă.

— Tu ce zici? întrebă Tic. Să mai facem o încercare după-masă? Dacă nu reușim, ne luăm calabalicul și...

— Va să zică te-ai resemnat.

Dan răspunse fără să se gîndească și mai ales fără să-și închipuie că vorbele sale, aruncate la întimplare, cu o voce obosită, vor avea efectul unei explozii. Pumnul lui Tic îl lovi cu atîta putere în spate, încît simți că i se taie răsufierea. Durerea îi închirici trupul, dar îl părăsi repede cînd îl zări pe Tic uitîndu-se sus, spre orizont, și izbind furios cu piciorul în pămînt.

— Ce te-a apucat? Și de ce-ai dat în mine?

— În tine?! tresări Tic. Cînd? Aaa! Nici nu mi-am dat seama... Orașul ăsta mi-a învinețit oasele. După-masă voi pune mîna pe discobol. Dacă nu-l ciștig, îl iau. Îl iau și fug. N-o să mă prindă borșosul...

— Ești nebun?! Nici n-o să ai vreme să te miști. Nu din cauza borșosului. Oamenii din jur. Nimeni nu suferă hoții.

— Pssst! se invioră Tic. Am o idee, o idee grozavă. Poți să-i pui cruce discobolului. Nu-i așa că stă chiar în vîrfurile piramidei? În orice caz, cam pe-acolo. Gata! E grozav! Dar trebuie să așteptăm pînă se înnoptează. Am nevoie de întuneric. Grozav!

Fetele se treziră dintr-o dată singure. Simțiră aceasta cînd, cotînd printr-o pădure, se pomeniră în fața unui personaj ciudat, un bătrîn înalt și uscățiv, îmbrăcat în gri, care privea soarele prin ochelarii lui întunecați și bolborosea cuvinte nedeslușite. Atitudinea personajului li se părea prefăcută și o ușoară spaimă le încolți pe neașteptate. Pașii li se încetiniră, dar tot nu reușiră să evite întîlnirea cu personajul, înainte de apariția băieților, din simplul motiv că bătrînul, săturîndu-se probabil să se uite la soare, evada din starea de paralizie și porni cu atîta iuțeală pe cărare de parcă l-ar fi împins cineva de la spate. Fetele abia avură timp să se ferească din calea lui; mergea ca un orb sau se prefăcea că nu vede nimic? Din bodogăneala lui neîntreruptă reușiră totuși să deslușească un cuvînt: "Fradaburidi"...

— Ai auzit? se întrebară fetele în același timp. Fradaburidi! Deci nu e o scorneală a ălora.

Maria arăta cu mîna locul unde se opriseră Tic și Dan, chiar la capătul păduricii. Cei doi nu se sinchiseau însă de ele. Se uitau cu ceafele înțepenite într-o anumită direcție, spre o anumită țintă, pe care fetele n-o puteau vedea din cauza păduricii, dar pe care o ghiceau: omul în gri.

5

Somnul de după-masă era obligatoriu în vila Ioanei. Sentința fu primită fără nici o crîcneală de către băieți. Fetele încercară să protesteze nu atît prin vorbe, cît prin gesturi și priviri; destul de timide și acestea. Ioana știa că împotrivirea e zadarnică, dar i se părea că bosumflarea face parte din personalitatea ei. Bunica nu i se adresă direct; vorbea cu băieții:

— O să vă prindă foarte bine somnul! Să știți de la mine: somnul de după-amiază te obișnuiește să fii cuminte, ordonat, ascultător. Te pregătește pentru viață.

— Eu voi fi foarte cuminte în viață, răspunse Tic.

– Dar în timpul școlii? întrebă Ioana.

– De-aceea aveți vacanță, spuse nestingherită bunica. Vă odihniți, vă pregătiți pentru zilele de școală. Da, da! de la o vreme, băieții încep să aibă mai multă minte decât fetele.

– Mai ales când sînt oboșiți, adăugă Maria în șoaptă.

Tic și Dan porniseră spre camera cu balcon. Era cald, o căldură grea, obositoare, care înămoalea orice fantezie.

– Eu îi dau dreptate, de astă dată, bunicii, spuse Tic. După o masă atît de bogată, după noaptea nenorocită cu cocoșul... Of. Știi ce somn mi s-a făcut?

– Nu știu ce-o să spui miine sau poimîne... Dar povestea aia cu cumînțenia... Ce ți-a venit să faci declarația?

– Ei, na! Parcă tu nu știi! Așa-s eu! Dacă am prilejul să mulțumesc pe cineva. Hai mai bine să dormim pînă la cinci... o oră pentru antrenament. E grozav! Grozav! Bine că aruncă discul...

Dan încercă de cîteva ori să obțină mai multe lămuriri de la Tic. Ciufuliciul se dăruia însă cu toată ardoarea somnului. În loc de vorbe răspundea prin chicoteli; parcă-și pregătea visele. Dan oftă, infuriat că nu are partener de conversație. Își aminti cît îl chinuse Tic în noaptea trecută. Se revoltă, pentru că își inchipuia că are gust de vorbă, dar adormi înaintea lui Tic. Fetele își blestemau soarta, inventau fraze, cuvinte și formule care să cristalizeze cît mai sugestiv disprețul lor pentru cei doi somnoroși. Dar nu simțeau nici o satisfacție. Ele stăteau ca pe ghimpți, iar ei dormeau nepăsători ca niște pisoi.

– Asta nu se poate! se înfurie Maria. Eu zic să-i ascultăm.

– Imposibil! Trebuie să trecem prin hol.

– Aș trece și prin zid...

– Ar fi mai ușor, zise Ioana. În hol croșetează bunica. În fiecare după-amiază, de cînd îmi amintesc eu, de cînd eram atîtica, stă acolo și croșetează. Trebuie să răbdăm pînă la cinci.

– N-ai o enciclopedie? Un Larousse sau altceva?

– Pentru ce? Adică... Iartă-mă, se scuză Ioana. Nu știu ce mi-a venit să te întreb pentru ce ai nevoie. De obicei sînt discretă... Avem o enciclopedie mare din păcate, în biblioteca din hol. Dar am un Larousse aici... Uite! Acolo, după sticlă. Stai, că ți-l aduc eu. Nu mai era nevoie. Maria îl găsi repede și începu să-l răsfoiască.

– Nu dau peste nici un Fradaburidi, spuse ea necăjită.

– De Fradaburidi era vorba? Poate că îl găsim în enciclopedie. Mă întreb și eu cine-o fi? Și ei de ce nu vor să ne spună?

– Pentru că n-am insistat noi, îi răspunse Maria. E mai plăcut cînd descifrezi singur o enigmă.

Pe Ioana o atacă subit un gînd:

– Ce te face să crezi că Fradaburidi e ceva celebru?

– Rezonanța... Ca la Epaminonda, ca la Vercingetorix...

– Eu mi-am inchipuit mai degrabă că e numele unui oraș sau al unei regiuni. L-am legat mai mult de geografie, nu de istorie.

– Hai să facem pronosticuri cu privire la Fradaburidi! propuse Maria. Va trece mai repede timpul.

Stăteau tolănite, fiecare pe patul ei. Începu un joc original de născociri, de presupuneri și invenții. Fantezia le duse pe amîndouă atît de departe, încît căzură foarte ușor în apele somnului.

Cu cîteva minute înainte de ora cinci se treziră toți. Li se părea că rătăcesc prin infern. Pentru că era întuneric ca noaptea, fulgerele adunau fiori electrici pe limbă, iar tunetele cutremurau pereții.

Fetele alergară la ferestre, dar nu ca să le închidă, ci să se împotrivescă fierbinți rafalelor reci și puternice. Ghemuite, cu miinile înfipte în pervaz abia puteau să reziste vijeliei. Erau atît de amețite, că nu simțiră imediat declanșarea potopului. Cînd izbutiră, cu chiu cu vai, să închidă geamurile, apa curgea din părul lor ca dintr-o cișmea. Erau însă atît de fericite, că se pomeniră amîndouă dansînd în mijlocul camerei.

– Fantastic! spuse Ioana, avîntîndu-se într-o piruetă. Nici nu știu ce e pe fața mea. Apă, lacrimi?... Niciodată n-am pomenit o asemenea furtună. Îmi vine să mă urc în vîrfurile nucului și să stau acolo pînă se termină totul...

– E o prostie, îi răspunse Maria. Emoțiile n-au întotdeauna nevoie de vijelii. Ah! Cîte furtuni n-am trăit noi în mijlocul celui mai nepăsător decor!

– Voi! Eu vreau furtuni, vreau să mă rostogolesc o dată cu apele unui torent, vreau să ajung... oare unde vreau să ajung?

– În baie! se auzi o voce severă. Imediat în baie!

Bunica stătea încruntată în pragul ușii, cu două halate în mină. Fetele se supuseră, fără să scoată o vorbă.

În camera băieților era o liniște neverosimilă. Pe pat, în capul oaselor, cu spatele rezemat de perete, Dan rătăcea prin alte lumi. Nu auzea și nu se vedea nimic. Își acoperise capul cu o pernă uriașă. Numai nasul și gura i se vedeau. Respira regulat; parcă se supunea unui exercițiu precis.

– De ce să mă consum degeaba? spuse el într-un tîrziu. Mai bine să-mi păstrez nervii pentru altceva...

Tic își lipise fața de sticla geamului. Văzut de afară, era hidos. Dar cine avea asemenea preocupări? Clipea des din ochi; adică se ferea inconștient de luminile orbitoare ale fulgerelor.

– Pentru ce să-ți păstrezi nervii? întrebă el furios că fusese nevoit să-și desprindă gura de geam. Și parcă tu ai nervi!

Nu primi nici un răspuns, pentru că nimeni nu putea să-i audă vorbele. Și nici n-avea nevoie de vreun răspuns. Se retrase cu un pas de la fereastră, rămase cîteva secunde în cumpănă, apoi se prăvăli pe patul de campanie. Supraevaluase rezistența patului. Căzu pe podea cu patul peste el. Furia îl făcu neputincios. Nu se mișcă. Stătea pe podea, rezemat în coate și-n bărbie, ca un paralizic, cu patul odihnindu-se deasupra lui.

"Măcar de-aș adormi!" își spuse el în gînd.

Și Dan, cu capul ascuns în pernă, gîndea cam la fel.

Dar gîndurile lor nu se împliniră. Ioana și Maria dădură buzna în camera lor. Se opriră însă în prag, săgetate de spaimă. O clipă numai. Ca slobozite dintr-o praștie, alergară amîndouă. Maria spre Tic, Ioana spre Dan. Probabil că amîn-două au rostit întrebarea în același timp:

– Ce s-a întîmplat?

Dan răspunse cu ochii închiși și profund fericit:

– Visez... Am ajuns undeva, la mare, poate chiar la Veneția, și mă plimb cu o gondolă...

Tic nici nu simți că i se ia greutatea de pe spate. (E drept că patul era foarte ușor.) Rămase în aceeași poziție.

– Sînt distrus...

– Ți-ai rupt ceva? se înfioră Maria. Spune repede!

– M-a distrus vijelia. Mi-a ucis toate planurile. S-a dus dracului Fradaburidi. Oare ce-o fi acum în iarmaroc?

– La asta te gîndești tu? Dacă vrei să faci băi de nămol, n-ai decît... Du-te!

– Sînteți niște proști! se auzi vocea lui Dan. Ați venit aici cu gînduri extraordinare și acum ați căzut în letargie. Eu încerc să mă adaptez mediului și reușesc de minune. Am făcut niște călătorii grozave, dar cîte n-am făcut!

– Asta nu-i adaptare la mediu, spuse Ioana. Pentru că nu trăiești aici. Evadezi. Și ai norocul că-ți duci visurile pînă la capăt...

– Aiureli! se enervează Dan. N-ajung niciodată pînă la capăt. Trec din vis în vis. Asta-i frumusețea! Dacă vreți, pot să vă povestesc unul dintre ele...

– Nu! se opuse Tic cu vehemență. N-am nevoie acum de visurile tale. Mai bine mă duc afară, în ploaie...

– N-ai decît, îi răspunse Dan. Eu am vrut să vă mai înveslesc puțin. Nu m-am gîndit la mine, ci la voi.

Tăcerea se lăsă ca o cortină în camera de lingă turn. Nimeni n-avea chef de vorbă. Parcă ascultau cu toții răpăitul sacadat al ploii. De multă vreme nu trăiseră cireșarii o asemenea stare de somnolență. Se simțeau străini, stingheri, îi încolțeau gînduri dușmănoase. Cel mai mult dintre toți suferea Tic. Planul său genial — așa îl calificase el într-un moment de entuziasm — de capturare a discobolului fusese lichidat și înghițit de furtuna neprevăzută. E adevărat că și acest plan era un paleativ; izvorise din necesitatea de a face ceva în acest orășel pe care începuse să-l urască. Ciufuliciul nu se împăca deloc cu inacțiunea și, în lipsă de altceva, se hotărîse să treacă discobolul în proprietatea lui. Totul era pus la punct. La un singur lucru nu se gîndise. Dar cine și-ar fi închipuit că se va revărsa un potop asupra orașului, care va scoate bilciul din circulație? Sau, mai bine

zis, care va opri circulația în bilci? Un lucru era însă sigur: nu va aștepta pînă se va usca pămîntul. Mai bine învins, rușinat, dar acasă. Fir-ar să fie de ploaie neghioabă! Nu putea să mai aștepte o zi!

Totuși ploaia se opri. Dintr-o dată. Norii se topiră ca prin farmec și soarele, coborînd spre asfințit, luă din nou în stăpînire pămîntul. Cam timid, cam obosit, cam morocănos, dar totuși soare. Camera în care stăteau tinerii se umplu de lumină. Fețele lor nu acceptară însă darul acela neașteptat. Rămîneau în continuare plictisite și rebegite. Ce folos? Acum, la spartul tîrgului! La drept vorbind, lumina îi indispucea. Pînă atunci își ascunseseră tristețile în întuneric. Și iată că luminile îi trădau.

— Acum da! încercă Dan o diversiune. Cele mai frumoase plimbări, cele mai plăcute, cele mai interesante... sînt cele de după ploaie.

— Dacă mergi cu picioarele goale pe cîmp, prin iarbă... Îl completă Maria.

— Duceți-vă voi! îi îndemnă Tic furios. Eu o să stau sub nuc, fiindcă îmi place ploaia. Vreau să simt picurii pe gît.

— Și eu vreau să te știu în toate mințile...

Maria n-avu vreme să-și termine fraza. Bunica apăruse în prag. Vocea îi suna ca o poruncă:

— Peste jumătate de oră mergem la muzeu!

Invitația aceea nu înveseli pe nimeni. Dacă ar fi fost făcută pe un ton mai nesigur, nimeni n-ar fi ascultat-o. A doua zi dimineața, cireșarii ar fi plecat acasă, Ioana ar fi rămas mai departe roaba viselor sale întrerupte, iar orașelul și-ar fi continuat existența sa obișnuită, monotonă. Din fericire, bunica fusese fermă și autoritară.

7

Paznicul nu se clinti din ușa muzeului:

— Ați venit prea tîrziu. La ora asta nu mai intră nimeni.

Era înalt și lat cît ușa. Pe capul strălucitor și roșu nu descoperea nici un fir de păr. Vocea groasă, de bas, făcea să zbirniie geamurile din jur. Văzîndu-l, te gîndeai imediat la huidumele de prin circuri care stopează pe ceafă bile și ghiulele de oțel azvîrlite din public și le prind pe ceafă. Privirile șasiu îl făceau și mai fioros.

Cu toate acestea, bunica nici nu-l luă în seamă:

— Intrați! le spuse ea tinerilor. Mai e o jumătate de oră pînă la închidere.

Paznicul rămase în același loc. Ba își potrivi în așa fel trupul, ca să nu lase loc de intrare nici pentru o muscă.

— Azi e program, special, explică el. Închidem cu o jumătate de oră mai devreme, fiindcă de mîine se închide muzeul.

— În cazul acesta, interveni Dan, ar trebui să închideți cu o jumătate de oră mai tîrziu. Cel puțin cu o jumătate de oră.

Paznicul ridică din umeri, iar bunica se uită cu neplăcere vădită la cireșarul cel vorbăreț. N-avea nevoie de ajutorul lui.

— Din moment ce nu s-a scris în ziare, te rog să ne dai drumul. Imediat!

Tic nu auzise niciodată o poruncă rostită cu atîta siguranță. Acel "imediat" îl dădu pe paznic la o parte, ca pe o gînganie. Ba îl făcu să-și încline capul, speriat, ca în fața unui personaj foarte important. Succesul acesta îi scoase pe cireșar din toropeală și-i strecură în suflet un sentiment de stimă pentru bunica Ioanei.

Interiorul muzeului avea forma unei potcoave. Pe pereți și pe pedestale speciale se aflau o sumedenie de statui și de tablouri. Tinerii erau obligați de însoțitorul lor sever — bunica — să privească fiecare obiect cel puțin un minut. După victoria repurtată asupra paznicului, nimeni nu mai îndrăznea să se opună voinței ei. Se aflau acolo și pînze, și statui frumoase, semnate de nume cunoscute, dar și foarte multă umplutură. Cireșarii și Ioana cam strîmbau din nas și, parcă înțeleși, scoteau exclamații încete de admirație tocmai în fața obiectelor de duzină. Numai Tic nu lua parte la acest joc. Căuta ceva deosebit și nu găsea. Această căutare îi duse privirile spre centrul potcoavei. Și deodată tresări. Îl trase de mîneacă pe Dan și-i șopti ceva la ureche. Dan se adresă imediat bunicii, cerînd o explicație oarecare despre un tablou pe care îl văzuseră. Bunica și tot cortegiul se zgîiau iarăși la tabloul cu pricina, iar Tic o tuli fără zgomot, dar destul de iute, spre centrul sălii. Încă doi pași și dispăru din raza vederii celorlalți.

În aripa în care pătrunsese Tic mai erau cîteva persoane, iar obiectele păreau mai mari, mai impunătoare. Se aflau citeva statui în mărime naturală, pe socluri înalte, și

unde, pe la mijloc, o vitrină uriașă, care părea centrul de interes al muzeului. În fața ei stăteau toate celelalte persoane și printre ele omul în gri.

Cireșarul înaintă cu precauție, în vârful picioarelor. Nu se amestecă imediat printre ceilalți vizitatori, ci se furișă în spatele unei statui. Vitrina era la câțiva metri în fața lui, dar nu putea să distingă obiectele din interior, din cauza barierei pe care o constituiau vizitatorii. Nici omul în gri nu era în primul rând al curioșilor. Stătea în spatele lor, sprijinindu-se cu mâna de soclul unei statui. Era înalt, așa că putea vedea foarte bine podoabele din vitrină. Tic înțelese însă că straniul personaj nu privea vitrina. Era prea absent și era prea multă nemișcare în atitudinea lui. Tic ar fi pariat cu oricine că omul în gri își ținea ochii închiși. Nemișcarea lui nu dură însă prea multă vreme. Se uită la ceas, un ceas mare, strălucitor, pe care-l ținea într-unui din buzunarele vestei, apoi porni cu pași lenți spre centrul potcoavei, și nu spre ieșire, așa cum se aștepta Tic.

Cireșarul se ascunsese și mai bine, aproape lipindu-se de statuie. Omul în gri trecu pe lângă el, mai că-l atinse cu mâna, dar Tic avu convingerea fermă că nu fusese văzut. Ar fi vrut să întorcă încet capul, pentru a-l urmări pe ciudatul vizitator, dar spaima îl menținea încă într-o stare de paralizie. Numai ochii îi alergau fără voie pe o rază scurtă. Exact în clipa când se hotărî să pornească după omul în gri, privirile lui întâlneau într-un colț al sălii, într-un ungher întunecos, pe tînărul cu înfățișare de atlet. Figura lui nu mai era zîmbitoare. Părea foarte preocupat, neliniștit, nervos.

"Cu ăsta ce-o mai fi aici?" se întrebă cireșarul în gînd.

Atletul se desprinsese din ungherul întunecos și se apropie de vitrină, oprindu-se — după părerea lui Tic — exact în locul în care stătuse omul în gri. Nu zăbovi însă nici el prea multă vreme. După cîteva minute părăsi vitrina și se îndreptă spre ieșire, dar, mai întîi, aruncă o privire spre centrul potcoavei. Tic n-avu timp să-l vadă ieșind, pentru că, urmărind privirile atletului, zărise în centrul sălii statura uriașă a paznicului. Din trei pași, se alătură grupului de vizitatori, ocupînd un loc în extrema parte dreaptă, pentru a fi mai aproape de ieșire.

Vitrina avea cîteva compartimente căptușite cu catifea în care se aflau tot felul de obiecte vechi, mai ales ceramică, monede, unelte de bronz și podoabe de argint. Compartimentul central adăpostea cinci statuete cam veștejite de vreme, dar toate lucrate cu o gingășie și zugrăvite în niște culori cum nu mai văzuse niciodată Tic pînă atunci. Îi venea să fluiera de admirație. Era o anumită asemănare între acele statuete și discobolul lui Fradaburidi. Pe o etichetă mare, lipită de peretele din fund al compartimentului, se aflau scrise cîteva cuvinte, pe care Tic le citi imediat:

"TANAGRALE ORIGINALE DIN BEOTIA — donație profesorul Neștian".

Toate statuetele reprezentau femei. Erau mici de-o șchioapă, dar autorii lor nu uitaseră nici un detaliu. Două dintre ele erau îmbrăcate în voaluri; sute de mii de cute, de crețuri era toată îmbrăcămintea. Alta era surprinsă dansînd, și așteptai, văzînd-o, să-și termine pirueta. Alta purta un obiect mutilat, probabil o amforă. Mîna cealaltă, corpul, mișcarea picioarelor, intenția mișcării realizau un extraordinar echilibru. Ultima, fără mîini, stînd pe un jîlt înalt, reprezenta o zeiță. Figura ei împrăștia un aer de siguranță și demnitate, de finețe și severitate.

Tic le-ar fi privit multă vreme, dacă n-ar fi simțit paznicul în spatele său și dacă n-ar fi ghicit, în uitătura încruntată a acestuia, intenții nu prea blajine. Căută la repezeală un mijloc de salvare. Trebuia să se agațe de unul dintre vizitatori și-i trecu iute în revistă pe toți. Erau patru persoane, atîtea mai rămăseseră în fața vitrinei: două femei, una foarte tînără, alta cam bătrînoară, și doi bărbați, unul în floarea vîrstei, altul slab și galben ca un schelet, dintre aceia cărora nu le poți ghici vîrsta.

"Băbuța! se hotărî Tic. Pe ea o cuceresc eu repede."

Mai întîi se uită însă la ceas, cu un gest plictisit, ca și cum ora i-ar fi amintit un lucru pe care-l uitase, tresări și încercă să se îndrepte spre persoana pe care o transformase în bunică. Paznicul îi aținu însă calea și cu un gest categoric îi indică ieșirea.

— Poftim? căută Tic să se împotrivescă.

Paznicul îi răspunse tot fără vorbe, mișcînd de cîteva ori un deget gros cît brațul unui copil. Manevra aceasta tăcută îl zăpăci pe cireșar. Porni spre ieșire ca un cățel zgribulit. Abia pe la jumătatea drumului înțelese că se comportase ca un nerod și mai înțelese că partida era definitiv pierdută. După ce se dovedise atît de slab, nu mai avea nici o șansă să reînceapă disputa cu paznicul. Nu-i rămînea decît să se strimbe la el, ceea ce și făcu, bineînțeles cînd ajunsese la doi metri de ușă. Coborî destul de repede treptele și se ascunse în umbra unui copac. Inima însă i se făcu cît un purice, pentru că namila cu capul chel

apăru în ușă, și după ce-i spuse câteva cuvinte celuilalt paznic de la ieșire, coborî treptele venind parcă pe urmele lui. Din fericire, pașii namilei își continuară drumul pe aleea asfaltată — probabil era interzisă călcarea ierbii — iar Tic se lipi cât putu de trunchiul copacului. Rămase acolo și după ce-l văzu pe "urmăritor" luîndu-și postul în primire, la intrarea în muzeu.

Tic ar fi părăsit fără îndoială locul în care se afla, dacă n-ar fi zărit, din întâmplare, la cițiva pași în spatele lui, o bancă îngustă, fără spetează, cam incomodă, totuși o bancă. Și, pe deasupra, se găsea în umbră, la adăpostul oricăror priviri indiscrete. Imediat se așeză pe ea, pentru a aștepta acolo ieșirea celorlalți. Banca era un post ideal de observație. Îi dădea prilejul să vadă și intrarea și ieșirea din muzeu.

Primele minute de așteptare se scurseseră fără nici un incident. Cei doi paznici stăteau neclintii la posturile lor. Exact în același moment, ca și cum s-ar fi înțeles între ei, își aprinseră câte o țigară.

"Hm!" zîmbi cireșarul, dar n-avu vreme să-și ducă pînă la capăt comentariul — inițial răutăcios — pentru că atenția îi fu captată de un bărbat înalt, care se îndrepta cu pași repezi spre ieșirea muzeului. Paznicul îl salută politicos și-i lăsă cale liberă. Apoi își reluă liniștit fumatul.

Tic se uită la ceas, mai degrabă din plictiseală. Și tot din aceeași cauză se uită și mai tîrziu, cînd personajul, atît de politicos salutat de către paznic, ieși pe aceeași ușă pe care intrase. De astă dată însă nu se mai înapoie pe drumul pe care venise. Trecu pe lîngă Tic și se opri cîteva clipe în fața paznicului de la intrare. Probabil îi spunea ceva, pentru că huiduma clătina docilă din cap.

— Am înțeles, domnule director, răzbătu pînă la Tic o voce groasă de bas.

"Eram sigur, își spuse cireșarul. Puteam să pariez cu orișicine că e directorul muzeului. Dar nici nu e mare scofală..."

Paznicul scoase o cheie uriașă, descuie ușa și dispăru în muzeu. Tic se uită iarăși la ceas, apoi își îndreptă privirile spre ieșire.

"Dacă nu s-a dus să-i dea afară, să-mi ziceți cuțu! se adresă cireșarul copacilor din jur. În mai puțin de trei minute, toți vor părăsi muzeul."

Prevederile lui se adevăriră. După numai două minute ieși primul grup de vizitatori, dar nu acela la care se gîndise el.

De data aceasta, Tic ar fi pierdut totul, pentru că ar fi pariat pe orice. Primul grup care părăsea muzeul îl constituia bunica și cei trei sateliți. Coborau scările ca o avalanșă.

"Așa fac și eu cînd mă supără cineva, rise Tic. Plec din casa lui, convins că gestul meu îl va ofensa. Numai că m-am gîndit prea tîrziu la asemenea posibilitate."

Meditația spontană nu împiedică oaia rătăcită să se furișeze, tiptil și pe nevăzute, înapoi în turmă. Dan îi dădu a înțelege că nu i se remarcase lipsa. Tinerii însă nu mergeau, ci fugeau de-a binelea, ca să țină pasul cu bunica înfuriată. Pînă la urmă, obosi și ea, sau poate vederea unei bănci goale la capătul parcului îi provocă oboseala.

— Dumneata pe unde-ai fost? se răsti ea la Tic, după ce se așeză pe bancă. De ce-ai rămas mereu în urmă?

— Tanagralele... răspunse Tic, fericit că nu-l întrebă de ce-o luase înainte.

— Care tanagrale? întrebă Ioana și Maria în același timp.

Dan le făcu semn cu cotul (stătea între ele, la mijloc), și ele se grăbiră să repare gafa:

— Aaa! Tanagralele... Sigur că da...

— Care tanagrale? întrebă bunica la rîndul ei. Pe unde ai umblat dumneata?

Tot Dan încercă să-l scoată pe Tic din incurcătură printr-o diversiune:

— Știți? L-a luat la rost paznicul, pentru că a rămas în urma noastră. Ți-a chel, cu capul roșu, care n-a știut cum să se poarte cu dumneavoastră.

— Îl voi reclama la director, la primar, la minister! explodă bătrîna. Neobrăzatul! De la dumneata ce-a vrut?

— M-a cam înghiontit, răspunse Tic. Dar m-am strîmbat și eu la el... cînd am ajuns la ușă.

— Foarte bine! Ba nu! se răzgîndi bunica. Nu-i frumos să te strîmbi!

— Dar și el are o mutră, de parcă se strîmbă tot timpul, căută Tic o cale de retragere. L-am imitat puțin.

Ceilalți erau să izbucnească în rîs. Din fericire, bunica se sculă brusc, obligîndu-i să pornească spre casă.

— Repede! Să nu întîrziem la cină! îi invită ea.

Bineînțeles că nu se putea întîrzia la cină, pentru că ea era aceea care o pregătea.

Dan rămase iarăși în urmă, cu Tic.

— Ce s-a întâmplat? întrebă ciufuliciul. V-a dat afară din muzeu? Eu știam că se apropie ora de închidere.

— S-a repetat scena de la intrare, răspunse Dan. Tocmai ajunseserăm la centrul potcoavei, când ne-am pomenit cu namila lângă noi. A întins un braț cât un stîlp de telegraf, arătînd spre ușă. "Ora de închidere", a spus tare, pentru toți. "Imediat!" i-a spus încet, dar foarte ferm bunicii. Ea a pornit ca din pușcă. Și noi după ea.

— Prin urmare, se întristă Tic, n-ați văzut tanagralele.

— Ești nebun? Ce tanagrale? Aiurezi?

Tăcură brusc amîndoi. Ajunseseră acasă.

CAPITOLUL III

1

La ora zece se termină cina. Băieții, fetele și bunicii se despărțiră, urîndu-și unii altora "noapte bună!" La ora zece și jumătate, pe baza înțelegerii conspirative din timpul mesei, tinerii se întîlniră în camera de lingă turn. Pînă atunci, Dan refuză categoric orice conversație cu Tic. Își trecuse niște însemnări în jurnal. De ce hotărîseră ei să se întîlnească la zece și jumătate, nimeni nu poate ști! Fapt este că se aflau toți laolaltă, gata să-și depene întîmplările zilei.

— Acum poți să-mi spui de ce m-ai făcut nebun? îl întrebă Tic pe Dan. Cred c-am răbdad destul. Mai mult de un ceas.

— Asta-i o manieră de a începe discuția? își admonestă Maria frățiorul.

— Mai întii să răspundă dumnealui, se apără Tic.

Dan, băiatul atît de calm și de potolit, se înfurie:

— Nu știu dacă ești nebun, dar în conflict cu inteligența, în orice caz. Ce tot îi dai cu tanagralele? N-ai văzut cu cîte riscuri te-am scos din încurătură?

Tic îl privi uluit, ba se uită și la ceilalți, parcă pentru a cere o mîină de ajutor.

— Știi cu ce ți-aș da în cap? Cu o statueta din acelea. Chiar cu riscul s-o distrug.

Ioana încercă să-i tempereze pe cei doi cocoșei:

— Nu puteți să ne spuneți și nouă de ce vă certați? Sau dacă e un secret de-al vostru... eu sînt gata să mă retrag.

— L-am întrebat dacă a văzut statuetele, tanagralele răspunse Tic, și dumnealui m-a făcut nebun. Ba mi se pare...

— Da! îl întrerupse Dan. Ți-am spus că aiurezi.

— Nu-i adevărat! M-ai întrebat. Dacă mi-ai fi spus că aiurez, ți-ai fi schimbat hainele în timpul mesei.

— Asta cum vine? întrebă Maria nedumerită.

— Foarte simplu. I-aș fi răsturnat farfuria în așa fel, ca să se creadă că el a făcut-o. Mă pricep eu...

— Tot nu înțeleg pentru ce vă certați, zise Ioana. Despre ce tanagrale e vorba?

Tic se credea victima unui complot. Sau a unei farse. Se uită fără sfială la ceilalți, dar nu descoperi nici o urmă de zîmbet pe fețele lor.

— Aaaa! se dumeri el. N-ați mai avut timp să vedeți vitrina. Ați șters-o prea repede! Păcat! Eu, în locul vostru...

— Ce-ai fi făcut în locul nostru? în întrebă Dan. Monede, și ceramică, și unelte, și inele am văzut cu sutele în alte părți, în alte muzee. Și mai vechi, și mai interesante.

— Nu ți-e rușine să ne insulti muzeul? se bosumflă Ioana. Ce, al vostru e mai bogat?

Tic se uită iarăși la ei cu priviri curioase.

— Va să zică tot ați văzut vitrina. Maria făcu un gest de plictiseală:

— Cîteva secunde. Nici măcar un minut. Dar, vorba lui Dan, tot n-aveam ce vedea...

— Și tanagralele? țipă Tic. Tanagralele nu le-ați văzut? V-ați uitat peste tot și numai în mijlocul vitrinei nu v-ați uitat? Sau vă bateți joc de mine?

— Sau îți bați tu joc de noi? îi răspunse Dan. Ne-am uitat și în compartimentul din mijloc, dar în afară de o etichetă nu era nimic altceva.

— Nici tu n-ai văzut cele cinci statuete? o întrebă Tic pe Maria. Cinci femei. Două înfășurate în voaluri, una pe tron, una dansînd și una ducînd o amforă.

— Niciodată n-ai suferit de lipsă de fantezie, Ticușorule!

— Las' că suferi tu de altceva! Te-ai molipsit de la ăla...

– Stați! interveni Ioana. E o neînțelegere la mijloc.

– Să nu fie o farsă...

– Nu, nu! E o neînțelegere. Ai văzut într-adevăr cele cinci statuete? Și eu le-am văzut... de mai multe ori, ultima dată acum câteva luni. Sînt exact așa cum le-ai descris.

– Da! se avîntă Tic. Una purta un voal albastru, cealaltă un voal roz. Cucoana de pe tron n-avea mîini, iar cea care dansa avea fața julită. Iar aia care purta amfora... aia... era aplecată în stînga, din cauza greutății... Și amfora era mutilată. Nici nu știu dacă ținea o amforă...

– Da! încuviință Ioana, cu ochii holbați. Într-adevăr, sînt exact așa. Ai mai vizitat vreodată muzeul?

– Nu! răspunse Dan în locul lui Tic. Și nici nu văd de unde a aflat atîtea detalii. Par prea proaspete... Spune drept, Ticușorule! Te-a informat cineva, sau le-ai văzut cu ochii tăi?

Dacă întrebarea ar fi fost rostită cu alt ton și nu ca o rugăminte, cum o exprimase Dan, Tic ar fi sărit în gîtul lui. Se mulțumi să se așeze pe pat și rămase acolo, cu coatele pe genunchi, fără a scoate o vorbă.

– Cred c-ar fi bine să recapitulăm, propuse Maria. Și ca să evităm orice neînțelegeri, și ca să terminăm odată cu babilonia asta, la orice întrebare care se iscă să se răspundă scurt, prin da sau nu, fără să se dea alte amănunte.

Tăcerea celorlalți suna ca un acord.

– Bine, continuă ea. De mai multe ori, dar nu astă-seară, Ioana a văzut în muzeu tanagralele.

– Da! afirmă Ioana. Dacă e nevoie, pot să precizez data.

– Aceleași statuete au fost văzute și astă-seară de Tic.

– Îhî! afirmă, în raport cu personalitatea lui, ciufuliciul.

– Noi, însă noi: Ioana, Maria, Dan... și bunica... nu le-am văzut. Și cum nimeni nu minte... Ia spune drept, Ticușorule, nu cumva ți s-a părut?

Tic se pregătea să sară ca o panteră; noroc că-l opri Ioana:

– Te rog... Nu căuta alt înțeles întrebării... Ni se pare atît de ciudat totul nouă, ăstora care am văzut cu ochii noștri vitrina goală, încît...încît, fiind trei, avem dreptul să cerem celui care a văzut altceva, el fiind singurul care a văzut altceva...

Tic înțelese tot gîndul Ioanei și se calmă imediat.

– V-am spus doar. V-am dat și amănunte și pot să vă mai dau încă o sută... Cînd scornesc ceva... nu vă dau prilejul să vă îndoîți. Știu eu cum să fabric de-alde astea...

– Prin urmare, reluă Maria, Tic a văzut tanagralele, iar noi nu le-am văzut.

– Asta-i concluzia ta? întrebă Dan. Ce mai încolo-ncoace! Tanagralele au dispărut. Probabil că s-a răzbunat paznicul pe noi. Le-a scos ca să nu le vedem.

– Imposibil! spuse Tic. Paznicul m-a dat pe mine afară. M-a luat din fața vitrinei și a ieșit imediat după mine pe ușă. Pe urmă n-a mai intrat în muzeu decît ca să vă dea pe voi afară.

– De unde știi tu? întrebă Maria. L-ai urmărit în permanență? Dacă a mai intrat fără să-l vezi? sau dacă a intrat celălalt paznic?

– Dacă vă spun eu! Nu i-am scăpat nici o clipă din ochi.

– Atunci? se înfioră Ioana.

– La un moment dat a intrat directorul în muzeu, continuă Tic. A intrat pe ușa de la ieșire și a ieșit tot pe acolo.

– Ce păcat! se întrista Ioana.

– De ce păcat?! se miră Dan.

– Înseamnă că le-a luat el...

– Și asta e un păcat?! se miră iarăși Dan. Nu cumva îți zburdă imaginația și te gîndești la cine știe ce?

– Stați o clipă! încercă Tic să-i potolească. Directorul a ieșit așa cum a intrat. Nu ducea nimic cu el. L-am văzut la lumină. N-avea unde să pună statuetele. Nici măcar haină nu purta.

– Altcineva n-a mai intrat? întrebă Maria. Sau poate că a ieșit altcineva între timp?

– Pînă la plecarea voastră, n-a mai intrat și n-a mai ieșit nimeni din muzeu. Dar voi l-ați văzut pe director?

– Nu! răspunse Ioana. Eu îl cunosc bine. E profesorul nostru de istorie. Nu l-am văzut. V-aș fi spus imediat.

– Și totuși numai apariția lui poate explica dispariția tanagralelor, zise Dan. Păcat că nu știm cu precizie orele...

– Ba eu le știu! strigă Tic.

– De ce avem nevoie de ore? rise Maria. Mie mi se pare totul foarte limpede. Dintr-un motiv sau altul, directorul a scos statuetele din vitrină. Numai că, în loc să le ducă în afara muzeului, le-a pus în altă parte, în interiorul muzeului.

– Motive ar fi, spuse Ioana. De miine încep reparații în muzeu. Nu știu ce anume. Poate se repară numai exteriorul.

– Vedeti?

– Stați, că n-am terminat! continuă Ioana. Eu cunosc foarte bine muzeul. Am fost de zeci de ori în el. Nu există nici o altă cameră, nici o altă cale de comunicare decât cele două uși de la capetele potcoavei. Birourile sînt în față, în scobitura potcoavei, dar ele nu comunică direct cu muzeul.

– Poate c-o fi undeva, în perete, vreo ascunzătoare secretă, își dădu Dan cu părerea.

– Vorbe! îi replică Maria. Și s-a apucat să ascundă statuetele în vîzul tuturor... E o prezumție slabă, Dan.

– Voi l-ați văzut pe director? întrebă Tic. Nu! înseamnă că a rămas tot timpul în aripa dreaptă. Dacă am ști ce-a căutat acolo!

– Poate că nici n-a intrat înăuntru, spuse Ioana. Dacă a stat tot timpul în hol? în holul de la ieșire... E un telefon acolo. Poate c-a telefonat undeva în oraș.

– Sau poate că s-a întilnit cu cineva în muzeu...

– Atunci de ce acel cineva n-a ieșit o dată cu directorul? Ești sigur, Tic, că n-a ieșit nimeni o dată cu el sau după el?

– Doar v-am mai spus! N-a intrat decât el în muzeu și a ieșit cu mîinile goale, după... după cîteva minute...

– Tocmai atît cît ar fi durat o convorbire telefonică.

– Poate c-ar fi totuși bine să încercăm să precizăm orele. Tic făcuse deja cîteva însemnări pe o foaie de hîrtie:

– Eu am ieșit... adică a trebuit să ies afară la ora nouă fără douăzeci. Nu știu de ce m-am uitat la ceas, dar bine că m-am uitat. La nouă fără un sfert a apărut directorul...

– Stai puțin! îl întrerupse Maria. Înseamnă că la ora nouă fără douăzeci, tanagralele erau în vitrină. Mai departe, Ticușorule!

– La ora nouă fără un sfert a apărut directorul, adică a intrat în muzeu, după ce l-a salutat foarte politicos paznicul. Așa! Mă uitam mereu la ceas din plictiseală. De aceea am reținut orele. La ora nouă fără șapte minute, directorul a ieșit. Cel mult un minut a durat drumul de la ieșire la cealaltă poartă. Deci la nouă fără șase minute s-a oprit în fața huidumei.

– Stai! interveni iarăși Maria. Dacă a ieșit cu mîinile goale, dacă n-a ieșit nimeni după el, dacă nu se află nici o altă cale de comunicare între muzeu și birouri, înseamnă că la ora nouă fără șapte minute tanagralele erau încă în vitrină.

– Cum ai ajuns la deducția asta? o întrebă Dan.

– Dacă tanagralele n-ar fi fost la locul lor, directorul ar fi dat imediat alarma.

– Dar dacă n-a intrat deloc în muzeu? Dacă a vorbit pur și simplu la telefon de acolo, din hol? o interogă Ioana.

– Mi se pare nefiresc. Chiar dacă a vorbit la telefon, măcar pentru un minut-două tot ar fi trebuit să intre în muzeu.

– Ei, asta-îl se opuse Dan. Poate că i s-au spus lucruri atît de importante la telefon, încît nici nu i-a mai trecut prin cap să intre în muzeu.

Privirile tuturor se îndreptară spre Tic. Ciufuliciul nu părea deloc intimidat.

Răspunse foarte sigur:

– Nu mi s-a părut deloc că se grăbește. A stat de vorbă și cu celălalt paznic. Cred că vreo două minute. Deci la nouă fără patru minute, huiduma a intrat în muzeu. La nouă fără două minute ați ieșit voi.

– Ești sigur, Ticușor?

– Foarte sigur. Nu știu dacă e potrivit ceasul meu după ora exactă.

– Asta n-are nici o importanță, îl liniști Dan. Un minut-două înainte sau în urmă nu contează. Importante sînt intervalurile de timp. Durata lor contează. Și aici se pare că nu greșești... Ar fi bine să mai repeți o dată...

Tic se supuse imediat:

– La nouă fără douăzeci am ieșit eu. La nouă fără un sfert a intrat directorul. La nouă fără opt minute a ieșit directorul, la nouă fără șase minute, directorul s-a despărțit de paznicul de la intrare și tot la aceeași oră paznicul a intrat în muzeu. Cînd s-au furat tanagralele?

Tic nu făcuse altceva decît să dea glas, la modul cel mai brutal, întrebării care stătea pe buzele tuturor.

– Da! Cînd s-au furat? se repezi Ioana.

Dan și Maria făcură o vajnică opoziție de circumstanță, pentru că, în sinea lor, erau la fel de convinși că statuetele fuseseră furate. De ce-i preocupa pe ei ora la care s-au furat e o altă problemă.

– Dacă-l excludem pe director, spuse Maria, înseamnă că statuetele s-au furat între ora nouă fără opt minute și ora nouă fără trei minute, cînd ne-am oprit noi în dreptul vitrinei și nu le-am mai văzut.

– Ești prea sigură! îi ripostă Dan. Dacă directorul n-a intrat deloc în muzeu?

– Eu sînt convinsă că a intrat! se încapătîna Maria. Dar nu-s deloc împotriva lămuririi acestei probleme. Trebuie să aflăm cît mai repede dacă directorul a telefonat sau nu de acolo, din hol.

Privirile tuturor se îndreptară spre Tic.

– Nu știu, răspunse ciufuliciul. Din locul unde eram, nu puteam să văd tot holul. De ce să vă mint? Lăsați-mă pînă mîine dimineată. În două minute aflu și cu cine a vorbit la telefon... dacă a vorbit, bineînțeles.

– Oare chiar s-au furat? întrebă cineva.

– Sigur, sigur! se înfierbîntă Ioana. Brr! S-au furat tanagralele! O să vuiască orașul! Toată faima orașului nostru erau aceste tanagrale! Ce-o să fie, Doamne, ce-o să fie! În sfîrșit, s-a întîmplat și aici, la noi, ceva deosebit!

– Nu te grăbi! o tempera Dan. Noi facem aici simple supoziții. Cine știe unde o fi adevărul? Și mai ales, nu trîncăni. Nu vrem, din cauza unor vorbe aruncate în vînt, să ajungem de risul lumii. Înțelegi, Ioana?

– Cum vă închipuiți așa ceva? O să tac ca o moluscă. Nu spun nimănui nimic. Îmi ajunge că sînt împreună cu voi. Dacă-ți ști la ce mă gîndesc acum...

– Eu știu, răspunse Maria. Nu te gîndești la nimic. Te rogi. Se cunoaște după fața ta...

Ioana se înroși. Își plecă privirile în pămînt. Pumnii însă nu și-i desfăcu.

– Și din străinătate veneau oameni ca să le vadă, șopti ea. Toată faima orașului... Extraordinar!

– Prin urmare, așteptăm pînă mîine dimineată, conchise Maria. Să vedem ce vești noi o să ne aducă Tic.

Fetele se pregăteau de plecare. Nu prea se îndurau ele, dar ora era prea tîrzie. Sufletele tuturor erau scurmate de neliniște. Oare urmau să trăiască o nouă aventură? Sau le dădea ghes dorința? Asta era teama Mariei. Poate că dorința lor complica sau denatura o întîmplare, o întîmplare cît se poate de simplă. În raționamentul lor verbal era ceva nesigur, ceva forțat. Dacă ar fi fost Victor lîngă ei, cît de clare le-ar fi apărut lucrurile!

2

Tic își mutase patul de companie lîngă cel al lui Dan.

– Știi ce încerc eu acum? spuse el. Încerc să mă pun în pielea lui Victor. Mă întreb cum ar proceda el?

– E foarte greu, Ticușorule. Și să nu crezi că prin asta vreau să te subestimez... Mă gîndesc și eu la Victor, și sînt convins că și Maria, ba și zănată aia de verișoară-mea fac același lucru. Și cu toate acestea ni se încilcesc gîndurile, nu găsim firul care să le lege, nu găsim premiza de la care să pornim...

– Tu ce crezi, Dan? S-au furat sau nu tanagralele?

Dan stătu o clipă pe gînduri:

– În fond, tu ai dreptate. Să ne punem în pielea lui Victor. Nu știu de ce am impresia că el nu ar da imediat un verdict. Ar cumpăni mai pe îndelete faptele. El ar porni în raționament de la o certitudine.

– Și noi nu putem să găsim una de asta, cum spui tu... o certitudine?

– Ba da! se hotărî Dan, după o scurtă chibzuială. O certitudine este: dispariția tanagralelor. Nu știm dacă s-au furat sau nu. Știm însă în mod sigur că au dispărut. Cum? Cînd? Cine?... Iată întrebările la care ar trebui să răspundem. Și la fiecare întrebare, cîte presupuneri nu se pot face?!

– Dacă am putea elimina măcar o întrebare, șușoti ciufulicul cu vocea tremurîndă. Măcar una...

— Cu oarecare bunăvoință s-ar putea face lucrul acesta, medita Dan. De fapt, ne-am și ocupat de această întrebare: când au dispărut tanagralele? Am gravitat mereu în jurul ei. Și să-ți spun drept, dragă Tic, nu mi se pare deloc cea mai importantă. Cu ce ne-ar putea ajuta dacă am găsi răspunsul?

Pesimismul lui Dan nu-l mulțumea deloc pe Tic:

— De unde știi tu că nu e întrebarea cea mai importantă? Eu am scăpat odată de o chelfâneală cruntă, datorită unei întâmplări cu ceasul. În drumul de la școală acasă m-a provocat un derbedeu. Nu știu dacă eram chiar nevinovat, în orice caz el a sărit la bătaie. Tocmai mă învățase cu o zi înainte Ursu niște figuri de judo. Așa că mi-au reușit grozav. Se tăvălea ca dracu' de durere. L-am văzut însă pe fratele lui, alt derbedeu, dar mai mare decât el, și ce să fac? Am luat-o la goană. M-am oprit acasă. Mama era în bibliotecă și i s-a părut că am sosit prea devreme. S-a uitat la ceas. Pendula din biroul tatii arăta ora două. Am mâncat, mi-am făcut lecțiile, am bătut vreo oră mingea... Pe la șase a sosit și tata acasă. M-a chemat imediat: "Ia să-mi spui cu ce te ocupai la ora două și jumătate?"... Tu nu știi cum întrebă tata cind vrea să scoată ceva de la mine... Eram cit pe aci să spun totul. Și deodată o aud pe mama în spatele meu: "Ce putea să faci la ora două și jumătate, dacă a sosit de la ora două acasă? Mînca..." Am tăcut milc. Tata însă nu: "Ești sigură că la ora două și jumătate era acasă?" Mama i-a răspuns foarte calm, în momentul acela era foarte sinceră: "Azi a venit mai devreme. M-am uitat la ceas cînd a sosit. Era două fix..." Tata a ridicat din umeri și a mormăit cam așa: "Înseamnă că m-am înșelat eu"... Prin urmare mă văzuse în plină încăierare cu derbedeul acela... dar nu era sigur că fusesem eu. A tăcut și el. Apoi a ieșit afară, nu știu pentru ce treburi. Și deodată o văd pe mama îngălbenindu-se. Nici nu s-a uitat la mine. I-am urmărit privirile. Pendula din biroul tatii arăta tot ora două. Mi-a făcut un semn cu mîna și m-am supus... adică am potrivit pendula și-am învățat arcul... Și tu mai spui că nu e întrebarea cea mai importantă! Crezi că m-ar mai fi întrebat tata cum m-am bătut și cine era ăla cu care m-am bătut?

Dan ridea cu hohote:

— La urma urmei, cine te-a salvat? Pendula sau mama?

— De ce rîzi ca un prost? Nu la urma urmei, ci cine m-a salvat mai întii? Așa trebuie să întrebi. Ceasul m-a salvat... adică el a ajutat-o pe mama să mă salveze, la urma urmei.

— O fărîmă de adevăr este în ceea ce spui tu, Ticușor. Dar e prea firavă și nu știu unde s-o plasez. Încă nu-mi poate intra în cap: ce folos avem noi, dacă știm ora precisă cînd au dispărut tanagralele?

— Păi n-ai spus tu adineauri că trebuie să pornim de la niște certitudini? Știm deocamdată că statuetele au dispărut...

— În împrejurări ciudate, să nu uităm, adăugă Dan.

— Și apoi știm aproape sigur și ora cînd au dispărut, dacă ne luăm după Maria: între nouă fără opt minute și nouă fără trei minute.

Dan se ridică brusc în capul oaselor:

— Putem să ne luăm după raționamentul Mariei?

— Parcă am mai discutat lucrul ăsta...

— Da, da! recunosc Dan. Ne învățăm într-un cerc vicios. Dacă am ști ce-a făcut directorul în cele șapte minute cit a stat în muzeu! Eu încep să cred tot mai mult că el a luat statuetele și le-a depozitat undeva... undeva în interiorul muzeului.

— De ce? întrebă Tic

— De ce? Ca să le pună la adăpost. Nu spunea Ioana, nu spuneau și paznicii, că de mîine încep reparațiile? Asta-i!

— Brrr! se înfurie Tic. Am rămas de unde am plecat. De ce nu-ți vine și ție o idee mai ca lumea?

— Ideea e simplă, ți-am spus-o: statuetele au fost puse la adăpost. E clar, nu?

— Ei, acum vezi, se răzbună Tic, cit de important ar fi să știm ora exactă la care au dispărut tanagralele? Dacă au dispărut între nouă fără un sfert și nouă fără opt minute, înseamnă, după teoria ta, că au fost depozitate de director.

— Și dacă au dispărut între nouă fără opt minute și nouă fără trei minute, înțelese Dan, înseamnă că au fost furate. Da, Ticușorule, ai mare dreptate. Dar cum dracu să stabilim ora precisă?

— Aici e toată cheia! spunea Maria. Cînd au dispărut tanagralele? Cînd vom răspunde la întrebarea asta, vom ști dacă statuetele au fost furate, sau dacă au fost depozitate undeva.

— Dar nu spuneai tu că directorul... Încercă să protesteze Ioana.

— Nu știu ce-am spus atunci și chiar dacă știu, n-are nici o importanță. În cazurile acestea trebuie să păstrăm numai gîndurile cele mai lucide, cele mai limpezi.

— Eu nu-s de acord cu tine. Tu parc-ai vrea să impui anumite reguli care ție ți se par clare. Eu cred că trebuie să dăm frîu liber oricărui gînd. Cine știe de unde iese adevărul?

Maria clătină nedecisă din cap:

— Ai și nu ai dreptate! Nu strică să adunăm cît mai multe presupuneri, dar mi-e teamă să nu le alegem decît pe cele care ne convin, să nu confundăm presupunerile cu dorințele noastre.

Ioana se întrista. I se părea că un nou vis, în care-și ancorase toate speranțele, e pe cale să se întrerupă. Ar fi vrut să se opună cu toate puterile, dar logica o îndemna să-i dea dreptate Mariei.

— Dac-am ști ce-a făcut directorul acolo? spuse ea.

Maria îi răspunse zîmbind:

— A vrut să vadă ceva, să spună ceva paznicilor, să facă o inspecție... Avea o mie de motive ca să vină la muzeu. Sau a venit pur și simplu să depoziteze undeva tanagralele. De ce să nu presupunem că se află într-un anumit loc în perete o ascunzătoare secretă. Cunoști tu atît de bine muzeul?

— Cunosc însă foarte bine obiceiurile de la noi. Nici o casă nu se deosebește de alta. Uite, eu pun mina în foc că nu există în muzeu nici o ascunzătoare secretă. La noi, totul e uniform...

— Dac-ai fi trecut prin ce-am trecut noi, spuse Maria, n-ai vorbi cu atîta siguranță.

Cîte ascunzători secrete n-am găsit noi acolo nici prin gînd nu ți-ar fi trecut!

Ioana n-o asculta. O idee neașteptată îi fulgeră mintea:

— Să zicem c-ar exista o ascunzătoare secretă în muzeu, deși nu cred. Pentru ce să se depoziteze statuetele acolo?

— Pentru ce?! întrebă uimită Maria. Te contrazici singură. N-ai spus tu mai înainte că se vor face reparații la muzeu? Ca să fie ferite de accidente...

— Mie mi se pare că vitrina e cel mai bun adăpost. De ce să le scoată de acolo și să le ducă în altă parte? Dacă s-ar face reparații în interiorul muzeului atunci cele mai primejduite obiecte n-ar fi cele din vitrină, ci cele de pe pereți... Avem cîteva tablouri de Grigorescu, două de Luchian și, așa se spune, cel mai prețios și mai frumos tablou al lui Andreescu. Și bustul acela de Paciurea, de care nu mai voiai să te desparți... N-ar fi fost firesc să se adăpostească mai întii acestea, dacă se fac reparații în interior? În cazul cînd ar exista o ascunzătoare secretă...

Încă înainte de a termina de vorbit Ioana, Maria se convinsese de adevărul spuselor ei. Într-adevăr, nimic nu justifica scoaterea statuetelor din vitrină. Ele erau cele mai puțin periclitare dintre toate obiectele din muzeu...

— Ai dreptate, Ioana. Disparația lor e ilogică... Și totuși, Tic le-a văzut în vitrină, cu un sfert de oră înainte de a ajunge acolo... Atunci ce s-a întîmplat cu ele? Crede-mă! Nu mai înțeleg nimic. Absolut nimic.

— Tot mai crezi că exagerez dacă susțin că singura concluzie logică e aceea că s-au furat? Și dacă ai înțelege ce însemnau aceste tanagrale pentru orașul nostru! Doamne! Ce-o să fie! Se zice că valorează de mii de ori greutatea lor în aur. Ce-o să fie!

— Cine să le fure? Cine?

Fetele se priveau năucite, rostind în neștire aceeași întrebare: "Cine?"

Dac-ar fi fost acolo Victor, ar fi apelat la altă întrebare, la fel de simplă, care ar fi dus mult mai repede la adevăr.

După peregrinări absurde cu ajutorul fanteziei, după dispute verbale cumplite dar inutile, obosiți, Tic și Dan ajunseseră la aceeași întrebare: "Cine?"

— Tu mai ții minte, Ticușor, cîte persoane erau în muzeu, acolo, în aripa dreaptă, în momentul cînd te-a dat paznicul afară?

— Fir-ar să fie de huidumă! se burzului Tic. Dacă nu m-ar fi dat afară, poate nu s-ar fi furat tanagralele... Stai! Stai! Cînd a venit paznicul să vă dea pe voi afară, unde erați?

— Încă nu trecuserăm de centrul potcoavei, răspunse Dan.

— Prin urmare, pînă atunci n-ați văzut nici o clipă ce se petrece în aripa dreaptă.

Sigur că da! Dacă toate cele cinci persoane au fost complici?

— Acum stai și tu! îl potoli Dan. Nu te avînta prea departe. S-o luăm cu încetul. Ergo:

au fost cinci persoane în muzeu, în afară de noi.

— Ce-nseamnă ergo? întrebă Tic.

— Înseamnă: prin urmare. Ești sigur că erau numai cinci persoane? Poate că mai era cineva ascuns pe după vreo statuie.

Tic se luminează dintr-o dată la față. Dar numai pentru o clipă.

— Da, mai era cineva. Dar a plecat înaintea mea. Nu știu cum de am uitat să-ți spun. Știi cine era?... Atletul de la roata norocului...

— Atletul?! se miră Dan. Ce căuta el acolo?

— Nu știu ce căuta acolo, dar îmi închipui că n-avea ce să caute în bilci. Din cauza ploii, bilciul a fost închis. Dacă urmărea pe cineva? Atunci de ce-a plecat înainte de închiderea muzeului? Hopa! Se încilcesc și mai rău ștele...

— Ești sigur că a plecat înaintea ta? Poate că numai ți s-a părut, poate că s-a ascuns după o statuie.

Tic rămase un moment nedecis.

— Nu l-am văzut când a ieșit; l-am văzut pornind spre ieșire. Nu! Sigur n-a rămas acolo! L-aș fi zărit în timp ce plecam. Și nici n-avea unde să se ascundă. O să-l întreb mâine...

— Mâine? zîmbi Dan, uitîndu-se la ceas. O să-l întrebi tu azi... Dar să trecem peste asta. Să-l excludem pe atlet, de vreme ce l-ai văzut ieșind... Să ne oprim la cele cinci persoane. Dacă statuetele s-au furat, una din cele cinci persoane e hoțul. Asta în mod sigur. Le mai ții minte?

— Parcă i-am fotografiat, supuse Tic, sărînd de pe pat. Măcar cu asta m-am ales. Am clișeele lor aici (arată cu mîna la cap). Oricînd și oriunde i-aș vedea, i-aș recunoaște. Dintr-o mie. Știi ce s-a întîmplat? Am simțit că paznicul vrea să mă izgonească și atunci mi-am căutat un salvator... pe care l-am găsit în persoana unei bunici. Dar pînă m-am hotărît, i-am fotografiat pe toți ceilalți, ca să-l aleg pe cel mai bun.

Dar nu pierdu prilejul să-și felicite prietenul:

— Bravo! Datorită ție n-o să plecăm de la zero. Și ce părere ți-ai făcut despre ei? Poți să dezvolpezi clișeele?

Tic își adună amintirile:

— Mai întîi, bunica. Era îmbrăcată într-o rochie lungă, de catifea... Stai!

Îmbrăcămintea nu contează. Mîine poate s-o schimbe. Purta o pălărie înaltă și neagră, ca un joben...

— Perfect! rise Dan. Cu pălăria asta o identificăm ușor.

— Aoleu! se tîngui Tic. Cealaltă, cea tînă, nu purta pălărie. În schimb avea mînuși... lungi pînă la cot, mi se pare albastre, cam de culoarea cerului... Aș recunoaște-o imediat. Era foarte frumoasă, Dan. Parcă o pictase cineva... Și pe urmă doi bărbați. Unul probabil că ieșise atunci din mormînt. Era ca un schelet, numai oase. Nici nu se putea ține bine pe picioare. Se clătina mereu. Cred că i se desfăcuseră oasele. Celălalt? Prea mare lucru n-am observat la el. Îi străluceau ochii cînd se uita la statui, ba îi tremurau și mîinile... Zău că nu glumesc... Oare n-o fi el hoțul? Și tocmai pe el nu mi-l amintesc bine... Ba da! Ba da! Avea o rană roșie, o cicatrice, ceva ca un semicerc sub buza de jos. Pe al cincilea îl cunoști și tu. Omul în gri... Oare cine-o fi hoțul?

Dan ridică din umeri neputincios:

— Nu știu. N-am curajul să spun că e unul sau altul. În clipa cînd mă gîndesc la o persoană anume, am impresia că batjocoresc sau condamn pe cineva fără motiv. Nu uita! Nici nu știm sigur dacă statuetele s-au furat. Facem simple prezumții.

— Atunci de ce m-ai lăsat pe mine să-i condamn? se înfurie ciufulicul.

— Mai domol, Ticușorule! Parcă eu nu i-am insultat!... Unul din ei tot trebuie să fi șterpelit tanagralele. Și fără tine nu se poate ști dacă ar fi fost vreodată dibuit. Pentru că i-ai fotografiat fără greș. Bravo!

Complimentul lui Dan îi făcu plăcere ciufulicului. Neștiind ce să răspundă, întrebă cît e ora. Și se îngroziră amîndoi cînd se uitară la ceas.

— Iar o să dormim patru ore! se plînsu Dan. Stingerea!

Tic își duse patul la loc, lîngă fereastră, apoi stînsu lumina. Își urară amîndoi odată: "Noapte bună!" Parc-ar fi presimțit un pericol.

Preocupați cu descurcarea și încurcarea — mai ales — a unor enigme, pînă atunci nu auziseră atacurile nemiloase ale cocoșului. În momentul cînd pleoapele li se lipiră, iar gîndurile li se întunecară, trompeta semeață le sună la amîndoi în ureche.

— Iar? se înspăimîntă Tic. Unde-s pantofii?

Era o amenințare pur verbală, de care criminalul cu pinteni nu ținu seamă. Și nici

cireșarii n-o mai puseseră în aplicare, convinși deja de ineficacitatea ei. Se mulțumiră să-l blesteme crunt în clipa când tresăreau în somn.

– Ce ne facem? întrebă Tic. Mîine nu-mi mai scapă...

– Nici tu nu dormi? se văietă Dan. Sint distrus.

Abia în zori, cînd cocoșul părăsi nukul, izbutiră să adoarmă. Cîteva ore de somn greu, fără vise.

CAPITOLUL IV

1

Se sculară toți indispuși. La masă, nimeni nu scoase o vorbă. Numai Tic, la sfîrșit, arătînd cu degetul spre ușa pe care tocmai dispăruse bunica, întrebă bosumflat:

– Dimineața ni se face program?

Ioana – pentru că, în ultimă instanță, ei îi era adresată întrebarea – își plecă privirile de faptul că nu era văzută, Maria își dojeni frățiorul cu mîna. Tic înțelese, tăcu și înghiți în sec. Era surprinzătoare docilitatea lui. Prin urmare, Tic nu se afla în zi bună – gîndi Dan – și toate speranțele erau îndreptate spre el. Ca să nu se ivească noi conflicte, Dan crezu că e momentul să-și destăinuiească unii altora rezultatele raționamentelor din timpul nopții. Atmosfera parcă se mai învioră cu ocazia discuțiilor. Concluzia fetelor că nimic nu justifică scoaterea statuetelor din vitrină îi convinse foarte repede pe băieți.

– Asta da! le felicită Dan. Nouă nu ne-a trecut prin cap. Noi ne-am gîndit la făptaș.

– Noi abia am ajuns la întrebarea asta, spuse Maria. Bineînțeles dacă îl scoatem din cauză pe director.

Tic era sătul de vorbărie. Bănuia că iar se vor face presupuneri, că iar se vor învîrți cu întrebările în jurul aceluiași punct. Era sătul pînă în gît. Aceleași întrebări puse sub altă formă, aceleași probleme văzute din alt unghi... Nu mai putea suporta. Și mai ales – își dădu el seama – era dator să vină cu o clarificare, cu un amănunt care ar fi spulberat multe întrebări. Simți aceasta înainte de a observa privirile întrebătoare ale tuturor îndreptate asupra lui.

– Eu plec, spuse el. Am niște treburi în oraș.

Pe măsură ce se apropia de muzeu, Tic simțea cum se trezește, cum îl părăsește lîncezeala. Ceața care-l înfășurase pînă atunci se rarefia. Își aminti că în ajun plouase și descoperi că urmele ploii se mai zăreau ici-colo. Vîntul nopții zvintase pămîntul. Răcoarea era plăcută. Soarele împrăștia o lumină blîndă, vîntul n-avea nici măcar puterea să prăvălească boabele de rouă.

Întîlnirea aceasta neașteptată cu natura binevoitoare îl învioră și-l limpezi pe Tic. Regretă cele cîteva vorbe spuse cu răutate în timpul mesei și căută imediat un vinovat: somnul. Un somn greu și foarte scurt. Și cine era vinovat de acest somn? Cocoșul! Ceea ce îl făcu pe cireșar să intre pentru două minute într-un anumit magazin din centrul orașului și să iasă de acolo cu un pachetel – nu prea în armonie cu diminutivul – care totuși intră lesne în buzunarul său. După aceea pătrunse în parcul orașelului, cu aerul unui băiat care-și amintește, cu bucurie, cele mai grele lecții din timpul anului școlar. (Numai algebră și fizică.) După o scurtă dar ageră recunoaștere, își alese o bancă, de astă dată cu spetează, în umbra unui boschet. Era ferit de soare, de privirile unor cerberi uriași, pe care-i zărise din prima clipă, nu fără să-i tresară inima. Și în loc de fizică începu să se gîndească la chimie, adică la anumite combinații, la multiple combinații care ar putea provoca o reacție pozitivă la unul dintre cerberi. Huiduma era exclusă din principiu și de altfel nici nu putea să-i fie de vreun ajutor, deși – își aminti cireșarul – directorul își pierduse două minute cu ea.

Tic nu-și dezlipea ochii de la muzeu. Și mai ales nu scăpa nici o mișcare, nici un gest al cerberului din partea dreaptă. Părea un om în vîrstă, aproape un moșneag ("Dă, Doamne, să fie cît mai bătrîn!" se ruga el), avea părul alb și niște mustați lungi, albe și era adus de spate. De la distanța aceea nu putea, din păcate, să-i observe trăsăturile feței, ca să știe dacă va avea de-a face cu un om hain sau cu un bătrîn cumsecade, pentru a-și potrivi metoda cea mai bună de atac. Mintea lui scornea fel de fel de planuri. La început, fiecare i se părea interesant, dar după o clipă numai îl respingea ca absurd și ineficient. Dacă cerberul cel chel și crud ar fi dispărut undeva, și-ar fi luat inima în dinți și s-ar fi apropiat de celălalt paznic. Huiduma rămînea însă nemișcată la postul ei, adică pe o

bancă de lemn, solidă (e absolut necesar adjectivul, dacă ne gândim la proporțiile paznicului), așezată în rînd cu treptele care urcau spre intrarea în muzeu.

O voce de copil îl făcu pe Tic să tresară:

– Bună dimineața! Nu știți cît e ceasul?

Descoperi în fața lui un băiat de vreo zece-unsprezece ani, slăbuț, timid și cam năving. I se adresase însă atît de politicos, încît se simți obligat să răspundă. Puștiul mulțumi la fel de politicos, apoi se așeză pe un colț al băncii.

– Ai întîlnire la vîrsta asta? îl întrebă Tic cu un ton de plictiseală și de dispreț.

– Nu chiar la ora asta, îi răspunse prichindelul. Puțin mai tîrziu, spre prînz.

Tic își cercetă "oaspetele" mai pe indelete. Oare nu auzise bine întrebarea, sau o făcea pe istetul?

O explozie de zgomote brutale îi aduse aminte cireșarului că are altceva de făcut, nu să-și piardă vremea cu un puști pretențios. Și se minie cînd văzu forfota din fața muzeului. Staționau acolo trei camioane și din ele se descărcau tot felul de lucruri: pari, scînduri, vergele de fier, lăzi, butoaie, unelte. După îmbrăcăminte, cei care descărcau păreau zidari.

– Hai! Cară-te de-aici! se enervă Tic. Caută-ți alt loc de întîlnire! Șterge-o!

Parcă-l trăsese cineva în creștetul capului pe prichindel. Suferea. Îi venea să plîngă. Abia reuși să îngîne cu o voce cețoasă:

– Eu v-am răspuns frumos... de ce vă purtați așa?

Cu toată duioșia care-l cuprinse, cireșarul, din păcate, n-avea timp nici de scuze, nici de explicații. Scoase un leu din buzunar și i-l întinse puștiului:

– Poftim! Ia-ți înghețată de la taraba din fața parcului. Hai! Hai! Repede!

Nu se putea o mai mare ofensă ca aceasta. Prichindelul se întoarse scurt din călcîie și porni fără să spună "bună ziua", ceea ce în concepția și în obiceiurile lui era o jignire nemaipomenită. Mergea drept și iute, fără să se mai uite înapoi.

Chiar dacă s-ar fi uitat, nu l-ar mai fi zărit pe Tic. Cireșarul se amestecase în mulțimea de curioși din fața muzeului. Pentru că huiduma se transformase din cerber în cărăuș, iar paznicul de la ieșire se înfipsea undeva, în față, cam pe la mijlocul clădirii. Răspundea fără încetare întrebărilor pe care i le puneau trecătorii atrași de hărmălaie.

"Acum e momentul! își spuse Tic. La atac!"

Cel puțin douăzeci de oameni erau în jurul paznicului. Mai tineri, mai bătrîni, gospodine, studenți, militari, trecători de toate zilele.

– Cît durează reparațiile?

– Apoi... cam o săptămînă.

– Se repară și pe dinăuntru sau numai exteriorul?

– Apoi... numai pe dinafară, așa cum se vopsesc cucoanele...

– În ce culoare?

Paznicul nu răspunse la întrebarea lui Tic. Clătină capul a muștrare. Noroc că tînrul își ascunsese mutra.

– Gri deschis sau închis? completă cineva întrebarea lui Tic.

– Apoi... așa cam pe la juma'.

– Se repară și olanele? Și turnulețul?

– Mi se pare că i s-a stricat acoperișul...

– De unde s-au adus materialele? Aș avea și eu nevoie de niște ciment și de niște pietriș.

– Apoi...

– S-au achiziționat ceva tablouri? Parcă era vorba...

– De ce nu mutați statuia aceea, cu caporalul, în centru?

– De ce în centru? Mai bine în aripa dreaptă...

– Apoi...

– Alaltăieri era un praf cît degetul pe vitrină.

– Cînd încep reparațiile?

– Apoi, nu vedeți? Chiar în dimineața asta.

– Și nu puteați să le începeți mîine?

– De ce mîine? Foarte bine puteau să înceapă ieri!

– Și dacă s-ar fi aminat cu o săptămînă, ce se întîmpla?

– De unde ai luat roșiile? Splendide! Splendide!

– Crezi dumneata că zidarii ăștia or să facă treabă?

– Apoi... lucrează în acord. Treaba lor.

– Cît îi plătiți? Anul trecut, cînd s-a vopsit școala...

— De ce nu se angajează un ghid? Sint atîția studenți...
— Apoi... asta nu-i treaba mea.
— Urmezi Artele plastice?
— Directorul n-a plecat în concediu?
— Apoi... peste vreo două-trei zile pleacă la Herculane...
— *A telefonat aseară de la muzeu?*
— Apoi da... așa, mai spre seară...
— Ați adus și...
— *Cam pe la ce oră?*
— Apoi... nu mai înțeleg nimic. Eu știu despre ce oră întrebați dumneavoastră? Și ce să aducă?

Tic își pregătise cu cea mai mare grijă cele două întrebări. Știa că i se va răspunde mecanic. Din nefericire, după ce i se răspunsese la prima, cineva i-o luase înainte cu jumătate de întrebare. Era riscant să încerce și a doua oară. Mai ales că rămăseseră foarte puțini curioși, iar întrebările erau mult mai concrete. Se întreba numai despre reparații. Era cît pe-acți să plece, îl reținu însă o întrebare care-i oferea iarăși perspective de acțiune.

— Nu știți, directorul e acasă?
"Acum e acum! își spuse Tic. Nu trebuie cu nici un chip să pierd prilejul ăsta."
Paznicul răspunse mai greu.
— Apoi... de unde să știu? Mai bine întrebați-l pe feciorul lui dom' director. Acolo, sub castan...

Tic simți cum îi bagă cineva un cuțit în spate. Înainte de a întoarce capul, știa pe cine va zări "acolo, sub castan". Nu era o presimțire, ci o certitudine.

Într-adevăr, sub castan, cu brațele încrucișate, cu figura împietrită într-o grimasă de plictiseală, se afla prichindelul pe care-l gonise, nu de mult, cu atîta autoritate.

Tic nu se pierdu însă în lamentări. Simțul practic birui iarăși într-însul. Mai întii se hotărî să ocolească parcul, pentru a-l surprinde pe puști nu din față, ci pe neașteptate, din spate. Între timp își va făuri el un plan de acțiune.

Tot timpul cît înconjură parcul, nu se gîndi decît la acest lucru: Cum să-l împace pe prichindel? Cu vorbe? Imposibil. Nu-și făcea iluzii. Îl insultase grozav, pentru a-l atrage cu cîteva vorbe, oricît de abile ar fi fost ele. Știa cireșarul, din proprie experiență, că mai greu se recucerește cineva. Metoda de a proceda încet și pe îndelete nu-i surîdea deloc. Nici nu credea în eficiența ei și nici nu avea timp pentru asta. Ar fi însemnat să-și piardă ore întregi, cu riscul de a suferi un eșec. S-o facă în continuare pe nepăsătorul, pe preocupatul, pentru a-l întărîta? Își aminti pe loc versurile unui poet la care ținea foarte mult:

*Ispitele ușoare și blajine
N-au fost și nu sînt pentru mine.*

Oare îl va întărîta, oare îl va atrage pe prichindel prin atitudinea lui de nepăsare morocănoasă? Erau șanse. Dar cît va trebui să joace acest rol? După cîte ore puștiul se va apropia de el? Altceva... Altceva...

Tic ajunsese din nou la banca umbrită de boschet. Zărea printre crengi silueta puștiului, la vreo zece metri de el. Rămăsese în același loc în care-l zărise ultima dată și parcă în aceeași atitudine. Prin urmare, prichindelul avea voință, ambiție și tenacitate. Nu era ușor de luptat cu dînsul, mai ales după gafa grosolană pe care o comisese.

Șansa cea mai sigură și mai rapidă era o acțiune bruscă, dură, brutală. Ceva care să-l năucească, să-l uimească, și în același timp să-l atragă, să-i facă plăcere.

Obosit, probabil de nemișcare, puștiul se îndreptă spre banca unde-și instalase Tic postul de observație noaptea trecută. Se așeză pe ea și începu să se joace cu cîteva pietre, încerca să jongleze, dar nu-i reușeau decît trei-patru mișcări. Mai multe nu izbutea. Scăpa întotdeauna o piatră din mînă.

Exercițiul acela copilăresc îi aminti cireșarului un plan mai vechi, pentru realizarea căruia vizitase cu cîțva timp înainte un magazin. Fața lui se lumină subit. Gata: descoperise procedeul cu care să-l recucerească pe prichindel! Pachetul pe care Tic îl băgase în buzunar conținea printre altele o funie nu prea groasă, în schimb foarte solidă. În două minute, Tic transformă funia într-un lassou, pe care l-ar fi invidiat orice cowboy. Prima țintă fu vîrfurile unui arbust. Era la vreo șase metri depărtare de bancă. Lațul se înfășură în jurul vîrfului chiar de la prima aruncare. Și pentru că mai izbuti de cîteva ori,

iși căută altă țintă mai îndepărtată: creanga unui copac. (Semăna atât de mult cu brațul unui om!) Primele două încercări constituiră tot atâtea eșecuri. Lațul atinsese creanga, în ambele rînduri, cu partea exterioară. A treia oară însă, ramura rebelă, ciotul acela care semăna cu brațul unui om, nu mai scăpă abilității cireșarului. Nici a patra oară, nici a cincea oară. Distanța dintre aruncător și ciot era aproape identică, după părerea lui Tic, cu distanța dintre el și prichindel. Acum venea greul. Dacă nu reușea de la prima încercare, putea să lase totul baltă. Planul său se baza în primul rînd pe surpriză.

Prichindelul continua să jongleze cu cele trei pietre ale lui.

Nu progresase însă cu nimic în răstimpul în care Tic se ocupase de altceva. Tot trei-patru mișcări reușea. Dacă miinile i-ar fi rămas înțepenite cum era ciotul la care se antrenase Tic, lassoul s-ar fi înfășurat, în mod sigur, în jurul unui braț. Din păcate, miinile puștiului erau în continuă mișcare. Cireșarul era nevoit să calculeze aruncarea în raport cu mișcarea miinilor celuiilalt. Calculul, oricît de exact ar fi fost, nu elimina însă toate riscurile. Unul mai rămînea. Și evitarea lui nu ținea de aruncător. Era o simplă chestie de noroc. Dacă jonglerul scăpa piatra, nu la a treia sau la a patra mișcare, ci la prima sau la a doua, mîna lui, în loc să stea ridicată, ar fi coborît după piatră, iar lassoul ar fi scăpat ținta. De aceea, Tic nu se grăbi. Mai așteptă un timp, pînă ce sesiză o anumită regularitate, un oarecare ritm în mișcările puștiului. Profitînd de acest răgaz, își alege și un loc mai bun de aruncare, un loc care-i oferea spațiul necesar și nu-i punea în față nici un obstacol. Era o cale perfect liberă între aruncător și ținta mobilă.

În sfîrșit, consideră că momentul prielnic a sosit. Își ținu răsufierea, învîrți de cîteva ori lassoul deasupra capului (prichindelul era la prima mișcare) și aruncă. Lassoul se înfășură în jurul brațului, cînd puștiul ajunsese la a treia mișcare. Tic trase cu putere. Întîi se auzi un țipăt scurt, de surpriză, apoi jonglerul își pierdu echilibrul. Se prăbuși în iarbă, cu picioarele în sus.

"Mai mult decît mi-am dorit" își spuse Tic triumfător.

2

Tudorel, prichindelul, își găsisese în sfîrșit idolul. În jumătate de oră învățase tot felul de scamatorii, jonglerii, acrobații și figuri de judo, rezolvase o sumedenie de probleme distractive de matematică, răspunsese la o seamă de întrebări care-l purtasera cu gîndul prin toate cele cinci continente și Antarctica. Fiecare succes îl făcea să țopăie ca un popîndău.

— Ei, acum să ne odihnim puțin, propuse Tic, cînd îl văzu cum îi curge apa pe față.

Stai aici, lîngă mine.

Tudorel se supuse imediat, de parcă odihna ar fi însemnat un nou exercițiu.

— Te culci tîrziu? îl întrebă cireșarul.

— De obicei pe la zece... dacă nu se întîmplă ceva special.

— Probabil că între nouă și zece îți completezi jurnalul? Perspicacitatea lui Tic nu mai era o noutate pentru prichindel. De aceea nu se miră cîtuși de puțin cînd îi auzi întrebarea.

— Exact! răspunse el. Dar sînt zile banale cînd termin însemnările în cinci minute.

— Ziua de ieri cum a fost? Excepțională... sau banală?

— Foarte banală... pînă spre seară, cînd am aflat că tata pleacă la București. Aproape o oră m-am chinuit gîndindu-mă ce să-i spun să-mi aducă.

— Aaaa! pricepu Tic. Va să zică nu știai că pleacă...

— Nici el nu știa. A aflat foarte tîrziu... I-a sosit o telegramă la școală... Și dădea mereu telefon acasă, să vadă dacă n-a venit mama... Ea e inginer agronom și e toată ziua pe teren.

Tic rîse misterios și făcu niște semne cabalistice cu mîna:

— Nu-i așa că a dat telefon de la muzeu pe la ... pe la nouă fără zece... Stai puțin! Fix la nouă fără paisprezece minute, nu?

— Da! se miră Tudorel. La nouă fără un sfert. Țin minte pentru că m-a întrebat cît arată ceasul din birou. Și a mai dat din nou telefon peste cinci minute, dar mama încă nu sosise... Adică am văzut-o pe stradă și i-am spus că vine.

Tic își făcu la iuțea un nou plan.

— Prin urmare, ziua de ieri nu a fost o zi banală. Îmi închipui că l-ai condus pe tătucul la gară...

— Da, împreună cu mama.

— Mai ții minte numărul locomotivei? Ia să vad!

– 231.058. Sistem "Pacific".

– Construită la Reșița, în 1939, și revizuită la București, în anul...în anul 1948!

– Exact! Mi-am notat și eu. Dar dumneavoastră de unde știți? Ați fost în gară?

Ca să fim sinceri, lui Tic îi plăcea atitudinea reverențioasă a lui Tudorel. Chiar o încuraja.

– Nu! N-am fost în gară, răspuse cireșarul. Cunosc însă orice tip de locomotivă, cunosc o mulțime de numere. Îmi place să le memorez. Ai făcut vreodată exerciții de memorie?

– Exerciții? Întrebă Tudorel. Nu știu... Nu știu la ce fel de exerciții vă referiți. Dacă mă izbesc într-o zi de prea multe numere și amănunte... importante, le trec seara în jurnal.

– M-am gândit la altceva. Știu eu un exercițiu foarte util. De pildă... De pildă, ia caută să-ți amintești ce-ai făcut între... La ce oră a plecat trenul?

Prichindelul răspunde vesel și prompt:

– La unsprezece și două minute... Ora de plecare e însă unsprezece și un minut.

– Așa... continuă cireșarul. Caută să-ți amintești ce ai făcut între ora nouă și unsprezece fără un minut... fără un minut, nu fără două minute. Ai să poți?

– Fără două minute? Pardon! Fără un minut? Ce am făcut eu?... Sigur că pot!

Se întimplase așa cum calculase și prevăzuse Tic. Încurcat la început de acea diferență dintre un minut și două minute, prichindelul trecuse imediat la răspuns, fără să se mai gândească la fondul întrebării.

– Păi, la ora nouă fără ceva a sosit mama, iar după câteva minute... cred că pe la nouă și cinci... a venit și tata. Pe urmă... pe urmă ne-a spus că pleacă la București...

– Stai puțin! îl întrerupse Tic. Am spus că facem un exercițiu de memorie. Trebuie să-ți amintești toate amănuntele. De pildă, cum era îmbrăcat tăticul, ce avea în mână, cuvintele pe care le-a spus când a deschis ușa...Înțelegi?

– Acum sigur că înțeleg, se lămuri prichindelul. N-am făcut pină azi asemenea exerciții de memorie... Sigur că da!... Să spun cum era îmbrăcat tăticul... Avea pantalonii gri de tergal și o bluză cu mâneci, tot gri, un gri mai închis. I-a făcut-o mama cadou de ziua lui. N-avea nimic în mână... Adică nu! își cumpărase două pachete de țigări "Virginia" și le ținea în mână. Nu le bagă în buzunar, pentru că i se umflă... așa spune mama.

– Nu avea și alt pachet la el? Ia încearcă să-ți amintești! Poate când a intrat în casă...

– Nu! N-avea nici un alt pachet. L-am văzut doar de la geam. Și eu și mama. Și i-am ieșit în întâmpinare pe scări. Eu mai în față, mama la... cred că la doi pași în urma mea. Ea era îmbrăcată...

– Va să zică, tăticul v-a spus că pleacă la București... V-a spus asta după ce-a intrat în casă sau chiar pe scări?

Întrebarea precisă îl făcu pe Tudorel să uite că începuse să dea amănunte despre îmbrăcămintea mamei sale.

– Ne-a luat pe amândoi de umeri, continuă el. Eu eram în dreapta, mama în stînga. Am intrat în casă. Tata, adică tăticul, așa cum spuneți dumneavoastră, a închis ușa cu piciorul, apoi ne-a spus că trebuie să plece urgent la București, la minister. Pe mine m-a trimis să-i aduc un pahar cu apă. Am înțeles că vrea să-i spună mamei ceva... ceva...

– Confidențial... Îl ajută Tic.

– Da... Așa că am întârziat puțin, ca să-i las să termine. Poate c-aș mai fi stat câteva minute, dar am auzit soneria. M-am dus eu să deschid. Era paznicul muzeului. Adusesse cheile...

– Iar ai greșit, îl admonestă Tic cu un zîmbet. Care dintre paznici era? Și ce i-a mai adus în afară de chei?

– Adevărat... recunosc Tudorel. Era Ilie, un paznic mai nou... Se spune că în tinerețe a fost luptător la circ. N-a adus decît cheile altceva nimic. Și ta... tăticul i-a spus să supravegheze reparațiile și să mai pună un anunț... adică i-a spus să scrie pe anunț că muzeul e închis temporar pentru reparații... Pe urmă, mama a început să facă bagajele. Tăticul a zis că are nevoie numai de o servietă, cu o pijama și câteva cărți, dar mama n-a fost de acord. Tăticul iar a...

– Și te-a trimis să-i mai aduci un pahar de apă...

– Da, incuviință surprins prichindelul. De fapt uitasem să-i aduc paharul cu apă, dar și el uitase că uitasem să i-l aduc... Când am intrat cu apa, am ghicit după fața mamei că tăticul va pleca la București numai cu servieta. Dar în timp ce el vorbea la telefon, tot i-a strecurat mama în servietă un pachetel cu mîncare...

– Ei! Acum vreau să văd dacă îți mai amintești ce-a vorbit tăticul la telefon? îl

întrebă Tic.

Tudorel căzu pe gânduri. Părea nedecis. Tic sesiză un oarecare pericol, sau mai bine zis, pentru a preîntîmpina orice pericol, se grăbi să sară în "ajutorul" puștiului:

— Eu am pierdut odată un concurs de memorie, pentru că n-am izbutit să-mi amintesc o convorbire telefonică... Acum tu nu ai ce pierde, dar eu, atunci... Premiul întîii era o minge de fotbal... formidabilă... o minge de import, cu semnătura lui Pele pe ea. Bineînțeles că semnătura nu era autentică... Oricum însă... Lasă, lasă... Dacă nu-ți amintești, nu pierzi prea multe puncte... Vreo șase...

— Cum să nu-mi amintesc? se repezi Tudorel. Din păcate, l-am auzit vorbind numai pe tata. Și el nu spunea decît "da, da", sau "foarte bine". O dată a spus: "N-aveți nici o grijă, domnule profesor..." Și a mai spus că pleacă la București "probabil pentru două-trei zile, așa că va trebui să-mi amîn cu o săptămînă concediul", și a mai spus... Ce-a mai spus? Aha! Da! A spus că muzeul se redeschide peste o săptămînă, "cel mult zece zile". Pe urmă a zis "mulțumesc și vă urez succes, în loc de noapte bună", și a închis telefonul.

Cite speranțe își pusese Tic în acea convorbire și de fapt cit de banală și de neinteresantă i se părea! Era trist, însă spiritul de sportivitate îl obligă să-l felicite pe Tudorel pentru extraordinara sa memorie:

— Bravo! Ai cîștigat șase puncte în plus! Și ai merita să te trec în rîndul candidaților de cireșari... Numai că...

Emoția îl făcu nepoliticos pe prichindel. Nici nu-și dădu seama că-l întrerupe pe Tic:

— Dumneavoastră îi cunoașteți pe cireșari? Le-am citit și eu aventurile și m-am îndrăgostit mai ales de...

— Tic! fu întrerupt prichidelul la rîndul său.

— Și de Tic. Dar parcă mai mult de Ursu și de Victor...

— Bine, bine, spuse neîncoronatul cireșar. Mi se pare că n-am terminat exercițiul... Ce-a mai făcut pe urmă tătîcul? Ați plecat imediat la gară, sau mai întîii ați luat masa?'

Tic se grăbea. I se părea că aflase tot ceea ce îl putea interesa pe el și pe ceilalți cireșari. Voia să scurteze exercițiul. Ultima lui întrebare îl obligă însă pe Tudorel să uite un amănunt — cîteva vorbe pe care tătîcul i le spusese mămicăi, încă bosumflăte, imediat ce așezase telefonul în furcă — care i-ar fi scutit pe cireșari de multe chinuri, eșecuri și eforturi. Dar erau atît de banale acele vorbe, încît nu se poate ști dacă prichindelul și le-ar fi amintit în acea clipă. Și nu făcu altceva decît să se conformeze prescripțiilor lui Tic.

— Da! Mai întîii am luat masa... Mi s-a făcut observație că țin furculița prea de jos... Eu știu cum se ține furculița, dar am apucat-o anume mai de jos, ca să nu mai stea nimeni cu ochii în farfurie și să aibă pe cine să critice. În tot timpul mesei mi s-a făcut morală, cînd din stînga, cînd din dreapta, dar cînd ne-am sculat de la masă, ta... tătîcul și mămica se împă-caseră... Așa că mi-a reușit planul...

"Dacă n-aș fi folosit metoda cu lassoul, își spuse Tic în gînd, nu l-aș mai fi recucerit în vecii vecilor pe istețul ăsta."

— Va să zică așa! spuse Tic cu voce tare. Acum fii foarte atent. Exercițiul se termină printr-o suită de întrebări, la care trebuie să se răspundă imediat prin: da sau nu. Dacă nu poți să dai un răspuns precis, ridici mîna. Nu se aprobă nici o ezitare, nici măcar o fracțiune de secundă. Ai înțeles?

— Dacă nu pot să răspund imediat prin da sau nu trebuie să ridic mîna. Care mîna? Dreapta se ridică mai ușor.

— Mîna dreaptă, acceptă cireșarul. Și acum: atenție! încep întrebările!... Așa!... A mai venit cineva în vizită pînă ați plecat la gară?

— Nu! răspunse foarte prompt prichindelul.

— A mai telefonat cineva?

— Da!

— Cine? se repezi Tic cu întrebarea.

— Inginerul agronom de la Poienești.

— Altcineva? întrebă Tic nemulțumit.

— Nu!

— Ați plecat la gară cu automobilul?

— Nu!

— Pe jos?

— Da! Stăm destul de aproape de gară. În cinci minute...

— Doar ne-am înțeles cum să răspunzi, îl apostrofă Tic. Fără amănunte. Prin da sau nu.

— Dar atunci cînd m-ați întebat cine a telefonat, cum puteam să răspund?

– Întrebarea asta intră în categoria Piroboridava. O să înțelegi mai târziu ce importanță are această categorie...

Prichindelul făcu o mutră mirată:

– Piroboridava? Mi se pare că tăticul a lucrat acolo. Avem și niște cărți.

– Cu atât mai bine, îl încuraja Tic, luând un aer misterios. Te las să faci singur relația... Așa!... Continuăm!... V-ați întâlnit cu cineva pe drum?

– Da!

Tic era în încurcătură. Ca să mențină regula jocului, trebuia să obțină răspunsul folosind întrebări colaterale:

– V-a dat cineva vreun comision?

– Nu!

– Ați vorbit cu cineva?

Prichindelul ridică mâna dreaptă. Tic înțelese:

– V-ați salutat numai? Nu?

– Da!

– Ați stat pe peron pînă la plecarea trenului?

– Da! Am ajuns cu trei minute înainte de plecarea trenului. Tăticul nu vrea să-și piardă vremea pe peron. Mămica, în schimb, stă pe peron cîte o jumătate de oră. Odată...

– Iar ai uitat regulile jocului...

– Păi dacă mă întrebați atât de ușor?

– Cîte vagoane de clasa a doua avea trenul? încercă Tic să repare. Unsprezece?

– Nu!

– Nouă!

– Nu!

– Opt?

– Nu!

– Zece?

– Nu!

– Șapte?

– Nu!

– Cinci?

– Nu!

– Șase?

– Nu!

– Două? se răsti exasperat cireșarul.

– Da!

"Idiot ce sînt! își spuse Tic. Doar știam că pe linia asta circulă un autorapid!"

– Atunci de ce mi-ai spus mai adineauri numărul locomotivei? Cum vine asta?

Autorapid cu locomotivă "Pacific?"

– Atunci m-ați întrebat ce număr avea locomotiva. În gară era o singură locomotivă, la celălalt tren, care face cruce cu autorapidul.

– În afară de rămas bun a mai spus tăticul și altceva?

– Da!

– Ți-a spus să fii cuminte?

– Da!

– Și să ții furculița cum trebuie?

– Da!

– Ce constelație ai văzut deasupra trenului? Carul Mare?

Puștiul ridică mina.

– Nu era chiar deasupra. Era mai spre dreapta?

– Da!

– S-a mai urcat cineva cu tăticul în compartiment?

– Da?

– Știi cine era?

– Da!

– Cine?

– Profesorul de matematică.

– Acum aplicăm metoda Fradaburidi! Fii atent! Cîte geamuri avea primul vagon?

Cinci secunde de gîndire!

– Opt!

Tudorel ezitase doar o secundă și faptul acesta îl puse pe gînduri pe Tic:

– Ești sigur sau știi că nu te pot controla?
– Ultima... răspuse prichindelul cam amărit.
– Aha! Bine... Acum îți voi înșira zece cuvinte. Fii atent. Trebuie să-mi spui care dintre ele au fost rostite de tăticul tău, din clipa când ați pornit de acasă și pînă a plecat trenul, încep! Voi vorbi rar, ca să-ți dau răgaz de gîndire. Gata! încep: Radio... Ilie... Telefon... Ziar... Statuetă... Concediu... Muncă... Adăpost... Muzeu... Vitrină... Prudență...
– Ați rostit unsprezece!
– Primul punct l-ai cîștigat, îl felicită Tic. Bravo! Acum să văd ce faci cu celelalte!
– De acasă pînă la plecarea trenului, zise prichindelul, ca pentru sine. Și cum mă puteți controla?
– Mai întii îți voi cere să fii sincer și apoi... am eu metodele mele. Răgaz de gîndire: două minute.
Tudorel închise ochii și se concentrează cumplit. Și pumnii i se strînseseră. Tic se uita cînd la el, cînd la ceas:
– Atenție! Încă un minut... Încă treizeci de secunde... Zece secunde... gata!
Puștiul deschise ochii. Probabil că-și ținuse și respirația, pentru că răsuflea de parcă abia terminase o probă de fugă.
– Din cele... unsprezece cuvinte îmi amintesc că a rostit... Telefon... Concediu... Muzeu... Muncă... Adică a folosit verbul a munci... Altele nu-mi mai amintesc... Ba da! Ziar! Din păcate mi-a venit în minte prea tîrziu...
– Vom vedea noi dac-ai pierdut sau nu punctul, spuse cireșarul pe un ton încă sever. Urmează controlul! În ce împrejurări a rostit cuvîntul... cuvîntul... "muzeu"?
– I-a spus pe drum mamei: "Tocmai acuma plec, cînd se fac reparații la muzeu. Țștia trebuie supravegheați îndeaproape..."
– Plauzibil... acceptă Tic. Dar cuvîntul "telefon", în ce împrejurări l-a rostit?
– Aaaa! L-a rostit de mai multe ori. Întii a spus că-i va da telefon mamei mîine seară, adică azi... Pe urmă a spus că a dat de vreo zece ori telefon acasă, pentru a-i anunța mamei plecarea... De fapt n-a dat decît de șapte ori... Pe urmă... a spus că ar fi trebuit să mai dea un telefon...
– Ajunge! îl opri Tic, comițînd o nouă greșeală. Nu e nevoie să controlez mai departe. Ergo: ai cîștigat toate punctele!
– Ce înseamnă ergo? întrebă la rîndul său prichindelul.
– Prin urmare... deci... răspuse Tic, mai inspirat decît Dan.
Tudorel nu înțelese.
– E un titlu? Un epitet?
Confuzia se risipi repede. Cireșarul continuă cu un ton foarte patetic:
– Ergo... știi? asta face parte din ritual... ai obținut punctajul maxim minus două. Și eu am obținut prima dată același punctaj, deși aș fi meritat "minus unu"... Așa! Mi se pare că peste zece minute am o întîlnire, nu în parc, în altă parte...
Prichindelul se întristă imediat și era atît de sinceră întristarea lui, încît Tic se emoționa și spuse la repezeală ceea ce crezu el că va fi o minciună:
– N-ai nici o grijă! Ne mai întîlnim noi. Poate chiar în dimineața asta. Tot aici, în parc, pe banca asta.
Cuvintele lui Tic, din fericire rostite fără duioșie (știa cireșarul cum să se poarte cu puștii), readuseră pe fața lui
Tudorel speranța și buna dispoziție. Ba avu chiar curaj prichindelul să-i pună lui Tic o întrebare care-l frămînta de multă vreme:
– Puteți să-mi spuneți de ce în exercițiul de memorie nu ni-ați întrebat nimic despre ma... despre mămica? E o regulă a jocului?
Pe Tic îl pufni risul, dar ca să nu strice relația nou înfiripată, ca să nu alunece, să nu nimicească mirajul despre care vorbeau cu atîta pasiune ochii prichindelului, își termină risul printr-o grimasă de durere, ca și cum un gîdilici s-a transformat brusc într-un junghi. Chiar își duse mîinile spre gamba dreaptă și începu s-o frece.
– Nu! Nu-i o regulă, răspuse el. Este o premiză spontană. Nu l-ai condus la gară pe tăticul?
– A, da! răspuse puștiul automat, gîndindu-se că va trebui să găsească mai tîrziu tilcul frazei lui Tic.
Era exact ceea ce urmărise cireșarul.

Ascunși într-un foișor umbros din mijlocul grădinii, Maria, Dan și Ioana își băteau de aproape două ceasuri capul, încercând să dea un răspuns la aceeași întrebare care-i frământase și în timpul nopții: "Cine?" Dan relatase întocmai, parcă citise dintr-o carte, înfățișarea celor cinci personaje descrise cu atîta precizie de cireșarul cel cîrn și ciufulit. Vai! Ce repede li se aprinsese fantezia! Fiecare își căuta un suspect. La început se repeziseră toți asupra omului în gri. Mai ales că Ioana nu-și amintea să-l fi văzut vreodată în oraș. Întrebările curgeau lanț: Cine era acest ciudat personaj? De unde venea? Ce căuta în oraș? Ce căuta în bilci? Ce căuta la muzeu? Ce legătură era între el și acel enigmatic Fradaburidi căruia i se rostea numele ca un trofeu la roata norocului? De ce întrebuse dacă e de vînzare discobolul?

— Gata! strigase Ioana. El e făptașul! El e! Se interesează peste tot de statui... Oare s-a dus la muzeu numai ca să vadă, pur și simplu, tanagralele?

Maria și Dan erau mai temperați. Personajul în gri le apărea și lor la fel de ciudat; cu toate acestea nu aveau curajul să-l declare suspectul numărul unu. Îi reținea pe amîndoi ceva nedefinit.

— Și scheletul? întrebuse Maria. Țasta ce cusur are? Ce căuta el la muzeu? Cine-l cunoaște? Oare s-a dus la muzeu numai ca să vadă, pur și simplu, tanagralele?

Repetiția era o săgeată la adresa Ioanei. Dan simțise pericolul unei înfruntări care va depăși repede subiectul discuției și, în căutarea unui colac de salvare, descoperise o idee cît se poate de prețioasă. O comunicase repede fetelor:

— Așa nu mai merge! spusese el, prefăcîndu-se furios. O să ajungem la certuri... tangențiale sau chiar externe preocupărilor noastre. De ce nu procedăm metodic? Să ne gîndim la toate personajele în bloc... Adică să le vedem în grup. Și să folosim metoda eliminării. Să nu pornim de la cine ar putea să fie făptașul. Să pornim de la cine n-ar putea să fie.

Ioana acceptase imediat ideea lui Dan. Maria încă se codea.

— Pe cine să excludem? întrebuse ea cu voce înceată, ca și cum și-ar fi vorbit sieși.

— Pe fata cu mînuși! se repezi Dan. După descrierea lui Tic este exact tipul de vizitatoare.

— Și pe tînărul cu cicatrice! sărise Ioana. Cel căruia-i sticleau ochii de admirație.

Maria intervenise ironică:

— Atunci ar fi cazul să-i arătăm aceeași bunăvoință și politețe și doamnei cu joben. O cucoană în vîrstă cu rochie de catifea... Poate are pasiunea muzeelor...

Ioana era în cumpănă. Dan, în schimb, jubila:

— Imposibil! N-o putem exclude. Ori e făptașa principală, ori e complice. Precis! Îmi pun gîtul!

— De unde atîta siguranță? Știi tu ceva în plus?

— Nu! se apărase Dan. Știu tot atît cît voi. Folosesc aceleași date ca voi... dar am o intuiție de detectiv. Recunoașteți și voi! Pînă în momentul acesta, cucoana cu rochia de catifea e singura persoană care ar fi putut să scoată, fără să atragă atenția nimănui, statuetele din muzeu... Repet încă o dată... Bazîndu-ne pe datele pe care le avem.

— De ce ea și nu altcineva? întrebuse Ioana.

— Pentru că, după cîte știm pînă acum din relatările lui Tic, numai ea avea cu ce să scoată afară tanagralele. Ticușor nu ne-a spus că a văzut la celelalte persoane serviete sau alte mijloace de cărat.

— Înseamnă că ai ascuns, sau ai omis să ne spui un amănunt.

— Of, Doamne! De cîte ori să repet? Nu v-am ascuns nimic. Mă folosesc de aceleași date... Și tot voi îmi interziceți dreptul de a mă califica după merit. Unde se puteau ascunde cel mai ușor statuetele? Cum puteau să iasă afară din muzeu, fără să atragă atenția cuiva? Nu în pălărie? Nu cu ajutorul pălăriei?

Ideea lui Dan stîrnise și haz și surpriză. Pornit pe ofensivă, cireșarul continuă:

— Prin urmare, n-o putem scoate din rîndul suspectilor. În orice caz, mai greu decît pe cei doi tineri.

Ioana își făcuse în sfîrșit curaj:

— După descrierea pe care mi-ați făcut-o... mă refer la îmbrăcăminte... cucoana cu joben s-ar putea să fie o persoană pe care o cunosc... profesoara de pian Magda Prosano. Știu că ea are obiceiul să poarte pălării mai bizare.

— Ei și! îi răspunse Dan. Orice răufăcător e cunoscut de cineva sau de un grup de oameni. Și ce dacă o cunoști? Asta o absolvă de orice păcate?... Dacă ar fi așa, nu m-aș mai dezlipi de tine.

Maria ridea de-a binelea. Dan devenise cel de toate zilele. Adică sărea de la o extremă

la alta, confunda glumele cu lucrurile serioase, se umfla, se dezumfla și făcea totul cu o inocență cuceritoare.

Ioana nu înțelegea ce se petrece. Credea că e batjocorită pentru vreo prostie pe care o spusese fără să-și dea seama și-i venea să plîngă de ciudă:

– Ce-aveți cu mine? se răzvrătise ea. V-am spus că s-ar putea s-o cunosc. Nici măcar n-am afirmat categoric. La urma urmei, e singura persoană identificată dintre cele cinci care se aflau în muzeu în momentul dispariției tanagralelor.

Ioana rostise un adevăr care risipi pentru un moment veselia. O oarecare undă de gravitate plutea în aer. Ce folos că se știau câteva detalii din înfățișarea celor cinci personaje! Principalul era ca ele să fie identificate. Și Ioana, poate fără să-și dea seama, îndreptase investigațiile lor din domeniul teoretic în cel practic. O nouă problemă se ridica în fața tinerilor.

– Da! E o chestie, spusese Dan. Trebuie să ne gândim la identificarea personajelor, dar pînă atunci n-ar strica totuși să terminăm lista suspectilor. Eu îmi mențin punctul de vedere. Cucoana cu joben e cel puțin suspecta numărul doi. Sau unu și doi la un loc: E cazul să recunoașteți și voi. Între ea și fata cu mănuși, sau între ea și tînărul cu cicatrice, dac-ar fi de ales... eu cred că la ea v-ați opri. De acord să încheiem lista?... Adică eu vă fac o propunere. Suspectul numărul unu: cucoana!

– Veto! strigase Ioana. Suspectul numărul unu: omul în gri! între el și statuete...

– Dă-mi voie să termin lista. Amendamentele, după aceea. Ergo: suspectul numărul unu: cucoana!... Suspectul numărul doi: Omul în gri!... suspectul numărul trei: scheletul!... E mai ușor să identificăm trei oameni decît cinci.

– Mie nu-mi dă pace un gînd. În aproape toate cărțile polițiste pe care le-am citit, făptașul era persoana cea mai puțin suspectă... Putem să dăm la o parte această posibilitate?... Ce știm noi despre cele cinci persoane? Ioana are dreptate. Cunoaștem doar câteva detalii fizice, sau de îmbrăcăminte, pe care ni le-a relatat Ticușor. Ba și acestea datorită unei întîmplări. Dacă nu s-ar fi gîndit să-și aleagă un salvator, pentru a se apăra de paznic, n-am fi știut absolut nimic...

– Eu zic să fii mai puțin modestă, o întrerupse Dan. Frățiorul tău s-a născut cu darul observației, așa că...

– Așa că... nu posedăm aproape nimic, continuase Maria. Nu putem să ne lăsăm frapați și atrași de nu știu ce extravagante în îmbrăcăminte, sau de niște detalii fizice ieșite din comun... Eu știu?... Mi-e teamă să nu greșim... Să nu ne spargem capul alergînd după unii și să-i lăsăm pe alții să alerge fără grijă... V-am spus... Cei pe care-i suspectezi mai puțin îți oferă cele mai mari surprize. Acum, dacă îmi cade în mînă o carte polițistă, toate bănuielele mele se îndreaptă spre cei care par cei mai inocenți. Și mereu am satisfacții...

Dan strîmbase din nas...

– N-ai nici un merit pentru că aplici o regulă, nu urmezi un fir logic. Eu, dac-aș fi autoritar, aș îndrepta toate bănuielele spre cel mai suspect personaj, dar în așa hal ca să creadă cititorii că vreau să-mi bat joc de ei într-un mod grosolan. Ar spune că e un truc și ar face niște calcule și niște supoziții în legătură cu alte personaje, anume le-aș plimba aiurea prin carte, pînă la saturație. Vor bănuii fiecare personaj pe rînd... În fond, cîte nedreptăți nu suferă autorul! Dacă le bănuiești pe fiecare pe rînd, cum să n-ai satisfacții la urmă? Unul dintre cei bănuți tot va fi făptașul. Atunci de ce să te lauzi că l-ai dibuit de la pagina cutare? Eu însă l-aș face făptaș pe cel mai grotesc, pe cel care-a fost prins cu arma în mînă, fumegînd, în pagina a treia a cărții... La urma urmei, jocul contează, nu?... Of... m-am luat cu teoria...

– Mai bine răspunse precis! îl incolți Maria. Poți să elimini de pe lista suspectilor cele două personaje care, după descrierea lui Tic, par cele mai inocente?

– De câteva minute nu mai am acest curaj, Maria. Dac-ar fi fost vorba de un joc literar, despre o carte... de, mai treacă-meargă... Dar în condițiile astea reale nu ne putem permite să ometem nici o posibilitate. Sînt pentru includerea celor doi tineri pe lista suspectilor...

– Și eu sînt pentru, spusese Ioana. Dacă-i trecem pe locurile patru și cinci...

Maria nici nu se sinchisea:

– Ordinea reală n-o pot stabili decît faptele. După câteva ore s-ar putea ca suspectul numărul unu să treacă pe locul cinci, iar acesta pe locul unu.

– Te asigur, însă, o întrerupse Dan, că numărul unu al meu nu-i va ceda niciodată locul numărului doi al dumneaei. Fac pe dracu-n patru și tot dovedesc pînă la urmă că statuetele au fost scoase afară prin intermediul jobenului. Chiar dacă... Aoleu! Dacă i s-a

furat mai întâi cucoanei pălăria, acolo în muzeu, și pe urmă ăla a pus statuetele în ea? "Bună seara! Ce mai faceți? Vai, ce frumos tablou! Vedeți?" Apoi un ghionț și tac! i-a luat pălăria de pe cap. Eu nu l-am văzut pe unul la bilci căzându-i pălăria și el râdea mai departe, fără să-și dea seama? I l-am arătat și lui Tic. Foarte ușor se poate șterpeli o pălărie...

Perorația lui Dan despre pălărie avusese darul să le descopere o nouă întrebare, la care nimeni nu se gândise pînă atunci: Cum au fost furate tanagralele? Și era firesc ca, punîndu-se această întrebare, să se ceară răspunsul la o alta mai veche, pe care o escamotaseră mai toți prin teorii și presupuneri, legînd-o de necesități oportune și supunînd-o pragmatismului: S-au furat sau nu tanagralele? La stadiul la care ajunsese discuția, răspunsul era imperios necesar. De aceea așteptau toți, cu suflul la gură, întoarcerea lui Tic.

– Cum s-au furat tanagralele?

Exact în clipa cînd Dan repeta această întrebare, apărură la poarta grădinii Tic.

4

– Cu alte cuvinte, spuse Maria, după ce Tic își termină relatarea, fără să piardă din vedere cel mai mic amănunt, directorul, cum a ajuns la muzeu, a dat un telefon acasă, din hol, apoi a intrat înăuntru, a stat cinci minute, n-a observat nici o neregulă și s-a întors din nou în hol, pentru a telefona acasă. Băiatul l-a anunțat că vine maică-sa și atunci directorul s-a îndreptat spre casă.

– Stai! se repezi Dan. Nu s-a întors imediat acasă. Mai întâi a stat de vorbă cu celălalt portar. De ce?

– Deducția e simplă, răspunse Maria. I-a spus să închidă muzeul și să-i aducă pe urmă cheile acasă. Toată atitudinea lui dovedește foarte limpede un lucru: n-a observat nici o neregulă în muzeu. Deci, în timpul inspecției sale, statuetele erau la locul lor...

– Tu crezi că a făcut o inspecție? întrebă Ioana.

– Nu o inspecție specială. A trecut prin muzeu ca orișice director. Mai ales că trebuia să plece la București. Era obligat să vadă ce se petrece în muzeu înainte de plecarea lui și înainte de a începe reparațiile.

– Atunci de ce n-a trecut, de ce n-a vizitat și aripa în care se aflam noi? Doar și acolo sînt lucruri prețioase.

– Nu știu, Dan. De unde să știu? Poate c-a venit pînă într-un anumit punct, s-a uitat în treacăt și s-a întors înapoi în aripa dreaptă. A văzut că sîntem cu bunica... ia spune, Ioana! Directorul o cunoaște pe bunica ta?

– Cum să n-o cunoască? Nu e om în oraș care să n-o cunoască! Poate numai cei nou veniți...

– Și noi cum de nu l-am văzut? întrebă Dan. Ia să ne gîndim cam pe unde eram noi la ora aceea? Între nouă fără un sfert și nouă fără opt minute... Cine își mai amintește? Paznicul ne-a smuls de lîngă Grigorescu, nu? Peisajul acela din perioada albă.

– Eu știu unde eram, zise Ioana. Eram în locul acela în care se află bustul lui Paciurea și tabloul lui Andreescu. Am stat o mulțime acolo...

– Exact! aprobă Dan. Îmi amintesc și eu. Și mi se pare că eram cu spatele la centrul potcoavei. Prin urmare, nu e nici o enigmă faptul că nu l-am văzut pe director.

– Și în restul timpului? întrebă Maria. Directorul a zăbovit cel puțin cinci minute în muzeu; intervalul în care a dat cele două telefoane. Ce-a făcut în tot acest timp?

– S-a plimbat... Își dădu Tic cu părerea.

Maria nu era prea încîntată de răspunsul frățiorului ei.

– S-a plimbat! E ușor de spus. Nu-i trebuia mai mult de două minute pentru a trece în revistă muzeul. Restul timpului? Tot Tic răspunse:

– S-a plimbat, așteptînd să dea celălalt telefon. Nu uita: a fost chemat urgent de la București, cei de acasă nu știau; pesemne voia să-i anunțe cu cîteva minute mai devreme...

– Așa și așa! zise Dan. Argumentul e mai degrabă psihologic. Nu zic că nu-l putem lua în considerație. La o analiză mai atentă însă... se cam prăbușește.

– Bine că rezistă argumentele tale! Le-ai făcut din beton armat. De cîte ori cade unul, îți face un cucui, ca să ai o scuză pentru toate teoriile tale neroade.

– Dacă-am ști ce-a făcut directorul în cele cinci minute! reveni Maria la vechea întrebare.

– Vezi? nu pierdu Dan prilejul. Dacă nici familia nu e de acord... Zău, Ticușorule...

– Zău, Nedănuțule...

– Poate că directorul a stat de vorbă cu cineva, cu o persoană din cele cinci, se auzi vocea Ioanei. Imposibil ca una din cele cinci persoane să nu-l fi cunoscut, sau să nu fi fost necunoscută. Profesoara de pian, în mod sigur!

– Care profesoară de pian? întrebă Tic.

– Aia cu jobenul, Ticușorule, îi răspunse Dan. Pe aia am identificat-o, cu ajutorul Ioanei. Și-am mai identificat și arma crimei... mijlocul cu care s-au scos statuetele din muzeu. Ține-te bine, Tic! Jobenul cucoanei! Ciufuliciul căzu o clipă pe gânduri:

– Eu știu! Adică da! Cred că încăpeau toate cele cinci tanagrale în pălăria aceea uriașă. Da' tu chiar crezi că ea a...

– Complice, în orice caz! decretă Dan. Dacă n-ai văzut tu altă persoană cu vreo sacoșă în mână...

– Nu știu, Dan. Nu-mi amintesc. Când m-am uitat la cele patru persoane, ca să-mi aleg salvatorul...

– Care patru? întrebă Maria. Până acum ai susținut că erau cinci persoane în muzeul

– Aaaa! Omul în gri! își aminti Tic. El a plecat din fața vitrinei înainte de a ajunge eu acolo...

– Ciudat! murmură Ioana. De ce-a plecat?

– Ei, asta-l se enervă Dan. Ai tu ce ai cu "omul în gri"! De ce-a plecat? De ce-am plecat noi din fața lui Luchian, din cauza asta a plecat...

– De fapt, nici n-a stat în fața vitrinei, adică n-a stat aproape de vitrină. Se uita mai de departe, peste capetele celorlalți. Și mi s-a părut că nici nu se uită la statuete.

– Poate că se uita la pălăria cucoanei și se gîdea cum s-o șterpelească...

– Eu mai degrabă cred că se uita, spuse Tic foarte serios, la locul în care, peste zece minute, se va opri un bleg...

– Ha-ha! rise Dan. De astă dată nu ți-a mers! În aripa dreaptă nu m-am oprit nicăieri, așa că...

– Așa că, spuse Tic întristat, ai acceptat epitetul, fără să te mai oprești în aripa dreaptă.

– Terminați odată! se rățoi Maria la ei. Mereu pierdem firul logic al discuției...

– Dacă tu-ți închipui că firul nostru are ceva comun cu logica... mormăi Dan, destul de încet ca să nu fie auzit de Maria.

– Putem presupune, continuă ea, că directorul a vorbit în intervalul celor cinci minute cu o anumită persoană, așa ca să treacă timpul... dacă renunțăm la gîndul c-ar fi ascuns undeva tanagralele... Într-o încăpere secretă.

– Sînt atît de sigură, explodă Ioana, că nu s-au ascuns tanagralele și că nu există încăpere secretă în muzeu, încît dacă mi s-ar dovedi contrariul, aș fi în stare să-mi smulg singură tot părul din cap, fir cu fir...

Toți se uită ca la o comandă la părul ei sclipitor și ondulat și o licărire de teamă și compătimire li se strecură în priviri. N-aveau de unde să știe cît adevăr conțineau vorbele ei. Îi impresiona mai puțin explozia ei sentimentală, decît raționamentul Mariei.

– Ce concluzie putem trage? își relua Maria raționamentul. Atîta vreme cît directorul a rămas în muzeu, tanagralele, erau la locul lor. În cele cinci minute era imposibil să nu observe dispariția lor, mai ales că a stat aproape tot timpul în aripa dreaptă. Deci tanagralele au dispărut după ce-a plecat directorul... Deci...

– ... Tanagralele au fost furate! conchise Ioana.

Timp de o secundă, Tic se văzu în muzeu, în fața vitrinei, strecurat în pielea unuia care ar vrea să fure statuetele:

– Imposibil! spuse el. Cum dracu' să le furi așa, dintr-o dată, fără să te vadă nimeni? Cum să le scoți din vitrină? Cu ce? De unde cheie?

– Poate c-au spart sticla, se gîndi Maria.

– Ce sticlă? Geamurile erau de "sekurit". Am văzut eu. Nici cu toporul nu le poți sparge...

– La asta nu ne-am gîndit, se tîngui Dan. Și mi se pare întrebarea cea mai importantă. Cum s-au scos statuetele din vitrină? Ești sigur că vitrina era încuiată, Ticușorule?

– Ești sigur că mi-ai pus această întrebare?... Spuneți și voi! Oare cum s-au scos statuetele de acolo?

– În trei minute... adăugă Maria. Înseamnă că nu s-au putut scoate decît folosindu-se cheia vitrinei. Oare în trei minute, dacă ai cheia...

– Ce trei minute! ripostă Tic. Eu, dacă am cheia vitrinei, le scot în mai puțin de zece

secunde...

– Așa cum ai deschis și ușa cu borcane de dulceață la trei ani, se grăbi Dan să folosească minunatul prilej de înțepătură.

– Aia era deschisă...

– Și dacă era deschisă și ușa vitrinei? întrebă Dan.

– Imposibil! se alarmă Tic. Și totuși... Dacă ușa vitrinei era descuiată?

– Atunci pe ce cale mergem? se îngrozi Maria. A fost un furt spontan sau premeditat? Și-a fabricat cineva o cheie sau a găsit ușa vitrinei deschisă? Cum rezolvăm dilema asta?

Căzură toți pe gânduri. Întrebările nu se mai terminau. Apăreau mereu altele noi, parcă mai importante. Zeci și zeci de întrebări. Era de neînchipuit că nu descopereau tocmai întrebarea hotărâtoare... Căutau răspunsuri. Parcă stăteau pe jeratic. Și rămneau încă pe jeratic. Uitau să sară din el. Nu toți. Adică nu aproape toți... În tăcerea aceea gravă se auzi deodată vocea lui Tic:

– Trebuie să mă întorc în parc. Mai am puțină treabă... și o obligație de onoare... Mă așteaptă cineva acolo și e un personaj foarte important pentru situația în care ne aflăm...

5

Nu atît din recunoștință, cît mai mult din simpatie, Tic se hotărî să-i facă o surpriză prichindelului. Era convins că Tudorel îl așteaptă pe bancă ("Săracul! gîndi Tic. Ar putea să mă aștepte acolo pînă seara, pînă cînd i se întoarce mămica de pe teren") și voia să-l atace din nou pe neașteptate, cu ajutorul lassoului. De aceea intră în parc pe altă poartă și alege o altă alee care-l ducea exact în spatele băncii. Era acolo un arbore cu coroană bogată, în care se putea urca fără nici un efort. Un post ideal de atac prin surprindere. Acestea erau intențiile cireșarului. Dar ele nu se realiză întocmai. Din simplul motiv că Tudorel nu era singur. Tic n-avu nevoie să se urce în copac pentru a face această constatare. Chiar din locul în care se oprise, sub arbore, Tic îl văzu pe Tudorel stînd în echilibru pe speteaza băncii, în fața privirilor înspăimîntate ale unui copil cu vreo doi-trei ani mai mic decît dînsul. Și cum cei doi păreau antrenați într-o convorbire misterioasă, ciufuliciul se gîndi că nu i-ar strica să accepte, măcar pentru cîteva clipe, rolul de martor nevăzut. În două secunde ajunse în spatele boschetului, fără să trosnească o creangă, fără să tremure o frunză, fără să se sperie o gînganie.

– Bine! se auzi vocea lui Tudorel. Și ce-a mai spus tătîcul după ce s-a sculat de la masă?... Să zicem... la ora nouă și douăsprezece minute?

Răspunse o voce cam miolrăită:

– Tati... adică tătîcul a spus... a spus... Dar nu e adevărat!... A spus că sînt cel mai rău copil din oraș...

– Nu tu trebuie să hotărâști dacă e adevărat sau nu. Să-mi spui numai ce-a spus el. Înțelegi?... Bine! Mai departe... De cîte ori a vorbit la telefon după ce-a sosit acasă?

Puștiul răspunse înfricoșat:

– N-avem telefon...

– Bine... Adică nu e bine! se răzgîndi Tudorel. De ce n-aveți telefon?... Așa! Iar acum vine sistemul Piroboridava. O să înțelegi mai tîrziu, peste cîteva ani, ce importanță are această categorie... Nu trebuie să răspunzi decît prin da sau nu. Dacă răspunsul nu e clar, atunci ridici mina dreaptă în sus. Bagă de seamă! Prin da sau nu! Începem! A mai venit cineva în vizită la voi?

– Nu!

– Scîncești după ce iei bătaie acasă?

– Îiii...Da.

– Ai împlinit nouă ani?

– Nu!

– Ai trecut de opt ani?

– Da.

– Ai opt ani și unsprezece luni?

– Nu!

– Aaaa! își aminti Tudorel. Ai opt ani și două luni?

– Nu! răspunse puștiul uimit.

– Cum nu?

– Am opt ani și nouă luni...

– Da... M-am grăbit, spuse Tudorel ca pentru sine. După unsprezece vine nouă...

Nu-i nimic. Mai departe! Ați plecat la gară cu auto? Stai! Ați plecat la gară pe jos?

– Când? întrebă puștiul nedumerit.

– Of... se înfurie Tudorel. De ce nu respecti regulile? Trebuia să ridici mâna dreaptă!

– Aha! înțelese puștiul. Ai vrut să mă duci.

Tic nu se mai putea stăpîni. Explodă într-un hohot de rîs care alungă toate păsările din jur. După cele câteva clipe, necesare, de uimire, cireșarul îi făcu un pașaport fulger examinatului, cu viză specială de ieșire prin poarta parcului. Tudorel părea necăjit:

– Dacă nu erați dumneavoastră... obțineam minimum plus două puncte. L-ați salvat de la dezastru!

– Mult mai interesant este, își începu Tic acțiunea, cînd faci aceste exerciții cu oameni mai în vîrstă... cu părinții, de pildă, sau cu oameni apropiați, care nu te iau în bătaie de joc... Știi ce te sfătuiesc? Să încerci la prînz cu mămica sau cu tătucul.

Mutru prichindelului se posomorî din nou:

– Mămica nu vine la prînz... În plină campanie, iar tătucul e plecat la București. Așa că trebuie să aștept pînă deseară.

– Da... da... se prefăcu cireșarul că-și amintește. Păcat! Dacă ai cunoaște pe cineva pe aici, prin apropiere...

Tudorel sări în sus ca un arc:

– Aici! Chiar aici! Vizavi! Moș Costache, paznicul muzeului! El mă cunoaște... spune că mă cunoaște de cînd locuiam în oraș. Și-i place să stea de vorbă cu mine. El mă provoacă, zice, ca să-i mai treacă timpul. Dar numai în vacanțe...

– E o idee grozavă, îl încuraja Tic. Nu-ți rămîne decît s-o pui în aplicare. Pînă mă întorc eu, cam peste două ore, ai tot timpul. Numai să nu uiți sistemele. Să nu inversezi Bradforduri cu Piroboridava și să lansezi la momentul oportun premisele spontane. Altminteri, n-o să obții cine știe ce rezultate...

Prichindelul o cam încurcase. Toată figura lui exprima o profundă și arzătoare rugămintă:

– Dacă m-ați ajuta măcar un minut-două să repet, sau să pun la punct sistemele. Prima dată am fost prea emoționat și n-am memorat chiar totul.

– Hm... cumpăni Tic. Trebuia să termin niște schițe... Întotdeauna cînd vin într-un oraș pe care nu-l cunosc, am obiceiul să schitez pe niște foi de bloc clădirile mai interesante. Aici... m-am oprit la o vilă din partea de sud a orașului: Primăria, o vilă spre răsărit, un pod peste Căprioara, muzeul...

– Muzeul? se înveseli prichindelul. Nu puteți să faceți acum muzeul și după-masă teatrul?

– Da, spuse Tic cu indiferență în voce. E o idee. N-o să mă încurce prea tare... dar n-am blocul la mine... Oare o fi deschis la librărie?

Tudorel o luă la goană, fără să-l mai întrebe pe Tic. După două minute era înapoi cu un caiet de desen în mînă.

– Aoleu! se sperie. Am uitat să iau creion...

Cireșarul îl liniști repede...

– De creion nu mă despart niciodată... da... Cît ai fost plecat, m-am gîndit la un exercițiu. Eu cred c-ar fi bine să-l întreb pe moș Costache...

Și începu să-și dascălească elevul, dîndu-i cele mai precise indicații cu privire la metodele pe care trebuie să le aplice în timpul exercițiului și alcătuiindu-i un chestionar de bază. Toate întrebările se refereau la o durată de timp foarte scurtă: nouă fără un sfert și nouă fix și ele urmăreau să controleze dacă moș Costache are spirit de observație: dacă-și amintește, de pildă, cine era în muzeu la ora aceea, cum era îmbrăcată fiecare persoană, cine cu cine a vorbit, cu cine s-a întreținut directorul muzeului, ce anume obiecte s-au bucurat de atenția vizitatorilor etc.

– Și ca să fie mai amuzant jocul, îi făcu Tic cu ochiul prichindelului, la unele răspunsuri *vom* scorni alte întrebări, mai incuetoare. Eu voi schița în apropierea voastră și dacă mă vei auzi tușind, să știi că e un semnal. Dacă dau din cap a negație, pui întrebarea "cînd?", dacă aprob, pui întrebarea "cum?", dacă stau nemișcat, pui întrebarea "unde?", dacă îmi plec capul în partea dreaptă, pui întrebarea "ce fel?", dacă îmi plec capul în partea stîngă, pui întrebarea "cît?". Nu-i așa că am stabilit un cod grozav?

Tudorel era în culmea bucuriei. Niciodată nu participase la un joc atît de ciudat, atît de complicat, atît de interesant. Repeta în gînd semnalele codului.

– Ia să facem un control! propuse Tic. Uită-te la mine! Să zicem că moș Costache ți-a răspuns cam așa! "După aceea a venit și Ilie, am stat puțintel de vorbă, de... ca oamenii, după ce și-au terminat lucrul..." Uită-te la mine! Ce-l întrebî?

Tudorel îl văzu pe Tic negînd cu capul și imediat dădu răspunsul:

– Îl întreb: cînd a venit nenea Ilie, moș Costache?
– Excelent!... Și dacă îmi plec capul în partea stîngă?
– În partea stîngă? repeta Tudorel. Atunci... Atunci îl întreb: Bine... Ei, dar poți să-mi spui acum, precis, cîte minute ai stat de vorbă cu el?
– Și mai excelent! Bravo!... Numai să știi cum să-l iei, ca să nu refuze jocul.
– Nu v-am spus că-i place să mă iscodească? Ha-ha! Mi-a venit și mie rîndul! Mă duc!
– Stai! îl opri Tic. Întii mă duc eu. Și după două minute și... douăzeci de secunde, vii și tu. În nici un caz nu trebuie să observe că sîntem în combinație. Piere tot farmecul jocului...
Cu blocul de desen deschis și fluturîndu-l ca pe-o legitimație, Tic trecu de două ori prin fața paznicului, apoi se duse glonț la el:
– Bună ziua! Nu vă supărați că vă deranjez! Ceilalți au venit? Sau poate că am greșit eu ora?
– Care ceilalți? întrebă moș Costache. Pentru ce să vină?
Tic se prefăcu nedumerit:
– Grupa a patra... Ni s-a cerut să facem schița muzeului...
– Ahaaa... A mai fost și un student, acu' două săptămîni, tot ca să facă un desen... D-apăi n-a venit nimeni pînă la dumneata... S-or fi dus la scăldat... De... vreme frumoasă... Nu-s chiar toți așa de silitori... Da' dumneata...
Moșul nu-și mai termină întrebarea. Apăruse prichindelul și dintr-o dată centrul său de interes se schimbă:
– Ia vin' la moșu', ca să ne mai treacă olecuță timpul... Ori ai venit și mătăluță tot pentru desene?
Prima parte a conversației nu-l interesa pe cireșar. Mai mult, prefăcîndu-se discret se îndepărtă de paznic, atras de un ornament de la capătul scării. Luă o poziție, o atitudine pe care ar fi invidiat-o orice pictor abstracționist și începu să mîzgălească foile de hîrtie. Cînd îi termină prima schiță și se mută la celălalt capăt al scării, pentru a copia din alt unghi același ornament – adică se apropie la cîțiva pași de banca pe care stăteau moș Costache și Tudorel – îl auzi pe acesta din urmă rostind cu voce foarte veselă:
– Bine! Atunci începem... Dar te rog, moș Costache, să nu cumva să depășești ora... și să fii sincer, că altfel jocul nu are nici un farmec... Așa! Începem!
Tic nu mai arunca la întîmplare linii sau bucle pe foaia de bloc. Își nota cu repeziciune răspunsurile care i se păreau utile și importante. Tuși de cîteva ori și de fiecare dată, înțelegînd semnalul, prichindelul punea exact întrebarea care-l preocupa. O singură dată, spre sfîrșitul chestionarului, Tudorel se cam fistici. Cireșarul tușise și-și plecase capul în partea stîngă. Moș Costache răspunsese cam așa:
"Și dumneaei (era vorba de cucoana cu joben), și duduita, și mai cu seamă flăcăul acela subțire au mai fost pe la muzeu..."
– Cîți? întrebese foarte prompt Tudorel.
Tic continua să tușească aplecîndu-și mai tare capul spre stînga. Tudorel tot nu înțelese:
– Cîte? Cît? încerca el cu voce tare interpretarea semnalului.
Moș Costache se scărpină în cap și era mai zăpăcit decît examinatorul lui. Tic interveni la țanc, pentru a-i scoate din încurcătură:
– Nu știți *de cîte ori* s-a reparat muzeul pînă acum?
Moșul căută prin amintiri:
– Tare îmi vine a crede că asta e cea de-a doua reparație.
– Vă mulțumesc foarte mult, spuse cireșarul. Dacă n-au venit pînă acum... o să mă duc și eu la scăldat. Bună ziua!
Prichindelul era în derută. Oare idolul lui se va duce la scăldat? De aceea se grăbi cu întrebările. Dădu peste cap sistemul Bradafuribi, iar ritualul final îl transformă în simulacru:
– Ergo, moș Costache: ai obținut maximum minus trei puncte. Cu un punct mai puțin decît mine.
– Ehe! se bucură bătrînul. Atunci matale meriți un ergo și mai mare!
Tudorel nu-l mai auzi. Uitase toate consemnele. Alerga de-i sfîrșiau picioarele. Pătrunse în parc ca o vijelie.
– Am crezut că vă duceți la scăldat... se scuză el gîfîind.
– Astăzi n-am timp de baie, răspunse Tic. Am cîteva treburi foarte urgente. Ce notă i-

ai dat?

— Maximum... minus trei puncte...

— Nu cumva te-ai grăbit? E o notă foarte mare... Ți-a răspuns și la ultima întrebare? Ți-a răspuns în amănunt?

Tudorel încercă să imite vocea moșneagului:

— "Pe dumneaei am mai văzut-o de trei-patru ori. Pe domnul cu barbă a doua oară... Cel mai des vine flăcăul. Săptămîna asta cred c-a fost în fiecare zi... Duduița?... A fost și ea de vreo trei ori... adicătealea... Și ieri, și alaltăieri... ba și răsallaltăieri a fost... Mai înainte nu știu s-o fi văzut."

Tic se sculă de pe bancă și-i întinse solemn mîna prichindelului:

— Foarte bine! Ai reușit excelent și ca examinator.

— Cu ajutorul dumneavoastră, spuse Tudorel roșu pînă la urechi. Și să vă spun drept, la sfîrșit am cam... am cam rasolit-o, cum se spune. Îmi era teamă că plecați...

— Nu puteam să plec fără să-ți comunic rezultatul. Dacă rămîi în partea asta, poate te mai întîlnesc...

Era convins că prichindelul nu se va dezlipi de bancă. Îi părea rău. Dar își aminti că și el — ehei, de cîte ori! — așteptase nu ore, ci zile întregi (exagera!) sosirea vreunei vești sau a vreunui prieten.

6

Tic își găsi prietenii la cealaltă extremă a parcului, într-un rondou înconjurat de arbuști și sălcii, pe care-l stabiliseră în comun drept loc de întîlnire. Îl așteptau toți cu sufletul la gură. Cît îi chinuise nerăbdarea! Nici nu mai avuseseră curajul să emită supoziții. Simțeau nevoia unor clarificări, pentru a da un dram de utilitate și siguranță raționamentelor lor.

— Eu am descoperit hoțul! îl întîmpină Dan. L-am descoperit de vreo cinci ori pînă acum. Numai că de fiecare dată era altul. Pentru variație m-am hotărît să mă amestec printre suspecti... Și las toate porțile deschise... *Per me se va nella città dolente*¹... Brrr! Vorba ta! Ne plîngem de lincezeală și iată cît de repede am ajuns la infern... Știți doar că în infern cam toți sint puși la cazne inutile...

— Lasă-mă dracului în pace! se enervă Tic.

— Pînă acum ți-am făcut preambulul. Așa că...

— Așa că... Îl întrerupse Tic. Ascultați-mi mai bine raportul. Nici nu știu cum să încep.

Ciufuliciul n-avea nevoie să mai parcurgă o dată notele. Recapitulase în gînd totul, tot ceea ce îi dezvăluise exercițiul de memorie suportat de moș Costache, și selecționase cu grijă ceea ce i se părea lui mai important.

— Mai întîi, începu el, au fost cinci persoane înăuntru.

— Extraordinar! aplaudă Dan. Dac-am fi știut asta de la început...

— Ordinar! ripostă Tic. Și știam asta de la început... Și vă rog să nu mă mai întrerupeți. Va să zică au fost cinci persoane... Cucoana cu joben, așa cum zicea... Îi (Tic încă nu știa cum să-i spună Ioanei cînd era de față cu ea). Într-adevăr, e profesoară de pian... Ai avut dreptate!

— În sfîrșit! reluă Maria. Primul punct cîștigat!

Ioana ridică din umeri, dînd a înțelege că n-are nici un merit în identificarea cucoanei cu joben, deși obraji i se coloraseră. O încolțeau pesemne prea multe priviri.

— Așa... continuă Tic. Scheletul e un fost colonel sau maior, probabil maior, pentru că (Tic imită vocea moșneagului) "Ehei! de cînd a ieșit din armată! De vreo douăzeci de ani". Acum, adică de douăzeci de ani, are altă ocupație: e bețiv. Toată ziua stă prin circiumi. Rar, foarte rar, o dată, de două ori pe an e treaz, "ș-apoi ș-atunci, cînd vede halul în care a ajuns, s-apucă iar să bea, ca să uite. Așa o ține..."

— Hopa! sări Dan cu gura. Țasta merită locul întîi pe lista suspectilor. Adică locul unu-doi. Dar eu tot nu renunț la omul în gri și nici la cucoana cu joben, oricît ar cînta ea la pian. Ce ziceți? Merg ca să aspire tustrei la locul întîi?

— Taci odată! îl înghionti Maria. Avem destul timp să discutăm mai tîrziu. Spune, Ticușor!

— Familiarism... murmură Dan.

¹ "Prin mine se intră în cetatea durerii." (Dante, *Divina Comedie, Infernul*)

Tic își ascultă sora...

— Duduița... așa o numește moș Costache, paznicul... duduița cu mânuși albastre e artistă... Nu știu la ce teatru, dar în mod sigur în București. Marieta...

— Marieta Nicolau! Țipă Ioana. O cunosc, cum să n-o cunosc! A venit și aici în turneu. Juca un rol... Pssst! Extraordinar! Juca rolul unei hoațe...

— Hopa! interveni iarăși Dan. Un adevărat asalt pentru locul întâi! Continuă, Ticulețule! Devine din ce în ce mai palpitant. Dacă omul în gri a fost scamator, iar ăla cu cicatrice brazilian...

Momentul de veselie nu dură prea mult. Ciufuliciul își continuă raportul:

— S-ar putea ca Dan să aibă dreptate. Despre omul în gri și despre cel cu cicatrice n-am putut să aflăm nimic. Adică... adică nu știm cine sint... Omul în gri a mai fost o dată la muzeu. Cel cu cicatrice a fost, în ultima săptămână, aproape în fiecare zi... Artistă a fost și ieri, și alaltăieri, și răsalaltăieri... Cucona cu joben a fost de vreo trei-patru ori în ultimul timp...

— Ce trebuie să înțelegem prin ultimul timp, Ticușorule?

— Nu știu nici eu, Maria. Ultimul timp... Eu am adăugat ultimul timp. Poate să însemne și un an, și cinci... Nu știu...

— Și scheletul, maiorul? întrebă Ioana.

Tic încercă să-și amintească. Paznicul nu vorbise despre schelet. Tudorel întrebase precis de câte ori i-a văzut pe cei cinci la muzeu. Întrucât paznicul nu-l amintise, probabil că-l văzuse pentru prima dată. Le relatează și celorlalți presupunerea sa și toți îi dădură dreptate.

— Foarte suspect! medita Dan cu voce tare. Ce-a căutat bețivul la muzeu? Așa, nitam-nisam! Aici e cheia misterului! O să vedeți! El e făptașul! Sigur!

— Cum să n-ai dreptate? îi răspunde ironic Maria. Nu ți-a scăpat nici unul: pe fiecare l-ai făcut hoț. Pină la urmă, unul din ei va fi dovedit și tu te vei mindri cu nemaipomenita ta perspicacitate. Mai adineauri ai declanșat un atac împotriva cititorilor care bănuind la rind toate personajele cărții...

— Ei și! Eu nu-s un cititor? Și nu simțiți că mi-am asumat un anumit rol? Eu trebuie să fiu omul simplu pe care îl impresionează fiecare fapt în parte, omul de bunăcredință cu resurse de gândire limitate, care spune ce-i trece prin cap, poate eu o fac mai hazliu, pentru a nu lăsa nici o întrebare, nici o posibilitate, nici o enigmă necercetate... Știi tu doar! Spiritele fine, ca tine sau ca alții, pot să ignoreze, din dispreț, ca neinteresante, ca prea banale, unele căi, unele întrebări și poate tocmai pe acolo sau poate de acolo se strecoară adevărul. De aceea mă bag mereu. Ca să ascultați opiniile mediocre ale omului simplu... Acordați-mi rolul acesta... Dacă nu, mi-l iau singur... sau mi-l mențin...

— Ce teorii faci tu acolo? îl ridiculiză Tic. Nici măcar n-am terminat... deși nu mai am mult. Asta e tot ce am putut să aflu despre persoanele care au fost aseară în muzeu... Acum despre tăti... despre director... Chestia cu telefoanele e adevărată, între cele două telefoane a intrat în muzeu. Cam cinci minute, cam atîta a stat. Din păcate, paznicul nu l-a urmărit tot timpul. L-a văzut salutînd-o pe cucoana cu joben, apoi l-a văzut ducîndu-se spre omul în gri. Țăsta nu era împreună cu ceilalți vizitatori. Stătea singur în preajma vitrinei.

— Ești sigur că s-a dus spre omul în gri? întrebă Ioana.

— Asta n-o mai știu. Așa i s-a părut paznicului. Poate că s-a dus spre centrul potcoavei, să vadă dacă mai e cineva înăuntru.

— Prin urmare, nu știm ce-a făcut directorul înăuntru... zise Dan. Păcat!... Și n-ai aflat nimic despre vreo ascunzătoare?

— Nu! răspunde Tic. Am strecurat însă o întrebare în chestionar: ce se întîmplă cu obiectele cînd muzeul e închis? "Ce să se întîmple? a răspuns paznicul rîzînd. Stau toate la locul lor, așa cum stau noaptea și joia"... Știți? Joia, muzeul e de obicei închis.

— Atunci e limpede! triumfă Ioana. Nu se află nici o ascunzătoare în muzeu. V-am spus!

— Nu te grăbi! o temperă Dan. Nu uita că atunci cînd a răspuns, paznicul rîdea...

Rîsul ăsta e enigmatic...

Remarca lui stîrni — și asta era destinația ei — risete.

— Mi se pare că ți-ai luat rolul de bufon, îi declară Maria, singura care nu participase la hazul celorlalți. Mie mi se pare foarte gravă situația, tocmai pentru că se limpezește. Toate încercările noastre de a ne opune ideii furtului și de a o transforma într-o dispariție enigmatică se dovedesc cam inutile. Voi mai aveți vreun dubiu?

Dan răspunde zgomotos. Ceilalți, Ioana și Tic, își pleacă capul. Erau impresionați de

felul cum vorbise Maria și de subînțelesul vorbelor ei. Ceea ce li se păruse pînă atunci o combinație de joacă și de adevăr, balansindu-se cînd într-o parte, cînd în alta, devenea o realitate crudă.

– Statuetele n-au fost depozitate într-o ascunzătoare secretă, recapitula Maria.

Directorul nu le-a luat cu el. La ora

nouă fără un sfert le-a văzut Tic; la ora nouă fără șapte minute, sau la ora nouă fără opt minute le-ă văzut directorul, altminteri ar fi dat alarma... iar la ora nouă fără trei minute nu mai erau în vitrină! Ultimul om care le-a văzut a fost de bună seamă directorul... Ei bine...

– Asta nu putem ști! îi întrerupse Ioana pledoaria. Poate că le-a mai văzut, după director, altcineva...

Dan parcă o pîndea. Imediat se repezi asupra ei:

– Formidabil! Țasta model de logică! Tu ce crezi? Țala care le-a furat a lucrat cu ochii închiși?

Ioana se fistică. Știa că voise să spună altceva, altă idee o îmbiase, dar intervenția ironică a lui Dan și zîmbetele furișe ale celorlalți – mai ales acestea – îi încîlciră gîndurile. Își mușcă buzele de ciudă. Oare ce voise să spună? Ceva ca un fulger îi luminase capul pentru o clipă. Și totuși, Dan era principalul vinovat.

– Mai bine ți-ai ține tu gura închisă, se răzbună ea într-un mod lamentabil.

Maria făcu din nou pace:

– Ei bine! continuă ea. Ce s-a întîmplat în muzeu între ora nouă fără șapte minute și ora nouă fără trei minute? Care persoană anume, din cele cinci, a furat tanagralele?

– Și cînd te gîndești, adăugă Dan cu tonul său semiironic, că nu mai putem folosi metoda eliminării. Nici măcar nu-i mai putem grada pe suspecti... cu excepția scheletului. El are gradul de maior sau de colonel.

– Poate că ar fi bine să ne gîndim la felul cum stăteau în sală, cînd i-a văzut paznicul ultima dată... spuse Ioana, îndreptîndu-și privirile spre Tic. După ce-a ieșit directorul...

Ciufuliciul avea răspunsul pregătit:

– Paznicul s-a uitat în sală, dar pesemne că din locul unde se afla el nu se vedea toată sala. Pe omul în gri nu l-a zărit. Nici pe artistă. Ceilalți priveau niște tablouri pe peretele din stînga.

– De unde se poate deduce că omul în gri și artista, spuse Maria, priveau ceva pe peretele din dreapta.

– Nu știi, Ticușor, întebă Dan, de astă dată serios, cam la ce distanță erau unii de alții?

– N-am putut să aflu. Dar nu erau în grup. Nu priveau toți același tablou. Aoleu! Am uitat să vă spun... În partea dinspre ieșire, și pe un perete și pe altul, s-au agățat niște tablouri noi. Paznicul se lăuda că sînt foarte prețioase. Niște donații. Nu știu de la cine...

– Iată un amănunt important! reflectă Maria.

– De ce? întrebă Dan. De ce? Pentru că vrei tu?

– Nu, Dan! Pentru cei care vizitează mai des un muzeu, cred că lucrurile noi prezintă o atracție deosebită. În orice caz, îi atrag mai mult decît cele cunoscute.

– Doamne, ce aforism! se încapățînă Dan. Manualele de fizică folosesc la însușirea fizicii. Cam așa ar veni... Sau... O casă nouă nu e veche; veniți s-o vedeți!

– Exact! spuse Ioana, dar fără să-i ia apărarea. Veniți să le vedeți! Eu înțeleg ce vrea să spună Maria și-i dau dreptate. Vizitatorii se uită mai pe îndetele la obiectele noi... Și nu uita, scumpul meu văr, că ele sînt agățate lingă ușă...

– Eu ți-am spus că joc rolul omului simplu, scumpa mea verișoară. Și dacă ar fi agățate în centru?

– Foarte simplu! răspuse Maria. Vizitatorii, uitîndu-se la ele, aveau și vitrina în raza vederii. Fără voia lor. Pe cînd așa... Cred că acum înțelegi.

– Înțeleg, recunosc Dan cu toată sinceritatea. Preocupați să se uite la tablouri, nu mai aveau posibilitatea să vadă ce se petrece în spatele lor, adică la vitrină... Prin urmare...

– Prin urmare, sublinie Maria, absolut toți sînt suspecti. Oricare din ei putea să profite de atenția celorlalți, adică de neatenția lor. E același lucru. Și dacă, așa cum spunea Tic, în zece secunde tanagralele puteau fi luate din vitrină, atunci... atunci, cu sau fără complici, furtul s-a comis.

– Fiuuuu! fluieră Tic. Dar cum dracu' s-au putut scoate din vitrină? Și-a făcut cineva cheie, sau a găsit vitrina descuiată? Am ajuns iarăși la întrebarea asta...

– Cu alte cuvinte, vrei să întrebi dacă furtul a fost spontan sau premeditat? insinua

Maria.

Ciufuliciul nu se gîndise la aceasta. Reflecția lui punea însă în discuție una din problemele capitale ale enigmei.

– Spontan sau premeditat? repetă Ioana cu emoție neprefăcută în voce. Dacă vitrina era descuiată, oricare din cei cinci putea să ia tanagralele... dacă-i considerăm pe toți cinci suspecti.

– Iar dacă furtul a fost premeditat, unul singur este în afara cauzei, sugerează Maria.

– Cine? se interesează Dan imediat.

– Scheletul! Maiorul! răspunde Ioana în locul Mariei. Numai el n-a mai vizitat muzeul. Numai el nu putea să ia tiparul cheii. Toți ceilalți aveau această posibilitate.

– Mai ales artista, mai ales tînărul cu cicatrice, spuse Maria, care au venit cîteva zile la rînd în muzeu... Ia să ne gîndim puțin! Oare putea să rămînă vitrina descuiată? Înainte de reparații? Înainte să plece directorul la București? Mie mi se pare imposibil! Poate că directorul a venit special ca să vadă, înainte de plecare, dacă obiectele sînt în siguranță. Și n-ar fi uitat el să controleze tocmai vitrina. Și chiar dacă n-a intrat special pentru asta în muzeu, eu nu cred că nu s-ar fi uitat, măcar pentru o clipă, la vitrină... Eu sînt aproape sigură că fapta a fost premeditată. Sare în ochi.

– În cazul acesta, se tîngui Dan, îmi ștergi un suspect de pe listă. Tocmai cînd voiam să-l înalț în grad! L-aș fi făcut general... suspect.

– Logic, cam așa stau lucrurile, îi dădu Maria dreptate. Dacă nu-l ștergem de pe listă, cel puțin îl lăsăm la coadă...

– Cumplită degradare...

– Eu sînt de acord cu tine, Maria, spuse Ioana. Faptele și logica îl arată cel mai puțin suspect. Dar mai e ceva. Dacă s-a lucrat în complicitate? În cazul acesta ce facem? Nu apare cu atît mai ciudată prezența lui la muzeu? Am auzit și eu de el. Tot orașul îl cunoaște. La școală sau în familie, cînd se ceartă un copil, zău că se spune așa: "Vrei să ajungi ca Scarlat?" Ce căuta el în muzeu? Așa, ca să vadă tablourile?

– Poate că era treaz... sugerează Dan. Tu parcă l-ai văzut, Ticușorul. Cum ți se părea?

– Acum îmi închipui că era beat. Atunci m-a înspăimîntat pentru că arăta ca un schelet și era galben de parcă îl dez-gropaseră din mormînt. Îmi amintesc însă că se clătina...

– Dacă s-o fi obișnuit așa, spuse Dan. Eu cred c-o să se clatine și în mormînt... Și s-ar putea să ajungem și noi acolo...

– Nu ești chiar așa de departe...

– Dacă mă condamnați la moarte prin inaniție... Știți voi cît e ceasul? Și s-ar putea să mai murim și de altceva. De rușine.

Trecuse ora prînzului. Aproape că o luară la goană. Nu de foame le era lor. La altceva se gîndeau. Adică la altcineva. Nici unul nu se grăbi să intre pe poartă. Bunica însă îi zări, și culmea! le făcu semn cu mîna să vină mai repede.

– S-a întîmplat o minune... șopti Ioana.

Cînd se apropiară de ea, o văzură veselă. Încruntătura ei era prefăcută. Zîmbetul abia și-l ascundea.

"Tortura prin speranță", șopti Dan în sinea lui.

– Spălați-vă pe mîini și duceți-vă mai repede în chioșc, îi îmboldi ea. Astăzi luăm prînzul acolo.

– Zău că s-a întîmplat o minune! repetă Ioana.

Chioșcul nu era gol. Înăuntru îi așteptau, veseli ca niște clovni, Lucia și Ionel...

– Dar așezați-vă odată! se încruntă bunica. Se răcește supa. Și nu vă mai uitați așa!

Bunica se uita însă cu cea mai duioasă privire din lume spre o anumită ființă. Acolo era minunea. Lucia o cucerise.

CAPITOLUL V

1

Bunica nu scăpă prilejul să strecoare, în timpul mesei, cîteva complimente Luciei. Mai ales că toți ceilalți, inclusiv Ionel, dădeau semne de nerăbdare: se grăbeau să-și termine porțiile, loveau tacîmurile, vărsau din cînd în cînd cîte un strop de supă sau de sos pe fața de masă albă ca laptele, se foiau de parcă fiecare se așezase pe un loc străin.

Numai Lucia, calmă și meticuloasă ca întotdeauna, demonstra un rafinament și o politețe care umezeau ochii bunicii, atât de iscoditori și de încrunțați de obicei.

Masa se termină cu un compot făcut din tot felul de poame cu o nemaipomenită artă culinară. Și cum era și ultimul fel, și cum nu mai era mult pînă la clipa cînd vor rămîne singuri, compotul avu un succes extraordinar. Uriașa cratiță se goli atât de repede, de parcă n-ar fi fost niciodată plină.

În sfîrșit, tinerii rămaseră singuri. Întrebările dintr-o tabără și din alta curgeau șiroaie. Pînă ce Lucia își duse mîinile la urechi și începu să țipe:

– Nu mai înțeleg nimic! Mă ucideți! Pentru Dumnezeu, hai să procedăm metodic!

Poftim! Întrebați-ne! În două minute terminați cu noi...

– Ceilalți de ce n-au venit? se repezi Tic cu prima întrebare.

– Stai, Ticușor, încercă Dan s-o imite pe Lucia. Să procedăm metodic. De unde ați știut că avem nevoie de ajutorul vostru?

– De la voi, răspunse Ionel. Voi ne-ați chemat...

Ioana, Tic, Maria, Dan se uitau unii la alții ca la niște suspecți. Cine luase inițiativa?

– Prin telepatie? întrebă Dan.

– Nu cred, zîmbi Lucia. Pentru că nu v-ați gîndit la noi.

– Dacă ai ști de cîte ori m-am gîndit...

– Lasă, Dan. Nu te mai scuza. De aceea am venit. Pentru că nu v-ați gîndit la noi. Și atunci (Lucia își schimbă tonul) ne-am gîndit noi la voi. Și ne-am zis: dacă v-ați fi plictisit, v-ați fi întors acasă. Nu sînteți voi oamenii care să accepte plictiseala. Dar nici nu ne-ați scris, nici nu ne-ați chemat telefonic sau telegrafic, și atunci iar ne-am zis: ceva, ceva s-a întimplat acolo, dacă nici nu vin, nici nu ne cheamă. Au dibuit ceva, sînt abia la început, dar sînt atât de preocupați, încît au uitat să ne cheme. Pînă se trezesc ei, hai să le facem o vizită.

– Dar Victor și Ursu? întrebă Tic.

– Victor și Ursu sînt prinși pînă peste cap în niște treburi, spuse Ionel. Nu zic că n-ar fi venit și ei încoace, dacă ar fi fost ceva foarte grav. Dar, precum știți, lucrurile grave se anunță prin telegrame... Așa că am hotărît, de comun acord, să venim deocamdată numai noi... Dacă ne acceptați, bineînțeles.

– Vai de mine! se îmbujoră Ioana. Avem spațiu berechet... Și n-am văzut-o pe bunica atât de veselă de nu știu cînd...

– Mare noroc să ai o asemenea bunică! o gratula la rîndul ei Lucia. Eu, din păcate, n-am.

– Mare noroc să ai și o asemenea Lucie, mormăi Dan cu voce destul de înceată, ca să fie auzit numai de Tic.

Ciufuliciul lansă, fără să-și dea seama o insultă generală...

– Ce noroc ar fi să avem un Victor! Of!

– E chiar atât de grav? întrebă Ionel. Atunci de ce ne țineți pe jeratic? Noi... În plus nu mai avem nimic... Banalități.

– E grav! se declanșă Maria. Nu mai pot suporta! Pînă acum m-am ținut tare... Tare, e un fel de-a vorbi. Am jucat un rol care nu era al meu... Și Dan pretinde că ar juca un rol... Eu însă l-am jucat cu adevărat. Am vrut să fiu alta decît ceea ce sînt... adică n-am vrut... M-am gîndit că sînt nevoită... Poate că mă și alint acum în fața voastră... De ce să nu recunosc că mi-a plăcut și că de multe ori nici nu simțeam că sînt în pielea altcuiva...

– Brrrr! o întrerupse Dan. Eu am impresia că acum încerci tu să joci niște roluri...

– Taci! se răsti Maria. Deși... poate că ai dreptate. Îmi plesnește capul, Lucia. M-au ucis atîtea întrebări și atîta necesitate de logică.

– Află că pe noi nu ne-au ucis, o anunță Tic. Și ne-au chinuit poate mai mult decît pe tine. Adică tu crezi că noi sîntem niște cifre și tu ești creierul electronic care trebuie să manevreze cifrele. Tot ziceai tu ceva despre rol...

– Nesuferitul! se înfurie Maria. Tocmai cînd eram să spun că singurul care a făcut ceva...

– De ce nu mi-ai spus înainte? se înduioșă Tic. Sînt și eu furios. Puteam să mă reped asupra altcuiva.

Degetul lui Tic arăta spre Dan. Acesta însă era cu gîndurile în altă parte.

– N-are nici un rost să ne mai lamentăm. Aflați de la mine, se adresă el celor noi veniți, că ați căzut într-un moment... nici nu știu cum să-l calific? Ați picat la tanc!

– Să ne fie de bine, îi mulțumi Ionel, dar eu tot nu înțeleg ce se întimplă. Parc-ați interpreta o farsă. Decît să vă pierdeți bunătate de timp, spuneți-ne de la început: idioților! Și dați-i drumul cu risul!

– Ei! Ne faceți părtași la enigmatul vostru? îi îmboldi la rîndul ei Lucia.

Ce urmă după acest schimb de cuvinte, e greu de redat. Pînă ce Lucia a pus ordine în relatările a trecut multă vreme. Fiecare se repezea cu o întrebare sau cu un amănunt. Mai apoi rolurile se inversară. Rapoartele se dădeau foarte ordonat și disciplinat, iar întrebările Luciei și ale lui Ionel erau atît de dese și de diverse, încît cu greu se putea răspunde. Și mereu răsăreau fapte, și mereu se lansau supoziții, și mereu apăreau întrebări. Pînă cînd, la un moment dat, unii își dădură seama că nu mai au ce să spună, iar alții că nu mai au ce să întrebe. Cu alte cuvinte, ceea ce în limbajul cireșarilor se numea deocamdată "Enigma tanagralelor" devenise preocuparea tuturor celor șase tineri adunați în chioșc. Noii veniți știau toate amănuntele, știau toate frămîntările prin care trecuseră ceilalți. Ba știau și rolul fiecăruia în încercarea disperată de a se clarifica misterul. Ceea ce, ca să fim sinceri, îi crease lui Tic niște satisfacții grozave, însă ascunse.

Și ca întotdeauna după o mare răbufnire, urma o perioadă lungă de liniște și de meditație. Se însăilau gînduri, se nășteau idei îndrăznețe, numeroasele firisoare subțiri începeau să se încolăcească pe o axă logică.

Cireșarii erau din nou în miezul unei neașteptate și uimitoare aventuri. Aceasta era convingerea tuturor.

2

– Toată speranța noastră e în voi, rupse Dan tăcerea. Toată speranța noastră... și liniștea mea. Am impresia că o parte din grijile mele vor trece asupra voastră.

Tic se strîmbă la el:

– Tu n-ai spus pînă acum decît neghiobii... Ce nevoie ai de liniște?

– La urma urmei, se încapățîină Dan, n-am făcut altceva decît să te salvez pe tine și pe ceilalți. Unul dintre noi tot ar fi fost obligat să vînture aiureli.

Maria ignora disputa incipientă dintre cei doi cireșari. Ea se uita cînd la Lucia, cînd la Ionel, și privirile ei cereau un răspuns neîntîrziat. Același lucru se petrecea și cu Ioana. Lucia încremenise. Fața ei era ca o mască. Nici o tresărire nu-i altera imobilitatea. Ionel, în schimb, tremura ca un vrăbion iarna. Mereu era pe cale să deschidă gura, dar mereu se oprea în ultimul moment. Cînd se hotărî, în sfîrșit, vîlmășagul de gînduri care-i cutreierau capul se topi ca un nor. Cîteva clipe rămase cu gura deschisă, fără să articuleze un cuvînt.

– Da... spuse el după un mare efort. Unul dintre cei cinci e autorul. Sau poate unul dintre cei patru... dacă pornim de la premiza că furtul a fost premeditat. Nu știu de ce, eu am impresia că în afacerea asta e implicată o singură persoană... S-a lucrat repede, sigur, fără ezitări... Scheletul n-ar fi fost capabil, n-ar fi avut cînd să gîndească un asemenea plan, o acțiune atît de temerară. Eu aș reduce grupul de suspecti la patru.

– Eu... spuse Lucia cu o voce care arăta că încă meditează, eu l-aș mări, mai degrabă, la șase... Dacă sînteți de acord că directorul trebuie exclus din orice combinație.

Auzindu-i primele vorbe, toți își închipuiră că Lucia se gîndește la director ca la un eventual suspect. Negarea acestei posibilități avu efectul unei lovituri de teatru.

– Aha! se învioră Dan. Te gîndești la eroul lui Wells, sau la ăsta mai recent din "Vaillant", la Jacques Flash. Poate că a ajuns și pe-aici omul invizibil.

– Nu! îl reteză Lucia. Mă gîndesc că nu avem voie să omitem nici o posibilitate. Fără să ajungem la absurd, bineînțeles, cum ar fi cazul cu directorul.

– Stai puțin! o rugă Dan. Fac eu o socoteală în capul meu și, știți bine, obișnuiesc să gîndesc în tăcere și cu voce tare. Deci: personajul cel mai inocent e directorul. Spun asta, ca să nu-și închipuie cineva că nu vrem să atragem atenția și asupra lui. Gata! Am terminat. Poți să continui, Lucia.

Cea vizată își continuă raționamentul, fără să se tulbure cîtuși de puțin:

– Numai dacă mărim la maximum cercul suspectilor putem să eliminăm, să preîntîmpinăm orice eventuală surpriză.

– În cazul acesta, spuse Tic, nemulțumit că nu dibuie gîndul Luciei, cel mai bun lucru ar fi să suspectăm pe toți oamenii din oraș, pe excursioniști (sînt o grămadă), pe saltimbanci, adică și pe toți cei de la bilci. Unul dintre ei tot trebuie să fi dat lovitura.

Diversiunea lui Tic nu avu nici un efect asupra Luciei. Rămînea în continuare impasibilă.

– Mai este un posibil suspect, la care nu v-ați gîndit. În afară de voi, n-a mai pătruns nimeni în muzeu, între nouă fără șapte minute și nouă fără trei minute?

– Absolut nimeni! răspunse Tic, culegînd și aprobarea celorlalți. Nici o muscă.

– Dar tocmai tu, Ticușorul, ai dovedit contrariul în informațiile pe care le-ai dat. Cel de-al șaselea suspect nu e o plâsmuire a imaginației mele. Tu ni l-ai făcut cadou. N-ai spus tu că după ce directorul, la ora nouă fără patru minute, a vorbit cu paznicul (mi s-a părut că-l cheamă Ilie), acesta din urmă a intrat în muzeu, după ce mai întâi a deschis ușa?

– Aaaaa! se auziră mai multe exclamații de surpriză. Imediat însă veni și replica dată în numele tuturor de Maria:

– Știm că a intrat în muzeu, Lucia. Dar a intrat ca să ne dea pe noi afară... Probabil în urma indicațiilor directorului. El nici n-a ajuns pînă la vitrină, acolo unde se aflau statuetele.

– Asta-i problema! apăsă Lucia cuvintele. A ajuns pînă la vitrină sau nu?

– E absurd! interveni brusc Ionel. Chiar dac-a ajuns pînă la vitrină, nu putea s-o vadă altfel decît goală. Așa cum au văzut-o Ioana, Maria, bunica și Dan. Mai mult, faptul că n-a dat alarma înseamnă că n-a ajuns pînă acolo.

– Sigur că da! întări Ioana. Noi am văzut vitrina goală. Dacă și el o vedea la fel, în urma noastră, nu era obligat să dea alarma?

– Da! Da! se încăpățină Lucia. Cînd a văzut vitrina? După ce-ați trecut voi prin fața ei, sau înainte de asta? Sau mai bine răspundeți: cine dintre voi l-a văzut intrînd pe ușa muzeului? Sau măcar amintiți-vă de unde venea din ce direcție, în momentul cînd v-a cerut să ieșiți!

Dan, Ioana și Maria schimbă priviri interogative. Nici unul nu-și amintea să-l fi văzut pe paznic în momentul cînd intra pe ușă, nici unul nu-și amintea să-l fi văzut din ce direcție venea în clipa cînd i-a acostat. Se pomeniseră cu el, în spate, pe neașteptate. Parcă ieșise din pămînt.

– Dacă mai întâi a trecut pe lîngă voi, continuă Lucia, a ajuns în aripa cealaltă, îndemnat de un motiv oarecare: să vadă dacă mai este lume, să inspecteze vitrina și abia apoi s-a întors ca să vă anunțe că muzeul se închide?

– Fac o obiecție! se repezi Ionel. După spusele lui Tic, de la intrarea paznicului în muzeu, adică după ce a deschis ușa, și pînă la ieșirea voastră, s-au scurs în total două minute, să zicem două și jumătate, sau chiar trei. Avea el răgazul să golească vitrina? Adică să treacă tiptil pe lîngă voi, să sesizeze o situație favorabilă de acțiune, în aripa cealaltă, să scoată statuetele, să le ascundă, sau să le împacheteze, și apoi să se întorcă la voi?

– Cînd ai cheia la tine, oricare încuietore e un fleac, zise Tic cam iritat. V-am mai spus doar. Și ce vă uitați la mine? Duceți-vă cu cheia în mînă, să deschiați bufetul din hol și să luați de acolo cinci pahare aranjate frumos, cu spații goale între ele. Nu știu de ce voi vă imaginați, gîndindu-vă la vitrină, o casă de fier? Încercați să faceți experiența pe care v-am propus-o. Eu, dacă-mi dați cheia, fac să dispară cele cinci pahare în cinci secunde. Asta, chestia asta cu timpul nu e o problemă. Totul e să ai cheia.

– Te înțeleg, Tic, îi spuse Ionel. Dar, recunoaște și tu, trebuie să-l servească un concurs de împrejurări foarte favorabil. Să treacă pe lîngă voi neobservat, să nu-l vadă nici ceilalți din aripa dreaptă. Oricît ar fi premeditat el furtul, putea să se bizuie pe un asemenea concurs de împrejurări?

Argumentele lui Ionel erau foarte convingătoare. Le acceptaseră toți prin tăcere... Adică aproape toți. Pentru că Lucia zîmbea atît de ironic!

– Tu, Ionel, nu faci decît să întărești presupunerile mele, îi replică Lucia. Concursul de împrejurări pe care l-ai etalat tu îi era necesar pentru... finalizare... mai bine zis pentru confirmarea furtului, nu pentru comiterea lui. Pentru că, dragii mei, el era singurul om care nu risca nimic. Chiar dacă l-ați fi văzut trecînd pe lîngă voi, chiar dacă l-ar fi văzut cineva umblînd la vitrină, chiar dac-ar fi fost văzut cînd scotea și ascundea statuetele! Cui i-ar fi trecut prin cap că în fața lor se comite un furt? Ce-ar fi gîndit oricine? Paznicul muzeului își îndeplinește îndatoririle! Nevăzut însă de nimeni, nici trecînd în aripa dreaptă, nici umblînd la vitrină, nici revenind în aripa stîngă, ceea ce putea fi considerat de oricine o îndatorire se transforma în cea mai abilă și mai premeditată lovitură. Iar alibiul lui era inatacabil. Asta e situația!

– Extraordinar! se minună Ioana, exprimînd cum nu se putea mai bine starea tuturor.

– Iată, în sfîrșit, suspectul numărul unu! spuse Dan în rolul pe care îl cunoaștem atît de bine. Asta nu mai are nevoie să împartă cu nimeni locul întii.

– E o simplă presupunere, se retrase modestă Lucia. M-am gîndit că n-ar fi bine să pierdem din vedere și această posibilitate. Prin urmare, lista suspectilor se mărește... Sau,

mai bine zis, mi se pare că se încheie.

– Chiar paznicul muzeului? se întrebă cu voce tare Maria. Numai la el nu m-aș fi gândit. Deși el era cel mai în măsură să-și procure cheia, să pindească momentul cel mai favorabil pentru punerea în aplicare a planului său, pentru a face să planeze bănuiala furtului nu asupra lui, pentru că alibiul lui e într-adevăr inatacabil, ci asupra altor cinci persoane.

– Asupra altor nouă persoane, adăugă Ionel. Pentru că voi vă scoateți din cauză. Alții însă nu v-ar fi scos atât de lesne.

– Stați să ne mai gândim puțin asupra alibiului, spuse Dan, reluându-și rolul său de om simplu. De ce să nu cadă vina pe el? Putea fi acuzat că a luat statuetele după închiderea muzeului!

– Cum după închiderea muzeului? sări Tic. Păi n-a dus imediat cheile la director?

– Și nu sînt doi oameni în permanență de pază acolo? interveni și Ioana. L-ar fi văzut moș Costache, dacă intra după închiderea muzeului.

– Ne batem cu morile de vînt, spuse Lucia. La orice cercetări – și el, închipuindu-ni-l făptaș, știa lucrul acesta – se afla imediat că tanagralele au dispărut între ora nouă fără șapte minute și ora nouă fără trei minute. Pentru că la ora nouă fără opt minute directorul le-a văzut, iar la ora nouă fără trei minute, voi nu le-ați mai văzut. El, cu alibiul lui, era imediat scos din cauză. Voi... tu, Maria, și tu, Ioana, și bunica îi barați drumul spre lista suspectilor.

– Este! acceptă Dan. Ai pășit cu dreptul Lucia. Într-un timp foarte scurt...

– Nu te grăbi, Dan! Eu n-am făcut altceva decît să închei lista suspectilor, v-am mai spus.

– Stai! sări Tic. Mai este un fapt. De ce, după ce-a vorbit cu directorul, a mai intrat în muzeu?

– Ca să vă dea pe voi afară! îi ripostă Dan.

– Ba nu! se împotrivi ciufuliciul. Ca să-și pună planul în aplicare. Putea foarte bine să se ducă la celălalt paznic, la moș Costache, sau numai să strige la el, că nu era mare distanță, să-i spună acestuia să închidă muzeul.

– E și acesta un raționament, spuse Lucia. Dar eu din clipa asta mă opun la orice gradații și mai ales la orice ochelari... de cal. Dacă ne uităm într-o singură direcție, putem să ajungem la un eșec cumplit. Paznicul e un suspect ca oricare altul. Dacă nu ne intră asta în cap... Ia gândiți-vă puțin! Ce-a căutat în fiecare zi la muzeu tînărul acela cu cicatrice? Și mereu în fața vitrinei, cum spunea celălalt paznic pe care l-a descusut Tic.

– Nu eu l-am descusut, se apără Tic. Adică l-am descusut prin intermediul unui... unui elev de-al meu.

– N-are a face, continuă Lucia. Ce-a căutat o săptămînă în șir acolo? S-ar putea ca nici să nu fie din acest oraș. Un simplu vizitator. Moș Costache nu-l cunoaște. Și e paznic la muzeu de douăzeci de ani. Adică de cel puțin douăzeci de ani locuiește în acest oraș. Ce-a căutat acolo? Poate că s-a gândit tot timpul cum să pună mîna pe tanagrale. Și la momentul oportun, adică găsind momentul cel mai prielnic, a acționat, după ce în prealabil și-a confecționat sculele necesare... De ce să nu fie mai suspect decît paznicul, sau cel puțin la fel ca acesta?

– Mai că aș înclina să-l trec din nou primul pe lista suspectilor, spuse Dan convins pe deplin, în rolul pe care și-l asumase, de noile argumente ale Luciei.

– Și artista? izbucni Maria. Ea ce cusur are? Să zicem că prima dată a venit ca tot omul să viziteze muzeul. A doua oară, ca să revadă un obiect, sau poate mai multe, care i-au plăcut în mod deosebit. Dar a treia oară pentru ce-a venit?

– Te pui cu artiste? rise Ionel. Poate că nu-s ca toți oamenii. Cine știe ce gânduri li se pot aprinde în cap, cu totul pe neașteptate, cine știe ce sentimente le pot scurma...?

– Tocmai de-aceea, îl intrerupse Maria. Cine știe ce gânduri, cine știe ce sentimente... au încolțit-o. Eu nu zic că n-ar fi putut să viziteze muzeul de trei ori... Unii privesc mai pe îndelete un obiect. Dar chiar de trei ori la rînd, o seară după alta... mi se pare cel puțin suspect...

– Moș Costache spunea că tot prin preajma vitrinei își găsea de lucru, îi sări Tic în ajutor.

– Vedeti? întări Lucia. Maria are dreptate. Atîtea argumente logice și psihologice se pot aduce în sprijinul ipotezei ei!

Dan se uita cu oarecare bănuială la Lucia.

– Eu am impresia, scumpa mea, că tu vrei să-l treci pe fiecare suspect, pe rînd, în capul listei, și făcînd asta, îmi nenorocești rolul. Nu-mi mai lași nici o posibilitate de

acțiune, nu-mi dai prilejul să uit acel amănunt, lucru atât de posibil omului simplu pe care-l interpretez, sau acel personaj care ar oferi brusc, eclatant și uluitor cheia pentru descifrarea enigmei. Ce surpriză mai poți să-mi aduci?... Și când te gîndești că mie îmi trecea prin cap, în momentele cînd îmi inchipuiam că voi deveni autor de romane polițiste, să scriu o carte în care numele făptașului, ca urmare a unei demonstrații logice foarte riguroase, să apară abia pe ultima pagină, el fiind existent în roman ca personaj, dar nimeni să nu se gîndească pînă la ultima pagină la el. Bineînțeles, ultima pagină trebuie să aibă cinci rînduri. Și mie îmi trece prin cap să dau cititorilor cheia cu care se dezleagă întreaga enigmă chiar în ultimul rînd al cărții, ea fiind însă existentă în multe din paginile cărții... Tu ai pornit un asemenea atac, încît, folosindu-mă de datele pe care le oferă aventura noastră, n-aș putea în nici un caz să scriu o asemenea carte.

Oare Dan avea dreptate?

3

— Ești prea pretențios, Dan, i se adresă Lucia. Surpriza nu trebuie să se bazeze pe inducerea în eroare a cititorului... Nu mă intrerupe! Știu ce vrei să spui. Că ești hotărît, în cartea ta imaginară, să nu abandonezi nici o clipă logică faptele. Pe undeva, însă, tot vei strecura niște amănunte de natură să deruteze, cu multă abilitate, raționamentul cititorului.

— Nu! se opuse Dan. Mă gîndesc că orice fapt poate fi privit din mai multe unghiuri. Și mai cred, e opinia mea personală, că un adevăr, un adevăr adevărat, poate fi urmărit, fără greșală, în procesul lui, adică în retrospectivă, prin două raționamente opuse, însă perfect valabile. Cu această metodă aș scrie acea carte despre care v-am vorbit. Bineînțeles, e un vis al meu, mai degrabă o teorie, o fantasmă...

— Hai să lăsăm fantasmele astea, propuse Ionel. Să revenim mai bine la oile noastre.

— Eu însă îmi voi păstra mai departe rolul, anunță Dan.

— Da, să revenim la problema noastră, fu și părerea Ioanei. Cum ne comportăm față de cucoana cu joben?

— Cum să ne comportăm? răspuse Lucia. Așa cum ne comportăm față de toți ceilalți. În privința ei, cred că Dan are dreptate. Ea este poate singura persoană care putea să scoată, fără să atragă atenția nimănui, statuetele din muzeu. Dacă sîntem de acord că încăpeau în pălărie, și se pare că ați ajuns la această concluzie. Dacă e făptașă sau o simplă complice... aceasta ne-o va spune viitorul.

— Și artista? se interesă Maria. Oare a fost o simplă figurantă?

— Figurantă a fost, în orice caz, la începutul carierei sale, încercă Dan să învezească asistența. Pe deasupra, a mai jucat și rolul unei hoațe, pe scenă, așa că nu ar fi chiar atât de străină într-un astfel de rol, în viață...

— Și omul în gri? întrebă Ioana, amintindu-și cu cită ardoare susținuse culpabilitatea lui, nu cu mult timp înainte.

— Aici nu mai e nimic de adăugat, zise Ionel. L-ați sucit pe toate fețele. E foarte misterios și dacă ne gîndim că e necunoscut în oraș... Pornesc tot de la faptul că paznicul nu-și amintește de el... Un om cu înfățișarea lui nu putea să nu atragă atenția, chiar dacă ar fi numai de o săptămîină-două în oraș... Ce căuta el acolo? Si-apoi la iarmaroc... Nu s-a interesat de statuia aceea...?

— Discobolul lui Fradaburidi! îl ajută Tic.

— Tocmai. Vă repet. Mi se pare foarte misterios. Să nu uităm că a mai fost o dată la muzeu...

Se crezu dator și Tic să intervină cu o părere:

— Și să nu uităm că poartă niște ochelari cu ramele groase de un deget, cu niște lentile prin care nu i se văd ochii... și cu o barbă, și cu niște mustați care pot să nu fie adevărate. Și ține aproape întotdeauna batista la gură... Așa!

— Și cu scheletul ce facem? întrebă Ionel.

— Sau îl facem complice cu cineva, sau îl scoatem de pe lista suspectilor, spuse Dan, jumătate în glumă, jumătate în serios.

Tăcu subit. Îi venise un gînd în minte și voia, mai înainte de a și-l dezvălui, să-l limpezească.

— Faptul că e bețiv nu-l absolvă, se înflăcă ră Ionel. Beția a devenit, poate, pentru el o stare firească. Sînt cazuri de bețivi care au făcut isprăvi de geniu. Excepții, bineînțeles. Dar de ce să nu fie și bețivul nostru o excepție? S-a întîlnit și el cu un moment extraordinar. Și a acționat cu atîta siguranță și inteligență, cum alții poate n-ar fi fost

capabili.

– Moș Costache, adăugă Tic, spunea că în tinerețea lui, maiorul, pe atunci nu știu ce grad avea, putea să vorbească latinește. Amănuntul ăsta am uitat să vi-l spun. Cred că e singurul pe care l-am uitat, se scuză ciufuliciul.

– Cu atât mai mult! reveni Ionel. Nu putem în nici un caz să-l ștergem de pe lista suspectilor, cum ai spus tu, Dan, chiar dacă singurul motiv ar fi acela că în momentul dispariției tanagralelor era în muzeu. Dar, după cum vezi, se adaugă și alte argumente... de ordin logic și psihologic.

Dan se trezi din meditația lui îndelungată:

– Știi ce, Ticușorule! Parcă spunea că mai era cineva în muzeu, dar că a plecat înainte ca tu să fi fost dat afară?

– Aaaa! își aminti ciufuliciul. Atletul! Și ce vrei tu să insinuezi?

– Pentru că plecând înainte, răspunse Dan, vrem nu vrem, îl scoatem din cauză... Atunci de ce să nu-l punem în legătură cu scheletul? El a organizat ceva pe-acolo, prin muzeu, iar scheletul a acționat. Adică au lucrat în complicitate. Mie mi se pare foarte plauzibilă și ipoteza asta...

– Nu mă opun din principiu la ea, spuse Maria. Dar ca să nu ne irosim eforturile în vânt, trebuie să precizăm câteva lucruri. Și cel mai important este: dacă atletul și scheletul se cunosc. Adică dacă au organizat împreună acțiunea... Nu-mi închipui că ajungi până acolo, încît să le sincronizezi gândurile și acțiunile de la distanță, spontan, separat unul de altul, fără o întâlnire prealabilă... Măcar o dată să se fi văzut, sau să se fi cunoscut foarte bine dinainte. Într-o afacere gravă ca aceasta, nimeni nu se dă pe mîna unui necunoscut...

– Uți că scheletul e un bețiv? persevera Dan. Cu unul de teapa aceasta poți să faci oricînd un tîrg. În jumătate de oră. Alteltul a deschis vitrina, adică a descuiat-o și a plecat, pentru a ieși din cauză. Celălalt, într-un moment prielnic, a scos tanagralele din vitrină și a plecat și el...

– Devenind prin aceasta unul dintre suspecti, îl întrerupse Lucia. Adică s-a înscris cu forța pe lista suspectilor.

– Parcă el știa lucrul acesta... spuse Dan. Ce știa el? Bețiv cum e, a devenit un simplu instrument.

Toți acceptaseră că ideea lui Dan are o doză de logică. Ioana veni prima cu întrebarea:

– Atunci putea să devină instrumentul oricui. Nu numai al atletului. Un fel de pradă azvîrlită fără nici o milă.

– Cam așa, începu Dan să traducă. Eu îți deschid vitrina și mă car. Am niște treburi importante. Tu iei statuetele, cînd îți dai seama că nu te vede nimeni. Dacă te prinde (asta autorul combinației o spune în gînd), treaba ta. Nu te-am văzut, nu te-am cunoscut. Dacă nu te prinde (tot în gînd), ne întîlnim la ora cutare, în locul cutare (asta cu voce tare). Bravo, nenîșorule! (Apoi tot în gînd.) Cît să-i dau? Un pol? Cincizeci? O sută? (Apoi cu voce tare.) Ține, nenîșorule! Să-ți cumperi cîteva sticle cu rachiu. E prea mult pentru hîrburile astea mutilate. Ai văzut doar și dumneata cum arată! Niște jucării puțintel mai vechi... Pe urmă, adio! Nu te-am văzut, nu te-am cunoscut. Dacă tipul respectiv umbla deghizat, ia spuneți-mi! Cum o să se apere bețivul? Poate să țipe oricît, poate să spună oricui că a fost un simplu instrument. Eu cred că nici n-ar ști ce să spună. S-ar bilbii și gata! O să-i curgă vorbele în neștire. N-o să poată să scoată nimeni nimic de la el. Și cine-ar putea să-i dea crezare? O să-și mai amintească el ceva? Nici nu se putea un personaj mai ideal, în stare să devină oricînd instrumentul cuiva. Conștient... sau mai degrabă, sau în primul rînd, inconștient. Să căutăm, prin urmare, pe cel care l-a folosit. De aceea mă gîndesc să-l introducem pe lista suspectilor și pe atletul lui Tic. Dixi!

Ciufuliciul nu numai că nu era de acord cu Dan. Vorbăria acestuia, teoriile, ideile lui care loveau în ultimă instanță în cunoștința lui simpatcă de la bilci, îl iritau nevoie mare.

– Ești un caraghios! îi spuse el oratorului, în lipsă de orice argument logic. Atunci de ce să nu ne gîndim și la borșos? Și la Ursu... Și la Hanibal?... Ești un caraghios, și Ioana are dreptate. Asta-i!

Abia după ce termină de vorbit, Tic își dădu seama că-i spusese Ioanei pentru prima dată pe nume. Și ca în urma unei înțelegeri tacite, a unui pact nevăzut, semnat atunci, interveni ea:

– Și eu sînt de părerea lui Tic. Și v-am mai spus asta. Numai că el, exagerînd, a demonstrat la ce implicații absurde poate duce teoria lui Dan.

– Am impresia că nu pe mine vreți să mă convingeți. Parc-ați fi în slujba unui autor care vrea să adoarmă, la un moment dat, vigilența cititorilor... Treaba voastră! Numai să-

mi răspundeți la întrebarea asta: ce căuta atletul la muzeu? După cite mi-am dat seama, el are ce are cu bilciul. Și cu toate astea, a renunțat la bilci și a venit la muzeu...

– Și noi n-am făcut la fel? îi răspunse Maria.

– Nouă... parcă ne-a întocmit altcineva programul, insinua Dan. Dacă era după noi, am fi preferat bilciul. Nu-i așa, Tic?

– Nu! Nu-i așa! Nu ne-am fi dus la bilci, chiar dacă n-am fi avut program de muzeu. Da!

– Tocmai tu spui asta? Te credeam mai...

– Nu mă interesează cum mă credeai tu! Pentru că ești un uituc. Nu-ți mai aduci aminte că ieri a plouat? Ai uitat vijelia! Aha! Sigur că da! Dacă ai stat tot timpul cu capul infoliat... Ieri seară n-a fost bilci... Așa, ca să știi... M-am uitat pe geam de câteva ori. Nu era nici o lumină aprinsă. Cred că era un glod pînă la genunchi...

– Mă retrag... și-mi retrag intenția de insultă, spuse Dan, ridicînd miinile în sus.

Într-adevăr! Cred că aseară bilciul a fost închis... Pentru renovare... Nu-i așa, Ticușorule? Ciufulciul se îmbuna:

– Bine... Prin urmare, atletul a venit la muzeu, pentru că nu avea ce face...

– Sau pentru că avea o treabă specială, sugerează Ioana.

– De aceea a plecat înainte de a se închide muzeul? întrebă Tic. Dacă ar fi rămas în preajma clădirii, l-aș fi zărit, sau poate m-ar fi zărit el... Și cred c-am fi schimbat câteva vorbe, așa cum ne-am obișnuit. A plecat așa cum au plecat și alții înaintea lui.

– Mi se pare că evadăm, că ieșim din subiect, zise Ionel.

– Ba nu! se amestecă Lucia în vorbă. Nu facem altceva decît să dăm o undă de claritate faptelor și personajelor. Dar ca să concentrăm discuția, înainte de a trece la acțiune, eu zic să ne gîndim și la schelet ca la un suspect: complice sau autor. S-a făcut atîta risipă de argumente, și de interpretări, și de presupuneri, că n-a ajuns cu nimic mai prejos decît celelalte personaje... În ceea ce privește atletul... Cred că aici ne lipsește un amănunt, (Lucia se uită la Tic.) încă nu știm dac-a mai fost sau nu la muzeu. E foarte greu de imaginat că, fără să mai fi fost acolo, chiar de la primul lui contact cu muzeul, să găsească imediat mijlocul de a se deschide vitrina, sau dacă a găsit-o deschisă, să-și ochesească imediat un complice sigur printre cele cinci persoane, care să-i urmeze întocmai indicațiile. Să nu uităm că nici scheletul n-a mai fost pînă ieri la muzeu. Spun asta, gîndindu-mă că am putea să-l considerăm pe schelet inițiatorul furtului, fără ca prin asta să-l scoatem din rolul care i se potrivește, teoretic, cel mai bine, și anume acela de instrument. În clipa cînd vom ști (Lucia se uită din nou în direcția în care stătea Tic) dacă atletul a mai vizitat muzeul, atunci vom lua în considerație și posibilitatea unei colaborări dintre el și schelet, sau dintre el și oricare alt personaj care se afla acolo.

– Aflu eu... și chiar foarte repede, se angajă imediat Tic.

– Pînă atunci, continuă Lucia, să ne îndreptăm atenția spre cele șase persoane pe care le-am trecut în revistă. Dacă directorul, care a văzut ultimul statuetele, n-a dat alarma... Nu! Nu! Vreau să plec de la faptul aproape sigur că directorul a văzut ultimul statuetele, ca să fixăm ora furtului...

Lucia nu mai avu vreme să-și termine fraza. Ioana amintindu-și parcă un anumit lucru, sări în sus și făcu un gest de tăcere cu miinile:

– Acum știu! Mi s-a limpezit gîndul. M-a mai fulgerat o dată, dar ei nu m-au lăsat. S-au repezit asupra mea, m-am intimidat și l-am pierdut pe drum. Da, da! Eu zic să nu plecăm de la faptul că ultimul om care a văzut statuetele a fost directorul! Vă rog, ascultați-mă! Iar vreți să-mi spuneți că, bineînțeles, hoțul n-a putut să opereze cu ochii închiși. Nu! Nu-i vorba despre asta. Oare nu putem să aflăm mult mai repede și mai ușor, dacă știm persoana care a văzut ultima dată statuetele? Poate că după director le-a mai văzut cineva... Și apoi altcineva... Ei bine, cine-a fost ultimul?

– Ultimul a fost cel care le-a scos! accentua Dan.

– Foarte bine! acceptă Ioana. Dar, înaintea lui nu le-a văzut altcineva? Între ora nouă fără opt minute și ora nouă fără trei minute? Cei care le-au văzut în acest interval nu ies automat din cauză? Și, prin eliminare, nu ajungem astfel la o listă de suspecti mult mai restrînsă? Poate chiar de-a dreptul la făptaș?

Lucia, de obicei atît de calmă și de închisă, se înviorase ca un copil. Ideea Ioanei o cucerise cu totul.

– Bravo! spuse ea. Ideea ta e grozavă! Ba nu! E extraordinar de utilă! E exact ceea ce ne trebuia în clipa de față... Cine a văzut ultima dată statuetele? Așa vom ajunge să eliminăm rînd pe rînd suspectii, apropiindu-ne tot mai mult de făptaș.

– Chiar atât de ușor nu va fi, își destăinui Maria gândurile. Pentru că nu toate persoanele de acolo au stat cu ceasul în mână, pentru a vedea ora la care s-au uitat ultima dată la vitrină. Dacă n-ar fi această durată de timp foarte redusă în care s-a comis furtul, aceste cinci minute... ehei! Cît de simplu ne-am descurca aplicînd această idee. Din păcate...

Maria rostise un adevăr greu de atacat. Entuziasmul Luciei scăzu. Se vedea aceasta pe fața ei. În locul bucuriei nestăpinite de adineauri, chipul ei împrăștia un aer de gravitate, de concentrare, de meditație.

– Da, da! incuviință Lucia. Ceea ce ni se părea acum cîteva clipe foarte simplu și ușor se complică rău de tot. Maria are dreptate. Cine va ști ora precisă, minutul, fracțiunea de minut la care s-a uitat la vitrină? Da! Durata asta scurtă, de cinci minute e un blestem. Și chiar dacă, din întîmplare, despărțindu-se de vitrină, s-au uitat la ceas și își amintesc ora la care s-au uitat și o aflăm, de unde vom ști noi că mergeau bine ceasurile lor? Nu și le-au potrivit toți după ora exactă... Foarte complicat!

– Poate că unii au mania să se uite la ceas și să-și memoreze ora cînd au văzut sau cînd n-au văzut ceva, spuse Dan mai mult în glumă.

– Unii... unul, îl luă Lucia în serios. Dar ceilalți? Trebuie să aflăm ora asta blestemată, slujindu-ne poate de alte detalii. Cum erau grupați în muzeu? Ce anume obiecte priveau? Poate că unii discutau între ei, comentau ceva... Se pot confrunta spusele lor și astfel ies din cauză... Bineînțeles, dacă ideea unei complicități ni se pare absurdă. Pentru că, de obicei, așa se fabrică alibiurile. Două persoane pot spune că la ora cutare, ora crimei, au fost împreună în locul cutare. Gata! Se strecoară în afara cazului... Cît mai multe amănunte cu privire la mișcarea și la relațiile dintre cele cinci personaje în acele blestemate cinci minute trebuie să aflăm. Pentru ca, adunînd datele, să ne formăm o părere generală, comună, asupra situației și să aplicăm eficient metoda eliminării. Nu?

Nu mai era nevoie de alte îndemnuri. Fiecare era în muzeu și încerca să se plaseze în pielea unuia dintre cele cinci personaje, pentru a-i veni mai ușor să se descurce cu întrebările atunci cînd se va afla, aieva, în fața lui. Da, da. Tinerii se gîndeau la acțiune, mai ales că știau încotro, cum și cu ce scop urmau să-și înceapă acțiunea. Vremea întrebărilor trecuse. Așa credeau ei, sau așa sperau. În orice caz, simțeau că vehiculul care le depozita întrebările se apropia de capul liniei. De fapt, făcea o simplă escală. Dar asta n-are nici o importanță.

Mai rămînea o problemă: repartizarea sarcinilor, cum îi plăcea Luciei s-o numească. O problemă deloc ușoară pentru că intrau în joc atîtea gusturi și temperamente. Înainte de a se trece concret la repartizare, începuseră să se aprindă conflicte. (E drept, deocamdată în priviri.) Lucia procedă însă cu atîta iscusință, sau mai bine zis cu un asemenea simț al realității, că se auziră doar cîteva bubuituri, și acestea surde, nu izbucni, așa cum se speriasse ea, o furtună, o vijelie. Autorul moral al celor cîteva bubuituri era, bineînțeles, Tic. Fusese cuprins de o asemenea frenezie cînd auzise cuvintele: "acțiune", "investigații", "urgență", "orientare", că la fiecare întrebare se repezea, cu o sinceritate incontestabilă, cerînd să i se încredințeze neapărat lui sarcina respectivă. Se domoli (însă nu în întregime), cînd i se atrase atenția că prin comportarea lui își subestimează prietenii. O anumită rîcă față de Lucia (autoarea remarcii) rămase în sufletul cîrnului simpatic și neastîmpărat.

– Nu uita, i se adresă Lucia, că tu trebuie să afli și dacă atletul a mai vizitat muzeul.

– Pot să mă duc să-l întreb acum, direct, ripostă el. Ce, e mare lucru?

Imediat interveni Ionel, cu un gînd care-l păștea de mai mult timp și pe care vorbele lui Tic i-l amintiseră:

– Mai e ceva! Ca în toate întîmplările noastre, trebuie să păstrăm cel mai strict secret. Nimeni nu trebuie să afle, nimeni nu trebuie să bănuiască măcar intențiile și acțiunea noastră. Să ne prefacem preocupați de altceva. Aici, fiecare își poate da friu liber fanteziei. Să aplicăm cu grijă metoda noastră, a cireșarilor: prudență și curaj. Să nu ne pomenim, din pricina unei neghiobii, ridicoli în ochii oamenilor.

– În cel mai rău caz, îl liniști Dan, ne alegem cu un exercițiu de logică. Cine știe la ce ne va folosi cîndva acest lucru! Vorbesc tot cu glasul personajului pe care-l interpretez. Iar mă gîndesc la cartea mea imaginară. Trebuie să-i dau și această posibilitate cititorului. Să-și închipuie că tot ce se întîmplă e un simplu exercițiu de logică. Că nu va ieși nimic rău pînă la urmă. Totul a fost o farsă. Detectivul sau detectivii au ajuns ridicoli, iar autorul un farsor. Să ne închipuim că noi am fi eroii cărții. Oare nu ne paște ridicolul?

– Ofl! Ce rău îmi pare că n-ai scris cartea asta! se jelui Tic. M-aș fi depărtat la zece metri de tine și ți-aș fi aruncat-o exact în creștetul capului. De aproape nu te-ar fi

durut....

Dan îi întinse mîna lui Tic în semn că-i acceptă gluma. Și astfel pericolul unei certuri sau al unei simple digresiuni se îndepărtă. Iar Lucia izbucni – cu nu știm cîte minute mai devreme, pentru că nu știm cît ar fi durat evadarea de la subiect – să amintească încă o dată sarcinile fiecăruia.

Tic urma să se ocupe de omul în gri; Maria de artistă; Ionel de schelet; Ioana de cucoana cu joben; Dan de omul cu cicatrice. Lucia rămînea permanent de gardă, pentru a primi rapoarte și pentru a repartiza, dacă era cazul, noi sarcini, pe baza rapoartelor primite. Sediul cartierului general al cireșarilor era chioșcul din mijlocul grădinii.

Cel mai fericit dintre toți era Tic. Descoperise o lacună în planul de repartizare al sarcinilor, dar își propuse să tacă mîlc. Ca și cum i-ar fi simțit gîndul, Ionel întrebă:

– Și Ilie, paznicul chel și fioros?

– Rămînerea sau scoaterea lui de pe lista suspectilor, îi răspunse Lucia, țin într-o măsură hotărîtoare de ceea ce vom afla de la ceilalți. Și apoi, pe el știm unde să-l găsim, știm cum să-l luăm. Cel puțin așa cred eu.

Ciufuliciul se întristă. Dar cînd îl văzu pe Dan holbînd ochii spre cer și ridicînd din umeri ca un neajutorat de soartă, se învioră iarăși. Cum îl va descoperi Dan pe omul cu cicatrice, unde îl va descoperi, cînd nimeni nu-i cunoștea identitatea? Tocmai Dan rămăsese să ia legătura cu cel mai enigmatic personaj.

Tic îi făcu un semn de complicitate cu ochiul. Dan îl înțelese. Așa că nimeni nu porni nehotărît la marele examen.

CAPITOLUL VI

1

Ioana se gudură aproape un sfert de oră pe lîngă bunică-sa, risipind ca niciodată complimente, manifestînd ca niciodată bunăvoință, arătînd ca niciodată docilitate. Bătrîna era sigură că nepoata sa, pe care de altfel o iubea cu dragoste nețărmurită, observase simpatia și căldura cu care o primise pe Lucia, și urmărea prin purtarea sa nouă s-o recucerească. De aceea rezistă atîta timp la asalturile ei sentimentale. Convingerea ei se întări și mai mult cînd Ioana aduse vorba despre pian.

– Știi ce rău îmi pare, bunicuțo, că am renunțat la pian? Îmi pare atît de rău că nu te-am ascultat atunci...

Cum să nu-și amintească bunica! Cît o bătuse la cap și pe ea și pe mama ei, care-i luase apărarea! Numai că acel "atunci" era atît de îndepărtat! Șapte sau opt ani trecuseră. Opt ani! Era pe vremea cînd se construia clădirea teatrului. Cum să nu-și amintească! Profesoara de pian stătea chiar vizavi de teatru. De cîte ori n-o dusesese și n-o adusesese pe Ioana de acolo! Nu-i spusese ea: "Învăță, fetițo! Învăță pianul! Cine știe! Mîine-poimîine, vei da și tu un concert. Poate chiar în sala asta care se construiește acum." Ioana, nu! Încăpățînată ca întotdeauna, nu voia să facă un lucru la care era silită.

– Am știut eu și ți-am spus atunci, îi răspunse bunica, ți-am spus că odată și odată o să-ți pară rău și o să-ți smulgi părul din cap pentru că nu m-ai ascultat... Și atunci aveai păr frumos; toată lumea de pe stradă se oprea ca să te admire. Dar parcă mai frumos îl ai acum...

– Știi, bunicuțo... Ca să nu mi-l smulg mai tîrziu... Nu spuneai matală? "Mai bine mai tîrziu decît niciodată". M-am gîndit că nu-i trecută vremea ca să învăț pianul... Cum să-ți spun?... Parc-aș fi neisprăvită... Prietenele mele, Maria și Lucia, știu să cînte la pian... iar eu...

– În sfîrșit, acum înțeleg... Va să zică asta era? Ei, vezi! De cîte ori ți-am spus cît de important este pentru un copil să știe să-și aleagă prietenii! Vezi cum te-au molipsit? Ei, da! Prietenii din acestea mai înțeleg și eu. Să știi că ai multe de învățat de la Lucia... și de la cealaltă, nu zic nu. Poți s-o oprești... poți să le oprești aici pînă la începerea anului școlar... Să vezi cît de mult o să te iubească pe urmă bunica...

Ioana ar fi vrut să-i întrerupă sfaturile, dar îi era teamă că prin aceasta i-ar pierde bunăvoința. O lăsă să vorbească și la prima pauză se repezi:

– Știi, bunicuțo! M-a cuprins o asemenea ambiție, că aș începe chiar de astăzi să iau lecții. Nu că mîine m-aș răzgîndi...

Ioana tăcu. Nu era rău, gîndi ea să strecoare și o mică amenințare. Bătrîna crezu că

sesizează un pericol și o îmboldi imediat:

– Chiar azi să te duci la profesoară. Chiar acum. Vorbește cu ea! Nu ești la vîrsta cînd îți mai trebuie dădacă. Du-te și vorbește singură! Te cunosc eu. Dacă-ți dai cuvîntul o dată, nu ți-l mai retragi... Îți mai amintești unde stă?... Iar în privința costului, asta nu te interesează pe tine...

Ultimele cuvinte abia le auzi Ioana. Era la poartă. Știa că va trebui să se ocupe de nesuferitul acela de pian, dar marea aventură la care participa merita acest sacrificiu. Avea ușa deschisă la profesoara de pian; putea să discute orice cu dînsa; și profesoara de pian era o femeie cam excentrică; purta pălării ciudate și una dintre ele avea forma unui joben; și această pălărie fusese zărită ieri seara, între orele nouă fără opt minute și nouă fără trei minute, în muzeul orașului.

Ioana era o fată norocoasă. O găsi acasă pe profesoara de pian. Era singură, nu avea pe nimeni în vizită, nu avea nici un elev la oră. Își terminase chiar și somnul de după-masă, care neîmplinit o irita foarte tare.

Nu se poate ști dacă profesoara era sau nu era în criză de elevi. Fapt este că o primi fără nici o rezervă, măcar de circumstanță, pe Ioana în rîndurile viitorilor soliști. Îi vorbi cu mare căldură despre muzică, despre marele rol al interpreților, fără de care muzica n-ar exista, și o întrebă pe noua ei elevă dacă dorește să înceapă imediat lecțiile. Fata se înfricoșă. Parcă plana un pericol în aer. Figura ei era însă copleșită de interes și admirație cînd dădu răspunsul:

– Începem de azi... dar aș vrea atît de mult să-mi mai vorbiți despre muzică! Aș dori să faceți din prima noastră oră, o oră de... o oră de ... Nici nu știu cum să mă exprim...

Atînsă cu atîta duioșie în coardele sensibile, profesoara satisfăcu dorința elevei și începu să-i vorbească încet și emoționat despre splendoarea și rolul muzicii în univers. Ioana asculta fascinată, plimbîndu-și fără întrerupere ochii de la un capăt la altul al camerei. Cerceta toate ungherele, lumina cu privirile ei cele mai întunecate colțuri, deschidea și răscolea prin dulapuri, prin valize, prin sertare, chiar și prin niște cutii nevinovate de fondante. Ca să nu mai vorbim de bibelouri. Toate înduraseră privirea iscoditoare, nemiloasă, a viitoarei pianiste. Un singur gest și ar fi sărit direct în brațele ei, pentru a-și dovedi autenticitatea sau structura lor placidă, fără enigme, atît de dure și de pătrunzătoare erau privirile ei. Mai toate bibelourile – destul de puține de altfel – erau de porțelan și reprezentau mai ales animale. Ciîni, urși, maimuțe, un hipopotam, un cal năvălaș și o veveriță cu coada spartă la vîrf. (Avea ochi buni eleva!) Pe pereții camerei erau agățate cîteva tablouri: o natură moartă, un peisaj înfățișînd un plop îndoit de furtună, capul unui copil cîrlionțat și reproducerea unui car cu boi de Grigorescu (perioada albă).

Concluzia Ioanei era clară: profesoara nu era pasionată numai de muzică. Arta plastică nu era ultima dintre preocupările sale. Bibelouri, tablouri, țesături în culori destul de fine, covorașe de preț, mobile vechi, sculptate cu artă... Dar ultimele trei categorii nu făceau parte din arta plastică, recunoscuse ea. În același timp însă încercă să se convingă că nu are de-a face cu o persoană obișnuită. Toată atmosfera din camera aceea i se părea plină de mister. Pînă și glasul profesoarei, catifelat, nuanțat, pînă și vorbele ei care aduceau atîtea elogii artei muzicale i se păreau că izvorăsc dintr-un suflet enigmatic.

– Muzica, numai muzica, numai ea, draga mea, putea să creeze acest univers atît de fantastic, își termină profesoara pledoaria cerută, în slujba lui Euterpe.

"Univers fantastic! gîndi Ioana. Prea e îndrăgostită de fantastic profesoara mea! Mai bine îi ascultam conferința. Cine știe? aș fi aflat mai multe..."

Poate de aceea Ioana începu să-și apropie pe ocolite profesoara de subiectul care o interesa. Se dovedi foarte abilă și astfel izbuti, nu după multă vreme, să ajungă cu conversația la arta plastică (profesoara vădea cunoștințe serioase), și apoi, ca un rezultat firesc, la podoabele pe care le conținea muzeul.

– Chiar aseară am fost la muzeu, îi spuse Ioana, încercînd să-și pună toată candoarea și naivitatea ei în fraza aceea banală.

"Și v-am văzut și pe dumneavoastră", era cît pe-aci să continue, dar se opri la timp.

Spaima frazei nerostite încă n-o părăsise. Ce greșeală era să facă! I s-ar fi înfățișat dintr-o dată profesoarei drept o martoră a faptei pe care aceasta o comisese. Cine știe dacă ar mai fi părăsit vie acea locuință? Poate că într-una din cutiile cu fondante se aflau bomboane otrăvite. I s-ar fi oferit una, ea n-ar fi putut să refuze... Sau poate i-ar fi strecurat, pe neobservate, într-un pahar cu apă, numai o picătură de... Bine că tăcuse la timp!

– Și eu am fost aseară la muzeu, îi zîmbi profesoara. Mi-a spus cineva că au sosit

cîteva tablouri noi... Într-adevăr, foarte frumoase! O nouă donație a profesorului Neșțian... Nu vrei o bomboană, draga mea?... Poate ți s-a făcut sete...

– Nu... știți... eu... se bilbia Ioana. Nu sînt obișnuită cu dulciurile... Iar apă nu beau decît la masă...

– Sau poate preferi alunele...?

"În alune n-are cum să strecoare ceva", gîndi Ioana.

– Da... Îmi plac foarte mult, rosti ea cu voce tare, și rostea purul adevăr.

În clipa cînd le văzu însă pe masă, pline de sare, unele cam arse, într-un coșuleț de argint foarte îmbietor, își propuse să nu le atingă nici măcar cu mîna.

– Ai văzut și dumneata ultimele tablouri? o întrebă profesoara. Era unul, lîngă ieșire, o pînză de Schweitzer-Cumpănă, o frumusețe... N-am putut să mă dezlipesc de ea. Dacă n-ar fi răsunit vocea paznicului... Se făcuse ora de închidere... Aș fi rămas acolo un ceas și mai bine... Dar de ce nu te servești! Poți să le spargi în dinți; li se rafinează gustul...

Prin cite emoții trecea Ioana! Nu găsea nici o scuză și apoi profesoara rostise o frază care-i făcuse inima cît un purice. Trebuia să ia imediat o hotărîre! Și o luă.

– Oare de ce e atît de nepoliticos iii... paznicul muzeului? Se poartă atît de urît cu vizitatorii!

– Probabil că are și el ordine, dispoziții... Nu poate să aștepte pe toți vizitatorii. Mai erau și alții care, ca și mine, ar mai fi rămas multă vreme în muzeu...

– Da?! întrebă Ioana, uimită. Mai erau și alții?

– Așa mi s-a părut... Cîteva persoane erau chiar lîngă mine. Nu știu cine, mi se pare o femeie, privea un portret nou și își rostea părerile cu voce tare. Nu e frumos, draga mea. Dacă s-ar apuca toți spectatorii, în timpul unui concert, sau numai cîțiva, să-și exprime comentariile cu voce tare, unde am ajunge?

– Era frumos portretul acela? se grăbi Ioana să întrerupă comentariul despre comentarii.

– Foarte frumos! Un cap superb de femeie. O candoare subtilă, rafinată în priviri, și o duritate pe cale de a se naște în colțul buzelor... Splendid! Dar asta nu înseamnă neapărat că trebuie să-l elogiezi în plin muzeu. Mai era un domn lîngă ea, care privea tabloul, însă mult mai rezervat.

– Domnul acela înalt, ca un... ca un... Domnul acela cu fața foarte osoasă? izbuti cu chiu cu vai Ioana să găsească o expresie mai potrivită.

– Nu... Nu cred... Mi se pare că era un domn mai tînăr... Dar de ce nu te servești?

– Vă mulțumesc foarte mult, sînt foarte bine prăjite, minți Ioana. N-ați avut și dumneavoastră impresia că aseară s-a închis mai devreme muzeul?

– Vai de mine! o liniști profesoara. Nu!... Cînd am auzit vocea paznicului, m-am uitat la ceas, cu gîndul ca să-l pun la punct. N-am simțit cînd a trecut timpul în fața aceluia splendid tablou. Și îl priveam de zece minute încheiate... Nu, draga mea. Era exact ora de închidere. Poate un minut-două mai devreme. Dar nu puteam pentru două minute să-l... să-i fac observații... Nu toate ceasurile merg la fel. Poate că al meu rămăsese în urmă.

– Aveți dreptate... Doar nu era să-i cereți paznicului să vă arate ceasul... Nici nu cred...

Ioana se opri intenționat. Profesoara căzu în cursa ei:

– Vai de mine! Cum să fac lucrul acesta! Și nici nu se putea. El era în fundul sălii, lîngă statuia "maternității".

– Vă mulțumesc foarte mult, vă mulțumesc din inimă, spuse Ioana, deja în picioare, cu pumnul plin de alune. Rareori am simțit clipe atît de plăcute ca astăzi, lîngă dumneavoastră. Iar vorbele, gîndurile dumneavoastră despre muzică nu le voi uita niciodată.

Profesoara o mîngîie înduioșată pe obraji și-i spuse că are un suflet de artistă.

Ioana închise ochii, fericită că aflase ce persoane se găseau lîngă profesoară la o anumită oră blestemată, că mai aflase unde era paznicul muzeului, în clipa cînd a invitat grupului bunicii să iasă afară. Nu se întorcea cu mîinile goale după prima ei incursiune. La drept vorbind, i se părea că deține niște informații extraordinare.

Oare o favorizase norocul, sau propria iscusință?

Ionel descoperise strada și numărul unde locuia scheletul; nu-i fusese prea greu. Întrebuse un camionagiu în centrul orașului, pretextînd că trebuie să-i aducă o scrisoare din partea cuiva. Pornise de la premisa că un asemenea personaj nu se poate să nu fie cunoscut în oraș. Spre marea lui surprindere, locuința scheletului se găsea într-un cartier

frumos, pe un bulevard la extremitatea de nord a orașului, și vilele care-l alcătuiau se înșiruiău chiar pe deal, oferind ochilor o priveliște foarte pitorească. Ionel se minună și mai mult cînd ajunse în fața locuinței maiorului. Casa era bine întreținută, cel puțin în exterior, iar grădina era plină de flori și de pomi fructiferi. Nu se aștepta la așa ceva. Poate din cauza aceasta se simți intimidat; nu reușea să născocescă un plan care să-l introducă fără risc în "găoacea" ciudatului personaj. Se plimba prin fața casei parcă în așteptarea cuiva.

Timiditatea lui se transformă în spaimă, cînd își dădu seama că era privit de la una din ferestrele casei. Ce pretext putea să mai scornească pentru a intra înăuntru? Celui care îl văzuse dînd tîrcoale locuinței i s-ar fi părut cel puțin nefiresc interesul său pentru schelet. Se gîndi că singurul lucru pe care poate să-l mai facă este acela de a-și continua plimbarea, de a se uita tot mai des la ceas, pentru a dovedi că într-adevăr este victima unei întîrzieri la un rendez-vous... amical... sau amoros.

Se complăcu în această situație care-l făcea ridicol în ochii unui străin, gîndindu-se că peste un sfert de oră, cel mult, va trebui să dea bir cu fugiții. Și se blestema și se înjura, de parcă s-ar fi adresat unui dușman lăsat moștenire de bunii și străbunii familiei. Își inchipuia că e categorisit cel puțin imbecil, dar asta conta pentru el cel mai puțin în momentul acela. Groaza lui era că nu va duce nici o informație la cartierul general al cireșarilor. Și probabil că va fi singurul cu care se va întîmpla acest lucru.

Tocmai situația aceasta de victimă îl salvă pe Ionel. Arăta-ți-mi omul care să nu încerce din tot sufletul să-și consoleze semenul batjocorit și rănit mișelește cu arma perfidă a rendez-vous-ului! Mai ales cînd omul acela este un bărbat cam trecut de a doua tinerețe, cu înclinații spre vîrsta albă, începînd să se obișnuiască deja cu retrăirea amintirilor pline de întîlniri, la care el a fost întotdeauna punctual, iar ea sosea cu întîrzieri astronomice, "pentru că oamenii cei mai leneși din lume sînt croitoresele", "pentru că manichiuristele și coafezele au o încetineală de cîrțițe", "pentru că ora de pian s-a prelungit, fir-ar să fie de maimuță îmbătrînită!", "pentru că a așteptat o oră și jumătate la locul unde s-au întîlnit data trecută și abia apoi s-a gîndit că întîlnirea s-a fixat la locul dintîi, deși ea e convinsă că nu greșește" (ce plăcută va fi după această explicație întîlnirea, nu mai e cazul să spunem).

Acest candidat la postul de moșneag părăsise fereastra; venise la gard, ca să-l vadă mai bine pe nefericitul tînăr cu care se asemănase cîndva și care-i răscolea amintirile.

Ionel nu mai putea suporta. Se mai uită o dată la ceas; voia să-și joace pînă ca capăt rolul de neghiob; apoi din simplă curiozitate (dar cît curaj i-a trebuit pentru aceasta!) privi o fracțiune de secundă spre personajul care în mod sigur rîdea de el (părerea lui Ionel). Și deodată auzi o voce cam scorjîtă:

— Nu mai vine!... Gata!... Dar ți-aș da un sfat. Data viitoare să întîrzi dumneata, ca să-ți iei revanșa. Atunci o să te aștepte ea cel puțin o jumătate de ceas. Ascultă-mă, fiindcă-ți vreau binele. Dacă nu le mai cunosc eu...

Din fericire, Ionel acceptă jocul. Răspunse cu o voce în care mînia nu era deloc prefăcută:

— Așa voi face. O voi lăsa să aștepte, nu o jumătate de ceas, ci o oră întregă.

— Nu, nu, nu! îl povățui moșneagul. O oră întregă nu! N-o mai prinzi a doua oară. Are și femeia răbdarea ei. Jumătate de oră își va aminti și ea că a întîrziat fără motive, va înțelege ce înseamnă să aștepti, își va face remușcări și își va propune să nu mai întîrzie niciodată. N-ai nici o grijă, că n-o să se țină de promisiune, chiar dacă și-o face ei și nu unui străin. După o jumătate de oră, însă va începe să se enerveze. O să-și aducă aminte că, de fapt, ea n-a întîrziat, sau că n-a avut nici o vină, pentru că matală te-ai grăbit să fixezi ora; ea ar fi vrut, dacă ai mai fi întrebă-o o dată, să fixeze întîlnirea cu o oră mai tîrziu. Dar așa-s bărbații! va spune ea în continuare. Nu cer niciodată părerea femeilor. Ce? Milișor n-a pățit-o cu băiatul ăla. I-a promis că vor merge împreună la schi, o lună întregă a încîntat-o cu promisiunea asta, înainte vacanței, și cînd a sosit momentul plecării, hop! și-a rupt un picior. Desigur că a făcut-o dinadins, ca să plece ea singură și el să rămînă cu Suzica. Pe urmă își va aminti că nota pe care i-a dat-o profesorul de franceză, cînd n-a deschis gura nici măcar pentru un "oui", e din cauza dumitale, că tot din cauza dumitale și-a agățat cu o lună înainte ciorapul, cînd căuta lingura de sarmale, că tot de aceea s-a lovit la ochi cu trei ani în urmă, cînd dumneata locuia în alt oraș. "Pentru că dacă n-ar fi fost el..." Adio cu întîlnirea viitoare... Sau o să treacă exact la ora fixată, cu cel mai aprig dușman al dumitale la braț, și-i va spune cu voce tare și veselă ca să n-o confunzi cu altcineva: "Nu-i așa că o să mă ierți, pușorule, că am venit cu un sfert de oră mai devreme?" Așa zic eu! Data viitoare să n-o lași să aștepte decît o jumătate de

oră. Nici un minut mai mult. Și să vezi pe urmă...

Lui Ionel îi revenise buna dispoziție. Moșnegelul, pe care-l urîse atît de crunt cu puțin timp înainte, îi devenise foarte simpatic și pofta lui de vorbă îi dădea curaj. Poate că pînă la urmă tot va izbuti să afle ceva de la el. Nu știa însă cum să se apropie discuția de subiectul care-l interesa. Mai mult ca să spună și el ceva, începu cu o banalitate:

— Aveți o grădină foarte frumoasă. Și casa e parcă mai deosebită decît cele din jur. Se simte de la o poștă mîna gospodarului.

— Mai întîi îmi pare bine că ți-a trecut supărarea, îi răspunse moșnegelul. Se vede și după fața dumitale. Și, nu știu de ce, am impresia că o să-mi ascuți sfaturile. Dacă ți-au făcut atît de repede bine, numai auzindu-le, apoi să vezi ce bine or să-ți facă, dacă le vei asculta... Dar vorbele dumitale prea multă bucurie nu-mi aduc. Aș putea spune că din contră. Lasă, nu te speria... Dumneata n-ai de unde să știi... Ehe! Dacă ai cunoște povestea casei pe care o vezi, n-ai mai aduce niciodată vorba despre ea, oriunde te-ai afla. Grădina e frumoasă, pentru că o îngrijesc eu și soața mea. Casa, pe dinafară, arată cum arată, tot din pricina asta. De... Stăm și noi în ea. N-o să ne facem de risul lumii. Avem și două cămăruțe care n-ar alunga oamenii văzîndu-le. Ba chiar i-ar îmbia să rămînă înăuntru. Și cu asta, gata! Mai departe e paragină și pustiu. Și jale, de parcă în fiecare zi ar muri cineva aici... Of. Of! În toată hardughia asta pe care o vezi găsești un pat, o masă, două scaune și un dulap. Și nu știu cit timp or mai rămîne și astea. Și dac-ai ști matala ce-a fost înăuntru! Muzeu se putea face din casa asta, atîtea minunății avea. Și s-au dus toate, toate, toate pe rachiul. Un sfert de veac s-a vîndut, fără contenire, din casa asta. Un sfert de veac, înțelegi matala? O viață de om! Și parcă nu se mai termina. Mereu, mereu! Pînă a sosit ziua cînd n-a mai avut ce să vîndă. Ziua asta a fost acum două săptămîni. A vrut el să dea și lucrurile despre care ți-am vorbit, dar ne-am rugat noi de clienți să nu le ia, să spună că nu-i interesează. Pînă la urmă o să treacă unu' peste rugămîntea noastră și atunci mă întreb și eu: Unde o să doarmă? Și de două săptămîni, de cînd nu măi are ce să vîndă, umblă ca un bezmetic. Intră prin circiumi, golește paharele oamenilor de la masă și spune intruna poezii. Din Virgiliu, și din Horațiu, și din Ovidiu... Vai de capul nostru! Și poate că nu e vina lui... El a vrut să facă latina... Auzi dumneata? În clasa a opta de liceu vorbea latinește cu profesorul, mai bine decît el. Toată lumea se minuna. Dar ei, nu! Să-l facă ofițer, pentru că e înalt și chipeș, ajunge sigur general... A ajuns pînă la gradul de maior, și asta cu proptele, cu intervenții în fiecare lună... Cică făcea niște orgii de se cutremurau orașele. Nu-i păsa de nimeni și de nimic. Pînă a prădat casieria garnizoanei, ca să-și plătească datoriile la un chef. Că el făcea ce făcea, dar dator nu rămînea la nimeni și nici n-a rămas. Atunci, gata! N-au mai putut să-l scape. Tot regimentul știa. L-au dat afară. Și-a ajuns ce-a ajuns. Ca să vezi și matala ce e viața.

Povestirea îl cutremurase pe Ionel. Îi trebui multă vreme ca să scape de starea de spaimă în care-l cufundase vorbele moșnegului și să-și aducă aminte pentru ce venise pe strada aceea.

— Și ziceți că acum s-a mai domolit? întrebă el.

— Mai știm noi ce e cu el? Toată ziua spune poezii. Și afară, și-n casă. Într-o seară, l-am văzut războindu-se cu o fantomă, că nu era nimeni înăuntru. Dădea cu pumnii în ea, pe urmă a început s-o caute cu sabia, dar nu avea nimic în mînă. Pe urmă cu pistolul. Și la urmă de tot a îndreptat împotriva ei un tun. Comanda ca la armată. Că a fost ofițer de artilerie. Ca să vezi unde poate să aducă pe un om băutura. Ești tînăr, băiatul meu, și ia aminte! Să te ferești de alcool ca de diavol. Alcoolul e mai rău decît diavolul. E blestemul lumii!

— N-o să pun o picătură în gură toată viața mea, promise Ionel cu toată sinceritatea.

— Nici chiar așa, îl opri bătrînul. Un pahar-două nu face nici un rău. Cu măsură băut nu strică sănătății. Răul e cînd îi pierzi măsura. Și e atîta violenție în el, că nu-ți dai seama la început ce primejdie te paște...

Înfrișat că ar putea să audă un întreg discurs, întocmit după toate canoanele clasice, cu privire la alcool, Ionel se hotărî să-și întrerupă interlocutorul:

— Și în ultimele zile tot așa a venit acasă?

— Alaltăieri nici nu l-am văzut, îi mărturisi moșnegelul. Aseară parcă n-a venit așa de tîrziu, ba mi s-a părut că nici nu e beat. Bodogănea el ceva. Dar nu am înțeles bine despre ce vorbea. Că nu mai vorbea în latină. Parcă în greaca veche. Am făcut-o și eu în clasa a opta, dar așa cum am făcut-o, așa am uitat-o. Nu știu ce căuta el prin Beoția, că vorba asta am auzit-o. Și-o fi amintit că a fost în Grecia cînd era tînăr, că o vreme a călătorit mult... Într-un an a plecat împreună cu profesorul Neștian. Erau tineri amîndoi... Abia ieșise sublocotenent. Șef de promoție. Familia, de bucurie, l-a trimis în străinătate. Și-a

colindat nu știu câte țări. Eu eram mic pe-atunci. Nu-mi mai aduc aminte. Când m-am făcut mai mare, l-am cunoscut cum îl cunosc și astăzi... Ce nenorocire! Ce nenorocire!

– Și spuneiți că aseară vorbea în greaca veche?

– Așa mi s-a părut. Nu se auzea deslușit. A ajuns să vorbească mai limpede când e beat decât atunci când e treaz.

– Va să zică aseară nu era beat, spuse Ionel.

– Așa mi s-a părut. A umblat prin toată casa, a răscolit peste tot, cred că și zidurile le-a ciocănit. Căuta probabil rachiu, sau știu eu ce căuta? Că toată casa e goală. Ce-și închipuia el că o să găsească? Numai că noi, eu și soața mea, ne-am obișnuit cu toate drăcoveniile lui. Nu ne mai mirăm de nimic. Durerea însă nu se poate șterge. Ea rămîne și ne scurmă, așa cum scurmă găinile prin ogradă gunoaiele...

– Poate că astăzi n-o să mai bea, încercă Ionel să-l consoleze, fără să facă asta cu totul gratuit. Dacă nici la prînz n-a fost beat...

– Dar cine l-a văzut la prînz? Crezi că mănîncă vreodată la prînz acasă? Îi lăsăm seara mîncare, dar și pe aceea numai dimineața, cînd se scoală, o mănîncă. Umblă ca-n fiecare zi după băutură. Nu după mîncare. De aceea e slab ca un schelet. Eu nu înțeleg cum de se mai ține pe picioare. Știi dumneata cît de mult s-a schimbat în ultimii ani, de cînd nu mai mănîncă? Dacă fratele cel mai mic, care nu-l văzuse de cinci ani, nu l-a mai recunoscut! Și doar e frate, fratele nostru! Ani de zile am stat împreună...

Durerea care-l cuprinsese pe Ionel era așa de mare, că nu mai putu să reziste. Își luă rămas bun de la moșnegel, cu vocea înecată și cu ochii plini de lacrimi.

3

Tic și Dan erau în parc, pe banca din fața muzeului. Îl expe-diaseră acasă, cu un pretext irefutabil, pe prichindelul care organiza exerciții de memorie cu micii vizitatori ai parcului. Dar asta nu înainte de a-l trimite la moș Costache și de a afla de la dînsul, prin cîteva întrebări meșteșugite, dacă atletul, "tînărul acela înalt, cu tricou de marinar", mai fusese și cu altă ocazie în vizită la muzeu. Răspunsul fusese negativ, așa cum dorise de altfel ciufuliciul.

Scăpați de povara pe care o constituia prezența lui Tudorel, cei doi cireșari încercau să întocmească un plan de bătaie.

– Noi sîntem cei mai oropsiți, se plînsese Dan. Din cele cinci personaje, numai două n-au identitate și tocmai în sarcina noastră au căzut amîndouă! Crezi tu că e întîmplător?

– Nu, îi dădu Tic dreptate. Pentru că ești prieten cu mine.

– Asta cum trebuie s-o interpretez? Ca un compliment sau ca... Aaa! se dumeri el. Îți faci singur complimente și pe mine mă lași cu gura căscată! Va să zică tu crezi că Lucia mi l-a încredințat pe ăla cu cicatrice, știind c-o să lucrăm mîna în mîna...

– A vrut, n-a vrut, dar după cum vezi, așa s-a nimerit. Și tu ți-o închipui pe Lucia făcînd lucruri la care nu s-a gîndit cel puțin de cînd avea trei ani?

– Acum, să-ți spun drept, Ticușor, nu știu ce m-aș fi făcut singur. Cu tine împreună am mai mare curaj. Simt curajul în minte, dar nu știu ce să fac cu el. Îți dau voie să-l exploatezi cum și cînd vrei.

– Curaj! îl persifla Tic. Mai degrabă ne trebuia de-aia... Știi tu de care!... Ești doar plin de ea. Tu o numești inteligență spontană...

– Aha! își aminti Dan. Cîtă vrei, Ticușorule. Mă pricep de minune s-o adaptez în orice împrejurări. Numai să crezi tu împrejurările... Și fiindcă a cam sosit timpul lor, ia spune tu cum crezi că am putea măcar să identificăm cele două personaje? Eu, ca să-ți spun părerea mea, nu mă tem atît de mult de omul în gri.

– Pentru că e în sarcina mea...

Dan nu dădu prea mare atenție completării făcute spontan de cireșarul cel cîrn.

– Cum ne descurcăm însă cu celălalt? Nu știm absolut nimic despre el. Atîta că are o cicatrice... care, să-ți spun drept, putea să fie urma unui sărut pe care i l-a dat pe furiș artista, acolo, în muzeu... Nu-ți mai amintești? Era fardată duduia?

Tic rămase o clipă în cumpănă:

– La asta nu m-am gîndit. Dar nu cred. Imposibil. De ce nu erau împreună? Nu păreau ei chiar în relații care să lase

asemenea urme. Nu, Dan. Semnul acela roșu, mai degrabă roz, era în mod sigur o cicatrice.

– De ce? Pentru că era roz? Te pui, tu cu rujurile astea noi... Dacă ai ști cîte nuanțe de roz, numai cîte nuanțe de roz există! Eu însă nu mă opun. De ce să eliminăm singurul

semn distinctiv, chiar dac-a fost făcut de un ruj contemporan?

Ce să facă Tic? Putea să-și inghită risul?

– Mai bine să ne împărțim sarcinile, propuse el, după ce trecu momentul de veselie. Să începem colinda pe străzile orașului, că altă posibilitate de a da peste ei nu avem. Mai ales peste ăla cu cicatrice, cum îi spui tu.

– Nu știam că ești un adept atât de fanatic al teoriei hazardului. Eu cunosc un caz, dragă Ticușor, când doi oameni care stăteau în același bloc nu s-au văzut timp de cinci ani niciodată... Unul era bolnav, iar celălalt nu era medic... Gata! Gata! Am terminat cu glumele.

Tic rise iarăși cu poftă, dar, ca și cum i-ar fi venit o idee mare, se potoli subit:

– Pe undeva ai și tu dreptate. Nu ne putem lăsa pe seama întâmplării. Și totuși n-ar strica să cutreierăm măcar pentru puțin timp străzile cele mai populate.

– Nu cred eu, Ticușor, că la ora asta străzile cele mai populate se află în oraș. Zău că nu fac glume! Știi și tu doar... Străzile cele mai populate se află în iarmaroc.

– Nu se poate să mergem acolo fără aprobarea Luciei, spuse Tic. Nu ni s-a...

– Chiar în caz de forță majoră?

Tic nu se lăsă cucerit de pretextul plăcut și plauzibil oferit de Dan. Simțul datoriei și al disdisciplinei erau mai puternice.

– Nu! Nu! Dac-o să vedem că batem pasul pe loc în oraș... poate c-o să mergem și acolo. Dar mai întâi... Ție nu ți se pare cam misterios personajul ăsta cu cicatrice?

– Numai ăsta? răspunse Dan. Toate mi se par ultra, supra, infra, intra, extra misterioase. Dar și ăsta. Parcă mai mult decât toți. În primul rînd, pentru că nu-l cunoaște nimeni în oraș. Și cred că ești de părerea mea că moș Costache reprezintă în cazul nostru orașul. Aea cumva mutră de scamator, de saltimbanc, de... Ia stai puțin! Dacă totuși cicatricea era urma unei deghizări? Știi! E clovn la circ și nu s-a spălat bine după matineu. ... Ce-ar fi să-l căutăm totuși în bilci? Zău că nu glumesc...

– Ori ai tu dreptate, îi replică Tic, ori e un oarecare excursionist, ori s-a mutat de curînd în oraș. Altceva nu văd.

– Și unde să-l căutăm mai întâi?

– Pentru că sintem în oraș... să începem să-l căutăm în oraș. Și dacă nu dăm de el...

– Dac-am ști cum îl cheamă! se tingui Dan. Ce noroc au ceilalți! Se duc la adresa exactă, sună la ușă. Bună ziua. Îmi dați voie? Sint cutare. Aș vrea să știu dacă personajul cutare e acasă. A! Dumneavoastră sînteți? Ce bucurie! Dacă sînteți amabil, ce-ați făcut dumneavoastră aseară, între ora nouă fără opt minute și ora nouă fără trei minute?... Aud?... Aaa! N-ați fost în oraș! Atunci, vă rog să scoateți imediat tanagralele. Număr pînă la trei... Așa, domnule! Mulțumesc... Pe cînd noi, dragă Ticușorule... Noi trebuie să găsim un om fără nume în furnicarul ăsta. Oare cîți locuitori are orașul?

– Am o idee, spuse Tic.

– Și eu am cîteva. Dar prea fixe și prea vechi, ca bancul ăsta imbecil. Gata! Gata! Mă las de glume pînă cînd îmi dai tu dezlegarea, pentru că te știu mărînimos.

– Nu știu dac-o să obținem vreun rezultat, dar cred că trebuie să încercăm. Cam în ce locuri au obiceiul oamenii să dea buzna?

– La cinema, la bilci... răspunde Dan. La magazine, cînd se distribuie pește, la restaurante... La librării, cînd apar cărțile cireșarilor...

– Să alegem locul unde se află... unde există un reper, Dan. Sigur că da. Hai să mergem la restaurantul principal. Facem acolo prima încercare...

– În calitate de consumatori? întrebă Dan. Dacă tu îți închipui că ne va lua vreun chelner în serios, îți faci iluzii.

– Ba trebuie să ne ia, se inverșună Tic. Și nu un singur chelner. Toți chelnerii din restaurant și din alte restaurante. Dar pînă ajungem acolo, să deschidem bine ochii pe străzi.

Cei doi cireșari aleseră dinadins străzile cele mai aglomerate. Cercetau toate chipurile pe care le întâlneau. Cu atîta insistență, că nu o dată erau pe cale să cunoască duritatea caldarîmului. Nu se uitau pe unde merg. Se uitau numai la

figurile oamenilor. Cîte ciocniri, cîte inghiontiri, cîte apostrofări, cîte epitete, nu mai este cazul să amintim. Din păcate, pasiunea lor pentru fizionomii nu le furniza nici o satisfacție. Ajunseră la restaurantul principal al orașului, cu speranțele intacte. Se așezară la o masă și comandară, cumînți, două siropuri.

Chelnerul care îi servea era bătrîn, slab și în criză de clienți. Cele două siropuri reprezentau pentru el, în acea zi, un adevărat eveniment.

Tic nu-l acostă imediat. Îi mulțumi doar, însă cu un asemenea gest și cu asemenea

priviri, de parcă i s-ar fi oferit acea licoare în mijlocul Saharei, după zece zile de mers prin arșiță. Mutra de obicei servilă a chelnerului se împodobi cu un zîmbet pe care de mulți ani nu-l mai exprimase.

— Să-l mai lăsăm puțin, îi șopti Tic lui Dan, după ce chelnerul se îndepărtă. La a doua comandă pornim la atac.

Însetat, Dan sorbi paharul dintr-o înghițitură. Dar cînd îl așeză gol pe masă, figura lui mărturisea nedumerire:

— Tu crezi că ăsta-i sirop? Și vrei să mai comandăm încă un rînd? Nu! Eu prefer sifon sec. Sau, dacă ești de acord, un țap cu guler, pe care să-l împărțim în două...

— Gulerul? întrebă Tic. Ce să fac cu jumătatea de guler?

— Un suport pentru jumătate de cravată, tăiată pe lung... Tu m-ai provocat... De aceea a ieșit un banc atît de prost. Știi tu. Legea adaptării... Și-acum, gata! Vreau să-ți spun ceva serios, care mă roade de multă vreme. Știi ce mi-a trecut prin cap? Brr! Bine c-ai lansat expresia asta, care anunță o stare de groază... Încă o dată brrr! Ei bine, Ticușorul! Eu m-am gîndit că în locul vitrinei, exact în locul acela, între ora nouă fără opt minute și ora nouă fără trei minute a stat o ființă vie. Să zicem un bărbat. O femeie ar fi prea de tot. Și cînd am trecut noi, ora nouă fără trei minute, prin locul acela, l-am văzut lungit, sau rezemat de perete, sau în orice poziție, după preferință, însă cu un cuțit în spate. Adică în locul omului viu și exuberant, pe care l-ai văzut tu la ora nouă fără un sfert, noi am găsit un cadavru... Cuțitul reprezintă cheia vitrinei. Cît s-a băgat cheia în broască, s-a băgat cuțitul în spatele sau în pieptul individului. Zece secunde pentru furt, zece secunde pentru crimă... Prin urmare, nu e vorba de tanagrale, ci de un cadavru... Tu crezi că se schimbă cu ceva datele problemei? Eu sînt convins că rămîn exact la fel. Aceiași oameni, aceiași întrebări, aceiași presupuneri, aceiași piste. Nimic, dar absolut nimic nu se schimbă... Prin urmare, sîntem în căutarea unui asasin, nu a unui spărgător. Hai să ne închipuim lucrul acesta! Ca în romanele polițiste. Să căutăm ucigașul, odiosul ucigaș!

— Brrr! se înfioră Tic. Doamne! Ce imaginație!... Nu știu, Dan, ce să zic, zău că nu știu! Poate că nu se schimbă nimic, nu vreau să mă gîndesc la asta acum. Eu cred că e mai bine să-l căutăm pe omul cu cicatrice. Asta e sarcina pe care ne-a dat-o Lucia. Și dacă ții cu orice preț la ideea ta... poți s-o discuți cu Lucia, cînd ne întoarcem să-i dăm raportul...

— Mersi! îi răspunse Dan. Ca să ajung eu în starea ăluia cu care vreau să înlocuiesc vitrina. Nu. Prefer să adulmec urmele omului cu cicatrice. Deși, Ticușor, dacă s-a spălat dimineța și pe față, așa cum obișnuim noi... S-au dus o dată cu săpunul și șansele noastre... Cerem țapul acela, ca să ne mai înviorăm puțintel? Chelnerul parcă vine spre noi.

— Comandă tu, că ești mai mare, șopti ciufulicului.

— Vă rog, vă rog... se înfățișă chelnerul, cu aerul unui om fericit că a izbutit să treacă prin mii de bariere pentru a ajunge la timp la cei pe care-i iubește. Încă un rînd?

Dan făcu un gest superior de negație cu mîna.

— Un țap! comandă el, cu o voce plictisită, de parcă ajunsese la al zecilea. Un țap de aceeași culoare!

— Nu avem decît blondă — îl anunță chelnerul.

— Foarte bine, acceptă Dan. Un țap înainte de a se duce la banchet. Știți dumneavoastră...

— Și la banchete servim tot în același ... În același chestii de sticlă: regale, țapi, halbe... După cum preferă clientul.

— Adică fără guler, traduse Tic limbajul lui Dan.

— Aaaa! exclamă ospătarul cu o lucire de neprețuită stimă și recunoștință în priviri. Sigur că da. Imediat!

Și se întoarse imediat, așa cum promisese, aducînd un țap plin, fără guler, și două pahare curate, în care vărsă berea — ca un reprezentant unic al egalității pe pămînt — exact la același nivel în amîndouă. Se uită cu complicitate la Tic, așteptînd parcă un răspuns la gestul său, care nu putea fi interpretat decît ca o dovadă de stimă și considerație. Ciufuliciul nu pierdu, bineînțeles, prilejul:

— Serviți de mult aici, în oraș? întrebă el.

— Extraordinar! Cu patruzeci și cinci de ani în urmă am fost piccolo la grădina publică, și tot în același an am fost piccolo și la bilci. La restaurantul "Frunză verde". Dar dumneavoastră cred că nu erați născuți pe atunci, dacă-mi permiteți să fac această observație. Extraordinar!

Tic clătină din cap a admirație:

– Cred că nu există om în oraș pe care să nu-l fi servit...

– Dacă-mi permiteți, se înclină ospătarul, l-am servit, desigur, și pe tatăl dumneavoastră... și pe bunicii dumneavoastră. Extraordinar!

– Noi nu sîntem de-aici, interveni Dan. Am venit în vizită la niște prieteni...

– Da?! se miră ospătarul.. Extraordinar! Nu mi-aș fi închipuit. Aș fi jurat, dacă-mi permiteți, că sînteți din orașul nostru, după felul cum arătați...

– Aveți dreptate, îi spuse Tic. Semănăm la față... și la îmbrăcăminte... și la vorbă...

– Uneori semănăm și la ochi, completă Dan. Ați observat, desigur, și dumneavoastră, dacă-mi permiteți...

– Desigur, încuviință chelnerul foarte politicos. Cînd v-am văzut la masă, am știut, desigur, că o să comandați ceva. Extraordinar!... Un an mai tîrziu, ba mi se pare chiar după nouă luni și jumătate, am fost angajat, tot piccolo, la alt restaurant de pe bulevardul Calomfir. Îi spunea restaurantului, dacă-mi permiteți, "La noi ca la nimenia". Dar n-am rămas acolo decît trei săptămîni, ba mi se pare numai douăzeci de zile, fiindcă m-a luat într-o seară unu' Ghiță Zdrob pentru două luni la el la țară. Avea o crișmă chiar în mijlocul satului: "La nenea". Și pe urmă... da... dacă-mi permiteți... Extraordinar!

Tic însă nu-i mai permise. Își închipuia că ospătarul, bătrîn cum era, perindase cel puțin o sută douăzeci și trei de restaurante. Îl întrebă direct:

– Ați putea să ne ajutați să ieșim dintr-o încurcătură?

Ca prin farmec, chelnerul se schimbă la față. Nu mai era omul politicos și servil dinainte. Părea gata să se azvîrle asupra celor doi clienți. Noroc că Dan sesiză, din instinct de conservare, marea primejdie. Scoase o bancnotă de douăzeci și cinci de lei o dată cu batista și se grăbi să-și șteargă nasul. Privirile de Argus ale ospătarului străluciră o fracțiune de secundă, apoi fața lui se îmbogăți cu o expresie pe care nici cei mai duiosii bunici n-ar fi capabili s-o arate nepoților ascultători.

– Extraordinar! Cum să nu vă ajut? Dacă-mi permiteți, pot să aștept să-mi plătiți mîine consumația. Mi s-a mai întîmplat chestia asta și alte dăți.

Zimbetul lui era duios, înțelegător. Lui Tic i se păru însă că urechile i se lungesc și i se lătesc, pentru a auzi fără greș răspunsul. De aceea se hotărî să-l liniștească definitiv:

– Nu de bani este vorba. Avem chiar prea mulți. Și s-ar putea să avem și bani străini. Nu știm sigur, pentru că plicul l-am lăsat acasă. Dacă nu reușim să-l găsim pe cel care l-a pierdut.

– Ați găsit un plic cu bani? întrebă ospătarul, dovedind o foarte vie perspicacitate cînd era vorba de probleme pecuniare. L-ați găsit pe stradă sau acasă?

– Nu știm dacă are bani în el, răspunse Tic. S-ar putea, pentru că nu e chiar atît de subțire.

– Și nu l-ați desfăcut? Extraordinar!

De astă dată, expresia lui favorită își găsisse locul. Iar uimirea de pe fața lui nu mai era prefăcută.

Dan sesiză planul ciufuliciului și se grăbi să-i sară în ajutor:

– Din păcate, plicul nu are adresă. Nici un semn, ca să știm cui îi aparține.

Chelnerul era pe cale să-și amintească o întîmplare recentă. Pentru că nu zăbovi decît o clipă. În momentul cînd tresări și cînd își duse mîna la buzunar, pentru a constata că nu mai are o anumită "chestie", probabil un plic, Tic era gata cu completarea:

– Am văzut cînd l-a scăpat cineva, cînd i-a căzut jos din buzunar, dar n-am apucat să i-l dăm. Persoana respectivă se urcase în autobuz și autobuzul demarase.

– Extraordinar! se miră iarăși chelnerul, schimbîndu-și planul și fizionomia. Am cîțiva nepoți care, dacă-mi permiteți, au prostul obicei să-și pună banii în plicuri. De cîte ori nu le-am spus să-și scrie măcar numele pe plic. Desigur că nu m-au ascultat. Ați văzut pe persoana aceea la față?

– Cum să nu! spuse Tic, cu hotărîrea de a ucide în fașă orice manevră a ospătarului. Am și stat de vorbă cu el. E un om tînăr, poate că nici nu are treizeci de ani. Din păcate, nu știm cum îl cheamă, nici unde stă, nici unde lucrează. Atîta știm: că are o cicatrice roșie, un semn sub buza de jos... Cum să vă spun?... parcă l-ar fi tăiat paharul, jumătatea de jos a paharului... Dumneavoastră nu-l cunoașteți? Cred că s-ar bucura foarte mult dacă i-am înapoia plicul... eventual prin intermediul dumneavoastră. Noi nu avem nevoie de recompensă...

Nu mai era nevoie de răspuns verbal. Figura chelnerului toate stările posibile. La început regret, pe urmă uimire, apoi iar regret, ceva mai slab, apoi interes, apoi siguranță, apoi iar o undă de regret (și mai slabă), apoi chibzuială, ezitare și în sfîrșit, hotărîre:

– Vi-l găsec eu, n-aveți nici o grijă, numai dacă-mi permiteți... Spuneți că era tânăr, în jur de treizeci de ani?... desigur... desigur că era tânăr... Extraordinar!

Cireșarii plătiră consumația, oferind în plus chelnerului un bacșiș generos, apoi părăsiră restaurantul. Parcă mai auzeau cuvintele ospătarului:

– Mai treceți pe aici. Cît de des. Mă interesez eu, desigur. Nu se poate să nu-l aflu.

Erau din nou pe strada principală și mai aglomerată acum, la asfințitul soarelui. Căutau, căutau, dar nici o clipă privirile lor nu tresăreau. Nici omul în gri, nici omul cu cicatrice nu se plimbau la ora aceea pe stradă. Tic era atît de întristat, că Dan simți nevoia să-l consoleze:

– Nu-ți mai fă griji, Ticușorule. Știi cum urlă acum telefonul fără fir? Nu cred că mai prinde cineva tonul în oraș.

Tic își deschise palmele și i le arătă lui Dan:

– Uite cum ne întorcem la cartierul general! Îmi vine să mor de necaz. Și asta numai din cauza ta!

– Sînt în criză, Ticușorule, recunosc Dan. Nu-mi mai vine nici o idee genială în minte. Ce să fac? Poate că sînt obosit. Gîndește-te și tu! În două nopți am dormit cîteva ore și apoi atîtea emoții...

– Fiuuu! Își aminti ciufulicul. Era să uit. M-am pregătit de dimineată și era cît pe-acî să uit. Nu vezi că asfințește soarele? Hai mai repede acasă!

– Dacă vrei tu să obținem primii felicitările Luciei, hai! spuse Dan, grăbind pasul.

– Nu vreau asta! Vreau altceva! Vreau să dorm la noapte. Dacă pe tine nu te interesează...

– Acum știu ce urmărești, pricepu Dan. Dar am auzit și meniul de mîine. Se servește vițel. Supă, rasol, șnițel... toate cu concursul unui vițel. Cocoșul nu s-a planificat.

Cireșarii se apropiau de casă. Tic îl îmboldi pe Dan:

– Tu du-te înainte. Caută s-o ții pe bunica de vorbă. Spune-i... spune-i ce note a luat Lucia în ultimul trimestru. N-ai nevoie să minți, că n-a avut nici un nouă.

– Mă duc, dar îmi declin orice... orice... Tu știi că mie nu-mi place nici ciulamaua, nici pilaful, nici prăjitura de cocoș. Extraordinar! Dacă-mi permiteți, bineînțeles... Dan fugi. După cîteva minute se strecură și Tic în curte. Orătăniile se pregăteau de culcare. Ochi cocoșul. Era mare, puternic, țațoș, așa cum îi stă bine unui cocoș. Nu l-ar fi prins, o zi întreagă să fi fugit după el. În buzunarul lui se găsea însă o funie subțire, transformată de dimineată în lasso, iar în mîini avea amintirea unor exerciții. Criminalul cu pinteni parcă bănuia ceva. Se îndrepta glonț spre nuc. Dar nu mai avu vreme să ajungă în prima creangă. Lassoul îi curmă brusc elanul. Nici măcar nu avu vreme să dea un semnal de alarmă. Cîrielile i se inecară în gît. Tic îl trase cu iuteală spre dinsul, îl prinse între picioare și începu operația pe care i-o promisese în gînd. Adică scoase din buzunar un rotocol de izolier-band, tăie o bucată cam de zece centimetri, pe care începu s-o înfășoare cu pricepere în jurul pliscului. Totul dură zece secunde. Cicoșul sări din mîinile lui ca o ghiulea. Dar se opri undeva năuc și iritat. Își sucea capul în toate părțile. Pliscul însă nu voia să-l asculte. Se transforma parcă într-un gotcan, așa se sălbăticesc. Zadarnic. Amețit de neputință și de oboseală, se cătără în nuc.

Cînd trecu pe sub pom, Tic i se adresă în șoaptă:

– Nu te speria, puișor cuminte! N-o să te fac de ris în fața găinilor. Mîine dimineată îți redau glasul. Dar seara iar îți

prionesc pliscul... Noapte bună! Nu ție îți spun. Îmi urez singur. Numai că, pînă atunci, of! cîte nu ne așteaptă! Să dea Domnul să nu-ți fi încuiat pliscul degeaba...

4

Maria aștepta de un sfert de oră în camera artistei. Cînd vecina de hol a anunțat-o că o caută cineva, artista a sărit ca arsă din pat, a înhățat un maldăr de fuste, bluze, rochii, furouri și ciorapi, a infipt în degetele mîinii libere patru perechi de pantofi și a alergat într-un suflet în baie. Apoi, deschizînd pentru o clipă ușa, i-a spus vecinei:

– Să mă aștepte numai două secunde în cameră! Ah! Cum am uitat? Mă întorc imediat.

Maria așteptă, dar nu fără folos. Camera nu-i spunea mare lucru. Era o cameră obișnuită, special mobilată pentru vizitatorii de sezon. În graba ei, artista lăsase deschise ușile șifonierului. Dar, în afară de cîteva obiecte vestimentare, nu se afla nimic altceva în compartimente. Sus, pe șifonier, se odihneau două valize uriașe, cu siguranță goale sau golite, gîndi Maria. Căuta ascunzișuri posibile în încăpere, dar oricît îi zburda fantezia, nu

le descoperirea. Toaleta, scaunele, fotoliul, biblioteca mică, adăpostind câteva vase fără flori, câteva albume, două sau trei fotografii înrămate și cam tot atâtea cărți, noptierele, toate erau mobile noi, cu linii limpezi, moderne, fără ascunzători secrete. Singurul obiect din cameră, greu de cercetat și prin aceasta mai dubios, era patul. Dându-și seama că-i va fi cu neputință să sondeze interiorul lui, Maria căută altceva. Și anume ascunzătoarea ideală, obiectul cel mai simplu și mai banal, la care nimeni nu se va gândi ca la o ascunzătoare posibilă. Unde? se întreba ea. Și deodată zări într-un colț o cutie de carton, aruncată la întâmplare. O cutie de pantofi. Capacul i se părea săltat, neglijent pus. Dar când atinse cutia cu vârful sandalei, o simți goală. Se îndreptă din întâmplare spre fereastră, din necesitatea de a se mișca. Fereastra dădea într-o curte interioară. Un plop subțirel își lungea timid crengile pină în apropierea pervazului. Una dintre crengi, cea mai apropiată, se îndoaia din cauza unei greutatei neobișnuite. Adică se agățase de ea o plasă, iar în plasă se afla un pachet înfășurat în hirtie de ziar. Maria nu mai avu răgazul să cerceteze pachetul, pe jumătate acoperit de frunze, pentru că se deschise brusc ușa și în cadrul ei se ivi o arătare albastră, cu un cerc roșu singeriu în partea de jos a feței, acolo unde de obicei se află gură. Surpriza Mariei era un fleac pe lângă uimirea artistei.

– Dumneata erai?! spuse arătarea, după un lung moment de tăcere. Te-a trimis *el*?

Atîta duritate suportase bietul și micul pronume, încît Maria își inchipui că are, într-adevăr, de-a face cu o actriță remarcabilă. Încercă să se scuze cu un gest rafinat, adică își frecă, abia atingîndu-și-le, miinile.

– Nu. Vă rog să mă iertați. Nu știu la ce vă referiți. Probabil că e o...

"O confuzie", ar fi vrut să spună Maria, dar se opri la timp. Poate că suspensia o va face pe gazdă să dea câteva lămuriri suplimentare, pe care le-ar fi suportat cu îngăduință, chiar dacă nu s-ar fi încadrat în obiectul preocupărilor ei.

Suspicioasă din fire, sau poate ajunsă astfel pe baza unei intense experiențe, artista depăși momentul dificil.

– Pe mine mă căutați? întrebă ea cu tonul uneia care a fost vecină cu o familie de aristocrați și obișnuia să pîndească, noaptea, prin perdele, ce se petrece dincolo.

– Chiar pe dumneavoastră... răspunse Maria, ca o elevă nepregătită, în fața unei profesoare severe. Am auzit că sinteți în oraș... și am vrut să vă cunosc... (Și deodată exuberantă:) Atît de mult am vrut să cunosc o artistă adevărată! (Apoi timidă, dar cu privirile în reverie:) Și atît de mult aș vrea să ajung și eu pe scenă. (Apoi rugătoare, sinceră, emoționată:) Vă inchipuiți ce se petrece în sufletul meu... Nici nu-mi vine să cred că sînt aici, în fața dumneavoastră, că ați putea să-mi întindeți mîna...

Mărturisirea aceea atît de spontană și de sinceră ("Cînd le voi spune, n-or să mă creadă, invidioșii!") întări brusc oasele artistei, ca după o îndelungată cură de calciu Sandoz, îi mări înălțimea cu cel puțin cinci centimetri și o făcu să-și amintească ultimele fotografii ("penibile, săraca!") ale Sophiei Loren.

– Da, da... spuse ea, micșorîndu-și la maximum cercul roșu de deasupra bărbiei, cu convingerea că așa făcea și Gre-ta Garbo cînd răspundea admiratorilor. Te rog, ia loc... pe scaun. (Nu putea să-i acorde fotoliul unei admiratoare paralizate. Nici n-ar fi știut cum să stea pe el.)

"Vin doică! Fii statornic, Montague.

Mai stai o clipă-două, mă întorc."

Ce splendid! (își ridică trei degete de la mîna stîngă, parcă pentru a le număra, apoi privindu-le repetă ultimul vers:)

"Mai stai o clipă-două, mă întorc."

– Splendid! rosti Maria în adorație. Ați jucat de multe ori rolul Julietei?

Și era atîta naivitate, atîta teamă sinceră că întrebarea ar putea să ofenseze o persoană atît de celebră!

– O, da! spuse artista ca și cum ar fi răspuns la întrebarea: Citiți revista "Cinema"? Și continuă să recite:

"O inimă de șarpe tăinuită

Sub chip de floare! A mai stat balaur..."

A mai... a mai stat balaur... (Și la examen se încurcase la același vers.) Balaur... balaur... Îngînă ea meditativ.

Maria își plecă vinovată ochii în pămînt:

– ... "În peșteră atât de minunată..."

– Da! da! se repezi ea, ca un copil căruia i se suflă lecția la tablă.

"Tiran frumos! Angelică satană!.." (Se opri brusc, uitându-se la Maria ca la un călău. E adevărat că nici nu mai știa versurile următoare.)

"În clipa asta ar fi gata să sară la bătaie, gândi Maria. Mare, mare primejdie! Nu mi-e de bătaie. Datoria!"

– Am auzit că vă plac versurile acestea, i se destăinuie Maria cu inflexiuni și voaluri în voce. O zi întreagă am căutat cartea, ca să le știu când vin la dumneavoastră...

– Da, da... acceptă artista explicațiile Mariei și își aminti cu nostalgie că rostise de multe ori primele două versuri, iar la începutul carierei de și mai multe ori ultimul vers: "Tiran frumos! Angelică satană!"

– Sînteți foarte îndrăgostită de Shakespeare, se spune peste tot în oraș. Vă place atât de mult?

Ah! Cît ar fi vrut cea întrebată să poarte acum rochia Ofeliei din scena înecului, așa cum o văzuse în filmul lui Lawrence Olivier! Numai voaluri albe, dantele... Și să se plimbe prin cameră, chiar cu riscul de a-i provoca o criză de inimă admiratoarei.

– Enorm! Îmi place enorm, formidabil! răspunse ea.

Maria își mușcă buzele pînă la sînge, chemînd în ajutor durerea împotriva risului care se pregătea ucigător, eruptiv, în pieptul ei. Și se gîdea mereu cum s-o apropie de tanagrale. Și pînă la urmă se gîndi să se folosească tot de idolul ei, Shakespeare.

– Știți ce-aș fi vrut să vă mai întreb? Dar vă rog să-mi spuneți dacă nu vă răpesc timpul.

– Nu! pronunță acrița un verdict generos, arătînd o favoare cu totul specială, dar uitîndu-se totodată și la ceas.

– Aș fi vrut să vă întreb dacă vă plac și alte piese de Shakespeare... cele scrise în ultima perioadă... Troilus și Cresida... Pericle... Timon din Atena...?

– Da! răspunse ea scurt, fără să manifeste o încîntare deosebită. Toate piesele lui îmi plac foarte mult. Da, și Pericle, și... Troilus și Timon... Sint frumoase, plăcute, interesante.

– Mă gîndeam la Marina, zîmbi Maria cu gingășie. Nu găsiți că e o coincidență interesantă? Pe ea o cheamă Marina... pe dumneavoastră Marieta... Cred că vi s-ar potrivi foarte bine rolul.

– Da? surise aprobator și prietenește artista. Formidabil! I-am spus și eu regizorului același lucru... Dar el a preferat-o pe alta... o stri... Vai! Să nu crezi că e atât de liniștită lumea noastră, a actorilor... Mă refer, bineînțeles, la actorii mari, nu la figuranți sau la dubluri, sau la cei care joacă roluri episodice. Dacă ai ști cîtă mîncătorie e la noi! Vai! Cîte roluri nu se dau după ochi sau după... după... Mi-e și rușine să spun. Atît de răi și de apucați sînt unii regizori; și fiecare își are protejații și protejatele lui; și să-i vezi pe aceștia cum șușotesc pe la colțuri, cînd iese o creație mai bună; mi-e teamă să beau dimineața cafeaua; să nu mă pomenesc cu cianură în ea... Ce mă fac eu dacă mor? Sau chiar pe scenă, cînd sînt scene cu dueluri, cum e cînd duelează ăla... Cyrano, sau cînd se trage cu pistolul, cum s-a întîmplat într-o piesă în care am avut o admirabilă creație, magnifică; au crăpat toate de necaz; le vedeam cum își mușcă unghiile în sală sau în culise; una și-a rupt în zeci de fișii rochia de seară, chiar pe stradă, în fața afișului pe care era trecut numele meu; alta a vrut să bage un glonț adevărat în pistolul cu care se trăgea în mine, pe scenă; noroc că a uitat glonțul acasă; vai! și cite altele, cînd te lansezi ca vedetă! dacă le auzi vorbind între ele! Știi? se adună toate în cîte o cabină și încep să boscorodească bra, bra, bra, bra... fac descîntece acolo, aduc cărbuni și-i ard în ibricul de ceai; sau se duc la studio, să spună nu că ele sînt fotogenice, se duc să spună că tu nu ești fotogenică, și mai spun că ai un ochi mai mare și unul mai mic, că nasul se lovește de bărbie. Și cînd te duci acasă, zău că te doare capul și iei cîte două antinevralgice... Vai, vai, vai!... Dacă ar ști Shakespeare, săracul, l-ar pune pe Hamlet să-i ucidă pe toți artiștii, atunci cînd merge cu ei să joace în fața lui tată-său vitreg, ăla care l-a ucis pe taică-său... Of! Și cît am vrut ca s-o joc pe Ofelia! dar iar m-am gîndit că or să crape de ciudă, și or să pună la cale cine știe ce; așa că m-am lăsat păgubașă... Și acum joc într-o piesă în care omor pe cineva, pentru că m-a lăsat pe drumuri. Dar cel puțin le fac în ciudă. Și ele simt că le spun lor cînd spun: "Ah! ce v-aș gîtui pe toți, uite așa și așa și așa..." Ultimul așa l-am adăugat eu... Că și noi, actorii, introducem replici în piese, după temperamentul fiecăruia. Că doar sîntem și noi creatori...

"Ce potop! Ce potop!" gîndi Maria. Dacă ar juca un rol ca acesta pe care mi l-a jucat acum, ar înnebuni sala. Brrr! Cum a trecut timpul! Trebuie s-o iau direct, altfel nu mai merge. Dacă mai începe o tiradă din asta, fără cap și fără coadă, mă ține aici pînă miine

dimineață.

– N-ai fost aseară la muzeu? parcă v-am zărit... sau poate mi s-a părut numai...

– La muzeu? se trezi actrița. Da, da. S-a ținut tot timpul un bărbat de mine și, ca să scap de el, am intrat în muzeu. Dar și acolo a intrat după mine. L-aș fi dat afară, dar nu știu pe unde a intrat, că l-am găsit înăuntru. Și n-am putut să văd nici un moment un tablou ca lumea, din cauza lui... oare cum pot fi așa bărbații? Cum aud că ești artistă, cum se uită toată lumea la tine și toți, numai la căsătorie se gîndesc. Eu nu vreau să mă mărit. Vreau să mă dedic numai artei. Tot sufletul să mi-l dau, toată ființa, să nu mai rămînă nimic pentru altceva, sau pentru altcineva... Și el tot timpul se ținea de mine...

"Ceva tot am aflat, se bucură Maria. Un lucru e sigur. Duduița nu l-a slăbit din ochi pe tînărul acela cu cicatrice nici o clipă. Și probabil de aceea s-a dus în ultimele trei zile la muzeu. Știa că e și el acolo. Alta e problema. Dacă nici el n-a slăbit-o din ochi și ce făcea el acolo în fiecare seară? Oare premedita dispariția tanagralelor?"

Și deodată Maria făcu descoperirea! Tînărul cu cicatrice trebuia scos din cauză. Era singurul care avea un alibi perfect! Oriunde ar fi fost în muzeu, erau niște ochi care-l urmăreau fără încetare. Deci nu putea să golească vitrina, fără să fie văzut. Și se gîndi că trebuie să se convingă definitiv de lucrul acesta, mai ales că artista era foarte dispusă să fabuleze în jurul personajului. Aproape că n-o mai interesa situația artistei pe lista suspectilor... Voia să dovedească alibiul omului cu cicatrice.

– S-ar putea să fie un om serios...

– Te mai îndoiești de lucrul acesta? se supără artista.

Maria nu făcuse nici o gafă. Premeditase iritarea artistei, cu speranța că va scăpa mai ușor adevărurile pe care le aștepta.

– Vă rog să mă iertați, se scuză ea. M-am gîndit că se acostează atît de ușor pe stradă...

– Cum îți închipui că el e un om care se pretează la așa ceva? începu actrița. E chiar prea serios. (Și deodată își aminti că spusese altceva cu cîteva clipe înainte.) Adică... face propuneri foarte serioase. El nu umblă ca alții terchea-berchea pe stradă. Îi place să stea la muzeu, să observe fiecare lucru în parte. Stă în fața unor tablouri sau în fața unor statui cîte un sfert de oră... Era un portret foarte frumos într-un loc și l-a privit fără să se cîntească... m-am uitat la ceas... douăzeci de minute...

– Poate că e pictor... sau student la Arte plastice...

– Nu e pictor... Nu! Mi-a răspuns foarte politicos: "Nu, domnișoară! Nu sînt pictor... nici sculptor..." Sculptor, a adăugat de la el... Mi-a răspuns foarte serios.

– Și-a stat tot timpul cu dumneavoastră aseară la muzeu? Probabil că voia să vă cunoască preferințele.

– Da, da! Ești o fată inteligentă. M-am gîndit și eu la asta. La fiecare tablou la care mă opream eu, se oprea și el. Chiar m-am mirat că ni se aseamănă gusturile...

"Oare cine s-a mirat? se întrebă Maria în gînd. Prin urmare, iată, în sferșit, un personaj scos de pe lista suspectilor. Gata! Nu mai am nici un dubiu. Asemenea ochi nu pot să înșele și mai ales nu pot să obosească. Dar ea, în schimb, a fost oare atrasă numai de cel pe care-l atrăgeau tablourile, acolo, în muzeu? Trebuie să aduc vorba despre statuete și să văd cum reacționează. Asta înainte de-a pleca. Pînă atunci ar mai fi cîte ceva de clarificat."

– Eu îmi închipui că aveți un gust atît de rafinat, că toate persoanele din muzeu priveau împreună cu dumneavoastră tablourile la care vă uitați.

– Nu știu... răspunse artista, cuprinsă subit de un acces de modestie. Poate că da... Eu n-aveam timp să mă uit la persoanele care se aflau în muzeu. Erau atîtea tablouri acolo!

"Ori spune adevărul, medita Maria, ori a văzut ceva despre care nu vrea să vorbească, ori e implicată ea în dispariția tanagralelor. La urma urmei, sarcina noastră este să elimine suspectii. Dacă prin atitudinea ei preferă să rămînă încă pe listă, treaba ei!" conchise nu fără răutate Maria.

– Vă rog să mă iertați că v-am reținut atît de mult... Dar e atît de plăcut să stai de vorbă cu o persoană cultă și informată și atît de amabilă, că greu, greu îți vine să te desparți de ea!

– Mulțumesc, răspunse artista absentă. Ce păcat că s-a închis muzeul! Mi-au mai rămas cîteva tablouri de văzut... și... Îmi place să-mi petrec vacanțele aici... la muzeu... la... Păcat că s-a închis... Îți mulțumesc, îți mulțumesc! Mi-ai făcut mare plăcere...

Maria ajunsese la ușă. Înainte de a păși pragul, puse ultima întrebare, cu aceeași voce timidă cu care vorbise la început:

– Da... Voiam să vă întreb ceva... În piesele lui Hariton ați jucat?
– Hariton? A, da! Sigur că da...
– Ați jucat și în... Casa cu statuete?
– Da! răspunse ea, fără să se jeneze. Dar nu în rolul principal, din cauza unei invidioase. În cel secundar. Chiar am debutat cu acest rol într-o zi ploioasă, de martie. Maria o privea prin genele întredeschise cu o atenție cumplită, dar nu observă nici o tresărare pe fața artistei. Și plecă mai decisă decât intrase. Femeia aceasta avea un talent extraordinar de a minți fără să clipească. De ce să nu creadă că era implicată în dispariția tanagralelor? Nu-i tresărise nici un mușchi al feței când auzise cuvântul "statuete". Dar nici atunci când spusese că jucase rolul secundar într-o piesă care nu exista, din simplu motiv că autorul ei nu existase niciodată.

5

Începea să se întunece când tinerii se întâlneau, toți, în chioșcul din mijlocul grădinii. Trecuți prin atâtea încercări și experiențe, cireșarii instituieră un sistem de informare reciprocă de o mare rapiditate și precizie. Făceau mai întâi o relatare de ansamblu, extrăgeau apoi esența problemei, înfățișând-o cu toate argumentele pro și contra culese, aminteau amănunțele care aparent nu aveau nici o însemnătate, iar la urmă își manifestau propriul punct de vedere. Dacă mai existau lacune, ele erau imediat sesizate și completate, în felul acesta, într-un timp foarte scurt, ceea ce fusese domeniul unuia singur devenea foarte repede domeniul familiar al tuturor. Sistemul fusese verificat de nenumărate ori și cu timpul încetase să mai fie un sistem. Se transformase într-un obicei de toate zilele.

Și de data aceasta sistemul își dovedi eficiența. Nu mult timp de la întâlnirea din chioșc, toți știau cu precizie ce se întâmplase în perioada cit acționaseră izolat. Rapoartele lor aduceau în esență următoarele precizări:

1. Omul cu cicatrice nu era un locuitor al orașului, sau se mutase de foarte puțină vreme în oraș. Posibilități:
 - a. să fie în concediu de odihnă; b. să fi venit o dată cu bilciul. Observații: se exclude posibilitatea de a fi un oarecare turist (o săptămână la rând vizitase muzeul).
2. Omul în gri nu era cunoscut în oraș. Încă nu se aflase dacă a plecat sau nu din oraș. Observații: trebuie căutat la bilci, unde a fost întâlnit de două ori. Urgent.
3. Atletul a vizitat o singură dată muzeul. Până la proba contrarie (eventualitatea unei complicități) este scos de pe lista suspectilor.
4. Cucoana cu joben oferă un alibi aproape irefutabil omului cu cicatrice și artistei. Observații: vezi raportul despre artistă. Confirmă suspectarea paznicului.
5. Artista oferă un alibi foarte solid omului cu cicatrice.
6. Scheletul e într-o perioadă de luciditate.
7. Paznicul rămâne în continuare pe lista suspectilor. Depoziția cucoanei cu joben poate fi interpretată în ambele sensuri: și favorabil și nefavorabil.

Cam acestea erau datele esențiale din rapoartele aduse. Implicațiile erau însă mult mai diverse și mai serioase. Și fiecare cireșar era conștient de lucrul acesta. De aceea nimeni încă nu îndrăznea să spargă tăcerea. Așteptau un imbold. Și el veni bineînțeles de la Lucia, aceea care le centralizase rapoartele și făcuse însemnările de mai înainte.

– Eu propun să începem cu lista suspectilor, zise ea. Ca să reducem timpul investigațiilor și să ne disciplinăm mai bine raționamentul, deducțiile, ipotezele. Nici atletul, nici omul cu cicatrice n-au ce căuta pe lista noastră. Primul pentru că n-a fost în muzeu în momentul blestemat, al doilea pentru că două persoane, interogate separat, susțin alibiul lui.

– Și noi, care am pus orașelul pe ghimpi, ce facem? întrebă Tic. La ora asta toți chelnerii de pe o rază de zece kilometri îl caută pe omul cu cicatrice...

– Asta încă nu-i nimic, adăugă Dan. Să nu ne caute mai tirziu el pe noi. Pe unde scoatem cămașa?

– Eu port maiou, ripostă Tic. Am spus asta de la începutul cărții... Și chiar să-l ștergem așa, dintr-o dată?

– Nu, Ticușorule, îl liniști Lucia. Trebuie găsit. Artista ne-a dat un alibi pentru el. Dar de unde știm noi că și el ne va oferi un alibi solid pentru artistă?

– Dar cucoana cu joben? interveni Ioana. Ea ne-a dat alibiuri pentru amândoi. Se pare că în perioada blestemată i-a văzut pe amândoi uitându-se la același tablou. Să zicem că el nu putea să scape de sub observația artistei...

— Sigur nu! accentua Maria. Și m-am gândit și eu la ce spui tu. Dar cred că problema cea mai importantă e alta. Ex-cluzînd suspectii, unul după altul, de pe listă, prin metoda pe care o folosim acum, aceea a alibiurilor personale, individuale, nu excludem în aceeași măsură și posibilitatea furtului prin complicitate? Dacă artista a colaborat cu drăguțul ei? Știți cum m-a întîmpinat cînd m-a văzut! "El te-a trimis?" așa mi-a spus. Oare la cine se gîndea? Mie mi s-a părut că-l aștepta pe el... Se poate să fi fost și o simplă închipuire a ei. De multe ori vezi totul din jurul tău nu cum este, ci cum ai dori să fie. De aceea susțin ideea Luciei. Omul cu cicatrice trebuie găsit. Dar nu sînt de acord și cu prima ei idee și anume de a-l șterge de pe lista suspectilor. Numai dacă abandonăm ideea complicității, și eu sînt cu totul împotriva abandonării.

— Stați! Stați! se involbură Dan. Gata! Misterul s-a clarificat. Am găsit cheia enigmei! E formidabilă! Cea mai ingenioasă idee a secolului. Știți cine a comis furtul? Cele două cucoane în complicitate. Rujul și jobenul. Oferindu-i alibi celui mai suspect dintre toți — nu omul cu cicatrice a venit la muzeu șapte zile la rînd? — se scot pe ele din cauză. Aia care purta valiza cu tanagralele pe cap spune că a văzut-o pe ailaltă cu tipul în fața unui tablou, în momentul blestemat. Le oferă alibi la amîndoi. Dar înseamnă că și ea a fost acolo tot timpul. Deci nu s-a putut mișca. Sau s-a mișcat artista. I-a luat pălăria, s-a dus la vitrină, a umplut-o de tanagrale și pe urmă i-a pus-o înapoi pe cap. Cîteva minute o să suporte ea greutatea... Vedeți ce ingenios! Se cunoaște că a jucat rolul unei hoațe... iar cealaltă a învățat meseria din diverse librete de operă și operetă... Formidabil!

— Nu e nimic formidabil, îl temperă Maria. O simplă posibilitate ca atîtea altele, poate mai trasă de pâr ca altele.

— Mă opun! rezistă Dan eroic. Tu nu vezi că amîndouă se servesc de omul cu cicatrice cu atîta abilitate că ăsta, o să vezi tu, o să le ofere cel mai solid alibi; pentru că și ele îi oferă lui, fără să-i spună.

— Ce nevoie are el de alibi, dacă e nevinovat? se încapățîină Maria. Și ce tot ai cu femeile? Cu ce au deschis ușa vitrinei? Cum, cînd au făcut cheia? Cine le-a făcut-o? Cum au scos statuetele?... Mai bine l-ai găsi pe omul cu cicatrice, ca să ne lămurim cu problema alibiurilor!

— Și eu care credeam... se plînsă Dan. Nu-i nimic. Îmi susțin mai departe ideea, în calitate pe care mi-o dă rolul meu vechi. Ofer prin ea ideea celor mai năstrușnice combinații. .. Și nu te mai rățoi așa, că ea dă apă la moară teoriei tale cu complicitatea. E cea mai ingenioasă întruchipare a teoriei tale. Dixi!

— Aș vrea să spun și eu ceva, se înscrie Tic la cuvînt. Artista zice că a stat mereu împreună cu omul cu cicatrice, fiindcă nu putea să scape de el... Stai să termin, Maria! Cucoana cu joben spune că i-a văzut alături, uitîndu-se la un tablou, cu puțin timp înainte de închiderea muzeului... Dar nu uitați că și paznicul a privit în sală după plecarea directorului, probabil în timp ce ieșea directorul. Și el n-a mai văzut-o pe artistă alături de omul cu cicatrice. Așa spunea el. Unde era artista?

— Unde era? repetă Maria întrebarea. Era după o statuie și-l urmărea pe omul tău, să vadă dacă va intra sau nu în vorbă cu cucoana. Cum să-l slăbească din ochi? Numai dacă...

— Ei, vezi? o îndemnă Lucia. Numai dacă avea ceva mult mai important de făcut, nu?... Dar eu mai rețin ceva din ceea ce spune Tic. După plecarea directorului din muzeu, trei oameni, în trei momente diferite, plasați în unghiuri diferite, l-au văzut pe omul cu cicatrice privind nu știu ce tablou așezat pe peretele din stînga, la o distanță apreciabilă de vitrină. În condițiile acestea mai putem noi să-l considerăm suspect?

— Da! răspunse Ionel. Sînt absolut convins că nu el a scos statuetele din vitrină. Dar un complice de-al lui putea să le scoată. De unde știm noi că nu s-a amestecat intenționat printre cei care priveau tablourile, pentru a risipi mai tîrziu

orice bănuială că ar fi comis el furtul? A venit în fiecare zi la muzeu, a confecționat cheia, a văzut care-i situația și la momentul hotărît a înmînat cheia complicei... sau complicei.

— Și el a venit la muzeu șapte zile la rînd, ca să atragă în mod special atenția asupra lui? întrebă Lucia.

— Argument psihologic, protestă Maria. Și apoi eu am văzut la artistă, nu în cameră, ci afară, ascuns între frunzele unui plop, un pachet ciudat.

— Asta seamănă cu un amănunt pus anume de autori în cărți, pentru a induce în eroare cititorii, spuse Dan. E pentru naivi, Maria. Să-ți spun eu ce era în pachet? Cinci roșii și un sfert de kilogram de brînză telemea, puse la umbră...

— Îmi pare rău că nu m-am interesat dacă e frigidă în casă, reflectă Maria. În orice

caz, artista asta e foarte dubioasă... Sau e extraordinar de inteligentă și de talentată... sau e de-o prostie fenomenală.

– Eu aș inclina spre ultima părere, o ajută Dan. Numai năvingii pot spune cu atita ușurință și nepăsare prostii de genul celora pe care ți le-a debitat ea.

– Cum faci tu acum, nu pierdu Tic prilejul să se afirme.

Lucia ceru cu un gest scurt liniște:

– Ca să lămurim misterul ei și alte mistere trebuie să-l găsim pe omul cu cicatrice. Și asta cât mai urgent. Mă gândesc la un lucru. Dacă paznicul ar mai fi văzut-o pe artistă lângă omul cu cicatrice, eliminam dintr-o dată trei suspecti. Ne-am fi continuat mult mai ușor cercetările...

– N-ai dreptate, se opuse Ioana. Paznicul i-a văzut împreună doar într-una din secundele celor trei minute blestemate. De unde știm noi ce-au făcut pe urmă? Poate s-au despărțit... Adică (fși aminti ea) ai dreptate... Și cucoana cu joben, și artista susțin că erau în locul în care le-a văzut paznicul. Da! Trebuie să aflăm ce a văzut omul cu cicatrice după plecarea directorului...

În clipa aceea descoperi Maria greșeala săvârșită de toți cei care făcuseră cercetări:

– Am uitat toți un lucru, spuse ea. Trebuia să ne interesăm în primul rînd despre ceea ce s-a întîmplat în muzeu, în timpul în care a fost directorul acolo... Adică să legăm cercetările noastre de momentul directorului.

– Absurd! se împotrivi Dan. Statuetele s-au furat după ce-a plecat directorul, în cele două sau trei minute care au trecut pînă la apariția paznicului. Nu s-au putut fura în timp ce el era acolo. E la mintea cocoșului.

Tic se gîndi atunci la împintenatul imobilizat, dar vocea surorii sale îi scurtă evadarea:

– Nu te grăbi dumneata cu concluziile! Lasă-mă să-mi duc ideea pînă la capăt. Noi am uitat că directorul, plecarea lui, mai ales plecarea lui, constituie momentul crucial el enigmei. Nu trebuie să întrebăm: unde erați înainte de închiderea muzeului? Înainte poate să însemne și trei minute, dar și zece sau douăzeci de minute. Trebuie să procedăm altfel. Să întrebăm pe fiecare în parte dacă l-a văzut pe director în sală, dacă l-a văzut cînd a plecat, mă rog... Și apoi, sub o formulă sau alta, să ne interesăm ce s-a mai întîmplat în muzeu, după ce-a plecat directorul. Să profităm adică de momentul acesta precis pe care-l constituie plecarea directorului și care inaugurează momentul blestemat.

– Eu abia am avut curajul să întreb, mărturisi Ioana. M-am simțit mereu într-o primejdie.

– Precizarea Mariei e foarte importantă, susținu Ionel. Cel puțin pentru cercetările viitoare.

Era și părerea Luciei:

– Într-adevăr. Dar să uităm că sîntem la primele noastre investigații. Pînă acum n-am făcut decît presupuneri. Am luat, cum s-ar spune, primul contact cu personajele. La al doilea contact sîntem obligați să aplicăm metoda Mariei.

– Eu pot să mă duc chiar mîine, se oferi Ioana. Găsesc un pretext foarte ușor.

– Și e și foarte necesar să te duci, o îndemnă Lucia. Paznicul spunea că directorul a salutat-o pe doamna cu joben, cînd a intrat în sală. Poate că a salutat-o și la plecare. Trebuie să afli care era situația atunci și ce s-a întîmplat după aceea, pînă cînd paznicul a anunțat închiderea.

Maria strîmbă din nas:

– Pentru mine e de-a dreptul penibil, după chestia cu Hariton. Mi-e teamă să nu...

– Aiurea... Încercă Dan s-o liniștească. Spune că ai găsit, sau că ai citit o piesă extraordinară...

– Formidabilă, așa îi place să zică...

– Eu sînt obișnuit cu "extraordinar", continuă Dan. Spune-i că ai citit o piesă ex... formidabilă de Dantic... Nu te supăra, Ticușorule, că m-am instalat înainte: Ticdan nu prea sună a autor... Dantic, în schimb, aduce a Alighieri... Și poate o să-i dea aleia prilejul s-o corecteze pe Maria: "Nu Dantic, domnișoară... Vai de mine, se poate să nu știi?! Dante a scris-o... Āla care a găsit bijuterii la Monte Cristo... Vai! Ce frumoase bijuterii! Și cum le împărțea pe gratis tuturor! Vai! Ce ghinion! Nu putea să se nască mai tîrziu? Of! Bărbații de azi... Știu eu unul..." Și așa mai departe. O să ai precis succes, Maria.

– O să am pe dracu! Probabil că directorul nu i-a dat nici o atenție, și atunci o să spună: "Cine? Directorul? Nici nu l-am văzut, nici nu știu cum arată. Dar nu cred c-a fost în muzeu. Nu se putea să nu-i facă observații tînărului care se ținea de mine. Bărbații, cînd văd o..." Și așa mai departe. Mai bine du-te tu!

— Înainte sau după ce dau de omul cu cicatrice? întrebă Dan. Și într-un caz și-n altul, dacă e adevărat ce spune interpreta lui Hariton, riscați să restrângeți grupul cireșarilor, sau să vă dedicați toți profesiei de medic.

— Dacă vreți, mă duc eu, se offeri Tic. La început mă dau fratele "unui domn care vă cunoaște și vă admiră", și la sfârșit o întreb, după ce-i spun că-mi caut de cincisprezece ani părinții. Știți... asta ca să-mi măresc vîrsta... O întreb dacă nu sînt cumva copilul ei.

— Voi, ăștia cu glumele, spuse Lucia, uitîndu-se insistent la Tic și la Dan, ar fi mai bine să vă ocupați de personajele voastre. Nu știm nimic despre ele și poate că ele constituie cheia enigmei.

Tic vru să spună ceva, dar Ionel i-o luă înainte:

— Și scheletul? Uitați că el a fost în Grecia? Poate c-a vizitat și Beoția?... Ce-a căutat dintr-o dată la muzeu și încă într-un moment de luciditate? Ce l-a apucat să vorbească așa, din senin, în greaca veche? Și să răscolească toată casa, și să facă exerciții de atac? Ascunde ceva? Se pregătea să întîmpine pe cineva?

— În privința lui, încercă Lucia să aducă o lămurire, în cazul lui ne izbim de un obstacol, dar am mai vorbit despre asta. Premeditarea. Numai dacă a sesizat că vitrina e descuiată... Dar și atunci se pune întrebarea: ce-a făcut cu tanagralele? Unde le-a ascuns, ca să poată ieși neobservat din muzeu? Era pentru prima dată acolo. Nu-și adusese nimic pentru...

— Asta el o întrerupse Ionel. Ce-a căutat la muzeu? Dacă s-a dus cu gîndul să fure ceva? Atunci nu a luat ceva cu dînsul? O sacoșă, o plasă? Sau poate nici nu avea nevoie de așa ceva. Și-a aplicat pur și simplu un buzunar mare în interiorul hainei... Cu ce gînduri s-a dus scheletul la muzeu? Ce anume l-a îndemnat? Ce anume l-a atras? E de douăzeci și cinci de ani în oraș și iată că-i vine deodată în cap să viziteze muzeul. Oare fără nici un scop?... Poate c-a venit cu gîndul să fure și întîlnind un prilej foarte favorabil — vitrina descuiată — și-a pus planul în aplicare... De unde știm noi că, dacă vitrina ar fi fost încuiată, n-ar fi dispărut din muzeu un Luchian sau un Andreescu?

— Dar de unde știm noi că vitrina a fost descuiată? întrebă Lucia. Ipoteze, mereu ipoteze. Mă îngrozesc la gîndul că n-am clarificat nimic, că s-au încurcat și mai mult ițele pe care le ținem în mînă... De pildă, ideea lui Dan. Și ea trebuie luată în considerație. Pînă mai adineauri mă gîndeam că am putea să-l ștergem măcar pe schelet de pe lista suspecților... Singurul lucru care mă face să nu disper e că sîntem abia la începutul cercetărilor noastre. Și mai este ceva. Tot o speranță de-a mea. E de-ajuns să aflăm un singur amănunt, care ne scapă acum, dar care poate să ne parvină oricînd: într-un minut, într-un ceas, într-o zi și care dintr-o dată reduce numărul suspecților la unul singur, sau la doi, sau ne dezvăluie direct vinovatul. Amintiți-vă! Cînd tu, Ticușor, pe-atunci erai într-adevăr Ticușor, ai scos aparatul T.F.F. În Peștera Neagră, imediat ne-am lămurit cine se află în urma noastră! Sau cînd a sesizat Victor singurul lucru inutil în încăperile din Castelul fetei în alb, coloana aceea maiestuoasă, cît de repede i-am dezlegat misterul! Căutînd mereu, cu atenție, fără să ignorăm nimic, nu se poate să nu ajungem și de astă dată la amănuntul care va offeri cheia enigmei.

Lucia nu vorbise cu căldură, ci cu acea severitate care o caracteriza. Le dăduse celorlalți exact imboldul de care aveau nevoie în situația confuză, încîlcită, în care se găseau. Toți înțelegeau că le trebuie și mai multă tenacitate, și mai multă hotărîre, și mai multă iscusință pentru a parcurge misterul pînă la capăt.

— Am omis două persoane, îi trezi vocea Ioanei. Paznicul și omul în gri. Putem să-i excludem din preocupările noastre? Profesoara mi-a spus că paznicul n-a străbătut întregul muzeu... A rămas în centrul potcoavei, de acolo a anunțat închiderea...

— N-a pătruns în aripa dreaptă, sau nu l-a văzut nimeni trecînd? întrebă Ionel. Situația lui rămîne neschimbată. Adică rămîne în continuare suspect.

— Iar despre omul în gri, spuse Tic, eu bănuiesc unde l-am putea găsi. Dacă sînteți de acord, putem să-i facem, în grup, o vizită, după cină.

Ciufuliciul nu uitase, așa cum nu-l uitase nici pe criminalul cu pinteni, sarcinile suplimentare pe care și le luase în legătură cu roata norocului. Spre bucuria lui, toți ceilalți, în frunte cu Lucia, acceptară să facă o plimbare nocturnă în iarmaroc. Dacă le va da voie bunica, bineînțeles. Iar bunica, uitîndu-se după-masă cu încredere la Lucia, își dădu acordul.

Feeria și vacarmul îi amestecă pe toți, chiar și pe Tic și pe Dan, care nu făceau prima dată cunoștință cu bilciul din orașelul Ioanei. Uitară pentru o vreme îndatoririle pe care singuri și le asumaseră, dându-se fără zgîrcenie amuzamentelor atât de diverse și de stridente din jurul lor. Culorile se schimbau la fiecare pas; firmele veștejite și spălăcite înfățișau mereu alte minunății; trîmbițele și vocile de pe fiecare estradă anunțau noi numere, unice, nemaivăzute, nemaipomenite; orchestrele sugrumate, adăpostite în trunchiurile uriașe de la călușei, de la lanțuri, de la roata mare, proiectau în văzduh niște melodii care păreau din altă lume; omuleți de-o șchioapă sau lungani deșirați pînă la cer, cu fesuri înstelate pe cap, țipau, răgușeau și iar țipau, îmbrîndu-te să le cumperi mărfurile, și peste tot se ridea și oamenii se strîmbau unii la alții, cu măști sau fără; și o puzderie de mese și gherete ofereau sigur și pe gratis: ceasuri, țigărete, cizme, borcane, baticuri, mingi, ciocolată, becuri, șampanie, pocnitori, ibrice, stilouri, bricege, șireturi și loțiune de păr. Iar în locul cel mai potrivit, cercul cu cortegiul lui de zburători, acrobați, luptători, saltimbanci, clovni, jongleri, bicicliști, cai, urși, pantere, girafe, lei, rinoceri, crocodili, canguri, struți și elefanți, toate zugrăvite fioros pe cartoane uriașe, dar din pîlnia mare de tablă, care nu se mai dezlipa de la gură, se auzea mereu: "Ce vedeți aici pe pînză este viu și natural. Hai! Intrați, intrați cu toții – un program fenomenal!" Și cite alte versuri, și rime, și onomatopee, și exclamații, și mai ales muzica, fanfarele entuziaste și neobosite, și tobele, bubuind neîntrerupt, pînă la distrugere, și melodiile îndrăznețe ca niște jeturi de apă risipindu-se în stropi mărunți și inundînd pe nesimțite memoria. Și mai ales cei care vedeau și auzeau toate acestea, devenind toți naivi, copilăroși, uitînd, ca în urma unui farmec, anatomia, fizica și buna-cuviință. Spectacol unic, în care fiecare juca pentru celălalt: actorii pentru spectatori și spectatorii pentru actori.

Cireșarii noștri se opriseră în fața cercului. Se anunța cu tobe, tromboane, goarne și țipete începerea spectacolului: "Ultimul salt mortal! Reprezentația începe!" Acrobatul de pe estradă dispăru după niște perdele, dar după două minute apărut altul, făcu și acesta câteva tumbe, și iarăși se dădu semnalul de începere, și iarăși după două minute apărut un saltimbanc, apoi un scamator, apoi un clovn, apoi primul acrobat, apoi un vlăjgan cînt toate zilele rupînd niște lanțuri de parcă erau panglici de hîrtie, apoi un jongler cu trei făclii aprinse, pînă ce Tic spuse foarte sigur:

– Altceva nu cred că mai au în programul dinăuntru; poate una care se îndoiaie, dar din ălea nu pot să văd...

Și plecară spre alte locuri. Tic și Dan îi conduceau. Mergeau pe căi ocolite spre un anumit loc care-l interesa în mod deosebit pe cel mai tînăr dintre cireșarii. Se opriră în apropierea acelor roți verticale, de care se agață scaune și care în limbajul de bilci se numesc lanțuri. Erau vreo patru mecanisme de acest fel în bilci, dar Tic îl alesese pe cel mai mare dintre ele, un adevărat uriaș, care domina împrejurimile mobile și colorate.

– Vrei să te dai în lanțuri? îl întrebă Dan. Eu n-am nici o poftă, Ticușorule.

– Vreau să fac o repetiție, răspunse el. Vreau să fac un mic antrenament și mai vreau să-mi arunc o privire de sus, de la înălțime, asupra bilciului. Cine știe ce voi descoperi! Tu spune-i Luciei și Mariei că m-am dus să cumpăr ceva.

Și ciufuliciul dispăru într-o clipă în mulțime. După cinci minute se întoarse cu un fes pe care-l puse pe capul lui Dan.

– Pentru fesul ăsta ne-ai făcut să așteptăm atîta timp? îl ocări Maria. Nesuferitul!... De cînd te așteptăm au trecut cel puțin zece vinzători de fesuri pe lingă noi. La patru fesuri, unul cadou, așa țipau.

– Ei, poftim! răspunse el. Ia-l de la Dan. Ți-l fac ție cadou. Mie mi l-a pus cineva în cap pentru reclamă. Am încercat opt și ăla mi-a zis că-mi stă atît de bine cu fesul, încît mi l-a pus pe al nouălea pe cap și m-a rugat să mă plimb așa prin bilci. E din material mai bun. Și eu zic să mergem în altă parte.

Îl luă pe Dan de mînă, Dan pe Maria, Maria pe Ioana, Ioana pe Ionel, Ionel pe Lucia și astfel, în șir indian, înveselindu-se, porniră spre necunoscut, adică spre locul unde-i ducea Tic, și Tic îi ducea spre roata norocului, în partea opusă aceleia în care îl așteptaseră cinci minute. Din cauza vîlmășagului de oameni, cei mai mulți simpli privitori, cireșarii nu zăreau decît vîrfurile piramidei. Și chiar în vîrf, ca un trofeu unic, se afla discobolul lui Fradaburidi.

– Probabil că a ciștigat cineva un obiect mare, pronostica Dan. De aceea e atîta înghesuială. Trebuie să mai așteptăm puțin.

Tic zări silueta atletului strecurându-se prin masa de spectatori, afară. Îi dădu cu cotul lui Dan, acesta Mariei și așa mai departe, pînă la capătul șirului. Apoi începu să funcționeze telefonul fără fir. Atletul nu-i zărise. Părea preocupat. Trecu la un pas de Lucia. Apoi fu înghițit de mulțime. Șirul cireșarilor se transformă în cerc.

– Oare unde se duce? întrebă Lucia.

– Poate că urmărește pe cineva, spuse Tic.

– Nu cred. Era într-adevăr grăbit, dar nu mi s-a părut că se uită după cineva anume. Privea de sus. Parcă voia să numere stelele.

– Numai poet nu credeam că este, i se adresă Dan Luciei. E a treia oară că venim la bilci și e tot a treia oară că-l întîlnim.

– Eu am o bănuială... firavă, murmură Tic, dar atît de încet că numai Dan îl auzi.

Iar Dan, știind că prietenul său nu vorbește și nu tace degeaba, prin urmare nici nu șoptește fără motiv, găsi în murmurul lui Tic un motiv de tăcere. Atît doar: îl lovi cu cotul. Neinformați, Tic lovi mai departe pînă i se înapoie lovitura. Așteptau toți să li se dezvăluie pricina semnalului de alarmă. Și negăsind răspunsul în priviri sau în verbe, se uita fiecare într-o anumită direcție.

– Scheletul! șopti Ioana înfricoșată.

Într-adevăr, în raza privirilor ei, undeva, nu prea departe, se zărea scheletul. Abia atunci făcură și ceilalți cunoștință cu el. Pentru că, subit, cercul se transformă din nou în șir, potrivit-o pe Ioana la mijloc. Și Ioana privea fără încetare spre același punct.

Nici zece metri nu-i despărțeau pe tineri de personajul despre care vorbiseră atîta vreme. Era în fața lor și valurile de oameni nu-i puteau ascunde decît trupul. Capul lui rămînea parcă suspendat și era atît de palid, că se putea asemăna cu un glob slab luminat, așa cum atîrnau cu sutele prin iarmaroc. Parcă și părul rar, care-i acoperea creștetul, era galben. Nici un mușchi nu se mișca pe fața lui. Ochii înfundați în orbite și oasele puternic reliefate, ajutate de jocul de umbre la care era supus tot bilciul, îi dădeau o expresie fantomatică.

– E neverosimil! șopti îngrozit Ionel, care-și vedea pentru prima dată personajul. L-am creat mereu cu imaginația, dar nici o clipă n-am îndrăznit să ajung pînă acolo, încît să mi-l reprezint ca pe un mort. Brrr! se cutremură el. Parc-aș vedea o fotografie de pe sticlutele cu otravă.

Ceilalți erau mai puțin impresionați, dar un fior de spaimă încă li se zbătea în inimă. Scheletul nu se mișca. Parcă era un felinar pe jumătate stins, înfipt în mijlocul iarmarocului. Numai ochii îi rătăceau în neștire, ochi sticloși, înfundați, ca ai unui bolnav în delir.

– Nu mai pot suporta! se rugă Ionel. Și nu numai asta. Dacă ne observă? Dacă vine la noi și ne întreabă pentru ce-l privim? Eu cred că aș leșina...

Tic îl înghionti zdravăn în coaste, atît de zdravăn că lui Ionel i se opri respirația.

– Nu fi prost! îl încurajă ciufuliciul în stilul său original. Mai bine fă-te că rizi de ceea ce-ți spun...

Mutra lui Ionel exprima însă nu veselie, ci suferință. Încă nu-și recăpătase respirația normală.

– Du... După... ce... După ce m-ai... m-ai ucis...

– Aoleu! Am uitat! se scuză Tic. Nu mi-am dat seama și te-am lovit exact acolo unde m-a învățat Ursu să lovesc, dacă sare vreun vagabond la bătaie. Ultima figură pe care am învățat-o. Și am aplicat-o inconștient. Noroc că n-am dat mai tare...

– Ai folosit-o și cu mine, îi aminti Dan. Și tot cam prin aceste locuri. Și tot cam așa. Numai motivul era diferit.

Ciufuliciul se uită și la unul și la altul.

– Mi-a explicat-o teoretic. Și tot teoretic am aplicat-o, ca să-mi obișnuiesc mîna. S-a întîmplat ca s-o experimentez cu voi.

Toți cireșarii, cu excepția Luciei, participau la discuția care se ivise. Incidentul o bucura pe Lucia. Nimeni nu se mai uita la schelet, în afară de ea. Privirile ei însă păreau ca urmăresc vîrtejul lanțurilor. Dar și Ionel își aminti misiunea pe care o avea.

Scheletul rămînea în același loc, imobil, straniu în agitația, veselia, mișcarea și larma generală. Părea o amenințare la adresa lumii, intruchiparea unui verdict inevitabil, o primjdie suspendată, gata oricînd să se reverse, încremenind, pietrificînd mișcarea.

Așa îl defini Ionel în gînd, luptîndu-se cu o groază de sentimente nelămurite. Apoi simți că-l cuprinde ura și o dorință nebună de acțiune. Starea aceasta nu ținu decît o clipă.

Oamenii nu mai dădeau buzna spre roata norocului. Țăcănitul ca de mitralieră al

corzii de oțel răsuna mai rar. Cercul compact de privitori se mai destrămase. Ionel primi sarcina de a nu-și pierde din ochi personajul. Ceilalți se apropiau de roata norocului. Ajunseră la câțiva pași de piramida încărcată cu obiecte.

Omul cu pălărie de paie îl salută pe Tic ca pe o veche cunoștință. Îi zîmbi și-i făcu semn cu mîna:

– Pofțiți, pofțiți! încercați-vă norocul! Nimeni nu pierde. Toată lumea cîștigă. Pofțiți! încercați-vă norocul! Care mai trage? Toate numerele cîștigătoare!

Cireșarii se înțeleseseră între ei să nu stea în grup, pentru a nu observa nimeni că veniseră împreună. Hotărîseră aceasta, pentru a face față oricărei eventualități.

Tic nu rămase indiferent la apelul borțosului. Plăti trei trageri, apoi puse mîna pe șipca de lemn. Oare mai era mîna lui obișnuită cu rezistența cuielor? Ei și! Prima dată va face o încercare; poate că va aduce coarda spre una din porțiunile roții care-i ofereau mai mare siguranță, pe care le experimentase. Și chiar așa se întimplă. Împinse ușor. Coarda se opri în dreptul unui șir de numere care, în concepția lui, reprezentau startul ideal pentru tragerile cu șanse. Cam tot din același loc împinse și cozorocul cînd îl văzuse cîștigînd ultima dată. Își potrivi cea de-a doua mișcare, fără să se uite la animalul de ghips, mic și diform, pe care i-l oferea borțosul. Împinse scurt și puternic. Cîștigă o lulea. Și tot o lulea negăurită cîștigă și a treia oară... Înfuriat, mai cumpără patru trageri, și apoi încă patru. Abia la penultima cîștigă un obiect mai mare: un iepuraș alb, cam cît pumnul lui. În schimb, trecuse de două ori (doar trei numere îl despărteau) pe lingă negrul în costum colonial, iar o dată coarda depășise cu numai cinci numere discobolul lui Fradaburidi.

Toate obiectele cîștigate de Tic încăpeau în mîna mare a borțosului. Tic nu voi să le primească, nu voi în ruptul capului, în ciuda îndemnurilor și rugămintilor din jurul lui. Neavînd ce face, borțosul le puse într-o ladă, sub roată.

Ciufuliciul era înfuriat la culme. Trăsese de unsprezece ori la rînd, fără nici un folos. Ba se mai și făcuse de ris în fața celorlalți. O văzuse și pe Maria și pe Lucia, îl văzuse și pe Dan aruncîndu-i priviri disperate și făcîndu-i semne să înceteze, dar el, cuprins de frenezia jocului, se prefăcu că nu le observă.

– Tot vă iau eu, pînă la urmă, discobolul! spuse ciufuliciul, ca o amenințare supremă.

– Poftim? Poftim? îl întrebă borțosul pe Tic, apoi se adresă înflăcărat privirilor: încercați-vă norocul! Care mai trage? Nici un număr nu pierde! Pofțiți! Firește!... Ce spuneți dumneavoastră?

– Despre atletul lui Fradaburidi... răspunse încă supărat marele păgubaș. Tot o să-l iau pînă la urmă...

– Statuia lui Fradaburidi! țipă ca la un semnal omul cu pălărie de paie. Atletul cu discul! Bust asiatic, de la ultima olimpiadă! Autentică, de două mii de ani! Care mai trage? Încercați-vă norocul!

Umilit, Tic își îndreptă încercarea în altă direcție:

– Nu l-ați văzut cumva astăzi pe domnul acela bătrîn cu barbă, domnul acela înalt, îmbrăcat în gri... care v-a întrebat alaltăseară dacă nu e de vînzare discobolul lui Fradaburidi?

– Îl știu, îl știu, cum să nu-l știu... răspunse proprietarul.

M-am obișnuit cu vizitele dumnealui. Aproape în fiecare zi trece pe aici. Și azi a trecut... Înainte de prînz... Care mai trage?

– Îl cunoașteți? insistă Tic.

– Care mai trage? încercați-vă norocul! Vase, crățiți, lighene, servicii de masă... L-am văzut și eu la bilci. Nu-l cunosc. Nu știu ce-i cu el. Poate știți dumneata, că nimeni dintre noi n-a reușit să afle ce e cu el... Servicii de masă! Crățiți cu smalt! Vase originale... Stă cite un minut-două în fața mea, se uită nu știu unde... Încercați-vă norocul! Care mai trage?... Că nu i se pot vedea ochii prin ochelarii aceia groși... Pe urmă pleacă... Nimeni nu pierde! Toată lumea cîștigă! Încercați-vă norocul! Care mai trage? Pofțiți! Pofțiți!

Dan se strîmba fără încetare la Tic. Dar ciufuliciul nu-i dădea nici o atenție. Îl interesa mult mai mult convorbirea cu borțosul decît orice altceva. Nemairezistînd, Dan îl trase cu toată puterea de mînă. Tic își pierdu echilibrul. Abia în ultima clipă evită să se ciocnească de o persoană care stătea la un metru în spatele lui. Se și gîndi să-l înghiontească pe Dan în același loc dureros; din fericire însă pentru acesta din urmă, ciufuliciul își ridică privirile și descoperi în persoana pe care era s-o lovească... pe schelet. Picioarele i se înmuiară; și doar e binecunoscut faptul că Tic nu-și pierde firea cu una, cu două. Ochii scheletului îl priveau. Oare ce exprimau scînteile acelea adînci? Și mai simți

strecurîndu-i-se prin păr și înțepîndu-l o sută de mii de ace. Totul dură poate o secundă. Tic își reveni, iar senzația de atingere îl părăsi. Se strinse lângă Dan. Avea un zîmbet forțat pe față.

– Ce ți-a făcut? îl întrebă Dan la ureche. Am crezut că vrea să te strîngă de gît...

– Nu știu, răspunse Tic. N-am simțit nimic.

Ciufuliciul nu mințea. Nu-și putea imagina că bețele pe care le simțise o fracțiune de secundă în părul lui fuseseră degetele scheletului.

– Probabil că a vrut să te tragă de urechi... și apoi s-a răzgîndit, încercă Dan să-l liniștească.

Tic își aminti cine provocase posibila ciocnire, își aminti și gîndul lui de atunci.

Brațul se destînsese parcă fără voia lui. Dan observase însă mișcarea și o pară. Se alese cu o lovitură ușoară, de toate zilele.

Nimic deosebit nu se mai întîmplase la roata norocului în tot acest timp. Își mai încercaseră cițiva oameni șansa și se aleseră cu lulele sau cu statuete cît degetul.

Și deodată, scheletul puse mîna pe șipca de lemn. Borțosul îl întîmpină fără nici o jenă:

– Toată lumea cîștigă! Nimeni nu pierde!... Plata, vă rog. Mai întii plata!

Postul maior scoase din buzunar o bancnotă jerpelită de douăzeci și cinci de lei. I-o întinse proprietarului, și fața acestuia se lumină imediat:

– Pofțiți! Pofțiți! încercați-vă norocul!

– Mi-e milă de el, îi șopti Dan lui Tic la ureche. De un sfert de oră se uită și așteaptă. Oare ce crede? O să-și piardă banii, ca tine. Ai să vezi!

– Mai bine aici decît să-i azvirle pe băutură, îi răspunse Tic. Eu mai degrabă mă întreb de unde are bani? Oare nu...

Nu mai apucă să-și termine cuvintele. Zărise pe cineva în mulțime. Atletul se apropia de cercul de spectatori de la roata norocului. Tic îl părăsi pe Dan fără explicații și porni în întîmpinarea cunoștinței sale. Atletul îi întinse mîna:

– Cred că astăzi n-ai mai jucat...

– De unsprezece ori la rînd, îi mărturisi Tic. Numai lulele și iepurași. Dar tot îl iau pînă la urmă!

– De unsprezece ori la rînd?! se miră atletul. Îți mai amintești ce ți-am spus? De ce nu mă ascuți?

Fără să se uite la fața atletului, cireșarul simțea după tonul cu care i se vorbea că are de-a face cu un om înfuriat. Chiar se simți prins de umăr și zgîlțit. Abia atunci îndrăzni să se uite la atlet. Parcă-i mai trecuse mînia, dar priviri de dojana tot mai avea în ochi și capul i se clătina amenințător. Cel puțin aceasta era impresia lui Tic.

Omul cu pălărie de paie strigă și mai tare:

– Încercați-vă norocul! Vine, vine norocul! Care mai trage? Toate numerele cîștigă!

Scheletul puse mîna pe șipcă. Borțosul îi făcu însă un semn de așteptare. Trăsese de patru ori pînă atunci și ciști-gase două lulele și doi iepuri.

– Încercați-vă norocul! Vine, vine norocul! Care mai trage?

Nici un număr nu pierde! Discobolul lui Fradaburidi! Vine, vine norocul!

– Fir-ar să fie! înjură atletul. Aștia ar trebui bătuți! Da, da! Sigur că da!

Vorbise printre dinți, dar Tic îl auzi foarte bine. Și ciufuliciului îi părea rău de schelet. Ajunsese la a cincea tragere.

– Pofțiți! Pofțiți! îi spunea proprietarul.

Postul maior împinse cu o nepăsare totală. Nici nu urmări mersul corzii de oțel.

Parcă nici vocea borțosului nu-l trezi din apatia și indiferența lui:

– A luat-o! Uite cum a luat-o! Toate numerele cîștigă!

Agita în aer, deasupra capului, o oală uriașă, probabil aceea despre care se spunea că poate adăposti aproape o mie de sarmale. Scheletul parcă nu înțelegea despre ce e vorba. Ridică din umeri. N-avea ce face cu oala. Uimit, borțosul nu știa cum să reacționeze. Se uita spre spectatori, cerînd parcă din partea lor o mină de ajutor. Sau avea el un plan? gîndi Tic. Poate vrea să știe dacă au văzut și alții cînd scheletul a cîștigat oala? Dacă alții n-au observat, atunci... Cît de ușor putea să-l ducă pe omul acela atît de nepăsător! Dar nu! hotări Tic. Nu-l va lăsa. Șase martori erau acolo...

Omul cu pălărie de paie întrebă cu un zîmbet nătîng:

– Dacă doriți, v-o cumpărăm imediat. La prețul de cost.

Celălalt acceptă, plecîndu-și capul. Cît i s-a plătit pe oală maiorului, nimeni nu poate ști. Scheletul și-a pus banii în buzunar și tot fără să scoată nici o vorbă, a plecat de la roata norocului. Nici nu mai putea sta acolo. Oamenii dădeau buzna. Trăgeau, trăgeau, și

țacănea coarda de oțel, și se uitau uluiți la lulelele și la iepurașii pe care borșosul, radios, li-i oferea. Chiar și Tic simți imboldul să mai tragă o dată. Dar mâna care-l prinse de umăr era prea puternică.

– Ți-am spus ce se întâmplă aici! auzi vorbele șoptite ale atletului, și șoaptele sunau ca o dojană familiară. Lasă-i pe nătingi să-și piardă banii... N-ai simțit că e o șmecherie?

– Orice-ar fi! Discobolul tot îl voi lua!

Se uita la discobol. Oare a cita oară de cînd era la roata norocului? Oare a cita oară în acea seară? Și iarăși observă asemănarea dintre acel discobol și statuetele pe care le admirase cîteva minute la muzeu. Avea ceva din grația acelor statuete, deși părea mai nou, mai strălucitor. Asociația aceasta îi aduse în minte evenimentele la care participase și la care participa. Îi făcu semn atletului să se retragă într-un loc mai izolat. Figura lui era probabil atît de serioasă, că Terențiu îl ascultă. Se opriră amîndoi în locul indicat de Tic, în apropiere de trunchiul uriaș al lanțurilor.

– V-am văzut la muzeu aseară, îi spuse Tic în șoaptă.

Terențiu nu înțelegea ce urmărește ciufuliciul cu această destăinuire. Nu se încadra în atmosfera conspirativă pe care o sugera și o cerea tonul lui Tic.

– Ați văzut și dumneavoastră tanagralele, nu-i așa?

Atletul tot nu înțelegea despre ce este vorba:

– Ce tanagrale? Unde? Cînd?

– Eu am crezut că ați văzut și vitrina, spuse Tic cam bosumflat.

– Da. Am văzut-o. Nici nu mi s-a părut altceva mai interesant în muzeu.

Auzind aceasta, Tic nu se mai stăpîni:

– Vreau să vă spun un secret... Dar vă rog foarte mult să-l păstrați... Pe cuvînt de onoare... Statuetele au dispărut... S-au furat... Știm sigur asta și sintem singurii care o știm. Eu și prietenii mei.

Terențiu îl privi la început cu uimire, apoi cu neîncredere. Făcu chiar și o mișcare de plictiseală cu mâna:

– Te lăudai că ești deștept. Eu credeam că ești... Ia spune! Pentru asta m-ai chemat aici?

Fața cireșarului exprima o durere atît de evidentă, încît atletul își domoli vocea. Tic profită de răgaz:

– Nu știe nimeni că s-au furat, pentru că muzeul e închis, cheile sînt la director, iar directorul e plecat la București. Noi avem niște bănuieli și pînă la urmă tot vom descoperi hoțul! Am mai făcut fapte din acestea... Noi vrem ca, în ziua cînd se întoarce directorul, să-i spunem cine este hoțul. Pe urmă... treaba lui!

Era ceva în tonul lui Tic care lovea în neîncrederea și nepăsarea atletului.

– Să nu faceți zgomot de pomană. E cam primejdios!

– Știm, răspunse Tic, și de aceea n-am spus nimic nimănui... pînă acum...

Apropoul aduse un zîmbet fugar pe fata atletului:

– Îți mulțumesc pentru încredere. Din păcate, sînt plin de treburi pînă peste cap.

Trebuie să fiu cînd într-un loc, cînd în altul, nici n-am timp să mă odihnesc. Dorm cîte două-trei ore pe noapte. Toate acestea le discutăm între noi, bineînțeles... pentru că-mi ești foarte simpatic. Dacă vei avea nevoie de ajutorul meu... Îți stau la dispoziție... Deși eu, din anumite motive, continui să cred că toată povestea e o născocire a minții voastre... Lasă, lasă! Vom vedea cine are dreptate pînă la urmă... Și îți mai dau un sfat. Nu un sfat. Un ordin! Nu mai azvîrli banii la roata norocului! Nu-i mai arunca în vînt... Asta era... Și trebuie să plec urgent... La revedere!

Tic a vrut să dea cîteva explicații, să-și manifeste opoziția față de unele vorbe ale atletului, dar acesta plecă. Numai cînd ajunse în dreptul roții norocului se opri pentru o clipă, se încruntă și făcu din cap un semn inutil de amenințare. Apoi Tic îl pierdu în mulțimea care se îmbulzea.

Omul cu pălăria de paie se agita în mijlocul unor grupuri (erau și cireșarii) care ezitau să-și încerce norocul. Ca și cum ar fi simțit starea lor, începu să-și însiruie repertoriul:

– Încercați-vă norocul! Vine, vine norocul! Care mai trage? Vase, servicii, lighene, statui! Discobolul lui Fradaburidi. Încercați-vă norocul! Vine, vine norocul!

Atrasă de înflăcărarea cu care vorbea borșosul, o gospodină căută în sacoșă și scoase suma cerută. Dar mai iute decît ea fu un tinerel. Puse mâna pe șipcă, privi într-o anumită direcție și împinse încet. Coarda de oțel nu străbătu nici jumătate de roată. Ca atras de un magnet, Tic își făcu drum prin mulțimea de gură-cască. Răzbătu greu. Vocea borșosului îi sfirteca urechile:

— A luat-o! Uite, lume, cum a luat-o! încercați-vă norocul! Nimeni nu pierde! Toate numerele câștigă. A luat-o! Uite cum a luat-o!

Și lumea se înghesuia... ca la bilci. Și Ticușor își zdrelea trupul încercînd să treacă precum un sfredel prin zidul nemilos. Cînd ajunse, în sfîrșit, la loc liber, abia apucă să mai vadă silueta unui băiețandru suptă de mulțimea care se îmbulzea. Abia ieșise din cerc și acum se zbătea ca un desperat să-l străpungă!

Cît se chinui ciufuliciul pînă învinse presiunea mulțimii! I se părea un veac, deși trecuseră doar cîteva secunde. Cînd ajunse însă, nu mai zări nici urmă de băiețandru. Și băiețandru nici măcar nu mai purta șapca aceea cu cozoroc de țiplă, care-i servise altădată ca punct de reper. Îi venea să-și dea cu pumnii în cap. Numai două secunde să fi ciștigat, atîta, și era acum pe urmele norocosului jucător.

Stătea abătut, cu umerii rezemați de peretele unei gherete la care se vînduse pînă nu de mult înghetată. Îl auzea pe omul cu pălărie de paie răcnind ca un apucat, auzea țacănitul de mitralieră al corzii de oțel cînd lovea cuiele, auzea exclamații de surpriză și de nemulțumire, auzea comentarii despre băiatul care ciștigase "în fața mea a ciștigat, domnule, un cogeamite serviciul de ceai", auzea toate acestea, dar nimic nu-l mai interesa. Se simțea obosit, parcă i se amărise gura. Cînd o să mai pună mîna pe cozoroc? Poate că pierduse ultima șansă, ultima, ultima... Simți că se apropie cineva de el și tresări speriat. Era Dan, și el cu o mutră pleoștită, cu umerii scăpați în jos, cu mîinile atîrnîndu-i ca niște mîneci goale.

— L-am scăpat, Ticușorule... Nu știu ce s-a întîmplat cu el. Parc-a intrat în pămînt.

— Ai fost după cozoroc? se trezi ciufuliciul. Cum de l-ai pierdut?... Te-a oprit cineva?

— A cotit pe o uliță. Eram la vreo zece metri în urma lui. Am fugit, dar cînd am ajuns după cot, n-am mai văzut pe nimeni, adică nu l-am mai văzut pe el. Erau niște oameni acolo, cu petromaxuri în mîini... Știi? Chiar în spatele barăcilor... Nu prea am avut curajul... Aveau niște figuri cam dubioase. Dacă l-aș fi văzut pe el, cred că m-aș fi aventurat.

— Cam prin ce loc a dispărut? întrebă Tic.

Dan arătă cu mîna într-o direcție, spre un stîlp de încercare a puterii, dar lui Tic locul acela nu-i spusese nimic. Cînd cozorocul scăpase de sub supravegherea lui, apucase într-o direcție diametral opusă.

— Ai aflat ceva de la atlet? îl întrebă Dan.

— Mai degrabă a aflat el de la mine... dar să nu le spui celorlalți. Habar n-are despre tanagrale. Aș putea să jur că

nu e implicat în afacerea asta. Se uita la mine ca la un smintit cînd m-a auzit. Și sînt convins că nu crede că s-au furat... Și iar m-a obligat să nu mai joc la roata norocului...

Dan citi pe fața lui Tic o schimbare profundă și întoarse capul, spre a se uita acolo unde se uita și prietenul său. Nu-i fu greu să zărească în mulțime statura uriașă și capul chel, fără nici un fir de păr, al paznicului de la intrarea muzeului.

— Ilie! spuse Tic. Parcă și-au dat toți întîlnire aici... Dar pe ăsta nu-l mai scap, în copoi de m-aș transforma...

N-a fost nevoie să se transforme în copoi, ci într-un pitic hazos, cu barbă lungă pînă la brîu și cu mustați pînă la urechi. Și cu un fes pe cap. Acesta a fost deghizamentul pe care și l-a putut întocmi la repezeală ciufuliciul, pentru a se învîrți fără riscuri în preajma lui Ilie, și pentru a fi în nota travestiurilor care se efectuau în seara aceea la bilci. Fața artificială, masca lui Tic, era veselă și nepăsătoare. În dosul măștii însă era zugrăvită, și nu mîna unui pictor oarecare, o expresie reală de teamă și de uimire. Pentru că Ilie, îndepărtînd cu simpla mișcare a coatelor cete de cite patru-cinci oameni, își făcea loc spre roata norocului. Tic nu ezită mai mult de două secunde, înainte de a porni pe urmele uriașului. Și obstacolul uman se refăcu parcă și mai strîns, și mai greu de învins! Ei! dar acum cireșarul avea experiență. Se avîntă iarăși ca un sfredel și cînd ajunse pe la mijlocul barierei, abia atunci își dădu seama că din masca de carton care-i înveselea, dar mai ales care-i ascundea fața, rămăseseră doar cîteva resturi jalnice. Nici fesul nu-l mai avea pe cap. Îl pierduse în timp ce străbătea zăgazul uman, sau mai bine zis inuman. Totuși, nu-și scoase masca de pe față în momentul cînd reuși să răsufle. Și-o potrivea numai, pentru a înregistra mai limpede, pentru a fotografia scena care se petrecea la cițiva pași de el.

Ilie și omul cu pălărie de paie se băteau pe umeri ca niște prieteni vechi, de cînd lumea. Și tot atunci ghici Tic forța care ascundea sub înfățișarea ridicolă a bortosului. Și, ca din senin, răsărîră în preajma celor doi cîteva persoane care nu-i erau deloc necunoscute lui Tic: Ioana, Dan și Ionel. Lucia și Maria priveau scena din alt unghi, mai puțin convenabil.

Ciufuliciul se văzu nevoit să renunțe la semne și să folosească, în locul lor, ghionturile, pentru a-i determina pe cei trei curioși să-și caute alte locuri în jurul roții. Abia când se convinsese că totul e în ordine, acceptă să i se lungească urechile (doar i le ascundea masca), pentru a surprinde o convorbire care-l atrăgea mai mult decât orice dialog cu care se fălea antichitatea. S-o ascultăm și noi.

– Bine, mă Hultane, de ce nu mi-ai dat veste mai devreme?

– Încercați-vă norocul! Care mai trage? Știam eu c-o să vii... Obiecte pentru gospodărie. Nimeni nu pierde! Ai reușit bine? Vase, lighene, crățiți, servicii!

– Cam... Da' tu mai știi când te-am învățat cinci minute pe umeri? Te-ai prăvălit ca un dovleac. Așteptam să-ți curgă semințele...

– Semințe, vase, castroane, statui!... Las' că și eu te-am pus o dată. Icneai ca un bivoli... Care mai trage? Încercați-vă norocul!... Și zi-i! A ieșit bine pînă la urmă? Care mai trage? Pofțiți! Pofțiți!

– Cam... Dar ăi mai crunt a fost Neamțu, mă! Oho! Cît m-a chinuit! Îmi intrau picioarele în pămînt, așa greu era...

– Care mai trage? Nu mai vor, mă! Toți se codesc... Încercați-vă norocul!

– Dă-le și tu o momeală...

– N-am semnal... Nici un număr nu pierde!... Și dacă n-am semnal, poa' să treacă o zi și... Toate numerele cîștigă! Care mai trage?... Tu te-ai aranjat de tot? Pofțiți!

– Cam... Mă, eu aș vrea să-ți spun o vorbă, da' nu aici, în gloata asta, cu toți în urechile noastre și cu urechile tuturor la noi... Aș vrea să boscorodim pe îndelete...

– Facem, mă Ilie... Faceți jocurile! Care mai trage?... Și cînd vrei tu să fie asta? Oale, vase, lighene!

– Păi, acu' cît mai devreme, aș zice miine noapte, că pe urmă... Cine știe?

– Statuia lui Fradaburidi! Te ține rău în hamuri, măi Ilie... De la ultima olimpiadă... care mai trage?

– Decît cu pungășiile ăstea mărunte pe care le faci tu... cine-i ăsta Fradaburidi? Te-ai bătut vreodată cu el?

– Parcă eu știu! Fradaburidi! Marele discobol!

– Discobol, mă! Te-aude cine știe cine...

– Discobolul! Cine vrea să-l ia? Nimeni nu pierde! încercați-vă norocul! Oale, crățiți, vase, căldări! Care mai trage!...

– Vas'că miine noapte vii... adică vin eu... Mergem la o crîșmă... fac eu cinste, că tu ești pîrlit. Vreau să te fac om, mă! Numai să ai curaj!

– Trageți! Trageți! încercați-vă norocul! Dacă-i vorba de bani buni, cum să nu vin?... Servicii! Pentru gospodine!... Că doarmă știi...

– Nu vezi, mă, că nu trage nimeni? Dă-le o momeală!

– Care mai trage? Ți-am spus că n-am semnalul... N-am voie. Vrei s-o pățesc? Care mai trage? Încercați-vă norocul!

– Mă Hultane, eu plec. Miine seară. Pe la unș'p'ce, e bine?

– Pentru gospodine! S-a făcut... Pofțiți! Pofțiți! La unș'p'ce, Ilie... Vaze, oale, crățiți, căldări!

Cele două matahale se despărțiră, strîngîndu-și mîinile cu putere. Își scoase și Tic jalnica mască de pe față. Și cîteva minute mai tîrziu, cireșarii erau în afara cercului, dar nu prea departe, pentru a asculta raportul șoptit al ciufuliciului. Acolo îi descoperi atletul. Îl amenință pe Tic, clătîinînd din cap, și-i trecu prin fața ochilor ceasul de mînă. Era o oră foarte tîrzie. Atletul nu se mai opri la roata norocului. Porni în altă direcție. Tic îl urmări însă cu privirea și-l văzu oprindu-se lîngă călușei, unde îl așteptau trei bărbați. Rămase cu ei.

Hultanul striga de-i ieșeau ochii din cap:

– Încercați-vă norocul! Vine, vine norocul! Care mai trage? Pofțiți! Pofțiți! Vine, vine norocul! Care mai trage?

Și după o pauză iar se auzi vocea lui, răcnind:

– A luat-o! Uite cum aluat-o!

Un cetățean primea din mîinile lui o căldare:

– Păcat că n-am fost acolo! se tîngui Tic. Aș fi prins și eu semnalul... Dar tot voi pune mîna pe discobol!

Era tîrziu. Bilciul încă nu obosise. Larma și luminile lui și mai ales fanfarele lui dezlănțuite îi cîntau puterea. Dar cireșarii trebuiau să se întoarcă acasă. Porniră din nou în lanț, lăsîndu-se conduși, ca și la sosire, de cel mai tînăr dintre ei. El nu mergea însă pe o linie dreaptă, ci în zig-zag. Dar nu pentru a ocoli aglomerațiile umane, ci pentru a

descoperi noutăți. Trecură și pe lângă călușei. Atletul era tot acolo. Din cei trei bărbați, unul singur rămăsese cu el. Discutau, ascunși de umbra pe care o proiecta cilindrul central al călușeilor. Tic îi făcu semn cu mina. Atletul îi răspunse fluturându-și o clipă palma deschisă.

2

Ioana și Maria adormiră în clipa când puseră capul pe pernă. Lucia le mai lăsă un timp pînă se convinse că somnul le învăluise definitiv, ca o cortină groasă de catifea, și abia atunci se sculă din patul ei, luă de undeva o servietă mică de piele, scoase din ea un caiet și cu el în mînă se duse la o măsuță mică de lângă fereastră, pe care suferea, stinsă, o lampă de citit. Multă, multă vreme rămase nemișcată la masa aceea, cu capul sprijinit în coate. Își aduna și-și disciplina gîndurile. Auzea parcă în depărtare respirația regulată a prietenelor ei, și o ușoară invidie o cuprinsese. Dar nu, nu se putea lăsa cucerită de orice gînd. Avea nevoie de limpezime și parcă de aceea stătea în întuneric, ca să simtă fizic lumina, s-o absoarbă, să se lase pătrunsă de ea pînă în cele mai adînci cute ale ființei.

Simțea nelămurit că-i lipsește ceva. Întîmplările prin care trecuse și cele care i se povestiseră nu voiau să se împletească pe un fir logic. Se lăbărtau izolat, refuzau unitatea. Oare era ea obosită, sau se întilnea în acea tăcere neverosimilă cu un adevăr crud? Ce anume element esențial, care ar fi realizat unitatea faptelor, lipsea în construcția logică pe care o întrevedea? Lipsea oare un amănunt esențial, sau era vulnerabilă premisa?

După ce mai controlă o dată, deși inutil, somnul prietenelor ei, Lucia aprinse lampa. Lumina ei era discretă, nu putea să stingherească pe nimeni. Și, pe caietul de care nu se despărțea niciodată, începu să recapituleze șirul întîmplărilor și să tragă primele concluzii cu privire la personajele implicate în enigma obsedantă. Iată cum sintetiză ea întîmplările și personajele pe foile caietului fidel.

Fapte:

1. La ora nouă fără un sfert, Tic și împreună cu el alte cinci persoane au văzut statuetele în vitrină.

2. La ora nouă fără trei minute, Dan, Ioana, Maria și bunica au văzut vitrina goală. Rămăsese numai eticheta.

3. La ora nouă fără opt sau șapte minute, directorul iese din muzeu, fără să ducă nimic cu dînsul și fără să dea alarma.

Întrebare: Există o ascunzătoare secretă în muzeu? Logica, tradiția și unele cercetări verbale dau un răspuns negativ.

Observație în sprijinul răspunsului: Muzeul reparîndu-se în exterior, e absurd să se depoziteze tocmai obiectele cel mai bine apărate.

Concluzia firească: Tanagralele au fost furate.

Observație esențială: Deoarece la ora nouă fără un sfert tanagralele au fost văzute în vitrină, iar la ora nouă fără trei minute n-au mai fost văzute, autorul furtului nu poate fi decît unul dintre vizitatorii care se aflau în acea perioadă înăuntru. (E vorba de autorul activ, nu de autorul moral).

A doua observație esențială: Se exclud ca făptași posibili următoarele persoane: Maria, Ioana, bunica, Dan.

A treia observație esențială: Nu poate fi exclus paznicul de la intrare.

Suspecți:

1. Scheletul. Argumente: Era în muzeu în perioada B. Vizita pentru prima oară muzeul. E într-un hal de degradare care-l poate transforma foarte lesne în răufăcător. (Poate c-a jefuit și pînă acum. Deci sint necesare informații suplimentare.) Posedă inteligența necesară pentru a profita de o situație favorabilă. Nu se exclude ideea că a venit la muzeu mînat de gînduri urite. Are relații dubioase. Poate fi folosit foarte ușor ca instrument. Să fie văzut în special în această postură.

Întrebare: Dacă se află în stare de luciditate? (Ceea ce începe să se confirme.)

Răspuns posibil: Datele de mai sus nu se anulează. Mai mult: e mai plauzibil în postura de făptaș direct.

Argumente contra: Nu a putut să premediteze furtul și cum e greu de închipuit că furtul a fost spontan, acuzațiile împotriva lui se anulează în foarte mare măsură.

Întrebare esențială: Ce-a căutat la muzeu exact în ziua dispariției tanagralelor?

Sarcina de bază: înainte de orice, să se găsească un răspuns la această întrebare.

2. Omul cu cicatrice. Argumente: Era la muzeu în perioada B. A vizitat șapte zile la rînd muzeul, fiind deci personajul care cunoștea cel mai bine situația, obiceiurile,

aranjamentul. Date ideale pentru premeditarea furtului. Într-un anumit moment al perioadei B, nu a fost văzut în grup. Unde era? În alt moment al perioadei B a fost văzut împreună cu artista. Prin toată atitudinea lui e foarte suspect.

Argumente contra: A fost urmărit în permanență de un alt personaj: artista. Foarte greu de închipuit că a izbutit să scape de sub supravegherea ei exact în perioada care îi era necesară pentru comiterea furtului.

Întrebare: Se poate vorbi de o complicitate între el și artistă?

Sarcini: Să se afle identitatea lui.

Să se afle de ce s-a dus șapte zile la rînd la muzeu. Să se afle adevăratele relații dintre el și artistă.

3. Cucoana cu joben: Argumente. Era în muzeu în perioada B. A mai fost de cîteva ori la muzeu, deci putea să premediteze furtul. Purta cu ea (pălăria) mijlocul de a scoate statuetele din muzeu, fără să atragă atenția. Are predilecție pentru obiecte de artă. Nu e exclusă ideea complicității. Are mîini iscusite, rezezi (pianistă).

Argumente contra: A fost văzută într-un moment al perioadei B, într-un grup. În parte îi oferă și artista un alibi. E o persoană distinsă, cultă, cu poziție în societate.

4. Omul în gri: Argumente: Era în muzeu în perioada B. A mai fost și cu o zi înainte. Condiții de premeditare a furtului. Purta un pardesiu gri și deci avea unde să ascundă tanagralele. Personaj enigmatic, necunoscut, se interesează de obiectele de artă.

Întrebare: A vorbit sau nu directorul cu el? De ce s-a dus directorul spre el? Sau pur și simplu s-a dus spre vitrină și el fiind în partea aceea i s-a părut paznicului că se duce spre el... Ce-a căutat în muzeu cu o zi înainte?

Sarcini de bază: Să se afle identitatea lui. Să se răspundă la întrebările de mai sus. Să se afle ce motive îl fac să viziteze zilnic bilciul.

5. Artista. Argumente: A fost în muzeu în perioada B. A vizitat muzeul trei zile consecutiv (ultima fiind cea în care s-au furat tanagralele). Condiții de premeditare a furtului. Condiții psihologice (a jucat într-o piesă rolul unei hoațe) și poate și condițiile fizice: dexteritate, curaj, tupeu. Are obiceiul să denatureze adevărul (aproape o regulă).

Întrebare: Cine i-a făcut cheia? Ce-a căutat în muzeu trei zile la rînd?

Argumente contra: Are un solid alibi pentru o parte din perioada B (poate chiar pentru întreaga perioadă, oferit de cucoana cu joben și de paznic).

Sarcini importante: Să se răspundă la întrebările de mai sus. Să se afle adevăratele ei relații cu omul cu cicatrice. Să se ia în considerare și posibilitatea complicității. (Mai cu seamă între ea și omul cu cicatrice. Fără să se excludă și altele.)

6. Paznicul de la intrare. Argumente: Cunoaște cel mai bine muzeul. Condiții ideale de premeditare. Condiții ideale de a descuria vitrina și a dosi tanagralele. Avea marele atu ca, surprins asupra faptului, să nu poată fi învinuit de furt. Deci nu întîmpina nici un risc. Ideea furtului e extrem de ingenioasă, dar nu izvorăște atît din inteligență, cît din observație. Relații dubioase. Vrea să-l atragă într-o combinație (?) pe un fost prieten care lucrează în bilci (Hultanul). A lucrat și el în trecut la bilci.

Sarcini: Să se afle ce combinație pune la cale. Să se afle cu precizie dacă a trecut sau nu de centrul potcoavei, cînd a anunțat închiderea muzeului.

Aici se opreau însemnările Luciei. Creionul încă nu-i scăpase din mînă. Capul însă i se odihnea pe masă, furat de somn.

3

Undeva se frămîntau zorii. În camera băieților era liniște. Scăpați de atacurile cocoșului, adormiseră și ei repede. Un somn profund, liniștit. Doar spre zori, Ionel începu să se frămînte în pat. Se chinuia să alunge o vedenie în somn și nu reușea. Vedenia îl îngrozea atît de rău, încît făcu un efort suprem și se trezi, pentru a o alunga definitiv. Îi văzu pe Tic și pe Dan dormind liniștiți în paturile lor. Auzea cum se zbate cocoșul în nuc. Probabil voia să cînte, dar inelul de izolier-band îl împiedica. (Tic îi povestise, înainte de a adormi, cum transformase criminalul cu pinteni într-o oarecare pasăre inofensivă.)

Ionel se plimba prin cameră încet, tăcut, cu pași de somnambul. Știa că nu va mai putea să adoarmă. Și plimbarea inutilă îl irita. Deodată își aduse aminte de sarcinile care i se incredințaseră. Un gînd obsedant începu să-i dea tîrcoale. Întii ca o întrebare inofensivă: oare ce face la ora asta scheletul? Stă singur în camera lui pustie? Sau poate s-a sculat? Îl văzu executînd asalturi cu spada. Mînuia arma cu o iscusință diabolică. Și sărea în lături, cînd presimțea un atac, ca un adolescent... Ionel nu mai putea suporta imaginea îndepărtată care se voala. Voia să fie în camera scheletului nu cu gîndurile, cu

imaginația, ci cu ființa lui trează, vie.

Se îmbracă la iuțeală. Deși era frig afară, frigul aurorii, își puse doar o cămașă subțire pe el și se mulțumi cu niște pantaloni scurți, despre care nici nu știa că-i are în valiză. De teamă că orice ezitare îi va moleși gândul, sări imediat pe geam, se agăță de una din crengile nukului, așa cum făcuseră Tic și Dan în prima seară când plecaseră la bilci, și apoi coborî cu grijă. Numai cocoșul îl privi speriat, și i se păru că pliscul cocoșului se umflase ca o minge. Când simți pământul sub picioare, răsufflă ușurat. Nimic nu-l mai putea împiedica. Nici nu ieși pe poartă. Sări gardul cu ușurința unei pisici. Și porni în goană pe străzile cunoscute, care-l duceau spre locuința maiorului. Fugea ca un bezmetic. Își simțea spatele ud, sudoarea îi curgea șiroaie pe față, dar nu se oprea. Nici când o siluetă înaltă, nedefinită în culoarea zorilor, încercă să-i bareze drumul și să-l prindă cu mîna, nu se opri. O ocoli ca o șfirlează și-și mări iuțeala. Nu-și închipuise niciodată că are o asemenea rezistență. În fuga lui nebună, trecu de locuința scheletului, fără să-și dea seama. Deși simțea că se întîmplă ceva straniu cu el. Oare îl forța cineva, necunoscut, să nu se oprească, să nu intre acolo, pentru a-l feri de o cumplită primejdie? Degete de gheață îi frecau spinarea. Fugea, fugea orbește spre capătul străzii. Și deodată, ceva ca un braț de fier îl opri. Atît de brusc, de parcă l-ar fi curmat o mișcare străină. Știa ce-l oprise. Gîndul său obsedant de a-l vizita pe maior la ora aceea. Se împotriva mișcării care voia să-l salveze. Ud leoarcă de transpirație, cu picioarele tremurînde, cu răsufflarea sugrumată, cu inima rupîndu-i pieptul, făcu cale-ntoarsă. Mergea încet, încet, de astă dată, pentru a întîrzia primejdia. Se apropia de poarta pe care o cunoștea atît de bine. Era în fața ei.

Un pas, doi pași, trei pași, și ar fi fost salvat. Va trece oare de poarta care se deschidea încet, trasă de o mînă nevăzută? N-avu puterea să facă pasul. Un singur pas. Se întoarse încet din călcîie și intră pe poartă. Prundișul aleii îi tortura tălpile rănite de alergătură. Ce idee stupidă! De ce alergase? Ca să-și irosească forțele, să nu mai aibă nici o putere tocmai în momentul cînd i se cerea luciditate, hotărîre, rezistență de fier? Fața îi era aprinsă, iar picurii de sudoare reci ca gheața. Căută o batistă în buzunar, dar nu găsi. Se șterse cu mîna, dar și mîna îi era udă. Ușa casei era deschisă. Știa că rămînînd acolo, în fața ușii, ar mai fi existat o posibilitate de salvare. Poate c-ar fi ieșit fratele maiorului, l-ar fi văzut și... Dar nu rezistă. Parcă-l împingea cineva de la spate.

Urcă treptele, căutînd cu tălpile rănite smocurile de mușchi, care răsăriseră printre crăpături. Și pătrunse în casă. Trecu printr-un vestibul strîmt. Se mai vedeau găurile în care fuseseră înfipte odinioară cuiere grele, de coarne de cerb. Acum numai era nimic în vestibul. Și oglinda veche se demontase din perete. Tencuiala și varul cenușiu ningeau un praf des, mirositor, care ineca.

Scheletul îl văzu imediat ce trecu pragul holului. Într-o mînă ținea o statueta de tanagra. Cealaltă și-o ascundea la spate. Era mai hidos decît la bilci. Era așa de galben, că toată lumina din încăpere iradia din craniul lui. Lui Ionel i se muiară picioarele:

— Vă rog să mă iertați, se bilbui el. Cred că am greșit adresa. Am întîlnire cu o... cu o... Fratele dumneavoastră mă cunoaște. Mi s-a dat o adresă greșită.

Nici buzele nu i se mișcau cînd vorbea. Și cuvintele lui erau rostite într-o limbă pe care Ionel nu o înțelegea. Nu înțelegea nici un cuvînt, dar erau atît de limpezi, că le citea. Da! Citea vorbele scheletului. Nu-i mai auzea glasul, deși știa că răsună, că umple de sonoritate toată încăperea. Ionel citea și, ca prin vis, reuși să traducă totul.

— Să nu-ți fie frică. Iubesc copiii. Îmi place să-i alint. Îmi place să le spun povești... Trebuie să fii bunic... Știi cîți ani am? Șaptezeci de ani...

Scheletul vorbea, dar Ionel nu-i mai citea cuvintele. Vedea un singur lucru în încăperea aceea. Nici pe maior nu-l mai vedea. Numai sabia pe care o ascundea la spate, o sabie lungă, ascuțită, strălucind ca diamantul. De ce-o ținea la spate? De ce-o ascundea? Și de ce ochii lui pluteau parcă fără cap prin cameră?

— Nu mișca! îi ordonă maiorul. Stai drept! Și ascultă ce-ți comand eu! Întoarce-te jumătate spre stînga. Să nu-ți dezlipești privirile de privirile mele! Și acum pregătește-te! Vei merge înapoi. Cu spatele. Nu știi încotro mergi. Cînd ai intrat în casă, nu ai socotit direcția. Nu vei știi nici o clipă unde mergi. De ce-ai venit aici? Cine te-a trimis? Nu trebuie să-mi răspunzi. Vei merge cu spatele și cu ochii în ochii mei! Nu aveai voie să pătrunzi în casa asta! Vei merge înapoi! Și nu vei ști unde mergi. Privește-mă în ochi! Și acum vei începe să mergi. Cu spatele. Fără să știi unde. Acum! Primul pas! Fă primul pas! Am spus! Primul pas! Am spus! Primul pas!

Ionel rămase cu piciorul suspendat în aer. Nu îndrăznea să-l lase în jos. Nu știa dacă talpa lui va întîlni pământ sau altceva. Și privirea lui era sorbită de vîgăunile întunecate

în care licăreau două scinte firave, îndepărtate — ochii scheletului. Simțea cum i se fură privirea, cum i se soarbe, cum nu mai vede cu ochii lui. Ce-a căutat în casa asta blestemată? A vrut să arate celorlalți că e curajos și că are personalitate? Și de ce-a fugit? Fuga i-a ucis luciditatea, curajul, prudența. Numai fuga. Și sudoarea care-i îngheța spatele și fața! Parcă-i curgea și părul o dată cu șiroaie de sudoare. Nu mai vedea. Ochii lui nu mai aveau puterea să vadă. Îi închise, pentru a simți cu genele rotirea globilor. Dar vocea maiorului îi opri mișcarea.

— Privește-mă în ochi! Lasă piciorul jos! Jos!

Ionel se supuse. Piciorul lui întâlni ceva dur. Podeaua? Era mai sus decât nivelul la care se afla celălalt picior.

— Privește-mă în ochi! Lasă-ți toată greutatea corpului pe picior! Nu știi unde mergi! Nu știi unde calci! Privește-mă în ochi! Lasă-ți toată greutatea corpului pe piciorul stâng!

Da! Ionel începuse mișcarea comandată, ducându-și înapoi, spre acel necunoscut care-l îngrozea, piciorul stâng. Comanda îl apăsa ca un sac cu plumb. Oare ce căutase în casa asta? Își lăsă încet greutatea corpului pe piciorul stâng. Necunoscutul acela dur, mai ridicat decât podeaua, rezistă apăsării. Piciorul drept se ridica fără voia lui de pe podea.

— Al doilea pas! ordonă maiorul. Cu dreptul. În spate. Fără să știi unde mergi. Privește-mă în ochi! Al doilea pas!

Ionel îl făcu. Nu putea să se împotrivescă. Dacă ar fi izbutit măcar să-și deschidă buzele, să spună câteva cuvinte! Coborî încet piciorul, dar mișcarea nu se mai termina. Talpa nu mai întâlnea nici un obstacol. Trecuse de nivelul podelei. Piciorul era mai jos, dar talpa nu întâlnea nici o împotrivire. Piciorul stâng i se scurta, iar dreptul i se lungea, cobora în gol, mereu în gol. Și abisul nu avea fund. Și piciorul nu întâlnea nimic, și parcă i se subția tot lungindu-i-se, simțea că i-a ajuns ca un fir de pai. Nu-l mai cobora el, cu mușchii lui, cu voința lui. Piciorul i se scurgea ca o șuviță uleioasă, care odată și odată tot se va termina.

— Și acum repede! ordonă scheletul. Vei merge cu spatele, fără să știi încotro. Repede! Pas de marș! Ascultă comanda! După mine! Încep! Stîngul! Dreptul! Stîngul! Dreptul! Stîngul!

Ionel se supunea comenzilor. Picioarele, unul scurt, mic, parcă-i ajungea pînă la bărbie, altul lung, nesfîrșit, moale ca o ață, executau comenzile ducându-l undeva.

— Stîngul! Dreptul! Stîngul! Dreptul! ordona fără conținere scheletul. Nu știi unde mergi!

Oare unde îl duceau acești pași hidoși? Spatele înghețat aștepta degete scîrboase, ascuțite, fierbinți, lungi, nesfîrșit de lungi. Undeva, în mersul acesta nebunesc, carnea lui vie va întâlni limbi de reptile, picioare de păianjen, răsufări de fiare. Și pașii se supuneau comenzilor, fără nici o împotrivire.

— Stîngul! Dreptul! Stîngul! Dreptul! comandă maiorul. Stîngul! Dreptul!

Ionel simțea în spate apropierea necunoscutului. Mergea, mergea, mergea și parcă picioarele i se întoarseră din trunchi. Pășeau înainte, nu înapoi, dar privirile lui rămîneau mai departe sorbite de vîgăunile scheletului. Și necunoscutul înfiorător îl cuprinse deodată cu zeci de mii de brațe...

Cînd se trezi gemînd, îi văzu pe Tic și Dan îngroziți.

— Ce coșmar înfiorător! se cutremură el și povesti visul.

— Lipseau câteva pagini de groază, îl liniști Dan.

CAPITOLUL VIII

1

— Oare ce s-o fi întimplat cu cocoșul? întrebă bunica în timpul micului dejun. Parcă s-a sălbăticit. Aleargă întruna și cîntă ca un blestem. Auziți-l!

Din trei în trei secunde, cocoșul lansa cîte un "cucurigu!" asurzitor și de fiecare dată folosea alt registru. Parcă se pregătea pentru un concert și-și verifica, tenace, toate posibilitățile. Cînd ajungea la acute, urechile mesenilor simțeau atacurile necruțătoare ale unor proiectile.

— Hușșșș! îl alungă din prag bunica. Huș, dihanie nesătulă! Ți s-a făcut dor de tigaie?

— Iertați-l... se rugă Tic, conștient de vina pe care o avea. O fi adormit azi-noapte și

acuma se simte dator...

Cocoșul ghici probabil o amenințare în vorbele bătrânei, așa că-și luă tălpășița și se aciua undeva, în fundul grădinii. Nu renunță însă la antrenamentul său. Adevărul e că fuga lui avea alt motiv, mult mai real. Îl zărise pe ciufulici ieșind din casă și o amintire nebuloasă îi înfiora mintea de cocoș. Își verifică fără ezitare iuțeala picioarelor, dar ajungând la loc sigur, îl cuprinse setea de răzbunare. Își anunță găinile -prefăcându-se generos și modern— că sint libere, și se dedică imediat preocupării sonore.

Tinerii, adunați la cartierul general, uitaseră însă de el. Ascultau raportul sintetic făcut de Lucia și se grăbeau să-l completeze cu alte fapte. Toate "noutățile" pe care ei le aduceau se integrau însă, sub o formă sau alta, în raportul prezentat.

— Astăzi trebuie neapărat să restrângem cercul suspectilor, spuse Lucia. Ori găsim...

— Eu am impresia, draga mea, o întrerupse Dan, că în fiecare zi cercul se lărgiște, nu se restrânge. Ieri l-a dilatat nea Ilie, astăzi va fi rîndul lui moș Costache, mîine...

— Ce-ai cu moș Costache? îl repezi Tic. Pe moș Costache l-am văzut cu ochii mei, în toate cele cinsprezece minute, afară. Nici nu s-a mișcat de la locul lui.

— Poate că era un altul, deghizat, care juca rolul lui moș Costache. Întuneric... penumbră... puțin răgușit... Și directorul putea să se înșele, nu numai tu... Sau... Aoleu! Cum am scăpat asta din vedere? Dacă s-a pitit cineva după o statuie, a prins un moment propice, și a înșfăcat tanagralele? Și după ce s-au stins luminile și s-a închis muzeul, iar lui moș Costache i-a căzut țigara din gură din pricina moțâielii, a deschis frumușel fereastra, a sărit, a închis-o la loc, și cînd se va observa furtul, vina va cădea pe zidari. Ei! Acum ce mai spuneți?

— Foarte ingenios! îl ironiză Maria. Dar de ce n-a scos tanagralele din vitrină după ce s-au stins luminile, după ce s-a încuiat muzeul, după ce moș Costache a început să moțâie?

— Ca să ne dea nouă de furcă! îi răspunse Dan prompt, deși cam amărit.

— Avem niște întrebări la care trebuie să răspundem, le atrase atenția Lucia, și niște sarcini de bază care trebuie rezolvate. Dacă sinteți de acord, bineînțeles...

— Foarte bine! o aprobă Ionel. Dar eu nu mă mai duc la schelet... după coșmarul prin care am trecut. Și acum mi se pare că merg cu spatele prin niște locuri pe care nu le cunosc și mă așteaptă undeva niște tentacule cu ventuze tăioase...

Tic îi însoți cuvintele cu expresia binecunoscută:

— Brrr! Și nu te mai lăuda cu tentaculele. Ia încearcă să mergi cu spatele pe aici, prin curte, după ce te uiți jumătate de oră în direcția spre care vei porni. Să vezi cum te gîndești că vei da peste o groapă sau peste o cărămidă, sau că te vei izbi de colții unui dulău ieșit din senin... Știu eu, dar tu ai uitat. Am mai făcut noi jocul ăsta odată și ai căzut cît erai de lung, numai pentru că ți-ai proptit piciorul într-o cracă...

Ionel își aminti și zîmbi. Un zîmbet de circumstanță, evident. Pentru că tot îl mai treceau fiori, îi simțea mai ales în șira spinării, aceea care trebuia să înfrunte, în coșmar, necunoscutul.

— Nu vrei să mergem la schelet? îl întrebă el pe ciufulici. Parc-aș avea mai mult curaj.

— Eu am treabă cu Dan. Nu uita că singurele personaje despre care nu știm nimic...

Maria îl opri cu un gest brusc...

— Am o propunere! strigă ea. Să nu mai plece nimeni de unul singur. Să ne împărțim în grupuri de cîte doi, ca să preîntîmpinăm orice eventualitate. Mă gîndesc la absurdități, dar n-are a face. De ce să nu fim pregătiți pentru orice? Poate că unul dintre noi, urmărind un personaj, ajunge într-un loc necunoscut. Ce face singur? Ce duce după el. Și dacă nu mai iese?... Pe cînd în doi, celălalt poate să stea ascuns undeva și, dacă vede că primul nu mai iese, aleargă aici și dă alarma. Sau să presupunem că personajul urmărit se întîlnește cu cineva: cu un cunoscut sau un necunoscut. În orice caz, un tip dubios. După care să se ducă, dacă la un moment dat cei doi se despart?... Pe cînd, dacă nu e singur...

Propunerea Mariei fu aprobată cu entuziasm. Numai cînd se formară grupurile avură loc discuții. Unul dintre grupuri era alcătuit mai demult: Tic și Dan. Nimeni nu avu nici o obiecție. Ceilalți însă nu știau cum să se potrivească mai bine. Dilema fu rezolvată de opțiunea Ioanei:

— Eu aș dori să merg cu Ionel, spuse ea. Întîi la schelet sau întîi la profesoară... O să ne înțelegem noi.

— Cred și eu, bolborosi Tic. Mai ales că aveți același nume.

Ionel se cam înroși, dar își ascunse emoția prefăcându-se cucerit de ideea Ioanei.

Lucia și Maria ridicară în același timp din umeri. Erau forțate să acționeze împreună.

– Două femei ca să descoasă una singură?! se miră Dan. Îi dați prea mare importanță. Să vedeți voi dacă n-o veți determina, prin admirația pe care i-o veți mărturisi, să refuze chiar rolurile principale: Julieta, Antigona, Nora, Desdemona, Galathea, Salva... Poate că pe Salva n-o va refuza...

– Asta cine mai e? întrebă Maria.

– O eroină formidabilă pentru viitoarea piesă pe care Hariton o va scrie special pentru ea. Numai așa o veți cuceri. Dar pentru asta chiar amîndouă trebuie să vă duceți?

– Îl mai avem și pe paznic în sarcină, îl liniști Lucia. După convorbirea de aseară trebuie să ne ocupăm mai pe îndelete de el... Așa! Și câteva detalii... importante. Dacă se ivește ceva deosebit, cu totul deosebit, atunci se lansează o chemare urgentă, un răvaș care se va lăsa aici în chioșc, după scîndura asta. Prin urmare, atunci cînd unul dintre noi are timp liber, vine la chioșc și controlează ascunzătoarea. Răvașul, după ce e citit, va fi pus la loc.

– Eu cred că ar trebui extins sistemul și pentru lucruri mai puțin deosebite, spuse Ionel. Ca să știm fiecare unul de altul.

Amendamentul lui Ionel fu acceptat fără obiecții. Grupurile se pregăteau de acțiune. Era nervozitate, neastîmpăr, emoție, teamă de necunoscut. Dar de cîte ori nu mai trecuseră prin stări asemănătoare cireșarii?

2

Primul cuplu care-și luă tălpășița, și-ncă în mare grabă, fu cel format din Tic și Dan. Cînd cei doi ajunseră în centrul orașului și Dan văzu că Tic n-avea de gînd să se oprească, se răzvrăți și își încetini mersul, dar nu fără a-l trage de mîină pe ciufuliciul grăbit:

– Nu mă mai chinui atît! Fugi de parc-ai fi în urmărirea unui hoț! Stai oleacă, să mai răsufli!

– Crezi că după un om de treabă se grăbește cineva? îi ripostă Tic.

Dan se uită în urmă și clătină afirmativ din cap:

– Ai dreptate. Nu văd pe nimeni în urma mea. Și cînd mă gîndesc, Ticușor, continuă el, spre a-și trage răsufierea, că poate nici nu s-au furat tanagralele! Să vezi dacă n-o să am eu dreptate. Ne agităm ca niște tîmpiți, degeaba.

Tic îl înfruntă cu privirea lui caracteristică, privire care mărturisea o ironie compătimitoare:

– Cum să n-ai dreptate? Cred că n-a rămas posibilitate pe care să n-o fi "descoperit". Cu sistemul ăsta... Nu-ți rămîne decît s-o suspectezi și pe Ioana, și gata! Ai fost primul care a dibuit enigma...

– Și de ce să nu mă gîndesc și la ea? se întrebă Dan mai mult pentru sine. Eu nu pot să jur că a stat tot timpul lingă noi. Cunoaște și ea muzeul... Poate știa că vitrina e descuiată și... Aoleu! Ea e! În mod sigur ea era! Ne-a chemat special aici pentru asta! La gîndește-te puțin! La urma urmei, pentru ce ne-a chemat? Nu știi cît am suferit noi în prima zi? Ca să vedem bilciul ăsta idiot? Ca să ne tolănim într-o poiană fără nume?... Nu, Ticușor! A organizat furtul, ca să ne pună pe noi la încercare. Să vadă dacă ne descurcăm... Pssttt! Ce ingenioasă! Cît de abil a combinat totul! Dar tot i-am venit eu de hac! Ai văzut? Probabil că se plictisea în decorul ăsta monoton și deodată i-a venit ideea asta. Și bineînțeles e personajul cel mai inocent. Cum poate să-ți treacă prin cap s-o bănuiești tocmai pe ea?... Asta-i, Ticușor! Nu degeaba, în cărți, adevărații vinovați sînt persoanele cele mai inocente. Spune și tu! Fără ideea asta a mea, ne-am fi gîndit vreo clipă la Ioana? Și la urmă, după ce ne-am fi smuls părul din cap, ne-ar fi arătat triumfătoare tanagralele. Ha-ha-ha-ha! De-o sută de ori ha-ha-ha! ar fi rîs. Cireșarii! Poftim! Ați vrut să vă puneți cu mine? Na! V-am făcut-o!

– Mai bine fă un pronostic despre omul cu cicatrice, îl povățui Tic.

– Cum? Tu nu ieși în serios ideea mea? Nici nu se putea idee mai genială. Mai genială decît a ei. Gîndește-te, Ticu-șorule! Nu e Ioana cel mai inocent personaj din cele pe care le cunoaștem pînă acum în acest oraș?

– Știi ceva, Dan? Eu am șterpelit tanagralele și mă mir cum de nu te-ai gîndit pînă acum și la asta.

– După ce n-ai fost în stare să descui ușa turnulețului...

– Păi tocmai experiența aia m-a determinat să încerc ușa vitrinei, răspunse Tic. Am văzut că era deschisă...

– Lasă bancurile, Ticușor! Te cunosc eu foarte bine. Tu nu ești chiar atît de inocent,

ca să ofere un final surpriză...

Băieții ajunseseră în fața restaurantului. Binecunoscutul lor ospătar era, ca și ieri, în criză de clienți. Când îi văzu, dispăru ca un popindău. Apăru însă imediat pe terasă, purtând cu gesturi de jongler două pahare cu sirop, un țap de bere și două pahare goale. Își zîmbea lui însuși, cu o profunzime netăgăduită, probabil ca Napoleon după bătălia de la Austerlitz.

– Extraordinar! îi salută el. Dacă-mi permiteți, v-am adus comanda. Desigur și țapul de aceeași culoare ca ieri.

Dar nu pentru acest bun venit își confecționase el zîmbetul victorios, gîndi Tic. Vrea să se joace cu noi de-a pisica și șoarecele. Ei bine! Și-l opri exact în momentul critic pe Dan, care avea întrebarea pe buze.

– Nu aveți și puțină gheață? întrebă ciufuliciul. Și v-am ruga și o farfurioară în care s-o puneți. Și câteva scobitori...

Inteligența chelnerului nu era într-o relație foarte armonioasă cu zîmbetul său napoleonian. Fața lui exprima o nedumerire ca aceea a înaltului personaj la Waterloo, după bătălie. Poate de aceea pierdu și el lupta.

– Știți că am dat de tînărul acela care a pierdut plicul! Eu personal l-am găsit. Extraordinar! Desigur că va veni aici imediat după-masă, dacă-mi permiteți... Gheața încă nu a sosit, dar scobitori vă aduc imediat, dacă-mi permiteți... Și farfurioara, desigur.

Primi însă imediat plata, pentru că nici Dan, nici Tic nu erau dispuși să stea acolo pe terasă, în bătaia soarelui nemilos.

– Și-acum ce facem? întrebă Dan, după ce scăpară de asalturile ospătarului și se așezară pe o bancă la capătul bulevardului principal. Îl așteptăm aici pe omul în gri?

– Decît aici, mai bine să mergem la bilci, propuse Tic. Acolo avem mai multe șanse să-l întîlnim.

– Iar la roata norocului? spuse Dan cu dezgust. Și, ca să-ți spun drept, am uitat banii în ceilalți pantaloni...

– N-am nici un chef să-mi azvirl banii în vînt, îi răspunse Tic. Și la ai tăi n-am apelat pînă acum. Mă gîndesc numai la omul în gri... și la borșos. Ce strică dacă mai aflăm ceva despre el.

Cîtă deosebire între bilciul de seară și cel de dimineață! Totul era jalnic, obosit, fleșcăit. Tot ce nu se vedea noaptea sărea acum în ochi. Pinzele julite ale panoramelor, crăpăturile și tencuiala veștejită a barăcilor, vopseaua scorojită de pe călușei, puzderia de hîrtii colorate răspîndite peste tot, ca după o vijelie, figurile oamenilor, palide, încercănate, hirsute, ca după un somn scurt, agitat. Ici-colo, cîteva trompete încercau să învieze atmosfera, dar sunetele lor răgușite întristau.

Cîtiva puști se adunaseră la roata norocului. Un individ înalt cît o prăjină, pe care Tic îl mai zărise undeva, poate pe o estradă, încerca să-i ademenească, învîrtind fără încetare șipca de lemn și arătîndu-le un obiect diform pe care-l înălțase spre nori cu mîna stîngă. Era eternul iepuraș de ghips, iepurașul dintotdeauna al bilciurilor, cu singura deosebire că mărimea lui era grotescă.

– Care vrea să-l ia? Care vrea să-l ia? striga lunganul. O singură tragere și e al tău! O singură tragere! Cine-și încearcă norocul? O singură tragere!

Lunganul țipa din obișnuință, fără nici o pasiune. Nu avea în voce acel îndemn al borșosului, care te obliga să împingi șipca. Era și el obosit, și probabil că în pauze rostea cu glas încet înjurături. Și acestea moi și fără țintă. Văzîndu-i pe cireșari, privirea lui deveni mai vie, iar glasul parcă i se mai învioră. Pe la mijlocul chemării își dădu seama de inutilitatea efortului și se adresă din nou puștilor care-și scotoceau buzunarele.

– Ne mai lipsește un leu, nene, se rugă unul din ei. Ne lăsați să mai tragem o dată?

Lunganul le făcu semn cu mîna că nu, își continuă apelul, plimbîndu-le prin fața ochilor amețiți oribilul iepuraș. Puștii scotociră iarăși prin buzunare, cîtiva chiar le întoarseră pe dos spre a-și dovedi sinceritatea și pînă la urmă reușiră să adune în monede de cîte cinsprezece și cinci bani leul trebuincios. Lunganul numără de două ori cantitatea aceea de mărunțiș, care-i umplea palma:

– Încă zece bani! strigă el cu vocea cu care făcea reclamă. Încă zece bani! Care vrea să-l ia? O singură tragere!

Primi și cei zece bani și atunci începu conflictul: care dintre ei să tragă? Cel care oferise cea mai mare parte din sumă își reclama întîietatea. Dar mai trăsese o dată. Cearta ținu vreo zece minute, pînă ce se înțeleseră între ei ca să-și înceapă norocul acela care nu trăsese pînă atunci niciodată, un prichindel care stătea amărît și fără speranță deoparte.

Tic și Dan priveau scena din apropiere și amîndoi se gîndeau la ce se va întîmpla

dacă șipca și coarda de oțel se vor opri în dreptul unui număr mare.

Prichindelul împinse, abia ajungea cu mâna pînă la șipcă. Îi dăduse altul un ghiont, de aceea mișcă șipca. Coarda de oțel abia lovea cuiele. Înainta încet, încet și Tic ghici, după încetineala cu care oțelul înainta, regiunea în care se va opri. Îl săgeta brusc un fior și alergă ca un apucat spre roată. Din trei pași fu acolo. Exact în momentul cînd coarda se opri. Dar chiar în aceeași clipă, lunganul îi făcu vînt mai departe, cu o mișcare scurtă din cot. Puștii erau însă foarte atenți, știau toate numerele pe dinafară. Începură să vocifereze, să țipe, să urle.

— A luat-o! Uite cum a luat-o! țipă lunganul și scoase din piramida de obiecte un iepuraș de ghips, aproape tot atît de mare ca acela pe care-l ținea în mînă.

Ceata de puști era în dubiu. Unii ar fi vrut să ceară obiectul ciștigat, o vază albastră, cu vinișoare aurii, probabil o imitație chinezească, alții erau mulțumiți și cu iepurașul care li se oferea. Și unora și altora le era teamă că lunganul se va înfuria și le va da banii înapoi sau îi va pune să mai tragă o dată.

Ciufuliciul nu mai putea suporta atîta nedreptate. Își strînse pumnii și se răsti la lungan:

— Să le dai vaza! Am văzut cu ochii mei numărul la care s-a oprit. Și eu și prietenul meu.

Lunganul se uită la Dan, apoi din nou, nepăsător la Tic:

— Hai, car'-te! Car'-te mai repede, pînă nu-ți dilesesc muia!

Ciufuliciul nu înțelese ce spusese lunganul, mai ales că mutra lui îi era prea indiferentă, ca să se gîndească la o insultă.

— Vă rog să le dați obiectul, rosti el mai calm. Norocul e noroc. Trebuie respectat!

Lunganul strîmbă din nas, apoi scuipă cu o precizie uimitoare exact în vîrfurile pantofului lui Tic. O clipă, cireșarul își privi pantoful. Era descumpănit. Nu mai întîlnise asemenea precizie. În următoarea clipă, însă, descoperi situația în care se afla. În jurul lui, puștii rîdeau cu gura pînă la urechi. Gestul lunganului îi copleșise, așa cum era să-l copleșească și pe el. Furia îi congestionă fața. Se repezi în neștire spre lungan, dar acesta, cu o mișcare iarăși foarte precisă, își întinse piciorul și opri cu talpa vîrfurile pantofului pe care-l scuipase mai înainte, exact în clipa cînd trebuia să se ridice de la pămînt pentru a continua mersul. Tic își pierdu echilibrul și căzu ca un nătărău în praf. În momentul acela, nu-și mai pierdu însă cumpătul. Nici nu se ridică imediat — în ciuda risetelor care-i răneau urechile — pentru a se gîndi la replica pe care poate să i-o dea lunganului. Să-și încerce forțele cu el, nici vorbă. Era de trei ori mai înalt și mai puternic. Trebuia să se gîndescă la altceva. Și văzu nu departe de el o piatră. Ca o sfîrlează se ridică de jos. Într-o secundă era cu piatra în mînă. Dar tot într-o secundă, vlăjganul fu lingă el și, înainte ca Tic să arunce, îi trăsni o palmă, care-l azvîrlă din nou în praf și-l făcu să scape și piatra din mînă. Lovitura îl amețise. Se uita ca prin ceață la lungan. Îl zări pe Dan apropiindu-se de roata norocului și mai zări în mîna lui Dan o scîndură groasă. Oare de unde o luase? se gîndi Tic. Dar cînd îl văzu pe lungan rotindu-și brațul, înțelese că Dan va avea imediat aceeași soartă ca a lui. Vru să-i strige ceva, pentru a-l feri de lovitură, dar nici nu mai avu timp, nici nu mai era nevoie. O palmă uriașă — și-o imaginea ciufuliciul — izbi scurt ceafa vlăjganului, aruncîndu-l la cîțiva metri de roata norocului și la cîțiva centimetri de el. Putea Tic să nu profite de prilej? Își înfipse unghiile în fața lunganului și sfișie pînă auzi țipete. Durerea îl trezise pe lungan din năuceală. Cireșarul crezu că se va repezi la el. Se sculă imediat și alergă într-un suflăt spre cel care-l salvase.

Atletul nu-l întîmpină cu prea mare bucurie:

— Ți-am spus să ai grijă și să te ferești, îl muștră el. Ți-am spus că poți să dai peste vagabonzi. Ai scăpat ușor. Putea să te rupă în bătăi.

Tic încercă să-i explice atletului ce se întîmplase, dar acesta nu voi să-l asculte.

— Acum n-am timp. Altă dată. Și ascultă mai bine sfaturile pe care ți le-am dat.

Lunganul își reluase postul lingă roata norocului. Lui Tic încă-i mai era teamă de el. Dar cînd îl văzu cum tremură din toate încheieturile, la privirea pe care i-o aruncă atletul înainte de a pleca, se liniști. Era absolut convins că lunganul cu fața julită — parcă i se pusese gratii pe obraz — nu-l va mai atinge cîte zile va avea, nici măcar cu vorba. Se uită apoi în jur, pentru a vedea ce se întîmplase cu ceata de puști. Și urmele parcă li se șterseseră. Lui Tic i se făcu ciudă. Măcar să-l fi văzut pe lungan dîndu-se de-a rostogolul prin praf.

Dan îl aștepta mai la o parte, cu scîndura încă în mînă.

— Brrr! Știi cum l-a atins? Dacă nu-l trezeai tu cu unghiile, stătea acolo, răstignit, pînă la prînz... Dobitocul! Ar putea măcar să-ți mulțumească pentru asta.

Vorbele lui Dan îi aduceau o foarte vagă consolare ciufuliciului. Niciodată pînă atunci nu fusese atît de înjosit în fața unora mai mici decît el.

— Nu știu de ce faci mutra asta? continuă Dan. La urma urmei, am scăpat destul de ieftin. Mai ales eu, care eram sigur că-mi voi căuta dinții prin praf. Crezi că i-aș mai fi găsit?

Tic tot nu se înveseli. Îl ardea încă urma loviturii pe care o primise și, mai mult decît asta, îl durea ca o bătătură virful unui deget de la picior. Deasupra degetului, pe pantof, se vedea o pată întunecată. Pata aceea de pe virful pantofului îi provoca durerea. Și risetele puștilor cărora le luase apărarea.

Mergeau amîndoi abătuți prin praf. Numai cînd ajunseră la unul dintre podurile care despărțea distracțiile de restaurante se opriră pentru a privi înapoi. Puștii se adunaseră iarăși la roata norocului. Pesemne că-și scoțeau iarăși buzunarele. În dreptul piramidei cu obiecte strălucitoare nu mai era însă lunganul. Acesta se strecura, cu umerii aplecați, amețit, slujindu-se parcă de picioare străine, printre tarabele fără mărfuri, fără proprietari, fără mușterii. Abia acum simțea urma loviturii, gîndi Tic. Dar nu-l urmări multă vreme. Își pironi din nou privirile la roata norocului. În locul lunganului apăruse altcineva. Un individ gros, chel, care-și făcea vînt cu o pălărie de paie.

Cireșarii trecură totuși podul. Nările lor adulmecau dezinteresate, mirosul fripturilor. Era mai multă veselie în partea aceasta a bilciului. Și îi mai atrăgea ceva acolo. La o masă, singur, în fața unei sticle de vin neîncepute se afla scheletul.

3

Ioana și Ionel mergeau tăcuți pe bulevardul de la marginea de nord a orașului. De ce i cuprinsese muțenia? Nu puteau să-și răspundă. El își închipuise că o va lua vesel de braț, că-și vor spune o sumedenie de amănunte hazoase și astfel va scăpa de ghearele încă nedesfăcute ale coșmarului.

Pînă ajunseseră pe bulevard mai schimbaseră cîteva cuvinte. Dar imediat ce se pomeniseră sub umbra deasă a teilor și castanilor, cuvintele li se împleticiră. Din cînd în cînd tușea cite unul, ca și cum ar fi fost pe cale să înceapă o conversație. Și mergeau la o asemenea distanță unul de altul, de parcă îi separa o mașină nevăzută, care-și potrivea viteza după mersul lor. Înfricoșați că ar putea să întâlnească o groapă în calea lor, cercetau în permanență trotuarul. Și tușeau din cînd în cînd, iar el își ținea mîinile la spate; și se uitau mereu în pămînt, iar ea își împleticise degetele ținîndu-le strîns în dreptul pieptului.

Ionel zări de departe chipul și silueta moșneagului. Și cu cît se apropia de casa blestemată, cu atît creștea emoția lui. Dar izvorul emoției nu era în casa de care se apropiau.

— Trebuie să te iau la braț! se hotări Ionel, fără să ridice privirile din pămînt și fără să facă acei doi sau trei pași care l-ar fi apropiat de ea.

— De ce? întrebă ea, strîngîndu-și și mai tare pumnii.

— Știi... Încercă el să explice. Moșnegelul... fratele maiorului... El a crezut că am o întîlnire și că mi s-a tras chiulul... Trebuia să-i explic de ce stau în fața casei lui. Altminteri nu intram cu el în vorbă... adică nu intra el în vorbă cu' mine... Adică... mi se pare că m-am încurcat... Știi? O să creadă că ai venit la întîlnire, și...

Tot explicîndu-i și bilbiindu-se se pomeniră amîndoi în fața casei scheletului, fără să-și fi dat brațul unul altuia, ba parcă și mai distanți. Locul mașinii nevăzute i-l luase un camion, tot nevăzut.

Ionel îl salută politicos pe moșnegelul care-i făcea cu ochiul din poartă.

— Bună! îi răspunse bătrînul complice. Așa e cînd te mulțumești cu o jumătate de oră. Și încotro?

Un pretext ideal pentru a se opri. Ioana, însă, în loc să se apropie de poartă, se îndepărtă timidă, rezemîndu-se de trunchiul unui arbore.

— La plimbare, răspunse Ionel. E o dimineață frumoasă, e liniște, nici nu e prea cald, nici lume multă...

"Oare ce-aș putea să-i mai spun?" se întrebă cireșarul, îngrozit de banalitățile care-i ieșeau din gură. Iar ea stătea acolo și auzea tot!

— Da, da, îl aprobă moșneagul. Dar noaptea e și mai frumos. Nimic nu e mai frumos decît umbra nopții, vara. Mai fluieră cite un mierloi sau, dacă ai noroc, o privighetoare, și e mireasma copacilor și e așa de liniște, că se aude și inima cînd bate... Atunci ce nevoie mai ai de vorbe? Simți părul străin pe obrazii tăi și degetele străine tremurînd în mîna ta...

(și cu voce foarte înceată): Ai lăsat-o să aștepte mai mult de o jumătate de oră? (Cu voce foarte tare.) Să știi dumneata, domnișoară, că nu e lucru mai frumos ca plimbarea de seară, după ce guști dimineața umbra castanilor... Seara, să vezi dumneata... Ehe, abia cite o luminiță, și aia mai mult ca să facă umbră, să-și ia copacii putere de la ea. Și simți nevoia să te sprijini de cineva, de cineva anume, nu de oricine. Și ai auzi și zborul unei găgâanii, și simți cum îți filfiie ceva pe la ureche, și-atunci îți ferești urechea, și-o apropii de un obraz cald și răsufli adânc de două-trei ori. Apoi te uiți la cer și vezi cum cade o stea și iar ți se face frică și te ghemuiești la un piept care nu șovăie. Și fără să fi vrut anume, ascuți bătăile unei inimi... (Cu voce foarte joasă:) Spun bine, nu-i așa?... (Și iar cu voce tare:) Și-ți dai deodată seama că inima aceea bate așa de puternic tot fiindcă nu vrea ea; și stringi și mai tare degetele și, fiindcă nu simți nici o durere, te uiți nedumerită la ele și descoperi că stringi degetele altei mâini... Se mai aude departe și clopotul unui ceas, dar nu te mai gîndești la oră în momentul acela. Îți dai seama că nu mai mergi de multă vreme... (Cu voce foarte joasă:) Lasă, domnule, nu vezi că nu i-a trecut supărarea... (și iar cu voce tare), dar simți că merge ceva în tine și nu știi unde te duce... De aceea ridici privirile în sus. Și nu mai întâlnești stelele, și nici n-ai vrea să le întâlnești atunci... Întrer cer și priviri s-a ivit o umbră, și umbra e vie și-o simți cum se apleacă... Închizi ochii și aștepți... Ehe!... Cîtă minune e seara... Numai să nu întârzi la întâlnire...

Ionel se rezemase de gard. Toată vloga din oase i se scursesese. Pleoaria aceea parcă îl anulase. Bătrînul, vîzîndu-l atît de pleoștit, îi șopti imediat:

– Păi dacă acum, dimineața, fără să se întîmple nimic, te pierzi așa, atunci ce-ai să faci deseară? Dumneata s-o lași pe ea să se viseze, și să fii treaz și tare, că pe urmă te ia cu vorba și să vezi cum te întoarce. Te ține cinci luni de zile pînă te lasă să-ți lipești obrazul de-al ei... Las-o pe ea să viseze. Dumneata să numeri în gînd din trei în trei pînă la nouă sute nouăzeci și nouă și pe urmă să oftezi de cîteva ori și iar s-o iei de la început cu numărătorea...

Învîngîndu-și starea de jenă, sau poate din simplă curiozitate, Ioana se apropie, în sfîrșit, de poartă. Cu un curaj de zile mari îi răspunse moșneagului:

– Vă mulțumesc pentru intențiile dumneavoastră... Dar în privința asta nu se dau sfaturi...

Și dacă e să vorbim drept, oratorul de mai înainte se fistici ca un copilandru, așa cum i se întîmplase de nenumărate ori în momentele, veștejite de multe decenii, despre care vorbise cu atîta dezinvoltură și pricepere. Și ca să-și alunge mai repede starea, schimbă imediat subiectul discuției:

– Și, cum îți spuneam aseară, iar a venit tîrziu și iar a început să răscolească toată casa. Uite, nu pot să știu ce căuta. Și nu băuse. Pot să jur că nu băuse. Așa ceva nu s-a mai întîmplat de douăzeci de ani; să nu bea mai multe zile la rînd. Eu și soața mea ne uitam toată ziua la icoane, rugîndu-ne să-l ție Domnul așa. Da' cine mai poate spera într-o minune la aproape șaptezeci de ani cîți are? Și iar s-a războit cu o fantomă. Dar nu cu armele. Cu pumnii dădea în ea! Săracu! Cine poate ști prin ce trece el acum? Cînd vede casa goală și pustie. Și-o fi amintind cum era în tinerețe.

– Parcă l-am văzut într-o seară la muzeu? se hotărî Ionel să întrebe. Ieri... Ba nu! Alaltăieri seara...

– La muzeu?! se miră moșnegele. Ei, asta nu mi-ar fi trecut prin cap! Dar ce să caute la muzeu?

Ionel căpătă și mai mult curaj:

– Mî s-a părut că se uita la o vitrină. Nu știu la ce anume, pentru că erau mai multe obiecte acolo...

– La vitrină... La vitrină, repetă bătrînul înduioșat. Știu eu la ce se uita... Nici nu vă închipuiți ce bucurie mi-ați făcut! Înseamnă că începe să-și aducă aminte... Numai dacă nu s-ar apuca din nou de băutură... Știu la ce se uita. Cum să nu știu... Acu' cinsprezece ani le-a vîndut. Ultimele lucruri de preț care mai rămăseseră în casă. Zece ani le-a ținut lîngă el și casa se golea, dar de ele nu se putea despărți. Așa beat cum era... Dar într-o zi tot le-a dat. Ca să-și plătească niște datorii. Le-a vîndut la un negustor cu a zecea parte din prețul lor... Cum să nu-mi amintesc?

– Bijuterii de familie? întrebă Ioana, arzînd de nerăbdare.

– Bijuterii? repetă bătrînul. Bijuteriile le-a vîndut în primul an. Nu, domnișoară. Nu bijuterii. Ceva mai de preț. Niște statuete mici cît mîna; li se spune tanagrale, după locul unde au fost dezgropate prima dată. Le-a adus cu el din Grecia, cînd a fost acolo cu profesorul Neștian... O groază de bani trebuie să fi dat pe ele. Dar pe atunci avea bani. Prea mulți chiar. Cred că asta l-a nenorocit. A adus cu el două statuete. Parcă le văd. Un

Eros gata să sară asupra cuiva și o dansatoare fără un braț. Niște minunății. Și ținea la ele ca la ochii din cap. Pesemne că-l lega o amintire, dar n-a vrut să spună nimic, nimănui. Nici mie, care-i eram cel mai apropiat... Cît de mult ținea la ele! Dacă zece ani de zile, așa cum era, că nici pe mine nu mă recunoaște, și tot le-a apărut. Să nu fi venit datornicii aceia pe capul lui, le aveam și astăzi. Că el, în privința datoriilor, era un om de onoare. Și ăia au cerut atît de mulți bani, că n-am avut de unde să-i scoatem. Dar eu și pînă astăzi cred că totul a fost pus la cale. L-au înșelat, l-au pus să iscălească la beție niște chitanțe. A fost o înțelegere la mijloc, altfel cum ar fi apărut, așa, din senin, negustorul acela din București? Știți cum s-a tocmit? Namila aceea cu barbă sură și cu ochi ca de cucuvaie... i-a socotit cinci sticle de rachiu peste suma la care se ridicau datoriile. Auziți? Cinci sticle de rachiu, atît a dat pe ele. Zicea că datoriile fac la un loc cît o mie de sticle de rachiu, și se arăta generos tilharul...

Ioana, asemenea lui Ionel, era înduișată de povestea pe care o auzea. Nu-și pierdu însă luciditatea și pregăti o nouă întrebare, pentru a risipi orice dubiu:

— Credeți că s-a uitat la statuetele donate de profesorul Neștian? Și nu v-a spus nimic cînd a sosit acasă?

— Păi la ce altceva să se fi uitat, dacă a intrat în muzeu? Da' de ce-o fi intrat? Să-și fi adus aminte? Așa, din senin, după ce timp de cincisprezece ani a uitat totul? Încă un lucru pe care nu pot să-l înțeleg. Dar asta nu scade cu nimic bucuria pe care mi-ați făcut-o... Dacă și-a adus aminte de tanagrale, înseamnă că a intrat într-o zodie bună... Oare ce n-au făcut toți doctorii și toate medicamentele cu care a fost tratat să izbutească așa dintr-o dată? Da, da. Era să uit. Aseară a mîncat. Și nu s-a mai întîmplat lucrul acesta de foarte mulți ani... Abia aștept să mă duc să-i spun soției mele vestea pe care mi-ați adus-o...

Asta era dorința fierbinte și a celor doi tineri. Să scape mai repede de moșnegelul care-i îmbogățise cu atîtea fapte senzaționale. Se retraseră încet, salutînd politicos, mergeau cu spatele spre bordura trotuarului, dar moșnegelul nu-i lăsă să plece fără să mai adauge cîteva cuvinte:

— Aliiați-vă cu seara, cu noaptea și umbrele ei... și să nu întîrziati niciodată la întîlnire... Cel mult o jumătate de oră...

Parcă ei mai auzeau cuvintele bătrînelului! Ar fi vrut să alerge, dar își simțeau picioarele moleșite amîndoi. Cînd moșnegelul dispăru de la poartă, Ioana oftă și se uită drept în ochii lui Ionel...

— Te rog să mă iei de braț, sau lasă-mă să mă sprijin de tine.

Alte sentimente provocaseră neașteptata rugăminte. Dar ele nu atenuară cu nimic tremurul și emoția lui Ionel.

4

Maria și Lucia fuseseră degeaba la muzeu, Ilie nu era acolo. Un singur paznic supraveghea muzeul. Stătea pe o bancă, lîngă ușa de la ieșire și răspundea întrebărilor unui prichindel. Ghinionul se ținea scai de ele. Nici pe artistă n-o găsiseră acasă.

— A plecat de o jumătate de oră cu un domn în vîrstă. A spus că e unchiul dumneaei.

— Unchiul Toader? întrebă veselă Maria. Un domn înalt, cu pălărie de paie? Și cu ochelari cu ramă groasă?

— Nu mai poartă ochelari cu rame groase... cam de două luni, îi sări Lucia în ajutor.

Iscușința fetelor nu duse la nici un rezultat. Vecina, după o clipă de gîndire, răspunse indiferentă:

— Nu știu dacă era unchiul dumneavoastră, pentru că nu l-am văzut decît de la fereastră, în stradă. Mi se pare că era cu capul gol... Poate era alt unchi...

Femeia nu trînti ușa, ci o închise încet. Chiar dac-ar fi rămas în prag, fetele tot n-ar mai fi avut curajul s-o întrebe altceva după remarcă usturătoare de la sfîrșit. Se întoarseră acasă, cu speranța că vor găsi un răvaș în ascunzătoare. Dar nici acolo nu era nimic. Pășiseră cu stîngul.

— Hai să mai mergem o dată la muzeu, spuse Maria fără nici o convingere. Poate o fi venit paznicul nostru între timp.

— Haidem! răspunse Lucia, la fel de neconvinsă. Tot n-avem ce face aici.

Dar n-apucară să facă doi pași, că ghinionul le ieși din nou în cale. Bunica le chema să-i dea o mîină de ajutor în bucătărie.

— Dacă n-aveți vreo treabă importantă, se grăbi ea să adauge. Vreau să pregătim împreună o prăjitură specială. Cu ocazia asta învățați și voi cum s-o faceți.

Răspunseră cu atîta promptitudine și erau atît de bucuroase, atît de vioaie, de parcă mergeau să afle misterul tanagralelor, nu să ajute la aluat și la bătutul ouălelor.

– Cum vă place orașul nostru? întrebă bunica, în timp ce ungea niște tăvi cu un șomoig de pene îmbibat de untură.

Toate superlativele pe care le puteau găsi cele două ajutoare de gospodine li se păreau sărace pentru a elogia frumusețea orașului. De emoție, bunica era să scape cutia cu scorțișoară. O prinse în aer ca un jongler și fetele se minunară, de astă dată sincer, de îndemînarea ei. Alerga de la un capăt la altul al bucătăriei, neobosită, ca o fetișcană. Și le întreba mereu despre orașul lor, despre părinți, despre profesori, uneori se interesa de cunoștințe, pe care nu le mai văzuse de douăzeci de ani.

– Am fost de multe ori în orașul vostru, le mărturisii ea. Și m-am simțit întotdeauna bine... Nu! Nu pune așa aluatul. Se întărește și pe urmă... Mai așteaptă două minute. Exact două minute. Numără în gînd pînă la o sută cincizeci.

– Pînă la o sută cincizeci? întrebă Lucia mirată.

– Da, da. Pentru că mătăluța numeri mai repede decît... (arată spre Maria)... Dumneaei nu ajunge nici pînă la optzeci. Și dă-i zor cu ouăle. Mai repede, mai cu foc!... Mai e muzeul acela de pe deal la voi în oraș?

– Nu mai e pe deal, răspunse Lucia. S-a mutat în centru. În vechea clădire a poștei. Nu mai încăpeau acolo obiectele... Unde să pun cratița?

– Pe scăunel... acolo, lîngă sobă. Așa... Erau trei picturi de Grigorescu, pe vremea mea, în muzeul vostru...

– Acum avem cinci, răspunse Maria, considerînd pauza bunicii drept o invitație.

– Aveți și Luchieni?... Nu! Nu te așeza pe scaunul acela. E plin de făină. Și ciți Aman?

– Doi Luchieni, și... cîți Amani avem, Maria?

– Șase, răspunse Maria. Dar Luchian numai unul. Celălalt e o copie. S-a descoperit săptămîna trecută.

– Aveți cumva și tanagrale? întrebă bunica, în timp ce bătea strașnic ouăle.

– Din păcate, nu. Avem puține statui și nici una nu-mi place.

– Mie îmi plac, spuse Lucia. Sînt cîteva... Ne pare așa de rău că n-am văzut tanagralele...

– Dac-aș fi știut că muzeul intră în reparație, v-aș fi dus mai întîi acolo, regretă bunica. Eu le văzusem cu cîteva zile înainte, ba mi se pare chiar cu o zi înainte de a sosi voi aici. Cît de greu trece cîteodată timpul... Și m-am gîndit să vă duc mai întîi în aripa stîngă! Păcat! Nimic nu-mi place mai mult în muzeu ca tanagralele. Sînt unii care vin din alte părți și chiar din alte țări ca să le vadă. Și cînd am fost noi erau doi străini în sală. Un tînăr și un bătrîn. Nu i-am mai văzut pînă acum în oraș.

Maria se uita mirată la Lucia. Cînd îi văzuse bunica pe cei doi străini? Înfuriată de gestul paznicului, trecuse prin aripa dreaptă cu capul sus, fără să se uite nici în dreapta, nici în stînga. Maria încerca o întrebare hazardată:

– I-ați văzut înainte sau după plecarea directorului?

Bunica rîse și-o amenință cu degetul:

– Eu credeam că te uitai la tablouri, și cînd colo... Directorul tocmai trecea prin fața ușii de la intrare. Se ducea spre casă. Nici nu știam că fusese în muzeu. A intrat pe dincolo?

Maria ridică, nepoliticoasă, din umeri:

– De unde să știm noi? Nu l-am văzut... Dar nici pe dumneavoastră nu v-am văzut cînd ați trecut în partea dreaptă.

Era întrebarea subînțeleasă în care Maria investise tot curajul și toate speranțele ei. Bunica zîmbi din nou:

– Vă subjugase pe toți Andreescu. Dumneata mi se pare că rămăseseși tot la Luchian... M-am dus pentru două secunde, ca să văd cine mai e dincolo...

Amîndouă fetele erau să scape cratițele din mină. Aveau în fața lor persoana care putea oferi cele mai sigure alibiuri. Stătuseră atîta timp lîngă ea și nu știau acest lucru! Maria aproape mîngîia cojile ouălor pe care le spărsese cu atîta ciudă. Și îi mai veni în minte și o idee bună: exercițiul de memorie de care le povestise Tic. Imediat îi făcu ochi dulci bunicii, veni mai aproape de ea, îi scutură șorțul, îi făcu cîteva complimente cu privire la tinerețea și suplețea ei (la care primi răspunsuri duioase), apoi îi propuse exercițiul lui Tic:

– Bunicuțo! Vrei să facem un joc în timp ce așteptăm să crească aluatul? Un exercițiu de memorie. Ne întrebăm una pe alta diferite lucruri. Așa cum fac eu cu Lucia.

Cele două tinere experimentară o mostră de asemenea exercițiu, pentru a o pregăti pe bunica. Lucia o întrebă pe Maria câteva amănunte de la bilci, din noaptea trecută. Unde stătuse? Ce obiecte remarcase în piramidă? Dacă-și amintește chipurile câtorva norocoși sau candidați la noroc. Îi veni și rîndul Mariei. O întrebă mai întii pe bunica dacă-și amintește rochia pe care a purtat-o la aniversarea Ioanei, cu cinci ani în urmă. Era o întrebare de control, la care bunica răspunse cu o precizie uluitoare.

— Dar rochia pe care ai purtat-o cu patru seri în urmă? își continuă Maria întrebările.

— Hoată mai ești! o amenință bunica. Mă întrebi ce rochie purtam la muzeu, ca să mă poți controla?... Catifea mov, cu gulcer negru. Am îmbrăcat-o prima dată cu doisprezece ani în urmă...

— Sînt mulțumită, o opri Maria. Dar poți să-mi spui, de pildă... Trebuie să găsesc o întrebare mai complicată... Da! Am găsit! Evrica! Spune, bunicuțo... cîte persoane erau în aripa dreaptă a muzeului, cînd te-ai uitat matală... și mai spune cum erau îmbrăcate... și mai spune cum și unde stăteau? Ia să vedem, Lucia!

Bunica așeză pe masă castronul care-i încurca mîinile, căzu un moment pe gînduri, apoi se uită fix în ochii Mariei, își duse și mîinile la cap, albindu-i-se pentru o clipă părul încă negru și lucios. Efortul îi închise ochii. Maria profită de răgaz și-i făcu un semn Luciei.

— Cît răgaz de gîndire am? întrebă bunica. De fapt, pot să răspund... Cîte persoane erau? Cinci persoane. Trei bărbați și două femei... Cum erau îmbrăcate?... Doamna Prozano era în taior negru și avea o pălărie înaltă pe cap... Domnișoara de lîngă ea era într-o rochie de stofă, foarte strînsă pe trup și cam decoltată, o rochie de culoare închisă și avea în mîină... un pulover alb, gros. Tînărul din cealaltă parte a doamnei Prozano... n-avea pălărie... cred că era într-un costum gri... nu știu sigur... Maiorul Scarlat în costumul de toate zilele... N-are nici un rost să vi-l descriu, pentru că îl văd mereu cu el... Și mai era un domn cu spatele, adică din profil, un domn foarte înalt, cu barbă și mustăți, pe care iarăși nu-l cunosc. Era îmbrăcat într-un pardesiu gri, un fel de halat, pentru că părea foarte ușor. Curentul îi clătina poalele... Cum și unde stăteau? Parcă v-am spus... Doamna Prozano, domnișoara și tînărul parcă formau un grup, în colț, spre ieșire, în partea dreaptă... Maiorul Scarlat lîngă o statuie, cam prin mijlocul sălii... Ba nu! Mai spre ușă... Pentru că la mijloc e vitrina și el stătea mai încolo de vitrină... cam la jumătatea distanței dintre vitrină și ușă, însă lipit de perete. În fața lui, dar mai spre mijlocul sălii, stătea domnul acela înalt cu pardesiul. Nu știu la ce se uita... Știu însă că maiorul Scarlat se uita la el. Și parcă se ferea să fie văzut... Asta m-a frapat în atitudinea lui. De aceea am zăbovit cîteva secunde. Altminteri, după o clipă m-aș fi întors înapoi... Ei, sînteți mulțumite?

Și Lucia și Maria o îmbrățișară, amîndouă odată. Erau fericite cum rareori fuseseră. Bunica le furnizase amănunte foarte sigure și oferise câtorva personaje alibiuri greu de cîntit. Și toate acestea cu un preț derizoriu: una bătuse niște ouă, alta frămîntase o cocă moale. Și tot ele se vor înfrupta nu peste mult timp, din prăjitura care, sigur, va fi delicioasă, o minune a artei culinare.

5

Scheletul era la aceeași masă, în același restaurant, în fața aceleiași sticle de vin, din care nu turnase nici o picătură în pahar. Stătea nemișcat, ca o statuie, parcă i se înțepeniseră oasele. Nici măcar nu se sprijinea cu coatele pe masă. Din cînd în cînd scoțea un creion din buzunar și desena ceva pe o foaie de hîrtie. O dată sau de două ori pusese mîna pe sticlă și o ridicase în bătaia sorelui, parcă pentru a controla culoarea vinului. Nici cînd ospătarul de opri în fața lui și-l întrebă dacă dorește să mînce ceva nu răspunse nimic, nu făcu nici o mișcare.

Tic și Dan îl urmăreau fără întrerupere, îi înregistrau fiecare gest, fiecare mișcare și fixau totul în timp, de parcă se oficia un ritual la masa de lîngă ei. Consumaseră pînă atunci o mare parte din bucătăria restaurantului, pentru a-și păstra masa. Era ora prînzului și bilciul — în regiunea aceea — începea să se aglomereze. Acum își explicară cei doi cireșari de ce restaurantul central era atît de puțin frecventat. Toate bunătățile și trufandalele orașului, toți maeștrii artei culinare se mutaseră probabil aici. Constatarea aceasta nu-i mulțumea însă deloc. Se apropia ora care-i obliga să se despartă de schelet și conviețuirea cu el nu le furnizase, pînă atunci, nici un amănunt demn de luat în seamă. Ar fi plecat ei, dar îi atrăgea ca un magnet nu atît personajul pe care-l supravegheau ca pe

o lamelă la microscop, cît foaia de hîrtie lăsată cu atîta neglijență pe masă. De aproape un ceas maiorul uitase de ea. Și Tic născocea fel de fel de planuri care s-o aducă în posesia lui.

Un alt chelner decît cel care-i servise pînă atunci veni să le ceară plata. Plictisiți de atîta așteptare și mai ales grăbiți de întîlnirea pe care o aveau la alt restaurant, acceptară pretențiile nepoliticoase ale tînărului în halat alb. Inutil să spunem că nota de plată cuprindea și costul unei baterii pe care cireșarii o văzuseră la altă masă. Ei băuseră numai sifon. Tic se adresează lui Dan cu un zîmbet care cerea socoteală:

– De fapt, trebuia să faci cîinste... Știți? (îi spuse chelnerului) tatăl lui a fost avansat colonel chiar azi la prînz. În miliție...

Și astfel nota de plată deveni exact ceea ce trebuie să fie o asemenea foaie de hîrtie: precisă, într-o relație foarte sigură cu memoria clientului și cu posibilitățile din portofel.

Maiorul se sculase de la masă înainte de cireșarii și lăsase foaia de hîrtie acolo. Buzunarul lui Tic o înghiți într-o fracțiune de secundă și, ca să evite orice hazard, ciufuliciul lăsă în schimb o foaie de hîrtie goală pe masă. Dar și ea dispăru după cîteva secunde, luată de vînt.

– Ar fi avut aceeași soartă, se dezvinovăți el, mîngîindu-și buzunarul. Și să știi, Dan! Buzunarul mă arde ca un fier de călcat, dar de uitat nu mă uit pînă nu găsesc condiții ideale. Presimt că e ceva nemaipomenit și ar fi păcat s-o rasolim.

Dan acceptă. Ce putea să facă! Și astfel, posesori ai unei comori neașteptate, părăsiră bilciul. Avură norocul să găsească un autobuz gata de start, drept care, în mai puțin de zece minute, erau în fața restaurantului central. Omul cu cicatrice se afla pe terasă, singur la o masă.

Fără istorisirea și reflecțiile Mariei, cei doi ar fi sfeclit-o. Fiindcă omul cu cicatrice nu părea prea vesel cînd îi văzu la masă, lîngă el. Tic simți instinctiv cu cine are de-a face. Îi pieri orice teamă. Nici cînd auzi întrebarea răstită a tînărului nu se fistici:

– Ce-i cu plicul ăla cu bani pe care l-am pierdut?

– Un truc, răspunse ciufuliciul plin de curaj. Am vrut să ne întîlnim cu dumneavoastră.

Tînărul fu cuprins subit de un acces de veselie:

– Ia te uită pînă unde ați mers! Inventati povești cu plicuri, ca să atrageți oamenii în capcană! De data asta nu se prinde. S-a dus!

"Asta s-o crezi dumneata!" își spuse Tic în gînd.

– Mai avem și altceva, continuă cu voce insinuantă ciufuliciul.

– Nici nu vreau să aud! Discutați cu directorul fabricii. Dacă îmi dă el voie, poate. În două luni de zile, cît stau aici, nu pot să mă ocup și de voi. Îmi sînteți dragi, dar ce să fac... Mă așteaptă și alte fabrici din țară. Și peste tot specific local. Ce știți voi? Voi știți atît: să cereți întruna!

– Păcat că nu v-am prins într-o zi mai bună... sau că nu sîntem noi în formă... Nu ne-ați fi scăpat atît de ușor...

Dan îl imitase pe Tic. Voia să cîștige noi amănunte, provocîndu-și interlocutorul.

– Să vedem miine... Poate îmi fac puțin timp... Dar să nu vă mai prind cu plicuri sau telegrame sau invitații... Îmi dați un telefon la fabrică. Voi lucra toată dimineața la modele, secția întii, știu toți.

– Vă mulțumim foarte mult, și, pentru că sînteți atît de amabil, vrem să vă spunem și noi ceva, zise Dan.

– Ceva personal, particular, adăugă Tic, și să știți că n-are nici o legătură cu...

Făcu pauza necesară pentru a primi o completare, dar cum ea întîrzia și cum chipul tînărului exprima un aer de neîncredere, cireșarul continuă grăbit:

– Știți... Cînd ați fost la muzeu, era o cuconiță acolo, am auzit-o întîmplător vorbind...

– Aia de la muzeu? rise tînărul. Am tăcut mereu, nici măcar nu i-am răspuns cînd m-a întrebat cît e ceasul, și făcea niște remarci de-ți venea să-ți iei lumea-n cap...

– Se lăuda că v-ați ținut de ea, spuse Dan. O prietenă de-a noastră s-a întîlnit cu ea. Spunea că v-ați ținut mereu după ea. Și mai zicea că înainte de închiderea muzeului ați privit împreună vreo zece-cinsprezece minute aceleași tablouri.

Relatarea nu-l indispuse deloc pe tînărul cu cicatrice:

– Treaba ei! Poate să spună ce vrea. Mie nu-mi plac ăstea care se bagă cu de-a sila în om. Nu-i dați nici o importanță!

Tic se opuse:

– Dumneavoastră faceți ce vreți. Dar noi prestigiul vi-l apărăm. O să-i clocesc eu

una... De ce să se laude că, înainte de a se închide muzeul, ați privit aproape un sfert de oră, împreună, aceleași tablouri?

– Stați! Nu vă grăbiți cu sentința. Am observat și eu că se uita la aceleași tablouri, mai ales înainte de a se închide muzeul. Erau două pînze noi, foarte frumoase. Mai era o doamnă care se uita la ele... Dar ea nu se minuna în gura mare, lăudînd exact ce nu era în tablouri... De cîteva ori ne-am și înțeles, eu și doamna aceea, din priviri. Mai bine zis rideam pe îmfundate la remarcile duduitei decoltate...

– Ați văzut și tanagralele? întrebă Dan.

– Dar pentru ce credeți că m-am dus atîtea zile în șir la muzeu? De cînd am sosit în oraș, în fiecare seară, acolo mi-am petrecut timpul... Păcat că s-a închis!

– Și nouă ne pare rău, îl imită Tic.

Ciufuliciul se gîndea ce întrebări să mai scornească pentru a afla și alte amănunte de la tînăr. Acesta se sculase însă de la masă. Se uită la ceas, ca pentru a se scuza:

– N-am ce face... Îmi pare rău, dar trebuie să plec. A fost simpatică ideea voastră cu plicul, am știut de la început că e un truc. Cu toate acestea am venit. M-am mai aerisit și eu puțin și am cunoscut doi băieți simpatici și cam timizi. Ei, ne vedem mîine?... Fiuuu! Era cît pe-aci să vă chem degeaba la fabrică... Uitasem. Mîine și poimîine sosesc niște delegații străine... Peste trei zile. E mai bine. Dacă nu dați peste mine în nici un chip, organizați-mi o cununie, sau altceva, în afară de înmormîntare. Și tot o să mă scoateți.

Imediat după plecarea tînărului sosi chelnerul. Probabil că-i pîndise în tot timpul convorbirii:

– Extraordinar! spuse el. I-ați dat plicul? El nu voia să creadă! Desigur că l-a primit! Dacă-mi permiteți, erau mulți bani în el?

– Ne-am înșelat noi, răspuse Tic. Erau cîteva scrisori de la un unchi care-i murise de două săptămîni. Nici n-apucase să le citească...

– Extraordinar! Desigur că i-a lăsat avere... Era vesel cînd a plecat...

– Aș, de unde! se strîmbă Dan. I-a lăsat numai datorii. Îl cunoașteți bine?

Chelnerul nu înțelese la început despre cine e vorba. Abia mai tîrziu se dumeri:

– Maistrul Andronic? Extraordinar! Se spune că este cel mai mare meșter din țară la suflatul sticlei. N-ați văzut ultimele cristale la expoziția fabricii? El le-a suflat. Desigur, e o plăcere că l-am cunoscut... dacă-mi permiteți, bineînțeles.

– S-au limpezit cîteva lucruri, spuse Tic, după plecarea ospătarului. O dată cu el mai ies două personaje de pe lista suspecților. Cred că nu mai ești împotriva lui acum, după ce l-ai cunoscut? N-ai văzut ce simpatice este?

– Nu știu, răspuse Dan evaziv. Nu vreau să mă pronunț. Nici eu nu-l cred vinovat. Dar ți-am atras atenția asupra altui lucru. Uită-te și la personajele inocente din jurul tău. S-ar putea să ne vină de acolo marea surpriză.

– Eu, de pildă, cred că tu ești cel mai inocent... Însă din foarte multe puncte de vedere...

– Ticușor, treaba ta. Nu vrei să crezi... n-ai decît. Dar asta nu mă împiedică să-mi fac datoria, în rolul pe care mi l-am ales... Și dacă mai vrei să știi ceva... Ei, uitate, îmi fac curaj și îți spun. Am citit cărți în care făptașul, vinovatul, e chiar detectivul. Da, da! Nu ride ca un...

– Ce vrei să insinuezi cu asta? îl întrebă Tic, cu o vagă amenințare în voce. Nu crezi că ești cam... Mă refer la cuvîntul pe care l-ai lăsat adineauri în suspensie... l-ai păstrat pentru tine.

– N-ai nici un motiv ca să te superi, Ticușorule. Totul e să înțelegi rolul meu. De ce nu te gîndești puțin? Cîți detectivi urmăresc misterul acesta? Mi se pare că vreo patru, dacă-i excludem pe Ionel și pe Lucia... pentru că ei n-au existat în timpul momentului blestemat. (Cu bunica nu știu ce să facem? În sfîrșit...) De ce să nu ne gîndim și la unul din aceștia patru? Fiecare dintre ei, și mai cu seamă unul, puțintel ciufulit și cîrn, avea toate condițiile să escamoteze tana-gralele. Nu le lipsea celor patru nici inteligența, nici dibăcia, nici simțul de a se orienta în orice împrejurare... nici simțul farsei... Nu vreau decît să atrag atenția și asupra acestei posibilități și cu asta, dragul meu Ticușor, presimt că am lichidat toate posibilitățile... dacă mai născocesc vreuna, necunoscută, o să-mi fac datoria, n-ai nici o grijă... Și acum, dacă-mi permiteți, desigur, n-ai vrea să studiem harta aceea misterioasă, care a fost pe masa scheletului?

Tic scoase hîrtia și o puse pe masă. Capetele celor doi prieteni se apropiară. Coala era înnegrită de mîzgăleli și pe o față și pe alta. Tot felul de semne cabalistice, fără nici o noimă, la prima vedere. Linii, cercuri, bucle, ștersături. Privită însă mai cu atenție, ea oferea cîteva semne distinctive. Și pentru a reține tot ceea ce era demn de reținut, tinerii o

cercetară, nu în ansamblu, ci pe porțiuni precise. Ca să-și ușureze munca, o împărțiră în mai multe dreptunghiuri (sau pătrate), așa cum fac elevii când copiază o hartă. În felul acesta nu putea să le scape nimic aprigilor căutători. Apoi începu migăloasa muncă de cercetare a pătratelor. Nici cel mai puternic microscop, electronic să fi fost, n-ar fi egalat teribila și riguroasa selecție pe care o făceau privirile cireșarilor. La capătul unui ceas de încordare și concentrare supremă, mută — așa cum conveniseră — pe foaia de hirtie apăruseră mai multe cerculețe sau cercuri mai mari, trasate cu creion albastru, care conțineau, în interiorul lor, semnele distinctive, mizgăleli cu sens, literele sau cuvintele pe care le desenase acolo scheletul, în diversele momente ale meditației sale.

Din literele culese, cireșarii nu izbutiră să închege nici un cuvânt ca lumea. Erau patru B în majuscule, un G uriaș, cîțiva M răspinditi peste tot, doi de R, piperniciți, abia identificabili (Dan susținea că pot să fie V), și o singură vocală, un A, care se repeta cel mai des pe cele două fețe ale colii.

Dintre cuvintele distincte (pentru că mai erau pe foaia de hirtie și câteva serpentine, câteva zigzaguri care puteau fi interpretate; încercînd să le dezlege, Tic descoperi că există un cuvînt format din șapte litere, probabil cel mai lung din limba română, care poate fi scris numai din linii zigzagate: minimum; fără puncte acest cuvînt ar părea un exercițiu liniar, pentru învățarea lui i, la începutul clasei întîii) deci, dintre cuvintele distincte trei fuseseră, după mari cazne și interpretări, descifrate. Și anume: Tanagra... Neștian... și Scarlat... Ultimul dăduse loc la dispute și interpretări, pentru că nu se știa sigur dacă e vorba de c sau de e, de r sau de v, iar t-ul final nu prea avea la extremitatea de sus liniuța orizontală. Cea mai senzațională descoperire era însă alta. Așa își inchipuiau, cel puțin, tinerii. Din mizgălelele grotești ei selecționaseră un număr de desene, toate foarte copilărești, ridicole, dar care reprezentau fiecare ceva. Nu desenul în sine era interesant — deși în alte condiții putea fi trimis la cine știe ce expoziție extravagantă — ci intenția desenului, strădania autorului de a exprima ceva. Cele șapte desene selecționate reprezentau figuri, unele neterminate — le lipsea o mîină, sau un braț, sau un picior. Aceste amănunte îl determinară pe Tic să facă o asociație ingenioasă: desenele scheletului încercau să reprezinte tanagralele.

— Asta e! spuse Tic. Tanagralele! Tanagralele din vitrină! Parcă le văd. Uite dansatoarea! O vezi? Aici! Asta strîmbă. Și uite și femeia cu amforă... Nu vezi că-i atîrnă ceva în mîină... Uite și zeița fără brațe, uite și ăstea două îmbrăcate... Da, da! Șînt femeile cu voaluri, pe care le-am văzut eu în vitrină. Scheletul nu le-a putut desena voalurile, le-a îmbrăcat într-o simplă mantie... Tanagralele din vitrină.

— Și ăstea două? întrebă Dan. Omulețul ăsta aplecat și femeia asta fără o mîină... Astea ce mai sînt?

— Habar n-am! răspunse ciufuliciul. O fi încercat altceva și nu i-a reușit.

— Nu cred, Ticușor. Tot ce nu i-a reușit a fost șters. Nu vezi capetele acestea care ies din colaci? Astea sînt figuri șterse. Se simte furia cu care au fost desființate. Nu i-a reușit, nu i-au plăcut, și atunci le-a șters... oare ce-or fi?

Tic ridică din umeri, nedumerit:

— Nu știu... Eu n-am văzut decît cinci statuete în muzeu. Și nimeni altcineva n-a văzut mai multe. Dar să-ți spun drept, nici nu mă mai interesează ce reprezintă. Tu nu-ți dai seama că am descoperit totul datorită amănuntului lunganului. Dacă n-ar fi făcut el șmecheria acolo și nu ne-am fi repezit la el, ne-am fi plimbat ca niște gură-cască prin bilci, fără să întîlnim scheletul...

— Și dacă nu era atletul... adăugă Dan, stăteam acum la patul unui invalid și căutam să-i alin durerile prin glume... care l-ar fi făcut să sufere și mai mult...

— De astă dată te iert, pentru că sînt foarte bucuros, Dan. Și cum se potrivesc toate! Maistrul ne-a dat alibiuri pentru cele două cucoane, și prin asta și pentru el... și hop! ne cade în mîină hirtia scheletului! Ceialți oare ce-au făcut?... Cum vor suporta explozia bombei?

6

Bunica, veselă și mai sprintenă ca oricînd, alergă spre chioșc, pentru a anunța masa.

— Azi am întîrziat olecuță, dar avem niște bunătăți, să-ți lingi buzele, nu alta. Haideti! Repede! Ceialți băieți sînt în casă?

Asta era nenorocirea! Ceialți băieți nu erau în casă. Nu lăsaseră nici un răvaș în ascunzătoare și nici măcar nu lăsaseră semne că umblaseră acolo și dăduseră peste semnalul de alarmă și de urgență, binecunoscut în codul cireșarilor: S.O.S., scris în litere

uriașe de mîna Luciei. Bunica aștepta răspunsul Mariei, cea mai în măsură să dea o explicație pentru că era vorba în primul rînd de frățiorul ei, începu să se bilbue:

– Ei... Ticu... Tic și Dan... s-ar putea să nu vină la masă. Știți?... S-au dus la niște prieteni... Și au spus că ar putea să ia masa acolo.

Vestea o supără la culme pe bunica. De aceea se pregătise ea? Cite speranțe își pusese în prînzul care de fapt sărbătorea o aniversare tainică! Se împlineau treizeci și cinci de ani de cînd la un prînz asemănător, între prieteni, cunoscuse un tînăr timid și cam stingher, de care nu se mai despărțise pe urmă. Pregătise atunci o prăjitură, așa hotărîseră sorții. Și fistichie cum era, făcuse prăjitura după stilul ei. Tînărul, neputînd refuza din cauza timidității și de teamă că ar putea s-o jignească pe gazdă, pe care o considera autoarea delicioasei prăjituri, mîncă trei porții uriașe. Și de atunci, în fiecare an, la o anumită dată, se repeta întîmplarea veche. Cît o rugase pe bunica mama Ioanei, și mai tîrziu Ioana, să facă mai des prăjiturile acelea romboidale, sau măcar să le dea rețeta! Zadarnic! Demersurile lor nu avuseseră niciodată succes. Și nu accepta pe nimeni din familie în preajma ei, cînd se întîmpla evenimentul. Masa nu fu prea veselă, dar nimeni nu avea asemenea pretenții. Bătrînul stătea ca și atunci, timid, emoționat, numai că de astă dată gusta doar din felurile care i se puneau în față. Își păstra forțele și capacitatea pentru cele trei porții care îl așteptau semețe pe o farfurie ascunsă cu grija în bufet. Pentru că și farfuria participase la întîlnirea care se petrecuse cu treizeci și cinci de ani în urmă.

Tinerii stăteau ca pe ace. Se uitau mereu, fie pe fereastră, fie la ușă, întorceau capul, tresăreau la fiecare cîntec de cocoș — și cînta împintenatul, nu glumă — abia așteptau să se termine odată masa aceea încărcată de bucate. Cînd văzură prăjitura, îngălbeniră. Nici o alună n-ar mai fi putut să bage în gură, darămite romburile acelea pline de creme și de cristale ciudate. Încercară chiar un gest de scuză. Ioana însă îl reteză, cerînd tăcere:

– Bunico! spuse ea. Nu ne aduci și cite un păhărel de vin?

Și cum bunica zîmbi mulțumită și plecă în căutarea licorii, Ioana avu răgazul să declanșeze telefonul fără fir. Era o comandă fără echivoc: "Obligativ să mîncăți toată prăjitura!" Ceea ce, după eforturi disperate, se întîmplă.

Foarte fericită, bunica privea din capul mesei — și atunci ocupa același loc — lupta sonoră, din păcate uneori prea sonoră, dar de astă dată acest lucru n-o mai irita — dintre lingurițele nemiloase și romburile docile. Și observa ea cum Ioana se uită cu niște căutături stranii într-o anumită direcție și cînd mai descoperi și timiditatea băiatului pe care-l ținteau privirile furișe ale nepoatei, fericirea ei nu mai avu margini. O clipă se gîndi că poate sute de ani prăjitura va trece ca o ștafetă din familie în familie, servindu-se o dată pe an... Lîngă ea, bunicul răsuflea greu, dar victoria fusese ciștigată. Nici o firimitură nu mai rămăsese în farfurie.

Îndopați că abia se mai țineau pe picioare, tinerii ajunseră cu chiu cu vai în chioșc. O bucată de vreme stătură tăcuți și nemișcați în șezlongurile cu care mobilaseră chioșcul. Încetul cu încetul, spiritul de acțiune îi cucerea. Prînzul, ale cărui urme dispăreau, îi întrerupsese în mijlocul discuției. Preocupările atunci abandonate le dădeau iarăși tîrcoale. Și cuvintele — prin care se desfac în lume adevărurile și neadevărurile — nu întîrziară să izgonească tăcerea moleșitoare, mai întii prin glasul lui Ionel:

– Nu mai putem înota în supoziții. Ne trebuie și o doză de curaj, pentru a ajunge mai repede la capăt. Restrîngem sau nu cercul suspectilor?

– Ar trebui să luăm hotărîrea în colectiv, îi răspunse Lucia. De unde știm noi ce gînduri, ce bănuieli, ce fapte noi au în clipa asta ceilalți? Iar să ne pripim?

– Să ne amintim ce spunea bunica, propuse Maria. Să căutăm să interpretăm cît mai bine observațiile ei... Rareori am întîlnit un asemenea spirit de observație și ar fi păcat să nu profităm de el. În cîteva secunde a fotografiat totul cu precizie de obiectiv. Ai o bunică, Ioana...

– Foarte bine, acceptă Ionel. Să interpretăm spusele ei. Cel mai aproape de vitrină era scheletul. Nu? Și mai stătea și ascuns. Probabil comisese furtul și voia să se convingă că nu l-a văzut nimeni... și mai ales omul în gri.

– Mai este ceva, se aprinse Maria. Abia acum îmi dau seama. Un amănunt pe care l-a observat bunica la actriță. Nu-ți amintești, Lucia? Actrița avea în mîna un pulover gros, alb, de lînă... dacă era o simplă mască... Dacă în puloverul acela înfășurase statuetele... sau i le înfășurase altcineva?

– Nu! se împotrivi Ionel. Dacă mergem pe linia asta, nu mai ajungem niciodată la capăt. Cele două femei și omul cu cicatrice au alibiuri. Trebuie să excludem aceste personaje din lista suspectilor. Să luăm obligativ această hotărîre!

– Parcă n-ai fi în toate mințile, îi replică Maria. Cum ne putem permite așa ceva? Eu nu zic că nu e bine să urmărim mai întâi, repet: mai întâi, o singură pistă, ca să nu încurcăm prea mult ștele, sau ca să nu ne încurcăm pe noi... dar de aici pînă la a nimici, după inspirație, orice alte posibilități... Asta e o... o nerozie. Tu ce spui, Lucia?

– Sînt absolut de acord cu tine! Fiindcă nu știm încă o seamă de lucruri. Nu știm, de pildă, ce amănunte ne vor aduce cei doi întirziați și neghiobi: Tic și Dan. Dacă omul cu cicatrice dă peste cap toate alibiurile?...

– Și bunica? întrebă nedumerită Ioana. Eu o cunosc foarte bine. Ea nu se poate înșela.

Lucia trăi un moment de spaimă neașteptată. Își reveni însă repede:

– Bunica...? Da, bunica... Bine! Să lăsăm pentru mai tîrziu grupul celor trei și să ne ocupăm de cei doi bătrîni...

– De ce spui cei trei? ceru Ionel explicații.

– N-am spus cei trei, ci grupul celor trei, răspunse Lucia. Am vrut să subliniez prin asta că erau împreună în fața unui sau unor tablouri.

– Și de ce-ai spus cei doi? fu rîndul Ioanei să întrebe.

– Pentru că... Nu înțeleg întrebarea. Pentru că sînt doi.

– Spune drept, Lucia! insistă Ioana. Îi bănuiești și pe omul în gri? Nu te-a convins relatarea noastră despre maior și despre tanagrale? Mi se pare atît de limpede... Omul și-a dat seama, foarte tîrziu, după cinsprezece ani, că a fost furat și s-a gîndit că ar fi momentul să-și ia înapoi, prin aceeași metodă, lucrurile...

– Uîți un amănunt, o întrepruse Maria. N-au dispărut două tanagrale din muzeu... ci, mi se pare, cinci. Sau... tu crezi că s-a gîndit să-și ia și dobinda acumulată în cei cinsprezece ani?

Tonul ironic al Mariei o intimidă pe Ioana. Și, pe deasupra, mai sări și Lucia:

– E adevărat ce spui tu, Maria... Iar trebuie să ne adunăm gîndurile... Prin urmare, pentru moment ne despărțim de grupul celor trei. Avem și cîteva motive. Și ne oprim la cei doi... Ca să fiu cît mai clară: eu nu vreau să ne gîndim la un singur suspect, ci la doi... dacă scheletul stătea ascuns după statuie, nu ca să se ferească de omul în gri... ci pentru a-l pîndi pe omul în gri?... Poate că-l văzuse pe acesta scoțînd tanagralele din vitrină... Nu putem ști ce anume a cauzat gestul lui... Dar nu putem neglija în nici un caz și această posibilitate.

– Tu crezi că bunica s-a uitat în sală după comiterea furtului? întrebă surprins Ionel.

– Mai mult! spuse Lucia. Cred că s-a uitat în sală la foarte puțîn timp după comiterea furtului, la cîteva secunde numai. E o intuiție a mea; se bazează și pe niște date, dar ca să fiu sinceră, așa simt eu. Tabloul pe care ni l-a descris ea înfățișează condițiile ideale pentru furt. Grupul celor trei era în colț, cu spatele...

– Cine știe cît timp or fi stat așa, reflectă Maria.

– ... cu spatele la vitrină, continuă Lucia. Unul din cei doi avea deci posibilitatea să acționeze. În orice caz, cred eu, numai cineva din spatele grupului putea să comită furtul. Ori scheletul, ori omul în gri...

– Bunica spunea că l-a văzut mai aproape de vitrina pe schelet, adăugă Maria. Deci mai plauzibilă ar fi ipoteza că el a comis furtul. Deși... dacă mă gîndesc... da! Omul în gri, crezîndu-se neobservat, nu s-a mai uitat în spate... Și dacă scheletul era ascuns după statuie, nici nu l-a văzut... S-a dus la vitrină și... gata! În cinci secunde au dispărut tanagralele în interiorul halatului.

– Iar ajungem la coincidența asta blestemată, se tîngui Lucia. Cum de s-a potrivit ca exact în ziua cînd scheletul, amintindu-și de tanagrale, s-a dus la muzeu, hop! apare și omul în gri pentru a comite furtul?

– Dacă sînt complici? întrebă Ionel. Raționamentul ar duce spre această concluzie. Unul acționa, celălalt pîndea, gata în orice clipă să dea semnalul. Bunica l-a surprins pe schelet încă la pîndă... pentru că... pentru că... așa cum spunea Tic, așa cum ați văzut și voi, omul în gri e atît de înalt, încît din trei pași, adică într-o fracțiune de secundă a ajuns lîngă ușă.

– Chiar așa de sprinten nu mi-l închipui, spuse Maria. Pare foarte bătrîn, deși spatele și-l ține drept.

– Numai cu oameni lungi ne întîlnim în istoria asta, descoperi Ionel. Și scheletul, și omul în gri, și paznicul, toți sînt niște lungani, niște namile...

Ultimul cuvînt al lui Ionel o făcu pe Ioana să tresară. Îl mai auzise în acea zi... și deodată simți c-o apucă amețala:

– Stați! Stați! se rugă ea. Mi-a venit în cap o idee... Maiorul a fost jefuit de

tanagrale... I s-a întins probabil o cursă, așa spunea fratele lui... Fiindcă în ziua când au venit la el cu chitanțele pentru datorii, în ziua aceea a apărut și un negustor din București, care s-a oferit să cumpere tanagralele. Adică să plătească polițele, vorba vine, și să-i ofere în plus câteva sticle de rachiu... negustorul acela era ca o namilă și avea barba sură... așa a spus fratele scheletului...

Toți se cutremurară. Zeci de idei se aprindeau ca niște fulgere în mintea lor. Și una dintre ele devenea tot mai obsedantă, le înlătura pe celelalte, se îngroșa, domina.

— Extraordinar! se înfioră Ionel. După cinsprezece ani, marea întâlnire! Cum să nu se trezească? Brrr! Cum să nu-și amintească de tanagrale? Cum să nu se ducă la muzeu? Și acolo îl întâlnește din nou!... Oare cine le-a luat?

— Asta-i întrebarea! gîndi Lucia cu voce tare. Cine le-a luat? Care dintre ei?

— Ei, acum îi excluși pe ceilalți? reveni Ionel la vechea obsesie. Restrîngem cercul?

— Pentru moment, răspunse Lucia. Și nu te mai strîmba așa! Ți-am spus de la început. Să vedem ce vești ne aduc ceilalți... Dacă descoperă și ei niște amănunte care dau peste cap concluziile noastre? Ai văzut cum s-a întîmplat cu noi?... Tu nu te-ai întîmplat? De ce întîrzie? De ce n-au venit la masă? De ce n-au lăsat un mesaj? De ce n-au venit măcar să caute mesajul nostru. De ce? Pentru că li s-a întîmplat ceva! Asta e! Au descoperit asemenea lucruri care pur și simplu nu le dau voie să se miște. Altfel ar fi venit măcar unul dintre ei. Deci prima noastră sarcină, ca întotdeauna în asemenea situații, e aceea de a afla ce se întîmplă cu ei! În trei minute plecarea!

Lucia vorbise cu atîta siguranță și autoritate, că nu mai crîcni nimeni. Dimpotrivă. Toți simțeau nevoia de a-i asculta imboldul. După trei minute, chioșcul era gol.

7

Lucia nu greșise. Tic și Dan nu întîrziaseră fără motive. Unele le cunoaștem. Altele apăruseră după despărțirea noastră de ei. Tocmai se pregăteau să pornească spre casă, sau, ca să fim cu totul sinceri, ajunseseră deja în stradă, cînd deodată îl văzură pe Ilie, paznicul cel uriaș, despărțindu-se de vitrina unui magazin. Se înțeleaseră dintr-o ochire. Porniră pe urma lui, cu aerul unor tineri înflăcărați și nerăbdători să comenteze rezultatele sportive din ultimele trei săptămîni, hai să zicem ale unei olimpiade. Și erau atît de pasionați și într-o dispută atît de aprigă, că nu putea fi vorba decît de aprecierea șanselor unor ași ai sportului mondial. Ilie era la douăzeci de metri înaintea lor; dar ei erau convinși că le aude vorbele, ba se speriau să nu le miroasă și intențiile. În pauza unui comentariu, Dan îi șopti lui Tic un gînd clandestin:

— Parcă ni s-a aranjat totul! Nu ne întîlnim decît cu personajele care cad în sarcina altora...

— Măcar să avem norocul pe care l-am avut pînă acum, îi răspunse Tic, folosind același limbaj clandestin.

Previuinea lui Dan se spulberă însă într-o clipă. Subit, fără să-și explice cum, între ei și silueta lui Ilie apărură altcineva. Ieșise pesemne dintr-un magazin. Și acel cineva era personajul pe care cei doi cireșari îl doreau mai mult decît pe oricare altul în acel moment. Înalt ca o prăjină, îmbrăcat într-un pardesiu subțire, de culoare gri, cu o sacoșă verde în mînă, un fel de servietă subțire de material plastic, așa cum văzuseră cu sutele la bilci, cu niște semicercuri groase după ureche, personajul traversa cu pași lungi (de trei metri fiecare, după calculele nu foarte riguroase ale ciufuliciului) strada principală a orașelului, îndreptîndu-se spre o direcție deocamdată necunoscută.

Ilie, în ciuda staturii sale, dispăruse; parcă fusese înghițit de o ceață, de o cortină groasă de negură. El mergea liniștit după treburile lui, cireșarii însă nu-l mai vedeau. Traversară și ei strada, transformîndu-se din comentatori sportivi în tineri moleșiți de căldură, care se duc să facă o baie la Căprioara. (Pentru că omul în gri părea că are această direcție.)

— Foarte cald, astăzi, se plîngea Dan. Curge sudoarea pe mine șiroaie. N-ai o batistă sau un prosop?

— Psssst! își aminti ciufuliciul. Am uitat prosopul acasă. Cu ce ne vom șterge, cînd o să ieșim din apă? Am să fac astăzi o baie... Așa, din răzbunare!

Omul în gri era departe înaintea lor. Pașii lui erau domoli. Nu se simțea nici o grabă în mersul lui. Lungimea lor îi obliga însă pe urmăritorii la eforturi. Și ele trebuiau în așa fel făcute, ca să nu pară că fug după cineva. Personajul care-i trăgea după el, de parcă-i prinsese cu o funie lungă, nevăzută, pe fiecare de cîte un picior de-al lui, îi ignora cu desăvîrșire. Niciodată nu întorsese capul, ca să se uite înapoi. Și lucrul acesta îi intrigă

foarte mult pe cei doi tineri.

– Oare se simte urmărit? întrebă Dan. Poate că are ochelari speciali, așa cum am citit în cărți, și vede tot ce se întâmplă în urma lui. Ce-ar fi să trecem pe partea cealaltă?

– Dacă vrei tu, putem să i-o luăm și înainte... (cu voce tare:) Ce bine-ai făcut că n-ai luat prosopul! Și ce păcat că n-ai luat o pătură! Nu ți-am spus?

Omul în gri pornise pe o stradă care, în loc să ducă la strandul orașului, se revărsa în poteca principală ce urca spre pădure. Strada aceea avea puține case, și dacă personajul nu se oprea la poarta uneia, atunci în mod sigur va lua calea pădurii. Acesta fu raționamentul lui Tic. Și raționamentul se adevăra.

Omul în gri ieșise din oraș. O luase pe cărarea care ducea la pădure. Mergea încet, cu mâinile la spate, din când în când doar se uita la dreapta sau la stînga, înapoi însă nu.

– Nici acum nu mai crezi că are ochelari speciali? se înapămintă Dan. De ce nu se uită înapoi? Acuși o să intrăm în pădure și, din păcate, noi nu visăm, ca Ionel. Dacă-ăș fi sigur... așa crede, poate, și lucrul ăsta.

– Foarte ciudat! acceptă Tic, și el sub impresia pe care i-o lăsase un fior neașteptat. Dacă ți-e teamă, eu zic să te întorci. Pssst! Ar fi cazul să-i înștiințăm pe ceilalți. Știi că ne-am purtat ca niște necireșari? A trecut atîta timp și nu le-am lăsat nici un mesaj... Zău, du-te! Eu sînt atît de obișnuit cu pădurile și cu plimbările de unul singur... Parcă nu știi... Mai frică îmi este în cîmp gol. Dar în pădure, dacă vreau eu, nici dracul nu mă poate găsi, darămite omul în gri.

– Țsta poate fi mai rău decît dracu', Ticușor. Și dacă e să se întîmple ceva, atunci să fim amîndoi, împreună.

– Mi-e teamă să nu mă încurci, Dan, încercă Tic o nouă stratagemă. De unul singur mă strecor mai ușor.

Dan nu acceptă nici în ruptul capului îndemnurile ciufuliciului. Așa că rămaseră amîndoi pe cărarea care urca spre pădure, în urma personajului în gri.

De cînd ieșise în oraș, omul în gri nu-și dezlipise mîinile de la spate. Sacoșa îi atîrna greu, se bănuia aceasta după balansul ei neîntrerupt. Copoii făceau fel de fel de prezumții cu privire la conținutul sacului de plastic, toate în gînd, și mirosul lor era nesigur, capricios. Amîndoi voiau să ajungă mai repede în pădure, ca să scape de o amenințare care le dădea mereu tîrcoale: teama că omul în gri va întoarce totuși capul, măcar o dată, și-i va descoperi pe amîndoi stingheri, fără țel, în plin cîmp. Ce vor face atunci? Poteca nu oferea nici un ascunziș. Pomii de pe margine erau înalți și aveau trunchiuri subțiri care, în loc să ascundă pe cineva, nevoit să facă această operație, mai degrabă îl scoteau în evidență. Locuitorii orașului nu avuseseră nici pasiunea arbuștilor și nici nu săpaseră șanțuri adînci de un metru jumătate-doi, la marginea potecii.

– Eu zic s-o luăm pe cîmp, să părăsim poteca, suflă Tic la urechea lui Dan. Nu mai pot suporta starea asta. Parc-aș aștepta din clipă în clipă să-mi cadă pantalonii. Oricînd poate să se întoarcă brusc și... Uite! Aș fi în stare să pariez cu tine pe orice că în mai puțin de trei minute se va uita în urmă.

– Nu-s împotriva ideii tale, răspunse Dan, dar pariul îl țin. Începînd din clipa asta. Mă uit la ceas.

Tinerii părăsiră poteca. Înaintară pe cîmpul gol, în direcție oblică, potrivit în așa fel pasul, ca să ajungă, după un timp, la aceeași distanță de omul în gri, dar nu în spatele, ci la dreapta lui, adică să meargă paralel cu el. În mai puțin de trei minute ajunseră în dreptul lui (e adevărat că alergaseră puțințel), într-un mărăciniș de porumbe, care-i ferea cu multă grijă de orice priviri indiscrete. Cîteva clipe după ce ajunseră acolo, tocmai cînd Dan, generos, voia să anunțe cit a mai rămas pînă la scurgerea celor trei minute, cam vreo zece secunde, omul în gri se întoarce încet din călcîie și privi în urma sa. Dan nu se mai uita la el. Îl privea cu gura căscată pe Tic.

– Asta n-o mai înțeleg, mărturisi el. Că se va uita o dată înapoi, treacă-meargă, dar dacă va face acest lucru într-un interval precis de trei minute, asta îmi depășește capacitatea de înțelegere, și ca urmare pun totul pe seama hazardului. Pariul l-am pierdut, recunosc. Și cum n-am precizat, poți să-mi ceri orice...

– Îți cer să fii altă dată mai atent, atîta. Și ce spunea cu hazardul, e numai cinci la sută din adevăr. În sensul că am făcut un calcul norocos. Am văzut că poteca duce la o movilă și m-am gîndit foarte simplu că nu e om pe lume care, ajungînd în vîrfurile unei ridicături, să nu se întoarcă și să nu privească drumul pe care a venit. Pentru mine asta e o regulă și cred că și pentru tine... Am făcut socoteală cam cîți metri sînt pînă acolo, am raportat totul la viteza sunetului, apoi am scos rădăcina pătrată... Hopa! Iată că nu se duce în pădure! S-a așezat acolo... Să știi că e o bancă de lemn acolo...

– Eu pariez că e o bancă de piatră, îl întărită Dan.

– Primesc!... Oare cum să facem să ne apropiem de el? Nu prea văd bine ce face acolo... Tu nu vezi? Parc-ar umbla în sacoșă... Pssst! Cum să ajung mai aproape?

Tic suferea de ciudă că nu poate străbate nevăzut platoul descoperit care despărtea insula cu porumbe de movilă. Nici un copac, nici o moviliță, nici măcar niște scaieți nu se zăreau pe platoul despărțitor. Iarbă, iarbă, câteva smocuri mai înalte, cam de o palmă, probabil pe niște valuri de pământ, și nimic altceva. Desperarea era însă alta. Ar fi ajuns el la movilă, dar răutatea omenească aranjase în așa fel banca, încît speteaza ei să se sprijine de răsărit și nu de apus. Adică omul în gri, rezemîndu-se de spetează, stătea cu fața la ei. Asta îl înnebunea pe ciufulici.

– Auzi ce idee! S-o aranjezi cu spatele spre răsărit. E o insultă la adresa soarelui, Dan! Eu, dac-aș fi în locul lui...

– De ce crezi că amicului tău nu-i place să fie privit cînd asfințește?

– La cine te referi tu acum? se minie ciufuliciul.

– La soare, Ticușor. Amurgul e mai romantic și banca s-a pus acolo pentru cei molipsiți de boala asta...

Tic făcu un semn cu mîna. Dan își înghiți cuvintele. Omul în gri scotea ceva din sacoșă și acel ceva, întîlnind cine știe ce rază ciudată, scăpă o lucire scurtă, de o fracțiune de secundă.

– Oare ce-o fi avînd în mînă? întrebă el în șoaptă. Ia uite! Parc-a venit special pentru asta. Își plimbă mîna, parc-ar da un semnal... Ce face acolo? Ce are în mînă?

Hotărît să dezlege misterul sacoșei cu orice preț și al îndeletnicirii pasagere a omului în gri, Tic născoci un plan nebunesc. I-l destăinuie lui Dan într-o răsufare și acesta nu mai avu vreme să-l oprească. Ciufuliciul porni ca un glonț spre movilă, țintind cu ochii, în alergarea lui nebunească, mîinile omului în gri. Fugea ca un bezmetic, gata să bată toate recordurile de viteză din lume. Dar înainte de a ajunge la jumătatea drumului, pista necercetată de ochii lui îi devie piciorul stîng într-o ridicătură moale, urmată de o groapă în care n-ar fi încăput nici pumnul lui, și tuș! de-a dura! așa cum i se întimplase cu mai multe ore înainte. Pămîntul lovit bubui cu atîta putere, încît Dan își duse instinctiv mîinile la urechi.

Omul în gri făcu un gest de surpriză. Cu o iuțeață uluitoare introduse obiectul cercetat în sacoșă, ridicîndu-se în acel moment în picioare, pentru a vedea ce se întîmplă.

Tic era amețit, năucit, îl dureau toate oasele. Spatele parcă-i era rupt în două. Se ridică greu, ținîndu-se cu mîinile de șale și gemînd încet și profund, ca un porc înjunghiat, înainte de a-și da ultima suflare. Șontic-șontic, se întoarse spre insula de porumbe, care-l aștepta nepăsătoare.

Omul în gri se sculase de pe bancă. Cobora încet movila, pe cărarea pe care venise. Se înapoia în oraș.

În mărăciniș, Tic făcea exerciții de respirație. Pe fața lui, cîteva minute palidă ca a unui mort, începeau să apară pete roșii. Mai răsufă o dată, apoi spuse destul de calm:

– Cred că nu mi-am rupt nimic... Iarbă moale și deasă... Nici măcar nu mi-am scrîntit nimic... Noroc nemaipomenit... Și cred că am văzut în mîna lui ceva care seamăna cu o statueta...

– Poate că seamăna cu un luceafăr, Ticușor. Sau chiar cu mai mulți luceferi... Erau verzi, roșii, albaștri... dar mai mult verzi...

– Ba nu! Era ceva ca o statuie... Fir-ar să fie! Dacă nu cădeam, nu mai avea timp s-o ascundă. Și poți să-mi spui, te rog, dacă nu era statuie, de ce-a ascuns-o?

– Ai văzut și asta? îl întrebă Dan. Eu credeam că ești mort. Așteptam să văd dacă mai miști...

– Am văzut. Ochii nu i-am închis nici o clipă. De aceea nu am putut să zăresc luceferii tăi... De ce-a ascuns-o?

În ciuda mutrei jalnice a prietenului său, Dan pufni în ris. Nu izbutise să se stăpînească.

– După felul cum ai apărut și mai ales după felul cum ai căzut, Doamne! ce-a mai bubuit pămîntul! eu cred că și pălăria și-ar fi ascuns-o. Ar fi luat-o de pe cap și ar fi băgat-o în buzunar, fără să-și dea seama ce face. Păi și eu m-am speriat, Ticușor. M-am pitit și mi-am pus mîinile la urechi...

– Eu totuși cred că avea o statueta în mînă, se încăpățîină ciufuliciul. De ce n-am căzut cinci metri mai departe? Aș fi înghițit-o înainte de-a o băga el în servietă.

– Mai bine spune ce facem! S-a cam îndepărtat personajul nostru. Crezi că mai are rost să mergem după el? Să nu ni se întimplă și altă pacoste mai mare...

— Bine! Azi ani avut o zi de ghinioane fizice... Bine! Chiar dacă mi-ar spune cineva c-o să cad într-o fântână... Ce s-o mai lungesc? Parcă tu nu mă cunoști? Pornim!

— Da! acceptă Dan. Dar mai întâi să trecem pe la movilă, să vedem din ce e făcută banca.

— Am văzut-o, oftă Tic. Am văzut-o la al treilea rostogol. E făcută din piatră! Numai ghinioane!

8

Tic era pesimist din cauza întâlnirilor sale neprevăzute cu pământul. Alte motive nu avea. Dimpotrivă. Hirtia descifrată, care se lipise cu atîta dragoste de pieptul lui, personajul care-l purta spre o așezare omenească obișnuită, cu sonerie, cărți de vizită sau oameni dispuși să dea informații, fără să știe că fac acest lucru, erau succese senzaționale în cariera micului cireșar. Tot meditănd în drumul spre oraș, ajunsese la această concluzie. Și Dan simți cu bucurie lîngă el pe același Tic vesel, plin de voie bună, așa cum îl cunoștea de ani de zile.

Omul în gri mergea cu pașii săi lungi, fără să se preocupe de ceea ce se întîmplă în spatele lui. Doar cînd ajunsese la unul din capetele bulevardului care străjuia dinspre nord orașul, își întoarse privirile, parcă pentru a-și lua cîteva puncte de reper, apoi își continuă drumul. Cireșarii, pregătiți pentru orice eventualitate, avuseseră timp să-și potrivească trupurile lor firave în dreptul unor copaci uriași, așa că prezența lor nu fusese remarcată.

— Doar dacă n-are ochelari cu lentile speciale, repetă pentru a zecea oară Dan.

— Iar mi-a venit o idee, spuse Tic. Eu mă fofilez pînă la el, mă prefac că mă împiedic de ceva și, în timpul căderii, mă agăț de sacoșa lui. Prea o ține la spate, așa, ca o ispită. Nu mai rezist!

— Aș înțelege să mă lași pe mine să fac treaba asta. Tu ai mai căzut o dată lîngă barba lui. Vrei să te ia la ochi?

— Nu se poate! Tu nu știi să cazi, Dan. Dacă-ți spargi capul sau îți rupi un picior?

— Mă duc! se hotărî Dan într-o clipă.

Tic îl prinse însă de mînă și-l opri. Exact la momentul oportun. La cîteva metri în fața lor se deschisese o poartă. Nu fără scop. Ci pentru a permite unui personaj bine-cunoscut să iasă în stradă. În criză de inspirație, cireșarii priveau cu sete cerul fără nori. Cu coada ochiului se uitau însă la schelet care, după o scurtă oprire în fața porții, pășii pe urmele omului în gri. Și traversară strada, pentru a avea sub observație — pe celălalt trotuar — ambele personaje. Printr-un simplu gest își repartizară sarcinile. Tic va merge după omul în gri, Dan după schelet. Și astfel merseră amîndoi aproape o oră pe străzile orașului. Dar nu separat, ci împreună. Pentru că scheletul părea umbra omului în gri. Se ținea în permanență de el. Dacă se oprea omul în gri, se oprea și el. Dacă omul în gri cotea pe o anumită stradă, și el făcea același lucru. Dacă omul în gri se oprea în fața unei vitrine, și celălalt se oprea, la altă vitrină, chiar dacă scria pe geamul mare: "Coafură de dame" ori "Remaie ciorapi" (pe geamul mic).

Străzile orașelului nu mai aveau taine pentru eroii noștri, așa cum, la aceeași oră, nici o baracă din bilci nu mai avea taine pentru prietenii lor, care-i căutau de le ieșeau ochii. Chiar trăsaseră de cîteva ori la roata norocului, pentru a-și învinge sfiala și a intra în vorbă cu Hultanul, înflăcărat și îmbietor ca întotdeauna. Dar nici acesta nu le dădu informații mai sigure despre cei doi cireșari. Le aminti doar că în cursul dimineții avusese loc un scandal în bilci, scandal în care fuseseră și ei implicați.

Tic și Dan nu aveau de unde să știe ce spaimă trăiesc, într-un anumit loc, în iarmarocul plin de freamăt și de veselie, prietenii cu care aveau obiceiul să corespundeze în orice situație, uneori chiar și în somnul liniștit al după-amiezii. Poate chiar în momentul în care Hultanul îi înspăimînta, ei își înfiorau gîtlejul ars cu cîte o porție de înghețată, la colțul unei străzi. Vizavi, tot la colț, omul în gri privea nepăsător cerul. La zece metri în spatele lui, scheletul se uita exact în ceafa omului în gri, parcă pentru a-l hipnotiza. Cireșarii erau la a treia porție de înghețată.

Stăteau de zece minute în colțul străzii, lîngă taraba salvatoare. Apoi Tic și Dan nu-l mai văzură pe omul în gri. Și

acest lucru nu se datora unei încețoșări de moment, ci faptului că în dreptul personajului cu sacoșă se oprise un autobuz, îl zăreau numai pe schelet, și acesta se întorcea scurt din călcie, militărește. Cînd Tic citi firma autobuzului, era prea tîrziu. Șoferul dăduse drumul la motor. Mașina trecu prin fața lor în viteză, iar locul unde stătuse pînă atunci omul în gri era pustiu. Nici scheletul nu se mai vedea. Cotise probabil

după un colț.

– La bilci! șopti printre dinți ciufuliciul. Sînt un dobitoc, Dan. Auzi tu! Sînt cel mai mare dobitoc de pe pămînt! Și după mine vii tu, și după noi e un pustiu mai mare decît Sahara. Abia pe urmă vin ceilalți.

Era prima erupție, caracteristică lui Tic. O clipă mai tîrziu birui în el simțul practic. Îl favoriza și norocul. La doi pași de el, nu mai departe, tocmai descăleca un băiat de pe bicicletă.

Într-o clipită, ciufuliciul fu lîngă el. N-avea timp de explicații. Trebuia acționat repede.

– L-ai văzut pe prietenul meu? Am pus cu el un pariu extraordinar. Ia uită-te!

Băiatul se uită, Tic sări pe bicicletă și porni după autobuz într-o goană care, în alte condiții, ar fi smuls tricoul galben de pe trunchiul oricărui campion ciclist.

Posesorul bicicletei veni la Dan, gata de bătaie. Cireșarul îl primi cu mîna întinsă. Celălalt, confundînd mișcarea cu o lovitură de jiu-jitsu, făcu un pas înapoi, parcă pentru a se azvîrli în brațele încărcate cu coșuri și sacoșe ale unei gospodine grijulii, care tocmai trecea atunci. Se iscă un tărăboi cu perspective, pe care numai inocența lui Dan îl stăvili. Cei doi foști viitori rivali se împrieteniră în timp ce culegeau roșiile și cartofii de pe jos:

– Și ouăle! Și ouăle! țipa gospodina încă infuriată.

Incidentul acela îi aduse pînă la urmă cîștig de cauză gospodinei. Pe lîngă cele două ouă pe care le adăugase ea la suma celor sparte, mai primi și un kilogram de roșii, gata ambalate în plastic, gest care o dădu gata, pentru că și ea suferea, ca toate gospodinele de altfel, de obsesia înșelatului la cîntar. Le mulțumi cu entuziasm celor doi băieți, dar îi sfătui să nu se mai ia la harță pe stradă, deși în adîncul sufletului ar fi dorit să se repete povestea.

– Și crezi că va cîștiga pariul? îl întrebă Mircea (acesta era numele băiatului de la care Tic împrumutase bicicleta) pe Dan. Se pricepe el așa de bine la bicicletă...?

– A cîștigat un concurs interregional, îi răspunse Dan. E cea mai mare speranță a ciclismului nostru.

– Prea mare handicap... Două sute de metri?... Mare... Autobuzul nu oprește decît în centru. La celelalte stații, nu. E direct pentru bilci. Ați știut asta?

Dan se prefăcu foarte mirat:

– Extraordinar! Pssst! Asta n-am știut-ol!Începe și mie să-mi fie frică. Ca să vezi ce șmecher ăla!

– Eu sînt în stare să pariez cu tine că nu ajunge autobuzul. Trebuia să aștepte o mașină... Așa mai avea șanse...

– De unde mașină! Nu vezi că pînă acum n-a trecut nici una? Dacă nu erai tu cu bicicleta, gata!

– Păcat că nu mi-a spus...

Dan înghiți în sec. Ar fi decurs oare altfel "întrecerea" dacă Mircea ar fi știut de pariu?

– N-a avut timp. Pînă să te lămurească, autobuzul mai parcurgea patru-cinci sute de metri. În cazul acesta n-ar mai fi avut absolut nici o șansă.

– Și pe ce anume ați pariat? întebă Mircea. Numai asta nu mi-ai spus. Ceva serios, sau o bagatelă?

– Pe hărți, nenișorule! Cine pierde, îi desenează celuilalt în tot timpul anului viitor, hărțile la geografie...

– Aoleu! se sperie Mircea. Știi de ce mi-e frică? Să nu facă vreo pană de cauciuc...

Dan îl nimerise exact în punctul sensibil.

9

Tic era la vreo trei sute de metri în urmă, cînd autobuzul ajunsese la capătul liniei. Pedală din răspuțeri și astfel mai apucă să vadă silueta omului în gri traversînd unul dintre podurile Căprioarei. Era liniștit. O siluetă ca aceea pe care o urmărea nu poate fi înghițită atît de lesne, nici măcar într-un iarmaroc supraaglomerat. Liniștea lui era însă numai interioară. Pentru că abia își trăgea sufletul. Pedalase ca un nebun, pentru a se putea ține de autobuz.

"Cumplită zi!" gîndi ciufuliciul, cînd își aminti cum era cît pe aci să se ciocnească de alt autobuz, care se întorcea de la iarmaroc. Scăpase ca prin urechile acului. Mîneca lui atinsese una din arpile mașinii.

Ce-ar fi zis însă dac-ar fi știut că în autobuzul pe care îl evitase în ultima clipă se

aflau înghesuiți pe un scaun patru tineri, care își făceau cele mai negre gânduri cu privire la soarta lui?...

Ciufuliciul lăsă bicicleta în grija unui tarabagiu uluit și minios de tupeul "neobrăzătorului", dar imediat binevoitor și lingușitor când auzi rugămintea lui:

— Vă rog să nu dați altcuiva bicicleta. Numai dacă o cere tăticul... Probabil că îl cunoașteți... Inspectorul Ciucă de la regiune. Vă mulțumesc foarte mult.

După care porni la iuțea spre parcul de distracții, convins că va zări foarte repede silueta omului în gri.

Era în plină zi. Dar era aceeași forfotă ca în timpul nopții. Cu singura deosebire că bilciul era invadat, în aceste ore mai ales, de către copii și de însoțitorii lor, părinți sau bunici. Peste tot se anunțau matinee cu prețuri reduse, aceleași strigăte, aceleași fanfare entuziaste, ba erau mai multe tarabe cu dulciuri, cu jucărele, cu pachete pentru farse: "Bucuria copiilor" (cu voce tare), "Spaima bunicilor" (cu voce înceată). Și poate și călușeii, și bărcile, și lanțurile, și roata mare, și avioanele, și bicicletele, și podelele miraculoase, și zidul sau sfera morții, și panoramele, și cercul erau mai vii, mai agitate, mai gălăgioase... Și totuși cită deosebire față de bilciul nopții! Lipseau luminile și insulele de întuneric, și umbrele care dădeau senzația furnicarului. Siluetele de pe estradă nu mai erau fantomatice, mișcările lor nu mai proiectau umbrele fantastice, oamenii nu mai trăiau, ca în timpul nopții, numai prin chipuri. Li se vedea îmbrăcămintea, și mersul, și golurile dintre ei, și nicăieri nu mai așteptai mistere, iar culorile, culorile care se nășteau din alianțe cu o beznă ciudată, sfîșiată de felinare palide, păreau acum chinute și ridiculate de soarele atotputernic.

Tic nu reflectă multă vreme la toate acestea. Înregistra poate pentru amintire câteva detalii, apoi se dedică cu trup și suflet preocupării care-l adusese într-un mod atît de neașteptat în bilciul după-amiezei. Trebuia să-l găsească pe omul în gri. Și apoi să-l urmărească — toată noaptea dacă va fi nevoie — pînă ce se va întoarce acasă. Nimic mai mult nu dorea cireșarul. Era convins că obiectul pe care-l văzuse în mîna stîngă a omului în gri, sus, pe bancă, la marginea pădurii, fusese o statueta. Era convins că nimeni altul, ci numai omul în gri luase tanagralele din vitrină. Și mai bănuia că, în timp ce scotea statuetele, fusese văzut de schelet. De aceea îl urmărise scheletul. Și foaia de hîrtie pe care scheletul o mîzgălise cu linii, cuvinte și desene nu reprezenta decît amintirile lui mai îndepărtate și mai apropiate. Îl văzuse omul în gri furînd tanagralele și șocul fusese atît de puternic, încît îl trezise.

Tic era atît de mulțumit de raționamentul lui (dar mai ales fericit că reușise, aproape sigur, să descifreze misterul care îi inveninase pe cireșari), încît își permise luxul să se distreze — nu chiar fără nici un scop — câteva minute. Voia să se dea în lanțuri. Îi plăcea înălțimea, îi plăcea rotirea aceea iute, care-i aduna aburi de amețeață în jurul capului, îi plăcea să vadă mișcîndu-se, jos, sub el, ca niște pitici, sutele de oameni. I se părea că el stă pe loc, iar ei se învîrtesc. De acolo, de sus, îl zări pe omul în gri, departe, în fața unui bazar cu obiecte vechi. Cît de departe era! Dar viteza lanțurilor creștea, cercul de scaune se dilata, plutea în văzduh, se apropia de omul în gri, era aproape, aproape, deasupra lui. Probabil că era la douăzeci de metri deasupra pămîntului și tot la douăzeci de metri depărtare de trunchiul lanțurilor. Îl cuprindea amețeața. Închise ochii, parcă pentru a i se părea și mai tulbure lumea, și se gîndi că ar putea să-și desfacă încet chingile de siguranță și să se lase aruncat de mișcare. Ar fi zburat poate chiar pînă lîngă omul în gri. Amețeața îi trecea. Aburii dureroși din tîmple se subțiau. Și mișcarea lanțurilor se încetinea. Cercul se micșorase. Zbura deasupra roții norocului. Hultanul era acolo. Îl văzu cum își făcea vînt cu pălăria de paie. Cît de chel și roșu îi era capul! Semăna cu al lui Ilie.

Cîteva secunde nu-l mai văzu, apoi rotirea i-l aduse din nou în raza vederii. Avea în mînă o cratiță, și de sus, din înaltul cerului, Tic parcă îi auzea vocea:

— A luat-o! Uite cum a luat-o! Încercați-vă norocul! Care mai trage?! Toate numerele ciștigătoare! Nici un număr nu pierde! Care mai trage?

Tic nu mai auzea, ci rostea de acolo, din înalt, cuvintele borțosului. Cîțiva oameni se uitară în sus la el. Și el le rîse vesel și le făcu semne prietenești. Ar fi vrut să-și pună un fes pe cap și să pornească în colindă prin bilci, strigînd reclame, anunțuri, îndemnînd oamenii la veselie. Era vesel ciufuliciul. În mîna lui mică se afla o cheiță nevăzută, de aur, cu care putea să descuie oricînd noua enigmă a cireșarilor. Și tot el fusese acela care chemase o anumită persoană în bilciul acesta mic, provincial, pentru a-i spune la ureche, că aici se va petrece acțiunea unei noi cărți despre cireșari. Dar își aminti brusc că e în lanțuri, că e plină de acțiune, că e un erou care trebuie să se supună voinței neclintite a autorului. Uită gîndurile de mai înainte, dar veselia îi rămase în continuare pe față, ca o

mască.

Cu această figură radioasă îl întâlnește el pe atlet, undeva, lângă o tarabă cu mărunțișuri.

— S-ar putea să ne despărțim, îi spuse el atletului. Și cum n-am avut timp să vă mulțumesc pentru... pentru ce s-a întâmplat azi dimineață, o fac abia acum.

Atletul îl prinse prietenește de umăr:

— Iar ai umblat haihui! Pe unde ai umblat azi? Erau foarte îngrijorați prietenii tăi. Te-au căutat ore întregi prin bilci. Ciufuliciul îi clipi ștregărește din ochi:

— Degeaba sint îngrijorați! Dacă eu sint vesel, gata! Vreau să vă spun un secret, dar trebuie mare discreție. L-am găsit!

Atletul nu înțelese. Îl zgâlțîi dur, așa cum avea obiceiul:

— Pe cine-ai găsit? Iar cu mistere? Ți-am mai spus de câteva ori... Și dacă nici după cele ce s-au întâmplat azi-dimineață nu te-ai învățat minte...

— E vorba de altceva... Statuetele... Am descoperit hoțul. Le are la el...

Terențiu zîmbi și-l amenință clătînd capul:

— Tot de bazaconii te ții! Să n-o pățești odată...

Apoi plecă. Tic ar fi vrut să se ducă pe urmele lui, să-i țipe tare în ureche că nu e o glumă ceea ce i-a spus, dar vocea răsunătoare a Hultanului îl întoarse din drum:

— Încercați-vă norocul! Vine, vine norocul! Care mai trage? Oale, crățiți, vase, căldări! Care mai trage?

Discobolul lui Fradaburidi era la locul lui. Nu va mai rămîne mult timp acolo! hotărî ciufuliciul. Miine sau poimîne va fi în buzunarul lui și apoi se va odihni în camera lui și, pe urmă, ani și ani de zile, va sta pe colțul unui birou, spre a-i aminti, pină tîrziu, tîrziu...

Vocea Hultanului îi trezi iarăși din visare:

— A luat-o! Uite cum a luat-o! Încercați-vă norocul! Nimeni nu pierde! Care mai trage? A luat-o! Uite cum a luat-o!

Tic nu se mai inghesui în cercul curioșilor. Dacă ar fi făcut asta, ar fi zărit un băiat cu o șapcă albastră pe cap, cu un cozoroc de țiplă deasupra frunții, primind din mîinile Hultanului o oală mare de supă. Se duse spre bazarul unde-l zărise ultima dată pe omul în gri. Personajul era tot acolo. Se uita nemișcat la niște obiecte vechi, murdare, aparent fără nici o valoare. Și rămase așa nemișcat aproape un sfert de oră. Nu mai ținea sacoșa la spate. De mult i-ar fi pipăit Tic conținutul. O ținea la piept, sus, și pentru a ajunge la ea, Tic ar fi trebuit să se urce pe un scaun.

Omul în gri plecă din fața bazarului, după ce cumpără un pahar de argint, julit și decolorat, cu încrustații indescifrabile în interiorul lui. Tic se luă pe urmele sale și se îngrozi la gîndul că va trebui să se țină iarăși după autobuz. Din fericire pentru cireșar, omul în gri porni pe jos spre oraș. Tic îl urmări cu bicicleta, străduindu-se de astă dată să pedaleze cît mai încet, pentru a nu i-o lua înainte. După zece minute numai de mers bolmojit, ciufuliciul regretă că "obiectivul" lui nu preferase autobuzul. Era mult mai chinuitor, mai obositor, mai plictisitor — brrr! îi venea să urle — mersul acela la pas, decît viteza. Noroc că, de la un timp, omul în gri iuți pasul. Se simțea mai bine.

Tic îl zări de departe pe Dan. Era în același loc, în compania proprietarului bicicletei. Ajunse în dreptul lor aproape în același timp cu omul în gri.

— Ei, ai cîștigat? Ai întrecut autobuzul? îl întîmpină Dan, făcîndu-i cu ochiul.

— Pe ultima sută de metri, răspunse Tic. Ca să fiu sincer, pe ultimii zece metri. Of! Dar m-am chinuit...

— Bravo! îl felicita Mircea. Va să zică îți va face el hărțile la geografie! Formidabil! Ha-ha! Un an întreg!

Tic se gîndi să-i mărească veselia. Măcar cu satisfacția asta să se aleagă:

— A mai fost o clauză secretă în pariu. Foarte secretă. N-o știm decît noi, altminteri își pierde efectul...

— Pe cuvîntul meu de onoare! se jură Mircea. Uite, jur pe bicicletă și pe dinam...

— Te cred, îl liniști ciufuliciul. E vorba și de temele de matematică pe trimestrul trei. Știi, sint mai grele.

Mircea era în culmea bucuriei:

— Dom'le, ce bine că nu ai avut pană! Tot timpul mi-a bătut inima... Ce te făceai?

Tic îi răspunse printr-un semn rapid de salut. O tuli imediat. Omul în gri dispăru după un colț. Dar ajunse la timp, pentru a-l vedea intrînd pe o poartă. Cum ar fi putut Tic să uite vreodată poarta aceea? În fața ei era un castan atît de deosebit de ceilalți, pentru că din trunchiul lui se desprindeau două ramuri vînjoase, și una dintre ele își azvîrlise în direcția porții un ciot, iar la capătul ciotului i se părea că vede o așchie ca un deget

indicând spațiul strîmt prin care dispăruse omul în gri. Putea să uite el vreodată acest castan atît de deosebit, care păzea ca o santinelă reședința misteriosului personaj?

"Hm! Zimbi ciufuliciul. A fost misterios. Odată, demult. După zece minute voi da raportul și misterul, misterul..."

Dar cînd se întoarse din călciie, imitîndu-l pe schelet, pentru a porni spre locul unde i se aștepta raportul, îl văzu mai întîi pe Ilie, la capătul străzii, iar în spatele lui pe Dan, făcîndu-i semne disperate cu mina. Ilie parcă presimți că se întîmplă ceva în spatele lui. Se întoarse greoi, văzu un băiat pe care nu-l cunoștea sărînd în sus și aruncîndu-și mîinile după niște gîngăanii. Veni și Tic în ajutorul sirguinciosului elev, care-și pregătea insectarul. Într-o clipă erau amîndoi după colț.

Dan, furios la culme, așa cum nu-l mai văzuse niciodată ciufuliciul, începu să se reverse:

– Știi că te urmărește? A venit după tine pînă la colț.

– Cine? întrebă Tic, uluit. Ilie? Abia acum l-am văzut.

– Ce Ilie? Nu-i vorba de nici un Ilie. L-am văzut din întîmplare după tine. Ilie a apărut dintr-o dată. Parc-a ieșit din pămînt.

Tic nu înțelegea nimic. Se uită la Dan ca la un năuc, dar și Dan avea o mutră asemănătoare.

– Nu poți să-mi spui mai limpede? Ca la școală, în clasa întîii... Domnule profesor, să vedeți...

– Ilie a răsărit din pămînt, repetă Dan. L-am văzut și eu cînd a trecut colțul. Dar înaintea lui te-a urmărit altcineva. L-am văzut mereu după tine, pe partea cealaltă. Cînd te oprea tu, se oprea și el. Ce s-o mai lungesc! se vedea de la o poștă că se ține după tine.

– Eu cred c-ai avut vedenii, spuse Tic. Dac-ai ști măcar cine este...

– S-a dus Mircea cu bicicleta după el. Eu am venit după tine, să te anunț. L-am îmbrobodit pe Mircea că e tipul cu care ai făcut tu pariul. Și i-am spus să-l urmărească pînă cînd intră undeva.

Tic era convins că Dan exagerează sau că fusese prada unei halucinații de moment. Vestea, tîmpită, parcă urmărirea să-i rănească marea bucurie. Puțintel cam indispus se simțea el.

– Mai bine hai acasă! se hotărî ciufuliciul. Ne-au căutat ăia și prin bilci nu știu cîte ore.

– Și cu Mircea ce facem? Îl lăsăm ca un caraghios, să ne aștepte în mijlocul drumului?

Tic era pe cale să dea un răspuns afirmativ. Ce-i păsa lui de Mircea? Să aștepte oriunde, oricît, oricum. Dar cel în cauză își făcu apariția. Era ud leorcă, iar bicicleta părea luată dintr-un morman de fier vechi.

– M-am nenorocit! începu el să se jeluiască. Eram în viteză, și deodată văd o mașină. N-am mai putut să frinez. Am intrat în bazine cu tot cu bicicletă...

În altă situație, cireșarii ar fi ris, să le crape burta. Sinceritatea lui Mircea însă îi emoționă.

– Cine te-a pus să alergi așa? îl întrebă Dan, abia țînîndu-și rîsul.

– Cum cine?! se holbă Mircea. L-am văzut că se urcă în autobuz și am început să gonesc. Nu mi-ai spus să-l urmăresc pînă intră undeva?

– La care stație s-a urcat? întrebă Tic, mai mult pentru a-i da oarecare considerație și a-l face să creadă că efortul și accidentul lui n-au fost inutile.

– Chiar în centru. În autobuzul de oraș. N-a simțit că e urmărit. M-a mirat însă un lucru. Înainte de a se urca, a scos din buzunar o șapcă albastră, cu cozoroc de țiplă...

Tic simți că se învrtește pămîntul sub el. Dan n-avusese halucinații. Oare cozorocul îl urmărise chiar de la bilci? Dar pentru ce? Pentru ce?

– Pe Ilie cînd l-ai văzut? îl întrebă el pe Dan.

– Ți-am spus cînd și cum. Altceva în plus nu mai știu.

Tic simți o revoltă cumplită împotriva...împotriva... Nici nu știa împotriva cui se revoltă. Numără în gînd pînă la șaisprezece, își închipui că toarnă dintr-o sticlută într-o linguriță șaisprezece picături, așa cum îl învățase cineva. Cu fiecare picătură se scurgea parcă și revolta lui.

– Cred că e timpul să mergem acasă, îl chemă Dan.

nici o senzație. Dan pentru că își încheiase rolul și orice remarcă i se părea că l-ar fi pus în postura unui imbecil. Lucia pentru că simțea undeva o eroare și, oricât își bătea capul, nu putea s-o găsească. Maria pentru că teoria ei era luată în ris de Ionel, Ionel pentru că Maria îl ridiculiza la orice frază, Ioana pentru că îi vedea pe toți ceilalți necăjiți. Și pe deasupra, ultimii patru își pierduseră ore întregi, fără să facă altceva decât să înghită colbul din iarmaroc.

În adâncul ființei lor, toți își dădeau seama că erau pe cale să dezlege o extraordinară enigmă. Ar fi trebuit să jubileze, să sară într-un picior, să facă tumbe, să-și însăileze, veseli, alte planuri mai cutezătoare, mai grandioase. Și cu toate acestea se uitau unii la alții, și încă pe furiș, cu mutre pleoștite, așteptând fiecare ocazia să-l contrazică pe celălalt.

– Paralizie generală! spuse Dan. Trebuie urgent un medic! Sau un medicament. Ce-ați spune să ne dăm de-a berbeleacul?

Atîta i-a trebuit lui Dan. Toate trăsnetele cerului se abătură asupra lui! Dar oare el urmărise altceva? Voia să le dea celorlalți prilejul să erupă; era convins, știa asta dintr-o experiență îndelungată, că după erupție se vor liniști toți, așa cum după o vijelie, oricât de cumplită, tot se înseninează cerul, și toți oamenii care au trăit vitejia, toți, îl văd mai frumos, măcar pentru câteva clipe.

Numai Tic nu participa la această erupție. Profitase de neatenția celorlalți, pentru a spăla putina. Când i se observă lipsa, era prea târziu.

– Iar a șters-o, vagabondul! se repezi Maria cu insulta, dar amintindu-și că doar cu câteva ore înainte, când auzise de scandalul din bilci, tremurase ca o trestie, își îndulci expresia: Uriciosul! Nesuferitul!

– Scheletul sau omul în gri? dădu Ionel glas întrebării care-i obseda pe toți cu o singură excepție, dar din fericire excepția aceea nu era prezentă.

Și iarăși începu disputa, și iarăși se cheltuiră argumente, și iarăși logica făcu loc, învinsă, unor explozii care țineau de alte categorii umane.

Adevărul era altul. Toți simțeau că se află la capătul enigmei, dar nici unul nu știa ce trebuie să se facă de acum înainte. O anumită nesiguranță și o teamă nelămurită paralizau în fașă orice intenție de acțiune. Dar gândul acesta nici unul n-avea curajul să-l mărturisească. Înceau chiar să-l uite, apelînd la certuri și imprecășii. Fiecare în sine voia să uite gândul tulburător, transformîndu-l astfel, așa cum era firesc, în obsesie.

În sfîrșit, se întoarse și ciufuliciul. Cinci fulgere erau pe cale să se descarce asupra lui. Tic le oferi însă ceea ce căutau toți: acțiunea.

– Vă rog să veniți după mine.

Și fără să ezite vreunul, fără să scoată o vorbă, porniră imediat după el. Îi purtă o vreme pe niște alei necunoscute ale parcului, apoi pe niște poteci strîmte, apoi prin niște desișuri, pînă ajunseseră la o oază de lumină. În fața lor se înălța un zid. Tic se cățăără primul, folosindu-se de câteva cărămizi ieșite în afară, ca de niște trepte. Ceilalți îi urmară exemplul. Privirile lor întîlniră o curte, o grădină bine îngrijită, în mijlocul grădinii era o masă. Iar pe masă în culorile neasemuite ale asfințitului, strălucneau cinci statuete.

Erau din nou pe pămînt. Prima vorbi Lucia:

– Să telegrafiem imediat după Victor și Ursu.

Ea vorbise, dar toți gîndiră la fel.

– Am telegrafiat, anunță Tic. Înainte de a descoperi locul acesta. Am spus: "Veniți urgent", dar i-am chemat fulger.

Depart, spre asfințit, se auzea un zvon de fanfare.

Aproape, în desiș, cineva îi pîndea de după trunchiul unui copac.

CAPITOLUL IX

1

– Asta nu se poate! spuse Tic la intrarea în parc. Mai sînt șaptezeci de minute pînă la sosirea trenului. Ce-o să facem pe peron? Să ne zgîim ochii la cele două locomotive deșelate? Mai bine stăm aici, pe o bancă.

– Stai tu, dacă vrei, îi răspunse Maria. Poți să stai cît vrei. Dacă ții cu orice chip să faci altceva, n-ai decît. Nimeni nu te împiedică. Dar nici tu nu împiedica pe alții...

– Și nici tu nu-ți da aere de profesoară. De ce-mi vorbești pe tonul ăsta? Parcă te-ai fi

cocoțat în vârful unui copac scorojit.

Maria vorbise cu tonul ei firesc, dar acuzația frățiorului n-o mai enerva. Se mulțumi doar să strimbe din gură, ceea ce însemna că făcuse alianță cu muțenia. Tic îi cunoștea obiceiul, așa că o mai blagoslovi cu câteva epitete nevoalate, după care își duse mâna la un chipiu imaginar, se răsuci scurt pe călcâie și îi lăsă pe ceilalți cu gura căscată. Mersul și gesturile sale erau ale unui pierde-vară. Se uita la flori, admira zborul și culorile fluturilor, căuta insecte prin iarbă, privea agitația pușorilor în cuiburi... (De multă vreme pușorii făcuseră primele antrenamente de zbor.) Și Dan, interpretând just ultimul gest al ciufuliciului, înțelese că plimbarea acestuia, nedecisă, inutilă, absentă, avea un scop și o destinație foarte precisă. Dar nu era el omul care să-l trădeze pe Tic. Dimpotrivă, îi sări în ajutor:

– Nu-i place deloc să aștepte în gări. Țsta e marele lui defect... De, fiecare cu capriciile lui...

– Țsta-i marele lui defect? îl atacă Maria. Prin urmare, altele nu are, nici mai mici, nici mai mari?

– Ba mai are unul singur, mai mare, o liniști Dan. Pe tine...

Tic, imitându-l parcă pe omul în gri, nu se uită nici o clipă înapoi. Scăpă de câteva ori batista, pe care o ținea în mână, pentru a se șterge de transpirație, și culegînd-o de pe jos avu timp berechet să vadă care e poziția grupului părăsit. I se părea că prietenii lui se grăbesc, nu mai aveau mult pînă la ieșirea din parc. Dan era ultimul, ținea mîinile la spate, mereu (cît de mult îi influențase "conviețuirea" cu omul în gri!) și palmele lui se agitău întruna. Deși nu conveniseră asupra semnalului, Tic înțelese că Dan îi dădea cale liberă, ceea ce îi făcu plăcere, și mai înțelese, din insistența mișcărilor și din aritmia cu care se roteau palmele, că mirosise un plan, e drept, încă neidentificat (cum știau să vorbească palmele!), ceea ce nu-i mai făcu plăcere, dar nici nu-l abătu din drumul lui.

Ciufuliciul, sau mai bine zis drumul lui, avea nevoie de o escală, planificată de multă vreme, la banca din fața muzeului. Sperase să-l găsească acolo pe Tudorel, dar ajungînd în preajma postului de observație îl primi o asemenea liniște, care i se păru nefirească. În loc să cotească pe altă alee – care l-ar fi dus spre ținta dorită – se apropie tiptil de oaza aceea de liniște care-l intriga peste măsură. Desfăcu ramurile unui arbust și privi.

Șapte copii, probabil cei mai guralivi și mai neastîmpărați din oraș, erau adunați în preajma băncii. Cel mai mare dintre ei, Tudorel, stătea pe spetează, așa cum stătuse și Tic cîndva. Ceilalți, așezați pe niște movilite de frunziș, anume făcute, ca niște scăunele inspirate din obiceiurile cine știe cărui trib polinezian, stăteau smirnă, cu brațele încrucișate și cu capul în pămînt. Dirijorul îi cerceta nemilos. Bălăngănea cu mîna dreaptă un fel de pendul făcut dintr-un ciot și o sfoară și număra fără glas, mișcîndu-și doar buzele.

– Gata! anunță el. Începem sistemul Tananarive! Cine are curaj să ridice mîna! Nu cele două degete de la școală. Așa cum v-am spus: degetul mare și cel mic. Amîndouă drept în sus și pumnul strîns. Începem!

Numai trei din cei șase examinați aveau curajul să înfrunte cumplitul sistem Tananarive. Ceilalți, ca niște malgași, încă analfabeți, ridicară numai capul, dar imediat și umerii, parcă pentru a se feri de primejdiile unei lovituri. Asta, deoarece fața dirijorului exprima o anumită nemulțumire.

– Și mai aveți pretenții să ajungeți la Piroboridava! îi improșcă examinatorul cu dispreț. Drept pedeapsă... să vă amintiți toate minciunile pe care le-ați spus într-o săptămînă... Ba nu, că n-am timp... Minciunile pe care le-ați spus în ultimele două zile. Și dacă vă prind cu minciuna, vai de mama voastră! Să nu vă inchipuiți că mă duceți!

Cei trei codași erau atît de fericiți că primiseră o pedeapsă atît de ușoară, încît Tic își imagină, în acea denumire bine găsită, cu sonoritate, un sistem inspirat de Inchiziție, sau de cine știe ce alte vremuri istorice cumplite. Din nefericire, nu avea timp să asiste la experimentarea sistemului. Fără să fie văzut, părăsi marginea oazei de liniște, înapoiindu-se pe aleea care-l purta spre ținta evadării sale inițiale.

Ciufuliciul refăcu singur drumul de ieri, dinaintea amurgului. Se afundă în parcul neregulat, părăsi căile bătute, se strecură prin desișuri, făcînd mereu ocholuri subtile, pentru a cădea în spatele oricărui urmăritor. Cînd se asigură că nu e absolut nimeni pe urmele lui, nici măcar un copoi, se grăbi să ajungă la zidul uriaș, care despărțea parcul de casele învecinate. Poposi exact în același loc. Era singur în imensitatea aceea umbroasă și tăcută. Dar cînd își opri respirația și ascultă îndelung, își dădu seama că viața foiește în jurul lui. Mii de foșnete, de gungureli, de șuierături, de bizieli, toate atenuate de o surdină nevăzută. Soarele abia răzbătea pînă la el. Și deodată i se făcu frică. O clipă se

lăsă scuturat de un cutremur violent, apoi se îndârji, își luă inima în dinți și începu să se cațere pe cărămizile ieșite din zid.

Grădina care se deschidea privirilor lui era pustie. Nici țipenie de om. Pe o funie atârnavu rufe: două rochii de vară, niște bluze, trei cămăși bărbătești mai lungi decât rochiile, câteva perechi de ciorapi, batiste și altele, pe care ciufuliciul nu le mai luă în seamă. Masa din mijlocul grădinii, masa aceea inconjurată de pomi, pe care văzuse în lumina asfințitului reflexele celor cinci statuete, era goală. În jurul ei, citeva coli de hîrtie. Albul lor era nesigur. Prin urmare erau scrise. Își duse instinctiv mîna la piept, pentru a simți foșnetul unei hîrtii pe care o va păstra multă vreme în amintire. Cît ar fi dorit să le alătore, să-și cunune coala veche cu una din cele care rătăceau atît de nestingherite în grădină! Gestul acela instinctiv îl dezechilibra pe cireșar. Ca să nu cadă, făcu o mișcare ca de maimuță. Și cu toate acestea căzu. Nu pentru că nu-i reușise mișcarea, ci pentru că o apariție neașteptată i se ivi înaintea ochilor. Și era așa de uriașă acea apariție, că parcă o văzu cîțiva metri înaintea lui. Noroc că era cu spatele la el. Ce-ar fi făcut dacă li s-ar fi întîlnit privirile? Omul care se apropiase de masă, care parcă ieșise din pămînt, care-l speriasse pe ciufulici... era Ilie.

Tic o luă la goană spre gară...

2

...Și ajunse în clipa cînd trenul își făcea zgomotos intrarea. Ionel se văzu nevoit să-i țipe la ureche, pentru a se face auzit:

— Ai grijă, Ticușor... ne-am înțeles între noi să nu le spunem nimic despre ceea ce am văzut ieri seară în grădină. Le povestim absolut totul; numai despre faptul că știm unde se află tanagralele nu suflăm nici un cuvînt. Ai înțeles?

— Am auzit, dar n-am înțeles, îi răspunse Tic. Expli...

Nu-și mai termină cuvîntul. Sirena locomotivei saluta prelung, întîlnirea tuturor cireșarilor. Victor și Ursu erau pe scara unui vagon. Săriră din mersul trenului, nu în gol, ci în brațele nerăbdătoare ale celor care-i așteptau. Tic se întîlni însă cu Ursu la jumătatea drumului, adică îi sărise în brațe. Și îndemnat de dragoste, dar și de un gînd care nu-i dădea pace. Gîndul i se prefăcu în șoaptă:

— E ceva grozav, Ursule! Formidabil!

Apoi, cu aerul unui om incredințat că și-a făcut pe deplin datoria, se grăbi să-l scape pe Victor din celula vie în care-l închiseseră ceilalți. Bineînțeles că-și începu acțiunea cu Lucia, pe care o scoase brutal din cerc și o împinse undeva la întîmplare. Dacă n-ar fi fost Ursu acolo, ar fi căzut, sărmana!

În afară de veselie — și aceea simulată — gazdele nu se grăbiră să-i întîmpine cu destăinuirii de genul celor făcute de Tic lui Ursu, sau cu cine știe ce noutăți senzationale, pe noi veniți. Zîmbeau, zîmbeau fără încetare, întrebau despre felul cum a decurs călătoria, laudau liniștea și frumusețea orașului, anunțau ca o surpriză că se află și un bilci, undeva la margine, arătau spre pădurile și poienile de pe dealuri (pe care nu le vizitaseră încă), și mai spuneau și alte lucruri interesante, și mai ales zîmbeau așa de năring, că Dan nu se mai putu abține:

— Fiuuu! Era cît pe-aci să uit! Există și o școală în oraș, și citeva străzi... și am mîncat ieri o prăjitură, Ursule... ceva nemaipomenit...

— Ai uitat să le spui că sîntem și noi în oraș, îl completă foarte prompt ciufuliciul.

Așa se face că în momentul cînd grupul pătrunse în parc, nimeni nu mai zîmbea. Numai pe Tic era să-l apuce leșinul (de ris) cînd văzu șase prichindei înșirați în fața unei bănci, într-o poziție perfectă de "drepti", și-l auzi pe cel de-al șaptelea, cocoțat pe bancă, rostind o comandă solemnă:

— Onor la comandantul Fradaburidi!

Ciufuliciul rămase cîțiva pași mai în urmă, pentru a strînge, tot cu un gest solemn, mîna lui Tudorel și a-i adresa, după ce controla încă o dată și teribil de încruntat poziția trupei de examinați, felicitările de rigoare:

— Bravo! Maximum minus zero cinci!

Tudorel nu se așteptase la un asemenea succes. De emoție și surpriză alunecă de pe spetează (și rîndul celor în poziție de drepti ar fi devenit un rînd de spectatori la circ), dar Tic avu fericita inspirație să-i întindă mîna, așa cum se întîmplă după orice felicitare transmisă personal. Onoarea ajutorului de comandant fusese salvată.,

Cireșarii tocmai cochetau cu un cerc de bănci care se odihneau la umbra unui stejar uriaș, cînd îi ajunse Tic. Neștiind ce se întîmplase în timpul scurtei sale absențe, neștiind

dacă se luase vreo hotărîre sau dacă se rostise vreun cuvînt fundamental, se așeză pe bancă, spunînd el — dar absolut fără nici o intenție — vorba care stătea pe buzele tuturor:

— În sfîrșit!

— Da! repetară toți, ca un cor disonant: În sfîrșit!

— Ați trăit momentele grele, nu glumă! le-o luă Victor înainte. Chiar atît de mare e dilema la care v-ați oprit?... Sau vi se pare că problemele vă depășesc?

Ce puteau să răspundă cei întrebați? Înclinară capul, în semn de aprobare.

După ce le trecu, vesel, mutrele în revistă, Victor continuă:

— Prin urmare, sînteți în posesia tuturor datelor și nu vă mai satisface (asta e, desigur, abia o simplă intuiție a voastră) interpretarea pe care le-ați dat-o pînă acum. Așa se naște microbul paraliziei. La care s-a mai adăugat, sînt sigur, un șoc neașteptat.

Cît de bine îi cunoștea Victor! Și cît de evidentă era pentru ei prezența conducătorului. Cîte respirații începură să-și găsească ritmul regulat în acele clipe!

— Ei, și acum ați putea să vă descuiați buzele, îi invită Victor. Ca să fiu sincer... ard și eu de nerăbdare.

O bună bucată de vreme, nici Victor, nici Ursu nu apelară la întrebări. Ascultau amîndoi, fără să intervină, chiar cînd unele amănunte sau unele interpretări dădeau loc la aprige dispute. Faptele ieșeau parcă mai ușor la iveală în fierbințele discuției. Atît numai. Pentru că relatările se supuneau aceluși sistem binecunoscut de informare. Nu era nici o confuzie, nici umplutură, nici hazard în vorbele pe care le spuneau ei, în rapoartele izolate, sau în încercările de sinteză ale Luciei. Pînă și Ioana se supunea, fără să-și dea încă seama, rigurozității sistemului. Erau toți, toți cei care vorbiseră, satisfăcuți că nu omisese nimic, că nu adăgaseră nimic întîmplărilor extraordinare prin care trecuseră. Victor și Ursu aveau în fața lor oglinda multiplicată și în relief a tuturor evenimentelor la care participaseră prietenii lor. Conștiința acestui lucru îi ajuta să fie mai liniștiți, mai puțin speriați, mai încrezători.

Și deodată, asupra liniștii care începea să-i impresoare, se abătură o sumedenie de trăsnete: întrebările lui Victor. Și din sacii pe care-i credeau goi, scoaseră alte și alte fapte, alte și alte probleme. Numai Tic, sărmanul, cît se chinui pînă re-făcu exact convorbirile lui cu Tudore! Dar Maria și Lucia pînă ce repetară în toate detaliile spusele bunicii! Dar Ionel și Ioana pînă redară întocmai întîlnirile lor cu fratele scheletului! Și din nou Tic, pentru a-și aminti minutele trăite în fața muzeului, în seara cînd dispăruseră tanagralele; și Ioana pentru a relata nu impresiile, ci gesturile și atitudinea, și frazele profesoarei; și Dan pentru a-și juca încă o dată rolul și a da glas pronosticurilor și teoriilor sale, oricît de absurde păreau; și Maria pentru a-și aminti alte gesturi și cuvinte din convorbirea cu bunica; și iarăși Ionel pentru a reface discursul ținut de fratele maiorului în prima zi; și mereu alte întrebări și mereu alte răspunsuri, și mereu alte detalii, și, în sfîrșit, capitolul de sinteză al Luciei și foaia mîzgălită de la pieptul lui Tic.

— Nu-ți fie teamă, Ticușor, îi zîmbi Victor. O vei primi înapoi... Vreau să mă uit la ea numai din curiozitate... Sînt convins că ai cules tot ceea ce se poate culege din ea.

Ciufuliciul îi făcu un semn ușor cu cotul lui Ursu. (Lîngă cine altcineva putea să stea Ticușor?) Apoi se uită gingaș și modest către ceilalți. Parcă voia să vadă cum arată fața lui, împodobită cu expresia acestor rare sentimente, în oglinda vie pe care o constituiau ochii celorlalți.

Întrebările lui Victor, la care se adăugau și cele ale lui Ursu, îi storseseră pe toți. Nu mai găseau nimic altceva demn de a fi luat în seamă și istorisit. Oricît își scormoneau amintirile. Un singur lucru nu spusese nimeni. Nici chiar Tic. Toate amintirile lor, toate faptele lor, toate gîndurile lor se opreau la o oră, la un moment precis: momentul cînd Tic îi chemase după el, ca să le arate statuetele. Din această cauză, ciufuliciul nu-i înștiințase — nu avusese cînd și cum — despre ultima lui incursiune, după ce se despărțise de ei în parc.

Trecuseră ore, dar discuția nu se termina. Din parc, se mutase în chioșc. Și Victor tot mai găsea cîte ceva de întregat. Cu singura deosebire că întrebările lui nu mai cereau date și amănunte, toate erau în posesia lui, ci mai degrabă interpretări, atitudini, supoziții. Ionel își povesti pînă și coșmarul. Victor era ghiftuit. Orice nouă întrebare ar fi însemnat repetarea alteia la care se răspunsese o dată.

— Eu nu cred că e o farsă, răsună vocea lui Ursu.

Victor îl aprobă, clătina din cap. Dan ridică două degete:

— Vreau să-mi retrag acuzația împotriva Ioanei, se scuză el. Eram într-o stare... de rol...

— Multe acuzații îți vei retrage, îi răspunse Victor. Multe presupuneri, multe

posibilități, multe teorii... multe teorii...

Era evident pentru toți. Repetițiile lui Victor arătau că e pe cale să înceapă marea erupție, marea lecție de logică, marele moment care se va înscrie printre amintirile de neuitat ale cireșarilor. Se pregăteau toți pentru tăcere. Dan însă o întârzie:

– Una dintre teorii se va dovedi pînă la urmă valabilă. Sau măcar posibilitățile pe care le deschide ea. De pildă, teoria vinovatului inocent. Să căutăm făptașul printre cei mai inocenți. Eu am aplicat această teorie la Ioana și la omul cu cicatrice... dar ea se poate aplica și la alții... chiar la unul dintre noi... ducînd-o, bineînțeles, spre hiperbolă.

– Sau spre aberație, Dan, începu Victor. Spre absurd... Și eu cred că una din posibilitățile, una dintre teoriile pe care le-ai născocit se va potrivi și cazului nostru. Dar sînt convins că nu e aceea la care te-ai gândit cel mai serios... sau cel mai adesea... Poate că ai amintit-o undeva, în trecut... Eu aș avea un răspuns imediat la cazul vostru... sau mai bine zis nu un răspuns, ci o întrebare... Mi se pare însă prea crudă întrebarea. O voi lăsa pentru mai tîrziu... Să parcurgem logic drumul pe care l-ați mai parcurs o dată... Bineînțeles, de data asta mai ușor, pentru că o serie de fapte culese ulterior proiectează lumină asupra unor umbre, care, în momentul dat, nu puteau să aibă contururi precise. Eu n-am nici un merit în cele ce voi spune și s-ar putea să fac multe greșeli. Meritul e al vostru... ați adunat multe... ați interpretat multe... poate chiar prea multe... Ați întrebat mult... poate chiar prea mult... Și cu toate acestea, ați făcut o greșeală esențială, o greșeală de bază: ați inversat o premisă... Și culmea! cred că ați ajuns la același rezultat la care v-ar fi dus un raționament solid... Singurul neajuns e acela că ați păstrat, ceea ce era firesc, pe toată durata raționamentului, calitatea premisei. Și ea fiind minus, tot procesul a purtat în permanență acel minus în toate datele lui. Fiți atenți! Vorbesc în permanență despre calitate...

– Nu asta contează, îl întrerupse Dan. Mai bine să ne spui în ce limbă vorbești, ca să căutăm un dicționar... Eu am cam înțeles pe unde vrei tu să bați și mă gîndesc tot timpul ce teorie de-a mea se potrivește sensului pe care-l întrevăd în preambulul tău.

– În ciuda faptului că l-ați ridiculizat mereu și nu prea l-ați luat în serios, continuă Victor, eu cred că Dan a avut un oarecare rol în inducerea voastră în eroare. Numai că teoriile lui au găsit teren bine pregătit pentru a fi cultivate... Nu vă speriați! Procesul a fost aproape inconștient. Și nici nu vă alarmați, pentru că rezultatul, v-am spus-o doar, nu e negativ, în ciuda premisei și împotriva ei... Să pornim de la faptul inițial, singur, controlabil, verificat: dispariția tanagralelor. Ticușor, prin observațiile lui de cronometru, v-a dat date ideale. Hazardul, starea lui de nerăbdare, plictiseala, l-au făcut să-și controleze mereu ceasul. A legat fiecare mișcare pe care a văzut-o de secundarul ceasului său...

– De minutar, se apără Tic cu modestie.

– De secundar, de minutar, continuă Victor zîmbind, nu are prea mare importanță. Fapt este că v-a pus la dispoziție un film al întâmplărilor, cronometrat la secundă. Precizia lui Tic a fost elementul fundamental care a influențat raționamentul vostru, care de la început v-a creat un fel de reflex: acela al preciziei, al rigurozității. Întîmplarea a făcut să mai întîlniți pe drum și alte elemente dotate cu acest simț al preciziei, caracteristic lui Tic. Mă gîndesc, de pildă, la Tudorel, la bunica, poate și la alții... Și atunci ați văzut tot ceea ce s-a întîmplat prin această prismă... Da, da, Ticușor. Tu i-ai făcut să alunece de pe Everest în jos. Dar considerați asta o figură de stil, ceea ce și este în realitate. Și deodată v-ați văzut înconjuțați de date și elemente precise: timpul în care au dispărut statuetele, cele cinci personaje din sală... Dacă erau douăzeci sau treizeci, dacă era aglomerat muzeul, dacă nu puteați aplica regula după care v-ați călăuzit, fără să vă dați seama, puneți alte întrebări, *altă întrebare* și poate ați fi ajuns la dezlegarea enigmei mult mai ușor...

– Teoria ta e foarte... hazardată, îl opri Lucia. Cum poți spune că am fi descoperit mai repede făptașul, dac-ar fi fost o sută de persoane în muzeu? Ne-am fi lăsat păgubași din prima clipă...

– Greșești, Lucia. Gîndește-te că se comite undeva... să zicem, o crimă... De ce este descoperit criminalul? Să ne închipuim că se petrece asta într-un oraș mare, în parcul orașului. Oricine dintre cei trei sute de locuitori majori ai orașului putea să omoare... Cu toate acestea se descoperă autorul din cei trei sute de mii. Există, prin urmare, o cale logică de a se ajunge la un cerc restrîns de suspecti și, mai tîrziu, prin eliminare, la autorul crimei. O cale foarte sigură...

– Dar și noi am folosit aceeași metodă, spuse Ionel. Țin minte cît ne-am chinuit ca să putem restrînge cercul suspectilor, cît ne-am bătut capul cu alibiurile, pînă s-au confruntat, prin intermediul nostru, bineînțeles, observațiile profesoarei cu ale bunicii și

cu ale omului cu cicatrice. Numai așa am ajuns la doi suspecti principali...

— *La doi suspecti care nu vă furnizează hoțul*, spuse Victor cu voce tăioasă.

Ascultătorii înghețară. Toate planurile, toate constatările, toate concluziile lor, toate faptele care sprijineau aceste concluzii erau date peste cap. Și ei îl cunoșteau prea bine pe Victor, pentru a ști că afirmațiile făcute cu un astfel de ton nu erau gratuite, ci întotdeauna absolut riguroase. Deruta în care se aflau îi obliga la muțenie. Victor continuă:

— E adevărat. Ați folosit metoda eliminării, dar ați făcut aceasta slujindu-vă de reflexul pe care vi-l condiționase Tic. Ați transformat metoda într-o formulă algebrică și cum fiecare formulă are nevoie de cifre, ați introdus în ea cifrele pe care le aveți la dispoziție. Mai bine zis, cantitatea de cifre v-a silit să căutați o formulă. Și nu puteați să alegeți decât una greșită! Relațiile dintre cifre trebuia să vă dea un rezultat... Mă refer la concepția voastră... nu la realitate, la adevăr. Și acest rezultat al îmbinării cifrelor nu putea fi decât *hoțul*... Foarte bine! Dar ce anume cifre posedați voi? Posedați cifrele orelor, ale minutelor, cifrele personajelor, nu pe cele ale logicii. Cam așa ați socotit voi : X este egal cu cinci personaje minus patru, dacă adăugăm trei minute, minus o sută șaptezeci de secunde, supra ora nouă fără un sfert, minus ora nouă fără două minute, pe lângă cinci personaje minus trei plus alte două minute... și așa mai departe. Ei, bine! Cum putea să iasă un rezultat logic dintr-o asemenea ecuație?

— Păi tu singur spuneai, îl întrerupse Maria, că rezultatul nostru nu e negativ.

— Rezultatul vostru, nu al ecuației voastre, preciza Victor. Ceea ce e cu totul altceva... Dar să mergem mai departe... Din datele pe care le aveți, ați combinat o formulă originală, care să vă slujească la operația de eliminare, la restrângerea cercului de suspecti, la aflarea făptașului. Trec peste faptul că n-ați găsit *adevărata, singura, cea mai precisă metodă de eliminare*. Purtați cu voi reflexul preciziei cauzat de datele lui Tic. Cu toate acestea nu pot să înțeleg de ce nu ați aplicat în cercetările voastre *datele fundamentale ale problemei, datele cele mai precise?*... Tic v-a spus că la ora nouă fără un sfert, nouă fără paisprezece, fără treisprezece a văzut, și o dată cu el au văzut și alții, statuetele în vitrină... Să fixăm convențional ora, nu are nici o importanță un minut sau două în plus. Deci *nouă fără un sfert*. La ora aceea, tanagralele erau în vitrină. Element fundamental. La ora *nouă fără două minute*, tot oră convențională, bunica, Maria, Ioana și Dan n-au mai văzut tanagralele. Ei bine! Asta nu înțeleg eu. De ce n-ați plasat dispariția tanagralelor între ora nouă fără un sfert și ora nouă fără două minute? De ce-ați redus perioada în care puteau să dispară la patru sau la cinci minute și nu la cincisprezece sau treisprezece minute?

— Dar e absurd, Victor, protestă Lucia, să ne închipuim că directorul a intrat în muzeu și n-a văzut vitrina goală!

— De ce e absurd? întrebă Victor la rîndul lui. Argumentează afirmația ta!

Dar nu sosi un răspuns, ci o nouă întrebare, din partea Ioanei de astă dată:

— Pentru că știm în mod sigur că nu se află nici o ascunzătoare secretă în muzeu.

— Sînt absolut de acord, spuse Victor. Dar încă nu mi-ați răspuns la întrebare. Parcă n-ați vrea să puneți punctul pe i.

— De vreme ce directorul n-a dat alarma, spuse Maria.

— Și eu l-am văzut cu ochii mei că nu avea nimic în mîină, adăugă Tic. Și mi s-a confirmat asta cu ajutorul unei metode foarte precise. Zău, nu știu de ce rîdeți!

— Vom mai vorbi noi despre metoda asta, îl amenință Victor. Eu observ că, în loc să-mi răspundeți la întrebare, sau veniți voi cu alte întrebări, sau învîrțiți totul în jurul directorului. E normal lucrul acesta. Prezența și mai ales plecarea directorului vă oferă vouă durată *precisă* în care s-a putut comite furtul, încercați să extindeți durată! Curaj!

— În cazul acesta, descoperi Dan, în loc să restrîngem, nu facem altceva decât să mărim lista suspectdilor.

— Da! aprobă Victor. Dacă ne supunem logicii voastre, observațiilor pe care le-ați cules, de ce oare să nu se fi comis furtul și în timp ce directorul era acolo? Așa cum n-a fost văzut — și băgați de seamă! nimeni pînă acum nu v-a spus acest lucru — deci așa cum n-a fost văzut hoțul în timp ce scotea tanagralele din vitrină, în cele patru sau trei minute blestemate — bine le-ați numit! — cînd erau încă patru persoane în sală, de ce să fie văzut dacă era o persoană în plus? În loc de patru: cinci vizitatori, în afara hoțului. De ce să nu poată acționa și cu cinci persoane în preajma lui, de vreme ce a putut acționa cu patru?

— Pentru că directorul l-ar fi văzut, răspunse Ursu. Eu așa cred. El n-a intrat ca să vadă tablourile, cum se întîmpla cu celelalte persoane.

– Exact cum am intuit și noi, spuse Ioana. El ar fi văzut fie vitrina goală, și în cazul acesta ar fi dat alarma, fie când se scoteau statuetele și iarăși ar fi dat alarma...

– Bine! acceptă Victor. Să reținem deci un alt fapt: directorul n-a dat alarma. Și să adăugăm la aceasta plasarea dispariției tanagralelor în timp: cincisprezece minute. Pentru că, repet, din toate cercetările voastre de pînă acum, nici un vizitator n-a văzut, în cele trei sau patru minute blestemate, acționînd hoțul. Mai mult: depozițiile vizitatorilor oferă tuturor alibiuri. Sintem, prin urmare, nevoiți să prelungim perioada...

– Și să lărgim cercul suspectilor, spuse iarăși Dan.

– Să-l considerăm suspect pe director? se revoltă Ioana. E profesorul nostru de istorie...

– Dar pe profesoara de pian cum ai bănuț-o? o întrerupse Dan cu brutalitate.

– Am greșit, răspunse foarte sincer Ioana. Dacă era și ea în muzeu în perioada aceea blestemată...? Dar pe director... să-l bănuim pe director mi se pare absurd.

– Și nici n-a scos statuetele afară, se încâpățină Tic.

– Poate că i le-a dat unui complice, insinua Dan. Ne-am gîndit la atîtea complicații, de ce să nu gîndim și la asta?... El a ieșit cu mîinile goale, fluierînd, purta și o simplă bluză, ca să vadă toată lumea că nu poate ascunde decît cel mult un plic și un ziar... Și de fapt a pasat statuetele unui complice... oricărui dintre cei care se aflau în sală.

– Ești nebun? săriră Ionel și Lucia în același timp. Ce interes avea el să fure tanagralele?

– *Dar profesoara de pian, dar omul în gri, dar artista*, spuse Victor din nou cu voce tăioasă, *ce interes aveau ca să fure statuetele?* Dacă știm că directorul n-avea interes să fure tanagralele, atunci de unde știm că persoanele celelalte din sală aveau interes să le fure?

Se lăsă o tăcere ca de plumb. Toți simțeau că se ia o ceață de pe ochii lor, dar cîteva voaluri subțiri mai rămîneau. Așteptau ca Victor să continue.

– Da! spuse el. Ați ajuns singuri la întrebarea fundamentală, la aceea care trebuia să constituie, să condiționeze toate acțiunile, toate supozițiile, toate criteriile voastre de cercetare. *De ce s-au furat tanagralele?* Aceasta e întrebarea. Nu cînd și cum. Precizia unor date v-a îndemnat să abordați altă întrebare: cînd? Și ați suct toate datele și presupunerile și tot raționamentul vostru în jurul acestei întrebări. Trebuia să faceți același lucru, dar în jurul altei întrebări: de ce? Aici trebuia, sau, mai bine zis, de aici trebuia să plece acțiunile și ipotezele voastre. În jurul acestei întrebări trebuia să înfășurați toate cercetările. *De ce s-au furat tanagralele?*... Erau șase persoane în sală, în perioada în care au dispărut. Ei, bine! Așa cum ați raportat această întrebare la director și găsind-o absurdă ați refuzat-o, așa trebuia s-o raportați și la celelalte personaje suspecte. De ce X sau Y a furat tanagralele? Nu e cea mai sigură metodă de eliminare?... Din capul locului, aplicînd această întrebare, l-ați eliminat pe director. Iată cît de ușor se aplică... Amintiți-vă ceea ce v-am spus la început cu crima imaginară. Din trei sute de mii de oameni va putea fi găsit criminalul numai dacă se va aplica această întrebare inițială. Ea e întrebarea de plecare. De ce? Pentru că un X avea interes ca acel om să dispară. Cine-ar fi putut avea un asemenea interes?... Lanțul logic continuă, se strînge, se strînge, pînă ce ajunge la autor... De la această întrebare: de ce? raportată la fiecare dintre cele șase sau cinci personaje aflate în sală, trebuie să plecăm și noi. Faptele pe care le avem la dispoziție ne vor ușura enorm munca. Aici trebuie să recunosc, ați dovedit acea iscusință, despre care se vorbește atît, iscusința cireșarilor...

– Am fost o zăludă, recunosc Lucia. Obsedată de întrebarea aceasta: Cînd? Și de implicațiile ei, la un moment dat mi-a venit în minte o idee – Doamne! ce idee! Ne povestea bunica în bucătărie că a fost și ea în centrul sălii în perioada aceasta blestemată, pentru a arunca o privire. Și mi-a trecut prin cap că și ea ar fi avut vreme și condiții, mai ales după ce ne-a spus că toți vizitatorii se aflau cu spatele la vitrină, să ia statuetele... Nu fi supărată, Ioana! A fost o idee absurdă... Și Victor are dreptate. Dacă mi-aș fi pus întrebarea: *de ce?* cum m-aș mai fi putut gîndi la o asemenea posibilitate absurdă? De ce să fure bunica tanagralele? Ce interes avea ca să le ia? Ce nerozie! Ce nerozie!

– Aoleu! își aminti Dan. Eu mi-am pus, fără să vreau și fără să-mi dau seama, întrebarea aceasta. Și știi, Victor, că am găsit imediat răspunsul?... Adică de la răspuns, ca să fiu sincer, am ajuns la întrebare, dar n-am reținut-o. Atunci cînd ț-am spus, Ticușor, că poate furtul a fost organizat de Ioana, ca să ne pună pe noi la încercare și apoi să ne ridiculizeze. Păcat că n-am reținut întrebarea... De ce s-au furat tanagralele? Ca să-și bată joc Ioana de noi. De ce-a furat artista tanagralele?... Nu vă amintiți cîtă vreme am învinuit-o?... Dar întrebarea n-am pus-o.

— Exat așa trebuia să se procedeze, interveni Victor. Și așa vom proceda noi acum. Dar pentru a nu scăpa din vedere nici o posibilitate, trebuie să mai lămurim ceva. Să vedem ce anume reprezintă obiectul dispărut. Care este valoarea lui. Sau cum poate fi el valorificat... Eu cunosc prea puține date despre tanagrale. Știu că s-au descoperit în localitatea de unde își trag numele, pe la sfârșitul secolului trecut, în niște morminte vechi, în cantități foarte mari, că s-au descoperit apoi și în alte locuri, în Turcia, în Italia, și că valoarea lor a crescut enorm, și datorită numărului totuși limitat, și datorită teoriei emise și acceptate că nu sînt opera unor meșteri casnici, ci a unor artiști de seamă, influențați de școala lui Praxiteles... Altceva...

— Noi am avut o lecție specială la muzeu, interveni foarte timidă Ioana. Ni s-au spus cam aceleași lucruri, dar s-au dat mai multe amănunte. Limitele de mărime sînt între șapte și douăzeci și cinci de centimetri... Ale noastre aveau cam cincisprezece centimetri și se spune că datau din secolul al patrulea, dinaintea erei noastre... Ce să vă mai spun? Știți și voi că sînt făcute din lut ars, acoperite cu un strat subțire de pământ special pentru pipe, pe care se așezau culoarea și detaliile de mișcare și îmbrăcăminte. Sînt multe, mii... s-au găsit pe dealul Kokkali, la Tanagra pentru prima dată și... Da!... Reprezintă diferite scene casnice, măști, întâmplări comice... Sînt foarte multe dansatoare și aproape toate poartă voaluri... draperii... De fapt, așa ni s-a spus, arta asta a draperiilor le-a făcut celebritatea... Și sînt și multe zeițe și zei, și Eroși mulți... Probabil au slujit și ca jucării și bibelouri, dar mai ales ca obiecte de cult... De aceea au ajuns în morminte și s-au păstrat... Altfel... Sigur că au o valoare foarte mare. Muzeul nostru se mîndrește cu ele și au venit atîția să ne facă oferte din toate părțile... Norocul nostru că profesorul Neștian le-a făcut cadou muzeului de aici... Uite! Abia acum mă întreb de ce ni le-a făcut cadou tocmai nouă?

— Poate că nu ești mulțumită? o întrebă Dan. Ei, află că noi sîntem oricînd gata să le cărăm, oricît ne-ar încovoia spatele și să le ducem la noi, la muzeu. Mai ales că-l avem și pe Ursu cu noi...

— Iată-ne deci în posesia cîtorva date precise, reluă Victor. Cunoaștem valoarea obiectelor dispărute, știm perioada în care au dispărut, acele cincisprezece minute asupra cărora am convenit, știm că în perioada respectivă se aflau în aripa dreaptă a muzeului șase personaje, fiecare din acestea devenind suspect. Un altul, în afară de aceștia șase, nu poate fi făptașul.

— Paznicul! Ilie! spuse Lucia.

— Foarte puțin probabil, răspunse Victor. Pînă la plecarea directorului n-a intrat în muzeu. După ce-a plecat directorul din fața ușii de la intrare — bunica l-a văzut atunci pe director plecînd și mă folosesc de mărturiile ei — el nu mai avea vreme și nici condiții să ia tanagralele. S-ar fi ciocnit în calea lui de bunica. Deducțiile pe care le-ai făcut tu, Lucia, cu privire la posibilitatea paznicului de a-și însuși tanagralele fără nici un risc, sînt foarte subtile și ingenioase, dar suferă de o mare lacună. Privit la modul ideal, el putea să acționeze așa cum ai demonstrat tu. Să profite de faptul că nu l-ați văzut voi, de faptul că nu l-a văzut nimeni nici în aripa cealaltă, și să scoată tanagralele, fără să-i pese. Să zicem c-a reușit și a ascuns undeva tanagralele. S-a întors pe furiș spre ușa de la intrare, nu era nevoie să ajungă pînă acolo, și apoi a venit să anunțe închiderea. Prin urmare, nu putea să ajungă la tanagrale, fără să-l vedeți voi. Avea un alibi solid. Și pe urmă? întrebă el. Cine știa că el posedă acest alibi de vreme ce n-a dat alarma, de vreme ce n-a anunțat dispariția statuetelor? Numai în cazul cînd s-ar fi constatat dispariția tanagralelor în timp ce vă invita pe voi afară, alibiul lui ar fi fost luat în serios. Fără prezența voastră (și el în spatele vostru), în timp ce se constata dispariția tanagralelor, adio cu alibiul. Și deoarece lucrurile nu s-au petrecut așa, eu zic să-l scoatem din cauză, cel puțin pentru o vreme, oricît de suspect ar părea în alte privințe... Să ne oprim la cei șase suspecti. Dar pentru a continua raționamentul nostru, mai avem nevoie de o precizare: să stabilim dacă furtul a fost sau nu premeditat... Voi ați adus argumente și pro și contra. Furtul putea fi spontan, dar pentru aceasta era nevoie de o condiție esențială: vitrina să fie descuiată. Celelalte condiții: posibilitatea de acțiune, timpul de acțiune, obiectul în care să se ascundă statuetele sînt copilării, sînt copilărești. Nici nu ne interesează. Fiindcă, fără ca vitrina să fie descuiată, putea să aibă oricine cele mai ideale condiții. Zero!... Era sau nu era descuiată vitrina?... Eu încerc să răspund plecînd de la un calcul foarte simplu. Cînd uiți un obiect anume descuiat? Atunci cînd umbli foarte des la el. Ești atît de obișnuit, încît poți să fii furat de un gînd oarecare și să uiți obiectul descuiat. La vitrină se umbla însă foarte rar și atunci cu mare prudență. Și mai este ceva. Vitrina conținea obiecte de mare preț, era mai bogată decît o casă de bani. Vă închipuiți voi un casier uitînd casa de fier

descuiată?... Dacă nici nu se umblă des la vitrină, nici nu e un oarecare dulap cu cine știe ce mărunțișuri, eu cred că posibilitatea ca vitrina să fi fost descuiată trebuie exclusă definitiv. Și cum aceasta e condiția esențială a furtului spontan, trebuie exclusă și această posibilitate... Mai adăugăm încă o verigă la raționamentul nostru: premeditarea, premeditarea dispariției tanagralelor... Posedăm datele esențiale și metoda: întrebarea "de ce?"...

— Dacă furtul a fost premeditat, atunci trebuie scos din cauză un personaj, interveni Lucia. Scheletul. El n-a mai fost niciodată în muzeu pînă atunci.

— Nu putem să ne gîndim la el ca la instrumentul ideal? întrebă Dan.

— După raționamentul Luciei trebuie scos, după al tău, Dan, trebuie să rămînă. Prin urmare, problema nu se poate rezolva din unghiurile din care o privești voi. O vom rezolva probabil în clipa în care o vom raporta la întrebarea noastră de bază... Putem să începem cu el, dacă vreți, dar pentru că posedă prea multe "posibilități", eu propun să lăsăm cazul lui mai spre sfîrșit.

Toți ceilalți fură de acord cu propunerea. Așa că Victor își reluă firul expunerii:

— Să începem, de pildă, cu artista. S-o socotim autoarea furtului. De ce-a furat tanagralele? Asemenea obiecte, și vreau prin aceasta să fac o remarcă generală, valabilă pentru toate personajele nu se vînd prea ușor. Aș putea spune că orice încercare de a le vinde e echivalentă cu o sinucidere, cu o autodemascare. Tanagralele nu puteau fi furate pentru a fi vîndute decît de un "specialist" în asemenea spargerii, de un individ care are relații sigure și care poate să le expedieze undeva în străinătate, fără prea mari riscuri. Pentru că în țară, fiind înregistrate în catalogul operelor de preț, ar fi riscat foarte mult oferindu-le cuiva. Repet. Remarca aceasta e de ordin general. Nu se aplică numai la artistă... Ei, bine! o vedeți voi pe artistă în postura unui asemenea specialist? E ridicol...

— Dar complice? întrebă Maria.

— Întrebarea aceasta ne obligă să cercetăm datele culese de voi. Să apelăm la ele. Și voi răspundeți, prin depozițiile pe care le-ați obținut de la paznic, de la bunica, de la omul cu cicatrice, de la profesoara de pian, că ea are un alibi cvasiperfect pentru perioada blestemată. Concluzia logică este aceea de a o șterge de pe lista suspectilor... Au rămas cinci, prin urmare... Să trecem la omul cu cicatrice, la maestrul sticlar... În cazul lui ar exista un mobil... Lasă, Ticușorule, nu te speria! Omul s-a îndrăgostit atît de mult de statuete, în plus este și un amator de artă, incît într-un moment iresponsabil, e drept, mai lung, își propune să devină proprietarul tanagralelor, nu vînzătorul lor. Și aici iarăși fac o remarcă de ordin general. La întrebarea: de ce s-au furat tanagralele? sînt posibile două răspunsuri: ca să se valorifice, deci s-au furat de un răufăcător, de un "specialist", sau ca să se păstreze, deci s-au furat de un maniac. Ar mai fi și al treilea răspuns: de un om care vrea să distrugă, care vrea să facă rău, dar în cazul acesta ar fi găsit alt mijloc: incendiul, explozia... Deci nu ținem seamă de el... Revenim la cel de-al doilea răspuns: un maniac, și îl raportăm la omul nostru, cel cu cicatrice, cum l-ați numit voi. Să zicem c-ar fi un asemenea maniac. Șapte zile la rînd a privit tanagralele, a avut vreme să premediteze furtul, să prindă cele mai favorabile condiții. Atunci să controlăm aceste condiții care s-au ivit în ziua dispariției. Unde era el în perioada blestemată? Ce făcea?... Răspunsul îl avem. Părerea Mariei e întru totul realistă. Omul nostru n-a scăpat nici o clipă atenției artistei. Alibi foarte solid. La care se adaugă și spusele profesoarei de pian și ale bunicii: alibi perfect. La care se adaugă și impresia lui Tic: alibi irefutabil.

— Deci îl scoatem de pe lista suspectilor și pe el, conchise ciufuliciul în locul lui Victor. Și voi de ce rîdeți așa?...

— Lasă, Ticușor, îl domoli Victor, nu întotdeauna simpatiile tale sînt necriticabile...

— Dacă te referi la Dan sau la ... murmură Tic.

— Să trecem la alt personaj, continuă Victor. La cucoana cu joben... Cel puțin pentru asta poți să fii mulțumit, Ticușor. Denumirile tale, după cum vezi, s-au păstrat nealterate.

După precizie, e cel de-al doilea element cu care i-ai influențat pe ei. Poți să fii mîndru... Profesoara de pian, prin urmare. După datele pe care le-ați cules, nu pare nici maniacă, poate are mania muzicii, și cu atît mai mult nu poate fi văzută ca autoare sau complice într-un asemenea furt ca acela pe care l-ați descoperit voi. La această impresie se adaugă însă faptele: alibiul ei e confirmat de mai multe persoane: Și astfel, eliminînd, am ajuns la personajele în care v-ați pus atîtea speranțe... Să începem cu scheletul, a cărui poveste despre tanagrale o cunoaștem toți. Ar avea un mobil: să-și ia înapoi tanagralele, sau niște tanagrale care i s-au "furat" cu cincisprezece ani în urmă. Lipsesc însă datele care ar demonstra că a premeditat furtul. Deci nu poate fi considerat autorul furtului. Ce caută totuși la muzeu chiar în ziua cînd dispar statuetele, simbolul unui

amor disperat cîndva? Vă amintiți cu cită greutate s-a despărțit de ele... cum se face totuși că pe hirtia "dăruiată" lui Tic se găsesc desenele celor cinci tanagrale dispărute? Iată date foarte precise, peste care nu putem trece. La care mai adăugăm și momentul prelungit de luciditate în care află... Cu omul acesta se întîmplă ceva extraordinar. Aduceți-vă aminte ce ne-au povestit Tic și Dan. Scena din bilci, de la restaurant. Scheletul a stat cîteva ore în fața unei sticle de vin și nu a gustat nici măcar o picătură din el. Mai mult. După cum spuneți voi, lua sticla în mină, o ducea în fața ochilor, parcă pentru a fi sigur că se află vin în interiorul ei, și cu toate acestea nu și-a turnat în pahar. Ca un om care s-a lăsat de fumat și, pentru a se controla, își pune o țigară în gură, aprinde chibritul, dar nu aprinde țigara. Ei, bine, acolo la bilci se dădea o bătălie teribilă între voință și ispită. Și scheletul a biruit. Ce șoc extraordinar a suferit el, pentru a ajunge în situația aceasta nesperată, neverosimilă?... Oare întîlnirea cu tanagralele? E evident, și foaia de hirtie culeasă de Tic demonstrează aceasta, că scheletul a suferit șocul la muzeu. S-a întîmplat acolo un lucru extraordinar, încît s-a trezit și s-a hotărît să rămînă treaz. Ce s-a întîmplat oare acolo, la muzeu, în prezența lui?

— Eu bănuiesc, spuse Ionel. A întîlnit acolo pe cineva.

— Asta e și părerea mea, incuviință Victor. Cu singura...

— Eu cred că șocul i-a fost provocat de altceva! interveni Lucia. A asistat acolo la comiterea furtului. A fost martor ocular. Cel care a furat n-a ținut seamă de el, îl cunoștea, știa probabil că e permanent inconștient; el cînd a văzut scena furtului s-a îngrozit și asta l-a trezit și de atunci îl caută pe autorul furtului...

— Asta am vrut să spun și eu, sări Ionel. Dar vreau să dau un amănunt în plus, un amănunt plauzibil. El a fost jefuit cu cincisprezece ani în urmă de două tanagrale, care, așa cum spuneai tu, erau un fel de simbol pentru el... Cel care i le-a cumpărat și care era înțeles cu organizatorii jafului era "o namilă de om cu barba sură". Eu cred că a întîlnit pe stradă această namilă de om cu barba sură; amintindu-și ceva vag l-a urmărit, a intrat după el în muzeu, l-a văzut furînd tana-gralele, doar namila mai fusese o dată sau de două ori, pentru a premedita furtul, l-a văzut furînd tanagralele, obiecte asemănătoare acelor pe care i le furase și lui cu cincisprezece ani în urmă, l-a văzut furînd și șocul a fost atât de puternic, încît l-a trezit. Și de atunci, așa cum spune Lucia...

Victor ceru liniște:

— Am spus că sînt de acord cu voi, dar cu o singură rezervă. Nu m-ați lăsat să termin. Voi spuneți că s-a întîlnit *cu namila aceea de om cu barbă sură*, care-l jefuise cîndva. Eu cred că, în cincisprezece ani, namila de om putea să slăbească și să ajungă la dimensiunile omului în gri, dar tot în cincisprezece ani, barba, din sură, trebuia măcar să albească. Cincisprezece ani nu sînt un fleac, Ionel... Iar un negustor, să zicem un "specialist", nu vine într-un oraș, în care pregătește un furt pentru a-și etala extravaganțele și a-l lua toată lumea la ochi. Și eu cred că întîlnirea maiorului cu omul în gri, care s-a petrecut înainte de a intra în muzeu, a constituit marele șoc care l-a trezit. De aceea a intrat la muzeu, pentru prima dată în viața lui, de aceea îl urmărește și parc-ar vrea să intre în vorbă cu el. Și mai cred că dezlegarea acestei probleme se află pe foia de hirtie adusă de Tic... Să ne amintim. În tinerețe, după ce-a ieșit ofițer, sublocotenentul Scarlat și nu Scarbat, Ticușor, dar tu nu aveai de unde să știi numele lui, a plecat împreună cu un prieten de-al lui în Grecia. Prietenul acesta se numea Neștian și era absolvent, probabil, al Facultății de Istorie. Nu se poate ști dacă era bogat sau sărac. Au plecat împreună în Grecia — cine știe dacă tînărul ofițer nu l-a ajutat cu bani?— au vizitat probabil Beoția, au cumpărat cîteva tanagrale și s-au întors în țară. Poate s-a întors numai ofițerul. Absolventul a rămas acolo pentru continuarea studiilor. Sînt simple supoziții. Cert este însă faptul că pe cînd ofițerul Scarlat cobora tot mai adînc în mocirlă, ajungînd cu anii o zdreanță umană, celălalt devenea cu fiecare lucrare publicată tot mai cunoscut, pînă a ajuns la celebritatea de azi. E unul dintre cei mai mari specialiști ai epocii elenistice din Europa. Amintindu-și probabil într-un moment al vieții de fostul său prieten, care-i făcuse, pesemne, un mare serviciu în tinerețe, și negăsindu-l, sau auzind cine știe ce despre el, și-a revărsat recunoștința asupra orașului, donînd muzeului cele cinci tanagrale. Pe urmă a uitat așa cum uită toți marii profesori de istorie, faptele mici, banale, cotidiene, pentru a le reține pe cele de care au nevoie pentru știința lor. Și într-o bună zi — eu nu fac aici decît simple presupuneri — anumite motive, de ordin științific, cred eu, l-au obligat să vină aici pentru a studia tanagralele... Stai, Ticușor, nu mă întrerupe... Pe stradă s-a întîlnit cu fostul său prieten pe care nu l-a recunoscut... Parcă așa ți-a spus moșnegelul, Ionel, că fratele lui s-a schimbat în așa hal, încît nici cei din familie, care nu l-au văzut de cițiva ani, nu-l mai recunosc... Deci, profesorul Neștian nu

l-a recunoscut. Dar fostul maior, da. Și șocul a fost atât de mare, încît s-a trezit. L-a urmărit la muzeu, l-a văzut acolo privind tanagralele, și-a adus și el aminte de cele două care i se furaseră, și a treia zi, la bilci, tot treaz fiind le-a desenat pe o foaie de hîrtie, pe care apoi și-a trecut numele lui necunoscut și numele celebru al fostului său prieten din tinerețe și dacă-l mai întilnește pe acesta pe stradă, se ia după el gîndindu-se, poate, să-i spună cîeva cuvinte, dar n-are curajul să-și ducă gîndul pînă la capăt...

Cireșarii erau uluiți. Povestea lui Victor, deși oarecum romanțată, cuprindea adevăruri care li se păreau fără echivoc. Prin urmare, toată truda lor fusese în van. Victor avea însă o teamă, pe care nu le-o mărturisise. Și anume că povestea tana-gralelor nu se încheiase.

— Tu știi că noi am văzut tanagralele? spuse Tic într-o asemenea stare de admirație, că i se putea ierta orice indiscreție. Le-am văzut acolo unde locuiește omul în gri, în grădină. Și...

Ciufuliciul nu fu lăsat să-și termine fraza. Intervenii imediat Lucia:

— Am fost... sîntem niște... niște... nici nu știu ce calificativ să gădesc!

— Nu vă mai atoflagelați, încercă Victor s-o calmeze. La urma urmei, pornind de la o premisă profund greșită, ați ajuns la descoperirea unui furt... pentru că, într-un fel, tanagralele s-au furat... N-ați descoperit însă chiar pe autorul furtului, ci pe complicele lui. Folosesc și eu hiperbole.

— Tu cum crezi că s-a întîmplat "furtul"? întrebă Dan. Dar vreau să adaug ceva foarte important. Eu am atras atenția că s-ar putea să nu fie vorba de un furt... Am întrevăzut și această posibilitate...

— De ce te lauzi? se înfurie Tic. Cînd ai spus asta?

— La pagina 131, Ticușorule... Dar mai bine să ne spună Victor părerea lui asupra furtului.

— Eu cred, răspunse Ursu în locul lui Victor, că profesorul și directorul și-au dat întîlnire la muzeu, la o anumită oră, aceea pe care voi o numiți "blestemată", și i-a înmînat foarte frumos tanagralele.

— Absolut! întări Victor. Și-au dat întîlnire și, fiindcă muzeul se închidea, nu era nici o pacoste pentru nimeni faptul că tanagralele se aflau la locuința profesorului și nu în vitrină. Poate că le-ar fi scos și dacă nu s-ar fi închis muzeul... dar atunci... nu ne-am fi întîlnit aici și nici voi n-ați fi descoperit...

— Dacă nu erau cîteva coincidențe, spuse Lucia, cîteva blestemate coincidențe...

— Și totul din cauza directorului! spuse Maria.

— Ba nu! protestă Tic. Din cauza paznicului. Dacă nu mă dădea pe mine afară...

Aoleu! Era să uit. L-am văzut ieșind ca din pămînt, așa cum are obiceiul, în grădina profesorului. Și nu era nici urmă de statueta pe masă. Nu vă mai amintiți ce-i spunea Hultanului?

— Iar începi? îl amenință Maria. Nu ți-a ajuns ce ne-ai făcut pînă acum? Nu tu ai fost primul care ne-ai aiurit cu tanagralele? Și cu ceasul tău, și cu exercițiul tău de memorie...

— Foarte bine! răspunse ciufuliciul. Acum pot să vă spun adevărul. V-am organizat o farsă. Eu am știut chiar a doua zi ce s-a întîmplat cu statuetele, de la Tudorel, dar am vrut să vă pun pe voi pe jeratic și acum... uite chiar acum! să rîd de voi: ha-ha-ha!

Tic rîdea cu gura pînă la urechi. Dan holbă ochii și se bilbii ca un năuc:

— Iată finalul ne... ne... neprevăzut... Aoleu... Dar parcă am prevăzut și asta, Ticușor... Ideea cu Ioana... Ideea cu totul.

Victor nu participa la uimirea și suferința celorlalți. Și nici Ursu, căruia Tic îi făcuse un semn cu ochiul, înainte de a începe să vorbească.

— Mă întreb dacă ai fi fost capabil să organizezi farsa, Ticușor, spuse Victor. Pentru că posibilități aveai. Știi de ce te-am pus să-mi repeți chestionarul pe care l-ai experimentat cu Tudorel? Deoarece am avut impresia că la un moment dat puteai să ai în mîna cheia întregii probleme. Și nu o dată, ci de două ori.

Tic nu mai rîdea. Se uita nedumerit la Victor. Și ceilalți își reveniseră. Înțeleseseră că gestul lui Tic fusese o simplă fanfaronadă, un fel de răzbunare împotriva lor și, mai ales, împotriva nesuferitei care-l insultase cel mai rău, uitînd că era să plîngă la bilci de grija lui.

— Cînd am greșit? întrebă Tic. Sau cînd crezi tu că am avut puțința să pun mîna pe cheie? Aș fi pus mîna pe ea, chiar dac-ar fi fost o simplă cheie de metal, din alea pentru cotețe...

— Prima dată, îi răspunse Victor, atunci cînd l-ai oprit pe Tudorel să-ți spună ce-a făcut tătîcul după ce a închis telefonul... Ticușor dragă, prea tare suferi de boala

preciziei... Și a doua oară, când l-ai întrebat ce s-a întâmplat pe peron, în ce împrejurări a auzit cuvântul telefon. Parcă ți-a mai spus c-ar mai fi trebuit...

— Îmi amintesc, recunosc Tic. (Imită vocea lui Tudorel.) "Și i-a spus tăticul mamei că ar mai fi trebuit să dea un telefon..." Și eu, ca un nătîng, i-am spus: "Bine, ajunge!"

— Amintește-ți, îl îndemnă Victor, și despre convorbirea telefonică pe care a avut-o tatăl lui Tudorel, după ce s-a întors acasă... Atunci ai greșit prima dată. Dacă ai fi insistat... Poate că te cert pe nedrept, Ticușor... Sint simple presupuneri... Ei! Și acum v-aș ruga să-mi arătați și mie tanagralele... Dar să nu ne uităm peste gard, ci să intrăm pe poartă.

— Asta de unde o mai știi?! se miră Dan. De unde știi că am privit tanagralele de după gard?

— De la Tic, rîse Victor. Cum ar fi putut să iasă un om din senin la masa la care stătuseră tanagralele, și-ncă un om care să-l sperie, fără ca privitorul să fie avertizat?... Înseamnă că privea masa dintr-un loc incomod, dintr-un anumit unghi, care nu-i oferea posibilitatea să vadă toată grădina. În nici un caz privitorul nu era în grădină... Și cum nici unul dintre voi nu s-a mirat... Înseamnă că și voi ați privit la fel... Eu cred că e mult mai simplu să-i facem o vizită profesorului Neștian. Îi spunem cine sîntem și-l rugăm să ne arate și nouă tanagralele...

"Brrr!" era pe cale să exclame Tic, dar își aminti repede că înspăimîntătorul personaj, pe care-l numise "omul în gri", era un ilustru și foarte liniștit profesor de istorie veche.

Porniră tot prin parc, ca să scurteze drumul. Și nu se poate spune că fețele cireșarilor erau prea vesele.

3

Cînd ajunseră la poartă, un fior de emoție tot mai trecu prin inimile cireșarilor. La urma urmei, Victor făcuse simple presupuneri. Erau ele convingătoare, logice, dar abia acum se verificau. Oare într-adevăr omul în gri era celebrul profesor? Și emoția lor creștea pe măsură ce se prelungea așteptarea. Băteau în poartă, dar nici un glas, nici măcar un lătrat de ciine nu le răspundea.

În sfîrșit, de după clădirea ascunsă de pomi, își făcu apariția o femeie în vîrstă, cu o figură nu prea ospitalieră.

— Dumneavoastră ce mai vreți? întrebă ea, văzînd grupul de tineri. A murit cineva?

— Am vrea să vorbim cu domnul profesor Neștian, o lămuri Victor. Spuneți-i că un grup de elevi...

Toți așteptau răspunsul femeii cu sufletul la gură. Ea însă nu se grăbea. Se uita la ei ca la o marfă. Parcă voia să vadă cîte parale face fiecare.

— Nu s-a întors și nici nu vă pot spune cînd se întoarce, zise femeia, ridicînd din umeri. Îl aștept și eu, ba am și trimis pe cineva după el la iarmaroc. O să-i spun că l-ați căutat.

Alteceva nu mai adăugă. Plecă înapoi pe cărarea pavată, cu același mers legănat și obosit cu care le ieșise în întîmpinare.

Pe chipurile cireșarilor se putea citi o undă de triumf. Îl felicitară pe Victor cu privirile și cu tăcerea lor care spuneau mai mult decît orice cuvinte. Și se înapoiară din nou în parc, alergîndu-și o bancă dublă, care dădea spre strada principală, cu gîndul că șansa îi va ajuta și vor zări de acolo, poate, silueta înaltă a profesorului.

Numai Tic se despărți de ei. Se afundă pe niște alei care-l duceau în partea cealaltă a parcului. Avea el gust să se odihnească pe o bancă incomodă (Ah! măcar banca aia să nu fi fost!), care-i provocase cu cîteva nopți înainte blestemata lui precizie. Dar nici pînă acolo nu ajunse. Pentru că în calea lui se ivi altă bancă, nu prea departe de muzeu, pe speteaza căreia făcea echilibru un prichindel simpatic și activ, nu cu multă vreme în urmă considerat drept candidat de cireșar. Prichindelul îl întîmpină pe Tic cu figură numai zimbet. Îi făcu chiar și un salut milităresc, apoi îi clipi ștregărește din ochi, precum îl învățase cireșarul. Tic îl cercetă cu o asemenea privire, că puștiului i se iviră lacrimi în ochi. Își aminti, într-o fracțiune de secundă, că mîncase frumos, că ținuse furculița cum trebuie, că nu spusese nici o minciună, că luase un singur opt, la matematică, pe trimestrul întîi, dar că media îi ieșise tot zece.

— Mai facem un control, îi spuse Tic morocănos, conștient însă că vorbele lui îl vor mai aduce puțintel în fire pe puști. Numai șase întrebări, sistemul Țombi. (Era noul nume, pe care Tic i-l dăduse lui Țingulică, fidelul său patrupele.)

Timp de cinci minute, prichindelul dovedi foarte serioase cunoștințe de geografie,

gramatică și zoologie. Tic se prefăcu încântat. (Pe jumătate era, de, avea spirit sportiv.) Apoi îl întrebă brusc dacă-și amintește chestionarul de la prima lor întâlnire. Prichindelul avea memorie, nu glumă. Îi repeta întrebările ca tabla înmulțirii. Apoi îl puse să-i redea convorbirea telefonică pe care o avusese "tăticul (Tic respecta expresiile) după ce sosise acasă, în seara în care plecase la București. Nici o bilbiială.

— Și după ce-a închis telefonul ce-a spus?

— I-a spus mămicăi așa: "I-am făcut mare bucurie profesorului cu statuetele... Și când te gîndești că sînt donația lui!"

Tic era așa de furios, că-și pierdu controlul:

— Și la gară, înainte de plecarea trenului, cui i-a spus că ar fi trebuit să-i telefoneze?

— Știu! răspunse vesel prichindelul. Domnului Pricop, ajutorul lui de la muzeu. Să-i spună că a umblat el la vitrină, dacă întreabă cineva...

Lui Tic îi venea să urle. Era exact așa cum prevăzuse Victor. Spiritul de dreptate birui însă în el.

— Ai obținut maximum! Maximum integral! Fără minus.

Și prichindelul nu înțelese, în bucuria lui debordantă, de ce examinatorul își duce mîinile la cap ca după o catastrofă.

Tic se întoarse cu coada între picioare la banca dublă de lângă strada principală. Își recunoscu, franc, eșecul. Ceilalți tăcură o vreme, apoi apelară la banalități, pentru a trece mai ușor timpul. După vreo oră de așteptare își pierdură însă răbdarea și porniră iarăși spre locuința profesorului. Și de data asta le ieși femeia în întâmpinare. Dar nu li se mai păru atît de ursuză.

— Domnul profesor a plecat, le spuse ea. I-am dat telegrama și a zis că trebuie să plece imediat. La început mă speriasem. Credeam că e vorba de cine știe ce nenorocire. De aceea nu mai știam ce e cu mine. Că e un om așa de bun, rareori am întîlnit un altul care să-i semene... Dar m-a liniștit el repede. Mi-a spus că trebuie să țină mîine o conferință nu știu unde... I-am zis și de dumneavoastră. M-a întrebat cîți erați și a dat din cap a bucurie. Neapărat să veniți, a spus. Că dacă nu, se supără... Dar nu vreți să gustați niște poame? Avem niște pere în grădină... Nu vă speriați că sînteți așa de mulți... Eu mi-s obișnuită... Am lucrat ani de zile la un internat... Și apoi și domnu' profesor a spus că dacă veniți, să vă invit în grădină, să gustați din poamele noastre. Mai vin oameni la el în vizită. A fost și o profesoară de pian și un maestru de la fabrica de cristale... Pofțiți!

Tinerii acceptară invitația. Femeia îi conduse la masa din grădină, la masa pe care văzuseră tanagralele. Erau niște bănci acolo; ei nu le observaseră din cauza poziției incomode în care făcuseră primele investigații. Și se pomeniră, după cîteva minute, cu o căldare de poame: mere, pere, prune, amestecate laolaltă, dar tocmai prin aceasta mai îmbietoare.

— Să vă simțiți ca la dumneavoastră acasă, ca la dumneavoastră în grădină. Dacă vă fac altele cu ochiul din pom... nu vă sfiiți... Că n-a dat și peste noi norocul să avem copii... De două ori cîți sînteți dumneavoastră să fi fost în jurul nostru și tot nu ne-am fi săturat... Că el mai are niște treburi și prin alte părți, nu știu pe unde nu mă amestec în ale lui, și bani, slavă Domnului! avem destui. De altele ducem noi lipsă...

Cireșarii nu știau cum să-i răspundă, nu știau ce să-i spună. Nici fetele. Și ele erau copleșite de purtarea femeii străine, și mai ales își aminteau că, în urmă cu vreo trei ore, o asemănaseră cu o scorpie.

Și deodată, ca din senin, se treziră cu Ilie lângă ei. Instinctiv, Tic se ascunse în spatele lui Ursu. Ilie era încrunțat și nu părea că are chef de vorbă. Îi trecuse în revistă pe toți, dar se uita cel mai adesea la Ursu. Victor îi explică pentru ce veniseră în vizită:

— Am crezut că putem vedea tanagralele.

Ilie tresări și aruncă o privire întrebătoare spre nevastă.

— Parcă le ia toată ziua cu el. Niciodată nu le lasă acasă.

— De data asta le-a lăsat, răspunse ea. Mi-a spus să le încui bine și dacă vor băieții să le vadă, să le arăt. Da' eu am crezut că e mai bine să te aștept pe tine. Doar tu mi-ai spus că n-au preț în lume, așa de scumpe sînt.

— Vas'că le-a lăsat, spuse Ilie. Toată ziua se plimbă cu ele. Dacă ar ști cineva ce are acolo... zău că nu știu ce s-ar întîmpla.

Ilie se mai uită încă o dată la tineri, îi cîntări pe îndelete, apoi îi invită în casă. Nevastă-sa scoase dintr-un dulap, încuiat de două ori, o sacoșă verde.

— Ți-am spus eu, șopti Tic la urechea lui Dan.

— Uitați-vă dumneavoastră, îi invită Ilie. Eu le-am văzut de-atîtea ori, că mi le inchipui ale mele.

Victor desfăcu sacoșa, dar cînd se uită înăuntru, rămase cu gura căscată. Își roti apoi privirile ca un năuc. În sacoșă se aflau cîteva cărămizi, cîteva pietre și o păpușă hidoasă de ghips.

Zece capete erau plecate asupra sacoșei și zece perechi de ochi clipeau ca în fața unei vedenii. Numai Ilie nu-și pierdu cu totul firea:

— Asta a făcut-o domn' profesor. Le-a luat cu el.

— Păi nu l-am dus eu la poartă? îi răspunse nevasta. N-avea cu el decît o geantă, în care tot eu i-am aranjat lucrurile.

— Minte de femeie, ripostă el. Îți erau ochii la altele...

Cireșarii aveau însă altă părere.

CAPITOLUL X

1

Amurgul îi adunase pe cireșari în chioșcul din mijlocul grădinii. Amurgul zilei și răsăritul unei noi enigme.

— Nu sînt de acord cu Ilie, spuse Dan. Tanagralele sînt în altă parte, bine ascunse, iar sacoșa e o simplă mască. Povestea tanagralelor s-a încheiat, dragii mei prieteni. Îmi pare rău că n-a avut un final cu totul neprevăzut, așa cum am sperat pînă în ultima clipă... Cît m-au încălzit vorbele tale, Ticușor!... Atît de mult, că am crezut sincer în ele... Știi, Victor? Am emis o teorie, pe vremea cînd îmi interpretam rolul mai bine. M-am gîndit la o carte cu un subiect asemănător celui pe care îl trăim noi. Și atît de mult aș fi vrut ca făptașul să fie descoperit abia pe ultima pagină, ultima pagină să aibă cinci rînduri, iar în ultimul rînd să se dezvăluie și cheia cu care a fost dezlegată enigma.

— Să nu ajungem acolo, dragul meu prieten, îl amenință Victor. Și încă ar fi un mare noroc să ajungem la un asemenea sfîrșit. Ar însemna că povestea s-ar încheia bine.

— Tu crezi că tanagralele s-au furat? îl întrebă Ionel.

— Da! răspunse Victor, cu tonul care-l însoțea în cele mai grave momente. De astă dată nu mai e vorba de o farsă sau de o interpretare greșită a unor date. Tanagralele s-au furat! Asta e convingerea mea fermă. Și tot timpul mi-a fost teamă de această posibilitate. Cînd mi-ați povestit cum umblă omul în gri cu sacoșa la spate... În sferile în care trăiește profesorul...

— Stai! îl întrerupse Lucia. Eu nu sînt chiar atît de pesimistă, Victor. Abia acum putem să aplicăm și totodată să verificăm metoda pe care ne-ai expus-o mai înainte. Nu se potrivește furtul acesta real al tanagralelor cu crima despre care ne-ai vorbit? Iată că într-un oraș, nu cu trei sute de mii de locuitori, ci numai cu douăzeci de mii, se petrece un furt neobișnuit. Se aplică metoda ta pentru a găsi "specialistul" sau maniacul, acel care avea interes...

Victor curmă cu un gest ferm intervenția Luciei:

— Din păcate, datele esențiale ale problemei se schimbă, Lucia. De astă dată, statuetele nu s-au mai furat dintr-un muzeu care le etala valoarea. Ci din sacoșa, sau o dată cu sacoșa unui oarecare cetățean. Disparația lor poate fi pusă în relație cu intervenția oricărui vagabond, chiar a unui inconștient. Pentru că în sacoșa aceea banală tanagralele nu mai aveau valoare. Erau simple obiecte care puteau să tenteze pe oricine, chiar pe un copil dornic să aibă cu ce se juca. Sau pe un vagabond care, neștiind ce se află în sacoșă, căuta o pradă ușoară. Iar profesorul, prin atitudinea lui, putea să constituie acea pradă. Nu înțelegeți destinul pe care ar putea să-l aibă statuetele ajunse pe mîna unui inconștient? E mai grav decît dacă ar fi în mîna unui "specialist", pentru că acesta mai are șanse să fie detectat și prins. Sînt ei cunoscuți "undeve" acești "specialiști", n-aveți grijă. În mîna unui vagabond, însă, a unui vagabond care spera că va găsi în sacoșă cine știe ce obiecte de gospodărie, sau de îmbrăcăminte, sau altele care au în ochii lui o valoare, statuetele, învechite și mutilate cum sînt, vor fi disprețuite; și de aici pînă la a le arunca într-o groapă sau într-o ladă de gunoi, sau a le împărți unor copii nu e decît un pas. Acest pas mă îngrozește.

— Într-adevăr, e foarte grav, recunosc Lucia. E ca și cum un nebun sau un borfaș de rînd ar comite acea crimă de care vorbeai tu. Unul fără motiv, dintr-un simpu instinct criminal, altul cu speranța că va da poate o lovitură. Un asemenea făptaș e cel mai greu de descoperit... Cum, de la ce să începem?... De unde să pornim?

– Un element totuși avem, spuse Ursu. Decorul, locul unde s-a petrecut furtul.

– Da, Ursule! E singurul element pe care-l avem la dispoziție. Altceva nu știm.

– Dar bilciul e un adevărat furnicar, se înspăimintă Maria. E mai populat decât un oraș. Mereu vin și mereu pleacă oameni. Numai când îmi amintesc priveliștea de acolo, înghesuiala, îmbulzeala, țipetele, agitația... mi se încrețește pielea. Acolo nu ai unde să te oprești, nu poți să te oprești, te duce mereu valul împotriva voinței tale. Ca să stăm ceva mai mult timp la roata norocului – erau acolo Ilie și scheletul – a trebuit să ne zbatem mai rău decât într-o mare plină de valuri...

– N-avem ce face, îi răspunde Victor. Alte elemente nu există. Să ne gândim la locurile pe care le frecventa profesorul.

– L-am văzut întotdeauna la roata norocului, sări Dan.

– Eu l-am văzut și la un bazar cu vechituri, interveni Tic. A stat o groază de timp acolo. Chiar a cumpărat ceva, un pahar de argint vechi și mutilat...

– Vedeți? încercă Victor să-și încurajeze prietenii. Iată două locuri spre care ne putem îndrepta de la bun început cercetările. Nu mai plecăm de la zero.

– E mai degrabă o încurajare, îl simți Lucia. Lovitura putea s-o dea oricine, în orice metru pătrat al iarmarocului.

– Oare nu ne pierdem timpul? întrebă Ioana cu un accent de sfială în voce. E cred că în situația noastră, câteva minute în plus sau în minus pot fi salutare, sau fatale.

– Cam așa e, îi dădu dreptate Ionel. Nu știu ce mai așteptăm. Ar trebui să plecăm imediat la bilci. Tanagralele nu s-au furat de prea multă vreme. De câteva ore doar...

Victor era în cumpănă. Simțea nevoia să-și limpezească mai întâi câteva gânduri care-l preocupau. I se părea că s-ar duce, fără să fie bine pregătit și înarmat, într-o bătălie în care nici măcar nu cunoaște posibilitățile dușmanului. Numai locul bătăliei îl cunoștea. Nimic altceva. Putea să-și asume un asemenea risc?

Privirile celorlalți erau însă atât de însetate de nevoia acțiunii, încât Victor se decise. Îi era teamă că orice întârziere ar putea să potolească acea sete de acțiune, ar putea s-o înlocuiască pe nesimțite cu neliniște, cu teamă, cu confuzie sau – și asta ar fi fost cel mai grav – cu pesimism.

– Aveți dreptate, spuse el. Nu trebuie să pierdem nici un minut. Avem timp să medităm, să ne clarificăm și în marș. Pornim imediat. Ne vom împărți sarcinile pe drum...

Tinerii se pregăteau de plecare. Lucia se apropie de Victor și-l întrebă în șoaptă:

– De ce ești nesigur? Crezi că furtul s-a petrecut în altă parte? Eu sînt sigură că la bilci s-au furat tanagralele.

– În privința asta nu mai am nici o îndoială. Mă asaltează un gând nedefinit, Lucia. Și nu pot să-l prind, să-l păstrez. Știi cum mi se întâmplă? Ca în jocurile noastre, cînd mergeam la Ionel pentru a face experiențe în laborator... Ți-amintești cum ne chinuiam să culegem mercurul cînd curgea cîte o boabă pe masă?... Mii și mii de oameni, și printre ei un profesor bătrîn, cu o sacoșă în mînă... Și dintre acele mii, unul singur...

– Și dintre acele mii... nouăzeci, poate nouăzeci și nouă la sută sînt oameni cinstiți, pe care nu-i interesează sacoșa banală a profesorului...

– Știu, Lucia... Dar cum îi putem delimita? Asta mă înspăimîntă pe mine. Știm unde se dă bătălia. Dar în ce direcție să atacăm? Pentru că noi sîntem cei care atacă... Și cu ce arme să atacăm? Iată-ne ajunși în situația de a căuta acul în carul cu fin. Avem noi în mînă arma cea mai potrivită?... Eu, ca să fiu sincer, mi se pare că pornesc undeva, la o mare înfruntare, orb și cu miinile goale... Ar trebui să recapitulez de zeci de ori faptele, de la începutul începutului.

– De la începutul începutului?! se miră Lucia. Te pomenești că ai iarăși nevoie de lista primilor suspecti...

Dan, care asculta de cîteva minute convorbirea dintre cei doi, nu pierdu prilejul să se amestece și el în vorbă:

– Iar mă simt în rol, dragii mei. Pentru că simt din nou cum înfloresc posibilitățile... Și un teoretician de forță, cum sînt eu, nu poate să rămînă impasibil... Mă gîndesc, de pildă, la schelet... Tu, Victor, l-ai tratat la un mod sentimental, că eram gata-gata să plîng... Să zicem că șocul l-a trezit. Ei, și! Trebuia să se transforme neapărat într-un înger? Viața cumplită pe care a dus-o i-a lăsat, poate, urme. De ce să nu-și jefuiască prietenul?... Să zicem că în tinerețe l-a ajutat pe profesor... Dar de unde știm că, într-un anumit moment al vieții, de pildă atunci cînd l-au asaltat creditorii, nu a apelat și el la profesor și acesta l-a refuzat. Dar să zicem că nici asta nu s-a întîmplat. De ce să nu credem că, în momentul cînd s-a trezit, i s-a trezit și pofta pentru tanagrale? Nu spunea cineva că ne întorcem mereu la vechile, la primele iubiri? Ba a simțit și mai mare

pasiune decît în tinerețe și în loc se două statuete, s-a gîndit că n-ar fi rău să aibă cinci... Sau artista, de pildă... Sau chiar Tic... N-a vizitat el, înainte de a veni la gară, locuința în care stă profesorul?... Știu că spun aiureli cînd dau nume concrete, cu excepția teoriei despre schelet, în care cred cu toată sinceritatea. Dar mă gîndesc la artistă, la Ticușor, la Ioana, la moșnegel, la Hultan, la cozoroc — asta chiar l-a și urmărit pe Tic — pentru a oferi ideea unor posibilități. Mi se pare că iar pornim de la început și iar de deschid în fața noastră toate posibilitățile... Oare putem noi separa prima dispariție de cea de a doua?

Victor rămase un moment pe gînduri:

— Dacă o putem separa, dacă o putem separa, repeta el cu voce slabă. Și deodată izbucni: Nu, Dan! Asta în nici un caz! Totul, totul intră în unul și același angrenaj. Nu se poate separa nimic. Ar fi o absurditate. Nu pricepi? Cum de ți-a putut veni ideea asta?

Din vorbăria lui Dan, conducătorul cireșarilor culesese un amănunt esențial. Nu mai pleca spre locul bătăliei nepregătit. Avea în mînă o armă foarte sigură și, deocamdată, singura posibilă. Oare o va mînuie el unde, cum și cînd trebuie?

Lucia și Dan văzură cum i se luminează fața. Și nu erau singurii care asistau la această schimbare. Toți ceilalți intraseră în chioșc, echipați pentru marea bătălie. Adică erau îmbrăcați în costume curate, călcate; fetele chiar cu amănunte cochete în îmbrăcăminte. Acesta era tot echipamentul lor. Dar mai aveau inimile, gata oricînd să-și întetească bătăile în fața a ceea ce e nobil și frumos în lume, și mai aveau mințile care, de fapt, nu făceau altceva decît să dirijeze bătăile inimilor.

2

Astfel cireșarii plecară din nou la bilci.

Și ajunseră acolo o dată cu lăsarea nopții, chiar în clipa cînd sute de felinare palide transformară bilciul într-un decor fantomatic. Se țineau iarăși unul de altul de mînă, ca să nu se piardă în marea de oameni. Tic deschidea drumul, Ursu îl închidea. Șirul acela șerpuia printre oameni, cu alunecări subtile de reptilă. În momentul cînd cineva din șir dădea un semnal, în prima insulă de liniște care apărea în cale se constituia un cerc viu, însuflețit, de comentarii. Cireșarii își ascunseră preocuparea și neliniștea printr-o veselie de paradă. Își cumpăraseră fesuri și măști, mingi și pocnitori. Primele două obiecte puteau să le fie oricînd necesare; celelalte făceau parte din recuzita peștriță și veselă la care obliga dintotdeauna bilciul.

Prima jumătate de oră ciresarii și-o petrecură colindînd iarmarocul (e vorba de regiunea din partea dreaptă a Căprioarei) de la un capăt la altul, străbătîndu-i toate ulițele convenționale, invîrtindu-se prin toate piețele convenționale. Și descoperiră astfel că locul acela — atît de grotesc și imens în închipuire — care constituia parcul de distracții era un pătrat cu latura de cel mult o sută cincizeci de metri. Numai diversitatea priveliștii și aglomerarea umană îi măreau dimensiunile.

— Facem o simplă recunoaștere, le spusese Victor.

Și toți acceptaseră. Dar în recunoașterea aceea de numai o oră, cîte nu văzuseră cireșarii! O văzuseră pe artistă, însoțită de un spate cam adus, cu un cap chel în creștet — spatele se remarcase numai pentru că era îmbrăcat într-o haină albă, sclipitoare — intrînd într-o panoramă cu Cleopatre, Napoleoni și Wilhelmi de ceară, cu balauri, caracatițe și țestoase vii, pentru că aveau capete de om, înzestrate cu darul vorbirii; îl văzuseră pe schelet zgîndu-se la niște bibelouri sinucigașe — figurine de toate soiurile — spînzurate de grinda vopsită în roșu-sîngeriu a unui bazar; Tic și Dan îl zăriseră chiar pe omul cu cicatrice în mijlocul unui grup vesel, care urca spre zidul morții, pe o scară șubredă de lemn (mai bine i se potrivea ei denumirea); pe estrada cercului, unde începuseră reclame timpurii, un individ slab și înalt ca o prăjină, cu fața vopsită în alb, care jongla cu niște făclii aprinse, nu se dovedi altcineva decît lunganul; Tic se gîndi — amintindu-și o scenă mai veche — cît de ușor ar fi putut să-i șterpelească una dintre făclii cu ajutorul lassoului care nu-i părăsea buzunarul; cițiva metri mai departe se întîlniră nas în nas cu atletul; ciocnirea fu atît de burscă și de violentă, încît atletul se sperie; (oare îi fusese teamă — gîndi Tic — în momentul cînd se văzu în mijlocul cercului, că va înfrunța o răzbunare a lunganului?); ciufuliciul îl salută însă vesel și atletul îi răspunse clipindu-i din ochi și prinzîndu-l de umăr, așa cum avea obiceiul; îl văzură și pe moș Costache, la o tarabă colorată, cumpărînd baloane și fesuri; și, spre surprinderea lor, dădură cu ochii de profesoara de pian, lîngă o flașnetă, culegînd un bilețel din pliscul unui papagal; era și ea într-un grup alcătuit din tineri și bătrîni, legați de aceeași trăsătură comună tuturor: veselia; și pe Mircea îl descoperiră, călare pe o bicicletă, și pedala, pedala în neștire, parcă

se lua la întrecere cu cineva; și se rotea de fapt în jurul unui ax care hotăra singur viteza celor zece biciclete prinse de el prin niște vergele de oțel... ("Ceea ce înseamnă — îi șopti ciufulicului lui Dan — că nu i s-a reparat încă bicicleta... Să sperăm că n-o să ne vadă...")

— Într-adevăr trebuie să găsim acul în carul cu fin, spuse Ursu, după ce se opriră toți în cerc, într-un colț mai liniștit al iarमारocului.

— Vă mai amintiți păpușa aceea hidoasă, care era în sacoșa profesorului, printre pietre și cărămizi? întrebă Maria. Am văzut o tarabă cu zeci de surori gemene. Ce-ar fi să mergem acolo?

— Eu am văzut una aruncată într-un coș de gunoi, spuse Tic. Și acolo nu vreau să merg.

— Iar începi?

— Pe cuvântul meu, Maria! Zău că am văzut o păpușă asemănătoare într-un coș de gunoi... Brrr! M-am gândit că și tanagralele noastre pot avea aceeași soartă... În mîntea unor copii, cum erau ăia de ieri cu iepurașul, o păpușă ca aceea din sacoșă e o regină pe lângă tanagrale. La asta m-am gândit, cînd am văzut păpușa de ghips în coșul de gunoi.

— Ar trebui să ne gîndim la asta, zise Ionel. Mie mi se pare tot mai plauzibilă ideea că tanagralele au fost furate de niște copii. Ei se pot strecura mai ușor în îmbulzeală, nimeni nu le dă atenție, au mîini mai mici, deci pot să cotrobăie mai lesne într-o sacoșă... Au văzut, cine știe cum? capul unei statuete ieșind din sacoșă... și s-au pus pe lucru...

— Sau au fost folosiți de unii mai mari ca niște unelte, adăugă Ioana. În cazul cînd nu se știa ce este în sacoșă. Și cînd puștii le-au arătat tanagralele vechi și mutilate, ăia le-au aruncat sau au zis: jucați-vă voi cu ele...

Victor nu era deloc mulțumit de ceea ce auzea:

— Iar plecați de la o întrebare neesențială, cel puțin acum, în acest moment. De ce vă gîndiți la felul cum au fost furate?

— Pentru că e foarte important, Victor, spuse Lucia. Explicîndu-ne cum s-a înfăptuit furtul, putem, în mare, să vedem, să ne imaginăm cam cine anume ar putea fi autorul. Am spus: în mare. Eu, de pildă, după felul cum s-au furat, îi exclud dintr-o dată pe copii de pe lista suspectilor... Nu zic că pe niște copii nu i-ar fi putut atrage vederea unei statuete în sacoșa profesorului. Ar fi luat-o, sau le-ar fi luat, profitînd de inghesuia, și gata! Cu o sută de kilometri pe oră, undeva, la loc sigur, ca să nu-i vadă nimeni! Mîntea mea nu poate să conceapă că, după ce niște copii au luat statuetele din sacoșă, în loc să fugă, s-au apucat să umple sacoșa cu pietre și cu păpușa aceea infamă.

— Ba eu așa aș fi făcut! strigă Tic. Dacă-aș fi fost copil, bineînțeles, și dacă aș fi vrut să-mi bat joc de cineva.

— Și mie îmi vine să cred, spuse Ursu, că furtul nu e opera unor copii. Ticușor a spus singur de ce ar fi pus altceva în sacoșă. Ca să-și bată joc de cineva. De unde-l cunoșteau copiii pe profesor și ce le-a făcut el, ca să-l batjocorească?

Tic negă imediat teoria lui Ursu:

— S-a plimbat atîta timp profesorul prin bîlci! Poate că l-o fi repezit pe unul... Și atunci s-au înțeles între ei... Dacă ați ști ce mi-au făcut mie ieri, cînd am sărit să le iau apărarea!... Rîdeau de mine, pentru că lunganul era șmecher... Niște prichindei amăriți care-și scotoceau buzunarele și scoteau ca niște scamatori cîte zece sau cincisprezece bani pentru roata norocului.

— Și tu crezi, întrebă Lucia, că s-ar fi despărțit cu atîta ușurință de o păpușă?

Tic era în dubiu. Își amîntea cît de simplu era să-i cîștige lunganul, dîndu-le în locul vasei un iepuraș de ghips, mai hidos decît păpușa. Ridică din umeri:

— Nu știu, Lucia... Adică nu prea cred că niște copii ar fi renunțat atît de ușor la o păpușă... dacă vrei să fiu sincer.

— Atunci ce reprezintă păpușa? țipă Dan. Ce semnificație are în ea această întîmplare? Ne dă ea un indiciu? E gestul unui nebun? Al unui farsor? De ce în loc de cărămidă hoțul, sau hoții, au pus în sacoșa pe care o goleau o păpușă? Fir-ar să fie! Parcă le-am citi într-o carte... Oare păpușa asta are vreun rol? Sau e un simplu act al hazardului?

— Da! Cred că are un rol, răspunse Victor. Nu a ajuns prin hazard în sacoșă. Tu te întrebai, Dan, dacă ne dă un indiciu foarte important... Trebuie să mă gîndesc mai mult la acest lucru... Dacă voi reuși să leg cele două idei...

Tinerii tăcură, parcă pentru a-i da posibilitatea lui Victor să mediteze în liniște. Nu-și dădeau seama cît de caraghios e gestul lor. Totul zbîrniia în jur. Larma crescuse.

Reclamele erau mai zgomotoase, fanfarele și tobele (mai ales tobele!) rupeau urechile.

Uneori, voci mai puternice, mai ascuțite ajungeau pînă la ei. Nu rețineau decît silabe vagi,

poate cite un cuvânt, larma generală îneca orice evadare personală.

– Victor! rupse Dan tăcerea. Dacă păpușa e un simbol, prezența ei în sacoșă... Nul Mi se încalcesc ideile... Mai bine să spun pe șleau. Numai un om inteligent putea să facă un asemenea gest... nu știu dacă mă înțelegi... Un om... un om cu simțul umorului...

– Unde vezi tu obligația, spuse Maria, ca un om inteligent să aibă și simțul umorului, sau invers?

– N-o lua și tu așa *ad litteram*, îi răspunse Dan. Nu știu precis ce-am vrut să spun... Dar nu-mi simțiți ideea?... Păpușa s-a pus acolo pentru ceva... Eu cred că e o răzbunare sau o batjocură... Iar mă gândesc la niște personaje pe care le-am mai cunoscut. De aceea spuneam că trebuie să fie inteligent...

– Ei, na! i-o rețeză Ionel. Poate că a pus-o acolo acel necunoscut la care ne gândim, pentru că e obișnuit cu asemenea obiecte. Din instinct, fără să-și dea seama... Dacă tot umblă mereu cu statui, cu obiecte de artă, cu tablouri, nu-i trebuie neapărat inteligență pentru a scăpa o păpușă într-o sacoșă...

– După cum văd, înțelese Victor, ați început să aveți preferințe și presupuneri deosebite. Cum spunea Dan în chioșc... Presupuneri... Ipoteze... Și timpul trece... Hai să ne împărțim sarcinile... Fiecare va avea ceva de făcut... Dar mai întâi ar fi bine să trecem toți pe la bazar și pe la roata norocului, locurile preferate ale profesorului.

3

La bazar nu mai era vânzătorul pe care-l văzuseră când trecuseră prima dată pe acolo, în recunoaștere, un bărbat cam bondoc, cu ochi șireți de vulpe și cu nasul ca pliscul unei păsări de pradă. În spatele dughenei, plină și ea de mărunțișuri, se afla lunganul. Pentru a nu fi recunoscut, ciufuliciul își puse repede masca pe față și fesul pe cap. La fel procedase și Dan.

Bazarul de vechituri conținea toate ciudățeniile de pe fața pământului. Ce nu era acolo? Obiecte de fildeș sau imitații; bibelouri de toate soiurile și de toate dimensiunile, murdare, scorjite, mutilate; gablonzuri; cercei, inele, medalioane, unele cu fotografii, broșe, mărgele, coliere, brățări, nici una întregă; sau fără lanț, sau cu prinzătoarea lipsă, sau fără boabe, sau tocite, sau zgiriate, sau rupte pe undeva; lădițe, rame, tablouri, casete, sticle de colonie, pudriere, pahare (cu sau fără picior, cu picior întreg, sau numai jumătate), sticle goale, carafe, ilustrate, stilouri (cu sau fără peniță), evantaie, scaune de pian, policioare, tabachere, medicamente în fiole sau tablete vechi, că ambalajul era îngălbenit și plin de socoteli, becuri, lanterne, pălării, cravate, umerase, zgărzi pentru cîini, centuri, nasturi, o mașină Yost, o jumătate de binoclu (prezentat drept lunetă), trepiede, aparate de fotografiat fără lentile, coarne de cerb, banderole de doliu, ochelari cu sau fără lentile, borcane, cutii de chibrituri și de cremă de ghetе goale, vase, ibrice, cuțite, bustul lui Traian, un voal de mireasă și o cunună, luminări de botez, panglici, flori artificiale, albume cu fotografii, portrete de țigănci, cărți fără coperti, serviete, un capac de abanos, acuarele, o bufniță împăiată, ziare vechi, pantofi, ghetе, sandale, cizme, pinteni de roșiori, pampoane, cești, ace, roțițe, ceasuri, pipe, șuruburi, rulmenți, pedale și o cască de pompier.

Părea un haos acolo, dar proprietarul cunoștea locul fiecărui lucrușor, de aceea își schimba atât de des vânzătorii, fără să-i fie teamă că va fi înșelat. Cireșarii căscară multă vreme ochii; credeau că vor găsi printre miile de obiecte unul care i-ar interesa, dar în afară de o pereche de bocanci de fotbal, cu multe crampoane lipsă, care reținu mai multă vreme atenția lui Tic, nimic altceva nu-i tentă. Lumea se înghesuia la bazar și aproape toate cererile clienților erau satisfăcute. Cît timp stătura ei acolo, înregistrară o seamă de vânzări printre care: un ochi de plită, un batic, mai multe coliere, un sertar de dulap (gospodina controlase cu o ață plină de noduri dimensiunile mai multora, pînă îl găsi pe cel potrivit), niște căpute de cizme și o colivie. Fusese amînat pentru a doua zi un client care ceruse o șa. Iar altul adusesse înapoi, pentru schimb, un radiator de calorifer.

Se aflau și cîteva păpuși într-un galantar, dar n-aveau nici forma, nu erau făcute nici din materialul care-i interesa pe eroii noștri. Să stea mai mult în fața bazarului ar fi însemnat pentru ei o inutilă pierdere de timp. Porniră șir spre roata norocului. Dar mai întâi, la propunerea Ioanei, făcură o escală în preajma unei tarabe la care se vindeau figurine de ghips. Erau acolo sute de păpuși asemănătoare celei pe care o văzuseră în sacoșă profesorului. Și printre ele iepurași, elefanți, cocoși, lulele și păsăruici. Negustorul nu prea era asaltat cu cereri. Trăgea cu sete dintr-o lulea, din care nu mai ieșea fum de multă vreme, iar în pauze striga cu voce răgușită, inecată:

– Raiul copiilor! Exersarea ochiului! Amintiri de la bilci! Luați! Luați! Uite-o că nu se sparge!

După ultima frază arunca, mai mult de ciudă, o păpușă uriașă pe o scindură grosă. Nu se spârgea. Numai că arunca una și aceeași păpușă. Celelalte obiecte s-ar fi făcut țândări.

În sfârșit, cireșarii se opriră la roata norocului. Era îmbulzeală ca întotdeauna. La postul său, Hultanul striga și-și făcea vînt cu pălăria de paie:

– Care mai trage? Care mai ia? Nici un număr nu pierde! Toată lumea câștigă!

Încercați-vă norocul! Oale, lighene, vase, tingiri! Statuia lui Fradaburidi!

Oamenii trăgeau. Mai ales copii (după ce se scînceau un sfert de oră la poalele mamelor sau bunicii), și apoi și aceștia, întăriți de ghinionul odraslelor. Și mereu, mereu ieșeau aceleași obiecte: lulele, iepurași, figurine fără formă. Din cînd în cînd, după ochi, Hultanul dăruia nenorocosului câștigător cite o bomboană. Și cum asta se întimpla numai cînd trăgeau copiii, răsuna iarăși scîntece neîntrerupte și bolboroseli, mamele sau bunicile își scoceau iarăși gențile și iar odraslele își încercau zadarnic norocul.

Tic zări lîngă trunchiul lanțurilor silueta înaltă a atletului. Alergă spre el și, fiindcă îl găsi singur, îi spuse vesel și prietenește:

– Nu vă mai răstiți la mine, că nu mai joc. M-am lecut. Acum știu că nu se poate câștiga acolo. De o jumătate de oră numai lulele negăurite și iepurași. Și, din cînd în cînd, cite o bomboană.

– Asta îmi place, îi răspunse atletul. Și dacă m-ai fi ascultat mai demult, făceai economii. Ia spune-mi! Ai fost pînă acuma la circ?

– Nu! răspunse ciufuliciul. Am fost foarte ocupat.

– Și în astă-seară? De ce nu veniți la circ în seara asta?

– Vă găsim acolo și pe dumneavoastră?

Atletul zîmbi și clătină din cap în semn că da.

Tic alergă imediat spre grupul de la roata norocului. Într-o secundă fu lîngă prietenii lui.

– Nu vreți să mergem la circ? Am primit o invitație... Atletul mi-a spus că va fi acolo...

Dar nu auzi răspunsul lui Victor, pentru că vocea Hultanului îl asurzii:

– Încercați-vă norocul! Vine, vine norocul! Care mai trage, care mai ia! Încercați-vă norocul! Vine, vine norocul! Oale, crățiți, vase, tigăi. Statuia lui Fradaburidi! Care mai trage!

Îndemnul îi atrase pe mulți. Nu se vedea nimic în îmbulzeală. Doar Ursu, cu statura lui uriașă, putea să vadă ce se petrece acolo, peste capetele celorlalți. Și iar răsună vocea Hultanului:

– A luat-o! Uite cum a luat-o!...

– Cine, Ursule? Ce-a luat? se rugă Tic.

– Un individ, un cetățean. De unde să-l cunosc? O crățiță cît toate zilele...

Tic se liniști. Îi spuse din nou lui Victor despre invitația atletului. De astă dată cu mai puțin curaj. Spre surprinderea lui, Victor acceptă imediat:

– Chiar ar fi bine să va duceți și la circ. Mi se pare că e singurul loc din bilci la care nu ați fost... Mă și mir, Ticușor!

– Păi... dac-am văzut programul pe pe estrada de afară! Chestii din ălea pot să fac și eu...

– Ei, lasă că n-au arătat ei chiar totul. Au mai oprit ceva și pentru arenă. E program de lupte, la sfîrșit, parcă așa am citit pe un afiș...

– Nu e program de lupte, răspunse ciufuliciul. M-am interesat eu. Dac-ar fi fost lupte, ehei! eram în fiecare seară acolo. Oricît s-ar aranja între ei, tot vezi ceva... E numai o provocare... Unul de la circ, nu știu cum îl cheamă, provoacă pe oricine din sală la luptă... contra un premiu, nu știu cît de mare... Și dacă se găsește cineva... iese crunt bătut... Așa se face reclama: două sute celui care învinge! Nu i se cere nimic celui crunt bătut!... Știi... asta ca să încurajeze pe eventualii candidați...

Victor rîse cu poftă. Apoi deveni brusc serios:

– Da, Ticușor. A sosit timpul să vă duceți și la circ.

Tic încă stătea la îndoială. Era convins că Victor vrea să-i facă o bucurie. Și îi era teamă totodată că ar putea să piardă cîteva acțiuni senzaționale, pe care le-ar întreprinde Victor cu ceilalți. Îi veniră în ajutor trompetele și tobele. Parcă bubuia văzduhul și goarneau parcă sfîșiau îmbrăcămintea cu sunetele lor. Tic știa ce se întimplă. Se dădea ultimul semnal, pe estrada circului, înainte de începerea spectacolului. Porni împreună cu

Ursu în direcția de unde venea zgomotul. De pe estradă, printr-o pilnie uriașă, un om căruia nu i se vedea fața striga fără încetare:

– Muzica dă ultimul semnal! Reprezentația începe!

Era mare înghesuială în fața circului. Dar biletele se ofereau din toate părțile.

4

Tic insultase pe nedrept programul circului. Intrarea artiștilor pe arenă era foarte vioaie. Aproape cinci minute de salturi mortale, repetate din diferite unghiuri și diferite poziții, înainte, înapoi, la dreapta, la stînga. Trupa de saltimbanci cuprindea vreo opt inși și printre aceștia cîțiva mai mici de statură decît ciufuliciul. Săreau prichindeii ca niște păpuși de cauciuc. Unul dintre ei, cam de statura lui Tic, făcu, împins de mîinile împreunate ale șefului trupei, un dublu salt mortal, suplu, grațios, sigur, care stîrni admirația cireșarului.

– Ai văzut, Ursule? Eu n-aș putea să fac așa ceva. Și nici tu nu-l faci decît la bară...

– Dacă te-aș antrena cîteva săptămîni la marginea unei ape, să vezi cum l-ai face și tu, îi răspunse Ursu.

– În fond, care e secretul? întrebă Tic, în timp ce privea repetarea aceluia salt care-l entuziasmase.

– Secretul, Ticușor, e să simți cînd l-ai terminat pe al doilea, ca să-ți împingi picioarele în jos, pentru a-i da direcție. Altminteri, cazi în cap. Dar nici cu picioarele întinse nu trebuie să rămii. Să simți clipa cînd vei atinge pămîntul, pentru a face flexiunea... Altfel îți zgudui abdomenul și trebuie să te ridice altcineva de jos.

Victoriosul saltimbanc se îndrepta spre partea unde se aflau cei doi cireșari, pentru a executa saltul a treia oară. Încă înainte ca piciorul lui să fie împins în sus de mîinile împreunate ale șefului trupei, Tic îl recunoscuse. Îi făcu semn cu cotul lui Ursu și șopti uluit:

– Cozorocul, Ursule! Formidabil! Gata! Trebuie să mă antrenezi! Începînd chiar de mîine. Nu se poate una ca asta!

Extraordinarul saltimbanc nu era altul decît băiatul care cîștiga cu atîta ușurință la roata norocului!

Aplauze prelungi, entuziaste, răsplătiră iscusința micului acrobat. Și el răspunse publicului atît de darnic, făcînd o suită uluitoare de salturi mortale, de unul singur, ceea ce la vîrsta lui era desigur o performanță deosebită, pe care o recunoscuse în sinea lui și cireșarul cel morocănos. O răsplăti însă cu mai puțin entuziasm decît spectatorii din jur; brațele, palmele lui nu voiau să se miște și să se lovească (sărmanele!) cu aceeași ardoare.

Al doilea număr, compus de doi acrobați la sol, un bărbat și o femeie, îl lăsă rece pe Tic. În afară de sincronizarea perfectă a cîtorva mișcări și de suplețea și forța bărbatului nu remarcă nimic altceva. Și cu toate acestea, aplauzele erau aproape la fel de puternice ca la terminarea primului număr. Înfuriat, ciufuliciul scrișni din dinți și își făcu amare re-mușcări că nu-și lovise mai tare palmele. Parcă aportul lui ar fi mărit intensitatea aplauzelor! Parcă stînd acum nemișcat, cu mîinile demonstrativ împreunate și întinse departe, ca să-și facă atitudinea cunoscută tuturor nepricepuților, atenua cu ceva vacarmul din sală!

Ursu îl prinse de umeri și-i țipă la ureche:

– Nu te enerva, Ticușor! Așa e la circ. Nu se aplaudă numai iscusința. Uită-te la ea! Nu vezi ce frumoasă e?

Mai multă înrîurire avu asupra lui Tic gestul decît vorbele lui Ursu. Își aminti că, nu cu mult timp în urmă, mai făcuse cîteva gesturi acela cu el, acolo, lingă lanțuri, lingă roata norocului. De aceea era acum la circ. Profită de faptul că urma un număr de contorsionism (Tic nu numai că nu suporta, dar se simțea dezgustat, umilit, jignit, cînd vedea asemenea numere) și începu să caute, atent și metodic, prin sală. Căutarea nu-l îngrijora. Era imposibil să nu remarce statura înaltă a atletului printre oameni. Chiar șezînd, ar fi ieșit în evidență. Cu toate strădaniile lui – și numărul de contorsionism se prelungea la infinit – Tic nu zări nici urmă de atlet. Cu siguranță că se afla sus, în ultimele rînduri, acolo unde era întuneric și unde se deosebeau foarte greu chipurile și siluetele spectatorilor.

– Nu-l gădesc, îi spuse el lui Ursu. Ori e sus, ori a întîrziat pe undeva...

– De ce crezi tu că e sus? Chiar în ultimele rînduri? Îl vezi tu om pentru cucurigu?

Tic îi clipi lui Ursu din ochi:

– Sigur că da! Cine știe ce treburi are pe-acolo...

– Lasă-l în pace și mai bine uită-te la cățelușii ăștia. Dacă te-a invitat și ți-a spus că vine și el... Înseamnă că o să te caute el...

– Și ce-are a face asta cu cățelușii?... Să mă uit eu la prăpădiții ăștia? Păi, Tingulică al meu, Țombi, cum îi spun de câteva săptămîni, ar scoate aplauze de la dînșii, cît sînt ei de ciini. Le dă handicap. Tu știi ce salturi mortale l-am învățat? Chestiile astea sînt umplutură, Ursule, zău că da! Uită-te și tu la dresori. Nu par mai jigăriți decît cîinii?

Dar constatarea aceasta, spusă la început cu un ton de dispreț, îl transformă imediat pe ciufulici. Se uită cu mai multă atenție la cei cinci cățeluși, le descoperi o seamă de calități – și erau atît de prostuți, săracii! – încît chiar aplaudă de câteva ori, lovind din greșeală pălăria unui grăsan care stătea impasibil în fața lui; pălăria fu salvată în ultimă instanță, altfel s-ar fi prăbușit printre bănci, jos, sub rotonda de scînduri a circului; salvatorul dezastrului fu chiar Tic, așa că se alese nu cu înjurături ci cu mulțumiri.

Tic aplaudă ca un nebun cînd se termină numărul cu cățeluși. Se sculase în picioare și aplauda și striga; oamenii începeau să se uite la el.

– Nu-i nimic, îi spuse lui Ursu, cînd se așeză pe bancă. Poate că i-am dat prilej atletului să mă descopere... Ah, Ursule! Mi s-a făcut o milă... Sărmanii! La urma urmei, își câștigă și ei pîinea... și cred că mai mult de jumătate, poate chiar trei sferturi din ea, o dau cățelușilor...

Ce putea să răspundă Ursu? îl strînse înduioșat la piept.

În arenă apărură doi clovni. Matusalemicul Ciacanica și un altul, Bimbirică, o mogîldeată, o bucată de om, slab ca o scrumbie, cu vreo șapte-opt instrumente muzicale prin buzunare.

– Ursule, mor! Țla prăpădit o să cînte, Ciacanica o să-i ia instrumentele, unul cîte unul, Țla mic o să scoată mereu altele din buzunar; muzicuțe, fluierașe, sîrme, lingurițe; cînd se va așeza pe scaun, Ciacanica o să i-l tragă și el va cădea cu picioarele în sus pe urmă o să apară un cățel cu funduliță, vor lătra amîndoi la cățel; o să vină alt cățel cu funduliță de altă culoare și Țla mic îi va cînta din armonică, pe urmă Ciacanica va trage cu pistolul și toți din sală vor ride pînă le vor crăpa burțile...

– Taci odată, domnule! i se adresă grăsanul cu voce răstită. Din cauza dumitale nu mai înțeleg nimic.

Tic bufni într-un hohot de rîs, care ar fi cutremurat sala dacă nu s-ar fi potrivit să ridă și spectatorii tocmai atunci; apăruse în arenă un cățel cu funduliță și cei doi clovni lătrau la el. Ciufuliciul începu să recite în gînd "Rapsodiile de toamnă". Le recită și a doua oară, uitîndu-se spre cupola circului și abia cînd ajunse la jumătate auzi pocnetul pistolului.

– De ce a durat atît de mult? întrebă pe Ursu.

– I-a tras scaunul de sub el de patru ori și a mai apărut un cățeluș, al treilea, cu funduliță galbenă la gît, răspunse Ursu.

Numărul de jonglerie care urmă i se păru mai acceptabil cireșarului dezamăgit. Unul dintre cei patru jongleri era un as în materie. Jongla cu șase obiecte diferite ca formă și greutate și învîrtea și două cercuri în jurul picioarelor.

– Dacă ar face asta pe sîrmă, spuse Tic, în echilibru, ar lăsa lumea tuț.

Ceilalți jongleri își câștigară repede disprețul cireșarului. Mai ales lunganul, care mai mult îi încurca decît îi ajuta pe ceilalți.

După o pauză comică începură să bubuie tobele, așa cum se întimplă înainte de anunțarea unui număr senzațional. Directorul circului în persoană apărui în arenă și rosti cu o voce voit stîlciată, pentru a da impresia că e importată din străinătate:

– Și acum urmează celebrou campione de echilibristica, maestro Torenzo!

Numărul era într-adevăr senzațional sau, cel puțin, aceasta era impresia lui Tic. Maestrul adusese mai întii o masă, bineînțeles făcînd echilibru cu ea. Apoi patru sticle, fiecare în echilibru pe cîte un deget. Așeză sticlele pe masă formînd un dreptunghi, apoi pe virfurile sticlelor așeză picioarele altei mese, apoi aduse alte patru sticle și potrivii deasupra lor altă masă mai mică, apoi cu două scaune într-o mină și cu altul în echilibru pe bărbie se cățără pe o scară de funie. Cînd ajunse în dreptul ultimei mese, muzica și mai ales tobele dădură un prelung semnal de atenție și alarmă. Apoi se lăsă tăcere deplină în sală. Maestrul Torenzo așeză primul scaun cu picioarele în sus, pe al doilea îl potrivii pe picioarele primului, iar pe al treilea deasupra. Ultimul scaun avea spetează. Spectatorii nu mai respirau. Pentru că maestrul se așezase pe scaun, pe ultimul scaun, începu să se balanseze încet cu el, apoi rămase oblic, într-o poziție perfectă de echilibru, nemișcat. După trei secunde ucigătoare bubui brusc și năprasnic toba mare, iar maestrul Torenzo se inclină și căzu pe spate, stîrnind un cor de țipete, mai ales printre femei. În cădere prinse

scaunul de picioare și ateriză servindu-se de acest sprijin. Căderea era punctul culminant al numărului.

Aplauzele cutremurau ciroul. Și cel mai aprig, cel mai entuziast, cel mai gălăgios spectator era ciufuliciul. Îl întrecea de astă dată pînă și pe grăsanul din fața lui. Fiindcă acesta trebuia din cînd în cînd să facă pauze, pentru a-și șterge cu o batistă, mare cît un prosop, fața udă de sudoare. Cum să nu se bucure, cum să nu urle, cum să nu înnebunească Ticușor? Maestru Torenzo nu era altul decît prietenul lui, atletul.

După emoția aceea cumplită nu putea să urmeze decît pauza.

Ciufuliciul încă nu-și revenise. Comenta, ca un apucat, nemaipomenitul număr, cu prietenul lui cel mai bun, grăsanul. Se împrieteniseră în timpul căderii maestrului, cînd se pomeniseră unul în brațele celui alt.

— Da, domnule! Nemaipomenit! Numai pe sticle și pe scaune! Și cînd a căzut, domnule... cînd a căzut... Nemaipomenit...

— Și cînd a stat acolo, în vîrf, ripostă Ticușor. Pe picioarele picioarelor de la picioarele scaunelor...

— Da, domnule! Nemaipomenit! Vin și miine să-l mai văd. Domnule! Atîtea mese, și atîtea scaune, și atîtea sticle... Și toba, domnule... Cînd a bubuit și l-am văzut cum cade... Mi-a sărit inima.

— Eu îl cunosc foarte bine, i se destăinuie Tic grăsanului. Ne întîlnim în fiecare zi. Dar nu-i spun Torenzo... Știți? Are alt nume pentru prieteni... Terențiu...

— Ce spui, domnule?! Terențiu! Nemaipomenit... Poate îmi faci și mie cunoștință cu el... După terminarea programului... Că acum trebuie să mă duc după nevastă-mea, la bufet... Altminteri nu mă mai lasă miine la circ.

Abia după ce plecă grăsanul, Tic își aduse aminte de Ursu.

— Ce spui, Ursule, de atlet? Nemaipomenit!

Ursu ridică din umeri:

— La urma urmei, nu știe altceva decît să cadă de sus, de la patru metri și jumătate.

"Aaaa! gîndi Tic. De aceea Ursu fusese atît de nepăsător! De aceea nu participase la entuziasmul sălii! Va să zică Ursu era invidios pe Torenzo!"

Dar gîndurile acestea cireșarul nu i le spusese prietenului său. Bănuia el de ce e invidios Ursu. Era gelos pentru că... pentru că... Și pentru a-i dovedi că nici un dram din dragostea pe care i-o purta nu se pierduse prin apariția lui Torenzo, se cuibări la pieptul lui Ursu. Aceasta, parcă mai liniștit, începu să-i mîngîie părul ciufulit și transpirat.

5

Ceilalți cireșari se împărțiseră în două grupuri. Ionel și Ioana făceau naveta între roata norocului și bazar, și din cînd în cînd dădeau cite o raită prin bilci. Ei trebuiau să semnaleze orice prezență a vreunui personaj cunoscut. Victor, Lucia, Dan și Maria nu se dezlipiau de roata norocului. Foarte rar, ultimii doi erau trimiși de Victor la ghereta unde se vindeau păpuși de ghips.

Timpul se scurgea pe nesimțite, fără ca nimic deosebit să se întîmple. Nu se remarcase prezența nimănui, iar la ghereta cu păpuși vinzătorul căsca a somn și trăgea în neștire din luleaua stinsă. Nici la roata norocului nu se întîmplase nimic. Hultanul își făcea datoria, invitînd vizitatorii să-și încerce norocul. Oamenii nu rezistau tentațiilor colorate și chemărilor Hultanului. Trăgeau, trăgeau mereu, dar în afară de lulele și iepurași nu obțineau nimic. Nici bomboane nu li se mai ofereau, pentru că ora copiilor trecuse. De cite ori Hultanul se pregătea să deschidă gura, Victor le spunea dinainte ce vor auzi. Îi învățase repertoriul pe dinafară. Pentru că Hultanul avea totuși un repertoriu. Erau momente cînd folosea din aceleași cuvinte alte chemări. Uneori începea cu "oale", alteori cu "vaze", alteori strecura la mijlocul frazei "statuia lui Fradaburidi", alteori spunea după "care mai trage", "care mai ia", alteori repeta numai prima expresie. Neavînd ce face altceva, Victor îi învățase repertoriul și-i amuza pe ceilalți, luîndu-i-o înainte Hultanului.

Tocmai cînd făcea o astfel de glumă, se pomeni lîngă el cu Ionel și Ioana, alarmați, nervoși.

— Scheletul! spuse Ionel. S-a oprit în fața bazarului. Acolo unde l-am văzut cînd am făcut recunoașterea.

Victor parcă se așteptase la această întîlnire. Nu părea nici intrigat, nici surprins.

— Mă întreb unde a fost pînă acum? spuse el. Nu s-a plimbat prin bilci. L-am fi văzut. Nici la circ n-a intrat... așa îmi inchipui eu. N-ar fi plecat în plin program... Și cu

toate acestea cred că a fost aici.

— De ce aici? întrebă Ionel. Poate c-a fost dincolo... la restaurante și berării... Să-și exerseze voința sau să mănince ceva... Și a incremenit, așa cum l-am văzut eu și Tic, la o masă. Păcat că n-am fost acolo. Poate așa mai fi găsit o coală de hîrtie mîzgălită, care să ne ajute să dezlegăm a doua parte a misterului, că singuri, fără ajutorul lui, nu văd cum ne vom descurca...

— Cred că am făcut o greșeală, recunosc Victor. Trebuia să ne gîndim și la partea cealaltă. Acolo se întîlnesc de obicei oamenii la o friptură sau la un pahar de vin... Și poate că nici acum nu e prea tîrziu... Ce spuneți? Formăm trei grupuri? Tu, Dan, ai mai fost dincolo, așa că nu-ți este străin locul...

— Cu însoțitoare, pretinse Dan. Cum o să mă așez singur la o masă... Dacă dau peste vreun personaj care ne interesează?

— Ei! Ce stai așa? îl îndemnă Maria. Hai să mergem!

Grupurile erau formate. Ionel și Ioana porniră spre bazar, pentru a-l supraveghea pe schelet. Dan și Maria, spre restaurantele bîlcului, adică pe partea centrală a Căprioarei. Victor și Lucia rămăseră în continuare la roata norocului.

— Știi de cît timp nu s-a cîștigat nici un obiect mare? îl întrebă Lucia pe Victor. Dar tot ea răspunse: De aproape o oră și jumătate. Numai mărunțișuri insipide. Ce spui?

— Ce i-a spus atletul lui Tic? E o șmecherie toată tragerea și tot norocul pe care-l oferă Hultanul. Cîștit nu se poate cîștiga. Numai prin șmecherie. Eu cred că toate obiectele mari le cîștigă oameni de-ai lor...

— De ce să nimerească ei numărul cîștigător și ceilalți nu? se miră Lucia.

— Asta mă întreb și eu, Lucia, de jumătate de oră, după ce m-am convins că norocul nu are nici o valoare aici. Cum aranjează ei să cîștige oamenii lor?

— Asta te interesează pe tine? Eu mă întreb cum fac ei să nu cîștige ceilalți care trag, sutele de oameni. Aproape o sută au tras pînă acum, fără să ia nimic serios. O sută de trageri! Raportează la șansele posibile... Ei! Cum aranjează ei ca să nu se oprească niciodată coarda de oțel la un număr mare?

— La lucrul acesta m-am gîndit aproape o oră, Lucia. Adică prima oră de cînd stăm aici. Și cred c-am dezlegat misterul. E de o simplitate copilărească. O să vi-l spun eu... misterul. Celălalt e încă mister, din păcate... Uită-te bine la roată, Lucia. Caută numerele cîștigătoare printre cuiele ei. Le cunoști, nu? Vaza aceea chinezească, negrul acela în costum colonial, discobolul... lui Tic, capul lui Apollo, cei doi îmbrățișați... Îți spun eu numerele pe care le au pe etichetă. Vaza are numărul 94, negrul, numărul 101, discobolul, numărul 89, capul lui Apollo, numărul 75, cuplul de pe soclu, numărul 112... Ei, bine, caută numerele acestea printre cuiele... Du-te mai aproape și uită-te... Uită-te numai la două numere, sînt aproape unul de altul...

Lucia urmă sfatul lui Victor și se apropie de roată, pentru a observa, între cuiele, numerele 89 și 94, cele mai apropiate, în zadar se chinui să deosebească vreun detaliu. Nu izbuti. Se întoarse lîngă Victor mai nedumerită decît plecase:

— Nu știu... N-am remarcat nimic.

În momentul acela parcă se produse o oarecare animație în bîlci. Erau mai mulți oameni, mai multă gălăgie.

— Cred că e pauză la circ și la alte panorame, spuse Victor. Acum să fim atenți. Să dezlegăm și cealaltă parte a misterului. Nu se poate să nu ofere Hultanul o momeală, adu-ți aminte de ceea ce îi spunea Ilie.

Într-adevăr, Hultanul își amplifică vocea:

— Încercați-vă norocul! Care mai trage?

— Acum va spune "care mai ia", îi șopti Victor Luciei.

— Care mai ia? Oale, vase, crățiți, tigăi! Care mai trage?

— Acum va repeta, șopti din nou Victor.

— Care mai trage? contiuă Hultanul. Nimeni nu pierde!

Lumea se îmbulzea spre roata norocului. Mitrăliera țacănea fără încetare. Dar nici un norocos nu se afla printre trăgători. Uitîndu-se la spectatorii care priveau mai de departe ceea ce se petrecea la roata norocului, Victor zări și pe atletul lui Tic. În același timp îl zări și atletul, și îl salută zîmbind. Victor îi răspunse la fel clătînd din cap. Gestul lui îl mișcă pe cireșar. Ar fi vrut să se ducă la el și să schimbe cîteva cuvinte. Dar oamenii veneau buluc. În curînd nu-l mai zări.

— Păcat, spuse Victor. El trebuie să știe ce e la roata norocului. L-aș fi întrebat și poate mi-ar fi divulgat secretul.

— Nu cred, îi răspunse Lucia. Mai degrabă e în situația ta. Caută să dezlege misterul.

De aceea vine uneori pe aici... Numai că tu... Cred că tu ești mai avansat decât el.

Complimentul Luciei nu-i displăcu lui Victor. Tocmai voia să-i răspundă ceva. Dar îl opri vocea stridentă, răsunătoare, a Hultanului:

– Încercați-vă norocul!

– Acum va spune: "Oale, crățiți, vase"...

– Încercați-vă norocul... Vine, vine norocul!

– Am greșit, recunosc el. De data asta am greșit...

– Încercați-vă norocul! Vine, vine norocul! Care mai trage? Care mai ia?

– Acum va spune: "Statuia lui Fradaburidi", șopti Victor.

– Statuia lui Fradaburidi! continuă vocea Hultanului. Care mai trage?

Mitraliera țacănea fără încetare. Victor o trase de mină pe Lucia și se apropiară amândoi și mai mult de roata norocului:

– E prea multă lume, șopti Victor la urechea Luciei. Nu se poate să nu ofere o momeală.

Tocmai trăgea o femeie în vîrstă, îmbrăcată ca o gospodină. Părea cam timidă. Coarda de oțel începu să țacăne, apoi se opri. Și deodată vocea Hultanului răsună năprasnic:

– A luat-o! Uite cum a luat-o!

Ținea în mină un lighean mare de rufe și-l agita arătîndu-l tuturor. Înghesuiala deveni și mai insuportabilă. Oamenii se repezeau să cumpere trageri. Victor o apucă pe Lucia de braț. O scoase din marea de candidați la noroc. Se opriră într-un loc liniștit. Nu era nimeni lângă ei. Puteau să vorbească, în sfîrșit, ca oamenii.

– Cred că acum era momentul, spuse Lucia. De ce n-am rămas acolo?

– N-avem de ce, răspunse Victor. Nimeni n-o să mai cîștige nimic, Lucia. Hultanul le-a dat momeala. Oamenii vor spune că au văzut cu ochii lor cum a cîștigat cineva un lighean. Și vor trage, vor trage. Cel puțin treizeci-patruzeci de trageri... Cine să-și închipuie că femeia aceea, cu alură de gospodină, e înțeleasă cu Hultanul?

– Parcă spuneai că vrei să afli...

– Am aflat, Lucia. Am descoperit cum se cîștigă... Sintem niște netoți... M-am gîndit la fel de fel de calcule, așa cum a făcut și Tic după ce l-a văzut pe cozoroc cîștigînd de citeva ori. M-am gîndit la rezistența cuielor, la viteza care trebuie să i se imprime corzii, la timpul cît durează o turație... Prostii... Știi cît de simplu și sigur e sistemul?... Îmi vine să-mi dau cu pumnii în cap... Și mai ales mă gîndesc la ce-o să spună Tic... O să ceară să-i dea Ursu cu pumnii în cap...

– De ce mă ții așa? Spune-mi!

– Știi ce se întîmplă, Lucia? Omul lor trage... Am văzut cînd a tras și m-am uitat la numărul la care s-a oprit coarda. S-a oprit la numărul 49. O fracțiune de secundă mai tîrziu, adică după ce s-a făcut că se uită la număr, Hultanul a împins șipca și a început să urle: "A luat-o!" Și a scos din piramidă un obiect care avea un alt număr: 53... Înțelegi?... N-am fost noi niște neghiobi?... Hultanul se uită în ce regiune s-a oprit coarda, o mișcă imediat, ca să nu vadă și alții și pune mîna pe un obiect mare, al cărui număr se află în regiunea în care s-a oprit coarda... Și pe urmă urlă ca un apucat... Dacă nu mi-ar fi trecut prin cap, exact în clipa cînd femeia a împins șipca, gîndul acesta, n-aș fi observat. Noroc că eram în partea în care s-a oprit oțelul. Adică pieziș, pentru că borțosul acoperea regiunea "norocoasă" cu trupul, ca să nu vadă cei din spate. Am ochit numărul și pe urmă m-am uitat la numărul de pe obiectul din mîna Hultanului. Relația s-a făcut, instantaneu, ca și observația, de altfel... Doamne! Ce simplu!

– Într-adevăr, recunosc Lucia, e foarte simplu, mai ales după ce știi. M-am lămurit cum se cîștigă, dar nu m-am lămurit de ce nu se cîștigă...

– E tot atît de simplu, Lucia. Din cauza cuielor. Toate cuiile au aceeași înălțime, aceeași grosime, e aceeași distanță între ele, au aceeași formă... Trebuie să le privești cu un gînd preconcepțit ca să observi ceva deosebit în dispunerea lor. Altminteri nu sesizezi nimic, așa cum s-a întîmplat cu tine. De fapt, te-am pus la încercare... Eu am făcut mai întîi un calcul și apoi le-am privit. Știam din experiența lui Ticușor că nu se poate cîștiga la roata norocului. El l-a crezut pe cozoroc. Eu l-am crezut pe atlet. Și atunci m-am întrebat: de ce? Ce alt răspuns se putea găsi? Numai din cauza cuielor. Și m-am uitat mai întîi la numerele cîștigătoare și pe urmă la cuie. E cam greu de observat pentru că figurile de lingă cuie lasă niște umbre... Cred că anume e potrivit Petromaxul, ca să lase umbre... Am căutat cuiile în relief, Lucia, și am văzut că unele sînt drepte, cel mai multe, altele sînt puțintel ieșite în afară, altele puțintel supte, trase înăuntru. Diferențele acestea sînt aproape insesizabile. Am căutat printre cuie numerele mari, pe care le văzusem pe

etichetele obiectelor și am observat că orice număr mare e plasat între două cuie trase înăuntru, în așa fel ca abia să le atingă coarda de oțel. Două-trei numere mai departe se află un cui mare, un fel de obstacol în calea corzii. Nu e simplu? Coarda nu se va opri acolo unde nu întîmpină rezistență, ci acolo unde întîmpină. Numerele mari vor fi întotdeauna sărite, iar cuiele ieșite în afară vor opri coarda, într-o regiune unde nu sînt decît obiecte fără preț. Țasta e tot secretul. Și nu se observă neregularitatea din cauza uniformității cuielor și a distanței foarte exacte dintre ele. În momentul cînd nu le privești pe întindere, ci în relief, nu se poate să nu descoperi diferența...

– Ce șmecherie! se cruci Lucia. Și cu toate acestea se poate întîmpla să iasă o dată un număr mare, chiar la o tragere, nearanjată... cine știe ce mișcare, ce viteză...?

– Ai dreptate, Lucia. Dar șansele sînt foarte mici, minime. Poate la zece mii una...

– Nu mă gîndesc la calcule... Mă gîndesc la întîmplare. Scheletul, de pildă, a cîștigat într-o seară o cratiță, nu mai știu ce... Oare să i se fi aranjat cîștigul...?

Victor rămase pe gînduri.

– Amănuntul acesta mi-a ieșit din cap, spuse el într-un tirziu. Nu-ți mai amintești: era multă lume?

– Cum să nu-mi amintesc! răspunse Lucia. Era o îmbulzeală cumplită. Mă mir cum de-am scăpat... Brrrr! La ce te gîndești? Crezi c-a fost o simplă întîmplare, sau, cum spune Ilie, s-a oferit ezitanților o "momeală"?

– Nu știu ce să răspund, Lucia. Mă gîndesc și eu la întrebarea asta. Să fie el unul din cei zece mii?... Ne-am luat cu roata norocului și am uitat de lucrul cel mai important pentru care sîntem aici... Se întoarce grupa de dincolo...

Într-adevăr, Dan și Maria veneau spre roata norocului. Și din graba lor se putea deduce că nu vin chiar cu sacul gol.

– Prea mare lucru n-avem, spuse Dan. Am zărit un singur personaj, într-un restaurant... Un singur personaj cunoscut. Ceilalți, care erau cu el, ne sînt necunoscuți... Deocamdată... Că după mutre, par de prin părțile astea...

– Ilie? întrebă Lucia.

– Ia uite! se miră Dan. Ai devenit și oracol! Sigur că era Ilie. La o masă dublă, inconjurat de vreo cinci gealați, cam de dimensiunile lui. Era o liniște în restaurantul ăla, că am putut să ne așezăm și noi la o masă... fără să ne vadă el, asta e de la sine înțeles.

– Ceea ce înseamnă că nu i-ați auzit vorbind, îl intrerupse Victor. Iar indivizii ăia vi se par niște profesioniști...

– Cam așa... spuse Maria. Ba chiar am impresia că i-am mai văzut pe unii din ei, prin niște panorame. Se distrează acolo de minune. Dar mai mult vorbesc decît beau, deși sînt vreo cîteva sticle, goale și pline, pe masă... Voi ce-ați făcut?

– Am dezlegat și noi niște mistere, răspunse Lucia. Adică Victor le-a dezlegat. Eu n-am nici un merit... Numai că ele nu sînt prea legate de cazul nostru...

Victor nu se simțea prea bine de astă dată:

– Mai bine să ne întrebăm ce fac ceilalți? Cuplul Ionilor! Pe unde i-o fi purtînd oare scheletul?

.....

Cuplul Ionel-Ioana îl urmărea fără intreruperi pe schelet. Urmărirea nu le cerea nici un efort, în schimb o răbdare de dresor de melci. Scheletul se plimba foarte puțin. Se oprea în fața firmelor și stătea, stătea nemișcat, fără măcar să dea impresia că le privește. Mai făcea doi-trei pași și iar se oprea în fața unei panorame sau a unei tarabe, și iar pleca. Îi purtase în acest fel pe cei doi prin tot bilciul, dîndu-le posibilitatea să-l cunoască — pe dinafară și după reclame — pînă în cele mai neumblate unghere. Dar oriunde se oprea, scheletul nu arăta nici o reacție, parc-ar fi vrut să fotografieze cu niște obiective ascunse în ochii infundați anumite detalii care nu-l impresionau însă cu nimic, detalii care le scăpau celor doi tineri. Nici cînd se oprise în fața tarabei cu păpuși — trei minute după ceasul lui Ionel — nu sesizară nici o schimbare în atitudinea lui. Privea tot cu un aer absent ceva; nu se putea ști ce anume. Capul vînzătorului căzuse pe tarabă și mișcarea prăvălise o păpușă peste el. Dar bătrînul nu-i simțea greutatea.

De cîteva ori scheletul se îndreptă spre roata norocului, dar se opri pe la jumătatea drumului, stînd nemișcat ca un stîlp, în mijlocul bilciului. Multă vreme zăbovi la instalația rudimentară pentru încercarea puterii. Proprietarul încercă să-l atragă, la început, oferindu-i reducere, apoi oferindu-i gratuitate. Maiorul nu răspunse nimic și nici nu se mișcase de la locul lui. Proprietarul ridicase din umeri, apoi îl lăsă în plata Domnului. Ionel și Ioana imitară gestul lui și se retraseră cîteva pași înapoi, într-un loc întunecos, pentru că scheletul se întoarse pe neașteptate. Venea drept spre ei. Și ei

rămaseră nemișcați și înghețați de spaimă, lipiți unul de altul, ca și cum ar fi vrut să-și dăruiască și să-și caute căldura. Scheletul se opri la cițiva pași de ei; parcă s-ar fi oprit în fața unor obiecte neînsuflețite, de genul celor pe care le văzuse pînă atunci.

Cîteva minute nu se mișcă din fața lor și ei nici măcar nu știau dacă sînt priviți sau nu. Țineau ochii închiși și așteptau o lovitură năprasnică, un trăsnet, cuțitul unei ghilotine. În minutele acelea de încremenire își căutară încet mîinile și le împreunară, se strinseră și mai tare unul de altul, parcă pentru a primi împreună, uniți, o sentință fatală. Și peste groaza care-i pironise, parcă prin tentaculele ei se apropiiau și niște adieri calde. Țineau ochii închiși; nu voiau ei să-i deschidă; simțeau contururile dure ale unei umbre rele amenințîndu-i, dar în același timp încălzindu-le fața. Tremurau, și izvoarele tremurului se împleteau, se confundau, se anulau. Cînd deschiseră, în sfîrșit, ochii, nu mai întîlniră nici un obstacol în calea lor, dar nici în interiorul lor nu întîlniră vreun obstacol. Și atunci se întoarseră unul spre altul, își apropiară fețele și Ioana simți gustul amar, dulce, disperat, al primului sărut. Scheletul fusese înghițit de umbrele nopții.

6

La circ, Tic era în criză de veselie. Aproape toată partea a doua a programului se petrecea după gratii. Apăruseră, pe rînd, patru lei, doi tigri, doi urși albi și se chinuseră, în fața spectatorilor îngroziți, să facă niște exhibiții jalnice.

– Iată ce nu-mi place mie la circ, spuse ciufuliciul. Contorsionistele și dresurile chinuite.

– Da, domnule, îi răspunse grăsanul din față, nici mie nu-mi plac chestii din astea. Cînd le vezi cum se îndoiaie... zău că nu e politicos, domnule, așa, abia îmbrăcate...

"Aha! gîndi Tic în sinea lui, amintindu-și cu cită ardoare aplaudase grăsanul numărul contorsionistei. Probabil că a avut loc o anumită discuție."

Fioroasele animale se chinuiau să treacă prin cercuri de foc, să sară obstacole, să bea sticle de lapte, să se așeze docile pe niște bănci de lemn. În zadar întăritase dresorul pe unul dintre lei cu coamă mare. Animalul nici măcar nu mișcase din coadă. Să ragă? Nici nu-i trecea prin gînd.

Condițiile erau destul de prielnice pentru ca Tic și grăsanul să înceapă niște tratative cu privire la programele de circ.

– Va să zică, domnule, spunea grăsanul, ridicînd vocea, ălea care se îndoiaie. ălea să fie scoase din program, în primul rînd. Și animalele ăstea, vorba dumitale. Să le ducă la menajerii și să pună preț popular, sau să le dea drumul în junglă. Noi cum ne ducem la serviciu dimineața?... Și să bage în program echilibriști, domnule. Cel puțin cinci numere...

– Și cățelușii, spuse Tic încă înduioșat de amintire. Își ciștigă și ei, săracii, piinea...

– Asta da! Da, domnule! Cine ne ferește de străini și de dihori? Nu ei?... Trei numere cu cățeluși, ce crezi dumneata, ajung?...

– Cred că ajung, spuse ciufuliciul atins de niște bucle nevăzute de ironie. Dacă s-ar găsi și doi crocodili... și un cangur, domnule... Pssst! Dac-ar fi și un cangur din cei finlandezi...

– Nu cred eu c-o să ne exporte finlandezii canguri; mai degrabă ăilalți, suedezii, că ei n-au făcut război... Și dacă se bagă și dactilografii... e primo, domnule, ce mai!

– Da' mai tăceți odată! răsună o voce supărată de undeva, de la galerie. Doar n-am venit să v-auzim pe voi!

– Ia mai las-o, domnule! se înfurie grăsanul. Crezi că eu nu știu? Dumneata ai venit după alea care se-ndoaie! De-aia nu ți-ai adus nevasta!

– Parcă dumneata, nu ți-ai adus-o pe-ailaltă? se auzi aceeași voce de la galerie.

– Eu pot să-ți arăt buletinul, domnule! răspunse grăsanul. Dar dumneata ce arăți? Pălăria?

– Așa! Așa! Așa! răsunară voci incurajatoare.

– Eu cu pălărie, dumneata cu chelie, versifică imediat cel de la "cucurigu".

– Și crezi că ești sfîntul Ilie! nu se lăsă mai prejos grăsanul. Și unde vezi dumneata chelie?... Dumneata te scoli la cinci dimineața? Aș... Stai în pat ca o cucoană...

– Așa! Bravo!

– Care cucoană, dom'le! Eu mă scol la patru și jumătate. Și fac piața cînd dumneata trași din lulea...

– Las' că știu eu, domnule! Te duci să cumperi "Sportul". Și ești din ăia care ții cu "Progresul". Ha-ha!

– Așa! Bravo!
– Eu cu "Progresul"? Eu mă duc numai la teatru, dom'le. L-am văzut și pe Birlic. Dumneata ce-ai văzut? Filmul ăla cu aia care zice că n-are bani?
– Bani n-ai dumneata! îi ripostă grăsanul. Eu mi-am cumpărat și frigider. Și nu în rate ca dumneata. Banii odată! Așa!
– Uite, dom'le, Cecul, uite-l aici! în mina mea!
– Și în picioare ce ai? Tot Cec sau... ceapă?
– Eu am vorbit frumos, dom'le, se înfurie cel de la galerie. Nu m-am gândit la părinții dumitale dinspre mamă.
– Asta ai învățat, domnule, de la teatru? Să-ți fie rușine!
– Ba dumitale! Că tot vorbești și nu ne lași să vedem animalele. Cu de-alde dumneata sîntem sătui! Nu vezi c-ai asudat? Ha-ha!
– Așa! Bravo! Așa!

Dar conflictul nu se prelungea, pentru că între timp gratiile se scosese, iar tobele anunțau un număr senzațional: zburătorii. Pe Tic și pe Ursu nu-i prea încîntară cei trei zburători. Își făceau semne cu coatele la fiecare salt. O singură dată, unul dintre ei încercă un dublu salt mortal, dar și atunci se prăbuși în plasă. Zîmbi la public, ca și cum saltul i-ar fi reușit, sau ca și cum căderea ar fi punctul forte al numărului, și publicul îl aplaudă îndelung, inclusiv grăsanul.

Iarăși bubuiră tobele și iar apăru directorul circului în arena, anunțînd cu vocea lui stricată:

– Stimate spectatori! Direcția circului vă face una provocare: cine își încearcă puterea cu maestro Torenzo? Mare premio pentru cel care învinge maestro Torenzo! Toate figurile permiso! Numai fără pumne și picioare! Mare premio, mare!... Libero, maestro Torenzo!

Întîmpinat triumfal de orchestră își făcu apariția maestrul Torenzo. Tobe bubuiau fără întrerupere. Chiar dacă ar fi avut cineva curajul, bubuitul lor și sfișierea goarnelor l-ar fi întors înapoi sau l-ar fi țintuit pe scaun. Iar cînd l-ar fi văzut apoi pe maestrul Torenzo aruncîndu-și cu un gest elegant hlamida de pe umăr, și-ar fi uitat și gîndul. Atletul, aproape gol, avea o musculatură superbă, pe care lumina unor reflectoare o scotea și mai bine în relief. Numai șerpi și colaci peste tot. Stătea încordat, zîmbitor, sigur, așteptîndu-și rivalul. Părea o statuie a forței, a supleței, a armoniei. Cine să îndrăznească să se înfrunte cu un asemenea campion?

Și pentru că în cele două minute de așteptare nu se ivi nici un candidat, muzica dădu semnalul. O explozie înfiorătoare de tunete și scrișneli: sfîrșitul spectacolului.

– Cumplit mai e, Ursule! Ai văzut ce musculatură? Brrrr! Cred că în zece secunde ar fi terminat cu oricine.

Era, bineînțeles, vocea ciufuliciului. Ursu îi spuse duios:

– Zău, Ticușor... Nu știe decît să cadă...

Tic strînse mai tare brațul lui Ursu. La urma urmei, Ursu nu voia altceva decît să-l apere și să-l păstreze. Și asta îl bucura cel mai mult pe ciufulici.

7

Deși se făcuse tîrziu, mai era multă lume în bîlci. Terminarea spectacolelor umpluse iarăși insulele pustii. Cei care moțăiau la tarabe se treziră ca la o comandă și tot ca la o comandă începură să lanseze chemări. Era ultimul zvicnet. Peste o oră se va lăsa liniștea, luminile vor începe să se stingă una cite una, iar întunericul și noaptea își vor împărți ultima pradă.

Roata norocului părea centrul de atracție al bîlciului la ora aceea. Hultanul nu mai contenea cu îndemnurile. Cireșarii, din nou împreună, stăteau mai retrași. Printre cei de la roata norocului Tic întîlni chipuri cunoscute. Le văzuse mai înainte la circ. Își încercă norocul și contorsionista, dar nu cîștigă decît o păpușă, asemenea celei găsite în sacoșa profesorului. Îl zări pe Torenzo și alergă imediat spre el, pentru a-l gratula.

Victor părăsi brusc grupul cireșarilor. Voia să vadă mai bine ce se petrece la roata norocului și pentru aceasta își căută un post de observație pe care-l găsi pe o tarabă părăsită, ascunsă în întuneric. Privi de acolo tot spectacolul. Îl văzu pe Tic lingă atlet. Acesta, zîmbitor, îi mulțumea clătînd capul. Tic era în culmea fericirii și observatorului discret îi părea rău că nu aude conversația dintre cei doi. Îl zări pe lungan printre cei din jurul roții, și pe vînzătorul cu ochi de vulpe și nas de acvilă, de la bazar. Undeva mai departe stătea ascuns și scheletul. Imobil, absent, straniu. Și auzi peste glasurile nede-

finite vocea stridentă a Hultanului:

– Încercați-vă norocul! Vine, vine norocul! Care mai trage? Care mai ia?

Un om între două vârste, cu șapcă pe cap, se desprinsese din cerc, ezită un moment, apoi împinse șipca. Cîteva secunde mai tîrziu se auzi iarăși vocea Hultanului:

– A luat-o! Uite cum a luat-o!

Victor sări jos de pe tarabă. Nu-l mai interesa restul. Ultima figură pe care o văzuse fusese aceea a lui Tic. Ciufuliciul alergase speriat spre roata norocului.

Cireșarii mai rămaseră în bilci și după ce alți oameni își încercaseră norocul, atrași de momeala oferită de Hultan. Vedeau cum se sting luminile, petromaxurile, cum înaintează întunericul. Hultanul desfăcea piramida. Aranja cu grijă obiectele în niște lăzi care se găseau sub roată. Cînd se umplea o ladă, o încuia grijuliu cu trei lacăte. Și de fiecare dată încerca lacătele, le zgîlția. Foarte repede, din piramida strălucitoare nu mai rămăsese nimic. Din ungherul întunecos unde se aflau, cireșarii puteau să observe totul, fără să fie văzuți. Numai patru obiecte nu încuiase Hultanul: capul lui Apollo, negrul îmbrăcat în costum colonial, vaza chinezească și cuplul îmbrățișat.

– Obiectele cele mai de preț, șopti Lucia.

– Dar discobolul?! întrebă mirat Tic. Discobolul unde l-a pus? Discobolul e cel mai frumos dintre toate. I-a plăcut și profesorului. Unde l-a pus?

– În a doua ladă, răspunse Ionel. Am văzut eu.

Hultanul aranjă cu grijă cele patru obiecte într-un coș de papură, apoi plecă și el. Dispăru repede în întuneric.

Cireșarii încă nu îndrăzneau să se urnească. Asistau la moartea pasageră, dar dramatică totuși, a bilciului. Ici-colo mai pîlpiiău cîteva lumini pe lingă panorame, în cușetele din preajma cercului, la cîte o tarabă întîrziată.

– Ce spectacol jalnic! se înfiora Maria. Aici se moare prelung, multiplu...

Apoi plecară și cireșarii. Dincolo, la un restaurant, la o masă dublă îl zăriră pe Ilie, alături de Hultan și de alții, pe care nu-i cunoșteau. Noaptea tîrzie îi împinse repede spre casă.

CAPITOLUL XI

1

Cît de neliniștiți erau cireșarii! Nimeni nu-și găsea locul. Și cel mai nervos, cel mai agitat dintre toți era Victor. De dimineată nu scosese nici un cuvînt. Uneori se posta în fața lor, se uita la ei fără să-i vadă, parcă voia să le spună ceva, făcea și gestul, dar întotdeauna se oprea în ultima clipă. Își relua primbarea fără țintă, se oprea aiurea și atunci îl vedeau clătînd din cap, în semn de da sau nu, sau ridicînd din umeri, sau mușcîndu-și buzele cu dinții. Îi respectau tăcerea și îi împrumutau neliniștea și frămîntarea.

– Dracu' să le ia de tanagrale! spuse la un moment dat Lucia. Niciodată n-am suferit atîtea eșecuri, niciodată nu ne-am dovedit atît de negliobi ca în povestea asta! Of!

– Știi teoria lui Hasdeu despre cuvîntul negliob? întrebă Dan, cu scopul de a face o digresiune. E foarte interesantă și ingenioasă. El descoperă, prin nu știu ce asociații, în nu știu care vorbire indică, un cuvînt cu rezonanța *ghiob* și caută să dovedească, așa mi se pare, că plasarea negației înaintea aceluia cuvînt a dat naștere unei semnificații și unui nou...

– Tu nu înțelegi că nu pot suferi în clipa asta vorbe? se înfurie Lucia. Ce nevoie avem de discursurile tale?

– Discursuri?! se miră Dan. Ce discursuri? Eu fac niște simple teorii... Gîndește-te la cuvîntul nebun, sau la...

– Sau la cuvîntul netot, sări Tic, pentru că ți se potrivește mai bine.

– Nu știu dacă mi se potrivește, dragă Ticușor, dar știu că ai ridicat o problemă care ar putea să dea de furcă filologilor... Oare cum s-ar aplica aici teoria lui Hasdeu?

Se lăsă imediat tăcere. Victor se oprise din nou în fața lor.

– Ticușor! spuse el. Te-aș ruga ceva. Poți să afli cît timp a stat ieri, la muzeu, Ilie?... La ce oră a venit, la ce oră a plecat, dacă între timp și-a părăsit postul... Și te-aș ruga să faci asta cît mai repede.

Parcă atîta aștepta ciufuliciul! Nici măcar nu-i răspunse lui Victor. Ridică din

sprîncene, își strîmbă nasul și porni ca din pușcă. În două secunde ajunse la poartă.

– Iar voi, se adresă Victor celorlalți, ar fi bine să vă duceți... să vă plimbați prin bîlci. Tot n-aveți ce face aici.

– Și acolo ce să facem? Explodă Lucia. Să căscăm gura? M-am săturat pînă în gît de bîlciul ăsta... Dacă vrei să scapi de noi, trimite-ne în altă parte, sau lasă-ne în pace. Găsim noi singuri unde să ne ducem... Te închizi în tine ca o scoică...

Ceilalți tăceau. Unii erau de acord cu Lucia, alții nu. Victor părea din nou absent. Oare nu auzise vorbele Luciei?

– Să vă duceți în altă parte... gîndi el cu voce tare, aproape silabisindu-și cuvintele... De ce să vă duceți în altă parte?

Vocea îi suna straniu. Era evident că se gîndește la altceva. Subit, glasul lui căpătă fermitate:

– Trebuie să vă duceți la bîlci, să căscați gura. La bazar, la vînzătorul de păpuși și, mai ales, la roata norocului... Și tu, Ursule... Să nu te desparți de roata norocului. Caută să memorezi precis locul unor numere. Cinci numere: nouăzeci și patru, o sută unu, optzeci și nouă, șaptezeci și cinci și o sută doisprezece. Fiecare număr e între două cuie. Ei, bine, Ursule! Nu atît numerele, cît cuiele acelea să le memorezi, în așa fel ca să le poți atinge din prima clipă, cu ochii închiși... Șipca poate fi împinsă în ambele direcții, mi se pare...

Ultimele cuvinte fură rostite iarăși cu voce slabă, nesigură. Parcă intrase într-o nouă criză de neliniște.

– Înțeleg gîndurile tale umanitare și sînt de acord cu ele, zise Lucia. Hultanul și toți șmecherii de acolo trebuie să primească o lecție... Dar n-ar fi mai bine să ne gîndim și la statuete?

– Ba da! Răspunse Victor. Tu, Ursule, știi ce ai de făcut... Voi... Voi trebuie să vedeți ce se întîmplă în locurile despre care v-am vorbit... Da! Și trebuie să aflați obiceiurile de acolo... Nu atît ceea ce se întîmplă în timpul zilei... cît mai ales ce se întîmplă noaptea, după ce se închide bîlciul... Din ceea ce am văzut noi aseară, nu putem să ne facem o părere precisă...

– Eu am o anumită bănuială, spuse Ionel. Mă gîndesc la relația dintre borțos, dintre Hultan și anumite obiecte... iepurași, păpuși, statuete...

– Foarte bine! îi răspunse Victor. Atunci supraveghează-l tu pe Hultan... Dacă am ști ce-a făcut aseară, după ce a tăcut roata norocului!

– Dacă nu ne-am fi grăbit să ne întoarcem... insinua Maria. Victor fusese acela care grăbise întoarcerea, după ce zăriseră grupul în care se aflau Ilie și Hultanul.

– Și cu scheletul? întrebă Ionel. Îl abandonez? Renunțăm la orice idee...?

– De schelet mă ocup eu, îl asigură Victor. Și ar mai trebui să dăm de urmele cozorocului...

În timp ce Ionel își făcea un motiv de întristare din faptul că Victor îi împrumutase personajul într-un moment atît de important, ceilalți se gîndeau că plimbarea lor prin bîlci urma să se transforme într-o acțiune precisă. Nu se duceau acolo, așa cum crezuseră la început, în postura de gură-cască. (Deși, pentru a-și duce la bun sfîrșit sarcinile, trebuia să împrumute aerul unor asemenea indivizi.)

– Cozorocul lucrează la circ, răspunse Ursu. Așa că de urmele lui am dat... E saltimbanc într-o echipă care deschide programul. Și e foarte dotat.

– Mi-ați spus asta, Ursule. Ar fi bine să știm ce e cu echipa de saltimbanci și care e rolul cozorocului în echipă... înainte și după ce se termină programul ei... înțelegeți?... Pentru că, lăsînd la o parte intențiile umanitare la care se referea Lucia, bîlciul ne interesează în primul rînd ca decor al enigmei... Și mișună în el cîteva personaje suspecte care ar putea să aibă legătură cu enigma... Ați văzut aseară? Într-o simplă recunoaștere am întîlnit o sumedenie de personaje cunoscute. Eu cred că unul dintre aceste personaje e legat de dispariția tanagralelor. Nu! Nu cred că m-am exprimat bine. Poate că sînt mai multe personaje legate de dispariția lor, conștient sau inconștient, însă unul dintre ele e autorul direct al dispariției...

– Să nu ne pomenim iarăși cu finalul din prima parte a dispariției, mormăi Dan. Dacă tot vorbești de dispariție și nu de furt.

– Stai puțin, Victor! spuse Maria. După cîte îmi dau seama, după sarcinile pe care ni le-ai expus, tu excluzi din cercul posibilităților o anumită teorie, pe care am comentat-o ieri... Văd că nu te mai neliniștesc lăzile cu gunoi și...

– ...și rafturile de jucării de prin case, o ajută Lucia. Și eu mă gîndesc la același lucru, Maria... Ești sigur, Victor, că inconștienții, vaganbonzii, copiii pot fi scoși de pe lista

suspecților?... Ieri spuneai că nemaigăsindu-se într-o vitrină de muzeu, ci într-o simplă sacoșă, tanagralele, dispariția lor... În fine, spuneai că se modifică datele problemei... Ți-ai schimbat părerea de ieri pînă azi?

— Și ce vrei tu? spuse Dan. Să rămînă cu o idee fixă? Eu îmi schimb ideile de la o clipă la alta. Un singur element nou...

— Tu n-ai nevoie de elementele noi, ca să ți le schimbi, îi replică Lucia. Orice părere, orice...

— Degeaba te aprinzi, Lucia. Mai bine să te iei după fapte. Eu am emis ieri o părere cu privire la simțul umorului și la o anumită doză de inteligență, necesare pentru combinația dintre dispariția tanagralelor și apariția păpușii... Victor și-a însușit ideea mea... Și așa mai spune ceva, Victor. Oare n-ar fi mai bine să-l căutăm pe autorul dispariției, supunîndu-l la aceste teste de umor și inteligență! Dintr-un condei putem elimina cîțiva suspecți... Pentru că imbecilii nu prea au ce căuta în povestea noastră, ca și inconștienții de altfel. Și cînd spun inconștienți, mă refer la o categorie mai largă, care să-i cuprindă și pe copii... Ei! Aplicăm testele de umor și de inteligență? Eu așa începe, de pildă, cu...

— Și de ce să nu ne gîndim și la ură, și la cruzime, și la răzbunare? întrebă Ioana. Tu, Dan, vezi în furtul acesta opera unui rafinat. S-ar putea însă ca și un om redus, animat de ură, sau de cruzime, sau de răzbunare, să comită gestul pe care tu i-l atribui rafinatului... "ii plac păpușile? va spune el. Na! Poftim păpușă! Să se sature de ele!"

— Pentru asta îți trebuie ură, nu glumă, spuse Maria.

— Eu rămîn la întrebarea mea veche, reveni Lucia. Excludem categoria inconștienților?

— Da! răspunse Victor. O excludem!

— Numai pentru a rămîne iluzia că tanagralele mai pot fi găsite? Pentru asta, Victor? Întrebarea Luciei era foarte gravă. Victor însă nici nu clipi din ochi cînd răspunse:

— Nu din cauza asta. Din cauza păpușii!

Dan își freca mîinile de bucurie. Pînă la urmă, teoria lui se va adevăra. Și ceilalți, chiar dacă nu erau bucuroși, deveniseră parcă mai liniștiți, mai încrezători. Tanagralele mai puteau fi găsite. Acesta era esențialul. Încă putea pe mîna unor copii sau a unor vagabonzi, pierderea, distrugerea lor era sigură. Constatarea aceasta le mări pofta de acțiune. Se pregăteau de plecare.

Înainte de a părăsi chioșcul, Ionel i se adresă lui Victor:

— Cunoști adresa scheletului? Stă pe bulevardul...

— N-am nevoie de ea, îi răspunse Victor. Ți-am spus să-l lași pe schelet, pentru un timp, în sarcina mea.

— Și dacă-l întîlnesc în iarmaroc?

Victor căzu un moment pe gînduri. Apoi se hotărî:

— Lasă-l tot în seama mea, Ionel. Tu ai altceva de făcut.

Victor rămase singur în chioșc. Stătu o vreme la masă, sprijinindu-se în coate. Clătina mereu din cap. Știa că își luase o mare răspundere. Deodată izbi violent cu pumnul în masă. Apoi se ridică în picioare și părăsi chioșcul.

2

Graba cu care plecase, nu-l împiedicase pe Tic să fie prevăzător. Își luase blocul de schițe, gîndindu-se că s-ar putea să nu-l găsească pe fidelul Tudorel. Șansele de a nu-l găsi erau de unu la mie, dar putea ciufuliciul, în situația gravă în care se aflau cireșarii, să-și asume un risc, oricît de neînsemnat ar fi fost? Banca din fața muzeului — care devenise sediul exer-cițiilor de memorie din oraș — se anunța, din depărtare, plină și gălăgioasă. Iată însă că acel unu la mie își găsi, tocmai atunci momentul de a se manifesta. Erau mulți prichindei pe bancă, sub bancă și în jurul ei. Numai Tudorel lipsea.

Moș Costache se pomeni din nou cu un elev sirguincios lîngă el, care în loc să se ducă la scăldat sau la iarmaroc, prefera să facă schițe, așa cum i se ceruse la cercul pionierilor. Tic nu-și dădu prea mare osteneală pentru a-l cuceri pe paznic. Mai degrabă voia paznicul să-l cucerească pe el. După un preambul puținel cam lung — așa i se părea lui Tic — moș Costache începu să-i povestească despre avantajele și necazurile meseriei de paznic. Ascultătorul său era însă un ingrat. Ce-i intra pe o ureche îi ieșea pe cealaltă. Nu asculta, ci pîndea momentul potrivit pentru a intra în acțiune. Și cită silință își dădea bătrînul să-l convingă pe elevul sirguincios că meseria de paznic, mai ales la muzeu, are o însemnătate atît de mare și cere calități atît de diverse, încît... Ciufuliciul avea impresia că

niciodată nu va fi apt pentru o asemenea meserie.

— Și se mai ivesc și prilejuri ca acestea, spuse bătrînul, cînd trebuie să supraveghezi și reparațiile, cînd n-ai voie să pierzi nici o minută, nici măcar ca să-ți aprinzi țigara.

Reparații se făceau o dată la douăzeci sau treizeci de ani, iar bătrînul nu numai că-și aprindea țigara cu toate tabieturile din lume, dar mai găsea cu cale să-și petreacă timpul cu un oarecare elev, venit acolo să facă schițe. Prilejul i se păru foarte potrivit lui Tic:

— Și stați aici de dimineața pînă seara, mereu cu ochii la reparații?... Mare oboseală... Eu nu știu cum de rezistați...

— Păi... răspunse moș Costache, noroc că facem cu schimbul. O zi, Ilie, o zi eu. Azi e rîndul meu... Ilie mă schimbă la opt seara, dar fiindcă m-a rugat să vin ceva mai devreme, i-am cerut și eu azi același lucru... De ce să rămînem datori?

"Va să zică Ilie a plecat ieri mai devreme? gîndi Tic. Da! Pentru că sosise acasă înainte de opt, înainte de a asfinți soarele..."

— Și cam pe la ce oră vă schimbă? întrebă el cu voce tare.

— La șapte punct. Noi, în privința orelor, sîntem strașnici. În privința asta, nimic de zis. Ne înțelegem bine amîndoi. Ne mai cocoșim noi cînd e vorba de altceva... despre un pahar de vin... despre o treabă suplimentară. La prima, e frunțaș da' rezistă, că nu cred să-și aibă pereche... La a doua e un catîr... Un ceas mai mult nu stă... Eu l-am mirosit că mai face și altceva, de aceea nu se lasă... Încolo, grijuliu... și să vezi 'mneata cum ține la tablouri... Ca la ochii lui. Un fir de praf nu lasă pe ele... Ca să fiu drept, eu nici nu prea mai am ce face după el.

— Azi parcă sînteți mai liber, încercă Tic să-l abată pe altă cale de discuție.

— Azi, da. Da' ieri nici nu știu cum a răzbătut săracu' Ilie. Ieri a venit toată marfa și restul sculelor și s-au pus și schelele. Am mirosit eu c-o să fie așa, de-aceea am schimbat zilele cu Ilie. Că de fapt el trebuia să fie azi și eu ieri. Da' am zis eu că m-a apucat vătămătura...

— Ieri a venit toată marfa și sculele?! se miră Tic.

— Ieri... Și ce-a avut săracu' pe cap. Că la toate trebuia să dea bon de intrare, să iscălească... Și s-au descărcat ieri cam cincisprezece camioane: nisip, pietriș, lemnărie, fier, scule... Ultimul abia se descărcase, cînd am sosit eu... Tocma' iscălea Ilie bonul... Și așa am scăpat eu de daravele.

— Bine măcar în timpul mesei a avut răgaz, spuse Tic cu un accent de bucurie duioasă în voce.

— Masa?... Cînd îți vin cincisprezece camioane, mai ai timp de masă? Eu cred că n-a avut timp nici de țigară. Noroc că nu fumează... Pentru mine, ziua de azi e domnie...

Fără să-i mai pese de ceea ce ar putea crede moșneagul, Tic se hotărî să scoată tot ce îl interesa pe dînsul:

— Și ziceți că după toate acestea mai are timp să se ocupe și de alte treburi?

— Are, da' nu vrea să spună... Eu cred că nu e angajat cu leafa... da' bani primește el; bani buni... Învîrtește ceva și pe la fabrică, și pe cooperativă. Se ține întruna de bătăi... Ai văzut și dumneata ce zdravăn este. Mai ceva ca un bivol...

Ar mai fi insistat Tic să afle amănunte — mai ales că începea să-l intereseze povestea lui Ilie — dar îl văzu pe Victor plimbîndu-se gînditor de partea cealaltă a străzii și făcîndu-i cu degetul acel semn imperceptibil, care înseamnă adunare, în codul cireșarilor. Așa că îl părăsi pe moș Costache după cîteva cuvinte de mulțumire și de recunoștință... pentru că-l inițiasse în tainele meseriei de paznic de muzeu.

După foarte puțin timp, ciufuliciul îi făcu lui Victor un raport amănunțit despre cele culese de la moș Costache cu privire la Ilie.

— Bine, Ticușor, îi spuse Victor. Maximum integral. Totul e să interpretăm cum trebuie cîteva amănunte furnizate de moșul tău. Dar nu pentru asta am venit după tine. Hai să ne așezăm pe o bancă, pentru că avem multe, multe de discutat.

Găsiră destul de repede o bancă liberă într-un colț mai liniștit al parcului. Deși îndrăzneț, ba chiar prea, Tic simți o oarecare emoție cînd se așeză pe bancă. Pînă atunci Victor nu scosese un cuvînt. Oare ce voia de la el? Și spre surprinderea lui, Victor îi ceru să-i povestească despre bîlci, despre primele impresii culese la roata norocului, despre programul de la circ, despre tragerile lui nenorocoase (și, cu acest prilej, ciufuliciului i se dezvălu misterul roții; despre mutra lui nu mai este cazul să spunem ceva), despre plimbările omului în gri și ale scheletului prin bîlci, despre felul cum îl recunoscu pe Torenzo, despre norocul scheletului și despre oamenii care asistaseră la tragerea lui, despre conflictul care-l avusese cu lunganul, despre prima întîlnire cu cozorocul, despre urmărirea infructuoasă... Aici Tic devie de la răspuns:

– Oare ce s-ar fi întâmplat dacă m-aș fi ținut după el pînă cînd intra undeva?
– Ar fi fost foarte rău pentru noi, Ticușor, îi răspunse Victor. Cred că te păștea o mare primejdie. Amintește-ți ce s-a întâmplat cu lunganul... și la povestea aceea erai un simplu spectator. Ai avut mare noroc, mare, Ticușor, că te-a văzut Torenzo cînd te-ai luat după cozoroc.

– Tu crezi că m-a văzut? Eu am crezut că a fost o întîlnire întîmplătoare... Va să zică m-a salvat de două ori...

– Și acum vorbește-mi despre Hultan, Ticule, absolut tot ce-ai observat la el. Înțelegi tu? Cum își scotea și cînd își scotea pălăria, amintește-ți repertoriul lui... Și încă o dată amintește-ți discuția lui cu Ilie. Totul, totul, pînă la gesturi.

Tic era un maestru în arta fotografiatului fără obiectiv. Imaginile pe care i le înfățișa lui Victor erau fidele, precise, fără pete sau umbre. Și repertoriul Hultanului parcă era înregistrat pe o bandă sonoră.

– Și acum fă un exercițiu de memorie, Ticule! Amintește-ți ce l-ai auzit spunînd pentru prima dată, înainte de a trage tu. Și apoi amintește-ți ce a spus cînd a tras cozorocul... sau scheletul...

Tic făcu un groaznic efort de memorie, dar avu impresia că-i spune lui Victor exact ce auzise. Victor nu era mulțumit. Calmul și nuanța de veselie din vorbele lui dispărură iarăși. Neliniștea parcă-i întuneca fața. Îi ceru să-și amintească dinainte, din timpul și de după tragerile norocoase. Cît de greu îi venea ciufuliciului! Parcă trecuseră ani de atunci... Spune ceea ce credea el că văzuse.

– Și acum un nou exercițiu de memorie, Ticule. Amintește-ți cu precizie la cite trageri norocoase ai asistat, ce câștiguri s-au oferit, în ce loc erai cine era alături de tine, ce personaj cunoscut de noi era în fața ta sau trecuse pe-acolo... și toate acestea la fiecare tragere, Ticule.

Tic îi răspunse lui Victor la toate întrebările fără să piardă, fără să uite nici un amănunt esențial.

– Mai redă o dată tragerea scheletului, Ticușor... dar nu numai momentul tragerii. Lungește-l puțin... Să zicem cu cinci minute înainte și cu cinci minute după...

Tic se strădui să răspundă exact. (Dacă Dan ar fi fost acolo, i-ar fi spus ciufuliciului: închipuie-ți, Ticușor, că ai în mînă o carte. Amintește-ți cu asemenea precizie, ca și cum te-ai uita în paginile cărții. Pentru că de aceste amănunte, de aceste pagini atîrnă misterul tanagralelor.) Ca și în celelalte răspunsuri (prin asta vrem să-i liniștim și pe cititori, nu numai pe Victor), Tic nu omise nici un amănunt esențial.

– Încă o dată, Ticule, te rog să-ți amintești prima întîlnire cu profesorul Neștian. În toate amănuntele ei esențiale. Și el, ca și tine, era îndrăgostit de discobolul lui Fradaburidi, parcă așa mi-ai spus. Nu? Mi se pare că el a vrut să-l cumpere sau a întrebat dacă e de vînzare? Plasează-te în peisajul de la roata norocului și răspunde-mi cît mai precis!

După ce termină cu răspunsurile, Tic adăugă:

– Ce hoț, Victor! Ce șmecher Hultanul ăsta! Cum a vrut să-i facă în ciudă profesorului! Știi? De ciudă, profesorul a împins șipca și a plecat. Și Hultanul imediat: "Discobolul lui Fradaburidi!" ca și cum, dacă ar fi tras serios, profesorul ar fi cîștigat discobolul! Abia acum îmi dau seama că vorbise din burtă. Cine știe unde se oprise coarda de oțel!... Atletul mi-a spus că nu-i adevărat, chiar atunci. Mi-a spus că e o șmecherie, dar nu l-am crezut nici o clipă. Dacă l-aș fi ascultat... Dar tot iau eu discobolul, chiar dacă nu-mi dai tu voie. Vreau să-l amintire. Și înainte de a pleca, o să i-l arăt și lui Torenzo.

– Te-am văzut seară discutînd cu el, Ticule... Erați amîndoi veseli. Ce-i povesteai?

– Nu-i spuneam nimic, răspunse Tic emoționat. Îl țineam de mînă. Dar mă feream să nu mă vadă Ursu... De-aceea am tăcut mereu.

– Aaaa! Va să zică ai intrat în conflict cu Ursu!... Bine, Ticule... Aș vrea să-ți mai amintești ceva. Nu știi a cîta oară ți-o cer... Convorbirea lui Ilie cu Hultanul... Și pe urmă caută să-ți amintești dacă ai văzut vreodată ghereta cu păpuși lingă roata norocului...

Tic se supuse din nou. Cînd ajunse la gheretă, răspunse cam în doi peri...

– Eu am văzut-o întotdeauna la locul ei, așa cred. Dar pentru că n-am luat-o în seamă, nu pot să garantez exactitatea...

– Ia spune, Ticule! Pe individul ăla cu mutră de vulpe l-ai văzut pe la roata norocului? A stat vreodată în locul Hultanului? L-ai văzut măcar printre spectatori?

– În locul Hultanului nu l-am văzut decît pe lungan. Dar printre spectatori l-am zărit.

— Spuneai că la una dintre tragerile norocoase, la care ai asistat, o femeie, o gospodină, a câștigat un obiect oarecare, nu ne interesează obiectul... Nu-ți amintești ce personaje cunoscute erau atunci în jurul tău?

— Atunci... se gândi Tic. Nu știu... Nu eram decât eu și atletul... dar parcă am zărit pe cineva cunoscut... Pssst! Cum de nu mi-am dat seama? Era artista! Da! Era și ea cu un bărbat. Acum îmi amintesc de o tină ră cu mânuși lungi, albastre... Ea era!

— Foarte, foarte ciudat... spuse Victor ca pentru sine. Totul s-ar înoda perfect... dar lipsește una dintre verigi, Ticule... o verigă esențială... După ce a tras, sau înainte de a trage, l-ai văzut cumva pe schelet vorbind cu cineva?

— Nu! A tăcut tot timpul. Parcă era mut. Niciodată nu l-am auzit vorbind... Parcă n-are limbă.

— Nu l-ai văzut niciodată în bîlci vorbind cu cineva?

— Abosolut niciodată! răspunse Tic foarte sigur.

— Dar pe Ilie, Ticușor, l-ai mai văzut și altă dată în bîlci?

— Știi cînd l-am văzut? Atunci seara și aseară la restaurant. Altă dată, nu. Deși se pare că are cunoștințe pe acolo.

Victor era din ce în ce mai nemulțumit:

— Și în seara aceea, Ticule, a mai vorbit Ilie cu altcineva în afară de Hultan? Bagă de seamă! E o întrebare esențială.

— Eu nu l-am văzut vorbind cu altcineva. Și pe urmă a plecat... Și-au strîns mîinile și a plecat...

— Brrr! se înfurie Victor. Bună expresie ai scornit, Ticule... Va să zică a plecat. Ia amintește-ți ce s-a întîmplat pe urmă... Și amintește-ți din nou convorbirea Hultanului cu Ilie... Nu, nu trebuie să mi-o mai redai. Caută să vezi dacă ai uitat vreun amănunt... Și dacă Ilie a mai vorbit cu altcineva... oricine ar fi această persoană, Ticușor, chiar moș Costache, sau chiar nevasta lui... Și scheletul, scheletul, Ticușor, ești sigur că n-a deschis gura, că n-a vorbit cu nimeni înainte de a câștiga și după ce a câștigat?... De ce dracu' a câștigat?... Ia amintește-ți ce a spus Hultanul... amintește-ți chemările lui înainte de a trage scheletul... Ești sigur, Ticule?

Victor simțea că se sufocă. Lacrimi de neputință îi răsăreau în colțul ochilor. Și stringea pumnii cu o forță sălbatică. Asculta ceea ce-i spunea Tic. Știa dinainte care vor fi răspunsurile. Nimic, nici un alt amănunt nou. Totul era cunoscut. Doar la ultimul răspuns tresări și-l puse pe Tic să i-l repete.

— Ți-am spus și mai înainte același lucru, răspunse cam îmbufnat ciufuliciul. N-am uitat nimic. Ți-am spus. Hultanul a strigat, a repetat de două ori aceeași frază: "încercați-vă norocul! Vine, vine norocul..." Știi tu! Reclama lui. A strigat de două ori.

— Cam la ce interval, Ticușor? Între prima și a doua chemare care o repeta pe prima: "încercați-vă norocul! Vine, vine norocul!" cam cît timp a trecut? O secundă, două trei?

— Ce trei secunde? răspunse Tic uimit. Poate treizeci de secunde, poate un minut, poate chiar mai bine de un minut... Nu-mi amintesc precis. Dar știu că a fost o pauză mai lungă...

— Bravo, Ticușor! strigă Victor. Mi-ai relevat un amănunt esențial, extrem, extrem de important... Din păcate, însă, în loc să se dezlege enigma, o incură și mai rău... Sau știu eu? Poate că totuși o simplifică... Dacă v-ați fi luat atunci după Ilie... Nu! Înainte de sosirea lui Ilie nu putea să se întîmple nimic. Mă gîndesc la Ilie, Ticule. Mă gîndesc în general. Oare Ilie a plecat imediat din bîlci?

— Eu cred că s-a dus la restaurant, Victor.

— Asta n-are nici o importanță, Ticule. Nu! Dacă a rămas sau nu în bîlci, asta contează... Deși nu cred, nu cred... Dar cine știe... dacă aș găsi încă o verigă, Ticușor... Una singură... S-ar înoda totul. Ia spune! Tu ai putea să furi discobolul?

— Mai întrebă? Mi-am și făcut planul. M-am jurat, Victor. Al meu va fi discobolul!

— De unde o să-l iei? întrebă Victor.

— De unde? De acolo, din vârful piramidei, o să vedeți voi. Cum o să-l iau? Asta-i mai interesant...

— Vezi ce relativ e totul, Ticușor? De unde știi tu că e în vârful piramidei?

— Păi nu stă tot timpul acolo? Nu-l văd cu ochii mei? Tu crezi că n-o să-l scoată din ladă?... Oare cum de nu le-a fost teamă că o să-l fure cineva? Celelalte valori le pun la adăpost. Deși eu cred că discobolul e cel mai valoros dintre toate. Și profesorul avea aceeași părere. Niște tîmpiți, Victor. Nu-și dau seama de valoarea obiectelor proprii.

— Și eu mi-am spus același lucru, Ticușor, aseară. Dar mi se pare că am sărit peste o problemă. Te-am întrebat de unde o să iei discobolul, nu cum o să-l iei... Ticușor, eu nu

pot să răspund la prima întrebare, la a doua, da. Dacă aş putea să răspund la prima întrebare... Ce frumoasă ar fi viaţa, Ticule!

Tic se uita la Victor cu nedumerire şi admiraţie. Dar îl vedea trist, suferind, cu pumnii încordaţi.

– Spune-mi ce pot să fac, Victor! Dacă vrei, îţi repet totul încă o dată, de zece ori dacă vei... Sau altceva...

O duioşie alintătoare se ţesea în sufletul lui Victor:

– M-ai ajutat foarte mult, enorm, Ticuşor. Îţi voi spune mai târziu. Vreau să-ţi destăinui acum un singur amănunt, care va căpăta poate o importanţă excepţională. Ți-am spus *cum* se cîştigă la roata norocului. Acum vreau să-ţi spun *cînd* se cîştigă. Deoarece *cine* cîştigă, de asemenea, ştim. Deci cînd se cîştigă... În masa de oameni e în permanenţă un cîştigător, un om care stă acolo, cum e cozorocul, de pildă — tu credeai că face calcule — şi aşteaptă să fie chemat pentru a cîştigă. E chemat în momentele cheie: cînd e imbulzeală, cînd e ezitare mare, în pauzele spectacolelor. Omul acesta e chemat printr-o formulă care face parte din repertoriul borţosului, Hultanului. Strigă tare, atît de tare, încît se aude de la mare distanţă. Cînd aude formula, omul vine, trage şi cîştigă. Am descoperit aseară formula şi tu mi-ai confirmat-o. Aminteşte-ţi, sau caută să fii atent de acum înainte cînd treci pe la roata norocului. De cîte ori vei auzi după: "Încercaţi-vă norocul", aceste trei vorbe: "Vine, vine norocul!" se va cîştiga la roata norocului. "Vine, vine norocul!" e chemarea pe care Hultanul o adresează celui care trebuie să cîştige pentru a întinde, o momeală, cum spunea Ilie, nehotărîţilor din jur. Niciodată nu se va cîştiga, sau nu s-a cîştigat la roata norocului, fără să se rostească această formulă. Caută şi aminteşte-ţi, dragul meu Ticuşor. La vremea lui, acest amănunt va căpăta o importanţă excepţională! Aşa imi închipui, aşa sper eu...

3

Ceilalţi cireşari rătăceau prin bilciul dimineţii. Vinzătorul de păpuşi era la ghereta lui, mai vioi, mai îndrăzneţ, mai încrezător decît în timpul nopţii. Încearca să ademenească prin tot felul de chemări şi promisiuni prichindeii care-şi zgîiau ochii la mărfurile hidoase de pe tarabă. Bazarul avea clienţi din belşug, poate mai mulţi decît în oricare alt moment al zilei. Mai ales gospodine şi ţărani, în căutare de obiecte care ajutau la completarea altor obiecte mai mari. Roata norocului era în criză la acea oră. Din cînd în cînd, cîte un puşti răzleţ sau cîte un copil agăţat de poalele bunicii, atraşi de strigătele lunganului, îşi încercau şansa. Se alegeau cu un iepuraş sau cu o păpuşă cam de mărimea degetului mic. Dimineţa nu se cîştigau lulele la roata norocului: se respecta specificul clienţelei.

Pentru a-şi îndeplini misiunea, Ursu se văzu nevoit să tragă de cîteva ori, la intervale rare, parcă pentru a căuta obiectele pe care ar fi dorit să le cîştige. Iepuraşii şi păpuşelele cîştigate le oferi prichindeilor cască-gură care stăteau cu duiumul în preajma roţii. Ursu, precum se ştie, era renumit pentru agerimea privirilor sale. Observă şi el, ca şi Victor, neregularităţile insesizabile în dispoziţia cuielor. Toate cuiile care încadrau numere mari, numere care ofereau cîştiguri "senzaţionale", erau într-adevăr aplecate spre interiorul roţii. Coarda de oţel nici nu le atingea, aceasta era părerea lui Ursu. Memoră cu precizie locul exact unde se aflau cuiile care încadrau cele cinci numere indicate de Victor. Pentru a fi sigur că nu va greşi, făcu cîteva experienţe. Se plasă în cîteva unghiuri diferite, după ce înconjurase roata norocului, mergînd cu spatele spre piramidă — ca şi cum ar fi fost atras de cine ştie ce spectacol care se petrecea undeva în bilci (deci nu ştia unde se va găsi în clipa cînd se va întoarce). Apoi într-o fracţiune de secundă se orienta şi ghicea dispoziţia precisă a celor cinci numere excepţionale. Era imposibil să greşească. Şi cu ochii închişi le-ar fi găsit. Ceilalţi îi protejau experienţele, ţinîndu-l de vorbă pe lungan. Numai Dan stătuse mai la o parte, de teamă să nu reînvie amintirile lunganului. O simplă căutătură îi aruncase Torenzo şi fusese de ajuns ca lunganul să se transforme în trestie, iar adierea molcomă, ce bîntuia bilciul, în vijelie. Dan îşi pierdu orice urmă de teamă sau de jenă şi se apropie şi el de roată.

Apoi cireşarii se despărţiră din nou în grupe, pentru a colinda bilciul şi a culege informaţiile cerute de Victor. Ursu şi Lucia rămaseră în preajma roţii, Dan şi Maria se duseră spre circ, Ionel şi Ioana se opreau cînd în faţa bazarului, cînd lîngă ghereta vinzătorului de păpuşi.

Ioana cumpără o păpuşă uriaşă, pentru a deschide gura vinzătorului. Dar nu reuşi să afle prea multe de la el. În esenţă le spuse că noaptea se strînge totul şi se încuie în lăzi, că ei — vinzătorii — trebuie să se ducă în oraş, unde au gazde, că nu rămîne nimic

deschis după miezul nopții, uneori doar ghereta de tragere la țintă de lingă circ, dar nu mai mult de jumătate de oră, o oră.

— Și nu v-au călcat niciodată hoții? întrebă Ioana, de parcă ar fi fost în fața unui magazin de bijuterii.

— Pe mine? răspuse vânzătorul. Păi ce să ia de la mine? Ghipsul ăsta? Lada și lacătul ăsta ajung. Acolo unde ar fi ce să ia, nu pot dovedi spărgătorii; doar cu dinamita.

Arătase cu mîna spre vecinii îndepărtați, de la roata norocului. Și s-ar fi retras în mușenia lui, dacă Ioana n-ar fi continuat cu întrebările. Pentru a-i deschide gustul de vorbă, plecă de la ultima lui afirmație:

— Sînt chiar așa de blindați cei de la roata norocului?

— Trei lacăte speciale și cheie... Și în pădure ar putea să lase lăzile, că sînt căptușite cu metal.

Ioana se gîndi că sosise momentul să pună întrebarea cheie:

— Vă ajută și pe dumneavoastră, cînd aveți obiecte mai de preț? Poate că se întîmplă uneori...

— Cine? Ei? Tilharii ăia? Eu măcar îmi cîștig pîinea cinstit. Cine vrea să cumpere, cumpără; cine nu, treaba lui. Nu iau banii prin viclenie și hoție ca ei... Da' nici nu vreau să mai aud de dinșii. Înainte am stat mai aproape de ei, e vad bun acolo... Dar m-au amenințat că-mi distrug marfa, dacă nu mă mut; cică le făceam concurență... Cred și eu, că eu nu hoțeam lumea ca ei... Decit să tragă la ei, mai bine cumărau de la mine... mai ales copiii, că pe ei îi atrag păpușile astea... Ce era să fac? Să mă pun cu ei? Mi-ar fi spart lada într-o noapte și mi-ar fi distrus marfa... Iată cum am ajuns în locul ăsta mai ascuns, pe unde nu prea trece lume... Acolo lingă ei era în avantajul meu... Lucrurile lor atrag și mă vedeau și pe mine copiii cu tărăbuța asta...

Dan trecu lingă Ionel, făcîndu-i semnul acela discret de adunare. După două minute, toți, cu excepția lui Ursu, care rămînea de pază la roata norocului, se întîlniră lingă călușei. Acolo era mai multă animație, călușeii se roteau întruna, nu atrăgeau atenția nimănui. Dan părea alarmat:

— L-am văzut pe cozoroc! îi anunță el. Stă cu cîțiva băieți de seama lui la ghereta de tir. Trag la țintă. Din fericire, el nu m-a zărit. Și nu știu ce să facem? Eu nu pot să intru în vorbă cu el. Mă cunoaște și s-ar putea să iasă cu scandal. Dacă n-ar fi ațiția băieți acolo...

Maria se simți jignită. Îl întrerupse imediat pe Dan:

— Și ce dacă sînt ațiția băieți? Crezi că mi-e teamă? Stați voi aici liniștiți. Mă duc eu. Gata!

Și se opri la gheretă, nu ca să se uite la figurile și scenele mobile, ci ca să ridă de neîndemînarea unui trăgător. În loc să simtă curaj sau să treacă la golănisme, băieții, așa versați cum erau ei într-ale ciroului, se cam intimidară. Gestul ei era neobișnuit, neverosimil. Și Maria își continuă ofensiva. Se adresă direct cozorocului (avea șapca pe cap):

— Dumeata neapărat trebuie să fii la înălțime, ca...

Maria arătă cu mîna spre circ. Cozorocul tocmai se pregătea să tragă și din cauza emoției rată și el ținta. Dar Maria era convinsă că va avea în el un aliat în incidentul care se pregătea.

Într-adevăr, revenindu-și din prima uimire, băieții își pregăteau atacurile. Căutau vorbe grosolane și chiar acțiuni directe. Dar mai întii unul din ei lansă provocarea (pe care Maria o aștepta de la început):

— Arată-ne dumneata, dacă o faci atît pe grozava.

Maria își înclină capul, uitîndu-se speriată la vecinul ei, cozorocul. Ceilalți nu-i puteau vedea figura. Mai ridică o dată din sprîncene, luă o pușcă și potrive o țintă. Ochi mult, multă vreme, pînă simți că vecinul i-a prins intenția. Își căuta și el o țintă.

— Calul și călărețul? spuse Maria zeflemitoare, apoi își îndreptă țeava armei spre micul punct negru.

Ea nici nu apăsă pe trăgaci și ținta anunțată începu să se miște ca urmare a zgomotului sec pe care-l făcu descărcarea unei arme. "Acum se va decide soarta partidei!" gîndi ea. Lăsă arma pe tarabă și le adresă un zîmbet de dispreț băieților în semn de: "Ați văzut?" Forțase jocul, pentru că nu știa sigur dacă vecinul ei voise s-o ajute, sau s-o batjocorească. Prin gestul pe care îl făcuse îi strecura însă o anumită îndoială. El putea să-și închipuie că au tras amîndoi în același timp sau că el a greșit ținta și că ea a nimerit-o. Nu putea fi sigur că el a țintit și ea a greșit.

Cozorocul îi zîmbi admirativ. Partida fusese ciștigată. Ceilalți încercară un atac

verbal, dar privirile cozorocului îi puseră repede la punct. De unde se vedea că băiatul se bucură de un mare respect printre ei. De aici pînă la a se plimba cu cozorocul prin bilci era un fleac. Băiatul devenise atît de timid, că ea se văzu nevoită să facă propunerea, după ce strîmbă nasul în direcția celorlalți.

Cozorocul nu avea nimic din ceea ce își închipuia Maria că trebuia să fie un artist de circ. Nu era nici înfumurat, nici arțăgos, nici nepolitic, ba mai mult, părea că posedă o anumită doză de candoare. Ridica mereu din umeri și zîmbea chinuit ca un nătîng. La toate întrebările ei răspundea prin da sau prin nu, parcă n-ar fi știut să vorbească. Cînd îl atinse de cîteva ori cu mîna se înroși pînă la urechi. Și Maria căpătă subit simpatie pentru el. Probabil că și glasul ei se schimbă, deoarece cozorocul își pierdu zîmbetul acela care-l urîtea și parcă îi pieri și stînghereala. După un sfert de oră începu să-și povestească viața prin cîteva cuvinte, fără prea multe amănunte. Reda numai esențialul. Fusese pierdut în timpul secetei într-o gară. Cunoscuții, care-l luaseră cu ei, spre a-l duce undeva în Muntenia la niște rude, coboriseră în stație împreună cu el și-l pierduseră în aglomerația de pe peron. Trenul plecase fără el. Cîineva îl văzuse plîngînd, se strînsese probabil lume, îl întrebaseră cum îl cheamă, dar el nu avea decît trei ani și răspunsese așa cum știa: Andu. În gară era un circ și el gata de plecare. Cîineva îl luase. O dresoare de cai. Îl dusese probabil în cușeta ei. Îi rămăsese numele. Numai vocala de la sfîrșit i se schimbă. Ando. Și de atunci trăise în permanență la circ. Dresoarea plecase cu cinci ani în urmă în altă parte. De astă dată nu-l mai luase cu ea. Avea trei copii.

– Ești numai saltimbanc? îl întrebă Maria.

– Mai fac și altele... de toate... Pantomimă... Vînd programe... am grijă de animale... și altele.

– Și altele? prelungi Maria întrebarea.

Dar Ando nu-i răspunse. Își plecă ochii în jos și iar se înroși pînă la urechi. Și mersul parcă i se împletici.

– Te-am văzut! minți Maria. Și mi-a plăcut foarte mult cum faci salturile mortale.

Ando ridică timid din umeri. Parcă voia să spună: "Asta-i meseria mea". Dar aproape imediat se produse o nouă erupție în el:

– Nu vreau să rămîn saltimbanc! Vreau să mă fac echilibrist! Asta n-am voie s-o spun nimănui. M-ar călca în picioare șeful trupei. Fac pe ascuns antrenamente cu maestrul Torenzo. Știi ce bine stau pe patru scaune? Și cad jos în salt mortal... Pregătim împreună un număr senzațional... Dar asta nu trebuie s-o știe absolut nimeni!

Mai merseră cîteva minute împreună, tăcînd amîndoi. Deodată Ando tresări și se scuză:

– Trebuie să plec... Dacă vrei să vii și mîine la aceeași oră... tot acolo... Am văzut că n-ai apăsător pe trăgaci... Eu pot să țintesc și cu ochii închiși... Numai atunci am greșit, cred că prima dată în viața mea... Am văzut că n-ai tras și... Dar să nu-ți fie frică de ei... Dacă te-au văzut cu mine... La revedere...

Ando zbură de lîngă ea. Nu se ducea spre circ. Ci în altă parte, spre o panoramă, în fața căreia îl aștepta atletul.

Cînd ajunse la roata norocului, Maria îl zări pe schelet. Stătea cu mîinile la spate, nemișcat, tăcut. I se putea vedea însă, pentru prima dată, direcția privirilor. Se uita neconștient spre Ionel și Ioana care se prefăceau interesați în ceea ce se întîmpla la roata norocului încercuită de un grup de prichindei. Amîndoi însă tremurau. Și după ce scheletul părăsi regiunea, cei doi vinovați rămaseră cîtva timp nemișcați. Pînă cînd Lucia, cu tonul ei care nu accepta opoziție, anunță că a sosit timpul plecării.

4

Imediat după-masă – bunica fusese nemulțumită de întîrzierea neanunțată a celor de la bilci – cireșarii se retraseră în grabă la sediul cartierului general, în chioșc. Victor le ascultă cu multă atenție rapoartele, rugîndu-i încă înainte de a începe să nu omită nici un detaliu. Raportorii erau nemulțumiți de sărăcia și neînsemnătatea informațiilor culese. Dar Victor îi încuraja mereu să vorbească, să spună totul, chiar și amănunte din îmbrăcăminte celor întîlniți sau a celor cu care intraseră în vorbă. Cea mai mare emoție produse, așa cum era firesc, povestirea Mariei, deși ea nu insistase la început asupra modului cum intrase în vorbă cu Ando. (După multe insistențe, din partea lui Tic mai ales, ea cedă.) Ciufuliciul, ca și Ursu, ca toți ceilalți de altfel, erau profund impresionați de povestea saltimbancului. Începeau să-i urască pe cei de la circ.

– A spus chiar așa: că l-ar călca în picioare? întrebă emoționată Ioana.

– Noroc de maestrul Torenzo! strigă Tic. O să facă din el cel mai mare echilibrist din lume. Cuplul Ando–Torenzo! Auziți ce frumos sună?

– A încăput pe mîna unui maestru, spuse Victor. Cuplul Ando-Torenzo! Într-adevăr sună frumos, Ticușor...

Victor era vesel. Se ghicea aceasta din toată atitudinea lui. De cîteva ori, însă, figura îi fu bîntuită totuși de o undă de neliniște. Atunci ridica sprîncenele și murmură ca pentru el:

– Tilharii de la roata norocului!

Repetă cuvintele pe care le rostise vînzătorul de păpuși. Alunga însă de fiecare dată, cu o mișcare a mîinii, gîndurile negre.

– Cam săraci, spuse Lucia. Dacă ar fi fost lume mai multă... poate că am fi aflat lucruri mai interesante. Ne simțeam cam stingheri, Victor. Mereu înfipti în mijlocului bilciului, putea să ne ia toată lumea la ochi...

– La asta nu m-am gîndit, recunosc Victor. Mi-e teamă să nu vă fi luat la ochi... tilharii de la roata norocului... Hultanul nu a apărut nici o clipă pe acolo?... Și nimeni, nici o dată măcar, n-a cîștigat un obiect mai mare?

Negație totală, sigură, fără echivoc.

– Mă întreb de ce nu s-a cîștigat? continuă Victor. Tu, Ursule, ai stat tot timpul lingă roată?

– Cam... răspunse cel întrebă. M-am mai mișcat eu, dar tot în apropierea ei... Cred că am greșit...

– Și scheletul? întrebă Tic. N-a tras niciodată? Asta nu se poate! După ce a cîștigat... Tu ce crezi, Victor?

– Ce cred eu, Ticușor? Eu cred că astăzi nu se va mai cîștiga la roata norocului... Așa s-a planificat... Dar nu uita că Lucia spunea, dimineață, ceva despre niște intenții umanitare. Și tare mi-e teamă, Ticule, că se vor cîștiga niște obiecte...

Lucia îl întrerupse iritată:

– Noi v-am spus ceea ce aveam de spus... Am fost cam săraci. Dar după bucuria ta, Victor, îmi închipui că voi ați pus mîna pe niște date esențiale... Lasă, că simțim noi...

– Mai întii că n-ați fost deloc săraci, răspunse Victor. Dimpotrivă. *Ați adus cîteva date esențiale*. Și am fost convins că le veți aduce. Noi? Ce-am făcut noi? Spune-le tu, Ticule, că tu ai fost cel chinuit. Noi am discutat mereu, mereu. Ore întregi... Hai, Ticușor, nu-i mai ține pe jeratic.

Ticușor relată mai întii convorbiră pe care o avusese cu moș Costache, apoi concluzia discuției cu Victor. Și trebui să răspundă la o sumedenie de întrebări. Cum? De ce? Cînd? Ce fel? Suporta un al doilea calvar după cel de dimineață, din parc. Rezistă însă eroic pînă la urmă. În sfîrșit, toți tinerii cunoșteau în aceeași măsură datele problemei. Nimic din ce știa unul nu-i era străin celuilalt.

– Asta e! spuse Victor în concluzie. Din aceste date va trebui să dezlegăm misterul tanagralelor.

– Lipsește totuși o logică, îndrăzni Lucia să-l contrazică.

– Știu, Lucia, răspunse el. Lipsește ceva. O verigă esențială. Dar cîteva fapte, și unele dintre ele culese azi, ne vor ajuta s-o găsim. Eu am impresia, am aproape certitudinea, că unul dintre noi are această verigă în mînă, dar nu e conștient de ea. Poate că nici nu-și amintește de ea, poate că i se pare atît de mărunt și de nesemnificativ detaliul, încît îl ignoră, sau poate că nu-l pune în relație cu problema noastră. Bineînțeles fără să-și dea seama. Ei, dar logica va putea suplini, nădăjduiesc, lipsa verigii... S-ar mai putea și altceva. Poate că n-am posibilitatea materială, fizică, de a descoperi acel amănunt esențial... Dar eu înclin spre prima părere...

– Te-ai apropiat atît de mult de dezlegarea misterului? întrebă Dan. Și tot ce ai scos din mister ai adăugat persoanei tale. De aceea ai devenit atît de misterios. Acum te cred, Victor. Pe baza raționamentului pe care l-am expus. Ca la o balanță. Ce scoți dintr-un taler este egal...

– Iar cu teoriile? spuse Maria. Am ajuns într-un loc... Eu mă simt în beznă... Parcă așa fi la bilci, în miezul nopții...

Victor o liniște:

– Nu vom sta pînă la miezul nopții. Dar trebuie să ne pregătim pentru bilci. Lucia susținea că trebuie pedepsiți tilharii de la roata norocului... Dacă știm totul, nu sînteți de părere că intenția noastră umanitară poate fi transformată foarte ușor într-o acțiune cu același caracter?

– Ba da! Ba da! se înfierbîntă Tic. Am jurat ceva la începutul întâmplărilor noastre și eu îmi țin jurămintele. Cu banii pe care i-am pierdut acolo puteam să organizez o roată a norocului. Măcar la un obiect, la un singur obiect, am și eu dreptul.

– Ai, Ticușor! Ai din plin dreptul! îl încurajă Dan. Și dacă vrei, îți pot veni în ajutor.

– Dar pentru a reuși acțiunea noastră umanitară, spuse Victor, trebuie să-i invităm pe bunici la circ, și pe prietenii bunicilor tăi, Ioana, și pe alți prieteni ai bunicilor tăi... Trebuie să fie alături de noi și împreună cu noi oameni în vîrstă, care impun respect... Amintiți-vă scena dintre prichindelul care a cîștigat vaza și lunganul care l-a bătut apoi pe Tic...

– Cînd m-a bătut? se oțări ciufuliciul. Mi-a tras o palmă și m-am împiedicat eu. Nu asta-i durerea. M-a scuipat, nemernicul, m-a scuipat de la cinci metri drept pe virful pantofului și din păcate chiar acolo a vrut să ochească...

Intervenția lui Tic, cu tot patetismul ei, nu fu luată în serios. Toți se gîndeau la ceea ce spusese Victor. Era nevoie să se preîntîmpine orice conflict și asta nu se putea face decît așa cum propusese el.

– Și chiar crezi că o să-i putem pedepsi pe tilhari? întrebă Dan. Cine știe ce șmecherii mai descoperă, sau cine știe ce obstacole pot ridica în calea acțiunii noastre profund umanitare?

Era și un ton de zeflema în spusele lui. Dar Victor parcă nici nu sesiză:

– E obligatoriu, Dan.

– E obligația noastră morală! îl susținu Lucia. Și decît să ne pierdem timpul, mai bine să lansăm invitații. Eu îi invit pe bunici! Tu, Ioana, caută pe alții. Ia-ți ajutoare! Victor rămase singur cu Ursu:

– Tu ai rolul cel mai greu, Ursule. Trebuie, la un anumit semnal, dar numai atunci, în cîteva secunde, să îndrepti cuietele și chiar să le scoți în față, pentru a le transforma în obstacole. Și cred că și după aceea o să ai o misiune foarte dificilă.

5

Și Lucia, și Ioana, și Maria procedaseră cu atîta iscusință, încît cireșarii porniră spre bilci, după cină, însoțiți de patru perechi de bunici, care tot timpul drumului laudară "stima și grija tinerilor de azi. Ehe! Iată-i că nu-i uită pe cei bătrîni, care le-au indulcit copilăria. Ieri îi duceam noi de mîină pe la panorame și menajerii, azi ne duc ei. Și să le fie spre cinste și cu noroc!"

– Oare n-am plecat prea tîrziu? îl întrebă Ursu în șoaptă pe Victor. La ora asta, oamenii au intrat la spectacole. Ba chiar cred c-o să ajungem după pauză, Victor.

– Nimic nu e întîmplător, Ursule. Nu știu cine a spus vorba asta pentru prima dată, dar cred că orice om a descoperit-o, măcar la vîrsta de șapte ani.

– Aaaaa! Va să zică ești vesel... înțelese Ursu.

– Cam așa, Ursule, și sint un ingrat. Mă gîndesc la tine. Și ar trebui să fiu trist, foarte trist.

– Cuietele alea? Cu riscul de a-mi rupe degetele, de a-mi zdrobi brațele și tot le scot eu afară.

– Numai asta nu, Ursule! Să-ți ferești degetele și brațele ca ochii din cap. Nici o julitură, auzi?

– Cuietele sînt înfîpte cam adînc, răspunse Ursu. Le-am controlat dimineată. Și lemnul e foarte rezistent. N-o să fie chiar așa de ușor. Mai ales că trebuie făcut totul iute. N-ai spus așa?

– Ba da! Ba da! În mai puțin de jumătate de minut. Dar nu mi-e teamă mie de asta... Stai puțin mai în urmă... Vreau să discutăm ceva între noi... Nu știu de ce, am impresia că Ticușor are gînduri de circ... L-a impresionat atît povestea lui Ando... Pînă s-a înnoptat, a făcut întruna exerciții. De jonglerie, de echilibru...

– Nu Ando, răspunse Ursu morocănos, Torenzo l-a prins. Tot timpul, aseară, am stat la circ ca pe ghimpi...

– Ești gelos, Ursule...

– Sînt furios! De ce să mi-l ia pe degeaba? Ți-a nu știe decît să cadă, cu bubuituri de tobe. Atît de rău m-am înfuriat aseară, că eram cît p-aci să răspund la provocare. Numai ca să-i arăt lui Ticușor...

– Extraordinar! spuse Victor uluit. Crezi tu că i-ai putea face față?

– Nu știu... Dar cu furia pe care o aveam în mine... E antrenat și e foarte puternic și are mai multă experiență...

– Cred că ar vui orașul numai dacă i-ai răspunde la provocare... Dar mi-e teamă, Ursule... Și tare-aș vrea să-l lecuim pe Ticușor... Hai mai repede! Ne apropiem...

Se terminase de mult pauza spectacolelor, cind cireșarii și invitații lor ajunseră la bilci. În dosul cartoanelor, scîndu-rilor și pînzelor de cort se auzea larmă, vuiete, muzică, aplauze. Spectacolele continuau.

Grupul de tineri și bătrîni colinda parcă la întîmplare prin bilci, dar avea o direcție precisă, e drept, cam lentă: roata norocului. În fața gheretei cu păpuși de ghips, Tic se ciocni fără să vrea de un bărbat gras și înalt, care se uita fără scop la statuete.

– Pardon! Ce, nu vezi, domnule, pe unde treci? spuse înfuriat cel lovit. Eu mă scol mîine dimineață la...

Dar nu-și mai termină fraza. Se uita cu ochii mari și puțintel cam încurcat la ciufulici. Își dăduseră doar amîndoi întîlnire la circ, singuri, ca să poată comenta în voce programul.

– Știți... se scuză Tic, sint cu bunicii... Nu s-a putut...

– Și eu, arătă el spre nevastă, sint tot cu... Nu s-a...

Deodată lui Tic îi veni o idee:

– Nu mergeți cu noi la roata norocului? Săru-mîna...

– Cum să nu! răspunse grăsanul. Mai luăm și noi oleacă de aer. Nu-i așa, Sofițo?...

Da, domnule! Toată noaptea m-am gîndit. Extraordinar! Cîte mese, cîte sticle, cîte scaune! Și tobele, domnule! Tobe! Exact cînd s-a prăbușit. Extraordinar.

– Eu l-am și visat, mărturisi Tic. Parcă săream amîndoi de sus de tot, din cer, țînîndu-ne de mînă... Și coboram lin, fără parașută și lumea se uita înspăimîntată...

– Da, domnule! Fără parașută! Așa ar trebui să se facă!

Victor îl lovi cu cotul pe Ursu. Auziseră amîndoi conversația filo-echilibriștilor. Ursu răspunse semnului lui Victor, încordîndu-și brațul ca o coardă de oțel. Și Victor se cutremură.

Erau mulți gură-cască la roata norocului dar parcă nimeni nu îndrăznea să-și pună mîntea cu șipca de oțel. Hultanul striga, striga fără încetare, chema, ridica și flutura deasupra capetelor celor adunați tigăi, oale, căldări, statuete. Din cînd în cînd își făcea vînt cu pălăria de paie și apoi iar striga. Fața i se congestionase de atîta efort, ochii i se făcuseră cît niște cepe. Grupul noilor sosiți înconjură roata. Hultanul, simțînd pradă în apropiere, își înteți chemările:

– Încercați-vă norocul! Care mai trage! Care mai ia! Oale, vase, crățiți, tigăi!

Discobolul lui Fradaburidi! Care mai trage!

Victor lansă semnalul de adunare al cireșarilor. Toți erau în jurul lui și-i ascultau șoaptele. Apoi se răspîndiră în jurul roții. Hultanul striga mereu. Făcea semne cu mîna oamenilor. Cireșarii și insoțitorii lor strîngeau pe nesimțite cercul în jurul roții. Făcuseră un zid între ei și ceilalți privitori. Victor se uită la ceas. Numără în gînd pînă la zece. Voia să-și adune calmul. Cu o mînă îi făcu semn lui Ursu, iar cu cealaltă își aranja părul.

Atacul porni simultan. Tinerii îl înconjurară pe Hultan, cumpărîndu-i trageri. Nu mai prididea cu împărțirea biletelor. Fiecare cumpăra cîte cinci, cîte șase trageri o dată și se băteau pe rînd. Așa ceva nu i se mai întîmplase nici în zilele cele mai norocoase, în toiul bilciului. Împărțea întruna bilete, aranja ordinea tragerilor, iar Ursu înconjura roata, trăgînd cu o putere cumplită, disperată, cuietele care încadrau cele cinci numere mari. În sfîrșit, ajunse în dreptul lui Victor, cu mîinile amorțite de durere. Răsuflă de două ori. Era semnalul convenit. Îl felicită pe Ursu, strîngîndu-i brațul, apoi îi strigă la ureche:

– Și acum poți să te răzbuni, Ursule. Măcar să-i rezști. Arată-i de ce sint capabili cireșarii. Să-i rezști pînă la ultima putere!

Vlăjganului nu-i venea să creadă:

– Chiar? întrebă el.

– N-a fost asta dorința ta?

Ursu se desprinse ca un fulger din grupul cireșarilor. Era convins că în urma lui aleargă Tic.

6

Ciufuliciul nici nu-i trecea prin cap un asemenea gînd. Începu primul tragerile. Ghinionul îl urmărea însă și în aceste condiții noi de "răzbunare umanitară". Primi trei lulele și doi iepurași pentru cele cinci trageri.

– Mai dați-mi cinci trageri! ceru Tic.

Hultanul primi banii și-i inapoie biletele, dar nu izbuti să-i pună și șipca în mînă.

— La rînd! La rînd! se auziră voci nerăbdătoare, și toate îi erau cunoscute.
— Ce la rînd domnule?! îi luă cineva apărarea. Ce, el n-are voie să tragă cînd vrea? N-aveți și dumneavoastră bilete?
— La rînd! țipă Dan și împinse șipca.
La a treia tragere, Hultanul se îngălbeni. Coarda se oprise în dreptul cifrei care avea drept obiect ciștigător negrul îmbrăcat în costum colonial.
— Ura! strigă Dan ca un apucat. Ura!
— A luat-o! țipă cu jumătate de gură Hultanul. A luat-o!
Pentru celelalte două trageri, Dan primi doi iepurași. Ionel trase de șase ori, fără să ciștige altceva decît iepurași și lulele. Ioana, în schimb, îi arătă Hultanului chiar de la prima tragere o cifră care-l inverzi de astă dată. Pierduse vaza chinezească.
— Stați! spuse el cu un răcnet. Vă dau o oală în loc. O oală de sarmale. Pofțiți oala!
— Vaza! țipă Ioana. Să-mi dai vaza! Am ciștigat-o!
Imediat se ridicară cîteva bastoane și umbrele. Grupul bătrînilor devenise temut, amenințător. O voce și mai groasă decît a Hultanului domină vacarmul:
— Să-i dai, domnule, vaza imediat! Știi cine sînt eu? Te iau de guler și te duc imediat! Auzi?
Intervenția aceea autoritară îl dădu gata pe Hultan. Ridică vaza în mină și, de ciudă, începu să urle ca un smintit:
— A luat-o! Uite cum a luat-o!
Dar nu mai era nevoie să urle. Acțiunea umanitară a cireșarilor strînsese toți oamenii care erau la ora aceea la bilci, la roata norocului. Și în față de tot era un zid imens, format numai din oameni respectabili, cu părul alb, cu bastoane argintate la capăt, și cu un conducător "Știți cine sînt eu, domnule?"
Îi venea rîndul lui Victor să tragă. El nu era însă fericit și vesel ca prietenii lui. Se gîndea la altceva. Mîna lui tremura cînd împinse șipca.

7

Ursu răspunsese provocării. Coborî din stal, printre spectatori, în arenă. Directorul circului îi strînsese mîna. Torenzo îl întîmpină zîmbitor, ca pe o veche cunoștință. Apoi Ursu dispăru după perdele, în culisele circului. În cele două minute de așteptare, atletul înconjură de cîteva ori arena, făcînd exerciții de respirație. Pectoralii i se umflau ca mingile.

— Aoleu! se auzi o voce de femeie dintr-o lojă. Ce i-a venit tinărului ăla să se bată? O să-l omoare. Eu plec. Nu suport.

Apăru în sfîrșit și Ursu, îmbrăcat la fel ca Torenzo, în ținută de luptător. Un murmur de admirație întîmpină sosirea lui. Păcat că era mai scund și mai slăbuț decît adversarul său. Musculatura lui superbă părea mai suplă, mai fină, mai reliefată.

— Ar trebui să-l oprească, se auzi altă voce. O diferență de greutate. Asta nu-i drept. Cel puțin cincisprezece kilograme...

Cei doi adversari și întinseră mîinile și chiar în aceeași clipă porniră atacul. Își căutau urmerii, gîtul, picioarele. Dar fiecare se ferea. După cîteva tatonări, pentru a încerca forța și rezistența adversarului, Torenzo îi întinse o cursă lui Ursu. Se lăsă apucat de gît și de brațul stîng, se prefăcu că-și pierde echilibrul, dar se întoarse imediat ca o șfirlează și căzu în spatele lui Ursu. Sala izbucni în aplauze. Nu era un aranjament, ci o luptă adevărată. Ursu prevăzuse însă manevra. Simulă și el o cădere, dar în plină alunecare prinse brațul drept al adversarului, petrecîndu-și-l după umăr cu iuțeala fulgerului. Torenzo fu azvîrlit în aer, dar efortul îl amețise pe Ursu. Căzu la podea, înaintea atletului, și se pomeniră amîndoi jos, incolăciți, căutînd prize, puncte vulnerabile, rotindu-se, apoi alunecînd din încheștare exact în momentul hotărîtor.

Într-o astfel de alunecare, Torenzo îl prinse pe Ursu de picior cu amîndouă brațele. Partida părea jucată. Și nu-l trase spre el, cum sperase și cum se pregătise cireșarul, ci îi suci piciorul, nemilos, crud, ca un clește de fier, neînsuflețit. Durerea neașteptată, violentă, îl transformă pe Ursu în arc. Nu alunecă, nu se desprinse din teribilul clește, ci sări ca împins de o forță. Și fără să-și refacă respirația, se azvîrli asupra atletului. Surpriza îl dezechilibră pe Torenzo. Ursu îi căzu în spate, prinzîndu-l pe sub brațe, parcă voinde să-l ducă spre dublul Nelson. Aceasta crezu atletul. Și își căută toate rezistențele împotriva primejdiei figurii. Se înțepeni, își încordă toți mușchii, se lăsă încet în genunchi, așteptînd acțiunea adversarului, pregătindu-și replica hotărîtoare. Dar Ursu nu urmărea Nelsonul. Îl speria numai pe atlet, prin încordarea mușchilor. Încordarea se

petrecea la intervale precise. Și foarte târziu, atletul înțelese că adversarul său urmărise o simplă manevră, o manevră copilărească prin acea mișcare amenințătoare, atât de temută în lumea luptătorilor, într-adevăr, Ursu își potrivise în așa fel mișcările, încât ele să-i dea rivalului impresia că încearcă să-l doboare, dar de fapt să-l ajute la refacerea respirației și la adunarea forțelor. Se odihni și atletul în această perioadă tulbură, plină de amenințări pentru el. Dar odihna lui fusese neregulată, întâmplătoare, parcă impusă anume așa de adversarul pe care-l ținea în spate. Cu un efort teribil se eliberă din strînsoare, dar efortul lui fusese în van. Ursu îi dăduse drumul exact în clipa în care simți încordarea celui alt. Știa că explozia lui nu se va întrerupe, ci va continua inutil.

Se aflau din nou la mijlocul podelei, unul din fața altuia. Parcă abia începeau lupta. Cu deosebirea că amândoi începeau să-și cunoască forțele. Cu spatele aplecat, cu umerii și mâinile întinse înainte se căutau, dar mai ales își căutau în gând metodele, armele cu care să învingă. Primul atac îl porni Torenzo.

8

La roata norocului, bastonele și umbrelele se înmulțiseră. Cîteva "oameni" liberi de la panorame și de la tarabele întîr-ziate încercară să intervină în sprijinul Hultanului.

– Se închide! Se închide! strigau ei.

Porniră imediat bunicile la asalt:

– Să vă fie rușine! Parcă-ați fi niște vagabonzi!... Stați! Stați puțin! Domnule!

Domnule! Veniți aici! Aveți niște clienți!

– Ia stați, nenșorilor! strigă grăsanul. Stați numai o secundă! N-auziți? (Era urlet, nu voce.) Fugiți, hai?

"Ajutoarele" nu se gîndiseră pînă atunci la fugă. Dar cînd îi auziră întrebarea (parcă îi era teamă grăsanului că n-o să-i prindă), o tuliră ca niște potîrnichi.

Victor cîștigase capul lui Apollo. Chiar la ultima tragere. A șaptea. Îl ridică în sus, ca pe un trofeu. Dar, temîndu-se că i l-ar putea lua cineva, îl duse imediat în sacoșa bunicilor, anume pregătită pentru acțiunea "umanitară" a cireșarilor.

Era Maria la rînd. De undeva din cercul privitorilor, cu pumnii strînși, palid, cu buzele mușcate pînă la sînge, o privea Ando. Tremura ca varga. Maria trase de două ori. Prima dată primi o păpușă cit degetul. A doua oară coarda se opri la numărul la care fusese vaza chinezească.

Lumea începu să vocifereze:

– Să-i dea altceva în loc! Altceva! A cîștigat!

Hultanul se strîmba la toți. Nu știa ce să facă. Scoase o păpușă de ghips de sub tarabă și i-o întinse. Apoi se rugă de ea:

– Nu mai trageți, vă rog! Mă nenorociți!...

Victor îl auzi și-i făcu semn Mariei să tragă. La a patra tragere, Maria cîștigă cuplul de îndrăgostiți înălțat pe un soclu de marmură și abia atunci descoperi că marmura era o imitație. Victor luă trofeul și-l duse vesel spre sacoșa bunicilor.

Hultanul profită de răgaz și smulse cu o repeziciune uluitoare, de necrezut pentru proporțiile sale, eticheta de pe soclul discobolului și o lipi în aceeași secundă pe un lighean de rufe. Mișcarea fusese atât de fulgerătoare, că nimeni nu sezișă. Nimeni... cu excepția ciufuliciului care nu-și dezlipise nici o clipă ochii de la acel obiect. Mai trebuia, oare, Tic să-și amintească jurămintele, suferințele pe care i le pricinuiseră discobolul? Fără ispita pe care i-o produsese acea statuie ar mai fi trăit, oare, cireșarii extraordinara lor aventură? Cum ar fi putut să renunțe la ea? Mai bine... Mai bine...

Discobolul stătea triumfător și, de cîteva clipe, invulnerabil, în virful piramidei. Brațele lui, în efort, se depărtau de umeri ca o cruce, apoi urmau trunchiul și picioarele suple, subțiri, apoi venea soclul ca o palmă de mare și subțire ca un deget. Cît de mult studiaseră ciufuliciul detaliile statuii! Cît de mult îi plăceau brațele întinse ca niște aripi, apoi linia subțire a trupului și soclul acela parcă anume potrivit pentru planul său.

9

Ursu știa că va fi învins. Încercase zadarnic să-și obosească adversarul. Folosise în acest scop o sumedenie de tertipuri și de manevre, care altuia i-ar fi scos sufletul. Dar atletul avea rezistența dură a oamenilor de profesie. Era imposibil să-l doboare. Peste un anumit timp, care nu va fi prea lung, vloga se va scurge din trupul său și atunci atletul – care se pregătise pentru o asemenea posibilitate, care acceptase și impusese această

tactică — îl va răsuci de câteva ori, îl va lua pe umeri și-l va azvîrli la pămînt, apoi îl va întinde ca pe o zdreanță pe podea, îl va imobiliza acolo, atîta timp cît va voi el. Trebuia să riște un atac surpriză, să strecoare, cît mai era vreme, în mintea atletului, nesiguranța, neprevăzutul. Va face exact ceea ce îi spusese Victor: să reziste cît mai mult. Și porni un atac fulgerător. Se repezi spre gîtul adversarului cu iuțeala și suplețea unei pantere. Atletul se feri printr-o eschivă ușoară, întocmai cum prevăzuse și dorise Ursu. În plin salt, cireșarul schimbă direcția atacului și, de astă dată, Torengo nu mai avu timp să se ferească. Îi prinse piciorul drept. Îi apucase cu amîndouă miinile glezna. Și începu să-l împingă și să-l tragă neregulat, dezordonat, încet sau tare, pentru a nu-i da celuiilalt posibilitatea să se apere, pentru a-l face să-și piardă echilibrul. Torengo nu rezistă multă vreme ritmului dezordonat. Se prăbuși, dar, în cădere, lovi fulgerător cu piciorul liber abdomenul lui Ursu. Durerea înțepă cu mii de ace ochii cireșarului. Respirația i se opri, simți cum i se clatină capul și în cădere i se aprinse fulgerul unui gînd. Toată ființa lui era parcă un singur gînd. Nu mai știa dacă are puteri, simțuri, senzații. Un singur gînd: să mai reziste. Parcă treceau ore. Se zvîrcolea cu ideea că se întîmplă totuși ceva care scăpa oricăror reguli umane. Cînd își reveni din amețelă, simți că are ceva în miini, ceva dur și viu, pentru că degetele lui sesizau zvîrcoliri. Prin urmare nu scăpase piciorul, nu-i dăduse drumul. Înțelese că strînsoarea aceea de clește, care nu se supunea nici unei reguli, care scăpa oricărei înțelegeri și oricărui experiment, aceea strînsoare, transformarea brațelor în clește neînsuflețit, dirijat și susținut de alte forțe, îl salvase.

Publicul nu înțelegea ce se petrece în arenă. Văzuse un om căzut în genunchi, cu trupul indoit, cu capul balansîndu-i-se ca un pendul neregulat, ținînd cu miinile glezna altuia, care se zbătea să scape, se sucea, se învîrtea, izbea, împingea, trăgea, dar nu reușea în nici un chip; piciorul îi părea prins într-o capcană de oțel.

Descleștarea îi trînti pe amîndoi. Torengo se ridică primul. Chipul lui exprima o decizie neclintită. Ursu îl aștepta în genunchi. Se trezise. Își amintea lovitura pe care o primise în abdomen. Nu putea, sau nu voia să creadă, că fusese o lovitură întîmplătoare, o scăpare, nu reflex necontrolat al adversarului. Fusese prea dură, prea sigură, îl ținuse exact în plexul solar. Va răspunde cu aceeași monedă. Se repezi ca un fulger în brațele adversarului. Și, în încheștarea aceea, nimeni nu văzu genunchiul lui Ursu izbind în același loc în care fusese izbit el, nimeni nu văzu cotul lui înălțîndu-se ca un arc spre falca lui Torengo. Cireșarul ridică pe umeri un corp inert. Iar cînd îl azvîrli pe podea și-l întinse ca o cruce, corpul nu opuse nici o rezistență.

Publicul delira. Se azvîrleau pălării, pulovere, se înroșeau miinile de aplauze. Ursu nu văzu și nu auzi nimic. Se retrase cu spatele, amețit, năucit, abia trăgîndu-și sufletul, spre culise.

10

Maria trase ultima dată. Coarda de oțel se opri în dreptul numărului dorit.

— Atletul! țipă Maria. Am cîștigat statuia lui Fradaburidi! Ticușor! Ți-am cîștigat discobolul!

Tic n-o auzea, iar Hultanul îi întindea un lighean de rufe.

— Nu se poate! răcni Maria. Să-mi dai discobolul!

— Să-i dai... ăla, domnule, auzi! Să i-l dai imediat!

Hultanul, fără să vorbească, arătă cu mîna spre o etichetă.

— Săracul Tic! îl compătîmi Victor. Apoi adresîndu-se Hultanului: N-avem nevoie de lighean. Poți să-l ții pentru dumneata.

Hultanul nu așteptă să i se repete propunerea. Imediat puse ligheanul la loc, într-o ladă plină cu obiecte asemănătoare.

Săracul Tic! Dar el nu auzea compătîmirile și lamentările prietenilor săi. El se dădea în lanțuri. Și acolo, de la înălțime, privea insula de oameni, care avea în centru roata norocului. Așa îl descoperi în marea de oameni pe Ilie, așa o descoperi pe profesoara de pian cu pălăria ei cu joben, pe maistrul de la fabrica de cristale, așa îl descoperi și pe schelet, fix, nemișcat, ca un stîlp. Dar ce-l mai interesa pe ciufuliri cine era la roata norocului? El savura înălțimea și viteza. Roata norocului ajunsese sub el. Vedeți piramida de obiecte și în vârful ei silueta mică a aruncătorului de disc. Ce inspirație fericită avusese artistul! Îl sculptase în plină mișcare, cu brațele întinse. Acolo, între brațe și soclu, trebuia să ajungă capătul lassoului. Chiar de la prima aruncare. Și cînd va trage... Tic își pregăti momentul, fără să se grăbească. În curînd, scaunul lui va trece iarăși pe deasupra roții norocului... Azvîrli lassoul încă înainte de a ajunge deasupra cercului de oameni.

Nici n-avu timp să vadă dacă discobolul fusese prins. Mișcarea rotativă îl ducea, dar parcă simțea o greutate în mâini. Și când ajunsese din nou deasupra roții, totul era la fel, nu se schimbase nimic. Parcă revedea o fotografie. Numai discobolul nu se mai afla în vârful piramidei. Atârna la capătul lassoului.

Cînd Victor îl văzu pe Ursu, se înapăimîntă:

– Ce s-a întîmplat, Ursule? N-ai rezistat?

– Nu, Victor. L-am doborît. Și nu cred că-și va reveni prea repede... Dar... l-am lovit nepermis... Am crezut că și el a procedat la fel...

CAPITOLUL XII

1

Cireșarii erau toți în chioșc. Becul mare, înșurubat cu cîteva minute înainte, împrăștia o lumină orbitoare. Tinerii își trăiau acolo veselia. Pe masă, în fața lor, sacoșa de piață a bunicii ascundea, vremelnic, roadele acțiunii lor umanitare.

– Mamă dragă, spuse Dan cuprins de frenezie, i-am pedepsit mai ceva ca într-o carte. Cred că nici fantezia celui mai înaripat autor n-ar fi desoperit o metodă mai grozavă. Cîndva voi folosi această întîmplare. Bravo! Bravo tuturor și, dacă-mi permiteți, considerați-mă și pe mine erou. Extraordinar!

– Brrrr! se rătoi Tic mai mult în glumă. Potrivești în așa fel cuvintele ca să ne amețești urechile. Noroc că se mai și scriu. Te ajute eu, dacă-mi permiteți... Erou. Punct. Extraordinar.

Probabil molipsindu-se de la Dan, se avîntă și Ioana în discuție, cu un curaj de zile mari:

– Am o propunere! Adică mai întii o întrebare... Ce să facem cu obiectele ciștigate?... Oare n-ar fi bine să le transformăm în amintiri?... Fiecare să-și declare preferința!

– Eu n-am nici o preferință, se repezi Dan. Nu mă interesează nici unul dintre obiectele ciștigate la roata norocului.

– Nu mai cred eu asta...

– Zău, Ticușor, zău că n-am. Eu îmi voi păstra păpușa. Așa hidoasă cum este, va fi pentru mine cea mai frumoasă amintire. Sau cum spune nu știu care franțuz celebru: Păpușa aceasta e cea mai frumoasă zi din viața mea... Cu propunerea Ioanei sînt însă de acord. Și pentru că ea a făcut-o, să auzim mai întii preferința ei... Hai, hai! Nu te mai codi atîta!

Ioana își făcu din nou curaj:

– Eu... Dacă nu vrea altcineva vaza chinezească...

Dan care își asumase dintr-o dată sarcina de conducător al discuției decretă, fără să asculte părerea celorlalți:

– S-a făcut! Și vă rog să nu mă acuzați pe mine de familiarism, ci mai degrabă pe Ioana de exces de modestie. Dacă ne gîndim că e gazdă, și că e o verișoară inteligentă, frumoșică...

Și așa mai da o decizie: Cuplul de îndrăgostiți va aparține lui Ionel! Am spus și repet: decizie!

Ionel se îmbujoră la față, dar nici un cuvînt de refuz nu ieși din gura lui. Se împărțiră repede și celelalte obiecte. Maria se alese cu capul lui Apollo, Lucia cu negrul îmbrăcat în costum colonial.

Dan își freca mîinile de bucurie:

– Așa! Așa din mai multe puncte de vedere. Mai întii, pentru că am împărțit – animat de niște simboluri ascunse -obiectele ciștigate la roata norocului. Căutați fiecare simbolul, eu nu-l dezvălui... Apoi, pentru că sînt într-o vervă grozavă... În al treilea rînd, pentru că recunoașteți acest lucru... Apoi...

Și deodată Dan tăcu. Privirile sale făcuseră înconjurul mesei și...

Într-adevăr, mai rămăseseră trei cireșari care nu se alegeau cu nici o amintire materială, drept mărturie a nemaipomenitelor lor întîmplări. Abia atunci, urmărind privirile lui Dan, înțeleseră ceilalți acest lucru.

– Oh, Ticușor! Tocmai tu... se întristă Maria.

– La mine să nu vă gîndiți, răspunse prompt ciufulciul. Am și eu o surpriză, dar v-o arăt mai tîrziu.

– Și tu, Victor? întrebă Ionel. Te-am despuiat de câștig fără să ne dăm seama.

– Eu mă mulțumesc cu o sacoșă... adică m-aș mulțumi cu ea... Numai dacă o voi căpăta, bineînțeles.

– Cum să n-o capeți? răspunse Ioana. Știi tu ce mult țin bunicii mei la tine?

Victor zîmbi și se uită demonstrativ spre Ursu. Îl imită și ceilalți. Ursu simți privirile tuturor ațintite asupra lui. O clipă de stinghereală, numai o clipă. Își reveni imediat. Îl apucă de umeri pe ciufuliciul care stătea lângă el și rosti emoționat:

– Eu am... Mi-a rămas și mie ceva... Mult mai frumos.

Ticușor simți îmbrățișarea și se lipi de pieptul lui. Dar nu știa la ce anume "obiect" se referă Ursu.

Dan ridică mîna și ceru tăcere:

– Pentru că e tîrziu... V-aș ruga să-mi dați mie cuvîntul de închidere... E un nonsens voit, Lucia, nu te speria... Mă gîndeam la un somn mai timpuriu... Aoleu, Ticușor! Ai făcut chestia aia cu cocoșul?

– Astă-seară nu, răspunse cel întreat. Și nu fiindcă am uitat. Am presimțit ceva deosebit și l-am lăsat liber, ca să ne cînte triumful... Dar metoda de amuțire nu-mi aparține, Dan. Am împrumutat-o de la un candidat de cireșar din orașul nostru. Unul Ionuț. Are șanse mari să intre în rîndurile noastre... Dacă ați fi fost atenți, ați fi auzit prima exclamație de bucurie a cocoșului. Chiar cînd am intrat pe poartă. Prin urmare e trecut de miezul nopții...

– Atunci cu atît mai bine, reluă Dan. Ne-am împărțit amintirile, am pedepsit tîlharii... N-or să uite ei lecția cît vor trăi, două secole. Chiar dacă se vor muta pe altă planetă... Și, dacă îmi permiteți, vreau s-o iau înaintea lui Victor. Vreau să vă dezvălui eu enigma tanagralelor. Îmi pare rău că nu vă pot oferi finalul acela de pe ultima pagină, cu cinci rînduri, și cu ultimul care să dea cheia enigmei. Dar nici nu vreau să pierd ocazia de a ieși în relief, după ce am slăbit atîta cu istoriile acestea neroade și în același timp de neuitat. Eu știu cine a luat tanagralele și unde se află ele. S-a întîmplat exact ca prima dată. Profesorul nu s-a plimbat cu tanagralele...

– Nu-i adevărat! îl contrazise Tic. Nu l-am văzut eu, acolo pe bancă, scoțînd o statueta din sacoșă?

– Iluzie optică, Ticușor, continuă Dan imperturbabil. Așa cum am avut și eu astă-seară, la plecarea din bilci, o asemenea iluzie. Numai că a fost inversă. N-am mai zărit discobolul în vîrfurile piramidei... Deci, iubiiții mei, profesorul nu s-a plimbat cu tanagralele, ci cu o sacoșă încărcată cu pietre și cărămizi. Din spirit de farsă a pus înăuntru și o păpușă. Tanagralele le-a ascuns bine, și Ilie știa aceasta. De aceea n-a apărut deloc mirat cînd a văzut sacoșa. Cine știe dacă n-a umplut-o chiar el... Apropo! Nici nu ne-ai spus, Ticule, ce explicație ți-a dat moș Costache. De ce nu s-a prezentat Ilie la muzeu, să-și ia serviciul în primire:

– I-am spus lui Victor, răspunse Tic. Moș Costache zicea că așa l-a rugat Ilie. Și cum știa că mîne, adică azi, se vor descărca alte caminoane, a acceptat imediat. Ba mi-a făcut și cu ochiul... Dar să știi că tu ai greșit într-un loc, Dan. Cînd ai făcut teoria iluziilor optice.

Tic își băgase mîna în buzunarul lui fără fund și pipăia fără încetare un obiect dur, care făcea să-i tremure inima.

– Lasă, lasă! îl ignoră Dan. Și acum, după ce v-am explicat enigma tanagralelor, să-mi dați voie să fac o adăugire. Mai există o tanagra în povestea asta, care nu și-a dezvăluit misterul. Din păcate... Discobolul lui Fradaburidi! Eu sînt convins că e o tanagra veritabilă...

– Fradaburidi! rise Maria. E un nume născocit, Dan. Ca să uimească pe cei nătîngi ca noi. Și nu mai fi tu atît de sigur. Nu e o tanagra! E o imitație. Dacă ar fi fost veritabilă, o cumpăra de multă vreme profesorul Neștian.

– Și eu cred asta! o susținu Lucia. Cum să lase profesorul Neștian un asemenea obiect pe mîinile unor inconștienți?

– A vrut s-o cumpere! se opuse Dan. Eram acolo cînd a întreat dacă e de vînzare, însă i s-a răspuns negativ.

– E o prostie! se încăpățîna Lucia. Dacă le oferea o sumă mare, de pildă cîteva mii de lei, tu crezi că ăia n-o vindeau? Nu, Dan. Discobolul e o imitație. În mod sigur. El voia s-o studieze ca imitație, pentru a-și imagina originalul. De aceea îi dădea mereu tîrcoale. Și cine știe dacă pînă la urmă n-o va cumpăra?

– Asta nu, Lucia! strigă ciufuliciul. În mod sigur, nu!

– Treaba voastră, se retrase Dan. Eu mi-am făcut datoria. Pssst! Dacă stau și mă

gîndesc...

– Stai și te gîndește! îl pofti ciufuliciul. Nu faci decît să mă amărăști și să... Brrrr!

– Brrr! Ticule! spuse Victor. Bună erupție acest brrrr! Tare cred eu că-l vom mai folosi... poate chiar în noaptea asta...

Era o amenințare în vocea lui Victor. Și atunci descoperiră cireșarii că Victor tăcuse de mult timp. Se uitau la el. El ridică din umeri și începu să vorbească domol, cu tonul acela cu care își pregătea de obicei raționamentele.

– Nici nu știu cum să încep... de la ce să pornesc. Poate de la ceea ce spunea Dan, cu singura deosebire că eu neg teoria lui. Prima dată, furtul tanagralelor a fost o invenție de-a noastră... Am vorbit despre asta, nu mai trebuie să insistăm. A doua oară, însă, nu a mai fost o *invenție* a cuiva dintre noi, cum s-a întimplat la început, Ticușor. Nu l-am mai *inventat* noi, Ticușor... Și vă rog să rețineți cuvintele pe care le accentuez. A doua oară, tanagralele au fost furate. *Bel et bien*, cum spun francezii. Cum îți poți închipui, Dan, măcar o clipă, că profesorul Neștian s-ar fi plimbat cu adunătura aceea de pietre la el? Tic n-a avut nici o iluzie optică, nici prima dată, cînd l-a văzut pe profesor, acolo pe movilă, privind statuetele, nici a doua oară, cînd le-a văzut nu căzînd, ci cocoșindu-se pe zid. De altfel v-a chemat și pe voi să le vedeți ... Și mai cred, dragul meu Dan, că nici tu nu ai suferit de o iluzie optică în momentul cînd n-ai mai zărit discobolul în vârful piramidei. Cireșarii nu prea suferă de această boală... cel puțin pînă acum...

– Sigur că da! strigă Tic. Și sigur că nu! Sau invers, cum vreți voi. Nu mai pot răbda! Numai voi să aveți amintiri?

Tic așeză în mijlocul mesei – parcă ar fi împlîntat o suliță în miniatură – discobolul lui Fradaburidi, stîrnind o adevărată uimire în rîndurile celorlalți. După ce se potoli efectul surprizei, după ce Tic dădu explicațiile cerute și flutură lassoul fidel în aer, Victor continuă:

– Așadar, tanagralele au fost furate! A doua oară! Nu am avut nici o clipă un dram de indoială. Dacă nu m-aș fi gîndit mereu la acest lucru... Dar mai bine să-mi alung această idee nebună... Cum puteam noi să suportăm ideea că s-au furat, cînd aveam un asemenea rol, în *toată* povestea tanagralelor?... Ne-am fi comportat ca niște lași, ca niște jospnici. Cum se pot împăca aceste atitudini cu calitatea de cireșar? Nu! Aveam datoria sacră să descoperim, să dezlegăm enigma tanagralelor... Peste cîteva ore vom merge la profesorul Neștian și împreună cu el vom admira în toate detaliile anticele statuete... Binîntele dacă profesorul va fi acasă, dacă se va fi întors din orașul unde și-a ținut conferința...

– N-am spus eu? profită Dan de răgazul pe care-l făcea Victor, pentru a-și aduna gîndurile.

– Nu te grăbi, Dan, spuse Victor. Mai avem încă mult pînă la ora aceea fericită pentru toți... Să ne întoarcem la povestea noastră... furtul tanagralelor era un fapt sigur, de altfel singurul pe care-l posedam. Ba mai era un fapt. *Obligația* noastră sacră de a dezlega enigma lor... Cînd am acceptat ideea furtului real și nu a unei dispariții care poate fi interpretată în fel și chip, ne-am pomenit – amintiți-vă discuțiile noastre – în fața unei întrebări hotărîtoare: *Cine le-a furat?* Însăpămîntătoare întrebare, pentru că statuetele nu mai fuseseră furate din vitrina unui muzeu în care se aflau cîteva vizitatori, ci din sacoșa unui profesor necunoscut, inconjurat de un adevărat furnicar uman, la bilci. Datele problemei se schimbau în *esența* lor. Era un furt întîmplător sau un furt premeditat? Aceasta era întrebarea la care trebuia să dăm în primul rînd răspunsul. Ideea furtului întîmplător era groaznică. Tanagralele nu mai puteau fi găsite, sau, în cel mai bun caz, nu mai puteau fi recuperate. Am discutat despre aceasta. Și cred că toți aveam în fața ochilor imaginea obsedantă a lăzilor de gunoi, a gropilor, a ogrăzilor, a rafturilor cu jucării stricate. Puteam noi să eliminăm, fără riscul de a greși, această idee, această posibilitate? Puteam să ne agățăm, de asemenea fără riscuri, de ideea unui furt premeditat, idee care ne lăsa totuși speranța regăsirii tanagralelor? Ce elemente aveam? O simplă sacoșă, cu cîteva pietre și cărămizi în ea, și cu o păpușă hidoasă care se oferă cu miile la bilci. Dar mai aveam un element subînteles: substituirea tanagralelor, înlocuirea lor cu acele pietre. De ce au fost înlocuite tanagralele? Această întrebare m-a chinuit, la început, cel mai mult. De ce? care e logica acestei înlocuiri? Dan avea dreptate. Numai un om cu simțul umorului, răufăcător fiind, sau – adaug eu – un nebun putea să facă acest gest. Niște copii? În nici un caz. Niște vagabonzi, niște pungași din aceia care caută pradă în bilciuri? E de necrezut. Răspundeți! De ce, într-un asemenea furnicar uman, într-o asemenea îmbulzeală și înghesuială, în asemenea condiții ideale de a șterpeli un obiect, fără să fii văzut, de ce atunci, un copil sau un vagabond, sau un pungaș, în *loc să fure sacoșa și să*

se strecoare cu ea și să dispară cu ea în marea de oameni, fără să-i pese se țipetele păgubașului, să aleagă un asemenea mod ciudat de a fura? De ce să scoată una câte una statuetele — deoarece toate odată ar fi fost imposibil — și apoi să vire una câte una pietrele și cărămizile în sacoșă, pentru a nu constata păgubașul diferența de greutate, în loc să smulgă, într-un moment favorabil, sacoșa și să se piardă cu ea în inghesuială?... Puteți da vre o explicație logică, o explicație care să favorizeze metoda de sustragere folosită de un copil sau de un pungaș oarecare? Nu! Și iată cum o întreagă categorie, cea mai numeroasă categorie de suspecti posibili, era înlăturată... Dar se ridicau, vai! se ridicau imediat alte întrebări grave... Sacoșa și conținutul ei trebuiau văzute cu altă optică, dintr-un alt unghi. Acel unghi trebuia să-l descoperim noi, acel unghi care ar fi făcut din sacoșă un ajutor foarte prețios în cercetările noastre. Și acest unghi îl constituia ideea furtului premeditat. Între sacoșă și furtul premeditat era o relație indisolubilă. Amîndouă aceste elemente se susțineau reciproc. Să raționăm. De ce fuseseră introduse acele pietre în sacoșă?

— Și păpușa? întrebă Dan. Păpușa nu e o piatră, Victor!

— Va veni și rîndul ei, Dan. Nu te speria! Cît m-a ucis această păpușă, de cîte ori m-a ucis?! De ce fuseseră introduse acele pietre în sacoșă? Pentru ca profesorul să nu simtă o diferență în greutate... Acesta ar fi răspunsul... Prin urmare, cineva se gîndise, nu întimplător și nu dintr-o dată, să fure statuetele *pe care le știa în sacoșa profesorului*. Deci premedita un furt. Acționînd astfel și nu smulgînd la inghesuială sacoșa înseamnă că: era un mare specialist și ca toți specialiștii nu putea să-și imagineze un furt banal; sau era un începător *în asemenea furturi*, încît își bătea capul cum să fure neobservat statuetele. Și într-un caz și într-altul, acest cineva avea o idee despre valoarea obiectelor din sacoșă. Și într-un caz și în altul era un individ care prin firea sa, prin natura profesiunii sale, complica lucrurile. Apela la inteligență, nu se folosea de experiență (mă refer la furtul care se comite la inghesuială); deci e de crezut că nu avea o asemenea experiență. Gîndind astfel i-a venit ideea sacoșei. Cum puteau fi furate cel mai lesne tanagralele, fără ca proprietarul lor să-și dea seama? Substituindu-le una câte una și pentru aceasta fiindu-i necesare cel puțin cinci momente prielnice? Sau pur și simplu înlocuind o sacoșă dinainte pregătită cu sacoșa profesorului? Profitînd, bineînțeles, tot de un moment de inghesuială. Iată cum se leagă, în sfîrșit, cele două elemente: sacoșa și premeditarea furtului. *În clipa cînd descoperim ideea substituirii sacoșei, premeditarea furtului devine o certitudine*. Posibilitatea furtului spontan este înlăturată definitiv, cercul suspectilor se restrînge enorm. Nu mai orbecăim în întuneric. Încep să vină de la sine, fără să ceară nimeni indicii, elemente noi. Substituindu-se sacoșa, furtul este în mod cert premeditat.

— Sigur că da! interveni Lucia. Trebuie să-l fi văzut măcar o dată pe profesor plimbîndu-se cu sacoșa prin bîlci. Ca să-și poată procura una la fel. Și se găsesc — slavă Domnului! asemenea sacoșe, cu sutele.

— Și mai trebuia, adăugă Maria, să știe ce avea profesorul în sacoșă. Altminteri de ce ar fi substituit-o?

— Și mai trebuia, sări Tic, împins de spiritul său de precizie, să știe cam ce greutate au tanagralele.

— Foarte bine, Ticușor? îl felicită Victor. Da! Erau necesare aceste amănunte de care ați vorbit. În esență — și *deocamdată* — acel cineva trebuia să știe măcar două lucruri: ce avea profesorul în sacoșă și cam ce greutate aveau acele obiecte. Deci: *cel care premedita furtul văzuse tanagralele, acele tanagrale pe care le avea profesorul în sacoșă și mai posedă și un etalon pentru aprecierea lor materială*. Despre aprecierea lor ca valoare v-am spus mai înainte. Trebuia să aibă măcar o vagă idee. Numai astei era interesat să substituie sacoșa, numai astfel putea să acționeze fără să riște nimic. Deci: știm unde, de ce și cum s-a petrecut furtul. Apărea, în sfîrșit, problema esențială: cine l-a comis? întrebarea esențială: *Cine?*... Din clipa aceasta nu mai interesează sacoșa, ci conținutul ei. Dintr-o dată, păpușa aceea hidoasă capătă o importanță excepțională. Pentru că, printre pietrele și cărămizile care se găsesc pe toate drumurile, păpușa era singurul obiect deosebit. Ce reprezenta oare această păpușă în sacoșa substituită? Putea ea să ne ofere măcar o pagină, măcar un rînd din carnetul de identitate al celui care comisesse și premeditase furtul? Vă amintiți cîte supoziții s-au făcut. Vă amintiți ideile lui Dan. Oare aveam de-a face cu un nebun? Cu un individ înzestrat cu simțul umorului? Cu un maniac? Cu un om care prin acest gest îi răspundea unui alt gest al profesorului? Cu un individ însetat de gîndul unei răzbunări rafinate? Ce reprezenta această păpușă? O răzbunare? O glumă? Un simbol? O batjocură? O idee fină? Gîndiți-vă și voi și încercați să răspundeți, făcînd o asociație între păpușă și toate personajele pe care le cunoaștem noi,

pentru că furtul fiind premeditat și comis din motivele pe care le-am stabilit, autorul lui nu putea fi decît un personaj pe care îl cunoaștem. Condițiile expuse: să fi fost în muzeu și să fi văzut tanagralele, să-l fi cunoscut pe profesor, să fi știut ce are el în sacoșă, să fi avut o vagă idee măcar despre valoarea tanagralelor, sau măcar dorința de a poseda asemenea obiecte, toate aceste condiții indică un personaj cunoscut de noi, cu care noi într-un fel sau altul am fost în contact. *Individul respectiv era familiarizat cu statuetele și, pentru un motiv sau altul, voia să intre în posesia lor.* Pentru a le ține, pentru a le valorifica? — lucrul acesta nu contează în clipa de față. Gîndiți-vă la un asemenea personaj și puneți-l în relație cu păpușa și cu toate posibilitățile pe care le oferă ea... Cît m-a chinuit, cît m-a obsedat păpușa asta blestemată!

— Eu știu cine este! strigă Tic.

— Și eu știu! îl imită Dan. Dar nu e același personaj, Ticușor. Eu mă gîndesc la altul.

— Scheletul! strigă cineva.

— Nu! Nu putem proceda așa. Trebuie să mergem pe un fir logic, nu să dăm răspunsuri — și sint multe răspunsuri posibile — care ne-ar face nedrepti față de un om sau altul...

Intervenția lui Victor, făcută cu voce gravă, aduse din nou tăcere. După cîteva secunde, Victor continuă:

— Înainte de a căuta un răspuns, trebuie să ne gîndim, să ne mai gîndim, dacă prezența păpușii nu poate să aibă și o altă semnificație acolo, în sacoșă. Oare considerînd-o răzbunare, glumă, simbol, batjocură, idee fixă i-am descoperit toate semnificațiile? Oare numai văzînd-o dintr-un astfel de unghi — oricare ar fi el — o putem lega de un personaj sau altul?... Nu mai e posibilă nici o altă semnificație? Le-am găsit pe toate? Pentru că, dragii mei, nu ne putem continua drumul, nu avem voie să răspundem la întrebarea *cine?* dacă nu sîntem siguri că am găsit toate semnificațiile care pot explica prezența păpușii în sacoșă. Și eu cred că mai e o semnificație posibilă. Cel puțin una. După ce o găsim, ne putem continua liniștiți drumul mai departe, spre locuința făptașului. Dar nu înainte de aceasta.

Se făcu o pauză. Liniștea era gravă. Toți căutau — cei mai mulți apelînd la fantezie — răspuns la întrebarea subînțeleasă, pe care o ridicase, Victor. Ce semnificație mai putea avea prezența păpușii în sacoșă?

— Și eu am căutat semnificația cu ajutorul fanteziei, spuse Victor, după ce înțelese că tăcerea se poate prelungi încă multă vreme. Și nu puteam găsi decît aceleași răspunsuri, în esență. Deosebiri de nuanțe erau și sint. Dar noi nu de nuanțe avem nevoie, ci de un răspuns sigur. Pe care numai logica îl poate da. *Oare prezența păpușii în sacoșă nu putea să reprezinte și o simplă necesitate?* Puteam noi să eliminăm, să nu luăm în considerație și această posibilitate?

Toți rămăseseră atît de uluiți de spusele lui Victor, încît nu erau în stare să deschidă gura nici măcar pentru silaba sau silabele unei simple întrebări.

— Să apelăm la logică, dragii mei cireșari, continuă Victor emoționat. La celelalte semnificații pe care ar fi putut să le reprezinte prezența păpușii ne-am gîndit destul și fiecare poate însemna un jalon pe drumul pe care îl mai avem de parcurs. Să încercăm să ne gîndim și la semnificația despre care v-am vorbit. Cum s-ar putea explica prezența păpușii în sacoșă substituită, privind această prezență prin unghiul necesității?... Un individ oarecare, să-i spunem X, premeditează furtul și descoperă ideea substituirii sacoșei. Primul lucru pe care îl va face va fi acela de a-și procura o sacoșă asemănătoare. Așa cum spunea Lucia, aceasta nu constituie o problemă. Sînt sute de asemenea sacoșe la bilci, poate că X și-a procurat-o chiar de la taraba de la care și-a cumpărat-o profesorul pe a lui. Amănuntul acesta nu are nici o importanță. Are sacoșă în permanentă la el. Ați văzut-o toți, e făcută din material plastic, încape cu ușurință într-un buzunar. Chiar și în buzunarul tău, Ticule... Și, deodată, individul X îl vede pe profesor prin bilci, poate chiar trecînd pe lîngă el. Momentul i se pare favorabil. E înghesuială — să spunem că profesorul s-a oprit în fața bazarului — sacoșă poate fi ușor substituită. Se va lipi de profesor, se vor stîlci unul pe altul și, la un moment dat, va smulge brusc sacoșă din mîna profesorului, ca și cum aceasta s-ar datora îmbulzelii, și i-o va pune în aceeași clipită în mînă pe a lui. Sint convins — faceți experiențe, dacă vreți — că nici nu s-ar sesiza faptul că sacoșă a dispărut, chiar pentru o fracțiune de secundă, din mîna celui care o ține. Proprietarul ei se va crede, dacă va simți, victima unu gest reflex. Era să-i cadă sacoșă din mînă, era să-i fie smulsă de înghesuială, dar a prins-o în ultimul moment. În cel mai rău caz se va uita la sacoșă, apoi își va relua liniștit preocuparea de mai înainte, să zicem, va privi mărfurile din bazar... Acesta e planul lui X, pe această bază a premeditat furtul. Să revenim... X,

pregătit pentru furt, îl descoperă pe profesor în condiții favorabile. Ce va face el atunci? *Nu va scoate imediat sacoșa din buzunar și o va umple cu ceea ce va găsi în preajma lui, pentru a acționa imediat, pentru a nu pierde minunata ocazie?* Găsește câteva pietre, câteva cărămizi, ceea ce se afla în imediata lui apropiere, dar își dă seama că sacoșa nu a ajuns la greutatea pe care o au tanagralele în închipuirea lui, în calculul pe care îl face spontan. Din întâmplare nu mai vede pietre și cărămizi în apropiere. Și profesorul cu sacoșa lui ispititoare e tocmai în locul și în condițiile pe care și le dorea el. Ce va face? Va băga repede în sacoșă primul obiect pe care-l va avea la îndemână — care după calculele lui sumare reprezintă tocmai diferența de greutate — și va fugi spre locul unde se află profesorul. Obiectul care-i satisface *necesitatea* e tocmai păpușa!... Iată cum prezența ei în sacoșă își schimbă imediat și esențial semnificația!

— Extraordinar! șopti Ioana și vorba ei exprima starea tuturor celorlalți.

— Ei, bine! continuă Victor. Dintre toate semnificațiile pe care le căuta fantezia, eu am ales această semnificație pe care o furniza logica. Drumul spre X, spre autorul furtului, devenea dintr-o dată mai sigur... dar, din păcate, nu și mai lesne de parcurs, dragii mei.

— De ce?! se miră Lucia. Dacă X a luat la repezeală un obiect care se afla în preajma lui, atunci are, într-un fel sau altul, sub o formă sau alta, o anumită relație cu acel gen de obiecte.

— Exact invers decât în romanele polițiste, spuse Dan, încă sub impresia raționamentului lui Victor. În ele, orice păpușă, mai cu seamă una hidoasă ca a noastră, ar fi dus tocmai spre un simbol misterios... În altă ordine de idei, sînt și eu de părerea Luciei, dragul nostru Victor.

— Ceea ce spuneți voi e adevărat, încuviință Victor. Dar ia gîndiți-vă! Dacă acel X se afla întâmplător lîngă ghereta vînzătorului de păpuși? Dacă în locul în care stătea era aruncată, pur și simplu aruncată, o păpușă? Dacă o cîștigase la roata norocului? Dacă o luase din mîna unui copil, oferindu-i în schimb o monedă sau o bancnotă cu care copilul putea să-și cumpere altceva mai frumos, mai de preț?... Iată întrebări, întrebări, întrebări la care nu puteam să dau un răspuns precis...

— Dar nu era mai simplu, spuse Ionel, să te gîndești la posibilitatea despre care au vorbit Lucia și Dan? Pare cea mai apropiată de adevăr. Eu așa aș fi făcut și aș fi ajuns mult mai repede la domnul X... dacă aș fi descoperit mai întîi, se înțelege, ideile tale, Victor.

— Da! Da! Da! aprobă Victor. Era cel mai simplu, era cel mai logic să mă gîndesc mai întîi la vînzătorul de păpuși, sau la Hultan, sau la vulpoiul de la bazar, sau la lungan, sau la alții care au, într-un fel sau altul, sub o formă sau alta, o relație oarecare cu păpușile de ghips. Acest lucru m-a chinuit cel mai mult. Logica, Ionel, se opunea — încearcă și tu, încercați și voi! — se opune acestei optici. *Pentru că, în momentul cînd ne gîndim la aceste personaje, dispăre tocmai elementul care ne-a dus la ele, elementul fundamental pe care se bazează întregul nostru raționament: premeditarea ...* De unde știau toate aceste personaje cine este acel bătrîn excentric, care se plimbă cu sacoșa prin bilci, și ce nume are el în acea sacoșă? Adu-ți aminte, Ticușor, cît te-am chinuit cu niște întrebări! De cîte ori ți-am cerut să-mi repeți ce a discutat Hultanul cu Ilie la bilci, sau dacă scheletul a vorbit cu cineva, pentru că aceste două persoane — scheletul și Ilie — *erau singurele care știau ce se află în sacoșa profesorului.* Din două una: ori au substituit ele sacoșa, ori, voluntar sau inconștient, le-au vorbit despre conținutul sacoșei celor care puteau s-o substituie: adică personajelor care aveau relații cu păpușile. Cum puteau personajele acestea să premediteze furtul? Cum? Dacă nu știau ce este în sacoșă?

— De aceea l-au răsplătit pe schelet la roata norocului! țipă Dan. Pentru că le-a vîndut pontul.

— De ce să le vîndă scheletul pontul și să nu ia el sacoșa, dacă tot știa că se va fura? întrebă Lucia.

— Dar profesoara de pian... sau omul cu cicatrice? țipă Tic. Ei puteau să știe ce se află în sacoșă. Au fost doar la profesor...

— Dar Ilie? întrebă Maria. L-am văzut la restaurant cu Hultanul și cu alții. Poate că-și primea răsplata.

— Sau poate că-și sărbătorea reușita acțiunii, spuse Ioana.

— Toate întrebările voastre, ca și ale mele, își reluă Victor raționamentul, vizau aceleași personaje. Și mă gîndeam mereu la aceste personaje, încercînd să mi le imaginez în diferite situații, în care noi nu le observasem, pentru a mă apropia de făptașul real, de acel X. Pînă cînd am descoperit că toate aceste personaje au un element comun. Nu

puteam să le judec separat în faptele lor — și ați demonstrat și voi prin întrebările voastre acest lucru — ci numai în relație cu un element comun. În afara lui nu puteau să existe ca suspecti, nu puteau candida la postul X. Și acest element comun, dragul meu Ticușor, era roata norocului... Încercați să vă gândiți la oricare personaj și să nu-l legați de roata norocului — unde venea profesorul, unde se găseau păpuși, unde Hultanul înșela oamenii, unde Ilie spunea să le se ofere ezitanților o momeală, unde activau "tilharii aceia", cum spunea moșneagul de la ghereta cu păpuși, unde scheletul cîștiga un obiect însemnat, cînd știm că numai "oamenii" lor puteau cîștiga ceva — încercați deci să dezlipiți suspectii noștri de roata norocului. E foarte greu să ni-i imaginăm, fără roata norocului, ca suspecti. Și, la urma urmei, oare nu acolo își dădeau loc de întîlnire toți suspectii noștri? Ei, care dintre ei era domnul X?

— Scheletul! răspunse Dan. N-a cîștigat?

— Stai, Dan! îl opri Victor. Vreau să lămuresc această problemă. De aceea l-am pus pe Ticușor să-mi repete de o sută de ori cum a cîștigat scheletul acolo. Noi știm formula prin care se invitau "oamenii" la cîștig. "Vine, vine norocul." Hultanul a lansat formula de două ori, cu un anumit interval între chemări, cam la jumătate de minut, după cîte spunea Tic. Înseamnă că nu era ceva în regulă. Hultanul nu se aștepta la asemenea "om". Și a lansat formula a doua oară, ca să se convingă definitiv că despre el, despre schelet este vorba. Hultanul a avut deci o ezitare, care i-a dispărut însă după ce a lansat a doua chemare. Putem trage această concluzie, deoarece pînă la urmă scheletul a cîștigat.

— Deci nu a cîștigat prin noroc, trase Ursu concluzia.

— Nu a cîștigat prin noroc, sublinie Victor. Și se va înțelege, mai tîrziu, de ce a cîștigat scheletul.

— În cazul acesta rămîne principalul suspect, spuse Dan. De ce i-a oferit Hultanul cîștig? Adică reiese tot ceea ce susțineam eu, și anume că scheletul a vîndut pontul...

— Pînă la această concluzie, îl opri Victor, să revenim la roata norocului, la locul de întîlnire al tuturor suspectilor. Și să ne continuăm raționamentul. Prin urmare, enigma nu se putea dezlega decît la roata norocului. De aceea am rămas aseară acolo pînă la închidere, pînă la stingerea bilciului. Să vedem ce se întîmplă la roata norocului, care sînt relațiile, care sînt obiceiurile de acolo. Le știam pe toate — de dimineață, de după-amiază, de seară — nu le cunoșteam însă pe cele din momentul stingerii. Și s-a întîmplat aseară un eveniment care dovedea că nu greșisem. Că tanagralele s-au furat de cineva care era în legătură cu roata norocului și — ceea ce este mult mai important, esențial — că tanagralele sînt păzite de cei de acolo. Deci tanagralele existau și mai ales exista un mijloc de a intra în posesia lor. De aceea, înainte de a răspunde la întrebarea cine este hoțul? era mult mai important să luăm înapoi tanagralele. Îmi era teamă să nu-și schimbe destinația...

Trebuia acționat rapid și sigur. Nu vă uitați așa! Amintiți-vă ce am observat aseară și mi-ați confirmat apoi dimineața. Toate obiectele de la roata norocului se încuie, după stingere, în niște lăzi care există acolo, sub tarabă. Acesta e obiceiul și păpușarul susținea că lăzile sînt invulnerabile, în graiul lui, cînd spunea că numai cu dinamită ar putea fi desfăcute. Atunci cu ce scop au fost luate aseară cîteva obiecte: vaza, negrul, cuplul, capul lui Apollo? De ce n-au fost și ele încuiate în lăzi, cum s-a întîmplat cu discobolul lui Tic, cel mai prețios obiect de la roata norocului? Transportarea lor de acolo nu era deci o obișnuită, ci un accident izvorît dintr-o necesitate oarecare. Care putea să fie aceea necesitate? Să recapitulăm. Tanagralele fuseseră furate în plină zi. Noul lor proprietar n-avusese unde să le ascundă, într-un loc sigur, pe care nimeni nu l-ar fi bănuie. Le purta cu dînsul. Se poate că ideea ascunzîșului să-i fi venit mai dinainte. Asta nu contează. Prin urmare, hoțul nu putea să dosească ziua, pentru că nu avea condițiile necesare să folosească ingeniosul ascunzîș. A preferat să facă operația noaptea, pentru că nu-l vedea nimeni. De aceea, după stingere, la miezul nopții, s-au transportat cîteva obiecte mai mari: vaza, cuplul, capul lui Apollo, negrul, spre o destinație care le îmbogățea *conținutul*... Nu rămîneau arătoase numai pe dinafară... Da! Dragii mei! Căutați în ele! Scoateți capacele acelea provizorii sau mișcați fundurile... Da! Da!

Cireșarii se supuseră îndemnului lui Victor. În mai puțin de un minut, cinci tanagrale superbe îmbogățeau masa la care se aflau cireșarii. Încremenii de admirație, cireșarii nu se uitau atît la tanagrale, cit la Victor. Conducătorul lor făcu un gest de apărare cu mîna, apoi continuă:

— Și acum trebuie să ne ocupăm, să încercăm să răspundem la cea mai gravă întrebare: cine a furat tanagralele?

— Cum cine? strigă Lucia. Dar e evident, Victor.

— Da, Lucia. Așa pare la prima vedere. Dar cîtă mizerie conține această întrebare, cite

chinuri, câte absurdități! Și mereu, una și aceeași obsesie: de unde au aflat cei de la roata norocului despre plimbarea pe care o făceau tanagralele prin bilci? De la Ilie, de la schelet? Sau poate aceștia doi aveau relații ascunse, neștiute, cu roata norocului?

— Moș Costache spunea azi-dimineață, îl întrerupse Tic pe Victor, că Ilie are nu știu ce treburi misterioase în alte părți, vorbea și de niște "bătăi"...

— Și femeia lui, aminti Lucia, și ea când se referea la bani, spunea că are și alte ocupații...

— Și convorbirea lui cu Hultanul, adăugă Dan. Ilie a fost în mod sigur luptător la bilci. Nu-i sînt străine lucrurile care se petrec la iarmaroc. Momeală, lupte, vin și alte chestii...

— Asta însă nu l-ar împiedica să fie totuși un om la locul lui, spuse Victor. După experiența bilciului, și-a găsit altă meserie, paznic de muzeu, iar seara antrenează niște echipe de luptători de la diferite cluburi... E posibil și acest lucru...

— Și scheletul? întrebă Ioana. De unde știm că nu are și el relații cu bilciul sau cu unii de acolo, cum ar fi cei de la roata norocului? Parcă spuneai că nu a cîștigat întîmplător?...

— Da, răspunse Victor, și îmi susțin mai departe afirmația. Un lucru este cert. Tot raționamentul nostru de pînă acum și faptele acestea care stau pe masă, în fața noastră — tanagralele, dați-mi voie să le numesc fapte — demonstrează că domnul X nu poate fi altul decît proprietarul roții norocului. Numai el, el singur, putea să ascundă statuetele în obiectele pe care le-am cîștigat noi, împinși, cum spunea Lucia, de un profund sentiment umanitar. Dar ca să premediteze furtul, omul acesta trebuia, repet, să mai fi văzut tanagralele la muzeu, pentru a-și face o idee despre valoarea lor: asta pentru ca în momentul cînd, voluntar sau inconștient, i s-ar fi spus sau i s-ar fi dat a înțelege că tanagralele se plimbă prin bilci, să pornească la premeditarea și organizarea furtului. Deci trebuia să îndeplinească aceste condiții: să aibă o idee despre valoarea tanagralelor; să știe că sînt în altă parte decît la muzeu, adică în sacoșa unui bătrîn excentric; și să fie proprietarul roții norocului. *Condiții sine qua non*.

— Hultanul! țipă Tic.

— Să punem una dintre condiții: știa, și de la cine știa Hultanul ce conține sacoșa profesorului?

— Aaaa! își aminti Tic. Știi, Dan?... Atunci, cînd cu Mircea... cu bicicleta... Tu l-ai văzut!... Da! Da, Victor! Fiuuu! Cum de nu ne-am gîndit pînă acum?... Cozorocul. M-a urmărit cozorocul, Victor... Vezi? L-a trimis Hultanul după mine...

— De ce, Ticușor? De ce crezi tu că l-a trimis tocmai Hultanul după tine? Cu ce scop?

— De ce? Ca să știe unde mă duc... A observat că-l urmăresc pe omul în gri și l-a anunțat pe Hultan... A doua zi au venit după noi și ne-au văzut cînd ne uitam la tanagrale... S-au uitat și ei... Și au pus la punct combinația...

— Raționamentul tău e valabil, Ticușor, spuse Victor. S-ar putea ca să vă fi văzut cineva uitîndu-vă la tanagrale. Dar ce anume l-a atras pe X acolo? Ce anume l-a determinat să organizeze urmărirea ta și apoi a celorlalți? Prin ce ai putut să devii tu un obiect de interes în ochii Hultanului?

— Păi am jucat atîta acolo, că toți ar fi trebuit să se ia după mine, răspunse ciufuliciul.

— De ce vorbești la plural? întrebă Victor.

— Tu, Victor, crezi că Hultanul a acționat de unul singur?! se miră Dan. În cazul acesta, cozorocul a fost o simplă iscodă. I-a dat ăluia raportul. Și pe urmă, așa cum spunea Ticușor...

— Imposibil! se împotrivi Maria. Nu-l văd pe Ando capabil de asemenea gesturi. Nu-i el omul pe care să-l impresioneze și să-l influențeze un individ ca Hultanul...

— De ce? întrebă Ionel. Nu era unul dintre "oamenii" care cîștigau la roata norocului? Nu vezi că toți cei de la bilci sînt legați între ei? Pe lungan îl găsești cînd la bazar, cînd la roata norocului, cînd la circ... Aoleu! Lunganul!

— Stai! îl întrerupse Dan. S-ar putea ca hoțul să fie chiar cozorocul... Nu e nici prost, a prins obiceiurile de la cei mari...

— Bine! interveni Victor. Să aplicăm la lungan și la cozoroc una dintre condițiile esențiale. Poate fi unul dintre ei — oricare — proprietarul roții norocului?... Eu cred că nu. Și în nici un caz cozorocul. E doar o mică unealtă supusă, subjugată sau inconștientă, în această combinație.

— Atunci tot Hultanul... Sau lunganul? se răzgîndi Ionel. În orice caz unul dintre ei. Și s-au servit de Ando ca unealtă.

— V-am mai spus, dragii mei, zîmbi Victor. Hoțul trebuie să fie proprietarul roții norocului. Obligatoriu!... Amintiți-vă încă o dată convorbirea dintre Hultan și Ilie. Paznicul îl sfătuia pe Hultan să ofere momeală, dar Hultanul îi riposta că nu are semnal. Un proprietar nu așteaptă semnal, pentru a oferi ciștiguri "oamenilor" lui. Îi cheamă singur, atunci cînd simte nevoia...

— Cu formula acea: "Vine, vine norocul!" îl completă Ursu pe Victor. Lucia abia își reținu un tremur de spaimă:

— Dar asta înseamnă că de cîte ori s-a cîștigat la roata norocului, el era acolo. Era printre noi. Înseamnă că și aseară a fost printre noi. Cînd s-a cîștigat prima dată...

— Eu nu știu... se bosumflă Tic. Eu eram cu Ursu la circ. Poate l-aș fi observat.

— Dar și după circ s-a mai cîștigat o dată! continuă Lucia. După ce v-ați întors voi. Și nu e de mirare, Ticușor, că nu l-ai văzut. Tu erai amețit de echilibristică și nu aveai ochi decît pentru Torenzo al tău...

— Dacă ai fi fost și tu la circ și l-ai fi văzut... încercă să se apere ciufuliciul.

— Puteai măcar în pauză să ne faci o vizită, Ticușor, îl amenință Victor. Da... Da... De cîte ori se cîștiga un obiect important, proprietarul era în preajma roții norocului.

Întotdeauna el dădea semnalul de cîștig. A fost și aseară la roata norocului. A dat și aseară semnale. Roata norocului era și o sursă de cîștig și un fel de pasiune al lui. Îi plăceau obiectele frumoase, mai cu seamă statuetele. De aceea n-a vîndut imitația de tanagra profesorului. Tot el s-a opus... la gîndește-te, Ticușor, tu care ești omul preciziei! Hultanul i-a răspuns imediat profesorului că discobolul nu e de vînzare? Sau a avut un moment de nehotărîre?

Răspunse Dan în locul lui Tic:

— Într-adevăr, Victor. A avut un moment de ezitare.

— Și eu îmi amintesc, spuse Tic la rîndul său.

— Momentul necesar pentru a primi sau nu încuviințarea, accentuă Victor.

— Acum îmi explic limpede ce s-a întîmplat cu scheletul, zise Maria. Hultanul a așteptat un al doilea semnal de la adevăratul proprietar, de teamă că ar putea să greșească... Oare a avut proprietarul un acces de milă atunci cînd l-a obligat pe Hultan să-i ofere un cîștig important scheletului?

— Nu vîd cum s-ar putea explica altfel gestul lui, răspunse Lucia cu un ton cam nesigur.

— Tot ce se poate, spuse Victor. După cum vedeți, era cineva acolo — domnul X — care dirija activitatea de la roata norocului. Nu lăsa nimic la întîmplare. Tanagralele i s-au părut niște obiecte atrăgătoare — nu avea calitatea să cunoască valoarea lor reală — și eu cred, aproape sînt convins, că după ce bilciul se muta în alt oraș, statuetele ar fi împodobit roata norocului, înconjurîndu-l poate pe discobolul lui Fradaburidi... Da, dragii mei cireșari! Aseară, proprietarul era printre noi, era lîngă unul dintre noi. Și eram foarte curios să știu dacă vorbesc amîndoi și dacă proprietarul aprobă într-adevăr spusele cireșarului. Am aflat azi-dimineață că n-au vorbit nimic... Deci aproba niște cuvinte care nu se rosteau. Bănuiam acest lucru, dar voiam să ajung la o certitudine... Cum să nu-și însușească acest om tanagralele care erau atît de frumoase — le văzuse doar la muzeu și poate și în grădina profesorului, atunci în amurg — mai ales cînd știa că sînt lucruri de furat. Nu era prea mare păcat — în concepția lui — să le fure de la un hoț... Pentru că există un organizator inconștient al acestui furt, care i-a vorbit cîndva — discret — despre sacoșă, adevăratului proprietar al roții norocului, adică aceluia care dădea semnale de cîștig; un organizator căruia îi devenise simpatic proprietarul, dar și proprietarul îl simpatiza, la rîndul său, pe micul inconștient.

— Atletul?! șopti ciufuliciul cu ochii în lacrimi.

Victor încuviință clătînînd încet capul. Imita gestul cu care atletul dădea semnal de cîștig la roata norocului.

Sfîrșit